BIBLIOTHEK
DER
ZOOL. STAATS-
SAMMLUNG
MÜNCHEN.

MUSEUM CAUCASICUM.

I

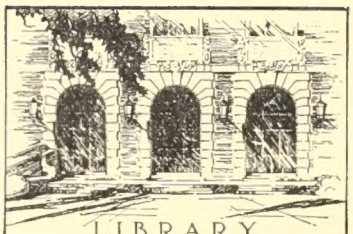
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

q570
T441k

NATURAL
HISTORY

JUN 5 1950

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Illinois Urbana-Champaign

http://www.archive.org/details/diesammlungendes00tbil

КОЛЛЕКЦІИ

КАВКАЗСКАГО МУЗЕЯ

обработанныя совмѣстно съ учеными спеціалистами

и

изданныя

Др. Г. И. Радде

Директоромъ Кавказскаго музея и Публичной библіотеки въ Тифлисѣ,
Почетнымъ членомъ-корреспондентомъ Королевскаго Географическаго общества въ Лондонѣ,
Почетнымъ членомъ Географическихъ обществъ въ Берлинѣ, Дрезденѣ, Будапештѣ, Амстердамѣ и т. д.
Членомъ-корреспондентомъ Имп. Академіи Наукъ и Имп. Геогр. общества въ С.-Петербургѣ.

ТОМЪ I.

ЗООЛОГІЯ.

составилъ

Др. Г. И. Радде.

Съ 5 портретами, 24 таблицами фототипій и литографій и 2 картами.

ТИФЛИСЪ.
Типографія Канцеляріи Главноначальствующаго гражданскою частію на Кавказѣ.
1899.

DIE SAMMLUNGEN

DES

KAUKASISCHEN MUSEUMS

BIBLIOTHEK
DER
ZOOL. STAATS-
SAMMLUNG
MÜNCHEN.

IM VEREINE MIT SPECIAL-GELEHRTEN BEARBEITET,
und
HERAUSGEGEBEN
von
Dr. Gustav Radde

Director des Kauk. Museums und der offentl. Bibliothek in Tiflis,
Ehrenmitglied (korr.) der Kgl. Geographischen Gesellschaft in London,
Ehrenmitglied der Geographischen Gesellschaften von Berlin, Dresden, Budapest, Amsterdam, ect., ect.
Korrespondirendes Mitglied der Kais. Akademie der Wissenschaften
und der Kais. Geographischen Gesellschaft in St.-Petersburg.

BAND I.

ZOOLOGIE

VON

Dr. Gustav Radde.

mit 5 Portraits, 24 Tafeln Phototypen und Lithographien und 2 Karten

TIFLIS.
Typographie der Kanzelei des Landeschefs.
1899.

Напечатано по распоряженію Директора Кавказскаго музея и Тифлисской Публичной Библіотеки.

Gedruckt auf Verfügung des Directors vom Kaukasischen Museum und der öffentlichen Bibliothek in Tiflis.

Ст41к

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

ВЕЛИКОМУ КНЯЗЮ

МИХАИЛУ НИКОЛАЕВИЧУ

НАМѢСТНИКУ КАВКАЗСКОМУ

1863—1882

ВСЕПРЕДАННѢЙШЕ

посвящаетъ

Авторъ.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО!

Неизгладимыми письменами начертаны на скрижаляхъ исторіи **Ваши** дѣянія на Кавказѣ. Покореніемъ черкесскихъ племенъ закончена 21 мая 1864 года вѣковая Кавказская война; съ 6 ноября 1877 года Русское знамя развѣвается на твердыняхъ Карса. Труды **Ваши** на поприщѣ гражданскаго развитія и преуспѣянія края ознаменованы освобожденіемъ крестьянъ отъ крѣпостной зависимости, введеніемъ новаго судоустройства и многими другими важными преобразованіями.

Среди заботъ по управленію обширнаго края **Ваше Императорское Высочество** не оставляли безъ должнаго вниманія и поощренія также и научныхъ задачъ. Составленный мною, по почину барона А. П. Николаи, планъ біолого-географическаго изслѣдованія Кавказскихъ странъ удостоился 14 февраля 1864 года **Вашего** одобренія. Послѣ окончанія путешествія моего по долинамъ Колхиды, возникла мысль объ основаніи Кавказскаго Музея. **Ваше Императорское Высочество** соизволили утвердить это предположеніе 2 іюня 1865 года, а 2 января 1867 года удостоили новое учрежденіе **Вашимъ** первымъ посѣщеніемъ.

Съ тѣхъ поръ прошло болѣе тридцати лѣтъ. Скромное собраніе предметовъ естествознанія и народовѣдѣнія разрослось въ обширное учрежденіе, поддерживающее дѣятельныя сношенія съ представителями науки отечественными и иностранными.

Отчетъ о времени управленія моего Кавказскимъ музеемъ со дня его основанія содержится въ шести томахъ систематическаго описанія его научныхъ богатствъ.

Повергая трудъ этотъ къ стопамъ **Вашимъ,** почтительнѣйше прошу милостиво принять его, какъ слабое выраженіе моей безграничной благодарности **Вашему Императорскому Высочеству** за постоянное и неизмѣнное **Ваше** ко мнѣ благоволеніе и поощреніе трудовъ моихъ по научному изслѣдованію Кавказскаго края.

Вашего Императорскаго Высочества

всепреданнѣйшій и всепокорнѣйшій слуга

Д-ръ Г. И. Радде.

Михаил.

SEINER KAISERLICHEN HOHEIT

DEM

GROSSFÜRSTEN

MICHAIL NIKOLAJEWITSCH

STATTHALTER des KAUKASUS

1863—1882

IN EHRFURCHT UND DANKBARKEIT

gewidmet

vom Verfasser.

EURE KAISERLICHE HOHEIT!

Erhabener Grossfürst und Herr!

Mit eherner Lapidarschrift sind die Kriegs-und-Siegesthaten, welche **Ew. Kaisl. Hoheit** während **Ihrer** Regierungszeit der Kaukasusländer vollbrachten, für alle Zeiten im Buche der Geschichte verzeichnet.

Am 21-t Mai 1864 war das Gebiet der Adige—der nordwestliche Kaukasus—endgültig unterworfen; am 6-t November 1877 wehete an Stelle des Halbmondes die russische Standarte auf der Citadelle von Kars.

Auf dem friedlichen Boden der inneren Entwickelung des Landes stehen als dauernde Marksteine **Ihrer** erleuchteten Verwaltung die Befreiung der Bauern, die neuen Gerichtsinstitutionen und eine Reihe anderer administrativer Reformen da.

Auch der Wissenschaft geruheten **Ew. Kaisl. Hoheit** einen würdigen Platz anzuweisen. Das von mir, nach den Intensionen des Barons Nicolai, entworfene Programm für die biologisch-geographischen Untersuchungen wurde am 14-t Februar 1864 bestätigt. Nach Vollendung meiner ersten Reise in die kolchischen Längenhochthäler traten die Pläne zur Gründung des Kaukasischen Museums hervor. Am 2-t Juni 1865 wurden sie bestätigt und am 2-t Januar 1867 würdigten. **Ew. Kaisl. Hoheit** das junge Museum eines ersten Besuches.

Seit jenen Tagen sind 32 Jahre verflossen.

Aus den kleinen Anfängen hat sich ein grosses Institut entwickelt, welches auf den wissenschaftlichen Gebieten mit dem In-und-Auslande in regstem Verkehr steht.

Was ich im Verlaufe dieser langen Zeit gearbeitet habe enthalten die sechs Bände über die Sammlungen des Kaukasischen Museums.

Eurer Kaiserlichen Hoheit lege ich sie zu Füssen mit dem innigen Wunsche, dass die Dankbarkeit in mir **Ew. Kaisl. Hoheit** gegenüber meiner Begeisterung und Pflichttreue im Dienste der Wissenschaft ebenbürtig sie und seitens **Ew. Kaisl. Hoheit** ein anerkennender Blick auf mein Werk falle.

unterthänigst

Ew. Kaisl. Hoheit

getreuester Diener

Dr. G. Radde.

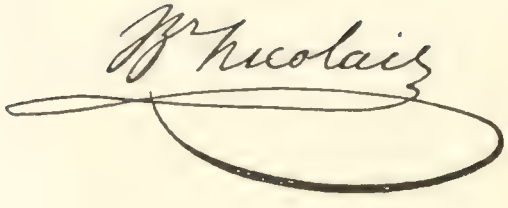

Herr Baron!

Als Sie vor sechsunddreissig Jahren mein breites Program für die biologisch-geographischen Untersuchungen der Kaukasusländer entgegennahmen und mir für die Ausführung desselben volles Vertrauen schenkten, war damit auch die Idee zur Gründung eines Museums gegeben, welches die erworbenen Schätze jedweder Art dieses herrlichen Landes in sich aufnehmen und sie in übersichtlicher Anordnung dem Besucher vor die Augen führen sollte.

Mein Werk konnte nur gedeihen unter dem mächtigen Schutze **Sr. Kaisl. Hoheit des Grossfürsten Statthalters** und dem erleuchteten Interesse, welches Sie der Wissenschaft und meinem Streben stets entgegenbrachten. Deshalb gestatten Sie mir, Herr Baron, Ihnen an dieser Stelle zu danken in dem befriedigenden Gefühle, dass ich Ihren Erwartungen, soweit es die gebotenen Mittel und äussere Verhältnisse gestatteten, entsprach und freudig meine Pflichten so lange Jahre hindurch der Wissenschaft, dem Staate und Ihnen, Herr Baron, gegenüber erfüllte.

Dr G. Radde.

Sr. Hohen Excellenz

Herrn Baron A. P. Nikolai.

Tiflis im Mai 1899.

„КОЛЛЕКЦІИ КАВКАЗСКАГО МУЗЕЯ“.

ПРОГРАММА.

Изданіе это, украшенное множествомъ превосходныхъ рисунковъ, появится въ шести томахъ, каждый въ количествѣ 500 экземпляровъ.

Томъ I. Зоологія. Главнѣйшіе сотрудники, способствовавшіе разработкѣ матеріаловъ этого отдѣла музея. Перечисленіе видовъ и разновидностей въ послѣдовательномъ порядкѣ нумераціи. Число экземпляровъ одного вида въ каждомъ отдѣленіи обозначено латинскими буквами, полъ каждаго экземпляра, мѣсто и время нахожденія, а также имя коллектора указаны въ прилегающихъ столбцахъ. Въ концѣ каждаго отдѣла помѣщены краткія примѣчанія, относящіяся къ систематикѣ предметовъ, и біолого-географическія свѣдѣнія, съ указаніями на соотвѣтствующіе нумера. Каталогъ начинается кавказскими позвоночными и кончается низшими животными Чернаго моря.

Названія и мѣста нахожденія напечатаны латинскими буквами; объяснительный текстъ —по-русски и рядомъ по-нѣмецки, какъ принято въ академическихъ изданіяхъ.

Рисунки, главнымъ образомъ фототипическіе, представляютъ внутреннее расположеніе зоологическаго отдѣла и отдѣльныя группы животныхъ. Нѣкоторыя таблицы спеціально относятся къ вопросамъ систематики. Къ изданію будутъ приложены двѣ карты—одна общая и другая съ обозначеніемъ мѣстъ нахожденія кавказскаго зубра.

Томъ II. Ботаника. Перечисленіе главнѣйшихъ сотрудниковъ, участвовавшихъ въ разработкѣ матеріаловъ. Списокъ всѣхъ мѣстъ, гдѣ собирались растенія; географическое положеніе этихъ мѣстностей, высота ихъ надъ уровнемъ моря, характеръ почвы съ русскимъ и нѣмецкимъ объяснительнымъ текстомъ.

Перечисленіе всѣхъ кавказскихъ видовъ и разновидностей по Flora orientalis, Boissier, съ указаніемъ мѣстъ нахожденія, на сколько послѣднія имѣются въ музейскомъ гербаріѣ (около 3500 видовъ).

Списокъ кавказскихъ тайнобрачныхъ и мѣста ихъ нахожденія.

Перечисленіе закаспійскихъ видовъ растеній, имѣющихся въ музеѣ.

Списокъ видовъ отдѣльныхъ семействъ, собранныхъ не на Кавказѣ и пріобрѣтенныхъ какъ матеріалъ для сравненія.

Списокъ небольшихъ ботаническихъ коллекцій, собранныхъ мною въ Индіи и Сѣверной Африкѣ, во время путешествій **Ихъ Императорскихъ Высочествъ: Великаго Князя Наслѣдника Цесаревича и Великихъ Князей Александра и Сергія Михаловичей.**

Списокъ моделей помологической коллекціи, грибовъ и отдѣльныхъ цвѣтовъ.

Шишки хвойныхъ и особенно интересные экземпляры растеній.

Составъ дендрологической коллекціи.

Рисунки въ этомъ томѣ представляютъ фототипныя изображенія внутренняго расположенія ботаническаго отдѣленія.

Приложеніемъ ко второму тому служитъ пространное извлеченіе на русскомъ языкѣ изъ моего сочиненія „Растительный міръ на Кавказѣ", съ картами, геліогравюрами и цинкографіями. Этотъ трудъ изданъ въ 1898 году у Энгельмана въ Лейпцигѣ, подъ редакціею профессоровъ Энглера въ Берлинѣ и Друде въ Дрезденѣ.

Томъ III. Геологія. Главнѣйшіе сотрудники участвовавшіе въ разработкѣ матеріаловъ. Рукопись для этого тома составлена горнымъ инженеромъ Лебедевымъ. Опредѣленія всѣхъ предметовъ имъ же провѣрены и отчасти вновь сдѣланы. Ярлыки написаны по-русски и на оборотной сторонѣ, по-нѣмецки.

Каталогъ содержитъ:

Коллекціи г. Байерна, расположенныя по маршрутамъ или по формаціямъ; мѣстъ нахожденія изъ Бакинской нефтяной области, изъ Колхидской области, съ Тріалетскихъ горъ и съ горной группы Бештау. (Коллекціи эти вполнѣ разработаны поименованными выше сотрудниками горными инженерами, снабжены картами и объяснительнымъ текстомъ).

Мѣловыя окаменѣлости изъ Дагестана, отъ Абиха и Комарова.

Металлургическіе образцы, образцы минераловъ и строительныхъ матеріаловъ изъ различныхъ мѣстностей Кавказа.

Путеводныя окаменѣлости изъ всѣхъ формацій, большая коллекція отъ г. Марганъ.

Путеводныя окаменѣлости, пріобрѣтенныя отъ г. Кранца, Саксонскій мѣлъ, Вѣнскій третичный бассейнъ.

Небольшія коллекціи, собранныя во время моихъ путешествій въ разныхъ мѣстностяхъ Кавказа. Араратъ, Алагезъ, Араксъ, восточный берегъ Чернаго моря и проч.

Модели, отдѣльные особенно интересные образцы, карты.

Рисунки даютъ представленіе объ общемъ устройствѣ геологическаго отдѣленія. Въ шести таблицахъ изображены окаменѣлости и микроскопическіе шлифы.

Томъ IV. Этнографія. Безъ участія сотрудниковъ. Одиннадцать группъ кавказскихъ народностей съ соотвѣтственными видами окружающей ихъ природы. Подлинные ихъ костюмы. Шелковыя и шерстяныя ткани, ковры, образцы войлока и вышиваній, головные уборы и обувь. Сосуды изъ дерева, металла, глины и шифера, восточные новые изразцы (майолики).

Оружіе, арматуры, огнестрѣльное и холодное оружіе.

Модели жилищъ и поселеній, полевыхъ орудій и домашней утвари, повозокъ и лодокъ.

Украшенія и предметы роскоши. Сосуды для питья и куренья. Музыкальные инструменты.

Миніатюрныя модели народностей Россійской Имперіи.

Фотографіи: народные типы; группы, строенія, поселенія и виды мѣстностей.

Большія картины масляными красками, типичные виды растительности по высотѣ надъ уровнемъ моря, народные типы и группы. Всѣ картины писаны съ натуры.

Къ этому тому будутъ приложены много фототипій и гравюръ, изображающихъ по частямъ устройство этнографическаго отдѣленія музея, группы народностей и различные детали. Нѣсколько раскрашенныхъ таблицъ представляютъ изображенія тканей.

Томъ V. Древности. Перечисленіе главнѣйшихъ сотрудниковъ.

Описаніе матеріаловъ, собранныхъ въ этомъ отдѣлѣ, будетъ довѣрено ученому спеціалисту-археологу. Всѣ данныя насчетъ происхожденія предметовъ имѣются въ архивѣ му-

зея. Коллекціи состоятъ изъ предметовъ, поступившихъ отъ Кавказскаго археологическаго общества (нынѣ закрывшагося), отъ V Археологическаго съѣзда, отъ Кавказскаго отдѣла Императорскаго Русскаго Географическаго Общества, затѣмъ подарковъ отъ разныхъ лицъ и изъ пріобрѣтеній, сдѣланныхъ во время моихъ путешествій.

Древности музея расположены по четыремъ главнымъ рѣчнымъ системамъ.

Система рѣки Кубани. Доисторическія находки изъ Кобана, Дигоріи и Осетіи. Скиоо-эллинскія древности. Модели кургановъ, Понтикапея, Анапа. Археологическая карта Кубанской области.

Система Терека со включеніемъ Дагестана и Дербента. Могильныя находки у Казбека, курганы, арабскія и персидскія древности изъ Дербента и Дагестана. Путешествіе Олеарія. Изъ Закаспійскаго края.

Система Ріона. Остатки каменнаго періода и менѣе древнія находки. Раскрашенные рисунки мозаикъ (mosaïque cloisonné) изъ Гелатскаго собора.

Система Куры и Аракса. Могильныя находки изъ Самтавра и Редкина, изъ Эриванской области и изъ Карабага.

Надписи: арабскія, армянскія, клинообразныя. Надгробные камни. Старыя майолики. Модели монастырей. Фотографіи монастырей, церквей и другихъ старыхъ восточныхъ зданій. Общіе виды такихъ построекъ, детали орнамента, внутреннее украшеніе церквей и драгоцѣнности.

Мюнцъ-кабинетъ. Опредѣленія, сдѣланныя академикомъ Броссе и учеными Императорскаго Эрмитажа. Списокъ подаренныхъ монетъ.

T. VI. Зданіе музея и садъ. Безъ участія сотрудниковъ.

Подробная исторія развитія Кавказскаго Музея. Постройка зданія. Принципіальные взгляды на устройство музея. Недопущеніе голыхъ стѣнъ. Вѣнду на потолкахъ и стѣнахъ живопись, соотвѣтствующая природѣ и культурнымъ условіямъ мѣста и времени. Предпочтеніе восточной орнаментики. Устраненіе, по возможности, европейскихъ элементовъ. Украшеніе залъ нижняго этажа. Вестибюль. Геологическое и зоологическое отдѣленія. Лѣстница. Большіе фрески на стѣнахъ, изображающіе событія изъ миѳической исторіи Кавказа. Прометей, Аргонавты, Амазонки, Ной—исполненные Францомъ Зиммъ. Верхній этажъ. Большое этнографическое отдѣленіе. Ботаническое отдѣленіе и отдѣленіе для низшихъ животныхъ. Отдѣленіе древностей. Орнаментальная живопись на потолкахъ. Вѣчно зеленый садъ при Музеѣ. Вольеры съ живыми птицами. Что въ нихъ жило въ продолженіи 30 лѣтъ. Памятникъ А. П. Берже. Надгробные камни. Камни съ клинообразною надписью, тяжелые каменные орнаменты.

Проектъ „Храма славы“, который долженъ представить и сохранить въ памяти будущихъ поколѣній всѣ главнѣйшіе моменты исторіи войны и побѣды Русскихъ на Кавказѣ, въ батальныхъ картинахъ и портретной галлереѣ полководцевъ и героевъ. Одобреніе и принятіе проекта княземъ Дондуковымъ-Корсаковымъ. Ассигнованіе средствъ. Неудачный выборъ мѣста. Исполненіе проекта военно-инженернымъ вѣдомствомъ въ цѣломъ не соотвѣтствуетъ моему плану. Въ этомъ дѣлѣ мнѣ принадлежитъ только основная идея и программа большихъ батальныхъ картинъ, исполненныхъ художникомъ Рубо. Во всемъ остальномъ я не принималъ участія.

Что стоилъ Музей. Ежегодный бюджетъ. Спеціальныя средства. Число посѣтителей. Полный списокъ всѣхъ сотрудниковъ.

Переписка веденная въ интересахъ Музея съ 1863 по 1900 годъ въ хронологическомъ порядкѣ.

Всѣ мои путешествія по Кавказу съ 1864 по 1900 годъ, съ приложеніемъ путешествій совершенныхъ мною съ 1852 по 1863 годъ.

Списокъ моихъ трудовъ, относящихся до Кавказа. Списокъ другихъ моихъ изданій. Краткій очеркъ моей жизни.

Этотъ томъ также будетъ богато иллюстрированъ.

Заключеніе. Предположенія насчетъ будущности Кавказскаго Музея.

Всѣ томы этого изданія будутъ напечатаны въ Тифлисѣ, и здѣсь же изготовлены иллюстраціи. Экземпляры будутъ разсылаться даромъ главнымъ музеямъ всѣхъ странъ, а въ Россію кромѣ того—всѣмъ университетамъ и ученымъ обществамъ. Сотрудники получатъ отдѣльные томы соотвѣтственно ихъ спеціальности.

Расходы на изданіе покрываются изъ **Высочайше** разрѣшенныхъ на этотъ предметъ средствъ.

Печатаніе томовъ I и III начнется въ ноябрѣ настоящаго года.

Директоръ, Д-ръ *Г. Радде.*

Тифлисъ ноябрь 1898.

---

5 сентября настоящаго года **Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Николаевичъ** соизволилъ милостиво принять посвященіе Ему всего сочиненія, утвердить программу изданія и разрѣшилъ приложить къ нему портретъ Свой.

Также соизволили принять посвященіе отдѣловъ:

Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ Цесаревичъ Георгій Александровичъ—отдѣлъ рыбъ.

Его Императорское Высочество Великій Князь Николай Михаиловичъ—отдѣлъ чешуекрылыхъ.

Его Императорское Высочество Великій Князь Сергій Михаиловичъ—статья о Кавказскомъ зубрѣ.

Къ Его Высокопревосходительству барону Александру Павловичу Николаи я обратился съ выраженіемъ ему благодарности, которое онъ разрѣшилъ напечатать съ приложеніемъ къ изданію своего портрета.

„DIE SAMMLUNGEN DES KAUKASISCHEN MUSEUMS".

PROGRAMM.

Das reich illustrirte Werk erscheint in sechs Bänden und in einer Auflage von 500 Exemplaren. Es enthält:

Bd. I. Zoologie. Nennung der vornehmlichsten Mitarbeiter.

Aufzählung aller Arten und Varietäten, sowie aller Exemplare unter fortlaufender Nummer der Species, welche in jeder Abtheilung mit № 1. beginnt. Die Zahl der vorhandenen Exemplare wird mittelst Buchstaben des lateinischen Alphabetes markirt. In den sich anschliessenden Rubriken werden Geschlecht, Fundort, Datum und Namen des Sammlers bei jedem Exemplare notirt. Am Ende jeder Abtheilung folgen mit Angabe der entsprechenden Nummern kurz gehaltene Bemerkungen sowohl systematischen, als auch biologisch-geographischen Inhaltes. Der Katalog beginnt mit den kaukasischen Wirbelthieren und endet mit den niederen Thieren des Schwarzen Meeres.

Namen und Fundorte werden lateinisch, Text russisch und daneben deutsch (wie bei manchen der akademischen Publicationen) gedruckt.

Die Illustrationen, meistens Phototypen, stellen sowohl allgemeine Ansichten des Arrangements der zoologischen Abtheilung, als auch Gruppenbilder dar. Einige Tafeln sind speciell der Systematik gewidmet. Eine Uebersichtskarte und eine andere, die Standorte des Auerochsen im Kaukasus zur Anschauung bringende, sind in Aussicht genommen.

Bd. II. Botanik. Nennung der vornehmlichsten Mitarbeiter.

Verzeichniss aller Sammelplätze, russisch und deutsch mit Angabe der Ortslage, Höhe über dem Meere und Charakteristik des Bodens.

Aufzählung aller kaukasischen Arten und Varietäten mit Angabe der Fundorte, soweit solche im Herbarium des Museums vorhanden sind nach der Flora orientalis von Boissier (reichlich 3000 Species).

Verzeichniss der kaukasischen Cryptogamen mit Angabe der Fundorte.

Aufzählung der vorhandenen transkaspischen Pflanzenarten.

Verzeichniss der Arten einzelner Familien, welche nicht im Kaukasus gesammelt und als vergleichbares Material beschafft wurden.

Verzeichniss der kleineren botanischen Ausbeuten von den Reisen nach Indien und Nord-Afrika mit **Ihren Kaisl. Hoheiten dem Grossfürsten Thronfolger und den Grossfürsten Alexander und Sergei Michailowitsch.**

Verzeichniss von den Modellen der pomologischen Sammlung, von Pilzen und einzelnen Blüthen.

Verzeichniss der Coniferen Zapfen und einzelner interessanten Pflanzenexemplare.

Verzeichniss der dendrologischen Sammlung.

Die zu diesem Bande gehörenden Illustrationen veranschaulichen in Phototypen die Arrangements in der botanischen Abtheilung.

Als Anhang wird diesem Bande ein umfangreicher Auszug aus meinem Werke „die Pflanzenwelt der Kaukasusländer" mit allen Karten, Helio-und-Zinkogravüren nur in russischer Sprache beigefügt. Dieses Werk erscheint Ende 1898 unter der Redaktion der Professoren Engler (Berlin) und Drude (Dresden) bei W. Engelmann in Leipzig in deutscher Sprache.

Bd. III. Geologie. Nennung der vornehmlichsten Mitarbeiter.

Herr Bergingenieur Lebedew hat das Manuscript dieses Bandes hergestellt. Die Bestimmungen aller Objecte wurden von ihm revidiert, resp. gemacht Die Signaturen sind russisch und auf der Rückseite deutsch. Die Kataloge enthalten:

Die Sammlungen von F. Bayern nach Marschrouten oder nach Formationen von gewissen Localitäten.

Das Naphtagebiet von Baku
Das colchische Gebiet
Aus dem Trialeth
Die Gruppe des Beschtau

} vollständig bearbeitet mit Karten und Text versehen durch die genannten Herrn Ingenieure.

Dagestanische Kreide Versteinerungen von Abich und Komarow.

Metallurgische Belegstücke, Mineralien, Baumaterial von verschiedenen Localitäten im Kaukasus.

Leitfossilien aus allen Formationen, grosse Sammlung von Herrn Morgan.

Leitfossilien gekauft von Krantz.

Sächsische Kreide.

Wiener Becken (tertiär).

Kleinere Sammlungen von verschiedenen Localitäten, welche während meiner Reisen besucht wurden. Ararat, Alagös, Araxes, Ostufer des Pontus ect

Modelle, Schaustücke, Karten.

Die Illustrationen repräsentiren das Arrangement. Sechs Tafeln geben Abbildungen von Versteinerungen und Schliffen.

Bd. IV. Ethnographie. Ohne Mitarbeiter.

Zwölf kaukasische Völkergruppen, zum Theil in gemalter landschaftlicher Umgebung. Original Kostüme.

Stoffe in Seide und Wolle. Gewebe, Teppiche, Filze, Stickereien. Kopf-und-Fussbedeckung.

Gefässe in Holz, Metall, Thon, Schiefer, orientalische moderne Majolika.

Waffen, Armaturen, Feuerwaffen, kalte Waffen.

Modelle von Gebäuden, Ansiedelungen, Acker-und-Hausgeräthen, Wagen, Böten.

Schmuck-und Luxus-Objecte. Trink-und Rauch-Gefässe. Musikalische Instrumente.

Miniatur Modelle der Völkerschaften des Russischen Reiches.

Photographien: Völkertypen, Gruppen, Bauten, Ansiedelungen, Landschaften.

Grosse Bilder in Oel, typische Vegetationsansichten nach den Meereshöhen, Völkertypen, Gruppen. Alles nach der Natur gemalt.

Dieser Band wird durch eine grosse Anzahl von Phototypen und Gravüren illustrirt. Die ersteren stellen Ansichten des Arrangements und die Völkergruppen dar, die letzteren ethnographische Details. Für die Gewebe sind etliche Tafeln in Farbendruck bestimmt.

Bd. V. Alterthümer. Nennung der vornehmlichsten Mitarbeiter.

Die Bearbeitung dieser Abtheilung wird einem Special Gelehrten anvertraut. Alle Documente über die Herkunft der Objecte liegen im Archiv des Museums vor. Die Collectionen bestehen aus den Beiträgen der ehemaligen kauk. archaeologischen Gesellschaft, vom 5t. archaeologischen Congress, von der kauk. Abtheilung der Kaisl. Geographischen Gesellschaft, von verschiedenen Schenkungen und aus den Acquisitionen, welche ich während meiner Reisen machte

Die Alterthümer sind nach den vier Flusssystemen aufgestellt:

Kuban System. Scytho-hellenische Alterthümer, Kurgan Modelle, Panticapaeum, Anapa. Karte mit Verzeichniss der Fundstellen.

Terek System. Mit Einschluss vom Dagestan und Derbent. Vorhistorische Funde von Koban, aus Digorien, Ossetien. Gräberfunde vom Kasbek, Kurgane, Arabisches und alt Persisches von Derbent, aus dem Dagestan. Reise von Olearius. Aus Transkaspien.

Rion System. Reste aus der Steinzeit, jüngere Funde. Zeichnungen in Farben von Mosaik cloisonné aus der Kathedrale von Gelati.

Kura-und-Araxes-System. Funde in den Steingräbern von Samtavro und Redkin. Aus dem eriwanschen Gebiete. Von Karabagh.

Inschriften, arabische, armenische, Keilschrift. Grabsteine. Alte Majolika. Modelle von Klöstern. Photographien von Klöstern, Kirchen und profanen orientalischen alten Prachtgebäuden. Gesammtansichten solcher Bauten, Ornament Details, innerer Kirchenschmuck und Kostbarkeiten.

Münzkabinet. Bestimmungen von Brosset. Bestimmungen von den Gelehrten der Kaisl. Ermitage. Verzeichniss geschenkter Münzen.

Bd. VI. Gebäude und Garten des Museums. Ohne Mitarbeiter.

Ausführliche Entwickelungsgeschichte des Museums. Die Bauten. Prinzipielle Anschauungen. Keine kahlen Wände. Ueberall den Natur-und-Kultur-Verhältnissen entsprechende Wand-und-Deckenmalerei. Bevorzugung der orientalischen Ornamentik. Möglichste Vermeidung europäischer Elemente. Ausschmükung der Räume in der unteren Etage. Das Vestibul. Die geologische und die zoologische Abtheilung Das Treppenhaus. Grosse Wandfresken a tempera die kaukasischen Mythen anlangend: Prometheus, die Argonauten, Amazonen, Noah, von Franz Simm gemalt. Die obere Etage. Das grosse Ethnographikum. Die Abtheilung für Botanik. Die Abtheilung für niedere Thiere. Die Abtheilung für Alterthümer. Ornamentale Deckenmalerei.

Der immergrüne Garten bei dem Museum. Die Volieren mit lebenden Vögeln. Was darin im Verlaufe von 30 Jahren gelebt hat. Bergé's Monument. Grabsteine. Keilinschrift, schwere steinerne Ornamente.

Mein Project einer Ruhmeshalle, welche die Kriege und Siege der Russen im Kaukasus in ihren wichtigsten Momenten durch eine Reihe von Schlachtenbildern und durch eine Portraitgallerie der Feldherrn und Helden dem Beschauer vorführen und der Zukunft im Bilde erhalten soll. Annahme desselben durch den Fürsten Dondukow-Korsakow. Bewilligte Mittel. Verfehlte Wahl des Platzes. Die Ausführung durch die Ingenieure des Militairressorts. An der ganzen Sache gehört mir nur die Grundidee, der Plan und der Auftrag für die grossen Schlachtenbilder an den Maler Roubeau. Allem Sonstigen stehe ich fremd gegenüber. Das Ganze entspricht nicht dem, was ich wollte.

Was das Kaukasische Museum gekosten hat. Sein jährliches Budget. Seine Special Mit-

tel. Zahl der Besucher. Vollständiges Verzeichniss aller Mitarbeiter. Die Correspondenzen im Interesse des Museums meiner Reisen und wissenschaftlichen Beziehungen von 1863—1900 chronologisch nach Jahren geordnet.

Alle meine kaukasischen Reiserouten von 1864—1900 mit Anhang über die Reisen von 1852—1863.

Verzeichniss aller meiner die Kaukasusländer angehenden Editionen. Anhang sonstiger Werke, die ich schrieb. Kurzer Abriss meines Lebenslaufes.

Auch dieser Band ist reichlich illustrirt.

Schluss. Wie wird sich die Zukunft für das Kaukasische Museum gestalten?

Die Herstellung des Werkes in Druck und Illustration wurde in Tiflis besorgt. Es wird unentgeldlich an die bedeutendsten Museen aller Länder, in Russland auch an die Universitäten und gelehrten Gesellschaften versendet. Einzelne Bände erhalten, entsprechend ihrer Specialität, die Mitarbeiter.

Die Unkosten werden aus den **Allerhöchst** bewilligten Extra-Hülfsmitteln des Museums bestritten.

Der Druck von Bd. I und Bd. III beginnt im Novemker dieses Jahres.

Direktor, Dr. *G. Radde.*

Tiflis im Novb. 1898.

Am 5 September d. J. geruheten **Sr. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Michail Nikolajewitsch** die Widmung des gangen Werkes huldvollst entgegen zu nehmen, das Programm zu bestätigen und zu gestatten sein Portrait dem Werke hinzuzufügen.

Ebenzo geruheten die Widmung folgender Abschnitte entgegen zu nehmen:

Sr. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Thronfolger Georg Alexandrowitsch, die Fische.

Sr. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Nicolai Michailowitsch, die Lepidoptera.

Sr. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Sergei Michailowitsch, den Artikel über den kaukasischen Wisent.

An Sr. hohen Excellenz den Baron A. P. Nikolai wendete ich mich bei Gelegenheit der Publikation dieses Werkes mit einigen Dankesworten, welche zu drucken und sein Portrait hinzuzufügen, gestattet wurde.

ОТЪ АВТОРА.

Кто въ настоящее время хочетъ работать въ области описательной зоологіи или ботаники, тотъ долженъ сдѣлаться спеціалистомъ. Онъ долженъ избрать болѣе или менѣе обширную какую либо группу растеній или животныхъ и до мельчайшихъ подробностей изучить ее при пособіи всѣхъ относящихся къ этому вопросу литературныхъ источниковъ. Тогда только изслѣдователь можетъ сдѣлаться авторитетомъ по избранному имъ отдѣлу науки. Такимъ именно образомъ работа происходитъ во всѣхъ большихъ музеяхъ, пріобрѣтается все, что въ литературѣ имѣетъ отношеніе къ извѣстной спеціальности, и весь научный матеріалъ распредѣляется для изученія между спеціалистами. Одинъ изъ нихъ, напр., занимается не только временно, но постоянно, иногда въ продолженіи цѣлыхъ десятилѣтій, исключительно млекопитающими, другой — рыбами, третій — иногда однимъ какимъ нибудь отрядомъ или родомъ насѣкомыхъ. Результаты такихъ изслѣдованій носятъ отпечатокъ строго научной законченности, какая только и можетъ быть достигнута указаннымъ способомъ распредѣленія работъ.

Совсѣмъ иначе складываются обстоятельства, когда изслѣдователь приходитъ въ богатую своимъ разнообразіемъ страну и устраиваетъ здѣсь мѣстный музей, имѣющій цѣлью представить всю область съ возможною полнотою и въ то же время преслѣдующій научныя задачи. Въ такомъ именно положеніи находится Кавказскій Музей, который состоитъ изъ пяти обширныхъ отдѣловъ: зоологическаго, ботаническаго, геологическаго, этнографическаго и древностей. Очевидно, что при такихъ условіяхъ, пока въ распоряженіе музея не будетъ предоставлена обширная литература и достаточное число спеціалистовъ, не можетъ быть рѣчи о работахъ академическаго характера, отнимающихъ много времени и требующихъ щепетильной точности. Даже при наличности необходимой литературы не остается времени на подобныя спеціальныя изслѣдованія, когда сотни другихъ болѣе важныхъ вопросовъ стоятъ на очереди, ожидая скорѣйшаго разрѣшенія, и когда большую часть предметовъ приходится собирать самому во время экспедицій въ продолженіи нѣсколькихъ мѣсяцевъ въ году, и затѣмъ, по возвращеніи домой, самому же привести всѣ пріобрѣтенія и находки въ систематическій порядокъ, помѣстить ихъ въ соотвѣтствующій отдѣлъ, а кромѣ всего еще написать отчетъ о путешествіи, и, затѣмъ, составить болѣе или менѣе обширный трудъ физико-географическаго содержанія.

Для удовлетворительнаго разрѣшенія столь обширной задачи, я поступалъ слѣдующимъ образомъ:

1) Систематическое опредѣленіе значительнаго числа предметовъ дѣлалось тотчасъ-же, если не требовалось особыхъ научно-литературныхъ пособій.

2) Если же опредѣленіе нельзя было исполнить здѣсь, на мѣстѣ, то я обращался къ извѣстнымъ спеціалистамъ въ Россіи и за границей, которые почти всегда охотно оказывали мнѣ самое широкое содѣйствіе.

Такимъ образомъ опредѣленіе большихъ зоологическихъ и ботаническихъ коллекцій Кавказскаго Музея получило надлежащее научное основаніе. Въ единичныхъ случаяхъ, конечно, поправки могутъ оказаться необходимыми, въ другихъ—мнѣнія насчетъ животныхъ и растительныхъ видовъ будутъ расходиться. То и другое случается въ самыхъ образцовыхъ первоклассныхъ музеяхъ. Въ тѣхъ отдѣлахъ, разработкою коихъ я самъ занимался, къ одному виду отнесены мною всѣ формы, въ которыхъ явно обнаруживаются посредствующіе переходы, и въ этомъ случаѣ я расхожусь въ своихъ взглядахъ со многими, однако-же далеко не всѣми спеціалистами.

Д-ръ Г. Радде.

VOM AUTOR

Wer heutezutage systematische Arbeiten auf dem Gebiete der beschreibenden Zoologie oder Botanik machen will, muss Specialist werden, d. h. er muss sich eine Gruppe, nennen wir sie Ordnung, Familie, ein Genus von Thieren oder Pflanzen wählen und diese mit Hülfe erschöpfender Literatur bis in die kleinsten Details studiren. Geschieht das, so wird die betreffende Persönlichkeit eine Autorität für solches Specialfach. In allen grossen Museen wird in dieser Art gearbeitet. Man schafft an Literatur Alles an, was irgend wie Bezug auf das Special-Studium hat und so kann denn das mehr und mehr heranwachsende Material im Verlaufe der Jahre bewältigt werden. Der Eine beschäftigt sich z. B. nicht nur zeitweise, sondern beständig, oft während mehrerer Decennien nur mit Säugern, der Andere mit Fischen. mit irgend einer Insecten Ordnung, oder sogar auch nur vornehmlich mit einem Genus während seines ganzen Lebens.— Die Ergebnisse solcher Untersuchungen, in Druck gelegt, tragen den Stempel streng akademischer Abhandlungen, wie solche nur auf dem erwähnten Wege erstrebt werden können.

Ganz anders liegen die Verhältnisse da, wo man in ein entferntes, in jeder Hinsicht überreiches Land kommt und ein Museum gründen soll, welches dem Besucher dieses Gebiets seine Reichthümer in möglichster Vollständigkeit vor die Augen führen und den wissenschaflichen Anforderungen auch genügen soll. Das ist auch bei dem kaukasischen Museum der Fall. Schon der eine Umstand, dass dasselbe fünf grosse Abtheilungen, nämlich eine zoologische, botanische, geologische, ethnographische und eine für Alterthümer in sich fasst, wird es Jedermann klar stellen, dass, so lange nicht für eine Anzahl von Specialisten und breiter Literatur gesorgt ist, von den zeitraubenden, peinlich durchgeführten Arbeiten akademischen Charakters nicht die Rede sein kann. Selbst wenn man die nöthige Literatur hätte, wo könnte man die genügende Zeit hernehmen. um z. B. genaue Zahn-und-Schädel-Untersuchungen zu machen, wenn Hunderte anderer Fragen von oft grösserer Wichtigkeit vorliegen, die ihrer Erledigung harren und wenn man, zum grössten Theile wenigstens, die Museums Objecte auf monatelangen Reisen selbst beschaffen, dann ordnen und aufstellen muss und überdies noch Reiseberichte und grössere Werke allgemeinen physico-geographischen Inhaltes publicirt. Bei solcher Gesammtaufgabe muss man, um den Anforderungeu nachzukommen sich folgenderweise einrichten:

1. Ein grosser Theil der Objecte kann sofort, auch ohne vollständige literarische Hilfsmittel, richtig bestimmt und damit erledigt werden.

2. Ein geringerer Theil bedarf genauer Prüfung. Wo solche hier an Ort und Stelle

nicht möglich war, habe ich mich an bekannte Specialisten des In-und-Auslandes gewendet und ist mir ihre Hülfe fast immer im weitesten Umfange zu Theil geworden.

Auf diese Weise erhielten die Bestimmungen der grossen zoologischen und botanischen Sammlungen des kaukasischen Museums die unerlässliche wissenschaftliche Basis. In einzelnen Fällen werden Berichtigungen natürlich stattfinden können, in anderen mögen die Meinungen über Art, Varietät, Form auseinander gehen. Beides wird auch in den mustergiltigen Museen ersten Ranges der Fall sein. Auf den Gebieten, welche ich selbst pflegte, vereinige ich artlich das, was durch vermittelnde Uebergänge entschieden zusammengehört und stehe dadurch mit vielen Specialisten, aber keinesweges mit allen, in Widerspruch.

Dr. *G. Radde*

СОКРАЩЕНІЯ.	ABKÜRZUNGEN.
Его Императорское Высочество Великій Князь Наслѣдникъ Цесаревичъ Георгій Александровичъ	Е. И. Выс. Насл. Цес.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Thronfolger Caesarewitsch George Alexandrowitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Thronf.
Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Николаевичъ	Е. И. Выс. В. К. Мих. Ник.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Michail Nikolajewitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Mich. Nik.
Ея Императорское Высочество Великая Княгиня Ольга Ѳеодоровна	Е. И. Выс. В. К. О. Ѳеод.
Ihre Kaiserliche Hoheit, Grossfürstin Olga Feodorowna	Ihre Kaisl Hoh. Grfn O. Feod.
Его Императорское Высочество Великій Князь Николай Михаиловичъ	Е. И. Выс. В. К. Ник. Мих.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Nikolai Michailowitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich.
Его Императорское Высочество Великій Князь Михаилъ Михаиловичъ	Е. И. Выс. В. К. Мих. Мих.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Michail Michailowitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Mich. Mich.
Его Императорское Высочество Великій Князь Георгій Михаиловичъ	Е. И. Выс. В. К. Геор. Мих.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst George Michailowitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Geor. Mich.
Его Императорское Высочество Великій Князь Александръ Михаиловичъ	Е. И. Выс. В. К. Алек. Мих.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Alexander Michailowitsch	S. Kaisl Hoh. Grf. Alex. Mich.
Его Императорское Высочество Великій Князь Сергій Михаиловичъ	Е. И. Выс. В. К. Сер. Мих.
Seine Kaiserliche Hoheit, Grossfürst Sergei Michailowitsch	S. Kaisl. Hoh. Grf. Serg. Mich.
Императорская Академія наукъ	
Kaiserliche Akademie der Wissenschaften	Akad.
Графъ Берлепшъ	Graf Berlepsch Grf. B.
Берлинскій Музей	Berliner Museum Berl. M.

Блазіусъ старшій	Blasius senior	Bl. snr.
Бёттгеръ	Böttger	Bttg.
Дрессеръ	Dresser	Drs.
Флёрике	Flörike	Flrk.
Гомейеръ, Евгеній	Homeyer, Eugen	Hom.
Ясевичъ	Jasewitsch	Jas.
Калиновскій	Kalinowski	Kal.
Кёнигъ	König	K.
Лоренцъ	Lorenz	L.
Мевесъ	Mewes	M.
Радде	Radde	R
Радде и Вальтеръ	Radde und Walter	R. W.
Радде и Кёнигъ	Radde und König	R. K.
Зарудный	Sarudny	Sard.
Сатунинъ	Satunin	Sat.
Шелковниковъ	Schelkownikow	Schlk.
Шлютеръ	Schlüter	Schlt.
Зеземанъ	Sesemann	Ses.
Танкре	Tankré	T.
Вальтеръ	Walter	W.

Имена, которыя приводятся только одинъ разъ или нѣсколько разъ, я печатаю цѣликомъ.

Namen, die nur einmal oder wenige Male angeführt werden, drucke ich vollständig.

Дальше сокращенія по рубрикамъ обозначаютъ слѣдующее:

Ferner bedeutet in den Rubriken:

♂ — самецъ — Männchen

♀ — самка — Weibchen

G. — поставленное чучело — gestopft und aufgestellt

B. — набитая шкура — Balg

F. — ненабитая шкура — Fell

Cr. — черепъ — Schädel

K. — голова — Kopf

Sc. — Скелетъ — Skelet

H. — рога — Horn oder Geweih

Transkp — Закаспійская область — Transkaspien

Unt. Kura — нижняя Кура — Untere Kura

Mit. Kura — средняя Кура — Mittlere Kura

Turk. — Туркестанъ — Turkestan

gkft. — куплено — gekauft

gesch. — подарено — geschenkt

VERTEBRATA.

ПОЗВОНОЧНЫЯ.

WIRBELTHIERE.

MAMMALIA.

МЛЕКОПИТАЮЩІЯ.

SÄUGETHIERE.

Шкапъ—42, 43, 53, 53 [1])—Schrank.
и открыто поставлено—und frei aufgestellt.

Всѣ крупныя млекопитающія стоятъ открыто въ группировкахъ возможно близко подходящихъ къ ихъ естественному состоянію. Шкапъ 42 содержитъ летучихъ мышей и грызуновъ; шкапъ 43 мелкихъ хищныхъ звѣрей и большихъ грызуновъ; шкапъ 38 черепы копытныхъ животныхъ (залъ на лѣво). Рядомъ въ залѣ (на право) въ шкапѣ 53 поставлены семейства кошачьихъ и собачьихъ, и въ шкапахъ 53 I и 53 II ихъ черепы.

Кавказскіе экземпляры снабжены ярлычками на красномъ шелку, закаспійскіе—на желтомъ, остальные—на синемъ.

Кавказскіе спиртовые препараты, сохраняемые въ стеклянныхъ сосудахъ имѣютъ только надписи съ названіями, мѣстомъ и временемъ ихъ нахожденія, безъ всякихъ другихъ отличій. У закаспійскихъ подъ ярлыками находится особые круглые знаки желтаго, у остальныхъ синяго цвѣта въ каталогѣ млекопитающихъ * означаетъ заграничныхъ, + закаспійскихъ животныхъ. Вопросительный знакъ (?) поставленный послѣ видового названія показываетъ, что полъ, мѣсто и время нахожденія неизвѣстны. Тотъ же знакъ передъ названіемъ указываетъ, что опредѣленіе соотвѣтствующаго вида сомнительное.

До 1886 года я опредѣлилъ всѣхъ млекопитающихъ; въ 1887 году коллекція была провѣрена мною и Вальтеромъ. Передъ составленіемъ настоящаго каталога К. А. Сатунинъ снова ее провѣрилъ и дополнилъ недостающими опредѣленіями и соотвѣтственными поправками. Консерваторъ Музея г. Кенигъ усердно помогалъ при установкѣ предметовъ и снабженіи ихъ надписями.

Alle grossen Säugethiere wurden frei aufgestellt und möglichst natürlich gruppirt. Schrank 42 enthält die Fledermäuse und Nager. Schrank 43 kleinere Raubthiere und grosse Nager Schrank 38 Schädel der Hufthiere (Saal links) Daneben im Saale (rechts) Schrank 53 Feliden und Caniden und in den Schränken 53 I und 53 II deren Schädel.

Die kaukasischen Exemplare tragen die Signatur an rother Seide, die transkaspischen an gelber, die anderweitig erworbenen an blauer.

Die Gefässe in welchen die Exemplare in Spiritus aufbewahrt werden, haben für die Kaukasier ausser der Signatur mit Bestimmung, Datum und Fundort kein Abzeichen. Die aus Transkaspien stammenden Objecte weisen unter der Signatur ein gelbes, kreisförmiges Abzeichen, die anderweitig erworbenen ein solches in blauer Farbe auf. Im Katalog der Säuger bedeutet ein * Ausland ein + Transkaspien. Ein Fragezeichen (?) nachgestellt soll sagen, dass Geschlecht, Fundort und Datum nicht bekannt sind oder vorgestellt, dass die Bestimmung der betreffenden Art zweifelhaft ist.

Bis 1886 habe ich die gesammelten Säuger bestimmt. 1887 wurde die Sammlung von mir und Walter wiederum revidirt. Zur Herstellung dieses Kataloges hat Herr Satunin sie nochmals durchgesehen und die noch fehlenden Bestimmungen ergänzt, resp. berichtigt. Herr Conservator König hat bei dem Signiren und Aufstellen der Säugethiere eifrigst geholfen.

„**Лучшими** видами (species) оказываются именно тѣ, которые наименѣе извѣстны; опредѣлительность ихъ постепенно уменьшается при ближайшемъ изслѣдованіи, но мѣрѣ того, какъ все дальше и дальше слѣдимъ мы за развѣтвленіемъ ихъ разновидностей и все явственнѣе обнаруживаемъ ихъ родственныя связи съ другими формами. При полномъ знакомствѣ со всѣми видами, всѣ они, безъ исключенія, оказались бы плохими въ томъ смыслѣ, который даютъ этому слову любители раздробленности видовъ".

Эрнстъ Геккель (Generelle Morphologie, II. 360).

„Какое въ сущности понятіе соединяется съ названіемъ **настоящаго** или **хорошаго вида?** Ни одинъ естествоиспытатель не даетъ опредѣлительнаго отвѣта, не смотря на то, что выраженіе это такъ обычно у систематиковъ. Мы называемъ виды **хорошими** въ тѣхъ случаяхъ, когда они **плохо** изучены, когда намъ еще неизвѣстны переходныя формы къ родственнымъ видамъ. Творческая природа создаетъ отъ вѣка **непрерывный потокъ формъ;** наши познанія ничего не выигрываютъ отъ того, что систематики искусственно дѣлятъ ихъ на безчисленное множество видовъ; ибо при такомъ чрезмѣрномъ дробленіи утрачивается сознаніе ихъ естественной связи".

Эрнстъ Геккель (Natürliche Schöpfungsgeschichte).

„Die am wenigsten bekannten Species sind die „**besten**"; sie werden um so schlechter, je besser wir sie kennen lernen, je weiter wir die Divergenz ihres Varietäten Büschels verfolgen und je deutlicher wir ihren Zusammenhang mit verwandten Formen nachweisen können. Schlechte Arten im Sinne der Species Fabrikanten würden alle Species ohne Ausnahme sein, wenn wir sie vollständig kennen würden".

Ernst Haeckel (Generelle Morphologie II. J. 360).

„Was eigentlich eine **echte** oder **gute Art** ist, diese Frage vermag kein Naturforscher zu beantworten, obgleich jeder Systematiker täglich diesen Ausdruck gebraucht. Wir nennen die Arten dann **gut** wenn wir sie **schlecht** kennen, wenn uns die Uebergangsformen zu verwandten Arten unbekannt sind. Die schaffende Natur bewegt sich ewig in einem **ununterbrochenen Flusse der Formen,** ihre Erkenntniss gewinnt dadurch nicht, dass die beschreibenden Systematiker sie in unzählige Arten künstlich spalten; die Erkenntniss des natürlichen Zusammenhanges geht durch diese übertriebene Zersplitterung verloren".

Ernst Haeckel (Natürliche Schöpfungsgeschichte).

Taf. I.

Capra caucasica

♂ ♂ juv. ♀

Фишть — Эльбрусъ - Дых-тау

Fischt – Elbrus – Dijchtau.

♀ Capra ibex ♂

Швейцарія

Schweiz.

Taf. I.

Capra caucasica

♂ ♂ jur. ♀

Pneumo – Zoöpyce – Dux-mag

Fischt – Ebrus – Dijchtau.

♀ Capra ibex ♂

Wheringpiso

Schweiz.

MAMMALIA

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. Blasius (W.). Braunschweig
Prof. Nehring. Berlin.
Dr. Radde. Tiflis.
K. Satunin. Tiflis.
Dr. Walter. Tiflis. Jena.

} Опредѣленіе. Ревизія видовъ. / Bestimmungen. Revision der Arten.

Eug. Büchner. Petersburg.
Ph. Sclater. London.
C. Greve. Moskau.

} Литературныя указанія. / Literatur Nachweise.

Составъ коллекціи млекопитающихъ до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Säugethieren bis 1 Jan. 1899.

Ord:	Chiroptera	22	Arten	305	Expl.
„	Insectivora	13	„	89	„
„	Carnivora	31	„	461	„
„	Rodentia	67	„	511	„
„	Ungulata	25	„	190	„
„	Cetacea	3	„	6	„
		161		1562	„

CHIROPTERA

FAM. VESPERTILIONIDAE

Шкапъ—42—Schrank.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
1.	**Plecotus auritus L.**	—	2	Karaklis V. 85. R.
a.	„ „	—	1	Mamutly V. 85. R.
b.*	„ „	—	♂1	Jerusalem 88. Bttg.
c.*	„ „	—	2	Moskau. Sat.
d.*	„ „	P.	—	Gotthard. gkft.
e.	„ „	—	1	Thana-Thal. IX. 97. Ses.
f.	„ „	—	1	Nachitschewan 96. Sat.
g.	„ „	—	1	Thana-Thal. XII. 97. Ses.
h.	„ „	—	1	Bakuriani 98. R.
2.	**Synotus barbastellus Schreb.**	—	1	Tiflis 93. R.
a.	„ „	—	1	Psebai VII. 93. R.
b.*	„ „	—	1	Thüringen 96. gkft.
c.*	„ „	G.	—	„ „
d.	„ „	—	1	Bakuriani 98. R.
3.	**Synotus darjelingensis Hodg.**	—	3	Tachta-basar Höhle 9. IV 87. W.
4. †	**Otonycteris Hemprichii Peters.**	—	1	Jelotan Murgab 25. III. 87. W.
5.	**Vesperugo noctula Schreb.**	—	4	Elisabethpol 4. III. 85. R.
a.	„ „	—	2♂	Psebai 93. R.
b.*	„ „	—	♂♀	Moskau. Sat.
c.*	„ „	B.	-	Thüringen gkft.
d.*	„ „	G.	-	Akad. 66.
e.	„ „	—	1	Borshom 96. R.
f.	„ „	—	1	Stawropol VII. 96. Sat.
6. *	**Vesperugo Leisleri Kuhl.**	B.	—	Süd Russland. gkft.
7.	**Vesperugo abramus Tem.**	—	1	Achalkalaki 95. Sat.
8. *	**Verperugo pipistrellus Schreb.**	—	2	Jerusalem 88. Bttg.
a.	„ „	—	1	Muschthaid 94. Sat.
b.	„ „	—	3	Borshom VI. 88. R.
c.	„ „	—	1	Gunib VI. 85. R.
d.	„ „	—	1	Lenkoran 66. R.
e.	„ „	—	1	Achtala 87. Konrad.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
f.	**Vesperugo pipistrellus Schreb.**	—	1	Borshom IX. 86. R.
g.*	„ „	—	1	Moskau. Sat.
h.	„ „	—	1	Tiflis 93. R.
i.	„ „	—	1	Athene bei Gori 87. R.
k.	„ „	—	1	Borshom 93. R.
l.	„ „	—	1	Tiflis IX. 83. R.
m.	„ „	—	2	Dshebrail 94. Sat.
n.	„ „	—	2	Karajas 85. R.
o.	„ „	—	3	„ „ R.
p.	„ „	—	5	Tiflis V. 64. R.
q.	„ „	—	4	Lenkoran IV. 66. R.
r.	„ „	—	12	Borshom VIII. 88. R.
s.	„ „	—	5	Tiflis 9. V. 85. R.
t.+	„ „	—	2	Germab 12. V. 86. R W.
u.+	„ „ var.	—	1	Aschabad 19. VII. 86. R. W.
v.*	„ „	B.	—	Thüringen gkft.
w.*	„ „	B.	—	„ „
x.	„ „	—	4	Elisabethpol IV. 95. Sat.
y.	„ „	—	2	Borshom 96. R.
z.	„ „	—	2	Tiflis 20. VIII. 96. K.
aa.	„ „	—	1	Kuba VII. 97. Sat.
bb.	„ „	—	2	Manglis VII. 97. Sat.
cc.	„ „	—	1	Borshom 97. R.
dd.	„ „	—	2	„ 98. R.
ee.	„ „	—	8	Bakuriani 98. R.
9. *	**Vesperugo Kuhlii Nattr.**	—	1	Marseille 24 VI. 87. gkft.
a.*	„ „	—	1	Algier 94. Sat.
10. *	**Vesperus borealis Nils.**	B.♂	—	Nerike 30. VII. 74. gkft.
a.	„ „	—	1	Tiflis 3. VI. 87. R.
b.	„ „ **cauc. Sat.**	—	2	Tiflis XI. 89. R.
11.	**Vesperus discolor Nattr.**	—	1	Tiflis 14. VIII. 68. Struve.
a.*	„ „	—	1	Gouv. Tula. Sat.
b.*	„ „	G.	—	Akad. 66.
c.*	„ „	B.	—	Thüringen. gkft.
12.	**Vesperus serotinus Schreb.**	—	1	Tiflis 9. VIII. 85. R.
a.	„ „	—	7	Chassawjurt 17. V. 94. R. K.
b.	„ „	—	8	Warwara 94. Sat.
c.	„ „	—	2♂	Athene bei Gori. X. 89. Ses.
d.	„ „	—	2	Elisabethpol 95. Sat.
e.	„ „	—	1	Nucha 86. R.
f.	„ „	—	1	Elisabethpol R.
g.	„ „	—	1	Karajas 5. X. 86. W.
h.	„ „	—	1	Borshom 96. R.
i.	„ „	—	4	Kasikoporan 19. VII. 96. K.
k.	„ „	—	1	Nachitschewan. 96. Sat.
k.[1])	„ „	—	2	Borshom 97. R.
l.+	**var turcomanus Ev.**	—	4	Imam-baba 28. III. 87. R. W.
m.+	„ „	G.	—	Turkmenien Akad. 66.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела Balg und gestopft.	Въ спиртѣ In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
27.*	**Sorex vulgaris L.**		2	Moskau Sat
a.	„ „	—	1	Sangesur 94. Sat.
b.*	„ „	B.	—	Sachsen gkft
c.*	„ „	B. ?		Gothenburg 20. V. 73. gkft.
d.*	„ „	B.	—	Gothenburg 28. IX. 73. gkft.
e.	„ „	—	1	Bakuriani 98. R.
28.*	**Sorex alpinus. Schinz.**	B.	—	Schweiz gkft.
29.	**Sorex Raddei Sat.**		1	Kutais VII 64. Abel.
30.*	**Sorex pygmaeus Pall.**	—	1	Moskau 90. Sat.
a.	„ „		1	Bakuriani 98. R.
31.	**Sorex spec.?**	—	2 juv	Lenkoran V. 66. R.
32.*	**Crocidura aranea Schreb.**	G.	—	Brandenburg gkft
a.*	„ „	B	—	Schweiz gkft.
b.	„ „	—	1	Karajas 67. R.
c.	„ „		1	Achtala XII. 87. Konrad.
d.	„ „		2	Muschthaid 94. Sat.
e.	„ „	—	1	Tiflis 64. R.
f.	„ „	—	2	Germab 24. V. 86. R. W.
g.	„ „	—	9	Geok-tapa XI. 95. K.
h.	„ „	—	1	Kiri VII. 96. Sat.
i.	„ „	—	1	Thana Thal IX. 97. Ses.
k.	„ „	—	6 juv	Borshom 96. R.
l.	**Crocidura fumigata de Fil.**	—	1	Tiflis X. 94. k.
m.	„ „		2	Athene XII. 92. Ses.
n.	„ „	—	1	„ „ X. 92. Ses
o.	„ „	—	1	Awtschaly 19. X. 86. W.
p.	„ „		1	Tiflis II. 85. Pentschinsky.
q.	„ „	—	1	Abastuman 96. S. Kaisl. Hoh. Grf. Thronf.
r.	„ „		2	Athene 96. Ses.
s	„ „		1	Schamchor 86. R.
t.	„ „	—	1	Steppe Schiran VI. 97. Sat.
u.	„ „	—	1	Bakuriani 98. R.
33.*	**Crocidura leucodon Herm.**	B.	—	Sachsen gkft.

FAM. TALPIDAE.

34.*	**Talpa europaea L.**	—	1	Moskau Sat.
a.*	„ „	Cr.	—	Brandenburg gkft.
b.*	„ „	Sc.		Deutschland XII. 69. gkft.
c.	„ „	—	1	Stawropol 96. Sat.
35.	**Talpa caeca Savi.**	—	3	Batum VII. 93. R. K.
a.	„ „	—	1	Elisabethpol 4. III. 85.
b.	„ „	—	1	Psebai VII 93. R. K.
c.	„ „	—	2	„ III. 94. Noska.
d.	„ „	—	1	Novorossiisk 6. VII. 93. R. K.
e.	„ „	—	1	Burtunai 16. VI. 94. R. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
f.	**Talpa caeca Savi.**	—	1	Suchum V. 93. R. K.
g.	„ „	—	1 k.	Borshom VIII. 88. R.
h.	„ „	—	1 k	Chram 93. R.
i.	„ „	B.	—	Tiflis V. 82. R.
k.	„ „	G.	—	„ 5. VII. 73. R.
l.	„ „	G.	—	„ 15. VI. 73. R.
m.	„ „	—	1	Borshom 1. VIII. 97. K.
n.	„ „	—	1	Goribolo Rionquellen 8500, VIII. 64. R.
o.	„ „	—	1	Borshom 3. V. 98. R. K.

CARNIVORA.

FAM. FELIDAE

Шкапъ—53. 53[1])—Schrank.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
36.	**Felis tigris L.**	G.	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	G.	—	„ „ R.
b.	„ „	cr.	—	„ Belasuwar Fürst. Witgenstein.
c.	„ „	cr.	—	? Bayern.
d.	„ **longipilis Fitz.**	F.	—	Transkaspien 84. gkft.
37.	**Felis pardus L.**	cr.	—	Dshulfi 71. Sergejew.
a.	„ „	cr.	—	„ „
b.	„ „	G	—	Lenkoran R.
c.	„ „	G.	—	„
d.	„ „ **juv.**	G.	—	„
e+	„ „	G.	—	Transkaspien R.
f.	„ „	cr.	—	Psebai 98. Jüth.
38.	**Felis catus domestica Briss.**	G.	—	Borshom IX. 86. R.
a.	„ „ „	cr.	—	Tifflis 1. 66. R.
b.	„ „ „	cr.♀	—	„ „ R.
c.	„ „ „	cr.♀	—	„ „ R.
d.	„ „ „	cr. juv.	—	„ „ R.
39.	**Felis catus. L.**	G.♀	—	Muchrawan IV. 67. H. Vogt.
a.	„ „	G.	—	Mzchet XII. 86. R.
b.	„ „	cr.	—	Lenkoran IV. 66. R.
c.	„ „	cr.♀	—	Mzchet I. 87. R.
d.	„ „	cr.♂	—	Borshom 94. Kratky.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
c.	**Felis catus.**	cr.	—	Borshom 95. R.
f.	„ „	cr.	—	„ V. 96. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich
g.		F.	—	Sakatala 94.
h.		F.		?
i.		F.		Batum III. 93. R. K.
k.		F.	—	„ „ „ R. K.
l.		F.		„ „ „ R. K.
m.	„ „	cr.		Sakatala 94. ?
n.	„	G.	—	Borshom 97. R.
o.	„	G.	—	St. Storoshewaja 2.V. 97.gkft.L
p.	„ „	cr.		„ „ „
q.	„	F.		Tiflis 97. R.
r.	„	cr.		Chram 97. Kal.
s.		cr.	—	Borshom. 98. R.
t.		cr.		„ „ „
u.	„ „	cr.		„ „ Zum Theil von
v.		cr.		„ „ Herrn Jagdmeister
w.		cr.		„ „ Jüthner
x.		F.		„ „ geschenkt.
y.	„ „	F.	—	„ „
z.	„	F.		„ „
aa.	„	F.		„ „
bb.	„ „	F.	—	„ „
40.	**Felis spec.?**	F.		Schara-Argunj III. 94. gkft.
a.	„ „	F.		Giry Transkauk. 97. L.
b.	„ „	F.	—	„ „ „ L.
41.	**Felis chaus Güld. (catolynx Pall)**	G.	—	Lenkoran IV. 67. R.
a.	„ „ „	cr.		„ IV. 66. R.
b.	„ „ „	cr. juv.		„ V. 70 R.
c.	„ „ „	cr.		Mugan 15. XI. 86. R.
d.	„ „	cr.		Elisabethpol 88. R.
e.	„ „ „	cr.	—	Lenkoran XII. 94. R.
f.	„ „ „	G.	—	Sary-jasy XI. 87. Capt. Pokrowsky.
g.	„ „ „	G.	—	Lenkoran XII. 94. R.
h.	„ „ „	F.	—	Karajas IX. 91. R.
i.	„ „ „	G.	—	Sary-jasy XI. 87. Oberst. Awelow.
k.	„ „ „	G.	—	Tachta-basar 8. IV. 86. R. W.
42.	**Felis servalina Jard. (caudata Gray.)**	cr.	—	Imam-baba 4. IV. 87. W.
a.	„ „	F.	—	Serachs 86. R. W.
b.	„ „	F.	—	Geok-tepe 85. Rodsewitsch.
c.	„ „	G.	—	Sary-jasy 3. III. 87. W.
43.	**Felis caracal Güld.**	G.	—	Ruchnabad VII. 86. R. W.
44.	**Felis lynx L. typ.**	G.	—	Moskau I. 94, gkft. L.
a.	**Felis lynx L. cervaria Tem.**	G.	—	Lenkoran IV. 66. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
b.	**Felis lynx L. cervaria Tem.**	G.	—	Tiflis 20. V. 82. R.
c.	„ „ „	cr.♂	—	Borshom 90. R.
d.	„ „ „	cr.♂	—	„ 94 Kratky.
e.	„ „ „	cr.	—	„ 93. R.
f.	„ „ „	cr.	—	„ „ R.
g.	„ „ „	cr.♀	—	Borshom 90. R.
h.	„ „ „	cr ♂	—	„ „ R.
i.	„ „ „	cr.♂	—	„ „ R.
k.	„ „ „	cr.♂	—	Borshom 92. R.
l.	„ „ „	cr.♀	—	„ „ R.
m.	„ „ „	cr.♂	—	Algetka IV. 81. R.
n.	„ „ „	cr.♀	—	„ „ „ R.
o.	„ „ „	cr.♀	—	Tschatach I. 97. R.
p.	„ „ „	cr.♀	—	Borshom 97. R.
q.	„ „ „	F.	—	Psebai 96. R.
r.	„ „ „	F.	—	„ 96. R.
s.	„ „ „	F.	—	Tiflis 96. gkft.
t.	„ „ „	F.	—	„ 97. gkft.
u.	„ „ „	G.♀	—	Tschatach I. 97. R.
v.	„ „ „	G.	—	Tiflis 85. R.
45.+	**Cynaelurus jubatus Schreb.**	G.♂	—	Merw I. 94. gkft. L.

FAM. HYAENIDAE.

Шкапъ—53. 53[2]).—Schrank.

46.	**Hyaena striata Zimm.**	G.	—	Tiflis 69. R
a.	„ „	G.	—	„ „ R.
b.	„ „	G.	—	Zarsk. Kolodes XII. 68. Prinz Albert von Altenburg.
c.	„ „	cr.	—	„ „
d.	„ „	cr.♂	—	Karajas XII. 70.
e.	„ „	cr.♀	—	Tiflis XII. 70.

FAM CANIDAE.

47.	**Canis lupus L.**	G.	—	Tiflis.
a.	„ „	G.	—	„
b.	„ „	G.	—	„
c.	„ „	cr.♂	—	Borshom 92.
d.	„ „	cr.♂	—	„
e.	„ „	cr.♂	—	„
f.	„ „	cr.♂	—	„
g.	„ „	cr.♀	—	„
h.	„ „	cr.♂	—	Borshom 96.
i.	„ „	cr.♂	—	„

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
k.	**Canis lupus L.**	cr.♂	—	Borshom 96.
l.	„ „	cr.♂	—	„
m.	„ „	cr.♂	—	„
n.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97.
o.	„ „	cr.♂	—	„
p.	„ „	cr.♀	—	Bershom 90.
q.	„ „	cr. ?	—	Borshom 93.
r.	„ „	cr. ?	—	„
s.	„ „	cr. ?	—	„
t.	„ „	cr. ?	—	„
u.	„ „	cr. ?	—	„
v.	„ „	cr. ?	—	„
w.	„ „	cr.♂	—	Borshom 90.
x.	„ „	cr.♂	—	„
y.	„ „	cr.♂	—	„
z.	„ „	cr.♂	—	„
aa.	„ „	cr.♀	—	„
bb.	„ „	cr.♀	—	„
cc.	„ „	cr.♀	—	„
dd.	„ „	cr.♂	—	Borshom 92.
ee.	„ „	cr. ?	—	Borshom 95.
ff.	„ „	cr. ?	—	„
gg.	„ „	cr. ?	—	„
hh.	„ „	cr.♂	—	„
ii.	„ „	cr.♂	—	„
kk.	„ „	cr.♀	—	„
ll.	„ „	cr.♀	—	Borshom 96.
mm.	„ „	cr.♀	—	„
nn.	„ „	cr.♀	—	„
oo.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97.
pp.	„ „	cr.♂	—	„
qq.	„ „	cr.♂	—	„
rr.	„ „	cr.♂	—	„
ss.	„ „	cr.♂	—	„
tt.	„ „	cr.♂	—	„
uu.	„ „	cr.♂	—	„
vv.	„ „	cr.♀	—	„
ww.	„ „	cr.♀	—	„
xx.	„ „	cr.♀	—	„
yy.	„ „	cr.♀	—	„
zz.	„ „	cr.♀	—	„
aaa.	„ „	cr.♂	—	Psebai 94.
bbb.	„ „	cr.♂	—	„
ccc.	„ „	cr.♂	—	„
ddd.	„ „	cr.♂	—	„
eee.	„ „	cr.♂	—	„
fff.	„ „	cr.♂	—	„
ggg.	„ „	cr.♂	—	„

Куплено у Jägermeyer'a в Wien.
Von dem Jäger Meyer in Wien gekauft.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела Balg und gestopft.	Въспиртѣ In Sptritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
hhh.	**Canis lupus. L.**	cr.	—	Psebai 93.
iii.	„ „	cr.	—	„
kkk.	„ „	cr.	—	„
lll.	„ „	cr.	—	„
mmm.	„ „	cr.	—	„
nnn.	„ „	cr.	—	„
ooo.	„ „	cr.	—	„
ppp.	„ „	cr. ♂		Psebai 94.
qqq.	„ „	cr. ♂		„
rrr.	„ „	cr. ♂		„
sss.	„ „	cr. ♂		„
ttt.	„ „	cr. ♀		„
uuu.	„ „	cr. ♀	—	„
vvv.	„ „	cr. ♀		„
www.	„ „	cr. ♂	—	Karajas 94.
xxx.	„ „	cr.	—	Helenendorf 19. XII. 86. R.
yyy.	„ „	cr. ♂	—	Tiflis XII. 70. R.
zzz.	„ „	cr. ♀		„ „ „ R.
aaaa.	„ „	F.		Batum III. 93. R. K.
bbbb.	„ „	F. ♂	—	Psebai 94. R.
cccc.	„ „	F.		Kedabeg 97. Kölle.
dddd.	„ „ **lycaon Schreb.**	F.	—	Psebai 97. Jüthner. gschk.
48.	**Canis aureus L.**	G. ♂		Karajas I. 93. Kratky.
a.	„ „	G. ♀	—	„ „ „
b.	„ „	cr. ♂		„ 5. X. 86. R.
c.	„ „	cr. ♂	—	Borshom I. 90. R.
d.	„ „	cr. ♂		Karajas I. 93. R.
e.	„ „	cr.	—	Lenkoran IV. 66. R.
f.*	„ „	cr. ♂		Syrien gkft.
g.	„ „	cr. ♂		Dsegam XII. 88. R.
h.	„ „	cr. ♂		Karajas I. 93. R
i.	„ „	F. ♂		Batum III. 93. gkft.
k.	„ „	F. ♀	—	„ „ „ „
l.	„ „	F.	—	Sakatala 95. Kal.
m.	„ „	F.	—	„ „ Kal.
n.	„ „	cr	—	„ „ Kal.
o.	„ „	cr.	—	„ „ Kal.
p.	„ „	G.	—	Karajas. 92. R.
49.*	**Canis vulpes L. typ.**	G.		Pommern. gkft.
a. *	„ „	Sc. ♂	—	Deutschland „
b. *	„ „	cr. ♂		Sachsen „
c. *	„ „	cr. ♂	—	Deutschland „
d. *	„ „	cr. ♀	—	„ „
e.	„ „	G. ♀	—	St.Storoshewaja 30.I.96.gkft. L.
f.	„ „	cr. ♀	—	„ „ „ „
g.	„ „	F.	—	Psebai 93. R.
h.	„ „	F.	—	„ 96. Jüthner.
50.	**Canis melanotus Pall.**	G. ♂	—	Tiflis II. 82. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	**Canis melanotus Pall.**	G.♂	—	Tiflis IV. 67. R.
b.	„ „	G.♂j.	—	„ I. 88. R.
c.	„ „	G.juv.	—	„ R.
d.	„ „	G.	—	„ R.
e.	„ „	G.	—	Gudaur X. 68. I. Kaisl. Hoh. Grfn. O. Feod.
f.	„ „	G.	—	„ „ „
g.	„ „	G.♂	—	Kasbek 5. XII. 93. R.
h.	„ „	F.	—	Psebai 93. Noska.
i.	„ „	F.	—	Mlety IV. 94. R. K.
k.	„ „	F.	—	Jewdokimowsk VII. 94. R. K.
l.	„ „	F.	—	„ „ „
m.	„ „	F.	—	Wladikawkas 5. V. 94. R. K.
n.	„ „	F.	—	„ „ „
o.	„ „	F.	—	Borshom II. 93. Kratky.
p.	„ „	cr.♂	—	Schamchor XI. 88. R.
q.	„ „	cr.	—	Untere Kura III. 66. R.
r.	„ „	cr.	—	Psebai 93.
s.	„ „	cr.	—	„
t.	„ „	cr.	—	„
u.	„ „	cr.	—	„
v.	„ „	cr.	—	„
w.	„ „	cr.	—	„
x.	„ „	cr.	—	„
y.	„ „	cr.	—	„
z.	„ „	cr.	—	„
aa.	„ „	cr.	—	Borshom 90.
bb.	„ „	cr.♂	—	„
cc.	„ „	cr.♂	—	„
dd.	„ „	cr.♂	—	„
ee.	„ „	cr.♂	—	„
ff.	„ „	cr.♀	—	„
gg.	„ „	cr.♀	—	„
hh.	„ „	cr.♀	—	„
ii.	„ „	cr.♀	—	„
kk.	„ „	cr.♀	—	„
ll.	„ „	cr.♂	—	„
mm.	„ „	cr.♂	—	„
nn.	„ „	cr.♂	—	„
oo.	„ „	cr.♂	—	„
pp.	„ „	cr.♂	—	„
qq.	„ „	cr.♂	—	„
rr.	„ „	cr.♀	—	„
ss.	„ „	cr.♀	—	„
tt.	„ „	cr.♀	—	„
uu.	„ „	cr.♀	—	„
vv.	„ „	cr.♀	—	„
ww.	„ „	cr. ?	—	„

Куплено у охотничьей команды.
Von dem Jägercommando gekauft.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
xx.	**Canis melanotus Pall.**	cr.	—	Borshom I 93.
yy.	„ „	cr.	—	„ „
zz.	„ „	cr.	—	„ „
aaa.	„ „	cr.	—	„ „
bbb.	„ „	cr.	—	„ „
ccc.	„ „	cr.	—	„ „
ddd.	„ „	cr.	—	„ „
eee.	„ „	cr.	—	Borshom 95.
fff.	„ „	cr.	—	„ „
ggg.	„ „	cr.♂	—	„ „
hhh.	„ „	cr.♂	—	„ „
iii.	„ „	cr.♀	—	„ „
kkk.	„ „	cr.♀	—	„ „
lll.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97.
mmm.	„ „	cr.♂	—	„ „
nnn.	„ „	cr.♂	—	„ „
ooo.	„ „	cr.♂	—	„ „
ppp.	„ „	cr.♂	—	„ „
qqq.	„ „	cr.♂	—	„ „
rrr.	„ „	cr.♂	—	„ „
sss.	„ „	cr.♂	—	„ „
ttt.	„ „	cr.♀	—	„ „
uuu.	„ „	cr.♀	—	„ „
vvv.	„ „	cr.♀	—	„ „
www.	„ „	cr.♀	—	„ „
xxx.	„ „	cr.♀	—	„ „
yyy.	„ „	cr. ?	—	Karajas X. 87. S. Kaisl. Hoh. Grf. Geor. Mich.
zzz.	„ „	cr. ?	—	„ „ Kawraisky.
aaaa.	„ „	cr. ?	—	Manglis 97. Kalischewsky u. Birschert.
bbbb.	„ „	cr. juv.	—	6—8 Wochen Tiflis. V. 66. R
cccc.	„ „	cr.	—	Tiflis 88. R.
dddd.	„ „	cr.	—	„ 79. R.
eeee.	„ „	cr.	—	„ 66. R.
ffff.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
gggg.	„ „	F.	—	Kedabeg 98. Kölle.
51.	**Canis familiaris L.**	cr.♂	—	Tiflis Owtscharka typ. 12 Jahre.
a.	„ „	cr.♂	—	„ 67. R.
b.	„ „	cr.♂	—	„ 67. R.
c.	„ „	cr.	—	„ 71. R.

Куплено у охотничьей команды.
Von dem Jägercommando gekauft.

FAM. URSIDAE.

Шкапъ—53[1]).—Schrank.

52.	**Ursus arctos L. typ. und meridionalis Midd. incl. syriacus**	G.	—	X. 67. Tiflis R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
	Hmp. et Ehrb. et isabellinus Adams.			
a.	„ „	G.	—	XI. 72. Tiflis R.
b.	„ „	G.	—	? 75. „ „
c.	„ „	G.juv.	—	VI. 83. „ „
d.	„ „	G.juv.	—	„ „ „ „
e.	„ „	G.juv.	—	„ „ „ „
f.	„ „	G.	—	Psebai 94.
g.	„ „	cr.	—	MzchetKalischewskyu,Birschert.
h.	„ „	cr.	—	Tiflis 72.
i.	„ „	cr.♂	—	Tschatach I. 66. S. Kaisl. Hoh. Grf. Mich. Nik.
k	„ „	cr.	—	Borshom VIII. 64.
l.	„ „	cr.♂	—	Psebai XII. 93. R.
m.	„	cr.♂	—	„ „ „ R.
n.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
o.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ R.
p.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ R.
q.	„ „	cr.♂	—	Umpir 93. R.
r.	„ „	cr.♂	—	Psebai 93. R.
s.	„ „	cr.♂	—	„ XII. 93. R.
t.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
u.	„ „	cr.♂	—	Manglis I. 96.
v.	„ „	cr.♂	—	Psebai 94.
w.	„ „	cr.♂	—	„ „
x.	„ „	cr.♀	—	„ „
y.	„ „	cr.♂	—	Borshom 94.
z.	„ „	cr.♂	—	„ „
aa.	„ „	cr ♂	—	Borshom 95.
bb.	„ „	cr.♂	—	„ „
cc.	„ „	cr.	—	„ „
dd.	„ „	cr.♀juv.	—	„ „
ee.	„ „	cr.juv.	—	Tiflis.
ff.	„ „	cr. 5 M.	—	„
gg.	„ „	cr. 1Jahr	—	67. Dr. Koch.
hh.	„ „	cr.	—	Alexandropol.
ii.	„ „	cr.	—	Sakataly 95.
kk.	„ „	cr.♂	—	Borshom 96.
ll.	„ „	F. ?	—	Psebai 94.
mm.	„ „	F. ?	—	„ „
nn.	„ „	F. ?		„ „
oo.	„ „	F. ?	—	„ „
pp.	„ „	F.♀	—	„ „
qq.		F. ?	—	„ „
rr.		F. ?	—	Wladikawkas 94.
ss.		cr.♂		Borshom 98.
tt.		cr. ♂	—	„ „
uu.		cr. ♂	—	„ „

От охотн. команд. vom Jäger. kommd.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
vv.	**Ursus arctos L.**	cr.♀	—	Borshom 98.
ww.	„ „	cr.♀	—	„ „

FAM. MUSTELIDAE.

Шкапъ—43.—Schrank.

53.	**Lutra vulgaris Erxl.**	G.♀	-	Tiflis 12. IX. 91. R.
a.	„ „	G.♂	–	Borshom I. 93. Jüthner.
b.	„ „	G.♂	—	Tiflis 12. IX. 91. R.
c.	„ „	G.juv.	–	„ V. 88. R.
d.	„ „	cr.♀	—	„ 12. IX. 91. R.
e.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ „
f.	„ „	cr.	—	Borshom I. 93. R.
g.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „
h.	„ „	cr.♂	—	Psebai 94. R
i.	„ „	cr.♂	—	„ „ „
k.	„ „	cr.♂	—	Borshom I. 90. R.
l.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ R.
m.	„ „	cr.♀	—	Psebai 94. R.
n.*	„ „	cr.		Brandenburg gkft.
54.	**Meles taxus Schreb. typ.**	G.	—	Borshom IX. 84. Fürst Schachowskoi.
a.	„ „	G.	–	Tiflis ?.
b.	„ „	G.	—	„ „
c.	„ „	G.	—	„ „
d.	„ „	G.	—	„ „
e.	„ „	cr.♂	—	„ „ 67. R.
f.	„ „	cr.	—	„ „ 71. R.
g.	„ „	cr.♂		Borshom I. 90. R.
h.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
i.	„ „	cr.♀	—	Borshom „ 95. R.
k.*	„ „	cr.♂	–	Sachsen gkft.
l.	„ „	cr.♂	—	Borshom 96.
m.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97.
n.	**Meles taxus canescens.**	G.♀	–	Lenkoran 12. 94. R.
o.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
55.	**Mustela martes L.**	G.♂	—	Borshom XII. 90.
a.	„ „	G.♂	—	„ VII. 92. R.
b.	„ „	Sc.♀	—	„ I. 89. Kratky.
c	„ „	cr.♂	—	„ „ 90. R.
d.	„ „	cr.	—	„ „ 93. R.
e.	„ „	cr.	—	Psebai 93. R.
f.	„ „	cr.	—	„ „ R.
g.	„ „	cr.		„ „ R.
h.	„ „	cr.♂	—	Borshom ? R.
i.*	„ „	cr.	—	Sachsen gkft.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртъ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
k.	**Mustela martes L.**	F.	—	Borshom 94. R.
l.	„	F.	—	Jewdokimowsk 7. 94. R.
m.	„	F.	—	Batum 3. 93. R.
n.	„	F.	—	Psebai 93. R.
o.	„	cr.♂	—	Borshom 95. R.
p.	„ „	cr.♀	—	„ 92. R.
q.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
r.	„ „	cr.♂	—	„ 95. R.
s.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97. R.
t.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
u.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
v.	„ „	cr.♀	—	Borshom 98.
56.	**Mustela foina Briss.**	G♂	—	Borshom I. 91.
a.	„ „	G.	—	Tiflis I. 67. R.
b.	„ „	G.	—	„ ? R.
c.	„ „	G.	—	„ ? R.
d.	„ „	G.	—	„ ? R.
e.	„ „	cr.♂	—	Tiflis I. 67. R.
f.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
g.*	„	cr.♂	—	Sachsen gkft.
h.*	„ „	cr.	—	Brandenburg gkft.
i.	„ „	F.	—	Mlety IV. 94. R.
k.	„ „	F.	—	Jewdokimowsk 7. 94. R.
l.	„	F.	—	Ai-dere 93. Eylandt.
m.	„ „	cr.	—	„ „ „
n.	„ „	cr.♀	—	Borshom 92. R.
o.	„ „	cr.♂	—	„ 95. R.
p.	„ „	G.	—	„ 98. R.
q.	„ „	cr.♂	—	„ „ R.
57.*	**Putorius foetidus Gray.**	G.	—	Sachsen gkft.
a.*	„ „	G.	—	Brandenburg gkft.
b.*	„ „	G.♂	—	Moskau I. 94. L.
c.*	„ „	cr.♀	—	Sachsen gkft.
d.*	„ „	cr.	—	Brandenburg gkft.
e.*	„ „	cr.♂	—	Moskau I. 94.
f.*	„ „	B.	—	Moskau 94. Sat.
g.	„ „	F.♀	—	Psebai XI. 92. Noska.
h.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
i.	„ „	F.	—	Temirgoje VI. 94. R. K.
k.	„ „	cr.	—	„ „ „ „ „
58.*	**Putorius Eversmanni Schinz.**	B.	—	Chanskaja Stawka VII. 87. Sat.
a.*	„ „	cr.	—	„ „ „ „ „
59.	**Putorius sarmaticus Pall.**	G.	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	G.	—	Borshom IX. 91.
b.	„ „	G.♀	—	Gori 10. III. 93.
c.	„ „	B.♀	—	Kuban Gebiet II. 87.
60.	**Putorius vulgaris Brias.**	G.	—	Helenendorf ? Scheck.
a.	„ „	G.	—	Tiflis II. 85. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
b.	**Putorius vulgaris Briss.**	—	1	Athene 90. Ses.
c.	„ „	—	1	„ XII. 92. Ses.
d.	„ „	—	1	Kuba VI. 96. Sat.
61.	**Putorius boccamela Cetti.**	G.	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	G	—	„ „ „ R.
b.	„ „	G.♀	—	Tiflis IX. 91. R.
c.	„ „	G.♀	—	Awtschaly 5. V. 93. R.
d.	„ „	—	1	Gunib VI. 85. R.
e.	„ „	—	1	Geok-tapa XII. 92. K.
f.	„ „	—	juv.	Athene VII. 95. K.
g.	„ „	B.	—	Gunib VI. 85. R.
h.	„ „	B.	—	Psebai ? Jüthner.
i	„ „	B.	—	Tiflis 3. XI. 79 R.
k.	„ „ ?	—	juv.	Karasychkal XI. 96.
l.	„ „	—	♀	Müssüsly X. 96. Kal.
m.	„ „	G.	—	Tiflis XII. 84. R.
n.	„ „	G.♂	—	„ „ „ R.
o.	„ „	G.	—	Bakuriani VII. 98. R.
62.+	**Putorius Stoliczkanus Blanf.**	B.	—	Aschabad 18. II. 86. R. W.
a.+	„ „	cr.	—	„ „ „ „ R. W.
63.*	**Putorius erminea L.**	B.♂	—	Wickjock 2. III. 77. gkft.
a.*	„ „	B.♂	—	Lappland 26. VI. 76.
b.*	„ „	B.	—	Wolga Delta XII. 92.
c.*	„ „	B.♂	—	„ „ Uwara 1.V.92.Sat.
d.*	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ Sat.
e.*	„ „	cr.	—	Brandenburg gkft.
f.*	„ „	cr.G.	—	Akad.
64.*	**Putorius lutreola Cuv.**	G.♂	—	Moskau I. 94. gkft. Sat.
a.	„ „	B.♀	—	Psebai 12. III. 94. Noska.
b	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
c.*	„ „	cr.♂	—	Moskau I. 94. gkft.
d.*	„ „	B.	—	„ „ ? „
e.*	„ „	cr.	—	„ „ ? „

FAM. PHOCIDAE.

65.*	**Phoca vitulina L.**	cr.	—	Nordsee gkft.
a.*	„ „	cr.	—	Ostsee „
b.*	„ „	G.♀	—	Nordsee „
66.	**Phoca caspica Nils.**	G.	—	Lenkoran IV. 67. R.
a.	„ „	cr.	—	„ V. 67. R.
b.	„ „	F.	—	Petrowsk VI. 94. Sat.
c.	„ „	F.	—	Kaspisches Meer. Sat.
d.	„ „	F.	—	„ „ Sat.
e.	„ „	F.	—	„ „ Sat.

RODENTIA

FAM. SCIURIDAE

Шкапъ—42. 43.—Schrank.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
67.*	**Sciurus vulgaris L.**	B.	—	Gouv. Moskau 91. Sat.
a.*	„ „	cr.	—	Gouv. Moskau 91. Sat
b.*	„ „	B.♂	—	Upland gkft.
c.*	„ „	G.	—	Sibirien Akad. R.
d.*	„ „	G.	—	„ Akad. R.
68.	**Sciurus anomalus Gml.**	—	1	Murow-dagh. 95. Sat.
a.	„ „	—	1 juv.	„ „ Sat.
b.	„ „	B.♂	—	Borshom I. 96. R.
c.	„ „	B.♀	—	„ „ „ R.
d.	„ „	G.	—	„ XI. 95. R.
e.	„ „	G.	—	Bethanien IX. 81. R.
f.	„ „	G.	—	„ 6. XI. 72. R.
g.	„ „	S.	—	„ XI. 69. R.
h.	„ „	G.	—	Borshom XII. 96.
69.*	**Tamias striatus L.**	G.	—	Nord Baikal 20 VII.55.Akad.R.
70.+	**Spermophilus leptodactylus Licht.**	B.♀	—	Mollakary 11. IV. 86. R. W.
a.+	„ „	B.♀	—	Michailowo 16. IV. 86. R. W.
b.+	„ „	cr.	—	Usun-Ada VIII. 86. R. W.
c.+	„ „	cr.	—	„ „ „ R. W.
d.+	„ „	G.♂	—	Aschabad 25. II. 86. R. W.
e.+	„ „	G.♂	—	Aschabad 3. VI. 86. R. W.
71.*	**Spermophilus citillus L.**	G.	—	Ungarn. gkft.
a.*	„ „	G.	—	? „
b.*	„ „	G.	—	? „
72.*	**Spermophilus mugosaricus Licht.**	B.	—	Wladimirowka 14. V. 92. Sat.
a.*	„ „	cr.	—	„ „ „ Sat.
73.*	**Spermophilus guttatus Tem.**	B.♂	—	Rjäsan 3. IV. 90. Sat.
a.*	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ Sat.
b.*	„ „	G.♂	—	„ „ IV. 93. Sat.
74.	**Spermophilus musicus Mén.**	—	4	Kasijurt 25. VI. 94. R. K.
a.*	„ „	—	1	Nowotscherkask Sat.
b.	„ „	B.	—	Kasijurt 25. VI. 94. R. K.

FAM. CASTORIDAE.

75.*	**Castor fiber L.**	G.	—	Elbe gkft.
a.*	„	G.♀	—	Gouv. Minsk IV. 90. gkft.
b.*	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ „

FAM. MYOXIDAE.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
76.	**Myoxus glis L.**	—	1	Borshom IX. 86. R.
a.	„ „	—	♂♀	Schara-Argunj 20. VII. 94. R. K.
b.	„ „	cr.	—	Borshom VII. 67. R.
c.*	„ „	G.	—	Sachsen gkft.
d.	„ „	G.	—	Schara-Argunj 20. VII. 94. R. K.
77.	**Myoxus dryas Schreb.**	—	1	Elisabethpol III. 85. R.
a.	„ „	—	1	„ IV. 88. R.
b.	„ „	—	1	Jaryk-su 16. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	1	Elisabeththal VIII. 94. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich.
d.	„ „	—	1	Dsebrail 95. Rennenkampf.
e.	„ „	cr.	—	Tiflis IV. 67. R.
f.	„ „	G.♀	—	„ 10. III. 67. Scharrer.
g.	„ „	B.	—	„ 15. X. 80. R.
h.	„ „	B.	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	B.	—	„ „ „ „ R.
k.	„ „	B.	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „	—	1	Geok-tapa IV. 96. Schlk.
m.	„ „	G.	—	Tiflis IV. 83. R.
78.	**Myoxus pictus Blanf.**	G.	—	Lagodechi 93. Winogradow.
79.*	**Myoxus nitela Schreb.**	G.	—	Thüringen gkft.
80.*	**Myoxus avellanarius L.**	B.♀	—	Schweiz gkft.

FAM. MURIDAE.

81.+	**Gerbillus meridianus Pall.**	—	1	Bal-kuju 27. III. 86. R. W.
a.+	„ „	B.	—	Transkp. 86. R. W.
b.*	„ „	B.	—	Chanskaja Stawka 89. Sat.
c.*	„ „	cr.	—	„ „ „ „
82.+	**Gerbillus erythrurus Gray.**	—	1	Anau bei Aschabad 24. V. 96. Sat.
83.+	**Gerbillus persicus Blanf. var.**	—	1	Ai-dere 93. Eylandt.
a.	„ „	—	1	Olty 95. Sat.
b.	„ „	—	1	Kulp X. 98. Lakatosch.
84.	**Gerbillus caucasicus Brndt.**	—	2	Elisabethpol 85. R.
a.	„ „	—	1	„ IV. 88. R.
b.	„ „	—	2	Geok-tapa XII. 92. K.
85.	**Gerbillus Hurrianae Yerd.**	—	1	? II. 93. Medwedew.
86.	**Gerbillus spec.?**	—	1	Kulp 6. VIII. 96. Lakatosch
87.*	**Gerbillus spec.?**	—	1	Jaffa 88. Bttg.
88.+	**Meriones opimus Licht.**	—	2	Utsch-adshi 15. IV. 87. W.
a.+	„ „	—	1	„ „ „ „ „ W.
b.+	„ „	B.	—	Dort-kuju 4. VI. 86. R. W.
c.+	„ „	B.	—	„ „ „ „ „ „ W.
d.+	„ „	B.	—	Dusu-olum 7. V. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
e.	**Meriones opimus Licht.**	B.	—	Transkp. 86. R. W.
f.		G.♂	—	Murgab 24. VII. 86. R. W.
89.	**Cricetus frumentarius Pall.**	B.♂	—	Moskau 29. III. 90. Sat.
a.		cr.♂	—	„ „ „ „ Sat.
b.		cr.	—	Brandenburg 94. gkft.
c.	„ „	G.	—	„ „ „
90.	**Cricetus (Mesocricetus) Brandti Nehr.**	—	1	Marienfeld I. 89. R.
b.		cr.	—	„ „ „ R.
c.			1 juv.	Katharinenfeld 87. R.
d.		—	1	Marienfeld 95. R.
e.	„ „	cr.	—	Titlis III. 67. R.
f.	„	♀	—	Katharinenfeld 94. R.
g.	„	G	—	Marienfeld III. 67. R.
h.	„	G.	—	„ IV. 81. R.
i.	„ „	G.♂	—	„ 4. VIII. 86. R.
k.	„ „	G.♀	—	„ 20. XI. 68. R.
l.	„ „	G.♂	—	„ „ „ „ R.
m.	„ „	G.♂	—	Kodi 15. IV. 85. R.
n.	„ „	—	2 juv.	Kasikoporan 10. VII. 96. K.
o.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ K.
p.	„	—	4	„ „ „ „ K.
q.	„ „	—	2	„ „ „ „ K.
r.	„ „	—	1	Katharinenfeld 97. R.
s	„ „	2 Backentaschen.		Titlis.
91.	**Cricetus Raddei Nehr.**	—	1	Chunsach 23. VIII. 97. Sat.
a.	„	—	1	Jewdokimowsk 13. VII. 94. R. K.
b.	„ „	—	1	Oberer Samur VI. 85. R.
c.	„ „	—	2	Achty-Gunib VI—VII 85. R.
92.	**Cricetus arenarius Pall.**	—	1	Karaklis V. 85. R.
a	„	—	1	Elisabethpol 85. R.
b	„ „	—	1 juv.	Geok-tapa XII. 92. K.
c.	„	—	1	Jewdokimowsk 11. VII. 94. R. K.
d.	„	—	1	Schatojewsk 15. VII. 94. R. K.
e.	„ „	—	1	Schara-Argunj 20. VII. 94. R. K.
93.	**Cricetus phaeus Pall.**	—	3 ex.	Elisabethpol IV. 88. R.
a	„	—	2	Pul-i-chatum 29. IV. 87. W.
b.		—	1	Germab 25. V. 86. R. W.
c.		—	2	Aschabad 87. Dartau.
d.	„	—	1	Astasur 94. Sat.
e.		B.	—	Kuldsha 19. V. 86 gkft.
f.	„ „	—	juv.	Eriwan 97.
94.	**Microtus amphibius L.**	—	juv.	Moskau Sat.
a.	„ „	B.	—	Westfahlen gkft.
b.	„ „	B.	—	Sachsen gkft.
c.	„ „	B.	—	Moskau Sat.
d.	„ „	cr.	—	Moskau Sat.
e.		B.♂	—	Titlis 2. III. 79. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
f.	**Microtus amphibius L.**	—	1	Tandurek-tschai 31. VII. 96. K.
g.	„ „	—	1	„ „ „ „ „ K.
h.	„ „	—	2	„ „ 1. VIII. 96. K.
i.	„ „	—	1	Tiflis IX. 96. Sat.
95.*	**Microtus ratticeps K. et Bl.**	—	2	Moskau Sat.
a.*	„ „	B.♀	—	Lappland 22. VIII. 76. gkft.
b.*	„ „	B.♀	—	„ 13. III. 85. gkft.
96.	**Microtus nivalis Mart.**	—	♀	Bonos 10000'20. VII. 94. R. K.
a.	„ „	—	3 juv.	„ „ „ „ „ R K.
b.	„ „	—	♂♂	Tebulos 10000'13. VII. 94. R. K.
c.*	„ „	B.	—	St. Gotthard gkft.
d.*	„ „	B.♀	—	Schweiz V. gkft.
e.*	„ „ vart.	B.	—	Basses-Alpes 3. III. 87. gkft.
97.*	**Microtus agrestis L.**	B.	—	Pommern 2. IX. 86. gkft.
a.*	„ „	—	1	Moskau Sat.
98.	**Microtus arvalis Pall.**	—	2	Kurusch VI. 85. R.
a.	„ „	—	1	Elisabethpol 86. R.
b	„ „	—	1	Tabizchuri See VI. 88. R.
c.*	„ „	—	4	Tambow Sat.
d.+	„ „ vart.	—	1	Tschuli VII. 86. R. W.
e.	„ „	—	1	Karajas IV. 85. R.
f.	„ „	—	3	Mamutly V.85.v.Kutschzenbach.
g.	„ „	—	1	Dulty dagh VI. 85. R.
h.	„ „	—	2	„ „ „ „ R.
i	„ „	—	1	„ „ „ „ R.
k.	„ „	—	? juv	Jewdokimowsk 13. VII. 94. R. K.
l.*	„ „	B.	—	Altenburg gkft.
m.*	„ „	G.	—	Thüringen gkft
n.	„ „	G.	—	Gambory V. 85. R.
o.	„ „	—	1 juv.	Olty 95. Sat.
p.	„ „	—	2	Elisabethpol XI. 96. Sat.
q.	„ „	—	8	Kasikoporan 6. VII. 96. K.
r.	„ „	—	2	„ 10. VII. 96. K.
s.	„ „	—	2	Nachitschewan 97. Sat.
t.	„ „	—	1	Athene IX. 97. Ses.
u.	„ „	—	9	Bakuriani 98. R.
99.	**Microtus socialis Pall.**	—	6	Elisabethpol 85. R.
a.	„ „	—	2	? II. 93. Medwedew.
b.	„ „	—	1	„ „ „
c.	„ „	—	3	Tiflis 96. Sat.
d.	„ „	—	1	Karajas 85. R.
e.	„ „	—	1	Karaklis V. 85. R.
f.	„ „	—	2	Geok-tapa XII. 92. K.
g.	„ „	—	juv.	„ „ „ „ K.
h.	„ „	—	1	? 2. 93. Medwedew.
i.	„ „	—	2	Kiri VII. 96. Sat.
k.	„ „	—	1	Karasychkal XI. 96. Sat.
l.	„ „	—	1	Fagrami XI. 96. Sat.

№	Названіе вида. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Место нахожденія. Fundort.
m.	**Microtus socialis Pall.**	—	1	Lirik 18. V. 97. Sat.
n	„ „	—	1	Borshom VII. 92. R.
o.	„ „	—	1	„ 2. V. 98. R. K.
100.*	**Microtus glareolus Schreb.**		2	Moskau Sat.
a.*	„ „	B.	—	Wernlund 20. IV. 77. gkft.
b.*	„ „	G.	—	Thüringen gkft.
101.*	**Microtus rutilus Pall.**	B.	—	Lappland. 3. IX. 85. gkft.
102.*	**Microtus rufocanus Sund.**	B.	—	Lappland. 14. VII. 85. gkft.
103.*	**Microtus rufescens Selys.**	B.		Schweiz gkft.
a.*	„ „	B	—	„ „
104.*	**Microtus Savii Selys.**	B.	—	Süd Frankreich 11.VI. 86. gkft.
105.*	**Myodes lemnus L.**	B.	—	Lappland 27. VIII. 76. gkft.
106.	**Ellobius talpinus Pall.**	—	2	Atschikulak 7. V. 94. R. K.
a	„ „	—	1	Kasi-jurt 25. VI. 94. R. K.
b	„ „	—	1	Tschikischljar 27. IV. 86. R. W.
c.*	„ „	B.	—	Südrussland Sat.
106.[1]	**Ellobius lutescens Thomas**	—	1	Kjalwjas pers. Gr. Talysch. VI. 98. Sat.
107.	**Mus rattus L.**	—	1	Tiflis IX. 64. R.
a.	„ „	—	1	Artwin 15. V. 93. R. K.
b	„ „	—	1	Tiflis 95. Kawraisky.
c.	„ „	—	2	Muchran 95. Sat.
d.*	„	B.	—	Altenburg gkft.
e.*	„	B.	—	Westfahlen gkft.
f.*	„ „	G.	—	Thüringen gkft.
108.	**Mus decumanus Pall.**	—	1	Tiflis III. 94. K.
a.	„ „	—	2	Borshom VII. 95. R.
b.	„		1 juv.	Kambilejewskaja 10. V. 94. R. K.
c.	„	—	1	Krasnowodsk 86. R. W.
d.	„ „	—	juv.	Tiflis 96. Sat.
e.*	„ „	B.	—	Altenburg gkft.
f.*		—	1	Jerusalem 88. Bttg.
g.	„	—	1	Lenkoran V. 97. Sat.
h.	„ „	—	1	Signach 97. Sat.
i.	„ „	G.	—	Tiflis Albinos 90. gkft.
k.	„ „	G.	—	„ „ „ gkft.
109.	**Mus musculus L.**		7	Mamutly 87. Kutschzenbach.
a.	„ „	—	6	Schamchor 86. R.
b.	„ „	—	5	Athene X. 92. Ses.
c.	„	—	4	Psebai 93. Noska.
d.	„ „	—	2	Psebai III. 94. Noska.
e.	„ „		7	Elisabethpol 85. R.
f.	„ „		2	Batum IV. 93. R. K.
g.	„ „	—	2	Katharinenfeld V. 87. R.
h.	„	—	2	Tiflis X. 94. K.
i.	„ „	—	2	Gunib VI. 85. R.
k.	„	—	1 u. 4 juv.	Borshom 67. R.
l	„ „	—	1	Kurusch VI. 85. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
m.	**Mus musculus L.**	—	2	Tiflis 64. u. 87. R.
n.	„ „	—	1	Gudaur 1. X. 87. R.
o.	„ „	—	1	Elisabethpol IV. 88. R.
p.	„ „	—	1	Geok-tapa XII. 92. K.
q.	„ „	—	1	Tiflis 93. K.
r.	„ „	—	1	Katarsk 94. Sat.
s.	„ „	—	1	Batum VI. 93. R. K.
t.	„ „	—	1	Atschikulak 7. V. 94. R. K.
u.	„ „	—	3 juv.	Tiflis V. 95. K.
v.*	„ „	B.	—	Moskau Sat.
w.*	„ „	B.	—	Nerike 17. III. 76. gkft.
x.*	„ „	B.	—	Altenburg gkft.
y.	„ „	cr.	—	Tiflis VIII. 94. K.
z.*	„ „	Sc.	—	Sachsen XII. 69. gkft.
aa.	„ „	—	1	Astasur 94. Sat.
bb.	„ „	—	1	Tiflis VIII. 89. Dr. Reichenbach.
cc.	„ „	—	1 juv.	Olty 95. Sat.
dd.	„ „	—	1	Kr. Elisabethpol 94. Sat.
ee.	„ „	—	1	Tiflis 96. K.
ff.	„ „	—	1	Abastuman XI. 95. R.
gg.	„ „	—	3	Kasikoporan 3. VIII. 96. K.
hh.	„ „	—	1	Stawropol VII. 96. Sat.
ii.	„ „	—	2	Kr. Elisabethpol XI. 96. Sat.
kk.	„ „	—	3	Suwant 18. VI. 97. Sat.
ll.	**vart. bactrianus Blyth.**	—	1	Geok-tapa 93. Schlk.
mm.+	„ „	—	3	Pul-i-chatum 7. VII. 86. R. W.
nn.+	„ „	—	1	Bairamali 18. III. 87. W.
oo.+	„ „	—	2	Sary-jasy 31. III. 87. R. W.
pp.+	„ „	—	1	Aschabad V. 87. R. W.
qq.+	„ „	—	1	Karadsha-Batyr 2. V. 86. R. W.
rr.+	„ „	—	1	Imam-baba 3. IV. 87. R. W.
ss.+	„ „	—	1	Krasnowodsk 19. IV. 86. R. W.
tt.+	„ „	—	1	Mor-kala 31. VI. 86. R. W.
uu.+	„ „	—	2	Dortkuju V. 86. R. W.
vv.+	„ „	—	1	Ai-dere 94. Eylandt.
ww.*	„ „	—	2	Jaffa 88. Bttg.
xx.	„ „ ?	—	1	Olty 95. Sat.
yy.	typ.	—	6	Bakuriani 98.
110.+	**Mus Wagneri Ev.**	—	1	Aschabad 96. Sat.
111.	**Mus Nordmanni K. et B.**	—	1	Psebai 93. Noska.
112.	**Mus spec.?**	—	1	Achtala IX. 87. Konrad.
113.	**Mus sylvaticus L.**	—	4	Athene IX. 92. Ses.
a.	„ „	—	3	Schara-Argunj 20. VII. 94. R. K.
b.*	„ „	—	3	Moskau 91. Sat.
c.	„ „	—	2	Tiflis IX. 64. R
d.	„ „	—	1	Mamutly I. 88. Kutschzenbach.
e.	„ „	—	2	Borshom III. 94. R.
f.	„ „	—	1	Elisabethpol 85. R.

	Названіе видовъ. Namen der Art.			Мѣсто нахожденія. Fundort.
	Mus sylvaticus L.	—	5	Kasbek 9. XI. 86. R
		—	1	Muschtaid 94. Sat.
		—	2	Tiflis XI. 92 K.
		—	3 juv.	Lomis-mta 7000' VII. 95. K.
		—	1	Athene IX. 92. Ses.
a. *		G.		Sachsen gkft.
a. *		G.	—	„ gkft.
		—	2	Tiflis 96. Sat.
		—	2	„ VIII. 96. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich
		—	1	Athene 97. Ses.
		—	7	Geok-tapa XI. 95. K.
			1	N. O. Kaukasus 96. Sat.
		—	1	Stawropol VII. 96. Sat.
		—	2	Lomis mta.1 VIII. 97. 7000' K.
		—	1	Manglis IX. 97. Sat.
		—	6	Bakuriani 98. R.
	„ „	—	1	Borshom VI. 98. R.
	vart. arianus Blanf.	—	2	Katharinenfeld 11. IV. 96. K.
114.	**Mus agrarius Pall.**		1	Psebai III. 94. Noska.
a. *		—	1	Moskau Sat.
b. *		B.		Sachsen gkft.
c. *	„ „	B.		„ gkft.
115. *	**Mus minutus.**			Moskau Sat.
116. *	**Mus spec?**	—	2	Jerusalem 88. Bttg.
117. -	**Nesokia Hardwicki Gray.**	—	1	Tachtabasar 8. IV. 86. R. W.
a.	„ „	—	2	Aschabad 87. W.
118. -	**Nesokia Boettgeri Walt.**	—	1	Amu-darja 9. III. 87. W.

FAM. SPALACIDAE

119. *	**Spalax Ehrenbergi Nehr.**	—	1	Jerusalem 88. Dr. Bttg.
a. *	„ „ ?	B.	—	Djesir As. min. 20. XI. 77. gkft.
119. [1]	**Spalax Nehringi Sat.**	—	1	Kasikoporan 5. VII. 96. K.
a.		—	2	„ 14. VII. 96. K.
b.	„ „	G.	—	„ „ „ „ K.
119 [2]	**Spalax giganteus Nehr.**	F.	—	Tschir-jurt IX. 94. R. K.

FAM. DIPODIDAE.

120.	**Sminthus vagus Bl.**	—	1	Gunib VIII. 85. R.
121.	**Sminthus concolor Büchn.**	—	1	Suanien 9000' VI. 64. R.
122.	**Alactaga saliens Gml.**	—	2	Kasijurt 25. V. 94. R. K.
a.		—	1 juv.	„ „ „ „ R. K.
b. *	„	B.		Chanskaja stawka. Sat.
c. *	„ „	G.	—	Südrussland. Akad.
d. *	„ „	G.	—	„ „

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
123.	**Alactaga Williamsi Thoms.**	—	1	Kuba VII. 97. Sat.
a.	„ „	—	1	Kulp X. 98. Lakatosch.
b.	„ „	—	2	„ „ „ „
124.	**Alactaga elater Lichst.**	—	2	Kasijurt 25. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	2	Mugan 95. Sat.
b.	„ „	G.	—	Udshari XI. 87. R.
125.†	**Alactaga indica Gray.**	—	2	Karybent 19. III. 86. juv. V. 86. R. W.

FAM. HYSTRICIDAE.

126.	**Hystrix leucura Sykes=hirsutirostris Brndt.**	cr.	—	Lenkoran XII. 94. R.
a.	„ „	cr.♂	—	Schach-agatsch 70. R.
b.	„ „	cr.	—	„ „ „ R.
c.†	„ „	G.	—	Aschabad 87. Gen. Komarow.
d.*	„ „	G.	—	Palaestina gkft.
e.*	„ „	cr.♂	—	„ „
f.*	„ „	cr.♀	—	„ „
g.	„ „	G.	—	Lenkoran V. 67. R.
h.	„ „	G.	—	„ „ „ R.

FAM. CAVIIDAE.

127.*	**Cavia cobaya Marg.**	—	1	IX. 71. Medizin. Ges.
a.*	„ „	G.♀	—	Tiflis V. 67. Anna Schwarz.
b.*	„ „	G juv.	—	„ „ „ „ „
c.*	„ „	G.juv.	—	„ „ „ „ „
d.*	„ „	G.	—	„ „ „ „ „

FAM. LAGOMYIDAE.

128.–	**Lagomys rufescens Gray.**	B.♂	—	Kopet-dagh 24. VII. 86. R. W.
a.†	„ „	cr.	—	„ „ „ „ „ R. W.
b.†	„ „	G.♂	—	„ „ „ „ „ R. W.

FAM. LEPORIDAE.

129.	**Lepus europaeus Pall=timidus L.**	G.	—	Kumbaschinsk 10. III. 80. R.
a.	„ „	G.	—	Tiflis 25. III. 82. R.
b*	„ „	G.♂	—	Moskau I. 94. gkft. L.
c.	„ „	G.	—	Tiflis Herbst. 85. R.
d.	„ „	G.juv.	—	Tiflis IV. 85. R.
e.	„ „	—	3 juv.	Atachly 93. gkft.
f.	„ „	—	1 juv.	Saljan 95. Sat.
g.	„ „	—	1 juv.	Aresch 98. Schlk.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
h.	**Lepus europaeus Pall.=timidus L.**	cr.♂	—	Psebai III. 94. Noska.
i.*	„ „	cr.♀	—	Sachsen gkft
k.*	„ „	cr.♂	—	„ „
l.	„ „	cr.	—	Schamchor XI. 88. R.
m.	„ „	cr.juv.	—	„ „ „ R.
n.	„ „	cr.♀	—	Tiflis X. 94. K.
o.	„ „	cr.♀	—	„ „ 95. K.
p	„ „	cr.♂	—	„ I. 96. K.
q.	„ „	cr.juv	—	„ X. 96. K.
r.	„ „	cr.♂	—	Schamchor XI. 88. R.
s.	„ „	cr ♂j	—	„ „ „ R.
t.*	„ „	cr.♂	—	Moskau 1. 94. gkft. L.
u.	„ „	G.	—	Tiflis 85. R.
v.	„ „	G.	—	„ „ R.
w.	„ „	G.	—	„ „ R.
x.	„ „	F.	—	Kedabeg 98. Kölle.
y.	„ „	B.♂	—	Bakuriani VII. 98. R.
z.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
130.*	**Lepus timidus L.=variabilis Pall.**	G.♂	—	Moskau 15. I. 94. gkft.
a.*	„ „	G.♂	—	Wladimir VII. 94. gkft.
b.*	„ „	cr.♂	—	Moskau 15. I. 94. gkft.
c.*	„ „	cr.♂	—	Wladimir VII. 94. gkft.
131.	**Lepus Lehmanni Sev.—tolai Pall.**	B. ♂	—	Ljutfabat 28. III. 86. R. W.
a.+	„ **v. Lehmanni. Büch.**	B.♀	—	Duschak 16. III. 86. R. W.
b.+	„ „	B.juv.	—	„ 18. III. 86. R. W.
c.+	„ „	G.♂	—	„ 20. III. 86. R. W.
132.*	**Lepus cuniculus L.**	G.	—	Brandenburg gkft.
a.*	„ „	cr.	—	„ „ „
b.*	„ „	G.	—	Tiflis.

UNGULATA.

FAM. SUIDAE.

Шкапъ—38. 43.—Schrank.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
133.	**Sus scrofa L.**	G.	—	Karajas 70. S. Kaisl. Hoh. Grf. Mich. Nik.
a.	„ „	G.	—	Lenkoran 67. R.
b.	„ „	G.juv.	—	Karajas 5. V. 82. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Sprit. tus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
c. †	**Sus scrofa L.**	B.♂j.	—	Tedshen 20. III. 86. R. W.
d.	„ „	cr.♀	—	Lenkoran III. 66. R.
e.	„ „	cr.juv.	—	„ IV. 66. R.
f.	„ „	cr.♂	—	Tiflis 78. R.
g.	„ „	cr.♂	—	Borshom 92. R.
h.	„ „	cr.♂	—	Psebai 94. Noska.
i.	„ „	cr.♀	—	„ 94. „
k.	„ „	cr.♀	—	„ 94. „
l.	„ „	cr.♂	—	Karajas 97. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich.
m.	„ „	cr.	—	„ 96. R.
n.	„ „	cr.	—	Lenkoran R.
o.	„ „ **domestica**	cr.♂	—	Tiflis 98. R.
p.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
q.	„ „	cr.♂	—	Mingrelien 98. Prinz Murat.
r.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „

FAM. CAMELIDAE.

134.	**Camelus dromedarius L.**	cr.♂	—	Mugan 24. XI. 85. R.
a.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ R.
135.	**Camelus bactrianus L.**	cr.	—	Tiflis 67. Oberkiefer.
a.	„ „	cr.	—	„ „ „
b.	„ „	G.	—	„ „

FAM. CERVIDAE.

136.	**Cervus elaphus L.**	G.♂	—	Elisabethpol gkft.
a.	„ „	G.♂	—	Elpi X.68.12,W.v,Tiflis Schlüter.
b.	„ „	G.♂j.	—	„ „ „ „ „ R.
c.	„ „	G.♀	—	„ „ „ „ „ Telafus.
d.	„ „	cr.♀	—	Kodschory X. 66. R.
e.	„ „	cr.♀	—	Karajas 11. 66. R.
f.	„ „ **monströs**	H.	—	Novorossiisk VII. 93. Schulz.
g.	„ „	H.	—	Tiflis R.
h.	„ „	H.	—	„ R.
i.	„ „	H.	—	Kodshory R.
k.	„ „	H.	—	Kuban R.
l.	„ „	H.	—	Elisabethpol R.
m	„ „	H.	—	Goktschai Bayern.
n.	„ „	H.	—	„ „
o.	„ „	F.	—	Psebai 94. R.
137.	**Cervus capreolus L.**	G.♂	—	Tiflis XI. 69. R.
a.	„ „	G.♂	—	„ „ 71. R.
b.	„ „	G.♂	—	„ „ 72. R.
c.	„ „	G.♀	—	„ „ 72. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
d.	**Cervus capreolus L.**	G.juv.	—	Tiflis XI. 72.
e.	„ „	cr.♂	—	„ XII. 66.
f	„ „	cr.♀	—	Synobad. Kr. Elisabethpol 28. XII. 86.
g.	„ „	cr.♂	—	„ „ „
h.	„ „	cr.♂	—	Derbent 5. XII. 78. A. W. Komarow.
i.	„ „	H.	—	Novorossiisk Schulz VII. 93.
k.	„ „ **monströs.**	Fuss	—	Synobad IX. 87.
l.	„ „	cr.♂	—	Delishan 97. Kalischewsky u. Birschert.
m.	„ „	H.	—	Tiflis.
n.	„ „	H.	—	Tiflis-Bjely-klutsch Gen. Murawjew.
o.	„ „	H.	—	„ „ „
p.	„ „	H.	—	„ „ „
q.	„ „	H.	—	„ „ „
r.	„ „	H.	—	„ „ „
s.	„ „	cr.♂	—	Kedabeg XII. 97. Kölle.
t.	**Cervus capreolus L. pygargus Pall.**	H.	—	Maikop VII. 93. Gen. Hunnius.
u.	„ „	H.	—	Kuban VII. 93. Schulz.
v.	„ „	H.	—	Kisljar 23. V 94. Satrapesnikow.

FAM. BOVIDAE.

138.†	**Saiga tatarica L.**	H.	—	Transkaspien 5. XII. 78. A. W. Komarow.
139.	**Gazella subgutturosa Güld.**	G.♂	—	Karajas XI. 67. R
a.	„ „	G.♂	—	„ XII. 69. R.
b.	„ „	G.♀	—	„ „ 72. R.
c.	„ „	G.juv.	—	Tiflis V.8 1. R.
d.	„ „	cr.♂	—	„ „ 66. R.
e.	„ „	cr.♂	—	„ „ 66. R.
f.	„ „	cr.♂	—	Karajas. R.
g.	„ „	H.	—	„ R.
h.	„ „	H.	—	„ R.
140.	**Capella rupicapra L.**	G.♂	—	Abastuman 68. R.
a.	„ „	G.	—	Bjely-klutsch 72. R.
b.	„ „	G.	—	Borshom XI. 92. R.
c.	„ „	G.♀	—	Psebai 94. Noska.
d.	„ „	G.♂	—	„ 94. „
e.	„ „	G.♂	—	„ 94. „
f.*	„ „	G.♂	—	Schweiz. gkft.
g.	„ „	cr.♂	—	Borshom 69. R.
h.	„ „	cr.♂	—	„ 72. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
i.	**Capella rupicapra L.**	cr.	—	Borshom 95. R.
k.	„ „	cr.♂	—	Psebai II. 93. R.
l.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
m.	„ „	cr.♀	—	„ „ R.
n.	„ „	cr.♀	—	Obere Laba II. 95. R.
o.	„ „	cr.	—	Artwin 96. Herz.
p.	„ „	H.	—	Bjely-klutsch Murawjew.
q.	„ „	H.	—	„ „ „
141.	**Capra aegagrus Pall.**	G.♂	—	Chewsurien R.
a.	„ „	G.♀	—	„ R.
b.	„ „	G.♂	—	Ararat R.
c.	„ „	G.♂	—	„ R.
d.	„ „	G.♀	—	„ R.
e.	„ „	H.♂	—	Chewsurien 76. R.
f.	„ „	cr.♂	-	?
g.†	„ „	cr.♂	—	Aschabad II. 86. R.
h.†	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
i.	„ „	cr.♂	—	Araxes Schlucht XII. 86. R.
k.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ R.
m.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ R.
n.	„ „	cr.♂	—	Borshom 97. S. Kaisl Hoh. Grf. Nik. Mich.
o.	„ „	H.♂	—	Chewsurien R.
p.	„ „	H.♂	—	„ R.
q.	„ „	H.♂	—	„ R.
r.	„ „	H.♂	—	„ R.
s.	„ „	H.♂	—	„ R.
142.	**Capra hircus. L.**	cr.♂	—	Adshikent 15. XI. 86. R.
a.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ R.
143.*	**Capra ibex L.**	G.♂	—	Schweiz gkft. Girtanner.
a.*	„ „	G.♀	—	„ „ „
144.	**Capra caucasica Güld.**	G.♂	-	Psebai 94. Noska.
a.	„ „	G.♂	—	„ „ „
b.	„ „	G.♀	—	„ „ „
c.	„ „	G.♀	—	„ „ „
d.	„ „	cr.♂	—	Elbrus VII. 81. A. W. Komarow.
e.	„ „	cr.♂	—	Psebai 93. R.
f.	„ „	cr.♂	—	Obere Laba 94. Noska.
g.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „
h.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „
i.	„ „	K.♂	—	Elbrus E. Weidenbaum.
k.	„ „	F.	—	Psebai 94. Noska.
l.	„ „	F.	—	„ „ „
145.	**Capra cylindricornis Blyth.= Pallasi Roul.**	G.♂	—	Kasbek XI. 68. R.
a.	„ „	G ♂	—	„ „ „ R.
b.	„ „	G ♀	—	„ „ „ R

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
c.	**Capra cylindricornis Blyth.= Pallasi Roul.**	G.♀	—	Kasbek XI. 68. R.
d.	„ „	G.juv.	—	„ „ „ R.
e.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
f.	„ „	H.♂	—	Daghestan Fürst N. S. Tschawtschawadse.
g.	„ „	H.♂	—	„ „
h.	„ „	H.♂	—	„ „
i.	„ „	H.♂	—	„ „
k.	„ „	H.♂	—	„ „
l.	„ „ **cyld.×caucasc.**	H.♂	—	Suanien VII. 64. R.
m.	„ „	H.♂	—	„ „ R.
n.	„ „	H.♂	—	„ „ R.
o.	„ „	H.♀	—	„ „ R.
p.	„ „	H.♂	—	„ „ R.
q.	„ „	H.♂	—	„ „ R.
r.	„ „	H.♀	—	„ „ R.
s.	„ „ **cylindricornis**	H.♂	—	Wladikawkas 94. R. K.
146.*	**Capra sibirica Mey.**	H.♂	—	Alai 88. Littldal.
a.*	„ „	H.♂	—	„ „ „
147.	**Ovis Gmelini Blyth.=anatolica Desm.**	G.♂	—	Eriwan XI. 68. R.
a.	„ „	G.♀	—	„ „ R.
b.	„ „	G.♂j	—	„ „ R.
c.	„ „	cr.♂	—	Nachitschewan 17. X. 85. R.
148.+	**Ovis arkal Brdt.**	G.♂	—	Krasnowodsk 75 ? Kolubew ?
a.+	„ „	G.♂	—	Kopet-dagh, Aschabad, II, 86, R, W
b.+	„ „	G.♂	—	„ „ R.W.
c.+	„ „	G.♀	—	„ „ R.W.
d.+	„ „	cr.♂	—	Krasnowodsk 70. R.
e.+	„ „	cr.♀	—	„ „ „ R.
f.+	„ „	cr.♂	—	Kopet-dagh 23. II. R. W.
g.+	„ „	cr.♀	—	Aschabad 18. II. 86. R. W.
h.+	„ „	cr.♂	—	„ „ R. W.
i.+	„ „	cr.♂	—	„ „ R. W.
k.+	„ „	cr.♂	—	„ „ R W.
l.+	„ „	cr.♂	—	„ „ R. W.
m+	„ „	cr.♂	—	„ „ R. W.
n.+	„ „	cr.♂	—	„ „ R. W.
o.+	„ „	cr.♂	—	Krasnowodsk II. 86. Dartau.
149.*	**Ovis Polii Ser.**	cr.♂	—	Alai Littldal 88.
150.	**Ovis aries. L.**	G.♂	—	Tiflis I. 84. R.
a.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ R.
b.	„ „	cr.♂	—	Post Kisilwang 13. X. 86. R.
c.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ „ R.
d.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ „ R.
e.	„ „	cr.♂	—	Tiflis mit 4. Hörnern.
f.	**Ovis aries steatopyga. Pall.**	cr.♂	—	Post Bulgan 11. VIII. 86. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
g.	**Ovis aries steatopyga Pall.**	cr.♂	—	Post Bulgan 11. VIII. 86. R.
h.	„ „ **incornuta.**	cr.♂	—	Küs-jurdy 10. V. 87. R.
i.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ „ R.
k.	„ „	cr.♂	—	„ „ „ „ „ R.
151.	**Bos bonasus L.**	G.♂	—	Selentschukquellen Grf. Sumarokow-Elston.
a.	„ „	cr.	—	Geogr. Ges. } incomplet.
b.	„ „	cr.	—	Geogr. Ges. }
c.	„ „	cr.♂	—	Psebai 97. }
d.	„ „	cr.♀	—	„ „ }
e.*	„ „	cr.♂	—	Bjeloweshkaja Puschtscha Guv. Grodno 97. gkft L. Беловѣжск. Пуща.
152.	**Bos taurus L.**	cr.♂	—	Tiflis I. 66.
153.	**Bos indicus L.**	cr ♀	—	Talysch 25. IX. 80. R.
a.	„ „	cr.♀	—	„ „ „ „ R.
154.	**Bos bubalus Briss.**	cr.	—	Tiflis I. 66.
a.	„ „	F.j.	—	G.Elisabethpol Fürst Nakaschidse mit 2. Köpfen.

FAM. EQUIDAE.

155.	**Equus caballus L.**	cr.	—	Tiflis I. 66. R.
a.	„ „	cr.♂	—	Helenendorf 25. III. 87. R.
156.	**Equus asinus L.**	cr.	—	Tiflis I. 66. R.
157.+	**Equus hemionus Pall.**	G.♂	—	Aschabad V.86.A.W. Komarow.

CETACEA.

FAM. BALAENIDAE.

Шкапъ—43.—Schrank.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
158.	**Balaenoptera rostrata Fab.**	Sc.	—	Batum V. 80. Gen. K. W. Komarow.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
159.	**Delphinus delphis L.**	Sc.♂	—	Suchum III. 95. Braker.
a.	„ „	cr.	—	„ „ 93. R. K.
b.	„ „	cr.juv.	—	„ „ 93. R. K.
160.*	**Phocaena communis. Cuv.**	G.♂	—	Ostsee gkft.
a.*	„ „	cr.♂	—	„ „

Taf. II.
Capella rupicapra
♂
♂
♀
Capra aegagrus ♂
♀
Ovis arkal
♂
Ovis Gmelini
♂

Taf. II.

Capella rupicapra
♂

♀

Capra aegagrus ♂

♀

Ovis ovicul
♂

Ovis Gmelini
♂

КРАТКІЯ ЗАМѢТКИ ОТНОСИТЕЛЬНО НАЗВАННЫХЪ МЛЕКОПИТАЮЩИХЪ.

Подпись Сат. обозначаетъ К. А. Сатунинъ.
„ Р. „ Г. Н. Радде.

CHIROPTERA.

При опредѣленіи летучихъ мышей кавказскаго музея мы къ сожалѣнію не могли пользоваться капитальнымъ сочиненіемъ по этому отряду: Dobson, Catalogue of the Chiroptera in the collection of the British Museum. Lond. 1876, что значительно затрудняло работу и по нѣкоторымъ вопросамъ не позволило выразиться съ такою опредѣленностью, какъ это было бы желательно. Тѣмъ не менѣе почти всѣ летучія мыши были опредѣлены и лишь немногія находятся подъ сомнѣніемъ. Кавказскій музей имѣетъ всѣхъ представителей этого отряда извѣстныхъ до сихъ поръ въ предѣлахъ Кавказскаго края и Закаспійской области, и кромѣ того значительный сравнительный матеріалъ изъ другихъ мѣстностей. Среди этой коллекціи обращаютъ на себя особенное вниманіе Otonycteris Hemprichii, Synotus darjelingensis и Rhinolophus euryale, насколько намъ извѣстно, единственные экземпляры этихъ видовъ, добытые въ предѣлахъ Россійской Имперіи. Интересны также №№ 10, 6 и 11, которые окажутся вѣроятно новыми видами.

№ 1. Plecotus auritus L. Экземпляръ № 1 а. очень теменъ; экземпляры № 1 изъ Караклиса самые свѣтлые. Нагорная часть Закавказья 2500'—7000'.

Сат.

№ 2. Synotus barbastellus Schreb. Вообще хорошо подходитъ къ описанію Блазіуса (Die Säugethiere Deutschlands. 1857., p. 43 fl.), но отношеніе 3-яго пальца къ 5-ому иное. Болѣе крупный экземпляръ (Тифлисъ) имѣетъ слѣдующіе размѣры: размахъ крыльевъ —240$^{mm.}$

отъ конца носа до анальнаго отверстія.	50$^{mm.}$
хвостъ.	47$^{mm.}$

Сат.

№ 3. Synotus darjelingensis Hodgs Здѣсь этотъ видъ впервые вводится въ русскую фауну. Значащіеся подъ этимъ № экземпляры приведены въ сочиненіи гг. Радде и Вальтера о Закаспійскихъ млекопитающихъ (Dr. G. Radde und Dr. A. Walter. Die Säugethiere Transcaspiens. in Zool. Jahrb. Syst. 1888. IV. p. 999). Закаспійскіе экземпляры хорошо подходятъ подъ описаніе Добсона въ его сочиненіи „Monograph. of the Asiatic Chiroptera", 1876. p. 86. Сат.

№ 5. Vesperugo noctula Schreb. Экземпляръ с. изъ Боржома отличается громаднымъ ростомъ:

Размахъ крыльевъ . . . . . 300 mm.
Отъ носа до анальнаго отверстія . . . . . 88,5 mm.

Обыкновенна всюду на Кавказѣ, какъ на сѣверной сторонѣ, такъ и въ Закавказьѣ, но нигдѣ не найдена по каспійскому побережью 0—3000'.

№ 7. Vesperugo abramus Tem. Единственный извѣстный мнѣ кавказскій экземпляръ этого вида, ♀ нѣсколько меньше добытыхъ мною въ Волго-Уральской степи и въ Московской губерніи, а именно имѣетъ слѣдующія измѣренія:

размахъ крыльевъ. . . . . 215 mm.
отъ конца морды до анальнаго отверстія. . . . . 44 mm.
хвостъ. . . . . 35 mm.
предплечіе. . . . . 33 mm.

Сат.

№ 8. Vesperugo pipistrellus Schreb. Многочисленные кавказскіе экземпляры не даютъ повода ни къ какимъ систематическимъ замѣчаніямъ. Это самая обыкновенная летучая мышь въ Закавказьѣ, но на сѣверномъ склонѣ найдена только мною въ незначительномъ числѣ въ Кубинскомъ уѣздѣ, который по своей фаунѣ представляетъ большое сходство съ Закавказьемъ 0—5000. Сат.

Всего чаще я встрѣчалъ этотъ видъ въ низменности Талыша. Въ Ленкорани она жила въ большомъ числѣ въ старой деревянной церкви, которая уже въ 1866 году была полуразвалившись, а въ 1880 представляла одни развалины. Р.

№ 10. Vesperus borealus Nils. Экземпляръ 10 a. хорошо подходитъ къ описанію Блазіуса (l. c. p. 70. V. Nilssoni).

№ 10. b. Vesperus sp.? juv.? Эта летучая мышь, добытая въ Тифлисѣ въ двухъ экземплярахъ, обозначена въ моей статьѣ о млекопитающихъ Кавказа (Vorläufige Mittheilungen über die Säugethiere der Kaukasusländer. Zool. Jahrb. Syst. IX. p. 284.) какъ V. borealis var. При болѣе детальномъ изученіи этихъ экземпляровъ я думаю, что эта форма стоитъ между Vesperus discolor и V. borealis. Нижніе рѣзцы стоятъ по направленію челюсти. Верхній наружный рѣзецъ незначительно ниже наружнаго зубца, внутренняго рѣзца и уступаетъ послѣднему въ толщинѣ. Шерсть на спинѣ серебристо-пепельно бурая.

Сат.

№ 11.? Vesperus discolor Natter. Единственный кавказскій экземпляръ представляетъ много особенностей въ окраскѣ и строеніи зубовъ, и при полученіи большого матеріала вѣроятно долженъ быть выдѣленнымъ въ особый видъ. Тогда какъ относительные размѣры и форма верхнихъ рѣзцовъ совершенно подходятъ къ описанію Блазіуса (l. c. p. 73), т. е. наружный рѣзецъ болѣе чѣмъ вдвое меньше наружнаго зубца внутренняго рѣзца, боковые нижніе рѣзцы стоятъ не по направленію челюсти, какъ это характерно для V. discolor, а перпендикулярно къ ней. Такимъ образомъ мы имѣемъ двѣ формы, эту и предыдущую, со смѣшанными признаками V. borealis и V. discolor.

№ 12. Vesperus serotinus Schreb. Сѣверный Кавказъ и Закавказье. Кавказскіе экземпляры принадлежатъ къ типично окрашеннымъ, а не къ var. turcomanus 0—3000'.

Сат.

№ 13. Vespertilio murinus L. Послѣ V. pipistrellus это самая обыкновенная летучая мышь на Кавказѣ. Однако ея распространеніе, судя по имѣющимся у меня мѣстонахожденіямъ, можетъ быть констатировано только для жаркаго и умѣреннаго поясовъ отъ 0' до 3000'. Самая большая колонія этихъ летучихъ мышей до конца шестидесятыхъ годовъ жила подъ каменными сводами крыши въ древнемъ Мцхетскомъ соборѣ. Я былъ

приглашенъ туда духовенствомъ, чтобы подать совѣтъ, какимъ образомъ выгнать оттуда этихъ противныхъ животныхъ, которыя даже днемъ мѣшали богослуженію. Подъ крышею, которая была выведена изъ большихъ тесанныхъ каменныхъ плитъ, была удушливая жара. Зацѣпившись за камни, летучія мыши висѣли здѣсь гирляндами; нѣкоторыя имѣли по одному молодому. Выпуклый полъ только самыми высокими своими мѣстами выглядывалъ изъ коричнево-бурыхъ, сухихъ но твердыхъ экскрементовъ. По сторонамъ углубленія въ 1'—2' были такъ наполнены этимъ гуано, что можно было въ немъ завязнуть. Мы сами были не рады, потревоживши безчисленныхъ здѣшнихъ обитателей. Узкія помѣщенія буквально наполнились порхающими летучими мышами, отъ нихъ невозможно было защищаться. Необыкновенный шумъ крыльевъ покрывалъ короткій свистящій писк летуновъ. Я видѣлъ три главныя колоніи ихъ и считаю въ каждой по меньшей мѣрѣ по 3000 штукъ, что ни въ какомъ случаѣ не слишкомъ много. Было два средства отстранить это бѣдствіе. Такъ какъ летучія мыши каждую ночь черезъ узкія длинныя свѣтовыя отверстія вылетали наружу изъ пустотъ въ сводѣ главнаго купола, то ихъ можно было выгнать сильнымъ дымомъ. Огонь нужно было бы развести на каменномъ полу собора и лучшимъ матеріаломъ для полученія дыма былъ бы сухой навозъ. Послѣ 2—3 разъ 24 часоваго выкуриванія врядъ ли хоть одна летучая мышь осталась бы подъ крышею. Тогда слуховыя окна нужно было бы закрыть проволочною сѣткою. На это предложеніе духовенство не согласилось, такъ какъ по его мнѣнію храмъ былъ бы этимъ оскверненъ. Слѣдовательно не оставалось ничего болѣе, какъ собрать зимою спящихъ животныхъ и, во всякомъ случаѣ, закрыть слуховыя окна.

Колонія этого же вида въ Абхазіи, недалеко отъ Гудаута, въ развалинахъ Олкануха, которую Е. Г. Кёнигъ посѣтилъ 2-го іюня 1893 года, состояла только изъ нѣсколькихъ сотъ экземпляровъ. P.

№ 19. Rhinolophus hipposideros Bechst. Весьма варьируетъ въ величинѣ и окраскѣ. Самые свѣтлые эти экземпляры съ Аракса № 19. d. Сѣверный Кавказъ и Закавказье. Въ 1897 г. я добылъ одинъ экземпляръ и въ Ленкорани. 0—2000'.

№ 21. Rhinolophus Blasii Peters. Rh. clivosus у Radde und Walter l. c. p. 99*, такъ какъ опредѣленіе сдѣлано было по Блазіусу (l. c. p. 33), а его Rh. clivosus какъ извѣстно, есть Rh. Blasii Peters, а не Rh. clivosus Cretschmer. Весьма вѣроятно, что туже ошибку, что и Блазіусъ, сдѣлали также при опредѣленіи этого вида Коленати [1]) и Брандтъ [2]) и тогда этотъ видъ долженъ быть вычеркнутъ изъ списка кавказскихъ животныхъ. Форма носовыхъ придатковъ несомнѣнно кавказскаго экземпляра не вполнѣ сходна съ нарисованною у Блазіуса, но по положенію перваго ложно коренного зуба верхней челюсти онъ несомнѣнно относится къ этому виду, а не clivosus Cret.

Cat.

№ 22. Rhinolophus euryale Blasius.

Нашъ экземпляръ вполнѣ соотвѣтствуетъ описанію этого вида, даннаго Блазіусомъ (l. c. p. 35). Cat.

INSECTIVORA.

Коллекція кавказскаго музея заключаетъ въ себѣ всѣхъ кавказскихъ и закаспійскихъ представителей этого отряда, кромѣ сомнительнаго, притомъ и неописаннаго еще вида Crocidura longicaudata Dobs.

[1]) Kolenati. Monographie der europäischen Chiropteren. Brünn. 1860.

[2]) I. F. Brandt, Die Handflügler des europ. u. asiat. Russlands etc. 1851.

Камнемъ преткновенія при опредѣленіи является родъ Crocidura, который при большемъ числѣ экземпляровъ оказалось гораздо труднѣе разбить на виды, чѣмъ то предполагалось, пока экземпляровъ было мало.

Самое замѣчательное среди представителей этого отряда въ кавказскомъ музеѣ, это описанная мною въ 1895 году Sorex Raddei, до сихъ поръ единственный экземпляръ этого интереснаго вида. Сат.

№ 23. Erinaceus europaeus L. Кавказскіе экземпляры являются вполнѣ типичными представителями E. europaeus. Сѣверный Кавказъ и Закавказье. 0—8000' (Менетріе).

№ 24. Erinaceus auritus Gml. Размѣры нашего экземпляра слѣдующіе:

отъ конца носа до основанія хвоста (снизу). . .	170mm.
длина хвоста.	21mm.
высота уха отъ темени.	31mm.
самыя длинныя иглы	17mm.

Хотя старинные изслѣдователи Кавказа и указывали ушатаго ежа въ Закавказьѣ, именно около Баку, никто изъ новыхъ изслѣдователей этого не подтвердилъ, и я знаю этого ежа только съ сѣвернаго Кавказа, гдѣ онъ встрѣчается во всей его степной полосѣ, при чемъ въ восточной ея части гораздо чаще.

№ 25. Erinaceus macracanthus Blanf. (E. auritus Радде и Вальтеръ l. c. p. partim). Большое количество ежей изъ Закаспійской области, которое я имѣлъ отъ разныхъ лицъ въ своемъ распоряженіи, позволило мнѣ путемъ сравненія установить, что имѣющаяся въ кавказскомъ музеѣ шкурка № 25 принадлежитъ къ этому виду. Экземпляръ этотъ альбиносъ, если только можно такъ назвать это явленіе у E. macracanthus, болѣе половины экземпляровъ котораго изъ Закаспійской области имѣютъ именно эту окраску. Скорѣе это выцвѣтаніе, такъ какъ типичную черную окраску я наблюдалъ преимущественно у молодыхъ. Сат.

№ 26. Crossopus fodiens Pall. Экземпляръ с. добытый г. Кенигъ у Казикопорани представляетъ нѣкоторыя интересныя особенности. Именно: ростомъ онъ нѣсколько больше чѣмъ экземпляры изъ средней Россіи; весь хвостъ покрытъ кругомъ чисто бѣлыми волосами; киль длинныхъ волосъ тоже бѣлый и идетъ у него не отъ самаго почти основанія, какъ у среднерусскихъ экземпляровъ, а начинается лишь въ 40mm. отъ конца хвоста (считая съ концевыми волосами). Хвостъ кажется на первый взглядъ бурымъ, такъ какъ черезъ рѣдкіе бѣлые волоски просвѣчиваютъ покрывающія его свѣтлобурыя щетинки. Задняя ступня этого экземпляра уже и тоньше, чѣмъ у среднерусскихъ экземпляровъ. Въ строеніи зубовъ я не могъ уловить никакого отличія. Я привожу здѣсь сравнительныя измѣренія этого экземпляра и экземпляра изъ Московскаго уѣзда.

	Казикопорань.	Моск. у.
Отъ конца носа до основанія хвоста (лентой)	100mm.	95mm.
Длина хвоста съ концевыми волосами	82mm.	71mm.
„ концевыхъ волосъ на хвостѣ	6mm.	4,5mm.
Отъ средины глаза до кончика морды	14mm.	14mm.
„ „ „ „ ушного отверстія	9mm.	8mm.
Длина задней ступни съ когтями	21mm.	20mm.
Ширина ея у основанія пальцевъ.	5mm.	6mm.

Сат.

№ 29. Sorex Raddei Satunin. При новомъ изученіи этой землеройки, описанной мною въ Arch. Naturg. Jahrg. 1895. V. 1 p. 109, я еще болѣе убѣдился, что мы имѣемъ дѣло съ хорошо обособленнымъ видомъ, замѣняющимъ на Кавказѣ S. alpinus.

№ 30. a. **Sorex pygmaeus Pall.** Найденъ въ первый разъ на Кавказѣ лѣтомъ 1898. въ Бакуріанахъ (5000'). P.

№ 32. Crocidura russulus Herm.=Cr. araneus auctorum. Я располагаю большимъ количествомъ Crocidura изъ различныхъ мѣстъ Кавказа и Закаспійской области, какъ въ коллекціи кавказскаго музея, такъ и въ моей собственной, но къ сожалѣнію у насъ нѣтъ ни одного спиртоваго экземпляра западно-европейскаго представителя этого вида [1]). Тщательное изученіе этихъ экземпляровъ, за которое я брался нѣсколько разъ, привело меня къ заключенію, что между Crocidura fumigata Filippi, Cr. Gmelini Pall., Cr. Güldenstädti (Pall.) и Cr. russullus Herm невозможно установить никакихъ точныхъ границъ. Длина хвоста и окраска весьма измѣнчивы и всѣ измѣненія этого рода соединены между собою самыми постепенными, незамѣтными переходами. Размѣры принятые для настоящаго каталога не позволяютъ мнѣ входить въ детальное разсмотрѣніе и потому я отлагаю это на будущее время и надѣюсь помѣстить его въ одномъ изъ выпусковъ „Извѣстій Кавказскаго Музея". Здѣсь же замѣчу еще только, что и строеніе зубовъ не позволяетъ установить никакихъ различій.

Землеройки рода Crocidura найдены во всемъ Закавказьѣ, на главномъ хребтѣ и въ Дагестанѣ 0—4000'. Cat.

№№ 34 и 35. Talpa europaea L. et T. caeca Savi.

Всѣхъ кротовъ найденныхъ въ Закавказьѣ я отношу къ виду T. caeca. Глаза ихъ совершенно закрыты кожей. Средніе верхніе рѣзцы почти вдвое шире боковыхъ, но другіе признаки не вполнѣ подходятъ къ описанію данному Блазіусомъ (l. c. p. 115), но уже Добсонъ указалъ на ихъ несостоятельность (Dobson. A Monograph of the Insectivora. Pt. II. p. 139). Экземпляръ № 34 с. изъ Ставрополя имѣетъ совершенно закрытые глаза, но верхніе рѣзцы всѣ одинаковой ширины, почему я и отношу его къ T. europaea. Такимъ образомъ Кавказскій хребетъ служитъ границею между этими двумя видами. Г. Н. Радде нашелъ T. caeca у источниковъ Ріона (Горнболо) въ 8500' надъ ур. моря.

CARNIVORA.

№ 36. Felis tigris L. Тигръ. Оба экземпляра музея, которые я привезъ въ 1866 году, имѣютъ короткую лѣтнюю шерсть. Какъ мнѣ сообщили, они были убиты въ серединѣ апрѣля въ окрестностяхъ Минеральныхъ источниковъ, находящихся верстахъ въ 12 на западъ отъ Ленкорани, въ густыхъ лѣсахъ у подножья горъ. Я видѣлъ изъ этой мѣстности только тигровъ съ бѣлою грудью, не особенно большаго роста. Въ то время тигръ вовсе не былъ рѣдкостью въ этомъ сѣверо-западномъ углу Альбурской системи, но держался предпочтительно въ низменности и по самымъ низкимъ частямъ предгорій. Такъ какъ я назначилъ высокія цѣны, то въ теченіи семи недѣль мнѣ принесли 6 тигровыхъ шкуръ, изъ которыхъ обѣ вышеупомянутыя были совершенно свѣжи, другія же болѣе или менѣе уже высохши и со слабо держащимся волосомъ. Но къ удивленію во время моего вторичнаго восьмимѣсячнаго пребыванія въ Талышѣ (съ ноября 1879 по августъ 1880 годъ), я, не смотря на высокія назначенныя мною цѣны, не могъ получить ни одной свѣжей шкуры тигра. Очевидно, что тигровъ на значительномъ разстояніи отъ Ленкорани или вовсе не было, или они сдѣлались очень рѣдки. Также и во время пребыванія моего тамъ

[1]) Присланная мнѣ въ обмѣнъ проф. Мёбіусъ коллекція мелкихъ европейскихъ млекопитающихъ была уничтожена Тифлисскою Таможней.

въ декабрѣ 1894 года я слышалъ только объ единичныхъ случаяхъ появленія тигра и всегда на низменности. Я убѣжденъ, что это явленіе вполнѣ правильно объясняется тѣмъ обстоятельствомъ, что въ теченіи послѣднихъ десятилѣтій дикія свиньи въ болотистой береговой полосѣ русскаго Талыша подверглись жестокому истребленію. Какъ въ Закаспійской области, такъ и здѣсь кабаны представляютъ главную пищу королевскаго тигра, и онъ постоянно слѣдуетъ за ними. Когда я тридцать лѣтъ тому назадъ жилъ въ Ленкоранѣ, во всей этой странѣ до Астары было громадное количество кабановъ. Магометанское населеніе мало обращало на нихъ вниманія, русское населеніе было незначительно, охотники встрѣчались рѣдко. Со временемъ обстоятельства измѣнились. Сюда стали пріѣзжать зимою профессіональные охотники, безчисленныхъ здѣсь утокъ стали убивать и вывозить сотнями, если не тысячами на другіе рынки (Баку, и даже Тифлисъ) и копченые окорока дикихъ кабановъ у нѣкоторыхъ мѣстныхъ жителей можно было встрѣтить дюжинами. И магометане начали по заказу стрѣлять кабановъ за ничтожное вознагражденіе, хотя и не рѣшались прикасаться къ нимъ, такъ что заказчикамъ приходилось самимъ вывозить ихъ изъ лѣсу. Результатомъ этого было то, что дикихъ свиней стало мало и ихъ главный преслѣдователь тигръ сдѣлался значительно рѣже.

Въ послѣднее время, какъ мнѣ сообщилъ К. А. Сатунинъ, кабаны и тигры сдѣлались снова многочисленнѣе въ тѣхъ мѣстностяхъ уѣзда, гдѣ жители хотя и русскіе, но сектанты (молокане), которые такъ же, какъ и магометане, считаютъ свинью животнымъ нечистымъ. Таково напр. большое селеніе Пришибъ въ 10 верстахъ отъ горъ. Здѣсь г. Сатунинъ видѣлъ въ неволѣ молодого тигра, мать котораго была убита въ зиму 1896—97 года. Возможно, что пока тигръ получаетъ въ данной мѣстности достаточно пищи, онъ становится въ ней животнымъ осѣдлымъ. Я однако знаю изъ моихъ наблюденій въ Восточной Сибири, что тигръ мѣняетъ свое мѣстопребываніе, какъ только тотъ районъ, въ которомъ онъ охотился, начинаетъ доставлять ему мало пищи. О нахожденіи тигра въ другихъ частяхъ Кавказа мы не имѣемъ достовѣрныхъ данныхъ. Я сомнѣваюсь, чтобы онъ приходилъ поперекъ Мугани и жилъ на южныхъ склонахъ Главнаго хребта. Также и о нахожденіи тигра въ мѣстностяхъ по среднему Араксу, какъ объ этомъ говоритъ Греве [1]), я не могу сказать ничего опредѣленнаго. Турнефоръ [2]) упоминаетъ о нахожденіи тигра въ началѣ прошлаго столѣтія у Арарата. Чихачевъ [3]) говоритъ о немъ въ своемъ сочиненіи. Я объѣздилъ почти все Армянское плоскогорье, тамъ его часто смѣшиваютъ съ барсомъ; у Кульпъ я долженъ былъ отнести разсказы о quasi-тигрѣ къ гіэнѣ. Изъ сочиненія Брандта [4]) видно что объ большія кошки, тигръ и барсъ, въ прежнія времена были распространены гораздо далѣе къ С.-З.

Гильденштедтъ и Шарденъ сообщаютъ о присутствіи тигра въ Мингреліи, даже въ Рачѣ; они же говорятъ о львахъ и барсахъ. Я придерживаюсь мнѣнія, что всѣ ихъ показанія на самомъ дѣлѣ касаются барса, который и до сихъ поръ обитаетъ эти мѣстности. Существованіе тигра въ предѣлахъ, доходящихъ до западной части южнаго подножья Большаго Кавказа, относится къ гораздо болѣе отдаленнымъ временамъ, тогда какъ барсъ удержался въ этихъ мѣстностяхъ, равно какъ и на сѣверномъ склонѣ Главнаго хребта до настоящаго времени.

[1]) Carl Greve. Uebersicht der geographischen Vertheilung jetzt lebender Feliden in Zool. Jahrb. Bd. VI. p. 63.

[2]) Relation d'un voyage du Levant ect. par M. Pitton de Tournefort Vol. III. pag. 216.

[3]) Asie mineur. Vol. II pag. 612—613. Самъ авторъ его не видалъ.

[4]) Untersuchungen über die Verbreitung des Tigers ect. Mémoires de l'Acad. Imp. des sciences de St.-Pt̀b. T. VIII. 1859, pag. 175 sgt.

Capra cylindri-
cornis.
Taf. III.
Exoten
Felis tigris ♀
Тигръ и Кабанъ
Tiger und Eber.

Съ того времени область распространенія тигры сильно сократилась по направленію къ юго-востоку. Барсъ же (F. pardus L.), какъ мы сейчасъ увидимъ, удержалъ свою область распространенія по направленію къ сѣверо-западу съ большимъ постоянствомъ. Всѣ извѣстія о случаяхъ нахожденія тигра въ русскихъ предѣлахъ внѣ Талыша, сообщенные мнѣ частно или напечатанные въ мѣстныхъ газетахъ, которые можно было изслѣдовать, оказывались ложными, и въ основѣ ихъ обыкновенно лежало смѣшеніе тигра съ барсомъ [1]).

На востокѣ вдоль берега Каспійскаго моря, именно на береговой полосѣ Гёзъ, около Астрабада тигръ весьма обыкновенъ и снова встрѣчается въ Закаспійской области вслѣдствіе обилія кабановъ и камышевыхъ зарослей вдоль большихъ рѣкъ. Въ 1886 году мы встрѣтили его у Теджена. Одна, происходящая оттуда шкура, № 36, d, принадлежитъ къ длиноволосой разновидности (F. tigris longipilis Fitz.). Что между талышинскими тиграми встрѣчаются и очень крупные экземпляры доказываетъ черепъ подаренный кавказскому музею княземъ Витгенштейномъ. Этотъ экземпляръ, № 36, b. былъ убитъ около Белясувара, слѣдовательно на краю Мугани, вблизи сѣверной подошвы Талышинскихъ горъ.

Наибольшая основная длина черепа отъ задняго края затылочнаго отверстія до передняго края верхней челюсти . . . . . 36,5 ст.

Наибольшая ширина скуловыхъ дугъ . . . . . 27 ст. P.

№ 37. Felis pardus L. typ. et var. tulliana Dem. et var. leopardus L. Барсъ [2])
Не легко найти между кавказскими барсами два совершенно одинаковые и по цвѣту и по рисунку экземпляра. Къ такому выводу по крайней мѣрѣ пришелъ я по отношенію ко многимъ шкурамъ, которыя прошли черезъ мои руки. На среднемъ Араксѣ въ узкомъ ущельѣ внизъ отъ сел. Мигры я видѣлъ крупные экземпляры въ лѣтней шерсти, основная окраска которыхъ была грязновато-свѣтло-желтая. Самые темные экземпляры изъ другихъ мѣстностей имѣютъ основной тонъ свѣтлый буро-желтый. Ни рисунокъ колецъ, ни большая или меньшая сомкнутость составляющихъ ихъ дугообразныхъ пятенъ, ни форма пятенъ не представляютъ ничего постояннаго. У болѣе молодыхъ животныхъ центральныя пятна въ кольцахъ имѣютъ размытый сѣрый цвѣтъ. Я не знаю рѣзко выраженный переходъ къ леопарду съ Кавказа, но знаю его изъ Закаспійской области. У г. полковника Вестмана въ Асхабадѣ я видѣлъ прекрасную шкуру (1886 г.), и, такъ какъ мнѣ не соглашались ее уступить, срисовалъ ее. Основной тонъ былъ сверху довольно теменъ, на бокахъ становился свѣтлѣе и постепенно переходилъ въ чисто бѣлую окраску нижней стороны.

Барсъ, хотя и не осѣдло, а кочуя, и не въ большомъ числѣ, живетъ по всему Кавказу за исключеніемъ большихъ равнинъ и степей. Его мѣстонахожденіе ни въ какомъ случаѣ не зависитъ отъ лѣсовъ, но въ гораздо большей степени отъ богатства мѣстности крупными животными, составляющими его пищу. На среднемъ Араксѣ барсы живутъ въ безводныхъ голыхъ скалистыхъ горахъ только потому, что тамъ водится много бородатыхъ козловъ, которыхъ они подстерегаютъ на водопоѣ у рѣки. Барсъ обитаетъ въ обширномъ поясѣ отъ уровня моря до вѣчныхъ снѣговъ, т. е. отъ 0 до 10—12000', и лѣтомъ слѣдуетъ за домашнимъ скотомъ и за часто большими стадами горныхъ козловъ на альпійскіе луга. Преслѣдуя тѣхъ и другихъ, они спускаются зимою внизъ по долинамъ и, побуждаемые голодомъ, нерѣдко посѣщаютъ поселенія человѣка.

[1]) Таково было сообщеніе въ „Охотнич. Газетѣ“ за 1896 годъ. „О тигрѣ въ Сальянахъ“. Оно было перепечатано и во всѣхъ мѣстныхъ газетахъ но обыкновенно безо всякой критики. Позднѣе я познакомился съ г. офицеромъ убившимъ этого „тигра“. Отъ него я узналъ, что это былъ барсъ, шкуру и черепъ котораго онъ мнѣ и показалъ.
Сат.

[2]) Я перевожу по русски F. pardus (cum synon.) — „барсъ“, такъ какъ это имя общепринято для обозначенія этого животнаго на Кавказѣ.
Сат.

Въ началѣ пятидесятыхъ годовъ одинъ барсъ былъ пойманъ въ капканъ даже у Тифлиса (генералъ Кесслеръ), и показаніе Нордманна [1]), что въ 1835 году около Тифлиса былъ убитъ тигръ, по всѣмъ вѣроятіямъ должно быть отнесено къ барсу же. Нахожденіе барса было неоднократно доказано по обѣ стороны Главнаго Кавказскаго хребта отъ 0 до высоты свыше 10000', по меридіану Туапсе, лежащаго на берегу Чернаго моря, окрестности котораго одинъ барсъ тревожилъ въ 1893 году, повидимому представляетъ западную границу этого хищника. О нахожденіи его около Новороссійска и Анапы—я не получилъ свѣдѣній. Нужно замѣтить, что восточнѣе этого меридіана вершины Главнаго хребта быстро поднимаются и уже на Фиштѣ и Оштенѣ достигаютъ снѣговой линіи, здѣсь встрѣчаются и большія стада горныхъ козловъ.

На Сѣверномъ склонѣ въ охотничьихъ угодьяхъ **Е. И. Выс. Вел. Кн. Сергія Михайловича** въ послѣдніе четыре года было добыто 8 барсовъ. Осетины тоже хорошо знаютъ этого звѣря. Въ восточномъ Дагестанѣ, въ горахъ Салатау я не могъ получить о нихъ свѣдѣній, но тамъ и туры были рѣдки. Напротивъ доказано, что въ зиму 1881—82 года около Маюръ-Тупа въ 3-емъ участкѣ Грозненскаго округа барсомъ былъ растерзанъ въ лѣсу человѣкъ. Въ чрезвычайно высоко расположенномъ на подножьи высокихъ горъ Шахъ-дагъ и Базаръ-дюзи въ аулѣ Курушъ (8200') лезгины знали барса по имени, но не могли указать ни одного достовѣрнаго случая о появленіи его здѣсь въ позднѣйшее время. На южной сторонѣ Главнаго хребта барсъ повидимому всего многочисленнѣе въ центральной части, именно въ долинѣ Алазани. Много разъ были убиваемы барсы около Закаталъ, Лагодехъ, Нухи и въ Бумскомъ ущельи.

О нахожденіи барса далѣе на западъ въ Колхидской области у меня есть нѣкоторыя данныя. Когда въ 1864 году я въ первый разъ прибылъ въ высокія продольныя долины Колхиды, то какъ вольные, такъ и дадіановскіе сванеты (Нигуръ, Цхенисъ-цхали) знали это животное. Послѣдніе называли барса „вöбхъ", а также „цицъ";—послѣднее значитъ просто „кошка",—и знали, что два барса были убиты въ 1862 году въ долинѣ Скена. Они жаловались, что зимою барсы растерзываютъ ихъ скотъ. Въ Лашкетахъ, въ самомъ нижнемъ селеніи на истокахъ Гипноса, передъ тѣмъ мѣстомъ, гдѣ онъ сворачиваетъ на югъ къ тѣсному ущелью Мури, знали только имя этого животнаго, но ни одного случая его появленія здѣсь. Въ нижней Мингреліи, а также въ береговой полосѣ Абхазіи случаи появленія барса очень рѣдки, однако мѣстные жители, напр. въ Джвари знаютъ его, какъ животное держащееся на высокихъ горахъ. Въ 1861 году одинъ барсъ былъ убитъ у Бзыба. Въ Абхазіи его называютъ „альмъ". Относительно появленія барса въ Сочи, я знаю два случая; въ 1875 году барсъ напалъ на рабочаго, спавшаго на открытомъ воздухѣ, тяжело поранилъ ему затылокъ и хотѣлъ унести; рабочій этотъ былъ спасенъ и лечился въ госпиталѣ (Гарбе, Гротъ). Мы имѣемъ точныя извѣстія относительно единичнаго появленія барса на горахъ составляющихъ водораздѣлъ между Курою и Ріономъ, въ прибрежной Понтійской цѣпи, и во всемъ Маломъ Кавказѣ отъ Тріалетскихъ горъ, черезъ Ганджинскія горы до Карабаха. Въ имѣніи Боржомъ за послѣднее десятилѣтіе въ охотничьемъ паркѣ было отравлено три барса. Относительно Аракса я имѣю точныя свѣдѣнія о нахожденіи барса около Кульпъ и въ упомянутомъ уже выше узкомъ ущельи, которое начинается у Ордубата и тянется вдоль самаго обрывистаго склона Карабахскихъ горъ. Но всего

[1]) О необыкновенныхъ мѣстонахожденіяхъ животнаго можно собственно сообщать только тогда, когда самъ видѣлъ это животное. Я самъ неоднократно могъ убѣдиться въ томъ, что извѣстіе о томъ, что былъ добытъ тигръ, съ большею вѣроятностью должно было быть отнесено къ барсу. Извѣстія по слухамъ почти вовсе нельзя принимать къ свѣдѣнію. Р.

Taf. IV.

Felis pardus
var
leopardus

алышѣ. Когда въ 1866 году, во вре-
хорошія цѣны, то мнѣ принесли въ
порченныхъ шкуръ. Р.
моря до границы лѣсовъ. Находя-
не представляютъ никакихъ значи-
новной фонъ сѣрый съ сильною жел-
чистаго сѣраго цвѣта; это крупный
оста 69 ст., и длину хвоста съ кон-
е крупные дикіе коты встрѣчаются
число ихъ шкуръ, представлявшихъ
лъ въ лавкахъ Батума, и изъ кото-
на Кавказѣ всюду, гдѣ есть лѣса,
инія кошки съ окраскою дикихъ по-
ки различной окраски обыкновенны

ня у домашнихъ кошекъ былъ са-
Р.
моляно-черная цвѣта, иногда съ раз-
тонинства. Во многихъ мѣстахъ охот-
ится не только на Кавказѣ но и въ
ы имѣемъ только неполныя шкуры.
елтыхъ волосъ.
но въ низменностяхъ восточнаго Кав-
бенно въ зарослях камыша и ежо-
онѣ Главнаго хребта, но чаще всего
зрагъ зайцевъ, а также фазановъ и
) распространеніе съ достовѣрностью
л). Напр. его нѣтъ уже въ Боржо-
хъ свѣдѣній.
3000'? Типичную сѣверную рысь я
въ мѣховыхъ лавкахъ многія сотни
иногда сильно испещрена. Основной
гановаго до желтовато-сѣраго (Дагe-
кахъ параллельно средней линіи спи-
На лѣтней шерсти пятнистость вид-
оборотъ у молодыхъ она выражена
) отдѣлить какъ отдѣльный видъ кав-
къ это сдѣлано по отношенію къ нѣ-
случаѣ такой такъ называемый видъ
) признаки не во всѣхъ случаяхъ бу-
Въ Дагестанѣ спрашивали за такую
.
acal Güld. и **Cynaelurus jubatus**
сти и именно низменныхъ мѣстностей;
Р.
ѣе чѣмъ 30 лѣтъ мнѣ было прине-

Bellis perennis
von
Leopoldsau

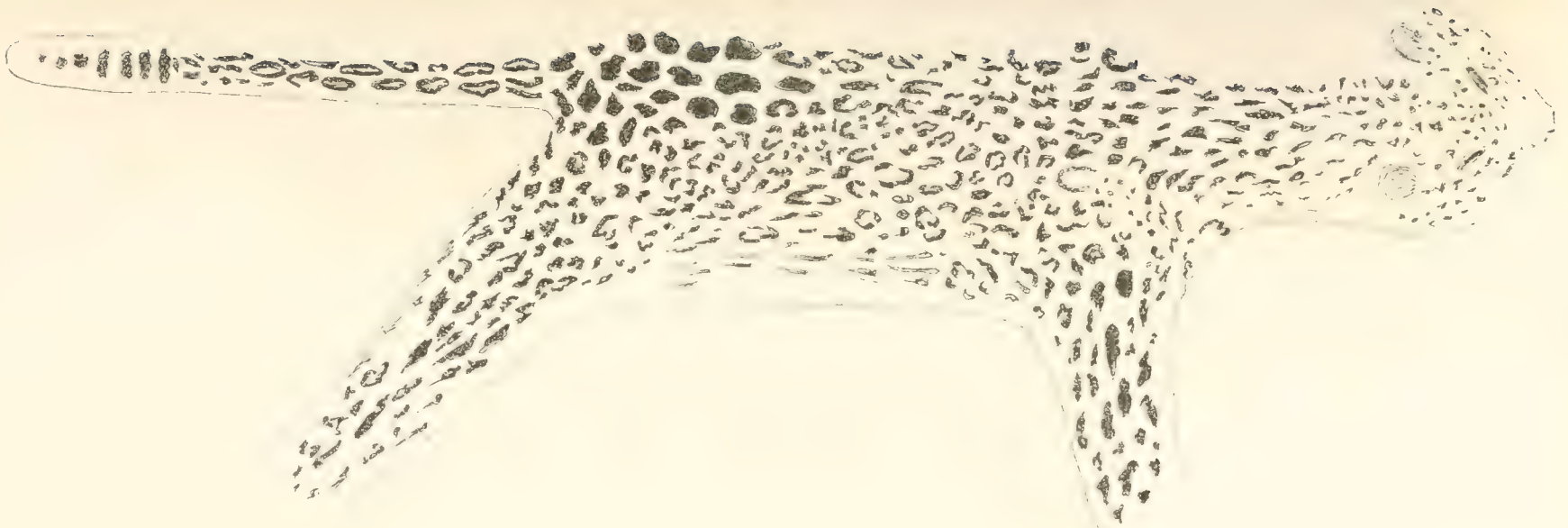

Въ началѣ пятидесятыхъ годовъ о
(генералъ Кесслеръ), и показаніе
, убитъ тигръ, но всѣмъ вѣроятіям
а было неоднократно доказано по
ты свыше 10000', по меридіану Т
и котораго одинъ барсъ тревожилъ
границу этого хищника. О нахож
лъ свѣдѣній. Нужно замѣтить, что
быстро поднимаются и уже на Фи
ѣчаются и большія стада горныхъ
На Сѣверномъ склонѣ въ охотничьи
ича въ послѣдніе четыре года был
о звѣря. Въ восточномъ Дагестанѣ,
й, но тамъ и туры были рѣдки. На
Маюръ-Тупа въ 3-емъ участкѣ Гро
человѣкъ. Въ чрезвычайно высоко р
и Базаръ-дюзи въ аулѣ Курушъ (
зать ни одного достовѣрнаго случая
ной сторонѣ Главнаго хребта барсъ
ги, именно въ долинѣ Алазани. М
одехъ, Нухи и въ Бумскомъ ущелы
О нахожденіи барса далѣе на зап
ный. Когда въ 1864 году я въ пер
хиды, то какъ вольные, такъ и да
животное. Послѣдніе называли бар
сто „кошка“,—и знали, что два ба
ювались, что зимою барсы растерза
ъ селеніи на истокахъ Гиппоса, пер
ному ущелью Мури, знали только
йя здѣсь. Въ нижней Мингреліи, а
йя барса очень рѣдки, однако мѣст
ное держащееся на высокихъ горах
Абхазіи его называютъ „альмъ“. (
чая; въ 1875 году барсъ напалъ н
ю поранилъ ему затылокъ и хотѣлъ
питалѣ (Гарбе, Гротъ). Мы имѣемъ
барса на горахъ составляющихъ в
итійской цѣпи, и во всемъ Маломъ
и горы до Карабаха. Въ имѣніи Бо
было отравлено три барса. Относи
барса около Кульпъ и въ упомяну
у Ордубата и тянется вдоль самаг

[1]) О необыкновенныхъ мѣстонахожденіяхъ з
ъ это животное. Я самъ неоднократно могъ уб
ьшею вѣроятностью должно было быть отнесено
дѣніе.

чаще встрѣчающемся я нашелъ барса опять-таки въ Талышѣ. Когда въ 1866 году, во время моего семинедѣльнаго тамъ пребыванія, я обѣщалъ хорошія цѣны, то мнѣ принесли въ теченіи этого времени 12 свѣжихъ, правда частью испорченныхъ шкуръ. Р.

№ 39. Felis catus L. Дикій котъ. Отъ уровня моря до границы лѣсовъ. Находящіяся предо мною шкуры изъ разныхъ мѣстъ Кавказа не представляютъ никакихъ значительныхъ отличій въ окраскѣ. Большинство имѣетъ основной фонъ сѣрый съ сильною желтизной. Только одинъ экземпляръ изъ Закаталъ болѣе чистаго сѣраго цвѣта; это крупный котъ, имѣющій длину отъ конца носа до основанія хвоста 69 ст., и длину хвоста съ концевыми волосами 34 ст. Чаще всего и притомъ наиболѣе крупные дикіе коты встрѣчаются въ лѣсахъ Аджаріи. Объ этомъ говоритъ уже большое число ихъ шкуръ, представлявшихъ зимнюю добычу 1892—93 года, которыя я просматривалъ въ лавкахъ Батума, и изъ которыхъ нѣсколько себѣ выбралъ. Дикая кошка встрѣчается на Кавказѣ всюду, гдѣ есть лѣса, но чаще всего въ среднемъ поясѣ горъ. Одичалыя домашнія кошки съ окраскою дикихъ попадаются не часто. № 39 а. Наоборотъ бродячія кошки различной окраски обыкновенны въ долинахъ, въ охотничьихъ районахъ.

Въ Лентехи (Дадіановская Сванетія) въ концѣ іюня у домашнихъ кошекъ былъ самый разгаръ любовной поры. Р.

№ 40. Felis sp. Величиною съ дикую кошку, смоляно-чернаго цвѣта, иногда съ разбросанными бѣлыми волосами ости. Мѣхъ лучшаго достоинства. Во многихъ мѣстахъ охотники считаютъ эту кошку дикимъ животнымъ. Она водится не только на Кавказѣ но и въ Закаспійской области, напр. на верхнемъ Тедженѣ. Мы имѣемъ только неполныя шкуры. Экз. изъ Шаръ-Аризни имѣетъ небольшую примѣсь желтыхъ волосъ.

№ 41. Felis chaus Güld. Живетъ преимущественно въ низменностяхъ восточнаго Кавказа, именно въ хорошо орошенныхъ мѣстностяхъ, особенно въ зарослях камыша и ежевики (Rubus), какъ на сѣверной, такъ и на южной сторонѣ Главнаго хребта, но чаще всего въ южной части каспійскаго побережья. Это главный врагъ зайцевъ, а также фазановъ и другой пернатой дичи. Въ вертикальномъ направленіи его распространеніе съ достовѣрностью доказано только приблизительно до 2000' (долина Куры). Напр. его нѣтъ уже въ Боржомѣ (2600'). Съ западнаго Кавказа у меня нѣтъ точныхъ свѣдѣній.

№ 44. Felis lynx cervaria Tem. Рысь. 0'—8000'? Типичную сѣверную рысь я ни разу не видалъ на Кавказѣ, хотя и просмотрѣлъ въ мѣховыхъ лавкахъ многія сотни шкуръ. Всегда здѣшняя рысь значительно меньше и иногда сильно испещрена. Основной фонъ на спинѣ и бокахъ колеблется отъ свѣтло-каштановаго до желтовато-сѣраго (Дагестанъ). Продольные ряды пятенъ, идущіе на обоихъ бокахъ параллельно средней линіи спины, иногда сливаются и образуютъ продольныя полосы. На лѣтней шерсти пятнистость вида всего яснѣе и часто имѣетъ рѣзкую границу; наоборотъ у молодыхъ она выражена очень слабо, иногда едва замѣтно. При желаніи можно отдѣлить какъ отдѣльный видъ кавказскую рысь отъ типичной съ такимъ же правомъ, какъ это сдѣлано по отношенію къ нѣкоторымъ другимъ видамъ кошекъ. Однако и въ этомъ случаѣ такой такъ называемый видъ не можетъ быть рѣзко обособленъ и отличительные его признаки не во всѣхъ случаяхъ будутъ ясны. Хорошія зимнія шкуры цѣнятся дорого. Въ Дагестанѣ спрашивали за такую 10 руб., обыкновенно же онѣ цѣнятся въ 3—4 рубля.

№№ 42, 43, 45. Felis caudata Gray, F. caracal Güld. и **Cynaelurus jubatus Schreb.** Я могу привести только для Закаспійской области и именно низменныхъ мѣстностей: на Кавказѣ они никогда не были найдены. Р.

№ 46. Hyaena striata Zimm. Въ теченіи болѣе чѣмъ 30 лѣтъ мнѣ было припе-

сено 10 гіэнъ: три значащіяся въ каталогѣ на мясѣ, другіе въ видѣ болѣе или менѣе испорченныхъ или неполныхъ шкуръ. Но въ теченіи послѣдняго десятилѣтія я не могъ получить никакихъ дальнѣйшихъ доказательствъ о нахожденіи гіэны по близости Тифлиса. Оба экземпляра 1869 года принесли молокане и сообщили мнѣ, что они убили ихъ въ горахъ, тянущихся по лѣвому берегу Куры недалеко отъ города. Эти горы голы и изобилуютъ оврагами. Въ настоящее время городъ все болѣе и болѣе разростается къ подножью этихъ горъ, и мѣстность вслѣдствіе проведенія желѣзной дороги стала очень оживленна. Экземпляръ изъ Царскихъ Колодцевъ убитъ принцемъ Альбертомъ Альтенбургскимъ. Въ этой охотничьей области (низменные лѣса по лѣвому берегу Куры въ 40 верстахъ ниже Тифлиса) съ 1864 года, насколько мнѣ извѣстно, три раза стрѣляли гіэнъ. Этотъ хищникъ нигдѣ не встрѣчается часто. Относительно сѣвернаго Кавказа мнѣ сообщили только одинъ случай, изъ Владикавказа. О нахожденіи гіэны въ сѣверо-западной части хребта свидѣтельствуетъ шкура, имѣющаяся у проф. Балліона, который жилъ въ своемъ помѣстьѣ около Новороссійска, гдѣ консерваторъ музея г. Кёнигъ ее видѣлъ. Изъ болѣе восточныхъ областей, съ береговой полосы Абхазіи, Мингреліи и Колхиды, нѣтъ достовѣрныхъ фактовъ о нахожденіи тамъ гіэны. Въ газетѣ „Кавказъ“ за 1853 годъ было напечатано сообщеніе изъ Сигнаха о похищеніи тамъ мальчика гіэной. Въ 1856 и 1857 годахъ опять сообщали оттуда о нахожденіи тамъ гіэны. Въ 1853 году одинъ экземпляръ былъ убитъ у Бѣлаго Ключа. У кульпинскихъ соляныхъ коней много говорили о гіэнахъ и также приводили случай похищенія одного мальчика. Р.

Въ Ордубатѣ и сел. Мигры на Араксѣ мнѣ также разсказывали о нѣсколькихъ случаяхъ появленія гіэны и похищеніи ею дѣтей, въ чемъ нѣтъ ничего невѣроятнаго, такъ какъ они спятъ лѣтомъ на открытомъ воздухѣ на плоскихъ крышахъ, часто очень невысоко надъ землею. Мѣстное армянское населеніе питаетъ къ ней суевѣрный ужасъ и называетъ человѣческимъ волкомъ „марта-кайлъ“. Относительно побережья Каспійскаго моря мнѣ также извѣстно нѣсколько случаевъ нахожденія тамъ гіэны, именно въ Бакинскомъ уѣздѣ и даже около Дербента, но за достовѣрность послѣдняго ручаться не могу, однако долженъ замѣтить, что нѣкоторыя названія указываютъ на то, что гіэна по крайней мѣрѣ раньше водилась тамъ. Напр. одна пещера около Дербента носитъ названіе „кяфтаръ-дара“, что значитъ на адербейджанскомъ нарѣчіи: „пещера гіэны“. Сат.

№ 47. Canis lupus L. Повсюду отъ 0' до снѣжной линіи, куда часто поднимается весною вмѣстѣ со стадами, а осенью спускается вмѣстѣ съ ними назадъ. Повсюду встрѣчается часто и приноситъ вредъ. Въ рачинской области выше Они жители отрицали существованіе у нихъ волковъ. Длинная серія волчьихъ череповъ изъ имѣнія Боржомъ, находящаяся въ музеѣ даетъ хорошее понятіе о томъ, насколько обыкновененъ здѣсь этотъ хищникъ. Хотя въ здѣшнихъ охотничьихъ угодьяхъ каждую зиму сильно истребляютъ этихъ хищниковъ, а вмѣстѣ съ ними къ сожалѣнію и красивыхъ ягнятниковъ, тѣмъ не менѣе можно считать, что ежегодно здѣсь отравливается 10—12 волковъ. Возможно, что хищниковъ, особенно привлекаетъ сюда богато населенный охотничій паркъ. Кавказскій волкъ не крѣпкаго сложенія и малъ, довольно дерзокъ, но трусливъ. О нападеніи на людей слышно рѣдко, но случаи укушенія бѣшенымъ волкомъ часты.

Совершенно полно выраженный черный варіэтетъ я знаю изъ карачайской области. Шкура была вся смоляно-чернаго цвѣта и имѣла прекрасный мѣхъ, но для меня она была черезъ-чуръ дорога (100 руб.).

Завѣдывающій охотою г. Ютнеръ недавно подарилъ музею шкуру, которая сверху вся прекраснаго чисто чернаго цвѣта, но на бокахъ имѣетъ еще значительную примѣсь жел-

товато-сѣраго, такъ какъ кончики волосъ не всѣ темны. При этомъ горло и бока живота—снѣжно-бѣлые. И этотъ экземпляръ былъ убитъ въ области истоковъ Кубани. Другой экземпляръ изъ Аджаріи, № 47 аааа который я купилъ въ Батумѣ отличается также значительною чернотою на бокахъ. Р.

Замѣчательно, что мѣстами въ Закавказьѣ волкъ для вывода дѣтей вырываетъ норы, подобно шакалу и лисѣ. Я наблюдалъ это близъ Сальянъ въ 1897 году. Подобное же явленіе имѣло мѣсто въ видѣ исключенія и въ средней Россіи (см. мое сочиненіе „Позвоночныя Московской губерніи. Вып. I. Млекопитающія" въ Извѣст. Имп. Общ. Любит. Естеств. Т. LXXXVI, вып. I, 1895). Сат.

№ 48. Canis aureus L. 0'—3500'. Я не могъ получить свѣдѣній о распространеніи шакала выше. Въ Боржомѣ жила стая шакаловъ на высотахъ, на которыхъ въ 1865 году былъ построенъ дворецъ **Великаго Князя.** Боржомъ лежитъ на 2500' надъ уровнемъ моря, а эти высоты возвышаются надъ нимъ на 500—600 футовъ. Каждый вечеръ слышался оттуда ихъ визгливый лай и вытье. Въ продолженіи немногихъ лѣтъ шакалы исчезли оттуда совершенно. Эти дерзкіе и трусливые разбойники обыкновенны вездѣ въ джонглахъ на низменностяхъ, именно въ Закавказьѣ отъ одного моря до другого въ восточной части чаще чѣмъ въ западной. Его нѣтъ въ трехъ высокихъ продольныхъ долинахъ Колхиды, а также и въ Лечхумскомъ уѣздѣ. На сѣверной сторонѣ Главнаго хребта сѣверную границу по распространеніи представляютъ нижнее теченіе Кубани и Терека. Баронъ Зальца, большой любитель охоты, командовавшій продолжительное время полкомъ въ Хасавъюртѣ, подтвердилъ мнѣ существованіе шакаловъ еще на 30 верстъ къ сѣверу отъ его штабъ-квартиры въ степи и въ Кизлярѣ мнѣ сообщили, что шакалы водятся въ густыхъ камышахъ дельты Терека. № 48, l. m. изъ Закаталъ отличается крупнымъ ростомъ и пышнымъ мѣхомъ. Основной цвѣтъ чуть-чуть краснѣе, чѣмъ у экземпляровъ въ низменности [1]). Р.

Въ 1898 году я нашелъ и раскопалъ много шакальихъ норъ въ густыхъ зарослях ежевики, гранатника, дикой груши и проч., которыя тянутся отъ Ленкорани къ сѣверу до станц. Кумбаши. Норы ихъ очень неглубоки и не длиннѣе $2^1/_2$—3 аршинъ. Въ началѣ мая въ нихъ было отъ 4 до 5 молодыхъ шакалятъ, въ возрастѣ отъ 1 до 2 недѣль. Что касается его распространенія по побережью Каспійскаго моря, то я не нашелъ его въ Дагестанѣ сѣвернѣе селенія Кая-кенда (въ 50 верстахъ къ сѣверу отъ Дербента), селенія извѣстнаго тѣмъ, что въ немъ въ 1772 году скончался первый изслѣдователь животной жизни на Кавказѣ Академикъ С. Г. Гмелинъ. Сѣвернѣе г. Петровска мои изслѣдованія не простирались, почему я и не знаю водится ли онъ въ настоящее время въ дельтѣ Терека. Сат.

№ 49. Canis vulpes typ. и **№ 50. Canis melanotus Pall.** Кавказская лисица представляетъ для систематика большія трудности. Съ одной стороны всѣ низменности и предгорья до высоты 5000' обитаетъ одинъ видъ лисицы, который никогда не достигаетъ величины типичной лисы и никогда не имѣетъ ея окраски. Съ другой стороны свѣдѣнія о нахожденіи типичной формы имѣются у меня лишь изъ западной части сѣвернаго Кавказа и съ самаго хребта. Изъ послѣдней области имѣется и черный варіэтетъ, однако не совсѣмъ чисто выраженный, такъ какъ оба экземпляра № 50 e. f. молодые. Эти два экземпляра причислены мною къ C. melanotus такъ какъ они, будучи взрослыми, отличаются столь малыми размѣрами. Близъ Гудаура встрѣчаются однако также типичныя огнов-

[1]) Canis corsac L., какъ сообщаетъ датскій консулъ въ Ростовѣ в/Д., встрѣчается въ степяхъ на востокъ отъ Дона, но до сихъ поръ музей не получилъ оттуда ни одной шкурки. Р.

ки. Далѣе я знаю, что въ Аджаріи и въ окрестностяхъ Ахалцыха лисицы по качеству мѣха и окраскѣ хорошо подходятъ къ типичной C. vulpes, наконецъ Боржомская охота (слѣдовательно по близости къ послѣдней области) добыла форму среднюю, не только по величинѣ, но и по мѣху и окраскѣ.

Во всѣхъ моихъ работахъ я всегда называлъ эту лисицу, о которой идетъ здѣсь рѣчь, и которая совершенно отлична отъ типичной C. vulpes typ.—C. melanotus Pall.

Діагнозъ этого вида требуетъ отсутствія бѣлаго кончика на хвостѣ. У кавказскихъ лисицъ кончикъ хвоста иногда бываетъ больше, иногда меньше, часто ничтоженъ, а иногда и совсѣмъ отсутствуетъ.

Палласъ пишетъ: (Zoogr. Rosso-Asiat. vol I. pag. 45). „Cauda plerumque in adlatis pellibus deest, apice nigricans“. Случается, что при сниманіи шкуры особенно когда охотникъ дѣлаетъ это наскоро, конецъ хвоста остается на послѣднихъ хвостовыхъ позвонкахъ, и слѣдовательно отсутствуетъ у шкурки. Я упоминаю объ этомъ потому что я искалъ и часто находилъ такія шкуры въ мѣховыхъ лавкахъ.

№ 50, і. изъ Млеть, хотя и стоитъ ближе къ типичной формѣ, а не къ свѣтлому маленькому варіэтету, не имѣетъ бѣлаго кончика на хвостѣ.

№ 50. о. изъ Боржома, средняя форма между C. vulpes typ. и C. melanotus имѣетъ едва выраженный бѣлый клочекъ хвоста. Что касается до развитія чернаго цвѣта на наружной сторонѣ уха, то распространеніе его также колеблется, какъ и у обыкновенной лисицы. У нѣкоторыхъ экземпляровъ чернота достигаетъ основанія уха, у другихъ нѣтъ. У шкурокъ изъ западной части сѣвернаго Кавказа оно типично.

У Закавказскихъ экземпляровъ вся наружная сторона уха черная. Общій цвѣтъ закавказскихъ лисицъ болѣе красновато-сѣрый, а не ржавокрасный. Экземпляры, происходящіе изъ западной части сѣвернаго Кавказа, или совершенно сходны съ типичною формой, или приближаются къ ней настолько, что исключаютъ всякое сомнѣніе въ принадлежности ихъ къ этому виду. Гораздо труднѣе отнести сюда № 50 о. (Боржомъ) она во всѣхъ смыслахъ представляетъ среднюю форму между обоими видами. Дагестанскія лисицы (Евдокимовское) стоятъ гораздо ближе къ виду называемому мною C. melonatus, чѣмъ къ типичной лисицѣ.

Шкура недавно полученная изъ Кедабека, около 5000' высоты, представляетъ именно то, что я называю C. melanotus; весь мѣхъ до самой морды не представляетъ и слѣда ржаво-красной окраски.

Мои запросы извѣстнѣйшимъ маммалогамъ не дали мнѣ ничего опредѣленнаго относительно этой quasi-лисицы. Проф. А. Нэрингъ отвѣтилъ, что нѣкоторые изъ присланныхъ ему череповъ безъ затрудненія могутъ быть отнесены по своимъ относительнымъ размѣрамъ къ типичной Canis vulpes. Но большая часть этихъ лисицъ значительно меньше типичныхъ представителей. Г. Сатунинъ, который разбиралъ коллекціи музея, нашелъ, что лисы, обозначенныя мною какъ C. melanotus, не вполнѣ удовлетворяютъ діагнозу Палласа, и находитъ, что онѣ стоятъ ближе всего къ индійскому виду C. leucopus Blyth, что однако требуетъ еще болѣе подробнаго изученія. Послѣдній видъ кромѣ того, какъ сообщаетъ Греве, открытъ и въ Афганистанѣ. Чаще всего моя C. melanotus встрѣчается тамъ, гдѣ горы понижаются въ холмы и постепенно переходятъ въ плоскую Мугань. Эти холмы вездѣ голы и имѣютъ скудную степную флору съ преобладающимъ характеромъ полыни. Въ нѣкоторые годы полевыя мыши и зайцы встрѣчаются тамъ въ громадномъ количествѣ. На пути изъ Шемахи въ Аджи-Кабулъ, и оттуда въ Сальяны, гдѣ мнѣ часто приходилось проѣзжать и зимою, въ ясный день при широкомъ горизонтѣ можно было видѣть одновременно

Taf. V.
Ursus arctos meridionalis.
U. arct. typ.
Gallinaceae
Grallae
U. arct. merd.
Antilope subgutturosa. Джейранъ.
Equus hemionus Дхигитай. Dshigittei

Tab. V.

до шести и болѣе этихъ лисицъ кружащихъ по степи. Онѣ предпочитаютъ сухія мѣстности. Въ сырой береговой полосѣ Черпаго моря, въ мингрельской низменности и у Абхазцевъ, лисицу знаютъ только какъ обитателя горъ, а внизу она вѣроятно вовсе не встрѣчается. Она также избѣгаетъ замкнутыхъ тѣнистыхъ лѣсовъ, особенно чистыя насажденія краснаго бука.

Цѣны изъ первыхъ рукъ: C. melanotus—отъ 30 коп. до 1 руб. 20 коп.
C. vulpes „ 3 руб. „ 4 „
Черныя лисы смотря по достоинству „ 10 „ „ 30 „

Р.

Въ Дербентѣ я видѣлъ совершенно бѣлую лисицу. Сат.

№ 52. Ursus arctos typ. et meridionalis Midd. (incl. **syriacus Hempr. et Ehrenb. et isabellinus Adams**). Я соединяю весь мой матеріалъ по кавказскимъ медвѣдямъ, въ одинъ видъ (Греве отдѣляетъ U. syriacus отъ arctos) и говорю только объ U. arctos typ. et U. arctos meridionalis. Перваго, дѣйствительно типичнаго и по величинѣ и по окраскѣ мѣха, я имѣю только въ одномъ экземплярѣ съ сѣверной стороны хребта, опять-таки изъ охотничьяго угодья Псебай, отъ г. Носка. Но тамъ ни въ какомъ случаѣ не живетъ только одинъ типичный медвѣдь. Покойный Носка, когда я посѣтилъ его въ 1893 году имѣлъ много медвѣжихъ шкуръ; между ними не было ни одной желтой, но одна почти серебристо-сѣрая (зимняя шерсть) и были бурыя болѣе темныхъ и болѣе свѣтлыхъ оттѣнковъ. Окраскѣ абсолютно нельзя придавать никакого значенія. Въ Закавказьѣ на Армянскомъ плоскогорьѣ медвѣдь обыкновенно имѣетъ очень плохой, т. е. рѣдкій, мѣхъ отъ свѣтло-грязно бураго до болѣе свѣтлыхъ оттѣнковъ изабеллиноваго цвѣта. Совсѣмъ свѣтлые несравненно рѣже. Хотя медвѣдь всего болѣе любитъ жить въ лѣсу, онъ ни въ какомъ случаѣ не привязанъ къ нему. Я частью видѣлъ его самъ, частью получилъ свѣдѣнія о его нахожденіи повсюду на армянскомъ плоскогорьѣ, часто въ совершенно голыхъ скалистыхъ мѣстахъ, даже на Араратѣ и Алагёзѣ. Обширныхъ равнинъ и степей онъ избѣгаетъ. Онъ обитаетъ обширнѣйшій поясъ отъ 0' до 12000', а лѣтомъ поднимается и еще выше, такъ какъ тогда онъ охотно катается на фирнѣ, причемъ теряетъ клочья шерсти, а на нѣкоторыхъ мѣстахъ альпійской области онъ преслѣдуетъ серну и горныхъ козловъ. Такъ напр. я встрѣтилъ его съ сернами на Чигхаро въ іюнѣ 1864 года, въ Дадіановской Сванетіи. Казаки на сардарь-булагскомъ посту близъ сѣдловины между обоими Араратами много разсказывали мнѣ о медвѣдяхъ которые посѣщаютъ въ августѣ тамошніе низкорослые березовые лѣса. Въ нихъ много костяники (Rubus saxatilis) и черники (Vaccinium myrtillus) и возможно, что это побуждаетъ ихъ къ странствованіямъ отъ времени до времени. Чаще всего и съ самымъ плохимъ мѣхомъ встрѣчается медвѣдь въ бывшей черкесской области, на южномъ склонѣ главнаго хребта до Абхазіи, именно въ области истоковъ Мзымта и Бзыба. Кажется невѣроятнымъ, но случилось на самомъ дѣлѣ, что одинъ охотникъ изъ эстонской колоніи на верхней Мзымты въ продолженіи одного сезона (1891—92) убилъ 38 медвѣдей. Многочисленность тамъ медвѣдей очень хорошо объясняется. Съ почти поголовнымъ выселеніемъ черкесовъ въ 1864 году вся ихъ область обезлюдила. Эта область была повсюду покрыта лѣсомъ и всегда имѣла относительно незначительное населеніе. Черкесы имѣли при своихъ поселеніяхъ хорошіе большіе сады. Эти сады теперь одичали и ихъ фрукты вмѣстѣ съ разными лѣсными плодами представляютъ роскошную пищу для медвѣдей, которыхъ къ тому же никто не безпокоилъ. Отсюда и сильное увеличеніе ихъ въ теченіи послѣднихъ 20—30 лѣтъ. И въ настоящее время непосредственно береговой поясъ этой области населенъ очень слабо, а средній поясъ горъ почти вовсе не населенъ.

Р.

Въ Кавказскихъ горахъ несомнѣнно живетъ два типа бурыхъ медвѣдей, которыхъ пожалуй вѣрнѣе назвать двумя видами. Въ послѣднее время г. Динникъ въ своей статьѣ „Медвѣдь и его образъ жизни на Кавказѣ" привелъ рисунки череповъ обоихъ этихъ типовъ медвѣдей. Одинъ имѣетъ типъ болѣе легкій и продолговатый, другой болѣе короткій и массивный. Цвѣтъ кавказскихъ медвѣдей весьма разнообразенъ. Сат.

№ 53. Lutra vulgaris Erxl. 0'—4000'. Я отмѣчаю эту величину для вертикальнаго распространенія выдры какъ приблизительно вѣрную. Я находилъ это животное во всей странѣ и въ нѣкоторыхъ мѣстахъ оно вовсе нерѣдко; однако поймать, или тѣмъ болѣе застрѣлить выдру трудно. Въ трехъ продольныхъ долинахъ Колхиды она живетъ какъ у верхнихъ истоковъ Ингура (Халедула) и Гиппоса, такъ и у истоковъ Фазиса (Глола). Изъ мѣстъ слиянія истоковъ Куры я знаю выдру съ такой же высоты. Въ Дагестанѣ ея нѣтъ у подножья Салатау, жители Бутурпая отрицали ея присутствіе здѣсь. Р.

№ 54. Meles taxus Schreb. 0'—6000' именно въ среднемъ поясѣ горъ и предгорій, гдѣ воздѣлываютъ виноградъ и кукурузу (Мингрелія). Ружейные чехлы жителей высокихъ долинъ на южномъ склонѣ въ колхидской области обыкновенно дѣлаютъ изъ плохихъ медвѣжьихъ шкуръ и только рѣдко изъ барсучьихъ, изъ чего можно заключить о рѣдкости тамъ барсуковъ. Наивысшее нахожденіе барсука, которое я наблюдалъ, лежитъ у южной подошвы Мамисонскаго перевала въ джанджахской долинѣ у сел. Гурджева, также у Хошеви въ той же мѣстности барсукъ былъ уже рѣдокъ. № 54 и представляетъ свѣтлый варіэтетъ canescens изъ низменности Талыша. Р.

Mustela martes, L. Желтое горловое пятно весьма измѣнчиво по величинѣ. Наибольшую величину, переходящее на груди за передніе ноги, оно имѣетъ у № 55 l съ Аргуни, наименьшую у № 59 n съ сѣверо-западнаго Кавказа (Псебай). Экземпляръ изъ Батума № 55 m общею своею окраскою напоминаетъ соболя. Вся спинная сторона свѣтло-желтовато каштановаго цвѣта; на бокахъ она свѣтлѣетъ и переходитъ въ грязный буровато-желтый цвѣтъ. Темнѣе, чисто коричневаго цвѣта — только ноги и грудь между передними конечностями, а также и конецъ хвоста. Подшерстокъ у этой шкуры переходитъ изъ сѣроватаго въ желтоватый. Лѣсная куница живетъ на Кавказѣ повсюду гдѣ есть лѣса; держится и въ чистыхъ лиственныхъ лѣсахъ, но предпочитаетъ хвойные, и именно состоящіе изъ обоихъ здѣшнихъ видовъ елей, въ которыхъ во многихъ мѣстахъ (Аджарія, Абхазія и Колхида) ее ловятъ зимою въ грубыя ловушки. Въ Сванетіи мнѣ говорили, что она встрѣчается здѣсь не часто; наоборотъ мѣстность на истокахъ Ріона доставляетъ много хорошихъ шкуръ лѣсной куницы. Хотевскій уѣздъ напр. доставляетъ до 500 штукъ, отъ 2 до 5 руб. за штуку, изъ первыхъ рукъ. Кругомъ на одного охотника должно приходится по 4 шкуры. Р.

№ 56. Mustela foina Briss. Какъ у лѣсной куницы, такъ и у каменной, бѣлое пятно на горлѣ необыкновенно колеблется въ величинѣ. У № 56 l оно идетъ до переднихъ лапъ; у № 56 i, k оно не совсѣмъ доходитъ до нихъ. Экземпляры № 56 a, b, c, d — замѣчательны тѣмъ, что бѣлое горловое и шейное пятно снизу рѣзко раздѣлены темною продольною полосою. Р.

№ 57. Putorius foetidus Gray. Какъ видно изъ каталога музей имѣетъ только два кавказскіе экземпляра хорька и оба съ сѣвернаго Кавказа. Въ Закавказьѣ этотъ видъ до сихъ поръ не былъ найденъ. Россиковъ приводитъ его какъ часто встрѣчающееся въ области р. Малки животное. Экземпляръ № 57 i съ Темиргойскаго соленаго озера имѣетъ свѣтлую лѣтнюю шерсть, и по окраскѣ хорошо подходитъ къ **P. Eversmanni.** Р.

№ 59. Putorius Sarmaticus Pall. Перевязка въ Закавказьѣ далеко не такъ обыкновенна, какъ на сѣверномъ Кавказѣ, однако повидимому здѣсь и тамъ встрѣчается по

всей странѣ отъ 0' до 5000', за исключеніемъ Колхиды, гдѣ она до сихъ поръ не найдена. Кромѣ того Радде и Вальтеръ приводятъ многія точныя мѣстонахожденія ея въ Закаспійской области (l. c. отд. оттиск. стр. 31). P.

Со временемъ опубликованія моей статьи о кавказскихъ млекопитающихъ (въ Zool. Jahrb. Syst. IX. 1898), я нашелъ перевязку еще въ слѣдующихъ мѣстахъ: въ маѣ 1896 года въ шемахинскомъ уѣздѣ, близъ города Шемахи, и въ томъ же году въ арешскомъ уѣздѣ въ долинѣ р. Куры; въ 1897 году въ Сальянахъ (нижняя Кура) и въ Талышинскихъ горахъ; наконецъ въ этомъ 1898 году въ сѣверной Персіи въ с. Намининъ, ардабильской провинціи. Но нигдѣ это животное не встрѣчается часто. Послѣдній упоминаемый здѣсь экземпляръ былъ подаренъ мнѣ въ Намининѣ тамошнимъ ханомъ (Меджидъ-ханъ), какъ особая рѣдкость. Однако въ Ардабилѣ торговцы говорили мнѣ, что рѣдкости у нихъ онъ не представляетъ. Сат.

№ 60. Putorius vulgaris Briss. и **№ 61. P. boccamela Cetti.** Обыкновенная ласка въ Закавказьѣ гораздо рѣже, чѣмъ P. boccamela, какъ это видно изъ каталога, до сихъ поръ она извѣстна изъ Закавказья только съ высоты около 2000'. Россиковъ приводитъ ласку съ высоты 10000' надъ уровнемъ моря съ Адай-хохъ. Гораздо чаще и распространенъ по всей странѣ P. boccamela, стоящій по величинѣ между P. erminea и лаской. И этотъ видъ зимою иногда бываетъ чисто бѣлаго цвѣта, какъ показываетъ это № 61 m. Позднѣе переписка съ г. Бихнеромъ освѣдомила меня о томъ, что горностая нѣтъ на Кавказѣ. Въ дельтѣ Волги, судя по № 63 b онъ еще встрѣчается. P.

№ 62. Putorius Stoliczkanus Blanf. Мы (P. и B.) дали въ статьѣ „Die Säugethiere Transcaspiens", въ „Zool. Jahrb. Syst. IV" подробное описаніе этой ласки и измѣренія ея черепа. P.

№ 64. Putorius lutreola (Cuv.). Я получилъ только одинъ экземпляръ норки съ сѣвернаго Кавказа изъ станицы Псебай. По словамъ лѣсничаго Грота въ Сочи норка тоже встрѣчается въ этой мѣстности, однако у меня не имѣется экземпляра съ южнаго склона главнаго хребта. P.

RODENTIA.

Коллекція грызуновъ кавказскаго музея очень богата и заключаетъ всѣ виды, найденные до сихъ поръ на Кавказѣ и почти всѣ Закаспійской области (кромѣ Myodes migratorius Licht.) и значительный сравнительный матеріалъ изъ другихъ мѣстностей. Среди этой коллекціи обращаютъ на себя вниманіе: серія экземпляровъ Sciurus anomalus по которой можно легко убѣдиться въ замѣчательномъ постоянствѣ окраски этого вида во всѣхъ возрастахъ и во всякое время года. Затѣмъ: Myoxus pictus Blanf., Gerbillus erythrurus Gray, G. persicus Blanf., G. Hurrianae Jerd., Cricetus Raddei Nehring, Microtus nivalis petrophilus (Wagner), Nesokia Boettgeri Walt., Sminthus concolor Büchner, Alactaga Williamsi Thomas и A. indica Gray—все это новости для фауны Россійской Имперіи. Изъ нихъ Cricetus Raddei и Nesokia Boettgeri виды совершенно новые для науки, а Sminthus concolor и A. Williamsi первостепенныя рѣдкости.

Большой интересъ представляетъ также коллекція лѣсныхъ мышей и полевокъ изо всѣхъ частей Кавказа; надъ ними придется однако еще много поработать. Сат.

№ 68. Sciurus anomalus Gml. Трусаръ въ своемъ каталогѣ (E. L. Trouessart. Catalogus Mammalium tam viventium, quam fossilium. Nova editio (prima completa) p. 491.

№ 2366) соединяетъ подъ именемъ Sc. persicus Erxleb: Sciurus anomalus, Gml., Sc. caucasicus Pall., Sc. Syriacus Ehrenb., Sc. russatus Wagner, Sc. historicus Gray и Sc. fulvus Blanf.

Палласъ (P. S. Pallas. Zoographia Rosso-Asiatica I, p. 186) самъ говоритъ, что его Sc. caucasicus есть Sc. anomalus Гмелина и приводитъ даже (l. c.) прекрасное описаніе послѣдняго, вполнѣ подходящее ко всѣмъ нашимъ кавказскимъ экземплярамъ, вообще чрезвычайно постояннымъ въ окраскѣ. Такимъ образомъ идентичность этихъ двухъ видовъ несомнѣнна, а право пріоритета за именемъ Sc. anomalus Gml.

Что касается видовъ: Sc. syriacus Ehrenb., Sc. russatus Wagn. и Sc. historicus Gray, то не видавши ихъ и не имѣя подъ руками даже хорошаго описанія этихъ видовъ, я не могу ничего и сказать объ ихъ отношеніи къ нашему виду, но ни въ какомъ случаѣ не могу допустить идентичности Sc. Anomalus съ Sc. fulvus Blanf. У насъ есть молодыя и старыя, лѣтнія и зимнія кавказскія бѣлки, но во всякомъ возрастѣ и во всякое время года онѣ рѣзко отличаются отъ Sc. fulvus, что станетъ ясно всякому изъ простаго сравненія описаній Гмелина (v. s.) и Блэнфорда (W. Blanford. Eastern Persia vol. II. p. 49, T. IV). Также и Sc. persicus Erxl., хотя и имѣетъ сходство съ нашимъ видомъ въ окраскѣ верхней части тѣла, но существенно отличается отъ него, по описанію Гмелина Младшаго (цитировано у Блэнфорда l. c. p. 50), окраскою нижней части живота, хвоста и нѣкоторыми другими признаками. Такимъ образомъ я думаю, что уже a priori можно предположить, что кавказская бѣлка Sc. anomalus Gml (Sc. caucasicus Pall.) отличающаяся отъ ближайшихъ къ ней по географическому положенію видовъ, тѣмъ болѣе не будетъ идентичною ни съ Sc. syriacus, ни съ какимъ либо другимъ видомъ и является такимъ образомъ видомъ вполнѣ самостоятельнымъ.

Хотя и есть свѣдѣнія о случаяхъ нахожденія бѣлки на сѣверномъ склонѣ Кавказскаго хребта, но они не могутъ считаться доказанными. Несомнѣнно же эта бѣлка водится на южномъ склонѣ Главнаго хребта и на Маломъ Кавказѣ въ поясѣ буковыхъ лѣсовъ.

Я нигдѣ не видалъ, чтобы бѣлка встрѣчалась часто. Въ продолженіи 10 дней, которые въ 1864 году я употребилъ на то, чтобы пройти черезъ недоступное ущелье Нигура изъ Лохамули въ Джвари, около 70 верстъ (Сванетія—Мингрелія) я видѣлъ бѣлку только одинъ разъ и здѣсь, какъ и въ другихъ мѣстахъ въ буковомъ, а не въ хвойномъ лѣсу. Въ имѣніи барона Николаи „Бетанія“ каждый годъ на орѣховыхъ деревьяхъ въ саду можно наблюдать нѣсколько экземпляровъ бѣлки. Во время моей поѣздки въ Зуванды (Талышъ) этотъ видъ (?) жилъ въ чистомъ буковомъ лѣсу; брюшная сторона была почти ржаво-красная. Значеніе приводимыхъ ниже именъ можетъ быть не вполнѣ точно, такъ какъ можетъ быть обозначаетъ и сонь [1]). Это относится особенно къ области карачаевцевъ и чеченцевъ, такъ какъ Myoxus glis на сѣверной сторонѣ хребта была многократно находима, а бѣлка съ полною достовѣрностью не доказана. P.

№ 74. Spermophilus musicus Ménetr. Къ сожалѣнію въ музеѣ нѣтъ экземпляра этого вида съ альпійскихъ луговъ, гдѣ онъ тоже водится. Степи сѣвернаго Кавказа и альпійскіе луга Главнаго хребта 0—10000'.

№ 75. Castor fiber L. Вопросъ о нахожденіи бобра на Кавказѣ остается открытымъ. Подробно объ этомъ см. „Radde und König. D. Ostufer d. Pontus, in Peterm. Mittheil. Ergänzungh. 112 p. 116“ и „Satunin l. c. p. 297“.

---

[1]) У Сванетовъ, dad.—Тратпис
„ Абхазцевъ —Абхидха
„ Карачаевцевъ —Агáсъ } Myoxus glis?
„ Чеченцевъ —Тарсалъ } P.

№№ 77 и **78. Myoxus dryas Schreb. et M. pictus Blanf.** M. dryas обыкновенна какъ на сѣверномъ Кавказѣ такъ повсемѣстно и въ Закавказьѣ. Что касается M. pictus Blanf., то хотя многіе современные систематики, напр. Труссаръ (l. c. p. 454), Рёвенсъ (C. L. Roevens. Die Myoxidae oder Schlaefer. Leiden 1890.) и др. считаютъ ее синонимомъ первой, я долженъ пока удержаться отъ рѣшительнаго сужденія по этому вопросу. Хотя размѣры хвоста и окраска Закавказскихъ M. dryas нѣсколько варьируютъ, приближаясь къ M. pictus, тѣмъ не менѣе все же остаются нѣкоторыя особенности окраски и относительно меньшіе размѣры стопы. Кромѣ того область распространенія въ Закавказьѣ M. pictus обособлена отъ области распространенія M. dryas, и я знаю первую только изъ сѣверо-восточной части Закавказья со склоновъ главнаго хребта.

№ 81. Gerbillus meridianus Pall. Экземпляръ b. отличается чрезвычайно малымъ ростомъ.

№ 82. Gerbillus erythrurus Gray. Этотъ видъ здѣсь впервые вводится въ фауну Россіи. Нѣсколько экземпляровъ этой песчанки были добыты г. Варенцовымъ не далеко отъ Асхабада.

№ 83. Gerbillus persicus Blanf. Экземпляръ a, добытый въ мѣс. Ольты Карсской области, приведенъ въ моей статьѣ о млекопитающихъ Кавказа (l. c. p. 300) подъ № 61 Gerbillus sp.? У этого экземпляра не достаетъ кончика хвоста, почему я и не рѣшился тогда его опредѣлить. Теперь по сравненію его съ экземплярами изъ Закаспійской области я отношу его къ этому виду, хотя онъ и представляетъ нѣкоторыя краніологическія отличія, объяснимыя, быть можетъ, его возрастомъ. Наши экземпляры, какъ кавказскій, такъ и закаспійскій, меньше чѣмъ описанный Блэнфордомъ (l. c. p. 66). Для фауны Россіи этотъ видъ приводится впервые.

№ 84. Gerbillus caucasicus Brandt. Степи средняго теченія Куры. На зиму не засыпаетъ.

№ 85—86. Gerbillus Hurrianae Jerdon. Съ большимъ сомнѣніемъ отношу я сюда два экземпляра песчанокъ нашей коллекціи, такъ какъ для опредѣленія ихъ долженъ былъ руководиться исключительно небольшими имѣющимися у меня литературными данными, и не имѣлъ никакого сравнительнаго матеріала.

№ 87. Gerbillus sp.? Не опредѣленъ по полному отсутствію литературы по фаунѣ этой мѣстности.

№ 89. Cricetus frumentarius Pall. Степная полоса и предгорья сѣвернаго Кавказа. Сат.

№ 90—91. Cricetus (Mesocricetus) Brandti Nehring и **Cr. Raddei Nehring.** Въ послѣднее время проф. Нэрингъ весьма подробно занимался кавказскими хомяками. Конечные результаты своихъ изслѣдованій онъ опубликовалъ въ „Archiv für Naturgeschichte" 1898, томъ I, стр. 373—392 (съ таблицею).

Переходя къ предмету этой работы, я долженъ, основываясь на ней, сказать о хомякахъ кавказскаго музея слѣдующее.

Типичнаго Cr. nigricans Brandt,—теперь Mesocricetus nigriculus Nehr,—музей не имѣетъ. Онъ принадлежитъ предгорьямъ Эльбруса и долинѣ истоковъ Терека на сѣверной сторонѣ центральнаго Кавказа. Добытый тамъ въ 1829 году экземпляръ представляетъ типъ этого вида. Точно также только на сѣверной сторонѣ Большого Кавказа, но въ восточной его части (Дагестанъ) живетъ Cr. Raddei Nehr. (91 a—c), имѣющій темную окраску почти всей нижней стороны, начиная съ груди. Въ Закавказьѣ до сихъ поръ найденъ только одинъ третій видъ Cr. Brandti Nehr, со свѣтлой окраской брюха и горла. Этотъ самый

видъ былъ привезенъ также съ армянскаго плоскогорья (90, n), а также изъ персидской и малоазіатской областей. Выше цитированная статья проф. Нэринга содержитъ все, что относится къ этимъ хомякамъ. Наша таблица даетъ изображеніе обоихъ вышеупомянутыхъ видовъ и ихъ череповъ. P.

№№ 92 и 93. Cricetus arenarius Pall. et Cr. phaeus Pall. Различить эти два близкіе между собою вида, руководясь лишь одними ихъ описаніями и неимѣя для сравненія точно опредѣленнаго матеріала, чрезвычайно трудно. Послѣ нѣкотораго колебанія я отношу всѣхъ кавказскихъ хомяковъ этой группы къ Cr. phaeus хотя они и значительно варьируютъ въ окраскѣ.

Широко распространенъ въ Закавказьѣ и въ предгорьяхъ сѣверо-восточнаго Кавказа. 0—4000'.

№ 94. Microtus amphibius Linn. Въ дополненіе къ сказанному мною о водяной крысѣ въ моей статьѣ о кавказскихъ млекопитающихъ (l. c. p. 302) я могу добавить слѣдующее. Лѣтомъ 1896 года г-ну Кёнигъ удалось добыть нѣсколько экземпляровъ этого вида въ Эриванской губерніи на рѣчкѣ Тандурекъ-чай, а я осенью того же года добылъ нѣсколько экземпляровъ на оросительной канавѣ у Тифлиса. По сравненію ихъ съ экземплярами изъ Московскаго уѣзда я не обнаружилъ между ними никакой существенной разницы, ни по наружному виду, ни въ строеніи зубовъ.

Водяная крыса очень обыкновенна всюду на сѣверномъ Кавказѣ, гдѣ по словамъ Россикова идетъ до нижнеальпійской области (9500') и вѣроятно распространена и всюду въ Закавказьѣ, гдѣ живетъ по распоснымъ свѣдѣніямъ отъ 1000' до 4000' (Манглисъ).

№ 96. Microtus nivalis petrophilus Wagner. Строеніе зубовъ экземпляровъ №№ 96—96 b хорошо подходитъ къ описанію Hypudaeus petrophilus Wagner'a и діаграммѣ зубовъ, приведенной въ сочиненіи Блазіуса (l. c. p. 360). Даже экземпляръ № 96 взрослая самка несравненно меньше альпійскихъ представителей этого вида, а именно имѣетъ слѣдующія измѣренія:

Отъ кончика носа до основанія хвоста (снизу)	$107^{mm.}$
Хвостъ съ концевыми волосами.	$56{,}5^{mm.}$
Концевые волосы на хвостѣ	$5^{mm.}$
Длина задней ступни съ когтями	$19{,}5^{mm.}$

Остальные экземпляры молодые, но уже съ настолько развитыми зубами, что возможно точное опредѣленіе.

№ 98. Microtus arvalis Pall. Строеніе зубовъ кавказскихъ полевокъ представляетъ столько колебаній, что описаніе ихъ составитъ предметъ особой статьи. Это относится и къ слѣдующему виду. Въ Закавказьѣ 3000'—8000'. Весь Кавказъ. На сѣверномъ Кавказѣ обыкновенны и на низменности.

№ 99. Microtus socialis Pall. Закавказье 0—3000'. Какъ мнѣ удалось выяснить во время командировки осенью 1896 года, для изслѣдованія опустошеній производимыхъ полевками въ Закавказьѣ, M. arvalis и M. socialis въ этомъ краѣ взаимно исключаютъ другъ друга M. socialis занимаетъ здѣсь низменности и идетъ въ горы не выше 3000', откуда уже начинается область распространенія M. arvalis идущей выше 8000'. Самое высокое нахожденіе этой полевки: сел. Курушъ въ Дагестанѣ 8115' гдѣ она добыта Радде.

№ 106. Ellobius talpinus Pall. Степи сѣвернаго Кавказа. Высоко въ горы не идетъ.

№ 106 [1]) Ellobius lutescens Thomas. Этотъ видъ, недавно описанный извѣстнымъ маммалогомъ Ольдфильдомъ Томасъ (b. Annals and Magazine of Natural History. Ser. 6. vol. XX, Septemb. 1897), я могъ опредѣлить, какъ и Al. Williamsi, благодаря любезности

Taf. VI.

a.

Cricetus Brandti. a. a.

Cricetus Raddei. b. b.

a

b

Taf. VI.

Cricetus Brandtii a. a.

Cricetus Raddei b b

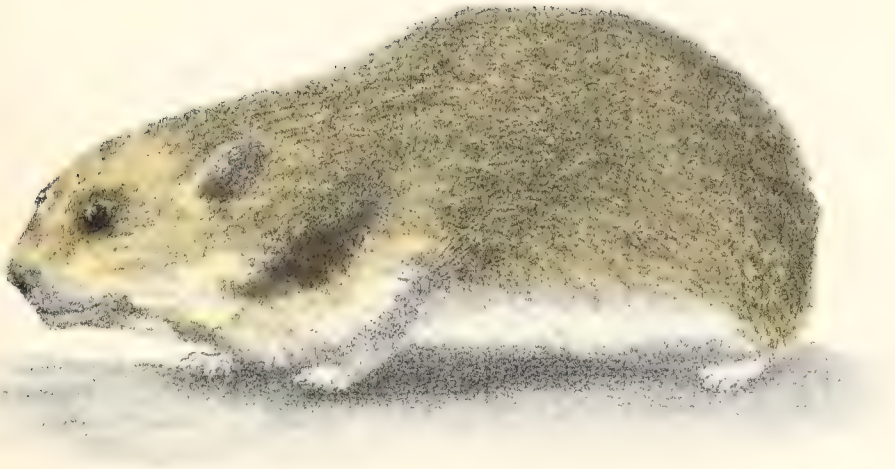

a

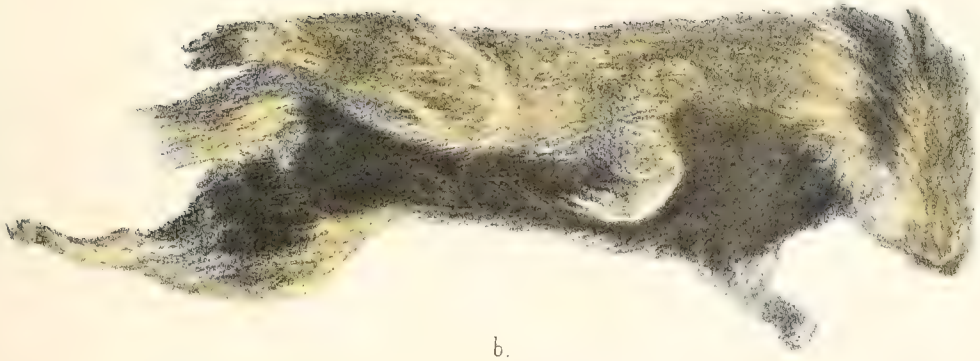

b.

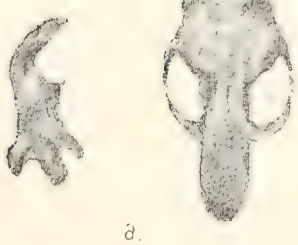

d.

b

этого ученаго, приславшаго мнѣ свою статью. Въ началѣ іюня 1897 года я добылъ два экземпляра этого интереснаго грызуна благодаря усердной помощи офицера пограничной стражи Я. Я. Крживолоцкаго близъ поста Кяльвязъ, на русско-персидской границѣ, въ предѣлахъ Ленкоранскаго уѣзда, на высотѣ свыше 6000'. Позднѣе г. Крживолоцкій доставилъ мнѣ еще одинъ экземпляръ, добытый тамъ же въ началѣ октября. Краніологическія особенности, приводимыя Томасомъ хорошо подходятъ и къ моимъ экземплярамъ. 2-ой верхній коренной зубъ, какъ и у Ell. fuscocapillus Blyth, имѣетъ съ внутренней стороны три явственныхъ зубца, а не 2, какъ у Ell. talpinus Pall.; также и носовая часть черепа у этого вида значительно длиннѣе, чѣмъ у послѣдняго. Что касается шерсти, то октябрскій экземпляръ имѣетъ чрезвычайно длинную и пушистую шерсть, имѣющую не желтоватый, а бѣловато-пепельный наленъ. Сат.

№ 107. Mus rattus Linn. Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Закавказья еще многочисленна, напр. въ сел. Мухранъ, Тифлисской губ. Въ Тифлисѣ. Р.

№ 108. Mus decumanus Pall. Всюду въ городахъ и во многихъ селеніяхъ.

№ 109. Mus musculus Linn. По окраскѣ представляетъ много варіацій. Многочисленна всюду и мѣстами ведетъ совершенно дикій образъ жизни. Въ вертикальномъ направленіи идетъ вмѣстѣ съ человѣкомъ.

№ 109. 11 Mus musculus bactrianus Blyth. Къ этому варіэтету обыновенной мыши я отношу найденныхъ въ Закавказьѣ мышей съ чисто бѣлою окраской нижней части тѣла.

№ 110. Mus Wagneri Eversmann=M. bactrianus R. W. l. c. p. 11.

№ 112. Mus sp.? Очень молодой экземпляръ.

№ 113. Mus sylvaticus Linn. et M. arianus Blanf. Съ лѣсными мышами дѣло обстоитъ такъ же, какъ и съ различными видами Crocidura. Я подробно изслѣдовалъ не только массу кавказскихъ экземпляровъ, но и экземпляры изъ средней и южной Россіи и Крыма и надѣюсь скоро подробно изложить результаты моихъ изслѣдованій. Здѣсь я ограничусь слѣдующими замѣчаніями:

1) Окраска шерсти очень ненадежный признакъ для распознаванія обѣихъ формъ лѣсныхъ мышей. Съ одной стороны кавказскіе экземпляры въ общемъ, правда, блѣдиѣе, но и среди экземпляровъ, собранныхъ въ одной и той же мѣстности московскаго уѣзда, я встрѣчалъ и ярко и блѣдно окрашенные экземпляры.

2) Длина задней стопы у всѣхъ видѣнныхъ мною экземпляровъ изъ средней и южной Россіи, Крыма и Кавказа *меньше* разстоянія между концемъ носа и основаніемъ уха, какъ у Mus arianus.

3) Срединная ржавожелтая полоска на груди, которая по словамъ Бихнера [1]) характерна для M. sylvaticus и отсутствуетъ у M. arianus, у всѣхъ видѣнныхъ мною экземпляровъ хорошо выражена.

№ 114. Mus agrarius Pall. Западныя часть сѣвернаго Кавказа.

№ 119. Spalax Ehrenbergi Nehr.

№ 119[1] и 119[2]. Spalax Nehringi Satunin и Sp. giganteus Nehring.

Примѣч. Въ новѣйшее время проф. Нэрингъ установилъ при своихъ изслѣдованіяхъ слѣпцовъ, на основаніи черепныхъ отличій много новыхъ видовъ, и К. А. Сатунинъ, на основаніи изученія нашего матеріала, описалъ одного Spalax и назвалъ его въ честь этого ученаго. Я не могъ уже два нашихъ вида, этотъ и Sp. giganteus Nehr. поставить подъ разными номерами по порядку, такъ какъ каталогъ былъ уже конченъ, и привожу ихъ по этому подъ № 119[1]) и 119[2]).

[1]) E. Büchner. Wissenschaftl. Result. Przewalskys Reise. Mammalia, p. 90.

Ссылаясь на подробныя изслѣдованія обоихъ вышеупомянутыхъ ученыхъ, я укажу здѣсь на статьи въ „Zoologischer Anzeiger“ № 558, 1898. стр. 314—315 и „Sitzungsberichte der Gesellschaft naturforschender Freunde zu Berlin“ 1897, № 10 и № 1, 1898 годъ.

Spalax Nehringi до сихъ поръ извѣстенъ лишь изъ одной мѣстности, лежащей около истоковъ Аракса, именно съ пастбищныхъ мѣстъ курдовъ у Казикопорани, гдѣ консерваторъ музея Е. Г. Кёнигъ открылъ это животное въ іюлѣ 1896 года. Наша таблица даетъ изображеніе этого новаго вида и черепа шести другихъ видовъ слѣпцовъ. Р.

№ 120. Sminthus vagus Pall. Кавказскій экземпляръ этого рѣдкаго всюду вида нѣсколько меньше имѣвшихся у меня для сравненія экземпляровъ изъ средней и южной Россіи.

№ 121. Sminthus concolor Büchner. Хорошо подходитъ подъ описаніе данное Бихнеромъ, за исключеніемъ нѣкоторой разницы въ измѣреніяхъ. Чернаго ремня на спинѣ нѣтъ и слѣда, хотя экземпляръ очень свѣтлый.

№ 122. Alactaga alactaga Oliv.=A. salieus Satunin l. c. p. 307. Обыкновенень въ степяхъ сѣвернаго Кавказа.

№ 123. Alactaga Williamsi Thomas. (Ann. und Mag Nat. Hist. Ser. 6. Vol. XX. September 1897.). Г. Томасъ въ цитированной выше статьѣ, описывая этотъ новый видъ, высказываетъ предположеніе, что найденные мною въ Закавказьѣ тушканчики, о которыхъ я замѣтилъ, что они отличаются отъ сѣверно-кавказскихъ и волго-уральскихъ, принадлежатъ къ этому новому виду. Получивъ, благодаря любезности г. Томаса эту статью, я тщательно просмотрѣлъ имѣвшійся въ моемъ распоряженіи матеріалъ и увидѣлъ, что хотя большинство экземпляровъ и приходится все же скорѣе отнести къ слѣдующему виду, но экземпляръ № 123, добытый мною лѣтомъ 1897 года въ кубинскомъ уѣздѣ, гдѣ я раньше тушканчиковъ не находилъ, несомнѣнно принадлежитъ къ этому новому виду и вполнѣ подходитъ къ данному г. Томасомъ описанію, за исключеніемъ нѣкоторыхъ малозначущихъ отклоненій въ окраскѣ. Я привожу нѣкоторыя измѣренія этого экземпляра параллельно съ измѣреніями данными Томасомъ по экземплярамъ изъ Вана.

	Ванъ.	Кубин. у.
Отъ конца морды до основанія хвоста	141mm.	150mm.
Хвостъ съ волосами	203mm.	223mm.
Задняя стопа	65mm.	68mm.
Ухо (отъ основанія снаружи)	46mm.	46mm.
Соотвѣтственно нѣсколько крупнѣе и черепъ.		
Основная длина	27,2mm.	28mm.
Наибольшая ширина скуловыхъ дугъ	23,8mm.	25mm.
Носовыя кости: длина	13mm.	14mm.
„ „ ширина	4,8mm.	5mm.
Наименьшая ширина между глазницами	9mm.	9,5mm.
Длина ряда верхнихъ настоящихъ коренныхъ зубовъ	5,7mm.	6,3mm.
Ширина черепной коробки	18mm.	18,3mm.

Экземпляры Томаса добыты на высотѣ 5000', а нашъ на уровнѣ моря.

№ 124. Alactaga elater Licht.=Alactaga acontion auctorum nec Pallas. Въ новѣйшее время проф. Нэрингъ (A. Nehring. Ueber Gebiss-und Schädelunterschiede von Alactaga elater Licht. und A. acontion Pall. in: Sitz. Bericht Gesellsch. Naturf. Berl. 16 Nov. 1897) на основаніи изученія оригинальныхъ экземпляровъ Палласа и Лихтенштейна, хранящихся въ Берлинскомъ зоологическомъ музеѣ, доказываетъ, что животное, которое со-

Taf. VII.

Sp. Kirgisorum

Sp. Ehrenbergi Nehr

Sp. Ehrenbergi

Spalax Nehringi

Sp. giganteus.

Sp. microphthalmus

Sp. typhlus.

Sp. giganteus Nehr.

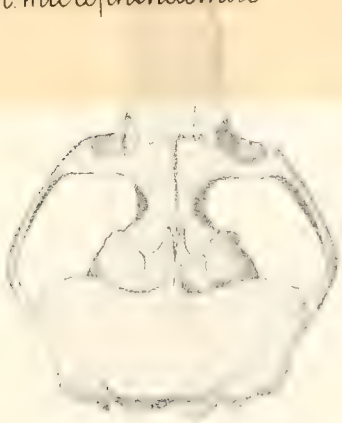

Sp. microphthalmus Güld.

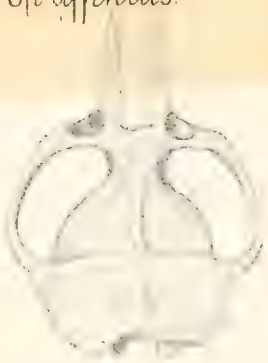

Sp. typhlus Pall.

Tab. VII.

Sp. Virgilianorum.

Sp. Iuno. berg.

Spodium Nebrinsis

Sp. gigantea.

Sp. microphthalma.

Sp. typhlina.

Sp. kirgisorum Nehr.

Spalax Nehringi Sat

Sp Ehrenbergi Nehr

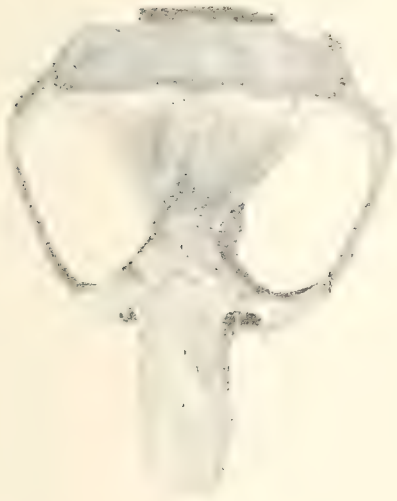

Sp. Nehringi Sat

Sp. giganteus Nehr.

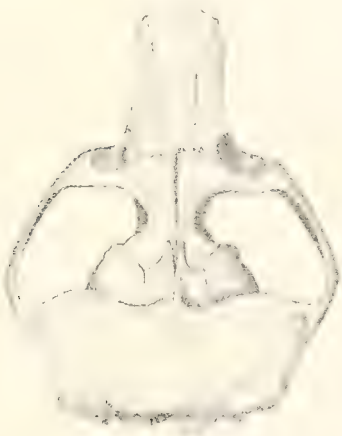

Sp. microphthalmus Güld

Sp. typhlus Pall

временные авторы называютъ Alactaga acontion Pall. есть A. elater Licht., а A. acontion есть малоизвѣстный среднеазіатскій видъ, имѣющій совершенно особую зубную формулу и другое строеніе черепа, такъ что его приходится даже выдѣлить въ особый родъ—Alactagulus.

Хотя это совершенно не согласуется съ тою областью распространенія, которую приписываетъ Палласъ своему A. acontion и несомнѣнно онъ не различалъ эти два вида, хотя и зналъ оба, а для описанія ему лишь случайно попалъ среднеазіатскій видъ, тѣмъ не менѣе приходится признать, что описанный Палласомъ подъ именемъ Dipus jaculus var. pygmaea видъ есть дѣйствительно не тотъ Alactaga acontion, котораго признавали авторы современные, такъ какъ Палласъ приписываетъ ему 3 коренныхъ зуба въ верхней челюсти. что позднѣе сочли ошибочнымъ. Такимъ образомъ приходится переименовать A. acontion въ A. elater.

Къ этому виду относитъ Нэрингъ и тушканчиковъ, добытыхъ въ Закаспійской области близъ Красноводска, но я знаю оттуда лишь A. indica Gray. Сат.

№ 125. Alactaga indica Gray. Къ этому виду принадлежатъ всѣ видѣнные мною экземпляры Alactaga изъ Закаспійской области. Въ сочиненіи о млекопитающихъ этой мѣстности Радде и Вальтера этотъ видъ приведенъ подъ именемъ Alactaga acontion Pall. (l. c. p. 57).

№ 126. Hystrix leucura Sykes = H. hirsutirostris Brandt. Какъ на Кавказѣ такъ и въ Закаспійской области живетъ только H. leucura, почему H. cristata долженъ быть вовсе вычеркнутъ изъ списка животныхъ Россійской Имперіи. На Кавказѣ дикобразъ живетъ только въ Талышѣ, гдѣ довольно обыкновенень въ низменныхъ лѣсахъ, а изрѣдка попадается и въ степи, напр. у сел. Пришибъ.

№ 129. Lepus europaeus Pall. Закавказскій русакъ вѣроятно долженъ быть выдѣленъ въ особый видъ, но по нѣсколько уже разъ упомянутымъ много причинамъ, я не могу этого сдѣлать въ настоящее время.

№ 131. Lepus tolai Pall. (=Lepus Lehmanni Радде и Вальтера l. c. p. 62). Въ новѣйшее время, какъ извѣстно, Бихнеръ (l. c. p. 194) соединилъ какъ L. Lehmanni, такъ и нѣкоторые другіе виды среднеазіатскихъ зайцевъ съ L. tolai Pall. Сат.

UNGULATA.

№ 133. Sus scrofa L. 0'—8000'. Дикія свиньи кочуютъ въ субальпійской области: не только лѣтомъ. но и зимою ихъ можно встрѣтить у оставленныхъ кочевокъ здѣшнихъ номадовъ, слѣдовательно на высотѣ 6—8000'. На низменности, особенно въ камышахъ по нижнему теченію рѣкъ и въ дюнглахъ береговой полосы, а также и вверхъ по долинамъ на малодоступныхъ островахъ и въ густыхъ перестоявшихся лѣсахъ вдоль рѣкъ они во многихъ мѣстахъ весьма обыкновенны. Кабаны вѣсятъ до 10 пудовъ. Они даже тяжело раненные рѣдко бросаются на человѣка. Дикія свиньи не вездѣ являются обитателями покрытыхъ лѣсомъ горъ. Въ верхней Сванетіи у подножья горъ Лайла они жили еще 10 лѣтъ тому назадъ, теперь ихъ тамъ нѣтъ. Ниже въ ущельѣ Ингура они жили у Хайта и Пазицквили, но ихъ не было у Джвари. Также мнѣ говорили что ихъ нѣтъ въ истокахъ Ріона, но наоборотъ онѣ живутъ около верхн. Квирилы. Кн. Леванъ Дадіанъ большой охотникъ истребилъ дикихъ свиней на верхнемъ Гипосѣ. Въ такихъ и имъ подобныхъ мѣстахъ, въ среднемъ поясѣ горъ нахожденіе дикихъ свиней зависитъ главнымъ образомъ отъ присутствія въ значительномъ количествѣ дубовъ и сладкихъ каштановъ, а въ болѣе вы-

сокихъ мѣстахъ—краснаго бука. Однако, онѣ встрѣчаются иногда и въ чистомъ сосновомъ бору (Ацхуръ). Я хочу сдѣлать здѣсь замѣчаніе о маленькихъ мингрельскихъ свиньяхъ, которыя хотя и держатся около поселеній, но ведутъ наполовину дикій образъ жизни, безъ всякаго присмотра человѣка. Повсюду въ бассейнѣ Ріона, когда свернешь съ большой дороги внутрь страны, вблизи разсѣянныхъ поселковъ, встрѣчаются небольшія стада, отъ 6 до 12 головъ этихъ худыхъ, имѣющихъ самое большее 2 фута длины, свинокъ, постоянная окраска которыхъ хорошо подходитъ къ окраскѣ дикихъ свиней. Эти животныя въ высшей степени неприхотливы. Я видѣлъ какъ они поѣдали по дорогѣ сорную траву: Polygonum aviculare и Plantago lanceolata. Они бросаются въ глаза своею относительно длинною и плоскою головою. Только въ послѣднее время мнѣ удалось достать черезъ принца Мюрата пару череповъ, ♂ и ♀, этой выродившейся породы свиней, которыя живутъ безъ ухода, предоставленныя сами себѣ, имѣя только на шеѣ треугольникъ изъ палокъ, чтобы не могли проникать въ сады и кукурузныя поля. Я находилъ этихъ животныхъ до самой Вольной Сванетіи; въ Пари напр. еще на высотѣ 5000'. Такъ обстояло дѣло по крайней мѣрѣ въ 1864 году, когда я совершалъ мое первое путешествіе въ Колхиду. За 40 лѣтъ до настоящаго времени англичанинъ Рейсъ привезъ въ Поти и Зугдиды свиней англійской породы, а въ 1865 году г. Анановъ ввезъ въ Варзихе тоже такихъ же. Въ настоящее время можно видѣть у нѣкоторыхъ хозяевъ въ береговой полосѣ очень хорошихъ породистыхъ свиней, а ублюдки въ неотдаленныхъ мѣстахъ, встрѣчаются почти повсюду. Р.

№ 136. Cervus elaphus L. Если бы я могъ опредѣлить точныя границы между обѣими крайними формами роговъ кавказскихъ благородныхъ оленей, то я конечно отдѣлилъ бы, какъ особый видъ Cervus elaphus отъ C. maral Ogilby. Однако такой рѣзкой границы нѣтъ, но несравненно чаще попадаются постепенные переходы отъ одного крайняго типа къ другому, какъ по положенію и направленію роговъ относительно другъ друга, такъ и по скульптурѣ ихъ поверхности, и по образованію развѣтвленій. И это имѣетъ мѣсто даже у оленей одной и той же мѣстности. Слѣдовательно, нужно признать, что обѣ крайнія формы оленей живутъ непосредственно другъ около друга, откуда вовсе не слѣдуетъ конечно, что они держатся вмѣстѣ въ одномъ стадѣ. Рѣшительное доказательство этому представляетъ имѣніе **Е. И. Выс. В. Кн. Михаила Николаевича** въ Боржомѣ въ широкораскинувшихся непрерывныхъ лѣсахъ котораго уже съ 1867 года ведется правильная охота на благородную ди... Изъ большого числа роговъ, которые собраны тамъ какъ охотничьи трофеи и снабжены точными датами, я выбралъ крайнія формы и сфотографировалъ ихъ при помощи г. Мольденгауера.

Приводимыя таблицы вполнѣ доказываютъ, что относительно направленія роговъ, ихъ толщины и скульптуры поверхности, эти варьэтеты можно различать даже въ предѣлахъ одной и той же стоянки.

При желаніи считать крайнія формы отдѣльными видами, не остается ничего другого, какъ обозначить промежуточныя формы съ помощью тринарной номенклатуры: Cervus elaphus maral. Набитый экземпляръ музея подъ № 136 изъ Елисаветполя приведенъ К. А. Сатунинымъ въ его работѣ [1]) подъ именемъ C. maral Ogilb. По окраскѣ онъ соотвѣтствуетъ гиппичному оленю. Рога разставлены очень широко. Очень трудно придти къ точному заключенію относительно того: видъ ли это или индивидуальное отклоненіе тѣмъ болѣе, что въ Ганджинскихъ горахъ, откуда происходитъ этотъ экземпляръ, нормальные благородные олени попадаются нерѣдко. Я получилъ извѣстіе отъ г. Кёлле въ Кедабекѣ, что повременамъ олени появляются зимою на верховьяхъ Шамхора. Такъ въ 1892 году семь штукъ.

[1]) Vorläufige Mittheilungen über die Säugethierfauna der Kaukasusländer, in Zool. Jahrb. Syst., IX, стр. 309.

Taf. VIII.
Cervus elaphus.
os. Tokrau
Goktschai See.
Capra
caucasica
Ovis
ar-kal
Bos bonasus
Cer. elaphus
Felis tigris
Hyaena
striata.

Tab VIII.

Taf. IX.

Cervus elaphus.
Горностъ.
Borshom.

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 150 C. mtr.
Maasstab

Taf. X.

Cervus elaphus

Боржомъ.

Borshom.

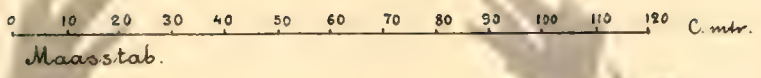

Maassstab.

Taf. X.

Cervus elaphus
Japanese
Barsham.

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 C.mtr.
Maassstab.

Taf. XI.

Cervus elaphus.
Кубань
Kuban.

Tab. XI.

Думаютъ, что они прибѣгаютъ сюда изъ лежащихъ западнѣе лѣсовъ Делижана. Послѣ этого ихъ здѣсь не наблюдали больше. Большіе рога, которые нѣсколько лѣтъ тому назадъ можно было видѣть въ домѣ калакендскаго лѣсничаго, происходили не изъ этой области, а изъ Лагича (шемахинск. уѣзда), откуда ихъ принесли сюда мѣдники.

Охотники отличаютъ типичнаго оленя отъ такъ называемаго „лопатника", который имѣетъ болѣе или менѣе расширенные отростки кроны. Они утверждаютъ, что зимняя шерсть послѣдняго имѣетъ болѣе желтовато-сѣрый цвѣтъ, чѣмъ у типичнаго оленя, сѣрая зимняя шерсть котораго становится къ низу, къ ногамъ черноватою. Также по ихнему лопатники держатся большими стадами. Мнѣніе охотниковъ, что обѣ формы въ своемъ распространеніи взаимно другъ друга исключаютъ, не можетъ быть принято.

Также ненадежны признаки, по которымъ у типичнаго оленя ноги болѣе высокія, чѣмъ у лопатника, сложеннаго наоборотъ ниже. Самые крупные олени живутъ въ Кубанской области, въ той самой мѣстности, которую обитаетъ зубръ, и гдѣ ихъ въ лѣтнее время часто встрѣчаютъ высоко у границы лѣсной растительности. Днемъ они охотно отдыхаютъ въ густой тровянистой растительности на сырыхъ склонахъ, а вечеромъ выходятъ на кормежку на прогалины. Лѣтомъ они охотно ѣдятъ молодые побѣги Ribus, осенью они любятъ ѣсть дикіе плоды, позднѣе желуди, которые они ищутъ въ болѣе низкихъ мѣстахъ. Олени съ 20—22 концами обыкновенны въ этой богатой охотничей области. Послѣдніе трофеи **Е. И. Выс. Вел. Кн. Сергія Михаиловича** изъ этой области были роскошны. На южныхъ склонахъ западной части Большого Кавказа и въ Колхидѣ во многихъ мѣстностяхъ олени стали уже очень малочислены. Въ верхней части Дадіановской Сванетіи выше Лентехи въ 1864 году ихъ не было вовсе: ихъ совершенно истребили въ снѣжныя зимы. Это бываетъ и тогда, когда олени и козули, гонимые глубокимъ снѣгомъ, спускаются въ мингрельскую низменность. Нужно замѣтить, что сильно ослабленная голодомъ и холодомъ красная дичь перекочевываетъ по береговой полосѣ къ югу въ Гуріи и безъ труда истребляется на пути. Мы знаемъ также (мое сочин. b. Peterm. Mitt Ergänzh. 112 pag. 24) что благородный олень уже исчезъ изъ дельты Ріона; еще до 1872 г. онъ жилъ тамъ въ лѣсахъ къ югу отъ Поти. Послѣ вырубки этихъ лѣсовъ красная дичь перевелась тамъ. Въ бывшей черкесской области олень обыкновененъ и по рогамъ нормаленъ, т. е. съ не очень ту[illegible]ольно другъ къ другу расположенными рогами. Рога на мѣстахъ, гдѣ отходятъ отростки согнуты внутрь и впередъ; лобные отростки длинны и часто согнуты почти полукругомъ. У одного абхазскаго экземпляра лобный отростокъ на лѣвой сторонѣ имѣетъ еще свой добавочный отростокъ. Я всегда находилъ, что рога покрыты очень мало „бисеромъ"; попадаются великолѣпные олени съ 22 концами, но никогда такіе крупные какъ на Кубани. И тутъ олени перекочевываютъ зимою въ прибрежную полосу. Въ Вольной Сванетіи я видѣлъ на могилахъ и на мѣстахъ жертвоприношеній оленьи рога и челюсти, защемленныхъ въ вѣтвяхъ старыхъ орѣховыхъ деревъ, у Лахамули, самаго низкорасположеннаго селенія еврейскаго населенія въ этой высокой странѣ. Но эти животныя были убиты не тамъ, а ихъ привезли изъ ущелья Нигура, лежащаго ниже на разстояніи одного дня пути. Въ нижней трети этого ущелья, которое около Джвари открывается въ мингрельскую низменность, олени встрѣчаются часто. У хевсуръ на жертвенныхъ мѣстахъ тоже можно видѣть рога оленей и безоаровыхъ козловъ. Къ востоку и югу благородные олени дѣлаются рѣже. Въ Дагестанѣ я находилъ его разсѣяннымъ тамъ и сямъ, часто въ маленькихъ лѣсныхъ порослякъ. Въ области Салатау его нѣтъ на верху, но онъ встрѣчается ниже въ лѣсахъ Дилимъ. На различныхъ истокахъ Койсу онъ былъ нерѣдокъ; ручные олени, которыхъ я видѣлъ въ Тларатѣ, были небольшого роста и имѣли слаборазвитые рога, и обратили на себя мое вниманіе темною чер-

новатою окраскою на наружной сторонѣ бедеръ. Такъ же у этихъ животныхъ, которыя не были уже молоды, на бокахъ можно было замѣтить, если смотрѣть на животное сбоку при падающемъ свѣтѣ, едва выраженную на зимней шерсти пятнистость.

Интересно распространеніе благороднаго оленя на равнинѣ нижняго теченія Терека. Въ Кизлярѣ я купилъ прекрасные рога C. capreolus pygargus и видѣлъ также происходящіе оттуда оленьи рога. Мнѣ сообщили, что оба эти животныя держатся въ обширныхъ ивовыхъ зарослях, перемѣшанныхъ съ рѣдкимъ тростникомъ, и прежде встрѣчались здѣсь довольно часто. Олень предпочитаетъ держаться въ болотистой мѣстности, гдѣ ни волкъ, ни охотничья собака не могутъ выслѣдить его по слѣду. Какъ самое южное нахожденіе оленя на армянскомъ плоскогорьѣ въ русскихъ предѣлахъ я отмѣчаю Дарачичагъ, расположенный нѣсколько западнѣе озера Гокча. Въ семидесятыхъ годахъ благороднаго оленя каждый годъ убивали въ густомъ низкорослом лѣсу (дубъ), и мы знаемъ, что самые большіе рога имѣющіеся въ коллекціи музея были найдены въ озерѣ Гокча, недалеко отъ его западнаго края. Новѣйшія свѣдѣнія о распространеніи благороднаго оленя въ Карабагѣ я получилъ отъ г. Рёслеръ (августъ 1898 г.) изъ Шуши. Въ Зангезурскомъ и Джеванширскомъ уѣздахъ, а также и на западной границѣ Шушинскаго уѣзда благородный олень держится въ субальпійской области и на границѣ лѣсной растительности, но рѣдокъ. Рога съ острыми концами, обыкновенно слабы, но у старыхъ животныхъ бываютъ велики. Р.

№ 137. Cervus capreolus typ. L. et C. c. pygargus Pall. Отъ 0' до границы лѣсной растительности и субальпійская область. Крупную форму я знаю только съ сѣверной стороны Кавказа, изъ Кубанской области, съ предгорій и съ низменности Терека, какъ уже было сказано объ этомъ выше.

Измѣренія экземпляра нашей коллекціи у сѣверо-западной оконечности Кавказскаго хребта на южномъ его склонѣ крупная форма косули была убита два раза, какъ большая рѣдкость, близъ Джубы. Косули тамъ очень малы и имѣютъ слаборазвитые рога, но очень обыкновенны въ лѣсистыхъ предгорьяхъ. Непролазныя заросли держидерева (Paliurus) и ежевики хорошо защищаютъ эту дичь отъ волковъ. Главный врагъ молодыхъ—шакалъ. Въ Чечнѣ, въ предгорьяхъ Дагестана повсюду въ послѣднее время жаловались на уменьшеніе косули. Тамъ, гдѣ прежде бродили стада въ 10—15 головъ, теперь косули мѣстами совершенно исчезли. У косуль, которыя живутъ въ низменныхъ равнинахъ, линька начинается уже въ серединѣ февраля, на высотѣ въ 3—4000' только въ концѣ марта; на головѣ и шеѣ нѣсколько позднѣе, чѣмъ на остальныхъ частяхъ тѣла. Р.

№ 139. Gazella subgutturosa Güld. Нѣсколько болѣе 30 лѣтъ тому назадъ охота на джейрановъ съ борзыми собаками производились еще въ долинѣ Куры верстахъ въ 30—40 ниже Тифлиса. Тогда всѣ разсказывали мнѣ, что прежде это красивое животное встрѣчалось въ долинѣ Куры еще на 10 верстѣ выше Тифлиса у Авчалъ. Тогда каждую зиму Тифлисскій рынокъ былъ заваленъ благородною дичью; теперь иногда ихъ привозятъ въ большемъ числѣ издали. Обыкновенно же подъ общеупотребительнымъ именемъ „джейранъ“ покупаютъ мясо косули, а не антилопы. Съ проведеніемъ желѣзной дороги джейраны отодвинулись внизъ по долинѣ далеко къ востоку, и тамъ теперь не многочисленны, напр. въ равнинахъ около ст. Евлахъ. Необитаемая пустыня Мугани и степи между Курою и Араксомъ служатъ имъ теперь убѣжищемъ по сю сторону Каспійскаго моря. Въ Закаспійской области въ первое время ѣзды по желѣзной дорогѣ (1886) въ сторонѣ отъ линіи часто можно было видѣть въ пустынѣ и песчаной степи густыя стада въ нѣсколько сотъ головъ. Но чаще я встрѣчалъ ихъ въ Хоросанѣ, на лѣвой сторонѣ Герируда по направленію къ Сераксу (отъ Нуль-и-хатумъ). Здѣсь очевидно самки, производя по два моло-

Taf. XII.

Gazella
(Antilope)
subguttuosa.

шумѣ и приближеніи на-
убѣгали передъ нами. Въ
гилону и сдѣлалъ ея из-
ія мѣшкообразныя углуб-
описаніе и рисунокъ, а
и съ обѣихъ сторонъ въ
ообразныя углубленія ко-
о небольшой железѣ, ко-
ами и сальны на ощупъ,
которыя совершенно за-
кеніи окружающихъ частей
ойму, наибольшая же ши-
и незначительномъ усилін
3‴ ширины. Наибольшая
мотрѣть на ихъ верхнюю
ш концентрически лежа-
нѣкоторыя короче, нѣ-
окими и морщинистыми.
ду которыми рѣдко раз-
ствіе того, что облечены
, концѣ декабря выдѣле-
ъ нихъ образуются скоп-
Въ жировой массѣ попа-
слабо держатся на внут-
ніе имѣетъ грязно-сѣро-
ліачный и отдаленно на-
ченныя на мясѣ, приво-

до конца
. . . . 12″
. . . . 8″
. . . . 10″ 3‴
. . . . 7″ 3‴
. . . . 13″ $1^1/_2$‴
. . . . 14″ 3‴
. . . . 18
. . . . 2″ $4^1/_2$‴
. . . . — 10‴
. . . . — 5‴
. . . . — 10‴
уга . . . 2″ 7‴
. . . . 2″ 11‴
й ямочки. — 6‴
а. . . . 1″ 2‴
. . . . 3″

Tab. XII.

Cassella
(Autotype)
Frankfurt a/M.

шумѣ и приближеніи на-
убѣгали передъ нами. Въ
илопу и сдѣлалъ ея из-
ія мѣшкообразныя углуб-
описаніе и рисунокъ, а
и съ обѣихъ сторонъ въ
образныя углубленія ко-
о небольшой железѣ, ко-
ами и сальны на ощупъ,
которыя совершенно за-
кеніи окружающихъ частей
ойму, наибольшая же ши-
и незначительномъ усиліи
3‴ ширины. Наибольшая
мотрѣть на ихъ верхнюю
ии концентрически лежа-
нѣкоторыя короче, нѣ-
окими и морщинистыми.
ду которыми рѣдко раз-
ствіе того, что облечены
, концѣ декабря выдѣле-
ъ нихъ образуются скоп-
Въ жировой массѣ попа-
слабо держатся на внут-
ніе имѣетъ грязно-сѣро-
ліачный и отдаленно на-
ченныя на мясѣ, приво-

до конца

. . . .	42″	
. . . .	″	
. . . .	10″	‴
. . . .	7″	‴
. . . .	13″	$1^1/_2$‴
. . . .	14″	3‴
. . . .	18	
. . . .	2″	$4^1/_2$‴
. . . .	—	10‴
. . . .	—	‴
. . . .	—	10‴
уга . . .	2″	7‴
, . . .	2″	11‴
й ямочки.	—	6‴
а. . . .	1″	2‴
. . . .	3″	

дыхъ, жили еще не соединившись въ стада, а въ одиночку; при шумѣ и приближеніи нашего каравана, онѣ поднимались изъ скудно поросшей степи, и убѣгали передъ нами. Въ первое время моего пребыванія здѣсь я подробно изучилъ эту антилопу и сдѣлалъ ея измѣренія. Самцы имѣютъ передъ мошонкой, справа и слѣва кожистыя мѣшкообразныя углубленія, которыя напоминаютъ мѣшокъ кабарги. Я даю здѣсь ихъ описаніе и рисунокъ, а также и полученныя мною измѣренія. Передъ основаніемъ мошонки съ обѣихъ сторонъ въ одинаковомъ разстояніи отъ средней линіи брюха находятся мѣшкообразныя углубленія кожи. Недалеко отъ верхняго конца ихъ внутренняго края видно по небольшой железѣ, которыя покрыты, какъ и окружающая кожа только рѣдкими волосами и сальны на ощупъ, такъ какъ онѣ принимаютъ участіе въ выдѣленіи жирной массы, которыя совершенно заполняетъ мѣшкообразныя углубленія кожи. При естественномъ положеніи окружающихъ частей тѣла длинный діаметръ этихъ кожныхъ углубленій равняется 1 дюйму, наибольшая же ширина только 7‴. Между тѣмъ края углубленія очень растяжимы; при незначительномъ усиліи ихъ можно растянуть, какъ видно на фиг. 6, до 1″ 5‴ длины и 1″ 3‴ ширины. Наибольшая глубина этихъ углубленій по моимъ измѣреніямъ — 1″ 4‴. Если смотрѣть на ихъ верхнюю поверхность, то на нихъ видны многочисленныя, до нѣкоторой степени концентрически лежащія, складки, которыя однако не лежатъ замкнутыми кольцами, а нѣкоторыя короче, нѣкоторыя длиннѣе, и около наружнаго края кажутся болѣе глубокими и морщинистыми. Вся верхняя поверхность усажена бородавчатыми железами, между которыми рѣдко разсѣяны довольно жесткіе волосы длиною 4—7‴, которые вслѣдствіе того, что облечены отдѣляемой железами жирною массой, имѣютъ желтый цвѣтъ. Въ концѣ декабря выдѣленія происходятъ такъ сильно, что во многихъ мѣстахъ мѣшка изъ нихъ образуются скопленія величиною съ сѣрый горохъ или маленькій лѣсной орѣхъ. Въ жировой массѣ попадаются какъ кусочки эпидермиса, такъ и волосы; послѣдніе очень слабо держатся на внутренней сторонѣ и безпрестанно возобновляются. Жировое отдѣленіе имѣетъ грязно-сѣровато-бурый цвѣтъ и слабый своеобразный запахъ, нѣсколько амміачный и отдаленно напоминающій свѣжій мускусъ сибирской кабарги. Измѣренія, полученныя на мясѣ, приводятся въ слѣдующей таблицѣ:

Старый самецъ.

Общая длина въ естественномъ положеніи. Отъ конца носа до конца туловища (прямо)	42″	
Длина хвоста отъ основанія до конца безъ волосъ	8″	
„ „ „ „ „ „ съ волосами	10″	3‴
„ головы отъ конца морды до основанія роговъ	7″	3‴
„ роговъ прямо отъ основанія до конца	13″	$1^1/_2$‴
„ „ по изгибамъ по наружной поверхности	14″	3‴
Число колецъ на рогѣ	18	
Длина отверстія рта	2″	$1^1/_2$‴
Длинный діаметръ поздрей	—	10‴
Наибольшая высота ихъ у наружнаго края	—	5‴
Длина слезныхъ ямокъ	—	10‴
Разстояніе верхнихъ угловъ слезныхъ ямочекъ другъ отъ друга . . .	2″	7‴
„ нижнихъ „ „ „ „ „ „ . . .	2″	11‴
внутренняго угла глаза отъ верхняго угла слезной ямочки.	—	6‴
„ внутренняго угла глаза отъ наружнаго угла глаза. . . .	1″	2‴
„ между внутренними углами обоихъ глазъ	3″	

	Разстояніе задняго основанія рога до передняго края основанія уха .	2″	3‴
	Наименьшее разстояніе между рогами у ихъ основанія (посрединѣ) .	—	4‴
	Разстояніе между концами роговъ.	8″	2‴
	Длина уха отъ верхняго конца до основанія ушнаго отверстія . . .	5″	2‴
	Наибольшая ширина уха (на срединѣ высота уха)	1″	7‴
	Длина лопатки (на мясѣ)	8″	6‴
Передняя нога.	„ плечевой кости (тоже).	9″	
Передняя нога.	Отъ коленнаго сочлененія до бабки.	8″	6‴
Передняя нога.	Длина бабки	2″	8‴
Передняя нога.	Разстояніе зачаточныхъ копытцевъ до верхняго задняго края копыта.	1″	11‴
Передняя нога.	Высота копыта спереди	1″	5‴
Передняя нога.	„ „ сзади.	—	8‴
	Разстояніе отъ выдающейся точки глаза до коленнаго сгиба	9″	3‴
Задняя нога.	„ „ коленнаго сочлененія до сочлененія голени съ плюсной.	10″	7‴
Задняя нога.	Длина плюсны смѣренная спереди.	8″	7‴
Задняя нога.	„ „ „ сзади	9″	7‴
Задняя нога.	„ бабки	2″	7‴
Задняя нога.	Высота копыта спереди	1″	6‴
Задняя нога.	„ „ сзади.	—	5‴

№ 140. Capella rupicapra L. Мои Кавказскія серны не отличаются отъ экземпляра изъ Швейцаріи. Серны даже и на самыхъ низкихъ мѣстахъ своей осѣдлости получаютъ зимнюю шерсть уже въ серединѣ сентября. Въ началѣ октября зимняя шерсть уже выросла вполнѣ. Въ это время железистыя углубленія позади роговъ бываютъ сильно развиты. Серны въ большомъ количествѣ обитаетъ весь Большой Кавказъ въ его снѣжномъ поясѣ. Но въ горахъ по краямъ армянскаго плоскогорья встрѣчается гораздо рѣже и въ восточной части его, насколько извѣстно, ея нѣтъ вовсе. Самыя низкія мѣста нахожденія серны лежатъ на 2700′ надъ уровнемъ моря, самыя высокія лѣтомъ на фирновыхъ поляхъ верхнеальпійской области, слѣдовательно 10—12000′. Въ Боржомѣ на различныхъ, лишенныхъ лѣса мѣстахъ, держались до конца шестидесятыхъ годовъ маленькія стада сернъ, но онѣ также какъ безоаровые козлы вслѣдствіе болѣе сильнаго заселенія имѣнія и частыхъ охотъ скоро откочевали оттуда. Стада въ высокогорной области бываютъ иногда очень велики, иногда вмѣстѣ идутъ сотни головъ. Лѣтомъ можно видѣть разсѣянныя стада, играющія на снѣжныхъ поляхъ и фирнахъ. Зимою серны охотно спускаются въ верхнюю лѣсную область и при глубокомъ снѣгѣ спускаются еще ниже по долинѣ. Такъ иногда онѣ одновременно съ косулей появляются большими стадами на южныхъ крутизнахъ горъ Накарели въ Колхидѣ. Весною солончаки представляютъ для сернъ большую притягательную силу. Въ апрѣлѣ онѣ спускаются къ нимъ, часто далеко внизъ по долинѣ, не обращая вниманіе на сплошной лѣсъ. У Эзисъ-цхали въ ущельѣ Ингура и въ лѣсахъ около Малой Лабы (Умпырь) я находилъ у солончаковъ такъ называемыя „серновыя ванны“. Гораздо разбросаннѣе лежатъ съ точностью доказанныя мѣста нахожденія сернъ на такъ называемомъ Маломъ Кавказѣ. Рога № 140 о происходятъ изъ мѣстности, лежащей выше Артвина, слѣдовательно изъ области Чороха. № 140, 140 b, g, h доказываютъ ея нахожденіе въ аджаро-имеретинскомъ водораздѣлѣ (Абасъ-Туманъ, Боржомъ) № 140 a—въ Тріалетахъ (Бѣлый Ключъ). Въ Ганджинскихъ горахъ серна принадлежитъ къ рѣдкостямъ. Постоянное ея мѣстонахожденіе извѣстно на Акъ-кая, высоко у истоковъ Шамхора; потомъ на Кочгаръ-дагѣ и Чатындура. Здѣсь вмѣстѣ съ безоаровыми козлами. Въ прежнія времена

серны и здѣсь встрѣчались гораздо ниже, именно въ долинѣ Шамхора, не далеко отъ сел. Барзуна, гдѣ еще 20 лѣтъ тому назадъ убивали сернъ. По словамъ г. Рёслеръ въ Карабагѣ сернъ нѣтъ. Р.

№ 141. Capra aegagrus Pall. 0'—14000'. Бородатый козелъ предпочитаетъ голыя изрѣзанныя горы, но не избѣгаетъ и лѣсныхъ областей, тамъ, гдѣ есть такія подходящія мѣста. Такъ около Боржома въ 1866 году было убито девять штукъ у рунъ Петро-цихэ. Въ „Allgemeine Encyclopädie für Forst-und Jagdwissenschaften" том. VIII, стр. 452—457 я подробно написалъ о безоаровомъ козлѣ и отсылаю читателя къ этой работѣ. Здѣсь отмѣчу только, что экземпляръ № 141 b, c, d, съ Арарата замѣтно свѣтлѣе и черные рисунки на головѣ, горлѣ и груди развиты гораздо меньше, чѣмъ у № 141 и № 141 a съ Большаго Кавказа. На довольно старыхъ рогахъ зубчатость не только совершенно сглаживается на переднемъ остромъ краѣ, но тамъ образуется узкая, отшлифованная съ обѣихъ сторонъ, плоскость. Большему или меньшему разстоянію роговъ другъ отъ друга нельзя придавать никакого значенія. Попадаются даже дикіе безоаровые козлы у которыхъ концы роговъ скрещиваются, какъ это показываетъ экземпляръ № 141, n. При нормальномъ строеніи наибольшая ширина между обоими рогами колеблется отъ 35 до 55 ст. Въ цитированномъ выше сочиненіи я сообщилъ и о помѣсяхъ съ домашнею козою и съ туромъ (C. cylindricornis).

Нахожденіе бородатаго козла на уровнѣ моря извѣстно мнѣ въ Кубадагѣ у Красноводска зимою 1886 года. На Большомъ Араратѣ я нашелъ его слѣды и пометъ на фирнѣ еще на высотѣ 14000'. Безоаровый козелъ водится во всей странѣ на подходящихъ малодоступныхъ мѣстахъ. Я знаю его какъ съ Тріалетскихъ горъ, такъ и съ Ганджинскихъ и изъ Талышинскихъ. Въ болѣе заселенныхъ мѣстахъ онъ очень скоро откочевываетъ въ отдаленныя обнаженныя горныя пустыни. Р.

№ 144. Capra caucasica Güld. и **№ 145. C. cylindricornis Blyth.** Въ 1887 году Бихнеръ въ своей работѣ: „Zur Geschichte der Kaukasischen Ture" [1]) подробнѣйшимъ образомъ разобралъ оба вида туровъ, которые какъ эндемическіе виды принадлежатъ только высокогорной области Большаго Кавказа, какъ въ отношеніи относящейся къ нимъ литературы, такъ и деталей ихъ зоологическаго описанія и географическаго распространенія. Уже въ томъ же году проф. Мензбиръ опубликовалъ на англійскомъ языкѣ статью, въ которой онъ отдѣляетъ подъ именемъ Capra Sewertzowi отъ C. caucasica тура живущаго западнѣе Эльбруса, и указываетъ область распространенія C. caucasica отъ Эльбруса на востокъ до Дихтау, отъ котораго далѣе на востокъ слѣдуетъ уже область распространенія C. cylindricornis. Бихнеръ, и насколько мнѣ удалось узнать, Склэтеръ не считаютъ C. Sewertzowi видомъ отличнымъ отъ C. caucasica. Я раздѣляю ихъ мнѣніе. Рога экземпляра музея изъ высокогорной области истоковъ Лабы совершенно сходны съ рогами одинаковаго возраста тура съ Эльбруса, у послѣднихъ рога еще нѣсколько болѣе разставлены. Со старостью зимняя шерсть Capra caucasica становится еще нѣсколько свѣтлѣе. Шкура подъ № 144 l особенно интересна въ этомъ отношеніи. Общая окраска ея, кромѣ узкой полосы на брюхѣ и переднихъ сторонъ ногъ свѣтлая желтовато-сѣрая, сверху почти грязно-желтовато-бѣлая, такъ что животное издали должно казаться бѣлымъ. По словамъ Носка это не исключеніе изъ общаго правила, такъ какъ охотники, когда начинаетъ проростать альпійскій дернъ, и они натыкаются на стадо старыхъ животныхъ, употребляютъ выраженіе: „туры бѣлѣютъ"; и сванеты разсказываютъ въ своихъ пѣсняхъ о старыхъ бѣлыхъ турахъ, которые ставили охотниковъ въ большую опасность. Вышеупомянутая свѣтлая

[1]) Mémoires de l'Acad. Imp. de sc. St.-Pétb. T. XXXV № 8.

шкура всего лучше подходитъ къ № 145 b ♀ большой группы. Окраски узкой брюшной полосы и передней стороны ногъ соотвѣтствуетъ бурому цвѣту обыкновенной окраски, какую имѣютъ на всемъ тѣлѣ мои старые самцы въ зимней шерсти. Это равномѣрно темный, нѣсколько мутный каштановый цвѣтъ. Еще интереснѣе предидущаго слѣдующее сообщеніе. Дѣло идетъ о рогахъ старыхъ самцовъ туровъ, которыя я привезъ изъ часовенъ самыхъ высокихъ селеній у истоковъ Нигура (Жибіани и Чубіани). Они не подходятъ ни къ одному ни къ другому виду и я написалъ о нихъ подробно только въ 1894 году въ цитированномъ выше сочиненіи (Encyclopädie für Forst-und Jagdwissenschaften Томъ VIII стр. 27 и сл.). Вышеупомянутыя сванетскія мѣстности лежатъ недалеко, немного восточнѣе, отъ меридіана Дыхтау (60°52'54''' отъ Ферро), слѣдовательно непосредственно на границѣ обоихъ видовъ туровъ. Какъ доказываютъ и фотографическія изображенія, которыя я помѣстилъ на прилагаемой таблицѣ, рядомъ съ обоими типичными видами, эти рога имѣютъ характеръ сколько Capra caucasica, столько же и Capra cylindricornis, именно отъ послѣдняго вида скульптуры роговъ и то, что въ поперечномъ разрѣзѣ они округлены. На обѣихъ парахъ роговъ кольчатость замѣтна лишь слабо, но на передней сторонѣ ихъ нѣтъ валиковъ, которые какъ принадлежность C. caucasica ясно выступаютъ на фотографіи съ роговъ болѣе молодыхъ животныхъ, взятыхъ изъ тѣхъ же часовенъ, и представлены на первой таблицѣ сочиненія Е. А. Бихнера. Наоборотъ ни кривизна сгиба, ни направленіе ихъ лобной кости не подходятъ ни къ C. caucasica, ни къ C. cylindricornis. Кромѣ того эти рога различны между собою еще въ томъ отношеніи, что изображенные подъ буквою a, поднимаются также круто, какъ у C. caucasica, но не остаются въ одной плоскости, а образуютъ дугу, обращенную вогнутостью къ серединѣ и со сходящимися концами, которые направлены внутрь. Изображенныя подъ буквою b, наоборотъ также при болѣе крутомъ подъемѣ, чѣмъ у C. cylindricornis, почти равномѣрно серповидно согнуты съ вогнутыми концами: при этомъ наружная сторона этихъ роговъ почти гладкая, края находящихъ другъ на друга пластинокъ выступаютъ очень мало. Однимъ словомъ, нельзя отрицать, что эти рога, пожалуй нѣсколько отличающіеся другъ отъ друга, представляютъ переходъ отъ C. caucasica къ C. cylindricornis и это наводитъ на мысль, что мы имѣемъ дѣло съ ублюдками между этими двумя видами. Возможности того, что это дѣйствительно такъ, ничто непротиворѣчитъ, такъ какъ близкіе виды козловъ чрезвычайно легко между собою смѣшиваются и производятъ способныхъ къ размноженію ублюдковъ, какъ это было доказано относительно ублюдка между безоаровой козой (♀) и туромъ (C. cylindricornis ♂), и между нимъ ♂ и домашнею козой ♀. Я нашелъ эти ненормальные рога именно тамъ, гдѣ сходится граница распространенія этихъ видовъ. Восточнѣе, повсюду на Казбекѣ и во всемъ Дагестанѣ, я встрѣчалъ только типичныхъ C. cylindricornis, также въ большой коллекціи князя Н. З. Чавчавадзе, который подарилъ музею прекрасную серію №№ 145 f-k. Въ малодоступныхъ высокогорныхъ областяхъ большого Кавказскаго хребта, оба вида туровъ бродятъ большими стадами, особенно любятъ собираться въ стада самки съ молодыми. Носка насчиталъ въ одномъ стадѣ 120 головъ. Старыхъ самцевъ встрѣчаютъ и въ одиночку и стадами въ 12—15 головъ. У Богоса я встрѣтилъ стадо C. cylindricornis въ 40—50 головъ. Жители аула Курумъ (8200') знали туровъ съ лежащей вблизи на главномъ хребтѣ вершины Базаръ-дюза и Шахъ-дага. При подъемѣ на Шалбузъ-дагъ, третьяго сосѣдняго исполина на высотѣ 12000' попадалось очень много Megalaperdix caucasicus, но я не нашелъ никакого слѣда туровъ [1]).

Я привожу здѣсь списокъ растеній которыя Носка прислалъ мнѣ, какъ любимую пи-

[1]) Вершины этихъ трехъ горныхъ исполиновъ лежатъ очень близко одна отъ другой; онѣ образуютъ углы равнобедреннаго треугольника, съ основаніемъ въ 22 клм. и бедрами 19 клм.

Capra
cylindricornis
(Pallasi)

Capra
caucasica

a
Capra caucas.×cylindric.
juv.

b
Capra caucas.×cylindric.

Tab. XIII

Capra
cylindricornis
(Pallas jr)

.

Capra
caucasica

o

Capra caucas. × cylindric.

Juv.

b

Capra caucas. × cylindric.

щу C. caucasica. Можно было опредѣлить слѣдующіе виды: Chamaesciadium flavescens, Cnidium sp., Pimpinella sp. (неполн.), Valeriana alpestris, Gentiana pyrenaica, G. verna, Androsace albana, Viola grandiflora, Primula elatior, Campanula tridentata, Veronica gentianoides, Anemone narcissiflora, (?) Saxifraga exarata, Saxf. flagellaris, Draba scabra, Dr. tridentata, Dr. siliquosa, Dr. imbricata, Alchemilla vulgaris, Alch. sericea, Polygonum bistorta, Taraxacum Stevenii, Senecio pyroglossus, Eritrichium nanum, Pedicularis caucasica Ped. crassirostris, Anthemis sp., Alsine imbricata, Hedysarum caucasicum, Luzula spicata, Carex leporina, Festuca sp. [1]). P.

Въ 1896 году я отправился изъ сел. Курушъ, въ сопровожденіи трехъ тамошнихъ охотниковъ лезгинъ, на Шахъ-дагъ. Туровъ и горныхъ индѣекъ тамъ чрезвычайно много. Въ сильный бинокль можно было разсмотрѣть стадо туровъ (C. cylindricornis Blyth), размѣры котораго я приблизительно опредѣлилъ въ 200 головъ. За эту охоту мы добыли трехъ туровъ (всѣ самцы), изъ которыхъ одинъ былъ очень великъ и по опредѣленію лезгинъ имѣлъ 8 лѣтъ отъ роду. Эти рога были отосланы мною проф. Т. Ноаку въ Брауншвейгъ. Сат.

№ 147. Ovis Gmelini Blyth. Этого дикаго барана я знаю только съ горъ армянскаго плоскогорья. На нижнемъ теченіи западнаго Арпачая онъ живетъ лѣтомъ. Въ время суровыхъ зимъ въ долинѣ Аракса эти бараны спускаются внизъ; въ это время они бываютъ чрезвычайно осторожны, кочуя на востокъ отъ Эривани въ предгорья Даралагёзскаго уѣзда, между Нахичеванью и Ордубатомъ. Зимою 1871 г. я привезъ оттуда экземпляры, находящіеся теперь въ музеѣ, а также нѣсколько другихъ для Академіи Наукъ въ С.-Петербургѣ. P.

№ 148. Ovis arkal Brandt. Экземпляръ № 148 изъ Красноводска одѣтъ въ лѣтнюю шерсть и отличается отъ стараго самца съ Копетъ-дага въ полномъ зимнемъ нарядѣ тѣмъ, что концы его шейной гривы черны. Экземпляры же съ Копетъ дага не имѣютъ и слѣда чернаго, а одноцвѣтны, почти чисто бѣлаго цвѣта P.

---

[1]) По смерти Носка я опубликовалъ въ журналѣ „Weidmann“ за 1895 годъ его монографіи о C. caucasica и о Capella rupicapra; тамъ читатель найдетъ большія подробности по этому предмету. P.

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

ВЕЛИКОМУ КНЯЗЮ

СЕРГІЮ МИХАИЛОВИЧУ

ПОСВЯЩАЕТСЯ

въ знакъ благодарности и преданности

Авторомъ.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО!

Вновѣ цѣлесообразными мѣропріятіями **Ваше Императорское Высочество** не только установили современную область распространенія зубра, этого вымирающаго исполина Кавказа, опредѣливъ, на сколько возможно, число нынѣ живыхъ особей на послѣднемъ ихъ островномъ убѣжищѣ, но въ качествѣ опытнаго охотника позаботились также объ охраненіи названнаго звѣря еще долгое время на притокахъ Кубани.

Хотя мои замѣтки по этому поводу, соотвѣтственно цѣли настоящаго труда, весьма кратки и существеннымъ образомъ касаются только географическаго распространенія кавказскаго зубра, но я считаю своимъ долгомъ установить упомянутый фактъ передъ всѣмъ ученымъ міромъ и отъ его имени принести **Вашему Императорскому Высочеству** глубочайшую благодарность. Этотъ видимый знакъ признательности останется и тогда, когда зубръ, въ силу роковой необходимости, исчезнетъ изъ числа живыхъ обитателей земли.

Вашего Императорскаго Высочества

всепреданнѣйшій слуга

Дръ Г. И. Радде.

Сернъ

№ 151. Bos Bonasus L. Новѣйшія извѣстія о зубрѣ относятся къ осени сего 1898 года. Господинъ Ютнеръ, управляющій Боржомскою **Ихъ Императорскихъ Высочествъ Великихъ Князей** охотою, сообщаетъ мнѣ слѣдующія свѣдѣнія о немъ:

До 1895 года въ охотничьихъ угодьяхъ **Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Сергія Михаиловича** на Кубани пользовались лишь не столь отдаленными мѣстами, между рѣками Бѣлой и Лабой. Въ этомъ раіонѣ зубры оставляли лишь слѣды своего зимняго пребыванія, отступая во время охотничьей поры въ болѣе отдаленные лѣса, въ которые сѣть проложенныхъ тропъ пока не доходитъ, вслѣдствіе чего этотъ звѣрь успѣшно укрывался отъ охотниковъ Причину этой лѣтней перекочевки зубра, съ альпійскихъ луговъ въ глухія, дикія ущелья, слѣдуетъ искать въ безпокойствѣ, причиняемымъ ему домашнимъ скотомъ, выгоняемымъ въ это время на пастбища. Дѣйствительно, тысячи лошадей, обрѣтающихся въ іюнѣ и іюлѣ мѣсяцахъ на всѣхъ субъ-альпійскихъ лугахъ нашего участка, должны запугать дикаго звѣря и заставить его укрыться въ лѣсныхъ трущобахъ ущелій.

Лѣтомъ 1895 года я предпринялъ по приказанію **Его Императорскаго Высочества** экскурсію въ долину рѣки Киши. Въ первый же день я здѣсь наткнулся на три стаи, общимъ числомъ въ 17 зубровъ и по всѣмъ признакамъ могъ опредѣлить пребываніе значительнаго количества вышеупомянутаго звѣря въ этомъ мѣстѣ. Особенно охотно зубръ посѣщаетъ соленые источники, именуемые мѣстнымъ русскимъ населеніемъ солонцами; воду однако онъ не пьетъ, но облизываетъ омываемые ею камни. Я наблюдалъ за 4-мя экземплярами, которые занимались этимъ часами. Солонцы соединены тропами, протоптанными зубрами; этими тропами я пользовался разъѣзжая верхомъ по дѣвственнымъ лѣсамъ съ цѣлью опредѣлить количество дичи.

Весной, до появленія домашняго скота, т. е. въ маѣ и началѣ іюня, зубры встрѣчаются болѣе или менѣе значительными стаями у границы лѣсовъ и по слѣдамъ, оставленнымъ въ росѣ, можно узнать, что пастьба происходитъ ночью на открытыхъ альпійскихъ лугахъ; вслѣдъ затѣмъ животныя переходятъ къ солонцамъ. Присутствіе зубра въ лѣсу обнаруживается легко, не только по его глубокимъ слѣдамъ, но еще по общипаннымъ листьямъ папортника—въ пищу онъ употребляетъ лишь верхушки листьевъ этого растенія, и по ободранной корѣ рябины и ильмъ. Съ этихъ деревьевъ зубръ сдираетъ кору круглый годъ, но особенно усердствуетъ весной, когда растенія въ соку, при чемъ кора срывается имъ длинными полосами съ низу вверхъ. Сдираніе коры съ другихъ древесныхъ породъ, кромѣ упомянутыхъ, не замѣчается.

Обыкновенно, зубры спускаются на зиму въ болѣе низменныя мѣста, подходя нерѣдко къ самымъ селеніямъ, однако, не далѣе какъ въ прошломъ году они были замѣчены и высоко въ горахъ между рѣчками Мальченой и Абагой, гдѣ благодаря глубокому снѣгу имъ приходилось довольствоваться весьма скуднымъ пропитаніемъ. На рѣчкѣ Кишѣ сѣно, разложенное въ голодную пору въ видѣ опыта, зубры не тронули, за то они съ жадностью набросились на приготовленную для нихъ соль.

Во время яра въ августѣ, каждый самецъ обзаводится 2—6 самками. Борьбы между бугаями въ это время не замѣчалось, также не было слышно рева. Плодовитость зубровъ вполнѣ нормальная, количество телятъ находится въ должномъ отношеніи къ наличному числу самокъ, дающихъ приплодъ съ 3-го или 4-го года.

Имѣя въ виду все вышесказанное, слѣдуетъ опасаться скорѣе вытѣсненія породы, благодаря распространяющейся, хотя и медленно, культурѣ, нежели естественнаго вымиранія ея. Зубрамъ необходимъ полный покой на обширныхъ нетронутыхъ лѣсныхъ и луговыхъ участкахъ, близость человѣка они не переносятъ.

Въ изслѣдованномъ г. Ютнеромъ участкѣ на Кубани (около 477,000 десятинъ) насчитывается апроксимативно отъ 300—600 зубровъ, сдѣлать точный подсчетъ невозможно, такъ какъ одна и та же стая можетъ встрѣтиться нѣсколько разъ.

Отъ себя я добавляю нижеслѣдующія свѣдѣнія, записанныя мною до полученія вышеприведеннаго письма г. Ютнера:

Экземпляръ кавказскаго музея происходитъ изъ области истоковъ р. Зеленчука, восточнаго сосѣда р. Большой Лабы. Свѣжая шкура была доставлена музею графомъ Сумароковымъ-Эльстонъ, тогдашнимъ начальникомъ Кубанской области, съ экстренно посланнымъ казакомъ (осенью 1869 г.). Это не очень старый быкъ въ лѣтней шерсти, у котораго грива на груди и шеѣ развита очень мало, гораздо меньше, чѣмъ у зубровъ Гродненской губерніи. Копыта животнаго меньше и выше, что объясняется его горнымъ образомъ жизни. Уже раньше (1866 г.) графъ послалъ шкуру одного молодого зубра. Хотя его шкура была вся цѣла, но волосы во многихъ мѣстахъ были уже испорчены. Послѣ полученія хорошаго экземпляра я уже могъ устранить плохой. До 1892 года это былъ единственный набитый экземпляръ стараго кавказскаго зубра. Музей Московскаго университета имѣетъ молодого. Литтльдаль добылъ въ густыхъ лѣсахъ на Кишѣ (притокъ Малой Лабы) въ августѣ 1891 года быка и корову, шкуры и скелеты которыхъ онъ препарировалъ. Въ 1888 году онъ нѣсколько мѣсяцевъ безуспѣшно охотился за этою дичью. Оба его экземпляра въ настоящее время находятся въ Британскомъ музеѣ. Въ сентябрѣ 1895 года въ той же области охотился **Е. И. Выс. Вел. Кн. Сергій Михаловичъ** съ г. Шильдеромъ. Послѣднимъ была убита старая корова, а днемъ позже **Великій Князь** убилъ быка. Охота 1897 года, которая снова привела **Вел. Кн. Сергія Михаловича** въ его охотничьи угодья къ притокамъ Кубани въ сопровожденіи д-ра Рейера, дала двухъ быковъ и одну корову. Въ 1894 году въ 112 выпускѣ „Ergänzungsheft zu Petermanns Mittheilungen" я также помѣстилъ сообщеніе о кавказскомъ зубрѣ. Я могу теперь сравнить ихъ съ новыми данными и нахожу, что все тогда сказанное подтверждается. Также и любовь зубровъ къ папортникамъ, которыя, тамъ гдѣ я находилъ ихъ, съ обгрызаннымъ зубромъ вершинами, оказались красивыми Onoclea struthiopteris L. Обгладываніе имъ рябины было наблюдаемо всѣми охотниками, но употребленіе въ пищу коры молодыхъ кавказскихъ елей (Abies Nordmanniana) нѣкоторыми оспаривается, хотя въ желудкѣ убитой г. Шильдеромъ коровы найдены смолистыя куски коры около 2" длиною и толщиною въ палецъ. Повидимому въ настоящее время зубры держатся болѣе къ западу, именно въ области истоковъ рѣки Бѣлой, на восточной сторонѣ Оштена и подъ высотами Абаго. Тамъ видѣли зубровъ даже нѣсколько выше Хамышки. Нѣсколько животныхъ еще выше заняли небольшой участокъ при сліяніи обоихъ главныхъ источниковъ. Тамошній казенный лѣсничій сообщилъ, что они попали туда недавно, послѣ того какъ были потревожены въ 1897 году на Уруштенѣ, гдѣ хотѣли поймать молодыхъ животныхъ. Въ 1897 году въ мѣстности занятой зубрами на Уруштенѣ ихъ насчитывали до 40 головъ; въ одномъ стадѣ было 12 головъ, въ другомъ—6. Но главное мѣстопребываніе зубровъ въ настоящее время подъ Абаго, на истокахъ р. Кишп. Случаевъ, чтобы они переходили отсюда на южную сторону хребта—неизвѣстно. Наоборотъ было замѣчено, что съ восточной стороны направляющагося къ сѣверу отрога Абаго, въ верховьяхъ узкой долины Чеге, зубры зимою спускаются къ Дахе, гдѣ и прежде нѣсколько ихъ было убито. Въ Заагданѣ, на истокахъ Большой Лабы слѣдовательно, въ настоящее время нѣтъ зубровъ. Это объясняется тѣмъ, что тамъ теперь пасется много скота, слѣдовательно зубровъ безпокоятъ. О томъ, чтобы теперь зубры встрѣчались по южной сторонѣ Главнаго хребта, г. Ютнеръ не могъ добыть свѣдѣній. Всѣ

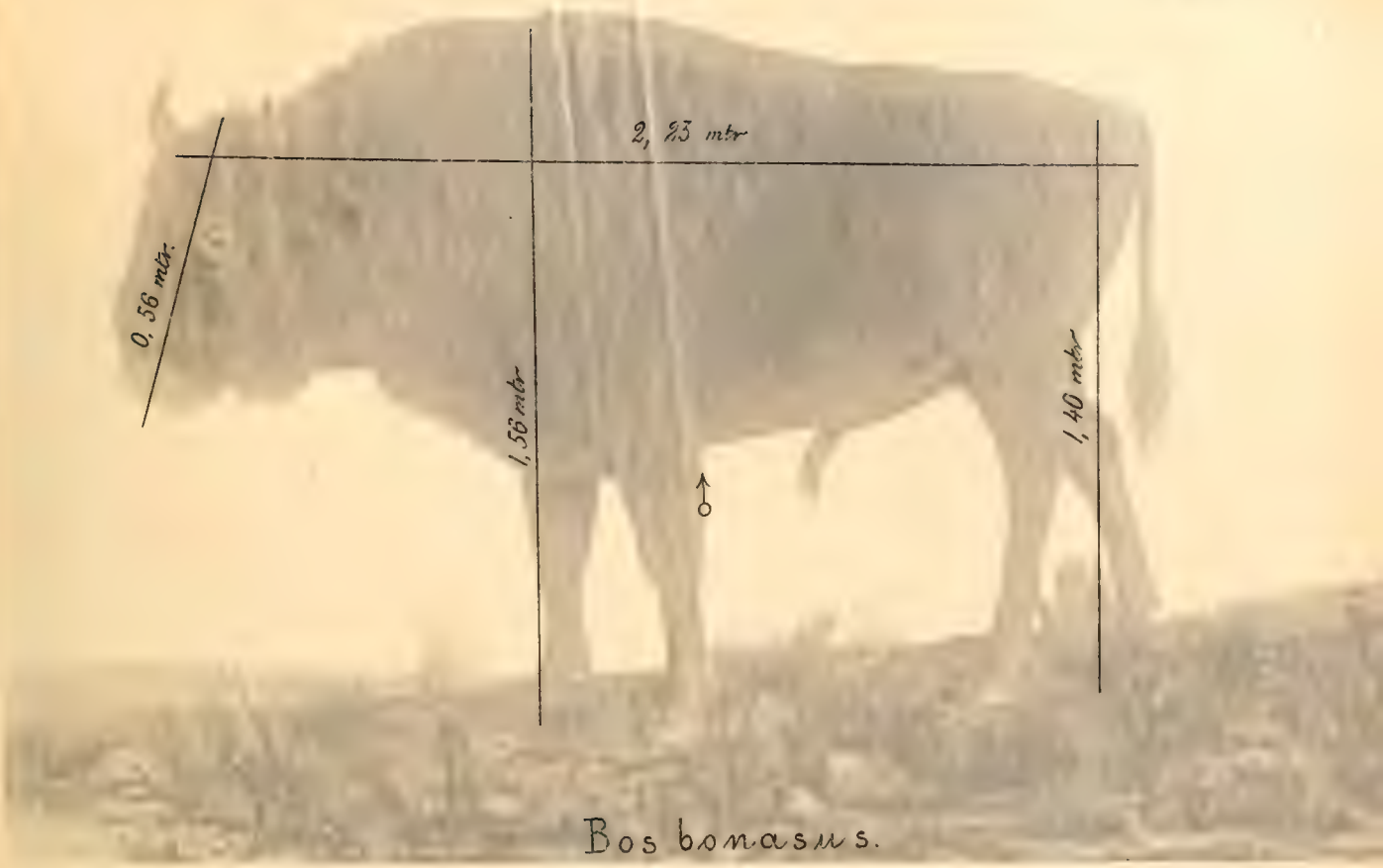

Bos bonasus.

Зубръ

Wisent.

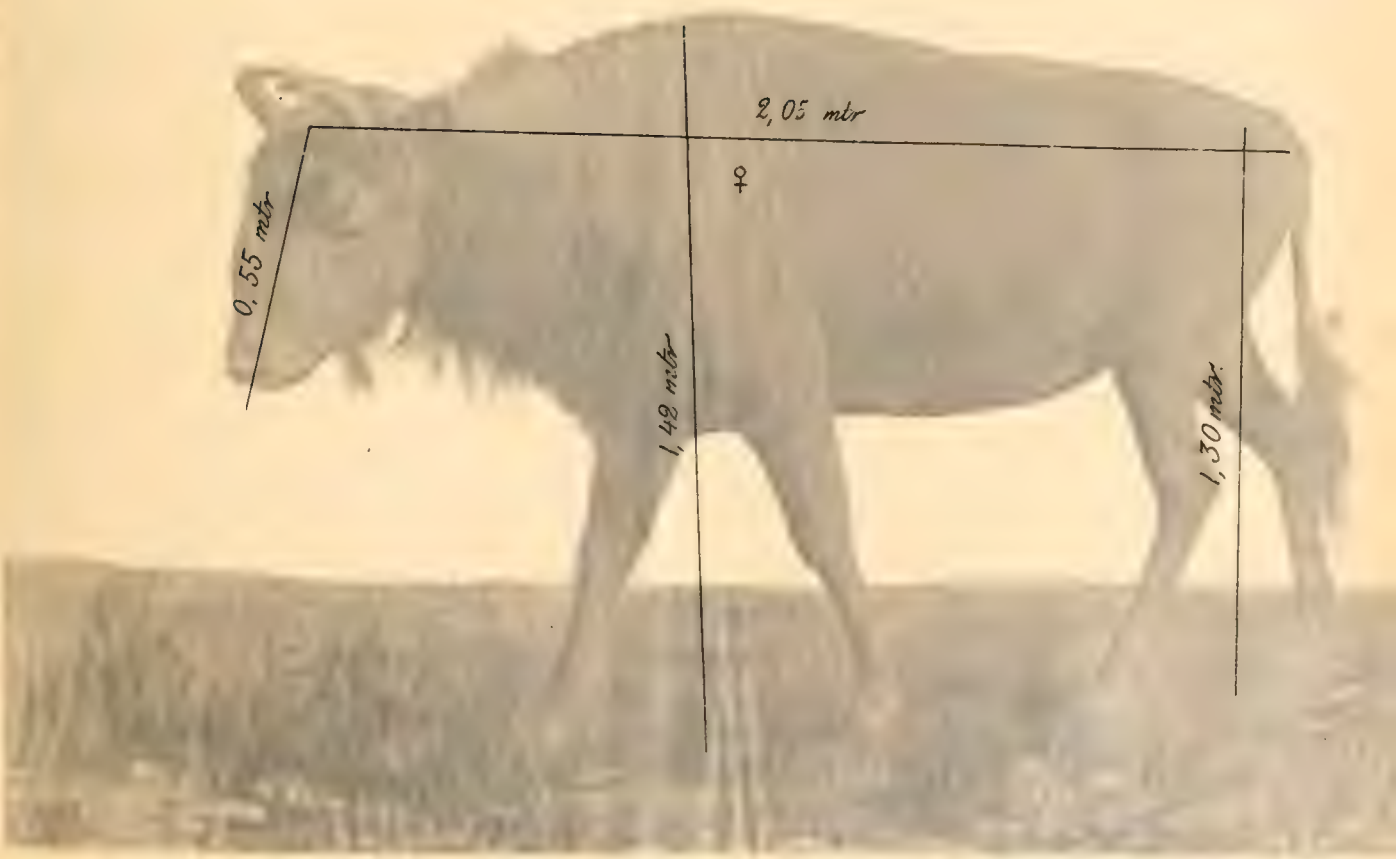

Bos bonasus.
Zubro
Wisent

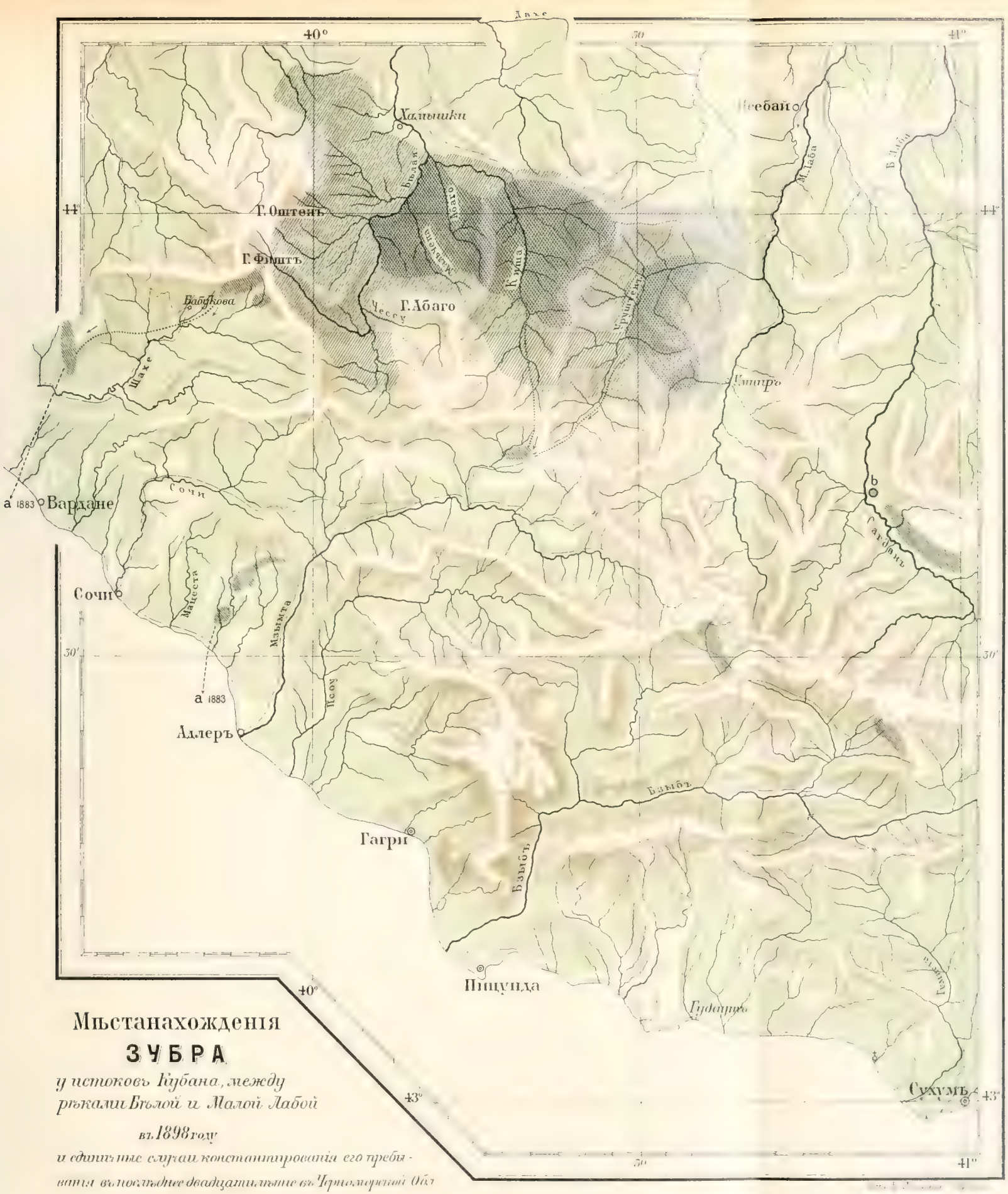

Мѣстанахожденія
ЗУБРА

у истоковъ Кубана, между рѣками Бѣлой и Малой Лабой

въ 1898 году

и единичные случаи констатированія его пребыванія въ послѣдніе двадцатилѣтіе въ Черноморской Обл.

DIE STANDORTE
des Auerochsen
(Wisent)

im Quellgebiete des Kuban, zwischen der Bielaja und Kleinen Laba im Jahre 1898, und sein vereinzeltes Vorkommen in früheren Jahren im Schwarzen Meer-Gebiete.

Maasstab: 1,600000

Вся современная область распространенія
Das gesammte gegenwärtige Verbreitungs Gebiet

Мѣста болѣе значительнаго сосредоточенія Зубра
Die stärkeren Bestände des Auers in demselben

Прежнія случайныя мѣстанахожденія
Frühere gelegentliche Fundorte

Wanderrichtungen. Миграціонныя пути

остальныя мои указанія и мѣстонахожденія указанныя на картѣ (въ цитированномъ выше сочиненіи) подтверждаются. Такъ, еще въ 1898 году въ апрѣлѣ на Алаусѣ видѣли быка съ тремя коровами. Животныя были до крайности худы, такъ какъ пережили тяжелую зиму. Старѣйшіе охотники и профессіональные браконьеры этой страны утверждаютъ что въ настоящее время зубровъ больше, чѣмъ прежде. Это можно объяснить тѣмъ, что зубры все болѣе и болѣе сплотняются, такъ какъ на краяхъ области своего прежняго распространенія, ихъ безпокоиваютъ чаще, чѣмъ прежде. Общее число недѣлимыхъ не увеличивается, а скорѣе уменьшается. Прилагаемая карта, въ основаніи которой лежитъ карта опубликованная въ 1894 году въ „Mittheilungen“, наглядно показываетъ современное распространеніе зубра. P.

CETACEA.

№ 158. Balaenoptera rostrata Fabr. Этотъ китъ былъ выброшенъ на берегъ у Батума въ Маѣ 1880 г.

Генералъ Константинъ Виссаріоновичъ Комаровъ тогдашній начальникъ области прислалъ его кости въ музей. Хотя эти кости и сохранились въ Батумѣ подъ полицейскимъ надзоромъ, все же недостаетъ многихъ позвонковъ и нѣсколько реберъ, а часть нижней челюсти была отпилена. Поэтому скелетъ нельзя было поставить. Я измѣрилъ:

Длина черепа отъ for. occpt. до конца носа . . . . . 2 mtr.

Наибольшая ширина между глазными впадинами . . . . . 1,2 mtr.

Находка этого кита имѣетъ большой интересъ. Мнѣ неизвѣстно, чтобы древніе писатели имѣли свѣдѣнія о китѣ, проходящемъ Дарданеллы и Босфоръ, чтобы проникнуть въ Черное море. Въ новѣйшія же времена это безусловно единственный случай. P.

Hitze und in langen Schnüren hingen die Fledermäuse am Gestein, oft mit einem Jungen. Der gewölbte Steinboden schaute nur an seinen höchsten Stellen aus den zimmetbraunen, trockenen aber harten Excrementen hervor. Seitwärts waren die Tiefen 1—2' hoch mit diesem Guano gefüllt, so dass man darin versank. Wir waren nicht froh als diese zahllosen Bewohner gestört wurden. Die engen Räume wurden durch die Menge der flatternden Fledermäuse buchstäblich gefüllt, man konnte sich ihrer nicht erwehren. Das unbedeutende Fluggeräusch wurde von dem piependen kurzen Schrei der Flieger übertönt. Ich sah drei Hauptkolonien und schätzte eine jede von ihnen auf wohl 3000 Köpfe (jedenfalls nicht zu hoch). Es gab zwei Mittel diese Plage zu beseitigen. Da die Fledermäuse aus den Dachräumen in die Hauptkuppel und zu den langen schmalen Lichtoffnungen an den Wänden derselben allnächtlich in's Freie gelangten, so konnte man sie durch starken Rauch wohl vertreiben. Es hätte derselbe auf dem Steinfussboden der Kathedrale erzeugt werden müssen und das wirksamste Material dazu wäre getrockneter Mist gewesen. In 2 bis 3 mal vier und zwanzig Stunden beständiger Räucherung wäre wohl kaum eine Fledermaus in den Räumen geblieben. Dann hätte man die Lichtöffnungen durch enge Drahtgeflechte schliessen müssen. Auf diesen Vorschlag gingen die Geistlichen nicht ein, weil nach ihrer Meinung die Kirche dadurch entheiligt werde. Es blieb also nichts anderes übrig zu thun als im Winter die schlafenden Thiere absammeln zu lassen unter allen Bedingungen aber die Lichteinfälle zu verschliessen.

Die Kolonie dieser Art in Abchasien, welche H. Koenig unweit von Gudaut am 2-t Juni 1893 besuchte zählte nur nach wenigen Hunderten von Exemplaren. R.

№ 19. Rhinolophus hipposideros Bechst. Variirt sehr in Grösse und Färbung. Am hellsten sind die Exemplare vom Araxes № 19 d. In Cis-und Transkaukasien. Im Jahre 1897 fing ich ein Exemplar in Lenkoran 0'—2000'.

№ 21. Rhinolophus Blasii Peters. Rh. clivosus Cretsch. bei Radde und Walter (l. c. p. 998) diese Bestimmung wurde nach Blasius (l. c. p. 33) gemacht, aber, wie bekannt, so ist dessen Rh. clivosus gleich Rh. Blasii Peters und nicht Rh. clivosus Cretschmer. Es ist sehr möglich dass denselben Fehler wie Blasius bei der Bestimmung dieser Art auch Kolenati [1]) und Brandt [2]) machten und dann muss letztere Art aus dem Verzeichniss der kaukasischen Thiere gestrichen werden. Die Form der Nasenanhängsel ist bei dem unzweifelhaft kaukasischen Exemplare nicht völlig identisch mit der Zeichnung von Blasius, jedoch ist es nach der Lage des ersten falschen Backenzahnes unbedingt auf diese Art zu beziehen und nicht auf clivosus Cretsch.

№ 22. Rhinolophus euryale Blasius. Unser Exemplar entspricht vollständig der Beschreibung von Blasius (l. c. p. 35). Sat.

INSECTIVORA.

Die Sammlung de Kaukasischen Museums schliesst alle Arten dieser Ordnug sowohl des Kaukasusländer als auch Transkaspiens in sich, mit Ausschluss der zweifelhaften und nicht beschriebenen Crocidura longicaudata Dobs. Dieses Genus bietet bei den Bestimmungen der Arten grosse Schwierigkeiten und zwar sind bei grosser Anzahl von Exemplaren diese noch bedeutender als bei geringer. In der Sammlung dürfte Sorex Raddei, welche ich im Jahre 1895 beschrieb, das beachtenswertheste Stück sein, es ist bisjetzt das einzige Exemplar dieser Species, welches bekannt wurde. Sat.

[1]) Kolenati. Monographie der europäischen Chiropteren. Brünn. 1860.
[2]) J. F. Brandt. Die Handflügler des europ. u. asiat. Russlands etc. 1851.

№ 23. Erinaceus europaeus L. Ganz identisch mit dem europäischen Igel. 0—8000' (Ménétries) N- und S. Seite des Gebirges.

№ 24. Erinaceus auritus Gmel. Die Maasse an unserem Exemplare sind folgende:

Nasenspitze bis Schwanzbasis	170mm.
Schwanzlänge	21mm.
Ohrenhöhe vom Scheitel	31mm.
Grösste Länge der Stacheln	17mm.

Obwohl die früheren Forscher diese Art aus den Umgegenden von Baku aufführen, so haben das die jüngeren bisjetzt nicht bestätigt. Mir ist der Ohrenigel nur von der Nordseite des Kaukasus bekannt, wo er im gesammten Steppengebiete, im östlichen häufiger als im westlichen vorkommt.

№ 25. Erinaceus macracanthus Blanf. Eine grosse Anzahl von transcaspischen Igeln welche ich von verschiedenen Personen erhielt und untersuchte gestattete mir die Haut sub № 25 im Kauk. Museum als zu dieser Art gehörend zu erkennen. Es ist ein Albino, wenn man das noch so nennen darf, obwohl mehr als die Hälfte meiner transkaspischen Igel dieser Art ebenfalls diese helle Färbung besitzt. Ich glanbe, dass die helle Farbe nur durch Verbleichen entstand, da junge Thiere stets dunkel waren.

№ 26. c. **Crossopus fodiens Pall.** Von Koenig bei Kasikoporan gefunden, weist einige interessante Eigenthümlichkeiten auf. Dieses Exemplar ist etwas grösser als die von Mittelrussland, der Schwanz ist rundherum mit einzelnen weissem Haar besetzt. Der Kiel der langen Haare ist ebenfalls weiss und geht nicht von Beginn der Basis wie bei den russichen Exemplaren, sondern fängt erst 40mm. vom Ende des Schwanzes an, gerechnet von den Spitzen der Endhaare. Auf den ersten Blick erscheint der Schwanz braun, da durch die wenigen weissen Haare die hellbraune Schuppenbedeckung der Haut durchschimmert. Die hinteren Sohlen sind an diesem Exemplare schmäler und dünner als bei den mittelrussischen. Im Zahnbau kann ich keine Unterschiede finden. Ich lasse die Masse dieses Exemplares folgen und setze ihnen die eines im Moskauer Kreise erstandenen zur Seite.

	Kasikop.	Moskau.
Nasenspitze bis Schwanzbasis	100mm.	95mm.
Schwanzlänge mit Endhaaren	82mm.	71mm.
Länge der Endhaare	6mm.	4,5mm.
Abstand von der Mitte des Anges bis zum Maulende	14mm.	14mm.
„ „ „ „ „ bis zur Ohröffnung	9mm.	8mm.
Länge der Hinterssohle mit Nägeln	21mm.	20mm.
Breite derselben an der Zehenbasis	5mm.	6mm.

№ 29. Sorex Raddei Sat. Bei neuerdings abermals ausgeführter Untersuchung dieser Spitzmaus, welche ich 1895. im Archiv Naturg. V. 1 pag. 109 beschrieb, bin ich noch mehr davon überzeugt worden, dass wir es hier mit gut gesonderter Species zu thun haben, welche im Kaukasus S. alpinus vertritt. Sat.

№ 30 a. **Sorex pygmaeus Pall.** Wurde im Sommer 1898 zum ersten Male für den Kaukasus von Bakuriani (5000') nachgewiesen. R.

№ 32. Crocidura ressulus Herm=C. araneus auct. Sowohl aus den Sammlungen des Kauk. Museums wie auch aus den meinigen liegt mir eine grosse Anzahl von Exemplaren dieser Art aus dem ganzen Gebiete und auch aus Transkaspien vor, aber es fehlt mir leider ein Spiritusexemplar aus Westeuropa [1]). Die genaue Untersuchung dieser Suite,

[1]) Eine Sendung von Spiritus Exemplaren kleiner europäischer Sänger, welche Prof. Möbius mir sendete wurde vom Zollamt in Tiflis vernichtet.

welche ich wiederholentlich ausführte, haben mich zu der Ueberzeugung gebracht, dass sich zwischen C. fumigata Filippi, C. Gmelini Pall, C. Güldenstädti Pall und C. russulus Herm. stichhaltigen Grenzen nicht ziehen lassen. Schwanzlängen und Colorit schwanken ausserordentlich und dabei sind alle Varianten durch ganz allmähliche Uebergänge untereinander verbunden. Der Umfang der Mittheilungen in diesem Kataloge gestattet mir nicht in die Details meiner Untersuchungen zu dringen. Ich schiebe das für spätere Zeiten auf und hoffe es in einem der Hefte der „Mittheilungen aus dem Kauk. Museum" zu thun. Hier nur noch soviel, dass auch der Zahnbau keine haltbare artliche Trennung gestattet. Man kennt die Cociduren im Kaukasus bisjetzt von 0—4000' Meereshöhe.

№ 34—35. Talpa europaea L. und T. caeca Savi. Alle Maulwürfe welche bisjetzt in Transkaukasien gefunden wurden gehören zu T. caeca. Die Augen sind volkommen durch die Haut verdeckt. Die mittleren oberen Schneidezähne sind fast doppelt so breit als die seitlichen Die sonstigen Unterscheidungsmerkmale stimmen nicht ganz zu der Beschreibung von Blasius (l. c. pag. 115) doch hat schon Dobson auf ihre Unhaltbarkeit hingewiesen (Dobson, A Monograph of the Insectivora Pt. II. pag. 139). Das Exemplar 34 c von Stawropol hat zwar auch ganz verdeckte Augen, aber die Schneidezähne sind alle von gleicher Breite, deshalb stelle ich es zu T. europaea. Der Kaukasus wird also zum Scheider für beide Arten. Radde fand T. caeca noch in 8500' an den Quellen des Rion (Goribolo).

Sat.

CARNIVORA.

№ 36. Felis tigris. Die beiden Exemplare des Museums, welche ich 1866 von Lenkoran mitbrachte, tragen kurzes Sommerhaar: sie wurden Mitte April dort erlegt, wie man mir sagte, in der Nähe der Mineralquellen, d. h. circa 12 Klm. landeinwärts von Lenkoran auf dem gut bewaldeten Gebirgsfusse. Ich sah aus dieser Gegend nur weissbrüstige Tiger von nicht sehr starkem Wuchse. Damals war der Tiger garnicht selten in jenem N. W. Ende des Alburssystems, lebte aber vornehmlich im Tieflande und in den äussersten Verflachungen des Gebirges. Im Verlaufe von 7 Wochen brachte man mir, da ich hohe Prämien geboten hatte, sechs Tigerfelle, von denen die beiden oben erwähnten ganz frisch, die anderen schon mehr oder weniger aufgetrocknet und im Haare theilweise verdorben waren. Erstaunt war ich während meines achtmonatlichen Aufenthaltes im Gebiete von Talysch (Novb. 1879 bis August 1880) keine frischen Tigerfelle, trotz guter Preise, gestellt zu bekommen. Offenbar war das Thier im weiteren Umkreise von Lenkoran entweder garnicht vorhanden, oder doch sehr selten. Auch 1894 im December hörte man nur von vereinzelten Fällen in denen ein Tiger sich gezeigt hatte und zwar immer nur im Tieflande. Ich bin überzeugt, dass sich diese Erscheinung richtig erklärt, wenn man bedenkt, dass das Wildschwein in der sumpfigen Küstenzone von russ. Talysch in den letzten Decennien sehr stark beschossen wird. Dieses liefert nämlich dem Königstiger hier, wie auch in Transkaspien die Hauptnahrung und er geht dem Schwarzwilde nach. Als ich vor dreissig Jahren zum ersten Male in Lenkoran lebte gab es noch starke Saubestände auf der ganzen Strecke bis Astara. Die mohamedanische Bevölkerung kümmerte sich um diese wenig, die russische Bevölkerung war gering, Jäger nur vereinzelt. Mit der Zeit veränderte sich das. Es kamen Jäger von Profession im Winter dorthin, zu Hunderten, wenn nicht zu Tausenden wurden die ungezählten Wildenten dort für andere Märkte (Baku, sogar Tiflis) erbeutet und geräucherte Eberschinken konnte man bei manchen Bewohnern dutzendweise sehen. Die Mohamedaner schossen auf Bestellung für ein

Geringes die Beute, aber rührten sie nicht an, man musste sie selbst holen. Die Folge war, dass das Wildschwein viel seltener und damit auch sein Hauptverfolger, der Tiger rarer wurde. In jüngster Zeit nun sollen wieder, wie Herr Satunin mir mittheilt, Wildschweine und Tiger in einer Gegend häufiger geworden sein, wo die Bewohner zwar Russen, aber Sektirer sind, die ebenfalls, wie die Mohamedaner, das Schwein für unrein halten. Es ist das das grosse Dorf Prischib, schon in der Ebene 60 Klm. vom äussersten Nordfusse des Gebirges gelegen. Hier sah S. einen jungen Tiger in der Gefangenschaft, dessen Mutter im Winter 1896—1897 geschossen war. Mag sein, dass solange der Tiger gut genährt wird, er an der betreffenden Localität sesshaft bleibt Aus meinen ostsibirischen Erfahrungen weiss ich aber, dass er seinen Aufenthaltsplatz doch wechselt, sobald ein gewisses Revier von ihm bejagt und die Nahrung darauf spärlicher wurde.

Verbürgte Nachrichten über anderweitiges Vorkommen des Tigers in den Kaukasusländern liegen gegenwärtig nicht vor. Dass der Tiger quer durch die Mugan zum Südabhange des Grossen Kaukasus gewandert und im letzteren gelebt habe, bezweifle ich. Auch über sein Vorkommen in der Gegenwart am mittleren Araxes, wie Grevé [1]) angiebt, habe ich nichts Sicheres ermitteln können. Tournefort [2]) erwähnt sein Vorkommen zu Anfang des vorigen Jahrhunderts bei Erzerum. Tschichatschef [3]) spricht von ihm. Ich bereiste fast ganz Hocharmenien, man verwechselt ihn da oft mit dem Panther, ja bei Kulp musste ich die Erzählungen vom quasi Tiger auf die Hyaene deuten. Wir wissen von Brandt [4]) dass im Alterthume die beiden grossen Katzen, Tiger und Panther gegen N. W. weiter verbreitet waren als in der Gegenwart. Güldenstädt und Chardin führen den Tiger noch aus Mingrelien an, sogar aus der Ratscha, sprechen auch von Löwen und Panthern. Ich halte dafür, dass sich alle ihre Angaben in der That nur auf den Panther beziehen, der auch jetzt noch in jenen Gebieten lebt. Das Vorkommen des Tigers bis zum westlichen Südfusse des Grossen Kaukasus datirt aus viel früheren Zeiten. Der Panther aber hält sich in diesen Gegenden und auch an der Nordseite der Hauptkette bis in die Gegenwart.

Seit jener Zeit wurde dem Tiger sein Verbreitungsgebiet sehr weit gegen S. O. zurück geschnitten. Der Panther behauptete dagegen sein Revier gegen N. W. wie wir gleich sehen werden, viel standhafter. In allen Fällen, welche nur privatim oder in den Localblättern das Vorkommen des Tigers ausserhalb von Talysch auf russischem Boden meldeten und die sich verfolgen liessen, erwiesen sich diese Nachrichten als falsch, gewöhnlich lag Verwechselung mit dem Panther vor. Ostwärts, entlang der Südküste des Kaspi, namentlich im Gäsgau, bei Astrabad ist der Tiger am häufigsten und im transkaspischen Tieflande wieder vornehmlich auf das Wildschwein, somit auf die dichten Rohrbestände entlang den grösseren Flüssen angewiesen. Schon am Tedshen trafen wir ihn 1886 an Ein von dort stammendes Fell, № 36 d gehört der langhaarigen Form (F. tigris longipilis Fitz) an.

Dass es unter den talyscher Tigern auch starkwüchsige Exemplare giebt, erkennt man am Schädel, den Fürst Witgenstein dem Museum schenkte. Dieses Exemplar, № 36 b, wurde bei Belosuwar, also am Rande der Mugan nahe vom Nordfusse des Gebirges erlegt. Grösste Basallänge des Schädels vom hinteren Rande des Hinterhauptloches bis zum vorderen des Oberkiefers. 36,5 Ctm. Grösste Breite in den Jochbögen 27 Ctm. R.

№ 37. Felis pardus L. typ. et vart. tullianus Dem. et vart. leopardus L Es wird

[1]) Carl Grevé. Uebersicht der geographischen Vertheilung jetzt lebender Feliden, in Zool. Jahrb. Bd. VI. p. 63.

[2]) Relation d'un voyage du Levant ect. par M. Pitton de Tournefort Vol. III. pag. 216.

[3]) Asie mineure. Vol. II. pag. 612—613. Der Autor sah aber das Thier nicht.

[4]) Untersuchungen über die Verbreitung des Tigers ect. Mémoires de l'Acad. Imp. des sciences de St.-Ptb. T. VIII. 1859, pag. 175 sgt.

nicht leicht sein unter den kaukasischen Panthern zwei ganz gleich gefärbte und gezeichnete Exemplare zu finden. So lautet wenigstens mein Urtheil nach den vielen Fellen, die mir durch die Hände gingen. Am mittleren Araxes in der Engschlucht abwärts von Migri sah ich sehr starke Exemplare im Sommerhaar, deren Grundfarbe kaum etwas in Gelbchamois getrübt war. Die dunkelsten von anderen Localitäten weisen ein lichtes Bräunlichgelb als Grundton auf. Weder die Zeichnung der Ringe, ihr mehr oder weniger intimer Schluss der Bogenlinien, noch die Flecken halten feste Formen ein. Jüngere Thiere zeigen den centralen Flecken in den Ringen verwaschen bräunlich grau. Einen stark prononcirten Uebergang zum Leoparden kenne ich aus dem Kaukasus nicht, wohl aber aus Transkaspien. Bei Herrn Oberst Westmann in Aschabad sah ich das herrliche Fell (1886) und zeichnete es, da es nicht fortgegeben wurde ab. Die Grundfarbe war obenher recht dunkel, an den Flanken wurde sie heller und ging allmählich in das reine Weiss der Bauchseite über.

Panther leben, wenn auch nicht beständig und in grosser Zahl, so doch ab und zu vorübergehend fast überall im Kaukasus mit Ausschluss der ausgedehnten Ebenen und Steppen. Ihr Vorkommen hängt keineswegs von den Wäldern vielmehr nur vom Nahrungsreichthum an grösseren Thieren ab. Am mittleren Araxes leben sie im wasserlosen, nackten, zerklüfteten Felsengebirge nur deshalb, weil dort die Bezoar Ziegen sehr häufig sind, denen sie am Flusse bei der Tränke auflauern. Sie bewohnen die breite Zone von 0 bis zum ewigen Schnee, also im Mittel 10—12000' und gehen sowohl im Sommer auf die alpinen Weiden den Hausthieren, als auch den oft grossen Rudeln des Steinwildes nach. Mit diesen, wie mit jenen wechseln sie im Winter thalabwärts und besuchen, vom Hunger getrieben, nicht selten die Ansiedelungen der Menschen. Anfangs der fünfziger Jahre wurde sogar bei Tiflis ein Panther im Tellereisen gefangen (General Kessler) und Nordmanns Mittheilung [1]), dass 1835 Tiger bei Tiflis geschossen wurden, wird wohl der Berichtigung auf Panther bedürfen.

Zu beiden Seiten des Grossen Kaukasus ist der Panther von 0 bis reichlich 10000' vielfach nachgewiesen, aber der Meridian vom Tuapse am NO. Ufer des Schwarzen Meeres, wo ein Panther 1893 die Umgegend beunruhigte, scheint ihm gegenwärtig die Westgrenze seines Vorkommens zu ziehen. Für Noworossiisk und Anapa habe ich ihn nicht erkundet. Es muss bemerkt werden, dass östlich von diesem Meridiane die Kammhöhen des Grossen Kaukasus rasch wachsen und schon im Fischt und Oschten die Schneelinie erreichen, hier auch die reichen Steinwildstände beginnen. An der Nordseite hat das Jagdgebiet **Sr. Ksl. Hoheit des Grossfürsten Sergei Michailowitsch** in den letzten vier Jahren acht Panther geliefert. Die Osseten kennen ihn. Oestlicher, im Dagestan, konnte ich ihn für die Vorkette des Salatau nicht erkundigen, dort soll aber auch der Tur fehlen. Dagegen steht es fest, dass im Winter 1881—1882. bei Majur-tup, im 3-ten Kreise des Bezirkes von Grosny ein Mann im Walde vom Panther zerrissen wurde. Die Lesginer im höchstgelegenen Dorfe Kurusch (8200') zu Füssen des hohen Schah-dagh und Basar-düsü kannten den Panther dem Namen nach, konnten aber keinen Fall aus jüngster Zeit melden, welcher das Vorkommen bestätigt hätte.

An der Südseite der Hauptkette scheint er im Centraltheile, so im unteren Alasan Gebiete, am häufigsten vorzukommen. Mehrfach wurden Panther bei Lagodechi, Sakatali, Nucha und in der Bumschlucht erlegt. Westwärts liegen für das colchische Gebiet mir etliche Fälle über das Vorkommen zur Hand. Als ich 1864 zum ersten Male in die Län-

[1]) Man müsste eigentlich nur dann auffallende Fundorte melden, wenn man die in Rede stehenden Thiere selbst sah. Ich habe mich zu oft davon überzeugen können, dass die besprochene Beute sich nicht auf den Tiger, sondern mit Sicherheit auf den Panther bezog. Auf die Nachrichten von Hörensagen kann man fast nie etwas geben.

genhochthäler von Colchis kam, kannten sowohl die freien—als auch die — dadianschen Suanen (Ingur, Tskenis-tskali) das Thier. Die letzteren nannten den Panther „Wóbch" und auch nur mit der Bezeichnung von Katze: „Ziz", wussten, dass 1862 im Scenathale zwei erlegt wurden, klagten darüber, dass er im Winter ihr Vieh würge. In Laschketi, dem tiefstgelegenen Dorfe am Quellaufe des Hippos bevor er nach S. in die Engschlucht nach Mu.i biegt, kannte man nur den Namen des Thieres, aber keinen Fall über sein Vorkommen. Im unteren Mingrelien und auch in der Küstenzone von Abchasien sind die Fälle des Vorkommens wohl nur sehr selten, doch kannten die Bewohner z. B. von Dshwari das Thier als im Hochgebirge lebend. Am Psyb wurde 1861 ein Panther erlegt. In Abchasien nannte man ihn Alm. Von Sotschi liegen mir zwei Fälle vor, 1876 wurde Nachts ein im Freien schlafender Arbeiter von einem Panther überfallen, die Bestie verwundete ihn schwer im Genik und wollte ihn fortschleppen, er wurde gerettet und im Hospital geheilt (Garbe, Grot).

Auch für das Rion-Kura Scheidegebirge, für das pontische Küstengebirge, wie für den gesammten Antikaukasus, vom Trialet—über das Gandsha Gebirge nach Karabagh hin liegen sichere Nachrichten über das vereinzelte Vorkommen des Panthers vor. Auf der Domäne Borshom wurden im letzten Decennium drei Panther im Wildpark vergiftet. Für das Araxesthal kenne ich sichere Fälle von Kulp und aus der oben schon erwähnten Engschlucht, die bei Ordubad beginnt und sich hart an der steilen Südfront des Karabagh Gebirges hinzieht.

Am häufigsten aber traf ich den Panther wieder in Talysch an. Bei guten Schussprämien wurden mir in Lenkoran 1866 während meines siebenwöchigen Aufenthaltes 12 frische freilich zum Theil verdorbene Pantherfelle gebracht. R.

№ 39. Felis catus L. 0—Baumgrenze. Die mir vorliegenden Balgexemplare von verschiedenen Orten des Kaukasus weisen keine wesentlichen Unterschiede im Colorit auf. Die meisten haben eine stark in's Gelbliche ziehende, graue Grundfarbe. Nur ein Exemplar aus Sakatali ist reiner grau, es ist ein starker Kater, seine grösste Länge von der Nasenspitze bis Schwanzwurzel beträgt 69 Ctm.; die Schwanzlänge mit Haarspitze 34 Ctm.

Am häufigsten und stärksten muss die Wildkatze in den Wäldern Adshariens sein. Dafür sprachen die bedeutenden Fell Vorräthe in den Buden Batums, die ich als die Winter ausbeute von 1892—93 dort musterte und meine Auswahl traf.

Die Wildkatze ist da, wo Wald vorhanden, im Kaukasus überall zu finden, im Mittelgebirge am häufigsten. Verwilderte Hauskatzen im Colorit der Wildkatze sind nicht häufig (№ 39 a) dagegen Feldkatzen in verschiedener Färbung gemein, namentlich auf den Jagdrevieren in den Ebenen. In Lentechi (dad. Suanien) waren die Hauskatzen Ende Juni in voller Brunst.

№ 40. Felis sp. Von der Grösse der wilden Katze, pechschwarz, bisweilen mit weissen Stichelhaaren. Pelzwerk erster Güte. An vielen Orten sprechen die Jäger von diesem als von einem „wilden" Thier. Lebt nicht allein im Kaukasus, sondern auch in Transkaspien, z. B. am oberen Tedshen. Wir haben nur unvollständige Felle. Das Exemplar vom Schara-Argunj zeichnet sich durch fleckenartig vertheilte gelbliche Stichelung aus. R.

№ 41. Felis chaus Güld. Lebt vornehmlich in den östlichen Tiefländern und zwar in den gut bewässerten, zumal, wenn sie von Rohr- und Rubus-dshongel bestanden sind. Sowohl an der Nord-als namentlich an der Südseite des Grossen Kaukasus und am häufigsten in der südlichen Kaspischen Uferzone. Hauptfeind der Hasen, Phasanen und des Federwildes im Allgemeinen. Mit Sicherheit nur bis circa 2000' Höhe (Kurathal) nachgewiesen. Fehlt z. B. in Borshom (2600'). Aus dem westlichen Kaukasus liegen mir keine garantirten Nachrichten vor. R.

№ 41. Felis lynx cervaria Tem. 0—8000? Den typischen, nordischen Luchs habe ich

im Kaukasus niemals gefunden, obgleich ich in den Pelzhandlungen viele Hunderte von Fellen sah. Stets sind hier die Exemplare bedeutend kleiner und oft sehr stark gefleckt. In der Grundfarbe auf der Rückenseite und den Flanken schwankt der Ton von hell Kastanienbraun bis Graugelblich (Dagestan). Die Fleckereihen beiderseits entlang der Mittellinie des Rückens sind bisweilen zu durchgehenden Längsbinden vereinigt. Die Sommerfelle zeigen die Fleckung am deutlichsten, oft scharf umgrenzt; das Jugendhaar am wenigsten, bisweilen kaum angedeutet. Wenn man will, so kann man den kaukasischen Luchs mit demselben Recht vom typischen artlich trennen, wie das bei anderen Katzenarten geschah. Scharf umgrenzt werden aber auch in diesem Falle die Abgrenzungen solcher sogenannten Species sich nicht ziehen und durch die Erfahrung bestätigen lassen.

Der Luchs ist im ganzen gebirgigen Kaukasus Gebiet verbreitet und unabhängig vom Walde. Er bewohnt auch kahles Felsengebirge, z. B. unmittelbar bei Tiflis. Im bewaldeten Mittelgebirge ist er am häufigsten. Schöne Winterfelle preisen hoch. Im Dagestan forderte man dafür bis zu 10 Rbl. gewöhnlich zahlt man 3—4 Rbl. R.

№ 42, 43, 45. F. servalina Jerd., F. caracal und Cynaelurus jubata Schreb. Kann ich nur für Transkaspien und zwar nur aus tieferen Gebieten aufführen, sie wurden im Kaukasus niemals gefunden. R.

№ 46. Hyaena striata Zimm. Im Verlaufe von reichlich dreissig Jahren sind mir 10 Hyänen gebracht worden, die drei im Kataloge genannten im Fleisch, die anderen in meistens verdorbenen oder unvollständigen Fellen. Im Verlaufe aber der letzten zehn Jahre habe ich keinen weiteren Beleg für die Existenz der Hyäne in der Nähe von Tiflis ermitteln können. Die beiden Exemplare von 1869 brachten Molokaner und sagten mir, dass sie dieselben in den vom linken Kuraufer zurücktretenden Höhenzügen, unweit von der Stadt, erlegt hatten. Diese sind kahl und schluchtenreich. Gegenwärtig dehnt sich zum Fusse dieser Höhen die Stadt mehr und mehr aus und wird die Gegend durch die Eisenbahn stark beunruhigt. Das Exemplar bei Zarskije Kolodzy wurde vom Prinzen Albert von Sachsen-Altenburg erlegt. Es sind in dem Jagdgebiete von Karajas (Auenwälder linkerseits an der Kura, 40 Klm. unterhalb von Tiflis) seit 1864, soviel ich weiss, dreimal Hyänen geschossen worden. Nirgend ist dieses Raubthier häufig. Von der Nordseite des Grossen Kaukasus hat man mir nur einen Fall von Wladikawkas mitgetheilt. Einen Beleg über das Vorkommen am N. W. Ende des Gebirges lieferte ein Fell des Prof. Ballion, welcher in der Nähe von Noworossiisk auf seinem Gute lebte, wo Konservator Koenig es sah. Von östlicheren Gegenden aus dem Küstengebiete, von Abchasien, Mingrelien und Colchis liegen keine garantirten Facta über Hyänenfunde vor. Die Zeitung „Kawkas" meldet 1853 von Signach den Raub eines Knaben durch eine Hyäne, 1856 und 57 wird von dorther das Vorkommen wiederum erwähnt. 1853 erlegte man 1 Expl. bei Bjely-Klutsch. Im Araxesthal sprach man bei den Salzwerken von Kulp viel von Hyänen, auch der Fall eines Kinderraubes wurde erwähnt. R.

In Ordubad und in Migri am Araxes erzählte man mir ebenfalls von einzelnen Fällen des Vorkommens der Hyäne und dem Kinderraube derselben. Letzteres ist sehr möglich, da man im Sommer im Freien auf den flachen Dächern der nicht hohen Häuser schläft. Die locale armenische Bevölkerung fürchtet sie übertrieben und nennt sie den Menschen-Wolf (marta-kail). Auch von der Westküste des Kaspi sind mir Fälle über das Vorkommen der Hyäne bekannt, nicht nur aus dem Kreise Baku sondern sogar von Derbent. Für die letztere Angabe will ich keine Verantwortung übernehmen aber bemerken, dass einige Ortsbenennungen wenigstens auf das ehemalige Vorkommen der Hyäne hinweisen So wird z. B. eine Höhle bei Derbent „Kjaftar-dara", d. h. Hyänen Höhle genannt. Sat.

№ 47. Canis lupus L. Ganzes Gebiet 0—Schneelinie, oft den Heerden im Frühjahr nachwandernd und im Herbst mit ihnen zurückkehrend. Ueberall häufig und lästig Im Ratscha Gau oberhalb von Oni verneinten die Bewohner das Vorhandensein der Wölfe. Die lange Reihe der Wolfsschädel des Museums von der Domäne Borshom giebt genügende Aufklärung über die Gemeinheit des Raubthieres. Obwohl hier im Jagdgebiete schon seit Jahren allwinterlich dem Raubzeug und leider auch den schönen Lämmergeiern stark zu Leibe gegangen wird, so kann man doch im Durchschnitte auf 10—12 vergiftete Wölfe im Jahre rechnen. Mag sein, dass das Raubwild durch den reich besetzten, grossen Thierpark besonders angelockt wird.

Der Wolf ist im Kaukasus nicht stark und gross gebaut, wohl dreist aber doch furchtsam. Von Angriffen auf Menschen hört man selten, häufiger vom Bisse toller Wölfe.

Die schwarze Varietät (C. lycaon) kenne ich in vollkommenster Ausbildung aus dem Karatschai Gebiete, in der That war das ganze Fell pechschwarz und sehr schön in Haar, für mich aber zu theuer (100 Rbl.). Herr Jagdleiter Jüthner schenkte neuerdings ein Fell dem Museum, welches obenher überall schon recht rein schwarz ist, an den Flanken aber doch noch viel Gelbgrau aufweist, weil nicht alle Spitzen der Haare dunkel wurden. Dabei aber Kehle und die Bauchseite schneeweiss. Auch dieses Exemplar wurde im Quellgebiete des Kuban erlegt. Ein anderes aus Adsharien № 47 aaaa welches ich in Batum kaufte, zeichnet sich ebenfalls durch viel Schwarz, namentlich an den Flanken, aus. R.

№ 48. Canis aureus L. 0—3500'. Ich habe bedeutendere Höhen für das Vorkommen des Schakals nicht ermittelt. In Borshom bestand ein Rudel Schakale die Höhen, an deren Fuss 1865 das Palais des **Grossfürsten** gebaut wurde. Borshom liegt 2500' über dem Meere, jene Höhen überragen es um 500'—600'. Allabendlich hörte man von dorther ihr winselndes und bellendes Heulen. Im Verlaufe von wenigen Jahren verschwanden dort die Schakale vollständig. Gemein ist dieser freche und feige Räuber überall in den Dshongeln der Tiefländer, namentlich in Transkaukasien bis zu den Ufern beider Meere, östlich häufiger als westlich. Den drei Längenhochthälern von Kolchis fehlt er, ebenso im Letschgumgau. Am Nordfusse der Hauptkette weisen die Unterläufe des Kuban und Terek ihm die Grenzen seiner Verbreitung an. Baron Salza, ein eifriger Jäger, welcher lange Zeit in Chassaw-jurt commandirte, bestätigte mir das Vorkommen des Schakals noch 30 Klm. nördlich von seinem Posten in der Steppe und in Kisljar theilte man mir mit, dass es Schakale in den dichten Geröhren des Terekdelta gäbe. № 48 l. m. von Sakatali zeichnen sich durch starken Wuchs und üppiges Haar aus. Der Grundton der Färbung ist kaum etwas röthlicher, als bei den Exemplaren des Tieflandes [1]). R.

№ 49. Canis vulpes L. typ. und **№ 50. C. melanotus Pall.** Der Kaukasische Fuchs macht dem Systematiker Schwierigkeiten. Einerseits werden das ganze transkaukasische Tiefland und die Vorberge bis zu 5000' von einer Fuchsart bewohnt, die niemals die Grösse und auch niemals das Colorit des typischen Fuchses erreicht, andererseits liegen mir Belegstücke für den letzteren nur von dem westlichen Nordfusse des Gebirges und aus der Kamanzone vor. Aus letzterer auch die schwarze Varietät in nicht ganz ausgebildeter Reinheit, weil die beiden Exemplare noch jung sind, № 50 e, f. Ich habe diese beiden Exemplare, da sie obgleich ausgewachsen so geringe Grösse haben zu C. melanotus gezogen. Es kommen aber bei Gudaur auch typische Brandfüchse (огновки) vor. Ferner kenne ich, was die Färbung und Pelzgüte anbelangt Bälge aus den Gebirgen Adshariens und von den Umgegenden Achalzichs, die dem typischen C. vulpes gut entsprechen und endlich lieferte die Jagd in Borshom

[1]) Anmerk. Canis corsac L. soll, wie der dänische Consul in Rostow mittheilt östlich vom Don in den Steppen vorkommen, doch erhielt bis dato von dort her das Museum kein Fell.

(also nahe den letzteren Gebieten) Mischformen, nicht nur in der Grösse, sondern auch im Haar und seiner Färbung. In allen meinen Arbeiten habe ich den in Rede stehenden, von C. vulpes typ. entschieden verschiedenen Fuchs immer C. melanotus Pall. genannt. Die Diagnose verlangt für diesen zwar das Fehlen der weissen Schwanzspitze, welche bei den Kaukasiern bald grösser, bald kleiner vorhanden, oft sehr reduzirt ist und bisweilen ganz fehlt. Pallas schreibt Zoogr. ross. asiat. Vol. I pag. 45: „cauda plerumque in adlatis pellibus deest, apice nigricans". Es kommt vor, dass bei dem Abbalgen, namentlich, wenn es Jäger eilig verrichten, die Schwanzspitze an den Endwirbeln haften bleibt und dann dem Balg natürlich fehlt. Ich erwähne das, weil ich gerade nach solchen Bälgen in den Kaufläden suchte und sie mehrfach fand. № 50 i von Mleti hat, obwohl dem typischen Fuchs näher, als der hellen kleinen Varietät, keine weisse Schwanzspitze. № 50 o, Borshom, ein Mittelding zwischen C. vulpes typicus und C. melanotus, hat die weisse Schwanzspitze kaum angedeutet. Was die Ausdehnung des Schwarz auf der äusseren Ohrseite anbelangt, so ist sie ebenso schwankend, wie bei dem gewöhnlichen Fuchs, bei manchen Exemplaren erreicht sie die Basis, bei anderen nicht. Typisch ist sie bei den an der westlichen Nordseite erstandenen Bälgen. Die Transkaukasier haben das Schwarz auf der ganzen äusseren Ohrseite. Das gesammte Colorit der Transkaukasier zieht namentlich obenher mehr in ein Rothgrau als in's Fuchsroth. Die von der westlichen Nordseite erstandenen Exemplare schliessen sich entweder total an den typischen C. vulpes, oder nähern sich ihm doch so sehr, dass jeder Zweifel an der Art gehoben ist. Viel weniger ist das der Fall bei № 50 o (Borshom), welches Fell in jeder Hinsicht die Mittelstufe zwischen beiden Formen einhält. Die Dagestaner (Jewdokimowsk) stehen dem von mir als C. melanotus benannten viel näher als dem typischen Fuchs. Ein neuerdings aus circa 5000' Höhe von Kedabeg erhaltenes Fell ist genau das, was ich C. melanotus nenne, bis auf die Schnauze hat dieser Balg keine Spur der fuchsrothen Färbung am gesammten Pelz. Meine Anfragen bei den bekantesten Mammalogen gaben mir keine Gewissheit über diesen quasi Fuchs. Prof. Nehring fand, dass aus dem ihm zugesendeten Schädelmaterial sich in einzelnen Fällen ohne Schwierigkeit der Anschluss in den Grössenverhältnissen zum typischen C. vulpes ergiebt. Die überwiegende Zahl dieser Füchse ist aber bedeutend kleiner als der typische Repräsentant.

Herr Satunin, welcher die Vorräthe des Museums musterte, findet, dass die von mir als C. melanotus bezeichneten, nicht genugsam der Diagnose von Pallas entsprechen und hält sie am nächsten zu dem indischen. C. leucopus Blyth. stehend, was indessen noch näherer Untersuchung bedarf. Der letztere ist übrigens, wie Grevé mittheilt, für Afganistan ermittelt.

Am häufigsten war mein C. melanotus im östlichen Transkaukasien da, wo das Gebirge sich in Hügeln allmählich in die Mugan verflacht. Diese sind überall kahl und ernähren eine nicht üppige Steppenflora mit vorwaltendem Wermuthcharakter. Jahrweise sind dort Feldmäuse und Hasen erstaunlich gemein. Auf der Wegstrecke von Schemacha nach Adshi-Kabul und von dort nach Salian, die ich mehrmals auch im Winter passirte, konnte man bei weitem Horizont gleichzeitig am hellen Tage sechs und mehr dieser Füchse kreisen sehen. Sie bevorzugen trockene Gebiete. In der nassen Uferzone des Schwarzen Meeres, im mingrelischen Tieflande und bei den Abchasen kennt man den Fuchs als Bewohner des Gebirges, unten soll er fehlen. Auch meidet er die vollschattigen, geschlossenen Hochwälder, besonders die reinen Bestände der Rothbuche.

Preise aus erster Hand für C. melanotus: 30 Kop. bis 1 Rbl. 20 Kop.
„ „ C. vulpes 3—4 Rbl.
„ „ Schwarzfüchse je nach der Güte 10—30 Rbl.

№ 52. Ursus arctos typ. et meridionalis Midd. (incl. **syriacus Hemp. et Ehrb. et isabellinus Adams**). Ich ziehe mein kaukasisches Material an Bären artlich alles zusammen (Grevé scheidet syriacus von arctos) und spreche nur von U. arctos typ. und U. arctos meridionalis. Den ersteren, in Grösse und Färbung des Pelzes wirklich typisch, besitze ich nur in einem Exemplar von der Nordseite des Kaukasus, wiederum aus dem Jagdgebiete von Psebai durch Herrn Noska beschafft. Keinesweges aber lebt dort nur der typische Bär. Der verstorbene Noska hatte, als ich ihn 1893 besuchte, viele Bärendecken, darunter zwar keine gelben, doch aber eine fast silbergraue (Winterhaar) und braune in dunkleren und helleren Nuancen. Auf die Färbung kann man absolut nichts geben. In Transkaukasien und Hocharmenien trägt der Bär gewöhnlich ein schlechtes, d. h. dünnes Haarkleid von mehr oder weniger schmutzig brauner, lichter Farbe bis in die helleren Nuancen von Semmelgelb. Die ganz hellen sind die bei weitem selteneren.

Der Bär ist zwar am liebsten Waldthier, keinesweges aber ausschliesslich an den Wald gebunden. Ich habe ihn überall in Hocharmenien, oft in durchaus nackten Felsengegenden theils gesehen, theils erkundet, sogar am Ararat und auf dem Alagös. Die breiten Ebenen und Steppen meidet er. Er bewohnt die breiteste Zone von 0—12000' und im Sommer darüber hinaus, da er sich dann gerne auf dem Firn wälzt, dabei Haarflocken verliert und an manchen Plätzen in das hochalpine Sommergebiet der Gemse und des Steinwildes tritt. So traf ich ihn z. B. am Tschitcharo im dadianschen Suanien mit der Gemse im Juni 1864 an. Die Kosaken am Sardar-bulach Posten, nahe der Einsattelung zwischen beiden Araraten erzählten mir viel von Bären, welche das dort vorhandene, niedergedrückte Birkengehölz im August besuchen. Da giebt es recht viel Rubus saxatilis und auch Vaccinium myrtillus und das mag sie wohl zur zeitweisen Passage veranlassen. Am häufigsten, aber auch am schlechtesten im Haar ist der Bär in dem ehemaligen Tscherkessen Gebiete an den Quellläufen der Msymta und des Psyb. Es klingt unwahrscheinlich, ist aber doch wahr, dass ein Jäger der esthnischen Kolonie an der oberen Msymta in einem Jahre 38 Bären erlegte (1891—92). Man kann sich die dortige Häufigkeit des Bären ganz gut erklären. Mit der fast vollständigen Auswanderung aller Tscherkessen im Jahre 1864 wurde ihr ganzes Gebiet entvölkert. Dasselbe war überall waldbedeckt und die Zahl der Bewohner verhältnissmässig immer nur gering. Die Tscherkessen hatten bei ihren Ansiedelungen recht gute und grosse Gärten. Diese verwilderten nun, ihre Früchte sammt sonstigem Wildobst gaben den Bären reichliche Nahrung und Niemand beunruhigte sie. Daher die starke Vermehrung im Verlaufe der nächsten 20—30 Jahre. Auch jetzt ist nur die unmittelbare Küstenzone dieses Gebietes spärlich bevölkert, das Mittelgebirge so gut wie leer. R.

Es leben im Kaukasus zweifellos zwei Typen vom braunen Bären, die man wohl richtiger als zwei Arten benennen dürfte. In jüngster Zeit hat Dinnik in seiner Arbeit „der Bär und seine Lebensweise im Kaukasus" Abbildungen der Schädel dieser beiden Typen gegeben. Der eine ist schlanker und leichter, der andere gedrungener und massiver gebaut. Die Färbung ist sehr variabel. Sat.

№ 53. Lutra vulgaris Erxl. 0'—7000'. Ich notire diese Höhe für die vertikale Verbreitung der Fischotter als einen annähernd richtigen Mittelwerth. Ich fand das Thier im ganzen Gebiete und an manchen Stellen garnicht selten, wohl aber schwer zu fangen und noch schwerer zu erlegen. In den drei Längenhochthälern von Kolchis lebt es sowohl an den Oberläufen des Ingur (Cheledula) und Hipp s. als auch an denen des Phasis (Glola). Von den Quellzuflüssen der Kura kenne ich es aus gleichen Höhen. Im Dagestan fehlte es am Fusse des Salatau, die Bewohner von Buturnai verneinten sein Vorkommen. R.

№ 54. Meles taxus Schreb. 0—6000'. Namentlich im Mittelgebirge und den Vorbergen mit Wein-und-Maisbau (Mingrelien). In den Hochthälern an der Südseite im colchischen Gebiete waren die Bachsenfutterale der Eingeborenen gewohnlich aus schlechter Bärenhaut, nur selten aus Dachsfell gemacht, was auf die Seltenheit des Dachses daselbst schliessen lässt. Mein höchster Fundort liegt am Südfusse des Mammisson Passes im Dshandshachi Thale bei dem Dorfe Gurschewi auch bei Chotewi in derselben Gegend war der Dachs schon selten. № 54 n repräsentirt die hellfarbige Varietät canescens aus dem Tieflande von Talysch. R.

№ 55. Mustela martes. L. Das gelbe Kehlfeld ist in der Grösse sehr wechselnd. Am grossten, bis auf die Brustfläche hinter den Vorderfüssen, ist es bei № 55 l vom Argunj, am kleinsten bei № 55 n von der westlichen Nordseite (Psebai). Das Exemplar von Batum № 55 m weist durch die gesammte Körperfarbe im Colorit auf die Parallele zum Zobel hin. Ein lichtes, gelbliches Kastanienbraun deckt die ganze Rückenseite und hellt sich seitwärts auf den Flanken in schmutziges Bräunlichgelb auf. Dunkler, reiner braun sind nur die Füsse und die Brustfläche zwischen den vorderen, sowie die Schwanzspitze. Das Wollhaar an diesem Balge ist sehr hell und zieht von grau in's Gelbliche. Der Edelmarder lebt im Kaukasus überall wo Wälder sind, fehlt dem reinen Laubwalde nicht, bevorzugt aber die Coniferenbestände und zwar die beiden Tannen, in denen er von den Bergvölkern in Winter an vielen Orten (Adsharien, Abchasien, Colchis) mit plumpen Schlagfallen gefangen wird. In Suanien gab man mir ihn als nicht häufig an, dagegen liefern die Gebiete der Rionquellen ziemlich viel und gutes Pelzwerk vom Edelmarder. Der Chotewi'sche Kreis z. B. an 500 Felle von 2—5 Rbl. das Stück aus erster Hand, im Durchschnitte sollen da 4 Felle auf einen Jäger kommen. R.

№ 56. Mustela foina Briss. Wie bei dem Edelmarder so schwankt auch bei dem Steinmarder die Verbreitung der weissen Farbe auf Kehle und Halsseiten ungemein. Bei № 56 l aus Transkaspien geht sie bis an die Vorderfüsse. Bei № 56 i, k erreicht sie die Vorderfüsse nicht ganz. Die Exemplare von Tiflis № 56 a, b, c, d zeichnen sich dadurch aus, dass durch ein dunkles, abwärts gerichtetes Längenband das weisse Kehl-und-Halsfeld scharf getheilt wird. R.

№ 57. Putorius foetidus Gray. Wie aus dem Verzeichnisse zu ersehen ist, besitzt das Museum nur zwei kauk. Exemplare vom Iltis und zwar beide von der Nordseite. Aus Transkaukasien wurde die Art bisjetzt nicht nachgewiesen. Rossikow führt den Iltis als ziemlich häufig im Gebiete der Malka an. Das Exemplar № 58 i vom Temirgoje Salzsee trägt dünnes und recht helles Sommerhaar, es schliesst sich im Colorit gut an P. Eversmanni an. R.

№ 59. Putorius sarmaticus Pall. Beiweitem nicht so häufig als an der Nordseite ist der Tigeriltis in Transkaukasien, es scheint jedoch, dass er mit Ausschluss von Kolchis (bisjetzt von dort nicht nachgewiesen) in den Höhen von 0—5000' im ganzen Gebiete hier und da vorkommt und überdies haben R. und W. auch mehrfach sichere Fundorte für Transkaspien genannt (l. c. seprt. p. 31). R.

Seit der Publication meiner Arbeit über die kaukasischen Säugethiere (in Zool. Jahrb. Syst. IX 1898) fand ich den Tigeriltis noch an folgenden Orten: im Mai 1896 im Kreise Schemacha, unweit der Stadt und in demselben Jahre im Kreise Aresch in der Kura Ebene; im Jahre 1897 in Saljan (untere Kura) und in den Talyscher Bergen; endlich im Jahre 1898 im nordlichen Persien beim Dorfe Namin, Ardebilgau. Aber nirgend findet sich der Tigeriltis häufig. Das letzte hier erwähnte Thier wurde mir in Namin vom Medshid-chan

als besondere Seltenheit geschenkt. Jedoch sagten mir die Händler dass er bei ihnen keine Seltenheit sei. Sat.

№ 60. Putorius vulgaris Briss. und **№ 61. P. boccamela Cetti.** Das gewöhnliche Wiesel ist in Transkaukasien ungleich seltener als P. boccamela, wie aus dem Verzeichnisse hervorgeht. Bisjetzt kennt man es in Transkaukasien nur bis zu Höhen von circa 2000'. Rossikow führt das Wiesel aus 10000' Meereshöhe von Adai-choch an. Viel häufiger und über das ganze Gebiet verbreitet ist P. boccamela, in der Grösse zwischen P. erminea und dem Wiesel stehend. Auch diese Art wird im Winter bisweilen weiss (№ 61 m). Wahrscheinlich war das von Ménétries aufgeführte Exemplar (pag. 18. seines Catalogue raisonné) P. boccamela gewesen. Meine Mittheilung über das Vorkommen des Hermelins in Talysch muss auf Put. boccamela berichtigt werden. Spätere Correspondenz mit Herrn Büchner gab mir die Gewissheit, dass das Hermelin in den Kaukasusländern fehlt. Im Wolgadelta kommt es nach № 63 b noch vor. R.

№ 62. Putorius Stoliczkanus Blanf. Von diesem seltenen Wiesel haben wir (R. W.) im dem Bande I über die Transkasp. Exped. die ausführliche Beschreibung, welche Professor W. Blasius nach unserem Exemplare machte, publicirt. Vergleiche auch: Zool. Jahrbücher Bd. IV. R.

№ 64. Putorius lutreola Cuv. Nur von der Nordseite aus der Staniza Psebai erhielt ich ein Exemplar. Laut Angaben des Försters Grot in Sotschi soll der Nörz dort auch vorkommen, ein Belegstück liegt mir aber von der S. Seite der Hauptkette nicht vor. R.

RODENTIA.

Die Sammlung von Nagethieren des Kaukasischen Museums ist sehr reichhaltig, sie enthält sämmtliche Arten, welche bis jetzt in den Kaukasusländern gefunden wurden, beinahe alle aus Transkaspien (ausser Myodes migratorius Licht.) und ein bedeutendes Vergleichsmaterial aus anderen Gegenden. In dieser Sammlung lenkt eine Suite von Sciurus anomalus die Aufmerksamkeit auf sich, nach welcher man leicht die bemerkenswerthe Beständigkeit der Färbung dieser Art in allen Altersstufen und zu allen Jahreszeiten erkennen kann. Ferner sind Myoxus pictus Blanf., Gerbillus erythrurus Gray, G. persicus Blanf., G. Hurrianae Jerd., Cricetus Raddei Nehr., Microtus nivalis petrophilus Wagner, Nesokia Boettgeri R. et W., Sminthus concolor Büchn. Alactaga Williamsi Thomas und A. indica Gray sowie Spalax giganteus Nehr. und Sp. Nehringi Sat. in der Sammlung—alle diese sind Neuheiten für die Fauna des russischen Reiches. Von diesen sind Cricetus Raddei, Cr. Brandti und Nesokia Boettgeri sowie die beiden Spalax Arten überhaupt neu für die Wissenschaft und Sminthus concolor und A. Williamsi Seltenheiten ersten Ranges.

Von grossem Interesse sind auch die Sammlungen der Wald- und Feldmäuse aus allen Theilen des Kaukasus, allein man wird sich mit ihnen in Zukunft noch viel beschäftigen müssen. Sat.

№ 68. Sciurus anomalus Gmel. Troussart vereinigt in seinem Katalog (E. L. Trouessart. Catalogus Mammalium tam viventium, quam fossilium. Nova editio (prima completa) p. 491 № 2366) unter dem Namen Sc. persicus Erxleb.: Sciurus anomalus Gmel., Sc. caucasicus Pall., Sc. syriacus Ehrenb., Sc. russatus Wagner, Sc. historicus Gray und Sc. fulvus Blanf.

Pallas (P. S. Pallas Zoographia Rosso-Asiatica I p. 186) sagt selbst, dass sein Sc. caucasicus der Sc. anomalus Gmelin sei und führt sogar l. c. die schöne Beschreibung von letzterem an, welche vollständig auf unsere sämmtlichen kaukasischen Exemplare, die über-

haupt in der Färbung äusserst beständig sind, passt; so kommt die Priorität dem Sc. anomalus Gmel. zu.

Was die Arten: Sc. syriacus Ehrenb., Sc. russatus Wagn. und Sc. historicus Gray anbetrifft, so kann ich, weil sie mir in natura unbekannt sind und ich keine guten Beschreibungen davon zur Hand habe, nichts über ihre Beziehungen zu unserer Art sagen, doch darf ich unter keiner Bedingung die Identität von Sc. anomalus mit Sc. fulvus Blanf. zulassen. Wir besitzen junge und alte kaukasische Eichhörnchen im Sommer und Winterkleide sie unterscheiden sich in jeder Altersstufe und zu jeder Jahreszeit scharf von Sc. fulvus, was Jedem bei der Vergleichung der Beschreibungen von Gmelin (v. s.) und Blanford (W. Blanford. Eastern Persia vol. II p. 49, T. IV) deutlich wird. Ebenso verhält es sich mit Sc. persicus Erxl., obgleich dieses Eichhörnchen Ähnlichkeit mit unserer Art in der Färbung des oberen Theiles des Körpers hat, so unterscheidet es sich doch, nach der Beschreibung von Gmelin jun. (citirt bei Blanford l. c. p. 50) durch die Färbung des unteren Theiles des Bauches, Schwanzes und einiger anderen Merkmale, sicher von ihm. Auf diese Weise, meine ich, kann man schon a priori voraussetzen, dass das kaukasische Eichhörnchen Sc. anomalus Gmel. welches sich von den nach der geographischen Verbreitung nächsten Arten unterscheidet, auch weder mit Sc. syriacus, noch mit irgend einer anderen Art identisch sein wird, sondern eine völlig selbstständige Art darstellt.

Obgleich Nachrichten von Fällen über das Vorkommen des Eichhörnchens auf der Nordseite des grossen Kaukasus vorhanden sind, so können sie doch nicht als erwiesen betrachtet werden. Jedoch ist es zweifellos, dass dieses Eichhörnchen auf dem Südabhang der Hauptkette und im kleinen Kaukasus in der Zone der Buchenwälder lebt. Sat.

Ich habe das Eichhörnchen nirgends häufig angetroffen. Im Verlaufe von zehn Tagen, welche ich 1864 brauchte, um in der ungangbaren Ingur Schlucht von Lachamuli nach Dshwari circa 70 Klm. (Suanien-Mingrelien) zu gelangen, sah ich es nur einmal und zwar hier wie überall anderswo im Buchenwald, nicht im Nadelholz. Auf dem Gute „Betanien" des Barons Nikolai unweit von Tiflis wird es alljährlich im Garten auf den Wallnussbäumen in wenigen Exemplaren gesehen. Während der Wanderung zum Suantgau (Talysch) lebte diese Art (?) ebenfalls im reinen Buchenwalde, die Bauchseite war fast fuchsroth. Die Deutung der nachfolgenden Namen ist nicht ganz sicher, sie kann auch dem Siebenschläfer gelten. Namentlich gilt das für das Gebiet der Karatschaizen und Tschetschenzen, da von der Nordseite Myoxus glis vielfach, das Eichhörnchen aber nicht mit voller Sicherheit nachgewiesen wurde. Die erkundigten Namen lauten:

Suanien, dad.—Tritine
Abchasien —Abshidsha
Karatschaizen —Agás
Tschetschenzen—Tarsal } Myoxus glis? R.

№ 74. Spermophilus musicus Mén. Leider befindet sich im Museum kein Exemplar dieser Art aus der alpinen Zone wo sie auch vorkommt. Koenig beobachtete sie in grosser Anzahl am Kükürtlikol 10000'. Steppen des Nordkaukasus und Alpenwiesen der nordwestlichen Hauptkette 0—10000'.

№ 75. Castor fiber L. Die Frage über das Vorkommen des Bibers im Kaukasus bleibt noch eine offene. Näheres darüber siehe: G. Radde und E. Koenig. Das Ostufer des Pontus, in Peterm. Mittheil. Ergänzh. 112 p. 116 und „Satunin l. c. p. 297".

№ 77—78. Myoxus dryas Schreb. und **M. pictus Blanf.** M. dryas ist sowohl im nordlichen Kaukasus als auch überall in Transkaukasien gewöhnlich. Was den M. pictus

Blanf. anbelangt, so muss ich mich, trotz dem viele neueste Systematiker z. B. Troussart (l. c. p. 454), Roevens (C. L. Roevens. Die Myoxidae oder Schläfer. Leiden 1890) u. a. diese Art mit der ersteren vereinigen, vorläufig eines entscheidenden Urtheils enthalten. Wenn auch die Länge des Schwanzes und die Färbung des transkaukasischen M. dryas ein wenig variirt und er sich dem M. pictus nähert, so bleiben doch einige Eigenthümlichkeiten in der Färbung und verhältnissmässig kleinere Maasse der Sohlen als unterscheidende Kennzeichen. Ausserdem ist das Verbreitungsgebiet von M. pictus von dem des M. dryas verschieden, ich kenne die erstere Art nur aus dem nordöstlichen Theil Transkaukasiens von den Abhängen der Hauptkette. Sat.

№ 81. Gerbillus meridianus Pall. Das Exemplar 81. b. zeichnet sich durch aussergewöhnlich kleinen Wuchs aus.

№ 82. Gerbillus erythrurus Gray. Diese Art wird hier zum ersten Male in die russische Fauna eingeführt. Es wurden einige Exemplare von Herrn Warentzow unweit Aschabad erbeutet.

№ 83. Gerbillus persicus Blanf. Das Exemplar 83 a, welches in Olty im Gebiete von Kars erbeutet wurde, ist in meiner Abhandlung über die Säugethiere des Kaukasus (l. c. p. 300) aufgeführt unter № 61 Gerbillus spec.? Bei diesem Exemplar fehlt das Ende des Schwanzes, daher wurde es damals nicht bestimmt. Jetzt stehe ich es nach Vergleich mit transkaspischen Exemplaren zu dieser Art, obgleich es einige craniologische Unterschiede aufweist, welche wohl durch das Alter zu erklären sind. Unsere Exemplare sind alle kleiner als das von Blanford (l. c. p. 66) beschriebene. Für die Fauna des russischen Reichs wird diese Art hier zum ersten Male aufgeführt.

№ 84. Gerbillus caucasicus Bogd. Steppen am mittleren Lauf der Kura. Hält keinen Winterschlaf.

№ 84—85. Gerbillus Hurrianae Jerdon. Mit grossem Zweifel beziehe ich zwei Exemplare unserer Sammlung auf diese Art, da ich zu ihrer Bestimmung mich nur geringer Literatur bedienen konnte und kein Vergleichsmaterial besass.

№ 87. Gerbillus spec.? Jaffa, wegen völligem Literaturmangel über die Fauna dieser Gegend unbestimmt geblieben. Sat.

№ 89. Cricetus frumentarius Pall. In der Steppenzone und den Vorbergen des nördlichen Kaukasus.

№ 90 und № 91. Cricetus (Mesocricetus) Brandti Nehr und Cr. Raddei Nehr. Prof. Nehring hat sich in letzter Zeit sehr eingehend mit den kauk. Hamstern beschäftigt. Das Endresultat seiner Untersuchungen veröffentlichte er im Archiv für Naturgeschichte 1898. Bd. I. pag. 373—392 nebst Tafel. Indem ich die Vorläufer zu dieser Arbeit übergehe muss ich, auf die letztere fussend, Folgendes über die Hamster des kauk. Museums sagen. Den typischen Cr. nigricans Brdt., jetzt Mesocricetus nigriculus Nehr. besitzt das Museum nicht. Er gehört den Vorbergen des Elbrus, den Quellthälern des Terek an der Nordseite des centralen Kaukasus an. Das von Ménétries 1829 von dort beschaffte Exemplar ist der Typus dafür. Ebenfalls nur an der Nordseite des Grossen Kaukasus, aber im östlichen Theile (Dagestan) lebt Cr. Raddei Nehr. (91 a—c) mit dunkler Färbung fast der ganzen unteren Seite von der Brust. In Transkaukasien ist bisjetzt nur eine dritte Art (Form) nachgewiesen, nämlich Cr. Brandti Nehr. mit heller Färbung des Bauches und der Kehle. Eben diese Art wurde auch von Hocharmenien (90 n) gebracht, ebenso aus persischem und kleinasiatischem Gebiete. Die oben citirte Abhandlung Nehrings enthält Alles was sich auf diese Hamster bezieht. Unsere Tafel giebt die Abbildungen der oben genannten zwei Hamster Arten und ihrer Schädel. R.

№ 92 –93 **Cricetus arenarius Pall. und Cr. phaeus Pall.** Die Unterscheidung dieser zwei verwandten Arten ist äusserst schwer, wenn man sie nur nach ihren Beschreibungen bestimmen will und kein Vergleichsmaterial vor sich hat. Nach einigem Schwanken ziehe ich sämmtliche kaukasischen Hamster dieser Gruppe zu Cr. phaeus, obgleich sie bedeutend in der Färbung variiren.

In Transkaukasien und den Vorbergen des nordöstlichen Kaukasus weit verbreitet. 0—1000'. Sat.

№ 94. **Microtus amphibius L.** Zu dem von mir über die Wasserratte in meiner Arbeit über die kaukasischen Säugethiere (l. c. p. 302) Gesagten, kann ich hier noch Folgendes hinzufügen. Im Sommer 1896 erbeutete Herr Koenig einige Exemplare dieser Art am Tandurek-tschai im Gouv. Eriwan, ich selbst sammelte in demselben Jahre einige Stücke an den Bewässerungskanälen bei Tiflis. Beim Vergleich mit Exemplaren aus dem moskauschen Kreise konnte ich keine Unterschiede, weder im äusseren Bau, noch in der Bildung der Zähne finden.

Die Wasserratte ist im nördlichen Kaukasus überall häufig, wo sie sich nach Rossikow bis in die subalpine Zone 9500') verbreitet, wahrscheinlich kommt sie auch überall in Transkaukasien vor und zwar in den Höhen von 1000—4000'. (Manglis). Sat.

№ 96. **Microtus nivalis petrophilus Wagner.** Der Zahnbau von № 96—96 b stimmt gut mit der Beschreibung von Hypudaeus petrophilus Wagner überein und mit dem Diagramm der Zähne welches bei Blasius (l. c. p. 360) abgebildet ist. Selbst das Exemplar № 96, ein erwachsenes Weibchen, ist bedeutend kleiner als die Repräsentanten dieser Art aus den Alpen, es hat nämlich folgende Maasse:

Von der Schnauzenspitze bis zur Schwanzbasis (von unten)	$107^{mm.}$
Der Schwanz mit den Haaren am Ende	$56,5^{mm.}$
Die Endhaare am Schwanze	$5^{mm.}$
Länge des Hinterfusses mit Nägeln.	$19,5^{mm.}$

Die übrigen Exemplare sind noch jung, aber mit schon so weit entwickelten Zähnen, dass man sie genau bestimmen kann. Sat.

№ 98. **Microtus arvalis Pall.** Der Bau der Zähne der kaukasischen Feldmäuse unterliegt solchen Schwankungen dass ich ihre Beschreibung in einer besonderen Abhandlung publiciren werde, ein Gleiches soll auch über den Zahnbau von M. socialis geschehen. Im ganzen Kaukasus verbreitet. In Transkaukasien von 3000'—8000'. Im nördlichen Kaukasus ist M. arvalis auch in der Ebene gemein.

№ 99. **Microtus socialis Pall.** In Transkaukasien von 0—3000'. Während meiner Reise im Herbst 1896, welche zur Untersuchung der Verheerungen durch Feldmäuse in Transkaukasien gemacht wurde, konnte ich nachweisen, dass sich M. arvalis und M. socialis gegenseitig ausschliessen. M. socialis bewohnt die niedrigen Gegenden und geht nicht höher als 3000', dann beginnt die Verbreitung von M. arvalis, welche bis über 8000' vorkommt. Der höchste Fundort dieser Art ist Kurusch in Dagestan 8115' wo sie von Radde erbeutet wurde.

№ 106. **Ellobius talpinus Pall.** Steppen des nördlichen Kaukasus. Geht nicht hoch ins Gebirge.

№ 106 [1]. **Ellobius lutescens Thomas.** Diese unlängst von Thomas beschriebene Art (Annals and Magazine of Natural history Ser. 6. Vol. XX Septb. 1897) konnte ich ebenso wie Al. Williamsi bestimmen, nachdem mir der Gelehrte seine Arbeit darüber zuschickte. Dank der Beihülfe des Herrn J. J. Krjiwoblozky, Offiziers der Grenzwache des

Postens Kjalwjas konnte ich zwei Exemplare erbeuten. Der genannte Posten liegt an der persisch-talyscher Grenze in 6000' Meereshöhe. Ein drittes Exemplar Anfangs October ebenda gefangen, sendete der Offizier mir später zu. Die von Thomson erwähnten craniologischen Eigenthümlichkeiten bestätigen sich gut an meinen Exemplaren. Der 2te obere Backenzahn hat wie bei Ell. fuscocapillus Blyth an der inneren Seite drei deutliche Zahnungen und nicht deren zwei wie bei Ell. talpinus, auch die Schnauze ist bedeutend länger als bei dem Letztgenannten. Die Behaarung ist bei diesem October Exemplar aussesordentlich lang und dicht mit nicht gelblichem, sondern mit weisslich aschgrauem Anfluge. Sat.

№ 107. Mus rattus. L. An einigen Stellen Transkaukasiens noch zahlreich, z. B im Dorfe Muchran, Gouv. Tiflis.

№ 108. Mus decumanus Pall. Ueberall in den Städten und in den meisten Dörfern. Sat.

In Tiflis liegen beide Rattenarten noch im Kampfe, doch ist M. rattus nicht so gemein als die Wanderratte. R.

№ 109. Mus musculus L. Sie variirt sehr in der Färbung. Ueberall zahlreich und führt stellenweise eine vollständig wilde Lebensweise. In verticaler Verbreitung geht sie mit dem Menschen zusammen.

№ 109. ll. Mus musculus bactrianus Blyth. Zu dieser Varietät der gewöhnlichen Hausmaus rechne ich die in Transkaukasien gefundenen Mäuse (№ 109 ll.) mit rein weisser Färbung der Unterseite des Körpers.

№ 110. Mus Wagneri Eversm.=Mus bactrianus R. W. l. c. p 1033 (Sept. 41).

№ 112. Mus spec.? Ein sehr junges Exemplar.

№ 113. Mus sylvaticus L. und **M. arianus Blanf.** Mit den Waldmäusen verhält es sich ebenso wie mit den verschiedenen Arten der Spitzmäuse. Ich habe nicht nur eine Menge kaukasischer Exemplare eingehend untersucht, sondern auch solche aus dem mittleren und südlichen Russland und der Krim und hoffe in kurzer Zeit die Resultate meiner Untersuchungen ausführlich zu veröffentlichen. Hier beschränke ich mich auf folgende Bemerkungen:

1) Die Färbung der Haare ist ein sehr unzuverlässiges Merkmal für die Unterscheidung. Einerseits sind im allgemeinen die kaukasischen Exemplare heller, doch fand ich unter den von mir an ein und demselben Platze im moskauschen Kreise gesammelten Exemplaren grell und blassgefärbte Thiere.

2) Die Länge der Sohle des Hinterfusses ist bei den von mir untersuchten Exemplaren aus dem mittleren und südlichen Russland, der Krim und dem Kaukasus geringer als die Entfernung von der Schnauzenspitze bis zur Basis des Ohres, wie bei M. arianus.

3) Der mittlere rostgelbe Streifen auf der Brust, welcher nach Büchner [1]) charakteristisch für M. sylvaticus ist und bei M. arianus fehlt, ist bei allen von mir gesehenen Exemplaren gut ausgeprägt.

№ 114. Mus agrarius Pall. Bis jetzt nur aus dem westlichen Theile des nördlichen Kaukasus nachgewiesen.

№ 119 [1]) **und 119** [2]). **Spalax Nehringi Sat.** und **Sp. giganteus Nehr.** In letzter Zeit hat Prof. Nehring, in Folge seiner Untersuchungen der Schädeldifferenzen bei Spalax viele neue Arten aufgestellt und K. A. Satunin hat nach Prüfung unseres Materiales einen Spalax beschrieben, welchen er zu Ehren dieses Gelehrten benannte. Es war mir nicht mehr möglich diese beiden Arten mit laufenden Nummern zu versehen da der Katalog bereits

[1]) E. Büchner. Wissenschaftl. Result. Przewalsky's Reise. Mammalia, p. 90.

abgeschlossen war und führe ich sie darum sub № 11[1]) und 119[2]) an. In Bezug auf diese eingehenden Untersuchungen beider Gelehrten weise ich hier nur auf Artikel im „Zoologischen Anzeiger“ № 558, 1898. pag. 311—315 und „Sitzungsberichte der Gesellschaft naturforschender Freunde zu Berlin“ 1897, № 10 und № 1, 1898.

Sp. Nehringi ist bisjetzt nur von einer Localität aus dem Quelllande des Araxes bekannt, nämlich von den Weideplätzen der Kurden bei Kasikoporan, wo Herr Conservator E. Koenig im Juli 1896 das Thier entdeckte.

Unsere Tafel giebt die Abbildung dieser neuen Art und die Schädel von sechs anderen Blindmollen. R.

№ 120. Sminthus vagus Pall. Das kaukasische Exemplar dieser überall seltenen Art ist ein wenig kleiner als die mir zum Vergleich zur Verfügung stehenden Stücke aus dem mittleren und südlichen Russland. Von Radde bei Gunib in circa 5000' Höhe gefangen.

№ 121. Sminthus concolor Büchner. Stimmt gut mit der von Büchner gegebenen Beschreibung mit Ausnahme einiger Differenzen in den Maassen, überein. Von Radde in Suanien in 9000' gefangen.

№ 122. Alactaga alactaga Oliv. = A. saliens Sat. l. c. p. 307. Gewöhnlich in den Steppen des nördlichen Kaukasus.

№ 123. Alactaga Williamsi Thomas. (Ann. a Mag. Nat. Hist. Ser. 6. Vol. XX. September 1897). Thomas sprach in der oben citirten Abhandlung die Vermuthung aus, dass die von mir in Transkaukasien gefundenen Alactaga, welche wie ich bemerkte, sich von den ciskaukasischen und wolga-uralschen Stücken unterscheiden, zu dieser neuen Art gehören. Als ich Dank der Liebenswürdigkeit des Herrn Thomas diese Abhandlung erhielt, untersuchte ich sorgfältig das mir zur Verfügung stehende Material und fand dass, obgleich die meisten Exemplare sich besser an die folgende Art schliessen, doch № 123 unzweifelhaft zu dieser neuen Art gehört und mit Ausnahme einiger unbedeutenden Abweichungen in der Färbung vollkommen mit der von Thomas gegebenen Beschreibung übereinstimmt. Das Thier wurde im Kreise Kuba, wo ich frühe: keine Sandhasen gesehen, erbeutet. Ich führe hier einige Messungen dieses Exemplares sowie die von Thomas nach Exemplaren aus Wan gegebenen Maasse auf:

	Wan.	Kuba.
Von der Schnauzenspitze bis zur Schwanzbasis	141mm.	150mm.
Schwanzlänge mit den Haaren	203mm.	223mm.
Sohle des Hinterfusses	65mm.	68mm.
Ohrlänge (von der äusseren Basis)	46mm.	46mm.
Auch ist der Schädel verhältnissmässig etwas grösser:		
Basallänge	27,2mm.	28mm.
Grösste Breite der Jochbögen	23,8mm.	25mm.
Nasenbein Länge	13mm.	14mm.
„ Breite	4,8mm.	5mm.
Geringster Abstand des inneren Augenhöhlenrandes	9mm.	9,5mm.
Länge der oberen Zahnreihe	5,7mm.	6,3mm.
Breite der Schädelkapsel	18mm.	18,3mm.

Die Exemplare von Thomas wurden in einer Höhe von 5000', unseres im Niveau des Meeres gefunden. Sat.

№ 124. Alactaga elater Licht. = A. acontion aut. nec Pall. In neuester Zeit hat Prof. Nehring (A. Nehring. Ueber Gebiss- und Schädelunterschiede von Alactaga elater Licht.

und A. acontion Pall. in: Sitz. Bericht. Gesellsch. Naturf. Berlin 16 Nov. 1897) auf Grundlage der Untersuchungen der Originalexemplare von Pallas und Lichtenstein, welche sich im Berliner zoologischen Museum befinden, bewiesen, dass das Thier, welches gegenwärtig die Zoologen als Alactaga acontion Pall. bestimmen nicht diese Art, sondern A. elater Licht. ist. Dagegen ist A. acontion Pall. eine wenig bekannte centralasiatische Species, welche eine ganz besondere Zahnformel und anderen Bau des Schädels besitzt, so dass man sie sogar in ein besonderes Genus — Alactagulus abtrennen muss.

Obgleich das garnicht mit dem Verbreitungsgebiet, welches Pallas seinem A. acontion beilegt übereinstimmt und er ohne Zweifel beide Arten nicht unterschied, obwohl er die betreffenden Exemplare kannte, so erhielt er zur Beschreibung zufällig nur die centralasiatische Art. Daher muss man zugeben, dass die von Pallas als Dipus jaculus var. pygmaea beschriebene Form in der That nicht mit Alactaga acontion der jüngeren Autoren identisch ist, um so mehr als Pallas ihr drei Backenzähne im Oberkiefer zuschreibt, was später für einen Schreibfehler gehalten wurde. Auf diese Weise ist A. acontion in A. elater umzunennen.

Zu dieser Art zieht Nehring auch die in Transkaspien in der Nähe von Krasnowodsk erbeuteten Sandhasen, mir ist von dort nur A. indica Gray bekannt Sat.

№ 125. Alactaga indica Gray. Zu dieser Art gehören alle von mir gesehenen Exemplare von Alactaga aus Transkaspien. In der Arbeit über die Säugethiere aus diesem Gebiete von Radde und Walter (l. c. p. 1049 Sept. 57) ist diese Art unter dem Namen von Alactaga acontion Pall. aufgeführt.

№ 126. Hystrix leucura Sykes = H. hirsutirostris Brandt. Sowohl im Kaukasus, wie auch in Transkaspien lebt nur H. leucura, daher ist H. cristata ganz aus dem Verzeichniss der Säugethiere des russischen Reiches zu streichen. Im Kaukasus findet man das Stachelschwein nur in Talysch, wo es in den niedriger gelegenen Gebieten auch in den Wäldern recht gewöhnlich ist, seltener wird es auch in der Steppe angetroffen z. B. beim Dorfe Prischib.

№ 129. Lepus europaeus Pall. Der transkaukasische Hase wird wahrscheinlich als besondere Art abgetrennt werden müssen, aber aus den von mir schon mehrfach angeführten Gründen ist es jetzt unmöglich dieses zu thun.

№ 131. Lepus tolai Pall. (=L. Lehmanni Radde und Walter l. c. p. 1054 Sept. 62). Wie bekannt vereinigt Büchner (l. c. p. 194) in letzter Zeit den L. Lehmanni wie auch einige andere Arten der centralasiatischen Hasen mit L. tolai Pall. Sat.

UNGULATA.

№ 133. Sus scrofa L. 0—8000'. Das Wildschwein soll nicht nur im Sommer bis in die subalpine Zone wandern, man will es auch im Winter, namentlich an den verlassenen Lagerplätzen der Nomaden, also in Höhen von 6—8000' angetroffen haben. In den Tiefländern ist es, besonders in den Rohrbeständen entlang den unteren Stromläufen und in den Dshongeln der Uferzonen, sowie thalaufwärts auf entlegenen Inseln und verrotteten Waldbeständen entlang den Flüssen an vielen Orten sehr gemein. Die Keiler werden bis 10 Pud schwer. Sie greifen, auch wenn krank geschossen, selten an. Nicht überall ist das Wildschwein der Bewohner des bewaldeten Gebirges. Im oberen Suanien soll es noch vor 40 Jahren am Fusse des Laila Gebirges gelebt haben, jetzt fehlt es da. Abwärts in der Ingurschlucht lebte es am Chaisch und Nazisquil, fehlte aber bei Dshwari. So auch wurde mir das Vorkommen an den Quellen des Rion verneint, dagegen für die obere Kwirila bestätigt. Fürst Le-

wan Dadian vernichtete als gewaltiger Nimrod die Bestände des Wildschweines am oberen Hippos. An solchen und ähnlichen Localitäten im Mittelgebirge hängt das Vorkommen des Wildschweines wesentlich von der Häufigkeit der Eiche und süssen Kastanie, in höheren Lagen von der Rothbuche ab. Aber auch im reinen Kiefernwalde trifft man es bisweilen an (Azkur).

Ich will hier eine Bemerkung über das kleine mingrelische Schwein machen, welches sich zwar zu den Ansiedelungen der Menschen hält, aber doch halb wild lebt und nicht besonders gepflegt wird. Ueberall findet man im Rionbassin, wenn man abwärts von den grossen Strassen in's Innere des Landes kommt in der Nähe der zerstreut liegenden Ansiedelungen kleine Trupps von 6—12 Köpfen dieses elenden, höchstens zwei Fuss langen Schweinchens von constanter Farbe, die dem Colorit des Wildschweins recht gut entspricht. Diese Thiere sind äusserst genügsam, ich sah, wie sie die Unkräuter des Weges, Polygonum aviculare und Plantago lanceolata abweideten. Sie fallen durch ihren verhältnissmässig langen und flachen Kopf auf. Erst neuerdings gelang es mir durch den Prinzen Murat ein Paar Schädel ♂ und ♀ von dieser verkommenen, kleinen Schweinesorte zu erhalten, die ohne Pflege sich selbst überlassen blieb und durch ein um den Hals gelegtes, aus Stäben gemachtes Dreieck daran verhindert wird in die Gärten uud Maisfelder zu dringen. Ich fand diese Thiere bis in das freie Suanien hinein; in Pari z. B. noch in 5000'. So verhielt sich die Sache wenigstens als ich 1864 meine erste Reise in Kolchis machte. Vor nunmehr 10 Jahren hatte der Engländer Reiss die ersten fast nackthäutigen Schweine englischer Race nach Poti und Sugdidi gebracht und 1865. führte Ananow dergleichen in Warziche ein. Gegenwärtig kann man in der Küstenzone bei einzelnen Wirthen sehr schöne Racenthiere sehen, Mischlinge an den nicht entlegenen Orten fast überall. R.

№ 136. Cervus elaphus L. Könnte ich sicher scheidende Grenzen ziehen zwischen den beiden extremen Geweihformen der kaukasischen Edelhirsche, so würde ich natürlich C. elaphus von C. maral Ogilby artlich trennen. Solche scheidende Grenzen sind aber nicht vorhanden, vielmehr finden sich vermittelnde Uebergänge von einem Extrem bis zum anderen, sowohl in der Auslage der Geweihe, als auch in der Textur an der Basis und in der Kronenbildung und zwar hat das statt auf ein und demselben Terrain. Man muss also zugeben, dass beide extreme Formen unmittelbar beieinander leben, womit aber noch nicht gesagt ist, dass sie auch in demselben Rudel stehen. Die Domäne **Sr. Kaisl. Hoheit des Grossfürsten Michail Nikolajewitsch,** Borshom, in deren weithin zusammenhängenden Wäldern seit 1867 die Hochwildjagd regelrecht ausgeübt wird, liefert dafür die schlagendsten Beweise. Ich habe aus der grossen Anzahl von Geweihen, die dort als Jagdtrophäen mit genauen Angaben der Schussdaten aufbewahrt werden, die extremen Formen gruppirt und war Herr Moldenhauer so liebenswürdig sie photographisch aufzunehmen. Die beigegebenen Tafeln beweisen zur Genüge, dass in Bezug auf Auslage, Stärke und Textur die Variationen selbst aus einem Stande auseinander zu halten sind.

Will man die extremen Formen artlich auseinander halten, so bleibt nichts anderes zu thun übrig, als den vermittelnden die trinäre Bezeichnung C. elaphus-maral beizulegen. Das aufgestellte Exemplar des Museums № 136 von Elisabethpol ist von Satunin in seiner Arbeit [1]) als C. maral Oglb. benannt worden. In der Färbung entspricht es durchaus dem typischen Hirsch, die Auslage der Geweihe ist recht flach. Es hält schwer zu einem festen, endgiltigen Urtheil über Art oder individuelle Varietät zu kommen, um so mehr, als auch im Gandsha Gebirge, dem jenes Exemplar entstammt, normale Edelhirsche nicht selten sind.

[1]) Vorläufige Mittheilungen über die Säugethierfauna der Kaukasusländer, in Zool. Jahrbücher, Bd. IX, pag. 309.

Taf. XV
Закаспійск.
край
Transkaspien
Anatidae
Bos
bonasus
Canis
lupus
Cervus
elaphus.
(maral?)

Tab. XV

Von Herrn Kölle aus Kedabeg erhalte ich die Nachricht, dass bisweilen Hirsche am oberen Schamchor im Winter erscheinen. So 1892 sieben Exemplare. Man hielt sie für Läufinge aus den westlicher gelegenen Wäldern von Delishan, später wurden keine mehr beobachtet. Die starken Geweihe welche in der Forstei von Kalakent vor Jahren zu sehen waren, stammten nicht aus diesem Gebiete sondern von Laisch (Schemacha) von wo sie die Kupferschmiede hierher gebracht hatten. Die Jäger unterscheiden den typischen Hirsch vom sogenannten Lopatnik, d. h. Schaufelhirsch, der also die mehr oder weniger verbreiterten Kronenenden besitzt. Sie behaupten, dass das Winterhaar der letzteren mehr gelblichgrau gefärbt sei, als das bei dem typischen Hirsch, dessen graues Winterhaar abwärts an den Füssen schwärzlich wird. Auch soll der Schaufelhirsch in grösseren Rudeln stehen. Die Meinung der Jäger, dass sich beide Formen im Vorkommen gegenseitig ausschliessen, ist nicht haltbar. Ebenso hinfällig ist das Kennzeichen, nach welchem dem typischen Hirsch höhere Füsse zukommen sollen, der Schaufelhirsch dagegen niedriger gebaut sein soll.

Die stärksten Hirsche leben im Kuban Gebiete in denselben Revieren die der Auer besteht, wo man sie zur Sommerzeit hoch oben an der Baumgrenze häufig antrifft. Am Tage ruhen sie gerne in der 6—8' hohen, dichten Krautvegetation an feuchten Gehängen und treten Abends zur Aesung auf die Lichtungen. Sie nehmen im Sommer gerne die jungen Triebe von Ribes alpinum an, im Herbst ist ihnen das Wildobst, später die Eichelmast lieb, die sie in tieferen Lagen aufsuchen. 20—22 Ender sind in diesen reichen Jagdrevieren gewöhnlich. Die letzte Beute **Sr. Kaisl. Hoheit des Grf. Sergei Michailowitsch** lieferte von dorther wahre Prachtstücke.

In dem westlichen Theile der Südseite des Grossen Kaukasus und in Kolchis sind die Hirsche an vielen Stellen schon sehr decimirt. Im oberen Theile des dadianischen Suaniens, von Lentechi aufwärts fehlten sie 1864 gänzlich, man hatte sie in schneereichen Wintern alle niedergemacht. Das geschieht auch, wenn sie und die Rehe sich, vom tiefen Schnee getrieben, in das mingrelische Tiefland begeben. Man will beobachtet haben, dass das durch Hunger und Kälte sehr abgeschwächte Rothwild dann im Küstengebiete südlich nach Gurien wandert und auf dem Wege dorthin ohne Mühe hingemordet wird. Wir wissen auch (mein Bericht in Peterm. Mitth. Ergänzh. 112 pag. 24), dass der Edelhirsch aus dem Riondelta verschwunden ist, er bestand da noch bis 1872 die Wälder südlich von Poti. Mit der Abholzung derselben ging das Rothwild ein. Im ehemaligen Tscherkessenlande ist der Hirsch häufig und im Geweih normal, d. h. mit nicht sehr stark stumpfwinkliger Auslage des Geweihes. Die Stangen sind an den Absätzen nach innen und vorne gekrümmt, die Stirnzinken lang, oft fast halbkreisförmig gebogen. An einem abchasischen Exemplar trugen sie an linker Geweihseite je einen spitzen Nebentrieb. Beperlung fand ich immer schwach, es giebt stattliche 22 Ender, aber nie so starke wie am Kuban. Auch hier tritt der Hirsch zum Winter in die Uferzone. Im freien Suanien sah ich Hirschgeweihe und Kinnbacken auf Gräbern und an Opferstätten zwischen den Aesten alter Wallnussbäume eingeklemmt bei Lachamuli, dem tiefstgelegenen Dorfe jüdischer Bevölkerung in diesem Hochgau. Die Thiere waren dort aber nicht erlegt, man hatte sie aus der Ingurschlucht, eine Tagereise abwärts gebracht. Im unteren Drittel dieser Schlucht, die bei Dshwari in die mingrelische Ebene mündet, ist der Hirsch häufig. Bei den Chefsuren sieht man ebenfalls an den Opferstätten manches Hirschgeweih und Bezoargehörn.

Gegen Osten und Süden wird der Edelhirsch seltener. Im Dagestan fand ich ihn in den sporadischen, oft nur kleinen Waldbeständen. Im Salatau Gau fehlte er oben, kommt aber tiefer in den Wäldern von Dilim vor. An den verschiedenen Koissu Quellen war er

nicht selten, die zahmen Hirsche, welche ich in Tlarata sah, trugen bei geringerer Körpergrösse schwaches Geweih und fielen mir durch die dunkle, schwärzliche Färbung auf den Aussenseiten der Schenkel auf. Auch an diesen Thieren, die nicht mehr jung waren, machten sich die kaum angedeuteten Fleckungen im strammen Sommerhaar bemerkbar, man sieht sie bei auffallendem Lichte, wenn man schräge von der Seite auf das Thier schaut. Interessant ist das Vorkommen des Edelhirsches in den Ebenen am unteren Terek. In Kisljar erstand ich ein sehr schönes Geweih von C. capr. pygargus und sah auch Hirschgeweihe, welche von dort stammten. Man theilte mir mit, dass beide in den ausgedehnten Beständen der Strauchweiden, die mit schwachem Rohr untermischt sind, beständig lebten und früher recht häufig gewesen wären. Der Hirsch soll sogar mit Vorliebe in Sumpfgebiete gehen, weil in ihnen weder Wolf noch Jagdhund die Spur fassen kann. Das südlichste Vorkommen in Hocharmenien auf russischem Gebiete markire ich mit Daratschitschach, wenig westlich vom Goktschai See. In den siebenziger Jahren wurde da der Edelhirsch im dürftigen Buschwalde (Eiche) alljährlich erlegt und wir wissen ja, dass das grösste Geweih der Museums Sammlung dem Goktschai See, nahe von dessen westlichem Rande, entnommen wurde.

Die neuesten Nachrichten über das Vorkommen des Edelhirsches in Karabagh erhalte ich durch Herrn Rösler (Aug. 98) von Schuscha. Im Sangesur—und im Dsewanschir Kreise sowie an der westlichen Grenze des Schuscha Kreises besteht der Edelhirsch die subalpinen Gebiete und Baumgrenze, ist aber nur selten und das Geweih spitz nicht schaufelig und bei alten Thieren auch stark R.

№ 137. Cervus capreolus L. typ und **C. c. pygargus Pall.** 0—Baumgrenze und subalpin. Ich kenne die starkwüchsige Form nur von der Nordseite des Kaukasus im Kubangebiete aus den Vorbergen und aus dem Tieflande des Terek, wie oben schon gesagt wurde. Der zur Erklärung der Tafeln beigegebene Maasstab genügt um ein richtiges Urtheil über Stärke und Spreitzung (Auslage) der Geweihe sich zu bilden.

Am nordwestlichen Ende des Kaukasus hat man an der Südseite des Gebirges die starke Rehform noch bei Dshuba zweimal als grosse Seltenheit erlegt. Das Reh ist dort durchweg schwach im Körper und in der Krone, aber in den bewaldeten Vorbergen recht häufig. Die Paliurus-Makis und die Brombeerdshongeln schützen das Wild gut vor dem Wolf. Hauptfeind der Jungen ist der Schakal. In der Tschetschna und in den Vorbergen des Dagestan klagte man überall über die Abnahme des Rehes in jüngster Zeit. Wo früher 10—15 Kopf starke Rudel gingen, fehlten die Rehe oft schon ganz (Salatau). Bei den Rehen, welche in den Ebenen der Tiefländer überwintern beginnt der Haarwechsel schon Mitte Februar. In Höhen von 3—4000' erst Ende März, an Kopf und Hals etwas später als am Körper. R.

№ 139. Gazella subgutturosa Güld. Vor reichlich 30 Jahren wurden Hetzjagdten auf Antilopen mit Windhunden noch im Kurathale, 30—40 Klm. abwärts von Tiflis abgehalten. Damals erzählten mir alte Leute, dass ehedem das zierliche Thier im Kurathale aufwärts noch 10 Klm. von Tiflis bei Awtschala vorgekommen sei. Damals war allwinterlich der Markt von Tiflis mit dem edlen Wildpret besetzt, jetzt kommt es bisweilen von weither in grösserer Zahl, gewöhnlich kauft man unter dem üblichen Namen „Dshairan" das Reh, aber nicht die Antilope. Sie hat sich mit der Eisenbahn weit thalabwärts gegen Osten verzogen und ist auch da nicht mehr häufig, so z. B. in den Ebenen von Jewlach. Die unbewohnte Einöde der Mugan, die Steppen zwischen Araxes und Kura sind ihre jetzigen Zufluchtsorte in Ciskaspien. In Transkaspien konnte man in der ersten Zeit der Eisenbahnfahrten (1886) seitwärts von der Linie oft noch geschlossene Rudel von Hunderten von Köp-

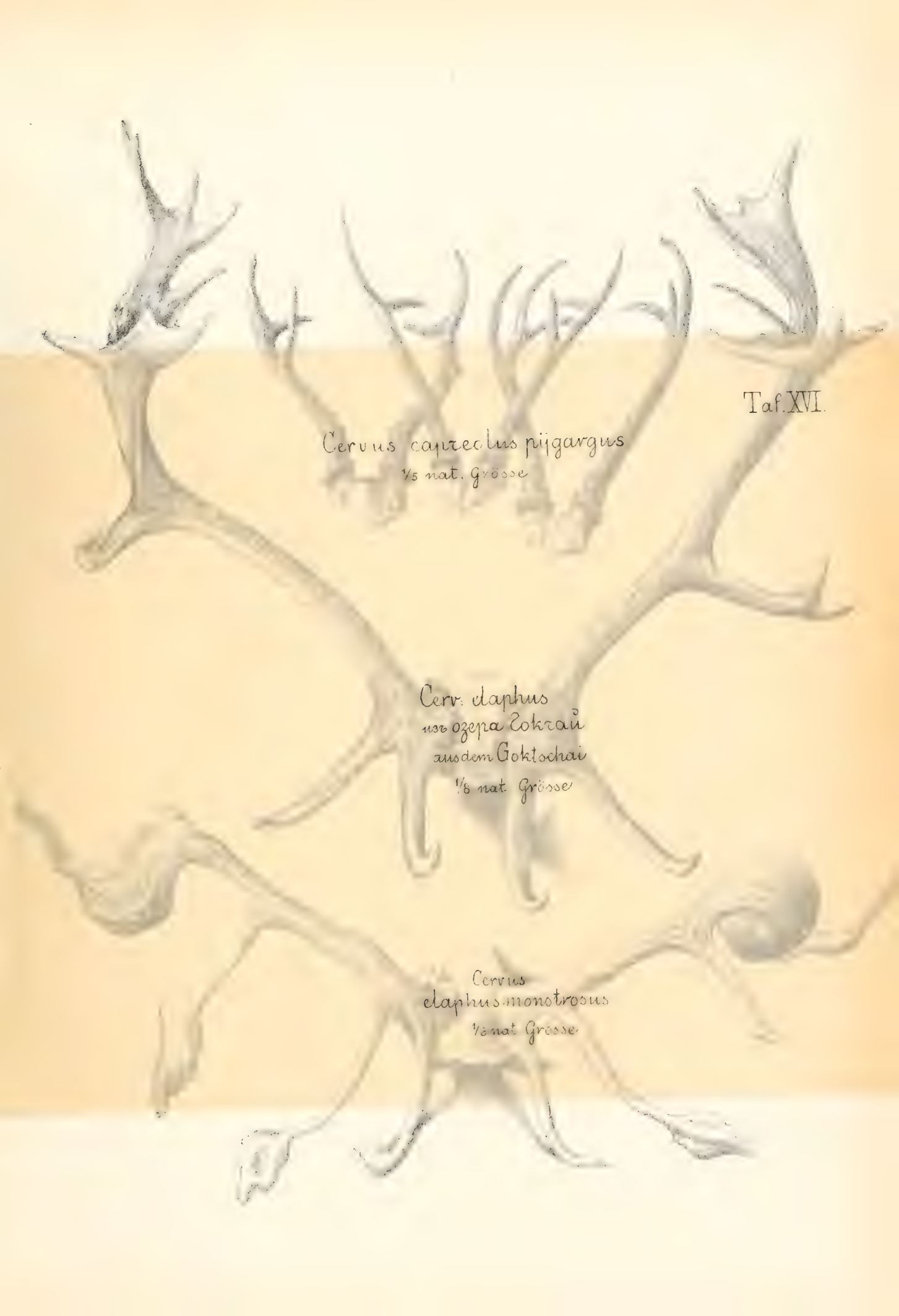
Taf. XVI.
Cervus capreolus pijgargus
1/5 nat. Grösse
Cerv: elaphus
изъ озера Гокчай
aus dem Goktschai
1/8 nat. Grösse
Cervus
elaphus monstrosus
1/8 nat. Grösse

Tab. XVI

fen in der Wüste und Sandsteppe sehen. Am häufigsten traf ich sie in Chorassan auf linker Seite des Herirud in der Richtung auf Serachs (von Pul-i-chatum). Hier hatten die Weibchen offenbar je 1—2 Junge gesetzt, sie lebten noch nicht geschart, sondern vereinzelt, aber auf Schritt und Tritt erhoben sie sich von der dürftig bewachsenen Steppe und flohen vor unserer Karawane.

Ich habe vor Jahren diese Antilope genauer untersucht und ausgemessen. Die Böcke besitzen vor den Hoden links und rechts je eine Hauteinstülpung, welche an die Beutel des Moschusthieres erinnert. Ich gebe die Beschreibung und Zeichnung, so wie die ermittelten Maasse hier.

Seitwärts und vor der Basis des Hodensackes befinden sich in gleicher Entfernung von der Mittellinie des Bauches zwei sackartige Hauteinstülpungen. Unweit von dem oberen Ende ihres Innenrandes sieht man je eine verkümmerte Drüse, welche wie die umgebende Haut nur spärlich behaart sind und sich schmierig anfühlen, da sie Antheil an der Ausschwitzung einer fettigen Masse nehmen, welche die sackartigen Vertiefungen ganz überzieht. Bei natürlicher Lage der umgebenden Körpertheile ist der Längendurchmesser dieser Hauteinstülpungen 1 Zoll lang, der grösste Querdurchmesser jedoch nur 7‴. Indessen sind die Ränder sehr dehnbar, mit geringer Mühe kann man sie wie fig. b. zeigt auf 1″ 5‴ Länge und 1″ 3‴ Breite bringen. Die grösste Tiefe dieser Einstülpungen messe ich zu 1″ 4‴. Betrachtet man die Oberfläche derselben, so sieht man auf ihr viele einigermaassen concentrisch gestellte Falten, die aber nicht in geschlossenen Ringen stehen, sondern bald kürzer, bald länger sind und namentlich dem Aussenrande zu tiefer und wulstiger erscheinen. Die ganze Oberfläche ist mit warzenförmigen Drüsen besetzt zwischen welchen 4—7‴ lange, ziemlich straffe Haare sparsam stehen, welche in Folge der sie einhüllenden, von den Drüsen abgesonderten Fettschmiere gelb sind. Die Ausscheidungen sind um diese Zeit (Ende Decb.) so stark, dass sich davon Anhäufungen in Grösse einer grauen Erbse oder kleinen Haselnuss an mehreren Stellen des Sackes ansammelten. In den Fettmassen finden sich sowohl Stückchen der Epidermis, als auch Haare, die letzteren sitzen nur lose auf der Innenseite und erneuern sich beständig. Die Schmiere hat eine schmutzig graubräunliche Farbe und einen schwachen, eigenthümlichen Geruch, der etwas amoniakalisch ist und entfernt an den frischen Moschus des sibirischen Moschusthieres erinnert.

Die ermittelten Maasse ergeben nachstehende Tabelle (im Fleisch gemessen).

Alter Bock.

Total in natürlicher Haltung. Nasenspitze bis Körperende (gerade) . .	42″	
Länge des Schwanzes von der Wurzel bis zum Ende ohne Haare . .	8″	
„ „ „ „ „ „ „ „ „ mit dem Haar .	10″	3‴
„ des Kopfes von der Spitze bis zur Basis der Hörner	7″	3‴
„ der Hörner von der Spitze zur Basis gerade gemessen. . . .	13″	$1^1/_2$‴
„ „ „ der Biegung entlang an der äusseren Fläche . . .	14″	3‴
Zahl der Windungen des Hornes	1⅝	
Mundspaltenlänge	2″	$4^1/_2$‴
Längendurchmesser der Nasenlöcher	—	10‴
Grösster Höhendurchmesser derselben am Aussenrande.	—	5‴
Länge der Thränengrube.	—	10‴
Abstand der oberen Winkel der Thränengrube voneinander	2″	7‴
„ „ unteren „ „ „ „	2″	11‴
„ des inneren Augenwinkels vom oberen Thränengrubenwinkel .	—	6‴

	Abstand des inneren Augenwinkels vom äusseren Augenwinkel . . .	1″	2‴
	der „ Augenwinkel von einander	3″	
	der hinteren Hornbasis vom vorderen Rande der Ohrbasis . .	2″	3‴
	Kleinster Abstand der Basis der Hörner voneinander (Mitte)	—	4″
	Abstand der Hornspitzen voneinander	8″	2‴
	Grösster Abstand der inneren Hornränder (liegt im obersten Viertel) .	8″	6‴
	Länge des Ohres von der Spitze zur Basis der Ohrspalte	5″	2‴
	Grösste Breite des Ohres (in der Mitte der Ohrenhöhe)	1″	7‴
	Länge des Schulterblattes (im Fleische)	8″	6‴
	„ „ Oberarmes (dito)	9″	
Vorderfuss.	Von der Kniebeuge bis zur Fusswurzel	8″	6‴
	Länge der Fusswurzel	2″	8‴
	Abstand der Afterklauen von dem oberen, hinteren Rande des Hufes.	1″	11‴
	Höhe des Hufes vorne gemessen	1″	5‴
	„ „ „ hinten „	—	8‴
	Entfernung der vortretenden Spitze des Beckens von der Kniebeuge .	9″	3‴
	„ von der Kniebeuge bis zur inneren Laufbeuge	10″	7‴
	Länge des Laufes vorne gemessen	8″	7‴
	„ „ „ hinten „	9″	7‴
Hinterfuss.	„ der Fusswurzel	2″	7‴
	„ des Hufes vorne gemessen	1″	6‴
	„ „ „ hinten „	—	5‴ R.

№ 140. Capella rupicapra L. Von dem Exemplar aus der Schweiz unterscheiden sich meine kauk. Gemsen nicht. Das Winterhaar legen die Gemsen auch an den tiefsten Standorten schon Mitte September an. Anfangs October ist die Behaarung ausgewachsen. Um diese Zeit sind die drüsigen Einstülpungen hinter den Hörnern sehr entwickelt. Die Gemse bewohnt in grösster Menge den gesammten Grossen Kaukasus in seiner schneeführenden Kammzone wird aber im Randgebirge Hocharmeniens viel seltener und fehlt dem östlichen Theile desselben soviel bisjetzt bekannt ganz. Die tiefstgelegenen Fundorte liegen 2700′ über dem Meere, die höchsten im Sommer auf den Firnfeldern der hochalpinen Zone, also 10—12000′. Bei Borshom lebten an verschiedenen waldentblösten Steilungen bis Ende der sechsziger Jahre kleine Rudel, die aber gleich den Bezoarziegen sehr bald nach der stärkeren Besiedelung der Domäne und den häufigeren Jagdten verschwanden. Die Rudel im Hochgebirge sind oft sehr stark, es sollen manchmal an hundert Köpfe beisammen gehen. Man sieht die zersprengten Rudel im Sommer auf den Schneefeldern und Firndecken spielen. Zum Winter treten die Gemsen gerne in die obere Waldzone und wandern bei tiefem Schnee auch weiter thalwärts. So erscheinen sie manchmal in Kolchis auf den Südschroffungen des Nakerala Gebirges in grosseren Rudeln gleichzeitig mit dem Reh. Im Frühjahr üben die Salzlecken eine grosse Anziehungskraft auf die Gemsen aus. Sie steigen im April zu ihnen oft tief thalwärts ohne Rücksicht auf den geschlossenen Wald. Am Aezis tskali in der Ingur Schlucht und in den Wäldern an der kleinen Laba (Umpir) fand ich bei den Salzlecken sogenannte Gemswannen. Viel vereinzelter liegen die mit Sicherheit nachgewiesenen Fundorte im sogenannten Kleinen Kaukasus. Das Gehörn № 110. o stammt von oberhalb Artwin, also aus dem Tschoroch Gebiete. № 140. 140 b, g, h gelten der Adsharo-imeretischen Scheide (Abastuman, Borshom) № 140. a dem Trialeth (Bjely-klutsch). Im Gandsha Gebirge gehört die Gemse zu den Seltenheiten. Standorte sind von Ach-kaja hoch oben an

den Quellen des Schamchor bekannt, ferner vom Kotshgar-dagh und vom Tschatindura. Hier mit der Bezoarziege. In früherer Zeit standen die Gemsen auch hier viel tiefer, so namentlich im Thale des Schamchor unweit vom Dorfe Barsuna, wo vor zwanzig Jahren noch Gemsen erlegt wurden. Für Karabagh verneint Herr Rösler das Vorkommen der Gemse. R.

№ 141. Capra aegagrus Pall. 0—14000'. Bevorzugt nacktes und zerrissenes Gebirge, fehlt aber den Waldgebieten da nicht, wo, wenn auch nur an einzelnen Stellen, sich solche zerklüftete Plätze finden. So auch bei Borshom, wo 1866 neun Stück bei den Ruinen Petroziche erlegt wurden.

Ich habe in der „Allgemeinen Encyklopädie für Forst-und-Jagdwissenschaften" Bd. VIII. pag. 452—457 ausführlich über die Bezoarziege berichtet und weise den Leser auf diese Arbeit hin. Hier nur soviel, dass 141 b, c, d vom Ararat bedeutend heller sind und die schwarzen Zeichnungen am Kopf, Hals und Brust viel weniger entwickelt zeigen, als № 141 und № 141 a aus dem Grossen Kaukasus. An recht alten Gehörnen schleifen sich die Zahnungen auf der vorderen scharfen Schneide nicht nur ganz ab, sondern es bildet sich da eine schmale, jederseits abgerundete Fläche. Auf die grössere oder geringere Spreitzung der Gehörne darf man kein Gewicht legen. Es giebt sogar wilde Bezoarziegen an deren Gehörn die Spitzen sich kreuzen, wie das Exemplar № 141 n zeigt. Bei normalem Bau schwankt die grösste Breite zwischen beiden Hörnern von 35 bis 55 ctm. In dem citirten Aufsatze habe ich auch über die Bastarde mit der Hausziege und dem Tur (C. cylindricornis) Mittheilungen gemacht.

Der Standort 141 o ist mir vom Kubadagh bei Krasnowodsk (Transkaspien) vom Winter 1886 bekannt. Auf dem Grossen Ararat fand ich noch in 14000' auf dem Firn Spuren und Losung. Die Bezoarziege gehört dem ganzen Gebiete an passenden entlegenen Plätzen an. Sowohl aus dem Trialeth, als auch aus dem Gandsha Gebirge und oben von Talysch kenne ist sie. In bewohnteren Gebieten zieht sie sich sehr bald in die entlegenen, kahlen Gebirgseinöden zurück. R.

№ 144. Capra caucasica Güld. und **№ 145. Capra cylindricornis Blyth.**

1887 hat E. Büchner in seiner Abhandlung „Zur Geschichte der Kaukasischen Ture" [1]) die beiden Steinbockarten, welche als endemische Species nur dem Hochgebirge des Grossen Kaukasus angehören, erschöpfend behandelt, ebensowohl in Bezug auf die sie betreffende Literatur, als auch im Detail ihrer zoologischen Beschreibung und geographischen Verbreitung. Schon in demselben Jahre veröffentlichte Prof. Mensbier in englischer Sprache einen Artikel, in welchem er den Steinbock westlich vom Elbrus artlich als C. Severtzowi von C. caucasica trennt, dem letzteren die Zone vom Elbrus östlich bis zum Dychtau anweist und dann weiter östlich im Anschlusse C. cylindricornis folgen lässt. Büchner und soviel ich erfuhr auch Sclater halten C. Severtzowi artlich nicht verschieden von C. caucasica. Ich theile die Ansicht beider. Die Gehörne der Exemplare des Museums aus den Hochgebirgen an den Labaquellen stimmen zu dem des gleichalten Thieres vom Elbrus vollkommen, das letztere dürfte in Auslage noch etwas mehr gespreizt sein.

Mit zunehmendem Alter wird das Winterhaar bei Capra caucasica heller. Die Decke sub № 144 l ist von besonderem Interesse in dieser Hinsicht. Die Gesammtfarbe derselben ist bis auf einen schmalen Streifen in der Mitte der Bauchfläche und die Vorderseiten der Läufe, hell gelblichgrau, obenher fast schmutzig gelblichweiss, so dass das Thier in der Ferne geschen weiss erscheint. Es soll das nach Noska keine Ausnahme von der Regel sein, da die Jäger im Frühjahr, wenn der alpine Rasen sprießt und sie dann auf Rudel

[1]) Mémoires de l'Acad. Imp. de sc. St.-Ptb. T. XXXV № 8.

alter Thiere stossen, den Ausdruck gebrauchen: Turi beljeet, d. h. die Ture hellen weiss auf und die Suanen in ihren Gesängen von alten weissen Turen erzählen, welche den Jäger in grosse Gefahr bringen. Die in Rede stehende helle Decke schliesst sich am besten an № 144 b ♀ der grossen Gruppe an Die Farbe der schmalen Bauchzone und der Vorderseiten der Läufe entspricht dem Braun des gewöhnlichen. Colorites, wie es meine alten ♂ am ganzen Körper im Winterhaar tragen. Es ist das ein gleichmässiges, dunkles, etwas getrübtes Kastanienbraun.

Von grösserem Interesse als das Vorstehende halte ich die nun folgende Mittheilung. Es handelt sich dabei um Turgehörne alter Böcke, die ich im Jahre 1864 aus den Kapellen der hochstgelegenen suanischen Ansiedelungen an den Ingur Quellen (Jibiani und Tschubiani) mitbrachte. Sie fügen sich weder der einen noch der anderen Art und ich habe ihrer erst 1894 in der Encyclopädie der gesammten Forst-und-Jagdwissenschaften Vol. VIII. pag. 27. flgd. ausführlicher erwähnt. Die genannten suanischen Ortschaften liegen in geringer Entfernung etwas östlich vom Meridian das Dychtau (60°52'54" v. F.) also unmittelbar auf der Grenzscheide beider Steinbockspecies. Wie nun auch die photographischen Abbildungen, welche ich auf beistehender Tafel neben denen der typischen beiden Arten setze darthun, so haben diese Gehörne ebensowohl Charaktere von Capra caucasica, als auch von C. cylindricornis. Von letzterer nämlich die Skulptur der Schale und den gerundeten Querdurchschnitt. Man sieht an den beiden Gehörnen nur Ueberwallungen, nicht aber auf der Vorderseite Knoten, wie solche als der C. caucasica zukommend bei den Gehörnen jüngerer Thiere, die denselben Kapellen entnommen wurden auf unserer Photographie sehr deutlich prononcirt und auf Büchners Tafel I dargestellt sind. Dagegen passt weder die Schwunglinie noch der Anstieg vom Stirnbein zu C. cylindricornis und ebenso wenig zu C. caucasica. Ueberdies sind beide Gehorne auch in dieser Hinsicht verschieden das sub a abgebildete erhebt sich ebenso steil wie bei C. caucasica bleibt aber nicht in einer Fläche, schwingt in der Mitte concav im Bogen zur Spitze, die nach innen gekehrt ist, aus. Das unter b abgebildete ist dagegen ebenfalls bei stärkerem Anstiege als ihn C. cylindricornis besitzt, fast regelmässig sichelförmig mit eingebogener Spitze gekrümmt, dabei ist die Aussenseite dieses Hornes fast glatt, die überlagernden Lamellenränder sind nur sehr schwach prononcirt. Man kann mit einem Worte diesen beiden, immerhin von einander etwas abweichenden Gehörnen den vermittelnden Uebergang von C. caucasica zu C. cylindricornis nicht absprechen und wird dadurch auf die Idee geführt, dass man es mit Bastarden von beiden zu thun hat. Der Wahrscheinlichkeit, dass das wirklich der Fall sei, steht insofern nichts entgegen, als die verwandten Ziegenarten sich geschlechtlich ungemein leicht verbinden und fruchtbare Blendlinge erzeugen, wie das zwischen Bezoar ♀ und Tur (cylindrc.) ♂ und zwischen diesem ♂ und der Hausziege ♀ nachgewiesen wurde. Gerade nur hier, an der Stelle, wo sich die Verbreitungsgrenzen beider Steinbockarten berühren, habe ich solche abnorme Gehörne gefunden. Ueberall östlicher, auch am Kasbek und im gesammten Dagestan sah ich immer nur typischen C. cylindricornis, so auch in der grossen Sammlung des Fürsten N. S. Tschawtschawadze, welcher dem Museum die schöne Suite № 145 f-k. schenkte.

In den entlegenen Hochrevieren der Alpen des Grossen Kaukasus gehen beide Steinwildarten in starken Rudeln. Namentlich ist das der Fall bei dem Mutterwild. Noska zählte in einem Stande 120 Köpfe. Alte Böcke trifft man vereinzelt und in Banden bis 12—15 Individuen an. Am Bogos fand ich C. cylindricornis mit 40—50 Köpfen bei einander. Die

[1]) Die Gipfel dieser drei Bergriesen liegen sehr nahe beieinander, sie bilden die Ecken eines gleichschenkligen Dreieckes von 22 Klm. Basal-und 19 Klm. Schenkellänge.

Bewohner von Kurusch kannten den Tur vom nahen in der Hauptkette gelegenen Basardüsü und auch vom Schah-dagh. Bei der Besteigung des 13700' hohen Schalbus [1]), dem 5-t der Nachbarriesen war Megaloperdix caucasica sehr häufig, vom Tur fand ich aber keine Spur. Ich gebe hier noch das Verzeichniss derjenigen Pflanzen, welche Noska mir als Lieblingsfutter von C. caucasica einsendete. Es liessen sich folgende bestimmen:

Chamaesciadium flavescens, Cnidium sp. Pimpinella sp. (defect) Valeriana alpestris, Gentiana pyrenaica, G. verna, Androsace albana, Viola grandiflora, Primula elatior, Campanula tridentata, Veronica gentianoides, Anemone narcissiflora, (?) Saxifraga exarata, Saxf. flagellaris, Draba scabra, Dr. tridentata, Dr. siliquosa, Dr. imbricata, Alchemilla vulgaris, Alch. sericea, Polygonum bistorta, Taraxacum Stevenii, Senecio pyroglossus Eritrichium nanum, Pedicularis caucasica, Ped. crassirostris, Anthemis sp. Alsine imbricata, Hedysarum caucasicum, Luzula spicata, Carex leporina, Festuca sp. [1]). R.

№ 147. Ovis Gmelini Blyth. Ich kenne dieses Wildschaf nur von den Gebirgen Hocharmeniens. Am Unterlaufe des westlichen Arpatschai lebt es im Sommer. In harten Wintern wandert es in bedeutender Zahl im Araxesthale abwärts, ist dann sehr flüchtig und schwärmt östlich von Eriwan in den Vorbergen des Daralagös Gaues zwischen Nachitschewan und Ordubad umher. Von dort holte ich die Exemplare des Museums und einige auch für die Akademie der Wissenschaften in Ptb. im Winter 1871. R.

№ 148. Ovis arkal Brdt. Das Exemplar von Krasnowodsk № 148 trägt das Sommerhaar und unterscheidet sich dadurch von den alten Böcken aus dem Kopet-dagh, im vollen Winterhaare, dass die Spitzen der Halsmähne schwarz sind. Die Kopet-dagher haben davon keine Spur, sie sind einfarbig fast rein weiss. R.

---

[1]) Nach dem Tode Noskas veröffentlichte ich im „Weidmann" 1895. seine beiden Monographien über C. caucasica und Capella rupicapra, dort findet der Leser Specielleres.

SEINER KAISERLICHEN HOHEIT

DEM

GROSSFÜRSTEN

SERGEI MICHAILOWITSCH

in Dankbarkeit und Treue

der Autor.

EURE KAISERLICHE HOHEIT!

Durch zweckentsprechende Maassnahmen haben **Eure Kaiserliche Hoheit** nicht allein das jetzige Verbreitungsgebiet eines aussterbenden Riesenthieres im Kaukasus—des Wisents—festgestellt und soweit es möglich war, die Anzahl der noch lebenden Individuen auf dieser letzten insulären Zufluchtstätte ermittelt, sondern auch als gewiegter Waidmann dafür gesorgt, dass der Auer noch möglichst lange in Jhrem Jagdgebiete an einigen der Quellenzuläufen des Kuban erhalten bleibe.

Wenngleich meine Notizen darüber, entsprechend dem Zwecke dieses Werkes nur apostrophisch gehalten sind und wesentlich den geographischen Standpunkt betreffen, so halte ich es doch für meine Pflicht der wissenschaftlichen Welt an dieser Stelle dieses Factum zu constatiren und **Eurer Kaiserlichen Hoheit** in ihrem Namen dafür zu danken. Dieses sichtbare Zeichen des Dankes wird erhalten bleiben auch dann, wenn der Auer seinem unabwendbaren Schicksal verfiel und seine Existenz als lebender Coloss aufhörte.

Ich bin

Eurer Kaiserlichen Hoheit

treu ergebener Diener

Dr. G. Radde.

№ 151. Bos bonasus L. Die neuesten Nachrichten über den Stand der Auerochsen datiren vom Herbst dieses Jahres (1898). Herr Jüthner, welcher die Jagdten **Sr. Kaisl. Hoheit des Grossfürsten Sergei Michailowitsch** verwaltet, macht mir darüber folgende Mittheilungen.

Bis zum Jahre 1895 hatte man im Jagdgebiete **Sr. Kaisl. Hoheit des Grossfürsten Sergei Michailowitsch** nur die zwischen den Flüssen Bjelaja und Laba im Kuban Gebiete näher gelegenen Distrikte im Auge. Die Auerochsen hinterliessen da zwar Spuren von ihrem Winterstande, zur Zeit der Jagdten aber zogen sie sich in die entlegeneren Wälder zurück, wohin sich das Netz der Jagdwege noch nicht erstreckte. Deshalb blieb dieses Urwild von den Jägern verschont.

Die Ursache, weshalb sich das Auerwild im Sommer von den alpinen Wiesen in die entlegenen und wilden Schluchten zurückzieht, ist in der Beunruhigung zu suchen, welche das Weidevieh veranlasst. Tausende von Pferden bewegen sich während der drei Sommermonate, Juni bis August, auf allen oberhalb der Baumgrenze gelegenen Wiesen dieses Jagdgebietes und verdrängen natürlich das scheue Auerwild in die Urwälder der Thalschluchten.

Im Sommer 1895 unternahm ich auf Befehl **Sr. Kaisl. Hoheit** eine Excursion in das wilde Thal der Kischa. Schon am ersten Tage traf ich dort in drei Rudeln 17 Stück Auerwild an und durfte nach den beobachteten Anzeichen auf einen starken Stand schliessen. Besonders viel besucht der Auer die salzigen Mineralquellen, von den Russen Solonzy genannt, wo er aber das Wasser nicht schlürft, sondern die davon bespülten Steine beleckt. Stundenlang beobachtete ich vier Auer bei diesem Genusse. Von einer solchen Lecke führen stark ausgetretene Wechsel zu einer anderen, so dass ich solche benützte, um reitend weiter in die Urwälder zu dringen und mich über den Wildstand zu orientiren.

Im Frühjahr vor dem Eintreffen des Weideviehes, also im Mai und Anfang Juni trifft man den Auerochsen in kleineren oder grösseren Rudeln an der Baumgrenze und aus den Thaufährten kann man schliessen, dass das Wild während der Nacht auf den offenen alpinen Wiesen weidete, von wo es dann nach den oben erwähnten Salzlecken wechselt. Im Walde selbst verrathen die Auerochsen ihren Aufenthalt sehr bald, ausser den tief eingetretenen Spuren bemerkt man den Verbiss des Farrenkrautes von welchem sie aber nur die äussersten Spitzen abäsen und ferner das Schälen der Rinde an den Stämmen der Vogelbeeren (Sorbus aucuparia) und Ulmen (Ulmus campestris). Das Schälen der Rinde findet während des ganzen Jahres statt, besonders aber im Frühjahr bei Eintritt des Saftes. Dann wird die Rinde der Ulme in langen Strähnen von unten nach oben abgeschält. An anderen Holzarten wurden Schälungen nicht bemerkt.

Im Winter wechseln die Auerochsen tief thalabwärts und werden sogar öfters in unmittelbarer Nähe der Ortschaften gesehen. Doch trifft man sie auch im Winter im Hochgebirge an, so noch im vorigen Jahre, zwischen den beiden Bächen Maltschepa und Abago, wo sie im tiefen Schnee ein karges Dasein fristeten. Das als Nothfutter für den Winter am Kischa Flüsschen hingelegte Heu blieb unberührt, wohl aber nahmen die Auerochsen die künstlichen Salzlecken gierig an.

Die Brunstzeit fällt in den Monat August, der Stier behauptet dann ein Rudel von 2 bis 6 Stück Mutterwild. Ein Kampf zwischen den Stieren wurde nicht bemerkt, ebenso auch kein Lautgeben. Der Zuwachs ist ein ganz normaler, die Zahl der Kälber entspricht der Zahl der Kühe, welche vom dritten und vierten Jahre an setzen. Es wäre daher auch ein natürliches Aus terben der Auerochsen im Kaukasus weniger zu befürchten als ihr Untergang durch die Bedrängniss und Verdrängung der allseitig langsam vorschreitenden Kultur.

Der Auerochs bedarf zu seiner Entwickelung und Erhaltung unbedingt der grössten Ruhe in umfangreichen, ungestörten Waldrevieren mit Wiesengründen. Die Nähe des Menschen verträgt er absolut nicht.

Der Stand der Auerochsen in dem Jagdgebiete **Sr. Kaisl. Hoheit** (177000 Desjt.) wird annähernd auf circa 300 bis 600 Stück taxirt. Eine sichere Zahl zu nennen ist nicht thunlich, weil eine wirkliche Zählung unmöglich und es leicht vorkommen kann, dass schon einmal gesehene Trupps doppelt gezählt werden.

Hieran schliesse ich einige Mittheilungen welche ich vor Empfang dieser letzten Nachrichten für diesen Artikel niederschrieb.

Das Exemplar des Museums stammt aus dem Quellgebiete des Selentschuk dem östlichen Nachbarflusse der Grossen Laba. Die frische Haut wurde durch einen Kosaken per Extrapost vom Grafen Sumorokow-Elston dem damaligen Chef des Kuban Gebietes (im Herbst 1869) dem Museum zugestellt. Es ist ein nicht sehr alter Stier im Sommerhaar an welchem der Hals-und-Brustbehang sehr wenig ausgebildet ist, viel schwächer als an den Wisenten im Grodnoschen Gouvernement. Die Hufe des Thieres sind kleiner und höher, was mit dem Stand im Gebirge zu erklären ist. Schon früher (1866) hatte der Graf das Fell eines jungen Auerochsen eingesendet. Dasselbe war zwar in der Haut ganz, aber im Haare an vielen Stellen defect. Nach Empfang des guten Stückes konnte ich das schlechte Exemplar beseitigen. Bis 1892 war dies das einzige aufgestellte Exemplar eines alten kaukasischen Wisents. Moskau besitzt ein junges. Littldal beschaffte aus den Wildnissen an der Kischa (kl. Laba) im August 1891 ♂ und ♀ in Haut und Skelet, nachdem er schon 1888 dort monatelang vergeblich auf dies Wild gejagt hatte. Seine beiden Exemplare befinden sich jetzt im British Museum. In demselben Gebiete jagte Anfangs September 1895 **Se. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Sergei Michailowitsch** und H. v. Schilder. Von letzterem wurde eine alte Kuh erlegt, tages darauf schoss der **Grossfürst** einen Stier. Die Jagd von 1897, welche den **Grossfürsten Sergei Michailowitsch** wiederum in sein Revier zu den Kuban-Quellen in Begleitung des Dr. Reyher führte, ergab 2 ♂ und 1 ♀. Ich habe 1894 in dem 112-t Ergänzungsheft zu Petermanns Mitth. pag. 110 flgd. auch Nachrichten über den kaukasischen Auer gegeben. Ich konnte dieselben nun mit neueren Beiträgen vergleichen und finde das damals Gesagte Alles bestätigt. So auch die Vorliebe des Wisents für Farrenkraut, welches da, wo ich es in den Spitzen vom Auer verfressen fand, die stattliche Onoclea Struthiopteris L. war Das Schälen der Eberesche ist von allen Jägern beobachtet worden, aber die Annahme von junger Rinde der Nordmannstanne wird von einigen bezweifelt, obwohl man in dem Magen der Schilder'schen Kuh harzige Rindenstücke von 2" Länge bei Fingerdicke fand. Es scheint, dass die Auerochsen gegenwärtig mehr westlich, d. h. namentlich im Quellgebiete der Bjelaja, an der Ostseite des Oschten und unter den Abago Hohen stehen. Man will dort Wisente sogar bis wenig oberhalb von Chamyschki gesehen haben. Etliche Thiere nehmen auch höher noch, am Zusammenflusse der beiden Hauptquellen ein kleines Terrain ein. Der dortige Regierungsförster theilte mit, dass sie neuerdings da eingetroffen waren, wahrscheinlich, weil man sie 1897 am Uruschten, wo man junge Thiere einfangen wollte, gestört hatte. Im Jahre 1897 schätzte man den Stand am Uruschten auf 50 Köpfe, in einem Rudel gingen 12 in einem anderen 6 Wisente. Der Hauptstand soll aber jetzt unter dem Abago an den Quellen der Kischa liegen und sind von diesem Platze keine Wanderungen gegen S. über das Hauptgebirge bekannt. Dagegen wurde beobachtet, dass von der Ostseite der nach N. gerichteten Verzweigung des Abago, von den Höhen des engen Tschege Thales die Wisente im Winter weit abwärts steigen, also in der Richtung

Коллекція рыбъ
Fisch-Sammlung
Balaenoptera
rostrata
Acipenser huso
Бѣлуга
Hausen.
Balaenoptera rostrata
Батумъ
Batum.

Acknowledgment is made to the
Phoenix
Museum
.

Bulletin
of the
Museum
.

zur Dache hin, wo auch früher schon welche erlegt wurden. Am Saagdan, also am Quelllaufe der Gr. Laba sollen ebenfalls gegenwärtig keine Auerochsen leben. Man erklärt sich das dadurch, dass dort jetzt viel Vieh geht, mithin die Wisente beunruhigt werden. Von der Südseite der Hauptkette erkundete Herr Jüthner den Wisent nicht. Alle meine sonstigen Angaben und in der Karte (in jenem citirten Artikel) verzeichneten Standorte bestätigen sich. So hat man noch 1898 im April 1 ♂ und 3 ♀ zusammen am Alaus gesehen. Die Thiere waren äusserst mager, sie hatten einen schweren Winter durchgemacht. Die ältesten Jäger und professionellen Wilddiebe in diesem Gebiete behaupten, dass es gegenwärtig mehr Wisente gäbe, als früher. Es lässt sich das so erklären, dass die vorhandenen mehr und mehr zusammenrücken; da sie an den Rändern ihres ehemaligen Verbreitungsgebietes häufiger beunruhigt werden, als früher. Die Gesammtzahl der Individuen nimmt nicht zu, vielmehr ab.— Die beigefügte Karte, welcher die bereits 1894 in den „Mittheilungen“ publicirten zu Grunde liegt, veranschaulicht den gegenwärtigen Stand der Wisente. R.

CETACEA.

№ 158. Balaenoptera rostrata Fabr. Dieser Wal strandete im Mai 1880 bei Batum. General Konstantin Wissarionowitsch Komarow, der damalige Chef des Gaues, sendete die Knochen an das Museum. Obwohl diese unter polizeilicher Aufsicht in Batum bewahrt wurden, fehlten doch viele Wirbel und einige Rippen, vom Unterkiefer war ein Stück abgesägt. Es konnte deshalb das Skelet nicht aufgestellt werden.

Ich messe: Schädellänge vom Hinterhaupte obenher bis zur Spitze reichlich. 2 mtr.
Grösste Breite unter der Augenhöhle gerade. . . . . 1,20 mtr.

Der Fund dieses Wales ist von grossem Interesse. Es ist mir nicht bekannt, ob die alten Schriftsteller Nachricht geben über einen Wal der die Dardanellen und den Bosporus passiren müsste um in den Pontus zu gelangen. Aus neuerer Zeit ist dieses wohl der erste Fall. R.

Поясненіе карты.

Основой для этой зоолого-географической таблицы служитъ карта, приложенная съ тройкой цѣлью къ моему сочиненію о флорѣ кавказскихъ странъ (W. Engelmann Leipzig 1899). Не смотря на малый масштабъ, она представляетъ довольно ясную картину топографіи всей мѣстности. Я не считалъ удобнымъ включить здѣсь бо́льшое число зоологическихъ именъ, касающихся кавказскихъ позвоночныхъ. Вдаваться въ дальнѣйшія подробности при этомъ масштабѣ карты невозможно, имѣя въ виду нерѣдко весьма длинныя наименованія, равно какъ подъ-часъ очень ограниченныя мѣста нахожденій, въ предѣлахъ которыхъ открыты пока нѣкоторые виды. Однако я привожу (на лѣвой сторонѣ) до сихъ поръ извѣстное среднее распространеніе въ вертикальномъ направленіи нѣкоторыхъ видовъ и рядомъ занумерованными мѣста нахожденія шести характерныхъ кавказскихъ породъ птицъ. На правой сторонѣ мною приведена опись закаспійскихъ позвоночныхъ, не найденныхъ [1]) пока на Кавказѣ, показывающую столь оригинальный характеръ фауны этой области, расположенной къ востоку отъ Каспійскаго моря. P.

Erklärung der Karte.

Ich lege für dieses zoologisch-geographische Blatt die Karte zu Grunde, welche meinem Werke über die Vegetation der Kaukasusländer (W. Engelmann, Leipzig 1899) in dreifacher Verwendung beigegeben wurde. Trotz des geringen Maasstabes giebt sie über das Relief des gesammten Gebietes ein recht klares Bild. In dieses mehr zoologische Namen, soweit sie die kaukasischen Wirbelthiere anbelangen, einzutragen, hielt ich nicht für gut. Bei den oft langen, Namen und den ebenso oft nur ganz beschränkten Fundorten, für welche manche Species bisjetzt ermittelt wurden, ist es für diesen Maasstab der Karte unmöglich mehr Details zu geben. Dagegen führe ich (linkerseits) für einige Arten die bisjetzt ermittelten Mittelwerthe in der Vertikalverbreitung und daneben unter Nummern die Fundorte für sechs charakteristische kaukasische Vogelarten an. Rechterseits dagegen gebe ich ein Verzeichniss solcher transkaspischer Wirbelthiere, welche bisjetzt im Kaukasus noch nicht nachgewiesen [2]) wurden und welche zugleich den so originellen faunistischen Charakter jener östlich vom Kaspi gelegenen Gebiete erkennen lässt. R.

---

[1]) За исключеніемъ Hystrix и Gazella. [2]) Mit Ausnahme von Hystrix und Gazella.

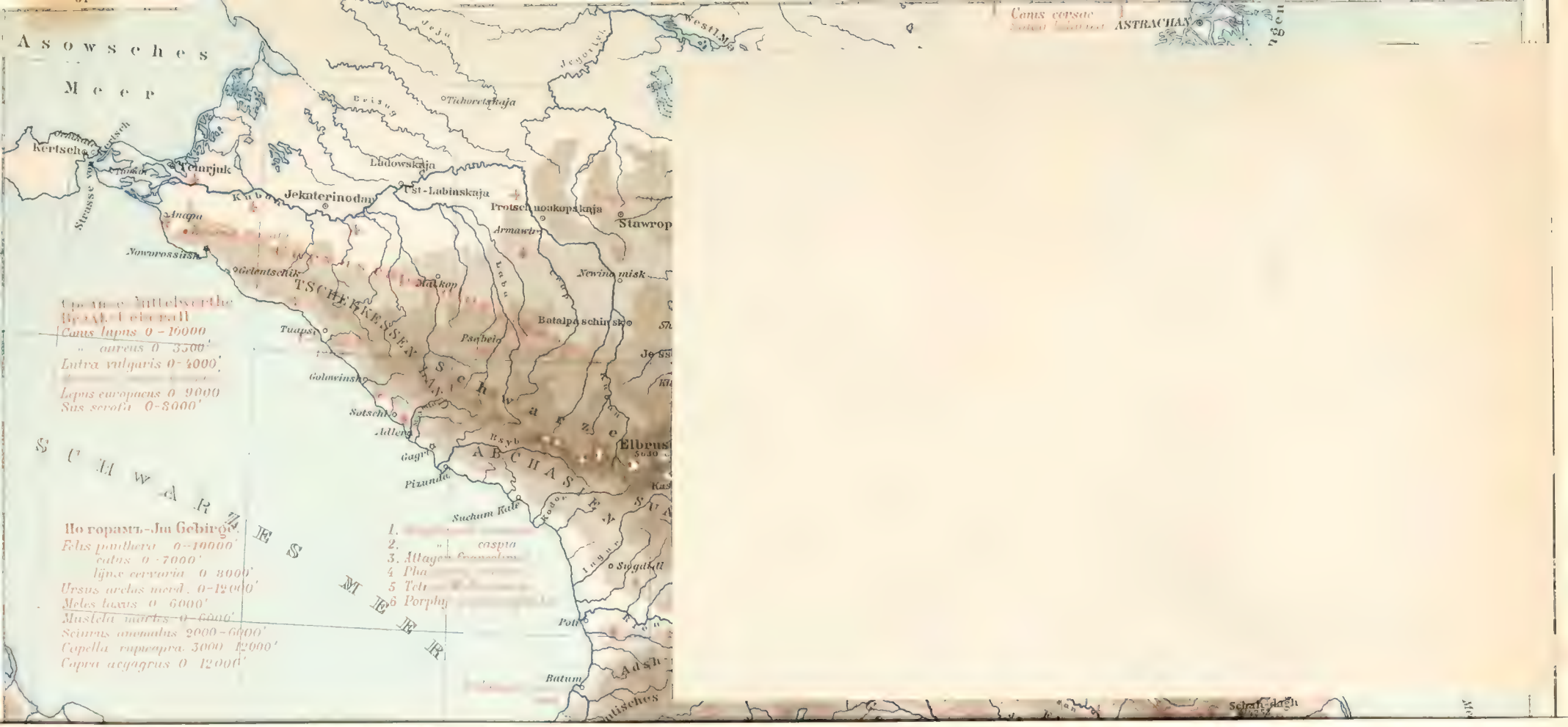
Asowsches Meer
Kertsch
Temrjuk
Jekaterinodar
Ladowskaja
Ust-Labinskaja
Tichoretskaja
Protschnoakopskaja
Stawrop
Armawir
Newinomisk
Batalpaschinsk
Malkop
Psebei
Tuapse
Golowinsk
Sotschi
Adler
Gagra
Pizunda
Suchum Kale
Elbrus
Swgdall
Poti
Batum
Anapa
Noworossiisk
Gelentschik
Strasse von Kertsch
Kuban
Laba
Beisug
Jeja
Jegorlyk
Westl. M.
Canis corsac
ASTRACHAN
TSCHERKESSEN
Schwarze
ABCHASIEN
SCHWARZES MEER
Canis lupus 0 - 10000
" aureus 0 - 3500'
Lutra vulgaris 0 - 4000'
Lepus europaeus 0 - 9000
Sus scrofa 0 - 8000'
По горамъ - Im Gebirge
Felis panthera 0 - 10000'
catus 0 - 7000'
lynx cervaria 0 - 8000'
Ursus arctos merd. 0 - 12000'
Meles taxus 0 - 6000'
Mustela martes 0 - 6000'
Sciurus anomalus 2000 - 6000'
Capella rupicapra 3000 - 12000'
Capra aegagrus 0 - 12000'
1.
2. " caspia
3. Attage
4 Pha
5 Tet
6 Porphy

TRANSCASPIA.

AVES.

Syrnium chrysopygia
" montana
" pusta
Platinocl. capitata
Rutcilla erythronota
" rufiventris
Sylvia nana
Phylloscopus viridanus
Hypocaïs hamunda
" rama
Herbivocula neglecta
Acrocephalus stentoreus
" agricola
Sroboerca inquieta
Aegithalus tudans
" sibiricus
" atricapillus
Parus cinereus
" bocharensis
Budytes calcaratus
Motacilla personata
Ortolus kundoo
Lanius erythronotus
" phoenicuroides
" Raddei
" assimilis
Emberiza latesti
Passer simplex

REPTILIA.

Testudo horsfieldii
Eremias arguta
" intermedia
Scapteira caudata
" grammica
Alsophylax Pipiens
" deserta
Eryx elegans
Zamenis gemonensis
" najadum
" dahlianus
Tropidonotus Reisseri
Vipera lebetina
" ammodytes
Ancylocranium Ruthenum
Agrionemys horsfieldii
Emys orbicularis
Clemmys caspica
Lacerta strauchi
Varanus griseus

AVES.

ПТИЦЫ.

VÖGEL.

Шкапъ—16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24.—Schrank

„In the present day the tendency amongst ornithologists is towards a subdivision of species to an extent that was never thought of twenty years ago; and though I personally am far more disposed to „lump" than to „split", I find myself compelled, to some extent, to march the times".

H. Dresser.

(A history of the birds of Europe. Suppl. Part. IV. Aug. 1895. pag. 174).

Затѣмъ, сравнивая Picus major и P. leucopterus, Lanius excubitor и L. leucopterus Muscicapa articapilla и M. semitorquata, авторъ говоритъ: „я считаю отдѣльными видами такія формы, между которыми наблюдается, хотя бы само по себѣ незначительное, но **постоянное** различіе, и если притомъ различно и самое географическое ихъ распространеніе".

Съ этимъ мнѣніемъ я, конечно, вполнѣ согласенъ. Но какъ поступить, когда разница въ отличительныхъ признакахъ и **незначительна и непостоянна,** и когда вполнѣ доказано, что они связаны рядомъ переходныхъ формъ, а къ тому же и границы распространенія всѣхъ этихъ формъ не обозначены рѣзко? Мнѣ кажется, что въ тѣхъ случаяхъ, когда цѣлый рядъ посредствующихъ формъ обнаруживаетъ постепенное измѣненіе въ окраскѣ перьевъ, при отсутствіи рѣзкихъ границъ въ географическомъ распространеніи, можно съ одинаковою основательностью и соединять и раздѣлять подобныя формы. Въ подобныхъ случаяхъ рѣшающее значеніе имѣютъ личные взгляды изслѣдователя. Если онъ твердо держится мнѣнія, высказаннаго Глогеромъ въ сочиненіи „Объ измѣненіи птицъ подъ вліяніемъ климата", то для него многіе варіанты въ царствѣ пернатыхъ будутъ только формами, разновидностями, подвидами и т. д. Право нѣтъ причины ссориться изъ за различія въ мнѣніяхъ, изъ за того, что кто нибудь, основываясь на многолѣтнихъ наблюденіяхъ, открыто высказываетъ свое убѣжденіе, несогласное съ господствующимъ. Пусть одинъ считаетъ данную птицу особымъ видомъ, другой лишь разновидностью: это не важно, если они приводятъ основанія своихъ мнѣній.

„Есть средство устранить частыя пререканія о видѣ (species): для этого надо ввести въ систематику понятіе о подвидѣ (subspecies) и установить тройственную номенклатуру для тѣхъ случаевъ, когда наблюдается болѣе или менѣе постоянное отличіе въ окраскѣ крайнихъ формъ".

О. Клейншмидтъ.

(Ueber das Variiren des Garrulus glandarius, in „Ornitholog. Jahrbuch" 1893. p. 201).

При окончательномъ пересмотрѣ орнитологической коллекціи Музея я воспользовался трудомъ г. Зарудnаго и сочиненіемъ „Птицы Россіи" проф. Мензбира. Мнѣ удалось также пріобрѣсти отъ г. Зарудnаго нѣсколько цѣнныхъ экземпляровъ для сравненія. Нѣсколько кавказскихъ птицъ по просьбѣ г. Сатунина опредѣлены самимъ проф. Мензбиромъ. Фор-

мы, отмѣченныя профессоромъ какъ переходныя (intermedia), имѣли для меня особенный интересъ, такъ какъ онѣ вполнѣ подтвердили мои взгляды на значеніе этихъ формъ.

Послѣдовательность при перечисленіи видовъ та же, что у Зарудnаго въ его „Орнитологической фаунѣ Закаспійскаго края". Лишь немногіе виды этого перечня не совпадаютъ съ семействами и разрядами, данными Дрессеромъ въ его „List of european birds".

Всѣ Кавказскія птицы снабжены ярлыками на красномъ шелку.
„ Закаспійскія „ „ „ „ желтомъ „
„ заграничныя „ „ „ „ синемъ „

„In the present day the tendency amongst ornithologists is towards a subdivision of species to an extent that was never thought of twenty years ago; and though I personally am far more disposed to „lump" than to „split", I find myself compelled, to some extent, to march the times".

H. Dresser.

(A history of the birds of Europe. Suppl. Part. IV. Aug. 1895. pag. 174).

Der Autor bespricht dann Picus major und P. leucopterus, Lanius excubitor und L. leucopterus, so wie Muscicapa atricapilla und M. semitorquata und sagt: „ich halte es für nöthig in den Fällen die Formen artlich zu trennen, wo, wenn auch nur geringe Differenzen **beständig** sind und die geographische Verbreitung verschieden ist".

Damit bin ich natürlich ganz einverstanden. Was aber thun, wenn die **geringen Differenzen nicht beständig** sind, vielmehr nachweislich durch Uebergänge vermittelt werden und wenn die Grenzen des Vorkommens der Formen ebenfalls keine scharfen sind?

Es wird wohl ebenso gerechtfertigt sein, da, wo sich aus längeren Suiten die Uebergänge in der Färbung des Gefieders ergeben und die scharfe Sonderung in geographischer Hinsicht nicht vorliegt, zu vereinigen, als nach Belieben zu trennen. Das hängt von der persönlichen Anschauung des Autors ab. Wer die Grundideen Gloger's über „das Abändern der Vögel durch Einfluss des Klimas" sich als unumstösslich wahre angeeignet hat, und von ihnen geleitet die Varianten im Reiche der Vögel beurtheilt, wird in vielen Fällen nur von Formen, Varietäten, Subspecies etc. sprechen. Es liegt wahrlich kein Grund dafür vor, sich deshalb zu zürnen, wenn in diesem Falle, wie in so vielen anderen, Meinungsverschiedenheiten statthaben und wenn man, gegenüber der herschenden Richtung, den Muth hat seine ehrlich erworbene, auf langjährige Beobachtung begründete Ueberzeugung auszusprechen. Ob der Eine den betreffenden Vogel als eine Art, der Andere ihn nur als eine Varietät betrachtet, ist unwesentlich, wenn beide sich nur verstehen und wissen, was sie meinen.

„Dem vielen Streiten um Art oder Nicht-Art geht man leicht aus dem Wege, in dem man den Begriff der Subspecies in die Systematik einführt und die Färbungsextreme, sobald sie einigermaassen ständige Varietäten darstellen, trinär benennt".

O. Kleinschmidt.

(Ueber das Variiren des Garrulus glandarius, in „Ornitholog. Jahrbuch." 1893. pag. 201).

Von Sarudny's Werk und von Prof. Mensbiers „Vögel Russlands" habe ich bei der nochmaligen Durchsicht der Vogelsammlung des Museums profitirt. Auch konnte ich von Hr. Sarudny eine Anzahl werthvoller Original-Exemplare erstehen und Herr Satunin sendete kaukasische Vogel an Prof. Mensbier, welche dieser eigenhändig signirte. In den Fällen, wo er vermittelnde Formen als solche (intermedia) bezeichnete, hatte das für mich einen besonderen Werth, da es meine Ansichten bestätigte.

Die Reihenfolge bei Aufzählung der Arten schliesst sich an das Verzeichniss, welches Sarudny in seiner „ornithologischen Fauna Transkaspiens" giebt. Nur wenige Arten fügen sich in dieser Reihenfolge nicht den Familien und Ordnungen wie sie Dresser in seiner „List of european birds" giebt.

Alle Kaukasier tragen die Signatur an rother Seide.
„ Transkaspier „ „ „ „ gelber „
„ Ausländer „ „ „ „ blauer „

Жизнь птицъ въ ленкоранскихъ болотахъ (морцахъ)

Vogelleben in den Sümpfen von Lenkoran (Morzi)

Vogelkoben in den Simplon von Lenk. (Meyer.)

Mauern mannigfaltiger Bauernhäuser (Meyrgen.)

AVES.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. J. Cabanis. Berlin.
Prof. Rudolph Blasius. Braunschweig.
H. Dresser. London.
E. v. Homeyer. Stolp.
Th. Lorenz. Moskau.
Dr. G. Radde. Tiflis.
Prof. Ant. Reichenow. Berlin.
Victor Ritter v. Tschusi zu Schmidhoffen. Hallein.
Dr. A. Walter. Tiflis. Jena.

Составъ коллекціи птицъ до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Vögeln bis 1 Januar 1899.

	Vögel	Nester	Eier	Div. Sc. cr.
Passeres	2715	254	940	34
Picariae	187	2	119	5
Raptores	360	—	178	29
Steganopodes	18	—	17	—
Lamellirostres	143	1	73	7
Herodiones	77	1	90	3
Columbae	33	1	31	3
Pterocletes	27	—	7	—
Gallinae	146	—	92	14
Alectorides	60	—	59	4
Limicolae	304	—	62	4
Longipennes	111	—	44	2
Pygopodes	25	—	26	2
508 Arten	4206 Vögel	259 Nester	1738 Eier	107.

Примѣчаніе. Если въ колоннахъ „гнѣздо“ и „яйца“ числа соединены лежащимъ крестомъ (×), то эти яйца найдены въ соотвѣтствующихъ имъ на таблицѣ гнѣздахъ.

Anmerkung. Sind in der Rubrik „Nest“ und „Eier“ beide Objecte durch ein liegende Kreuz (×) verbunden, so wurden die Eier in diesem Neste gefunden.

PASSERES

FAM. TURDIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
1.	**Turdus viscivorus L.**	♀	1	—	—	—	—	Borshom III. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Aragwa 13. IX. 63. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 12. XII. 95. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terek Geb. 18. III. 86. L.
d.		♀	—	1	—	—	—	„ „ 16. III. 86. L.
e.		♂	—	1	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
f.	„ „		—	—	—	1×	1	Portugal gkft.
2.	**Turdus musicus L.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 68. R
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.		♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.		♂	1					„ „ „ R.
d.		♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.		♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15. III. 83. R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	Lenkoran III. 84. R.
g.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 96. R.
h.		?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
i.		♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 9. X. L.
k.	„	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 11. X. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aresch 11. III. 94. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikislar IV. 87. Jas
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Hessen 23. III. 76. Grf. B.
o.	„	♀	—	1	—	—	—	„ 16. IV. 78. Grf. B.
p.	„	♂ juv.	—	1	—	—	—	Schweden 8. VII. 75. M.
q.	„ „		—	—	—	1	—	Brandenburg V. 89. gkft.
r.	„		—	—	—	1×	2	Stockholm 10. V. 60. M.
s.	„ „		—	—	—	—	2	Deutschland gkft.
t.	„ „		—	—	—	1×	3	Bakuriani 98. R.
u.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
3.	**Turdus iliacus L.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis III. 64. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Cassel 78. gkft.
b.		♀ ?	—	1	—	—	—	Tiflis 19. II. 95. Sat.
c.	„	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
d.		♀	—	1	—	—	—	Borshom XI. 95. R.
e.	„	♂		1	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
g.	**Turdus iliacus L.**	♀♂	—	1	—	—	—	Tiflis 28. X. 96. Sat.
h.	„ „	♀♂	—	1	—	—	—	„ 9. XII. 96. Sat.
i.*	„ „		—	—	—	1	4	Lappland M.
k.*	„ „		—	—	—	1	—	„ M.
4.	**Turdus pilaris. L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 64. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 65. R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 13. I. 93. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
f.	„ „	?	—	—	—	—	—	„ „ „ „ „
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Awtschala 11. II. 96. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk XII. 86. L.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ L.
l.*	„ „	♂ juv.	—	1	—	—	—	Schweden 16. VI. 74. M.
m.*	„ „		—	—	1cr.	—	—	Deutschland gkft.
n.*	„ „		—	—	—	1	5	Aland 10. VI. 65. M.
o.*	„ „		—	—	—	1	—	Schweden M.
p.*	„ „		—	—	—	—	2	Lappland M.
q.*	„ „		—	—	—	—	4	Deutschland gkft.
5.*	**Turdus ruficollis Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Amur 4. V. 58. R.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. IV. 58. R.
6.	**Turdus atrigularis Tem.**	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. III. 82. T.
a.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Michailowo 18. II. 86. R. W.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	Aschabad 27. II. 86. R. W.
7.*	**Turdus migratorius L**	♂	1	—	—	—	—	Californien gkft.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „
8.	**Turdus merula L.**	♂	1	—	—	—	—	Helenendorf 65. gesch.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „
b.	„ „	♀♂	1	—	—	—	—	Tiflis 77. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 86. theilweise Albinos. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 14. I. 83. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 7. IV. 83. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 96. R.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Cassel 64—65. Grf. B
h.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 66. „ „
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 24. I. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom XII. 95. R.
l.	„ „	♂♀	—	2	—	—	—	Tiflis 24. I. 95. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. V. 95. Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 11. X. 95. Sat.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Awtschala 18. II. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 29. III. 86. L.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Terek Gebiet 4. III. 86. L.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 27. II. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
s.	Turdus merula L.		—	—	—	1×	2	Borshom VIII. 76. Minkwitz.
t.*	„ „		—	—	—	1	—	Gothland gkft.
u.	„ „		—	—	—	—	2	Borshom 30. IV. 80. R.
v.†	„ „ maxima Seeb.	♂	—	1	—	—	—	Taschkent 27. XI. 81. Sard.
w.	„ „ typ.		—	—	—	1×	4	Bakuriani 98. R.
x.	„ „ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
y.	„ „ „		—	—	—	1	—	Borshom „ R.
9.	Turdus torquatus L.	♂	1	—	—	—	—	„ III. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 23. X. 83. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. V. 82. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 15. II. 84. R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. II. 84. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 8. III. 96. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terek Gebiet. 4. III. 86. L.
i.†	„ „ alpestris C.L.Br.	♀	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
k.†	„ „ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
l.*	„ „ „ „	♂	—	1	—	—	—	Dobrutscha 19. III. 96. Schlt.
m.†	„ „ „ „	♂	1	—	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
n.	„ „ „ „		—	—	—	1×	2	Sawalan 20. VI. 80. R.
o.*	„ „ „ „		—	—	—	—	1	Gkft.
10.	Monticola saxatilis L.	♂ juv.	1	—	—	—	—	Manglis 20. VIII. 82. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 11. 5. 85. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 2. IV. 96. R.
c.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Germab. 6. III. 86. R. W.
d.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 2. IV. 86. R. W.
e.	„ „		—	—	—	1×	2	Goktschai 20. VI. 80 R.
f.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ „ R.
11.	Monticola cyanus L.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 18. III. 71. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 15. VIII. 76. R.
b.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 86. R. W.
c.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R W.
d.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
e.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Parnass 21. VI. 95. gkft.
12.*	Cinclus aquaticus Bechst. typ.	♂	—	1	—	—	—	Karpaten 29. IV. gkft.
a.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Hessen Grf. B.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom X. 63. R.
c.*	„ melanogaster C. L. Br.	♀	—	1	—	—	—	Schweden 11. XI. 91. gkft.
d.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Upsala M.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 17. XII. 95. R.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ II. 96. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis V. 66. R.
i.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 2. I. 85. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schadel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
	Cinclus aquaticus Bechst.							
k.	„ „**caschmiriensis Gld.**		1	—	—	—	—	Tiflis 2. I. 85. R.
l.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 12. XII. 86. L.
m.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	Beresowaja X. 86. L.
n.*	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Persien 23. VII. 96. Sard.
o.	„ **aquaticus typ.**	?	—	—	—	—	5	„ gkft.
p.	„ „ „		—	—	1cr.	—	—	Borshom II. 96. R.
13 *	**Cinclus leucogaster. Evrsm.**	♂	—	1	—	—	—	Turkestan gkft.
14.	**Saxicola oenanthe L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 4. IV. 80. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Küs-jurdi 14. VI. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Sawalan 22. VI. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lyrik 28. V. 80. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 17. IX. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. IV. 83. R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 10. IX. 80. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. III. 82 R.
i.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 65. Grf. B.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. IX. 80. R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. IV. 95. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 31. III. 96. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. IV. 96. Sat.
p.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Küs-jurdi 14. VI. 80. R.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 21. III. 86. L.
r.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
s.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 20. III. 86. R. W.
t.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 17. IV. 87. Jas.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 8. V. 96. Sat.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 19. V. 96. Sat.
x.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 10. V. 96. Sat.
y.	„ „	**juv.**	—	1	—	—	—	Muruch 16. VI. 96. Sat.
z.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
aa.*	„ „		—	—	—	1	—	Stockholm 3. VI. 64. M.
bb.*	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
cc.+	„ „		1	—	—	—	—	Germab. 6. III. 86. R. W.
dd.	„ „		1	—	—	—	—	Tiflis 11. IV. 85. R.
15.	**Saxicola isabellina Rüpp.**	♀	—	1	—	—	—	„ 31. III. 96. Sat.
a	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 25. II. „ Sat.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 3. IV. „ Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. IV. 95. Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 31. III. 96. Sat.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terter 23. V. 95. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
i.	**Saxicola isabellina Rüpp.**	♂	—	1	—	—	—	Borshom 4. III. 96. R.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 2. V. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 16. V. 95. Sat.
m.	„ „	**juv.**	—	1	—	—	—	„ „ 2. 5. 95. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dshewat 2. III. 95. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Saljan 14. III. 95. Sat.
p.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 17. III. 95. Sat.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 20. III. 80. R.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. IV. 96. Sat.
s.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. X. 80. R.
t.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	Fort Perowsky 26. V. 58. Akad.
u.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. III. 80 R.
v.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis 23. III. 82. R.
w.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. III. 80. R.
x.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 22. III. 79. R.
y.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. III. 83. R.
z.*	„ „		—	—	—	—	2	Schlt.
aa.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 17. III. 86. R. W.
bb.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
cc.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
16.+	**Saxicola chrysopygia de Fil.**	♂	—	1	—	—	—	Transk. 8. VI. 92. Sard.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 28. VI. 96. Sard.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 26. V. 92. Sard.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Persien 8. VI. 92. Sard.
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 20. V. 92. Sard.
16[1])+*)	**Saxicola montana Gould.**	♂	—	1	—	—	—	Utsch-adshi 15. III. 93. Sard.
17.+	**Saxicola picata Blyth**	♂	—	1	—	—	—	Kaaka 14. III. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 2. V. 86. R. W.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bagyr 31. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 20. VIII. 89. Sard.
d.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 6. III. 86. R. W.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
g.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bagyr 31. III. 86. R. W.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Persien, Kelat 28. IV. 96. Sard.
i.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kelte-tschinar 20. VIII. 89. Sard.
18.	**Saxicola melanoleuca Güld.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 8. V. 82. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 85. R.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Jerusalem 26. VIII. 96. Schlt.
19.	**Saxicola leucomela Pall. =**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. III. 71. R.
a.	„ „ **morio Ehrb.**	♂	1	—	—	—	—	„ 11. IV. 85. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 22. VII. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. VIII. 79. R.
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kaaka 14. III. 86. R. W.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 20. III. 86. R. W.

*) Später, nach Abschluss des Kataloges erhalten, deshalb unter 16 [1]) als selbständige Art eingeschaltet.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
f.+	**Saxicola leucomela Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 19. IV. 86. R. W.
g.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Djebel 3. VI. 96. Flrk.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Baba-durmas 28. IV. 92. Sard.
i.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 15. V. 92. Sard.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 9. IV. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. VIII. 96. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Marasly 2. V. 96. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 9. IV. 95. Sat.
o.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Donau 25. VI. 75. Hom.
p.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	? 20. IV. 77. Hom.
q.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Dobrutscha 28. VI. 75.
r.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „
s.+	„ „	**juv.**	—	1	—	—	—	Pul-i-chatum 3. VII. 86. R. W.
t.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kaaka 14. III. 86. R. W.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 7. V. 82. R.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 25. IV. 95. Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 27. VIII. 95. Sat.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. V. 82. R.
y.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 22. IV. 95. Sat.
z.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 20. VIII. 89. Sard.
aa.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R. W.
bb.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 21. IV. 86. R. W.
cc.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis V. 85. R.
dd.	„ „		—	—	—	1×6		„ 10. V. 82. R.
ee.*	„ „		—	—	—	—	1	Schlt. gkft.
ff.*	„ „		—	—	—	—	2	Altai. gkft.
20.	**Saxicola deserti Rüpp.**	♂	1	—	—	—	—	Baku ? 67. R.
a.+	„ „		—	1	—	—	—	Molla-Kary 30. IV. 86. R. W.
b.+	„ „		—	1	—	—	—	Baba-durma 13. III. 86. R. W.
c.	„ „	♂ **juv.**	—	1	—	—	—	Tiflis 28. VIII. 94. Sat.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Smyrna 16. VIII. 76. Schlt.
e.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Perewalnaja 10. IV. 86. R. W.
f.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
21.	**Saxicola Finschii Heugl. = S. erythraea H. et Ehrb.**	♂	1	—	—	—	—	Baku 2. II. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aksu 9. XI. 79. R.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 1. V. 96. Sat.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aksu 9. XI. 79. R.
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dsebel 3. V. 96. Flrk.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba-dagh 6. II. 86. R. W.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Imam-Guljar 24. III. 96. Sard.
g.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 20. IV. 92. Sard.
22.*	**Saxicola leucura Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Spanien 22. I. 76. Schlt.
a.*	„ „		—	—	—	—	2	„ „ „ „ Schlt.
23.*	**Saxicola aurita Temm.**	♂	1	—	—	—	—	„ 2 V. 77. Schlt.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Smyrna 5. VI. 66. Schrader.
b.*	„ „		—	—	—	—	2	Parnass Schlt.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
24.	**Pratincola rubetra L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 11. V. 85. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 6. V. 82. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. VIII. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kobi 6. V. 80. R.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 21. IV. 70. Grf. B.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 20. IV. 86. R. W.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Elisabethpol. 18. IV. 95. Sat.
h.	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 95. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 16. V. 86. L.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 12. V. 86. L.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 11. VIII. 96. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astara 19. IV. 97. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 18. V. 87. Sard.
p.*	„ „		—	—	—	1	3	Brandenburg gkft.
q.*	„ „		—	—	—	—	3	„ „
r.*	„ „		—	—	—	—	2	„ „
s.	„ „		—	—	—	1	4	Bakuriani 98. R.
t.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ R.
25.	**Pratincola rubicola L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom 2. III. 97. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Westphalen V. Hom.
c.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ Hom.
c[1])*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Deutschland 6. IV. 52. Hom.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Galizien ? Hom.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 10. VI. 67. Grf. B.
f.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Grf. B.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 11. IV. 96. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 13. III. 80. R.
i.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Repetek 10 V. 92. Sard.
k.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Kodsha-kala 10. V. 86. R. W.
l.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
m.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Dusuolum 6. V. 86. R. W.
n.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R. W.
o.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Repetek 19. V. 92. Sard.
p.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 13. II. 86. R. W.
q.	„ **Hemprichi Ehrb. typ.**	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 11. IV. 96. Flrk.
r.	„ **Hemp. intermedia**		1	—	—	—	—	Schemacha 24. III. 66. R.
s.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 28. IV. 96. Sat.
t.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom IV. 92. R.
u.	„ „ „	♀?	—	1	—	—	—	Tiflis 30. III. 97. Sat.
u[1])	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ 96. Sat.
v.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.
w.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 22. III. 96. R.
x.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. III. 96. R.
y.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
z.	**Pratincola rubicola L. typ.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 69. R.
aa.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 7. XI. 82. R.
bb.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.
cc.	„ „ **Hemprichi** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15. III. 79. R.
dd.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 14. III. 82. R.
ee.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
ff.+	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	Transkp. 21. IV. 58. Akad.
gg.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 83. R.
hh.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 12. III. 80. R.
ii.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
kk.	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 83. R.
ll.	„ „ „ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 31. III. 80. R.
mm.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 26. III. 96. Sat.
nn.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Kodi 4. V. 93. Sat.
oo.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 31. III. 96. Sat.
pp.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 14. III. 82. R.
qq.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. III. 86. Sat.
rr.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Pjatigorsk 8. V. 86. L.
ss.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Wladimirowka 17. V. 86. L.
tt.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 16. III. 94. Sat.
tt[1])*	„ „ **maura Pall.** ?	—	1	—	—	—	Indien 7. IV. 76 Hom.
uu.+	„ „ „ ?	—	1	—	—	—	Transkp. 24. V. 92. Sard.
vv.+	„ „ „	—	—	—	1	3	„ 18. V. 92. Sard.
ww.*	„ „ **typ.**	—	—	—	—	1	Schlt.
26.+	**Pratincola caprata L.** ♂	1	—	—	—	—	Merw 5. VI. 86. R. W.
a.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
b.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 8. V. 96. Flrk.
d.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „
e.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 11. VI. 86. R. W.
f.+	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	„ 5. VI. 86. R. W.
g.+	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 7. „ „ R. W.
h.+	„ **juv.** ?	—	1	—	—	—	„ 14. „ „ R. W.
i.+	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	„ 10. „ „ R. W.
k.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tedshen 8. IV. 93. Schlt.
l.+	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
m.+	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Merw 5. VI. 86. R. W.
27.	**Ruticilla erythrogastra Güld.** ♂	1	—	—	—	—	Kasbek XI. 68. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 12. II. 85. R.
c.	„ „ ♂	—	1	—	1	—	Kislowodsk 7. XII. 93. L.
d.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
e.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 18. II. 96. Sat.
28.*	**Ruticilla erythronota Evrsm.** ♂	1	—	—	—	—	Altai 10. IV. 82. T.
a.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
b.+	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Keltetschinar 20. II. 86. R. W.
29.	**Ruticilla ochrura S. G. Gml.** ♂	1	—	—	—	—	Borshom 20. III. 97, R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Ei.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
a.	**Ruticilla ochrura S. G. Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom 20. III. 97. R.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Persien VIII. 44. Akad.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 19. V. 86. L.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 15. V. „ L.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk IX. „ L.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 14. V. 86. L.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 3. V. 86. L.
h.	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	Küsjurdi 14. VI. 80. R.
i.	„ „	♀	in Spiritus.					Gudaur 29. VII. 94. R.
k.	„ „	?	—	1	—	—	—	Duschak 18. III. 86. W. R.
30.*	**Ruticilla rufiventris Vieil.**	♂	—	1	—	—		Ostindien. 27. V. 84. Berl. M.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 26. VIII. 89. Sard.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab. 4. III. 86. W. R.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Persien 24. VII. 96. Sard.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 21. VIII. 89. Sard.
31.*	**Ruticilla tithys Scop.**	♂	1	—	—	—	—	Lausitz ? Hom.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Deutschland 10.X.50.Brehm snr.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 13. V. 76. Grf. B.
c.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Görlitz 30. VIII. ? Hom.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kassel ? gkft.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. V. 76. Grf. B.
f.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Thüringen ? Hom.
g.*	„ „	♂	—	—	—	1	2	Brandenburg gkft.
32.	**Ruticilla phoenicura L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 14. IV. 82. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 74. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. IV. 85. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 9. V. 93. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. IX. 82. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ fin. III. 74. R.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. IX. 82. R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. III. 82. R.
l.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	„ 3. IV. 83. R.
m.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 11. IV. 74. Grf. B.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 9. IV. 96. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. VIII. 96. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 7. X. 95. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 13. IV. 96. Sat.
t.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	„ 15. VI. 78. R.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 19. IV. 95. Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 22. IV. „ Sat.
x.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum
y.	**Ruticilla phoenicura L.**	♂	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. Sat.
z.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk IV. 86. L.
aa.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 5. III. R. W.
bb.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bala-ischem 13. IV. 86. R. W.
cc.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Balchan 12. IV. 86. R. W.
dd.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla Kary 2. V. 96. Flrk.
ee.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 15. IV. 86. R. W.
ff.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
gg.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 21. IV. 86. R. W.
hh.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. V. 80. R.
ii.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 29. IV. 87. Sard.
kk.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
ll.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
mm.*	„ „ **juv.**	?	—	1	—	—	—	„ 17. VI. 88. Sard.
nn.*	„ „		—	—	—	1	3	Brandenburg. gkft.
oo.*	„ „		—	—	—	1	3	Schweden 30. VI. 60. M.
pp.	„ „		—	—	—	1	5	Borshom V. 96. R.
qq.	„ „		—	—	—	1	4	Bakuriani 98. R.
rr.	„ „		—	—	—	1	3	„ „ R.
ss.	„ „		—	—	—	1	2	„ „ R.
tt.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
uu.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
vv.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
33.	**Ruticilla mesoleuca Ehrb.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 5. IV. 88. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom V. 97. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 97. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 30. III. 66. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 22. III. 96. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 28. „ „ R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 10. 5. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 5. IV. 96. R.
i.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 30. VII. 96. Sat.
34.*	**Ruticilla caeruleocephala. Vig.**	♂	—	1	—	—	—	Indien 16. XII. 70. Berl. M.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ „
35.*	**Cossyphia gutturalis Guer.**	♂	—	1	—	—	—	Taurus 6. V. 76. Schlt.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	N. Persien 15. VII. 96. Sard.
36.	**Cyanecula suecica coerulecula Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. V. 70. R.
a.	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. IV. 83. R.
b.+	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	Aral-kasp. VIII. 58. Akad.
c.	„ „ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. III. 71. R.
d.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	Helgoland vere. Hom.
e.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ Hom.
f.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	NO. Russland Hom.
g.*	„ „ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Cassel 78. gkft.
h.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 31. III. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела Aufgest.	Шкурка Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
	Cyanecula suecica coerulecula Pall. ♂	—	1	—		—	Tiflis 31. III. 96. Sat.
	„ „ „ ♀	—	1	—			„ „ „ „ Sat.
l.			1	—			„ 3. IV. 96. Sat.
m.		—	1	—		—	Batum 8. IV. 93. R. K.
n.		—	1	—			Kumbaschinsk 20. IV. 80. R.
o.	„ ♂	—	1	—			Bagyr 31. III. 86. R. W.
p.			1	—			„ „ „ „ R. W.
q. *			1			—	Aschabad 1. IV. 86. R. W.
r. *	„ „ „ juv. ♀	—	1				Lappland 23. VI. 77. M.
s. *	„ „ Wolfii Br. ♂	1	—	—			Cassel 78. gkft.
t.	„ ♂	—	1	—			Tiflis 22. III. 82. R.
u. *	„ leucocyana Br. ♂	—	1	—			Nizza 92. Schlt.
v. *	„ ♂	—	1	—			Polt. Guv. 27. VI. 95. Sard.
w. *	„ „ „ juv. ♀	—	1	—			„ „ 10. VI. 91. Sard.
x. *	„ „ „ juv. ♀	—	1	—		—	„ „ 7. VII. 90. Sard.
y. *	typ.	—	—	—	1	1	Lappland 64. M.
z. *	„ „			—	1		Schweden 64. M
aa. *	„ „ cyanecula	—	—	—	—	1	Hannover 4. VI. 64. Schlt.
37.	**Erythacus rubecula** L. ♂	1	—	—			Tiflis 3. III. 83. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—			„ 17. I. 83. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—			Borshom 5. III. 97. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e. *	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Anclam? „ „ T.
f. *	„ „ ♂	1	—	—			„ „ 10. XI. 78. T.
g.	„ „ ♂	—	1	—			Borshom I. 96. R.
h.	„ „ ♂	—	1	—	—		Tiflis I. 95. R.
i.	„ „ ♂	—	1	—		—	Berosowaja 3. XI. 86. L.
k.	„ „ juv. ♂	—	1	—	—		Manglis 5. IX. 97. Sat
k[1] *	„ „ ♂	—	1			—	Pskow 8. IX. 94. Sard.
l.	„ „ hyrcanus Blf. ♂	1	—	—		—	Borshom III. 67. R.
m.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe (Lenk.) 4. III. 96. Sat.
n.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
o.	„ „ „ ♂	—	1	—			„ „ „ „ „ Sat.
p.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
q.	„ „ ♂	—	1	—			„ „ „ „ „ Sat.
r.	„ ♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 31. I. 80. R.
s.	„ ♂	—	1	—	—		Lyrik 1[illegible]. VI. 97 Sat.
t.	„ ♂	—	1			—	Tiflis 9. XI. 95. Sat.
u.	„ ♂	—	1	—			„ 23. X. 95. Sat.
v.	„ ♂	—	1	—	—		„ 21. III. 97. Sat.
w.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 13. IX. 96. Sat.
x.	„ „ juv. ♀	—	1	—			Lyrik 18. VI. 97. Sat.
y. *	„ „ typ.	—	—	—	1		Schweden 19. V. 62. M.
z.	„ hyrcanus	—	—	—			Lenkoran 24. V. 94. Sat.
aa. *	typ.	—	—	—			gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія Fundort und Datum.
bb.	**Erythacus rubecula L.**		—	—	—	1	4	Bakuriani 98. R.
cc.	„ „		—	—	—	1	4	„ „ R.
dd.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
38.	**Daulias philomela Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15 Aug. 81. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. IX. 81. R.
c.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 20. V. 74. Hom.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 20. VIII. 96. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 25. IV. 82. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 29. VIII. 95. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. VIII. 96. Sat.
h.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sarepta 14. V. 82. T.
i.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 17. V. 82. T.
k.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bel. Kurgan. 27. IV. 86. R.
l.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 13. IV. 86. Jas.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 29. III. 97. R.
n.	„ „		—	—	1cr	—	—	gkft.
o.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
39.*	**Daulias luscinia L.**	♂	—	1	—	—	—	Nizza III. 76. Schlt.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 97. Schlt.
b.*	„ „		—	—	—	1	—	Brandenburg Schlt.
c.*	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
40.	**Daulias Hafizi Severz.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 13. V. 81. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 30. V. 97. Sat.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. „ „ Sat.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Talysch 6. V. 97. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 25. IV. 97. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 6. V. 97. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Talysch 30. V. 97. Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 26. V. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. VI. 96. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 10. V. 96. Sat.
r.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 2. IV. 86. R. W.
s.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tedshen 13. V. 86. R. W.
t.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 24. V. 86. R. W.
u.	„ „		—	—	—	1	3	Lenkoran V. 82. R.
v.	„ „		—	—	—	1	3	„ „ „ R.
41.	**Sylvia nisoria Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. V. 82. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. V. 83. R.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern. vere ? Hom.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чуч. Aufgestellt	Шк. Bal	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гн. Nest	Яйц. Eier	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Sylvia nisoria Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern. vere ? Hom.
d.	„	♂	—	1	—	—	—	Astara 19. IV. 97. Sat.
e.	„	♀	—	1	—	—	—	„ 26. IV. 95. Sat.
f.	„ „		—	—	—	1×3		Tiflis 12. V. 82. R.
g.	„ „		—	—	—	1	—	Brandenburg gkft.
h.	„ „		—	—	—	—	4	gkft.
12.	**Sylvia orphea Tem. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Dalmatien ? Bl. snr.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Deutschland Schlt.
b.	„ **ad.**	♂	—	1	—	—	—	Nizza Schlt.
c.	„ **Jerdoni Blyth.**	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
d.	„ „ „ „	♂	—	1	—	—	—	Pul-i-chatum 3. VII. 86. R. W.
e.	„ „ „ „	♂	—	1	—	—	—	Persien 6. IV. 96. Sard.
f.	„ „ **typ.**		—	—	—	—	1	gkft
13.	**Sylvia hortensis Gml.**	♀	1	—	—	—	—	Borshom 6. V. 97. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
b.	„ „		1	—	—	—	—	Pommern. vere Hom.
c.	„	♂ ♀	1	—	—	—	—	„ „ Hom.
d.		♂	—	1	—	—	—	Borshom 2. V. 96. R.
e.	„ „	♂ ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. IV. 82. R.
g.		♂ ♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk ? L.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 31. VII. 75. M.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 21. VIII. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aksu 12. V. 96. Sat.
l.		♂ ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 23. VIII. 80. R.
m.	„ „		—	—	—	1	—	Stokholm 25. VI. 66. M.
n.	„ „		—	—	—	1×1		„ „ „ 65. M.
o.	„		—	—	—	1×4		Brandenburg gkft.
p.	„ „		—	—	—	—	1	? gkft.
11.	**Sylvia cinerea Bechst. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 23. VII. 70. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 21. IV. 97. R.
b.	„ „	♂ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. IV. 66. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
d.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 2. IX ? Hom.
e.		♂	1	—	—	—	—	„ 2. VI. Hom.
e.[1]	„	♂ ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 24. VII. 80. R.
f.		♂	—	1	—	—	—	Mit. Kura 29. IV. 95. Sat.
g.		♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 16. V. 80. L.
h.	„ „	?	—	1	—	—	—	Chassawjurt 19. V. 94. R. K.
i.		♂	—	1	—	—	—	Kuba 23. V. 96. Sat.
k.		♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 19. V. 86. L.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
m.		♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
n.		♂	—	1	—	—	—	Chodsha-kala 9. V. 86. R. W.
o.		♂	—	1	—	—	—	Bagyr 31. III. 86. R. W.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
q.	„	♂	—	1	—	—	—	Hessen 6. VI. 74. Grf. B.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
r.	**Sylvia cinerea Bechst. typ.**	♂	—	1	—	—	—	Mit. Kura 26. IV. 95. Sat.
r.[1])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 23. V. 96. Sat.
r.[2])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. VI. 96. Sat.
r.[3])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 11. V. 96. Sat.
r.[4])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Elisabethpol 27. IV. 95. Sat.
s.	„ „ **fuscipilea Serv.**	♀	—	1	—	—	—	Lyrik 20. V. 80. R.
t.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 6. V. 80. R.
u.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
v.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
w.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
x.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. VI. 80. R.
y.+	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Beumbasch 1. V. 86. R. W.
z.+	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 24. V. 92. Sard.
aa +	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 12. VIII. 89. Sard.
bb.*	„ „ **typ.**		—	—	—	1×	6	Brandenburg gkft.
cc.+	„ „ **fuscipilea**		—	—	—	—	1	Sulyklü 9. V. 92. Sard.
dd.+	„ „ „		—	—	—	—	1	Asilma-dagh 24. V. 92. Sard.
ee.	„ „ **typ.**		—	—	—	1×	4	Bakuriani 98. R.
ff.	„ „ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
gg.	„ „ „	?	—	1	—	—	—	„ „ R.
45.	**Sylvia mystacea Méntr.**	♀	—	1	—	—	—	Mit. Kura 24. III. 95. Sat.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 23. IV. „ Sat.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 24. III. „ Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aresch 10. III. 94. Sat.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Salian IV. 97. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dshewat 22. III. 95. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 23 III. 72. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 6. VII. 97. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.+	„ „ **juv**	♂	—	1	—	—	—	Tachta-basar 19. VI. 86. R. W.
k.+	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	Chodsha-kala 10. V. 86. R. W.
l.*	„ „ **(subalpina Bon.)**	?	1	—	—	—	—	Syrien ? Bl. snr.
m.	„ „	?	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. IV. 95. Sat.
n.	„ „	?	—	1	—	—	—	Mingetschaur 4. V. 95. Sat.
o.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
p *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Griechenland 14. III. 96. Schlt.
q.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R. W.
r.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 27. III. 86. R. W.
s.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
t.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
u.	„ „		—	—	—	1	—	Salian 96. Sat.
46.*	**Sylvia provincialis Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Frankreich ? Bl. snr.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ ? Hom.
47.	**Sylvia curruca L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 12. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 14. IV. 97. R.
c.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Brandenburg. ? gekft.

№	Название видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.			Anzahl. Aufgestellt.	Kypia. g.	Schädel u. Skelett.	Balg. Bälge.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.*	**Sylvia curruca L.**		♂	1	—	—	—	—	Pommern vere. Hom.
e.*	„ „		♂	1	—	—	—	—	„ 4. V. 73. Hom.
f.	„ „		♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
g.	„ „		♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „		♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „		♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. IV. 95. Sat.
n.	„ „		♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 80. R.
o.	„ „		♂	—	1	—	—	—	Kuba VI. 97. Sat.
p.†	„ „	**affinis Blyth.**	?	—	1	—	—	—	Pul-i-chatum 4. VII. 86. R. W.
q.†	„ „	„	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 15. IV. 86. R. W.
r.†	„ „	„	♂	—	1	—	—	—	Perewalnaja 10. IV. 86. R. W.
s.†	„ „	„	♂	—	1	—	—	—	Repetek 18. IV. 92. Sard.
t.*	„ „	„	♂	—	1	—	—	—	Singapor 10. I. 74. Berl. M.
u.†	„ „	**althea Hum.**	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 21. VIII. 89. Sard.
v.†	„ „		♀	—	1	—	—	—	„ 26. V. 92. Sard.
w.†	„ „	**minuscula Hum.**	♂	—	1	—	—	—	Merw 25. VIII. 89. Sard.
x.†	„ „	„	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
y.*	„ „	**typ.**		—	—	—	1	4	Brandenburg. gkft.
z.†	„ „	**althea**		—	—	—	—	1	Sulyklü 5. V. 92. Sard.
aa.†	„ „	„		—	—	—	—	1	Chalwat-dagh 6. VI. 92. Sard.
bb.†	„ „	**minuscula**		—	—	—	—	1	Transkp. 21. IV. 92. Sard.
cc.	„ „			—	—	—	1	1	Bakuriani 98. R.
48.	**Sylvia atricapilla L.**		♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 30. III. 66. R.
a.	„ „		♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 78. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.	„ „		♀	1	—	—	—	—	„ Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
c.	„ „		♂	1	—	—	—	—	Borshom 28. III. 97. R.
d.	„ „		♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.*	„ „		♂	1	—	—	—	—	Hessen VII. 63. Grf. B.
f.*	„ „		♂	1	—	—	—	—	Deutschland. ? Bl. snr.
g.*	„ „	**juv.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern 1. X. 66. Hom.
h.*	„ „		♀	1	—	—	—	—	„ 10. XI. Hom.
i.	„ „		♂	—	1	—	—	—	Tiflis 30. III. 95. Sat.
k.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 95. Sat.
l.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ 7. IV. 96. Sat.
m.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „		♀	—	1	—	—	—	„ 27. IX. 95. Sat.
o.	„ „		♂	—	1	—	—	—	Borshom 20. IV. 96. R.
p.	„ „		♂	—	1	—	—	—	„ 2. V. 96. R.
q.	„ „		♀	—	1	—	—	—	Astara 21. IV. 97. Sat.
r.†	„ „		♀	—	1	—	—	—	Tschikisljar 25. IV. 87. Jas.
s.*	„ „	**juv.** ?		—	1	—	—	—	Hessen. VIII. 75. Grf. B.
t.	„ „	**juv.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. VII. 96. Sat.
u.*	„ „			—	—	—	1	1	Brandenburg. gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
v.	**Sylvia atricapilla L.**		—	—	—	1×	1	Mosdok 9. V. 94. R. K.
49.*	**Sylvia melanocephala Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Süd Frankreich. ? Bl. snr.
a.*	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „
50.	**Sylvia nana Hemp. et Ehrb. (Atraphornis).**	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 8. VIII. 89. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sulfigar 29. VI. 86. R. W.
b.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Bala-ischem 13. IV. 86. R. W.
c.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Tedshen 12. VIII. 89. Sard.
d.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Transkp. 3. V. 96. Flrk.
e.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Balkuju 25. II. 86. R. W.
f.+	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Tedshen 21. III. 86. R. W.
g.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Perewalnaja 9. IV. 86. R. W.
51.	**Regulus cristatus Koch.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran X. 84. R.
a.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
c.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 23. X. 72. R.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 18. X. 73. Hom.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. II. 96. Sat.
g.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom X. 95. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 24. X. 86. L.
l.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Hessen 23. X. 72. Grf. B.
m.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. IV. 74. Grf. B.
n.*	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 18. IV. 78. Grf. B.
o.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 2. III. 96. Sat.
p.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow 5. IX. 93. Sard.
q.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. XII. 93. Sard.
r.*	„ „		—	—	—	1	—	Schweden 18. V. 66. M.
s.*	„ „		—	—	—	—	2	„ 17. V. 75. M.
52.*	**Regulus ignicapillus Br.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern. ? Hom.
a.*	„ „		—	—	—	1×	1	Kassel 5. V. 84. gkft.
52.[1])*	**Reguloides Humei Brooks.**	♀	—	1	—	—	—	Indien 10. I. 79. Sard.
53.	**Phylloscopus trochilus L.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom 5. V. 97. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
c.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ 13. IV. 66. R.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 3. IV. ? Hom.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. IV. ? Hom.
f.*	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
g.*	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ ? Bl. snr.
h.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Schweden 23. VII. 75. M.
i.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 8. IV. 68. Grf. B.
k.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 12. IV. 78. Grf. B.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 95. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
n.	**Phylloscopus trochilus L.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 11. IV. 96. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 14. IV. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 29. VIII. 93. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 8. IX. 96. Sat.
r.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Borshom V. 97. R.
s.	„ „	♂♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 26. IV. 95. Sat.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 18. V. 86. L.
u. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla Kary 11. IV. 86. R. W.
v. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bala-ischem 13. IV. 86. R. W.
w. †	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Michailowa 16. IV. 86. R. W.
x. †	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Hassan-Kala 30. IV. 86. R. W.
y. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
z. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 19. IV. 86. R. W.
aa. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
bb. *	„ „	♂	1		—	—	—	Schweden 11. VI. 75. M.
cc.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat
dd.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 10. VIII. 93. Sat.
ee.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 4. III. 96. Sat.
ff.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
gg.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
hh.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ii.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	Borshom 96. R.
kk.	„ „		—	—	—	1×	4	Lenkoran 20. V. 80. R.
ll. *	„ „		—	—	—	1×	4	Brandenburg V. 90.
mm.	„ „		—	—	—	—	4	Borshom V. 96. R
nn.	„ „		—	—	—	—	4	„ „ „ R.
oo.	„ „		—	—	—	1×	4	Bakuriani 98. R.
pp.	„ „		—	—	—	1×	4	„ „ R.
qq.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
rr.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
ss.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
tt.	„ „		—	—	—	1×	4	Borshom 98. R.
54.	**Phylloscopus rufus Bechst. (P. collybita Vieil.).**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 14. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 8. III. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15. III. 82. R.
e. *	„ „	♀	1	—	—	—	—	Deutschland. ? Bl. snr.
f. *	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 4. IV. Hom.
g. *	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 31. III. 76. Grf. B.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 18. III. 79. R.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. „ 95. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 3. X. „ Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 1. X. 95. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
o.	**Phylloscopus rufus Bechst. (P. collybita Vieil.).**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 5. X. 95. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. III. 96. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 26. III. 96. Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 28. III. 96. Sat.
s.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 29. III. 96. Sat.
v.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
x.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 7. IV. 96. Sat.
y.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 8. IV. 96. Sat.
z.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ ? X. 97. Sat.
aa.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Manglis 5. IX. 97. Sat.
bb.	„ „	?	—	1	—	—	—	Unt. Kura 18. VI. 96. Sat.
cc.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 6. III. 96. R.
dd.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 2. IV. 96. R.
ee.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. IV. 96. R.
ff.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 5. IV. 96. R.
gg.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 8. IV. 96. R.
hh.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. IV. 96. R.
ii.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. III. 80. R.
kk.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 29. XI. 79. R.
ll.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Podkumok. 19. X. 86. L.
mm.*	„ „ (P. Brehmi)	♂	—	1	—	—	—	Deutschland. V. 82. Hom.
nn.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 17. III. 82. R.
oo.	„ „ **obscurus R. typ.**		1	—	—	—	—	„ 15. III. 67. R.
pp.	„ „		—	—	—	1×2		Kodshory V. 88. R.
qq.*	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
55.*	**Phylloscopus Bonellii Vieil.**	?	1	—	—	—	—	? Bl. snr.
56.+	**Phylloscopus tristis Blyth.**	?	—	1	—	—	—	Transkp. 15. III. 93. Sard.
a.+	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 92. Sard.
b.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 13. IV. 82. R.
c.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ 2. I. 87. R.
d.+	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
e.+	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	Artyk 27. III. 86. R. W.
f.	„ „ „	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 80. R.
g.	„ „ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis 22. X. 95. Sat.
h.*	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 13. IV. 87. Sard.
i.*	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnojarsk 26. IV. 91. Schlt.
57.	**Phylloscopus sindianus Brok.**	?	—	1	—	—	—	Borshom 4. V. 96. R.
a.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ X. 95. R.
b.	„ „ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis 22. X. 95. Sat.
c.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 17. V. 86. L.
d.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ 24. V. 86. L.
e.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
f.	„ (P. Lorenzii Sevr.).	♂	—	1	—	—	—	„ 11. V. 86. L.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.			Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
58.	**Phylloscopus nitidus Blyth.**		♂	1	—	—	—	—	Borshom 5. VI. 97. R.
a.	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ 5. V. 97. R.
b.	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 29. IV. 80. R.
d.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 20. V. 96. R.
e.	„	„	?	—	1	—	—	—	Kuba 15. VI. 96. Sat.
f.	„	„	♀ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 5. V. 96. Sat.
g.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 28. V. 86. L.
h.	„	„	♀	—	1	—	—	—	Bermamut 23. V. 86. L.
i. +	„	„	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 13. VII. 92. Sard.
k. +	„	„	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 2. V. 87. Jas.
l.	„	„	?	—	1	—	—	—	Bakuriani 98. R.
m.	„	„		—	—	—	3	—	„ „ R.
59. +	**Phylloscopus viridanus Blyth.**		♂	—	1	—	—	—	Transkp. 22. IV. 92. Sard.
60. *	**Phylloscopus sibilatrix Bechst.**		♂	—	1	—	—	—	Schweden 19. VI. 74. M.
a. *	„	„	♂	1	—	—	—	—	Hessen 8. VI. 74. Grf. B.
b. *	„	„	♂	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
c. *	„	„	?	1	—	—	—	—	Brandenburg. 94. gkft.
d. *	„	„	?	1	—	—	—	—	Deutschland 6. V. 59. Hom.
e. *	„	„	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 26. IV. ? Hom.
f. *	„	„	♀	—	1	—	—	—	Pskow 2. V. 93. Sard.
g. *	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
h. *	„	„		—	—	—	1	4	Brandenburg gkft.
61. *	**Hypolais polyglotta Vieil.**		♀	1	—	—	—	—	Nizza IX. 75. Schlt.
a. *	„	„	♂	1	—	—	—	—	Valentia 29. VI. 56. Brehm snr.
b. *	„	„	?	—	1	—	—	—	Deutschland 21. V. 82. Schlt.
c. *	„	„		—	—	—	1	4	Brandenburg gkft.
62. *	**Hypolais icterina Vieil.**		♀	1	—	—	—	—	Deutschland. ? gkft.
a. *	„	„	♂	1	—	—	—	—	Hessen. 64. Grf. B.
b.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Astara 20. IV. 97. Sat.
c. *	„	„		—	—	—	1	—	Schweden 2. VII. 67. M.
d. *	„	„		—	—	—	1	5	Mähren 27. V. 85. gkft.
63.	**Hypolais (Iduna) caligata Lichst**		♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 7. IV. 82. T.
a. *	„	„	♀	—	1	—	—	—	Kirgisensteppe VI. 74. Hom.
b. +	„	„	♀	—	1	—	—	—	Tedshen 10. VIII. 83. Sard.
c. +	„	„	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 5. V. 92. Sard.
d. +	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ 21. VII. 89. Sard.
e.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Salian 20. IV. 97. Sat.
f.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 29. V 97. Sat.
g.	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ 6. V. 97. Sat.
h. *	„	„		—	—	—	1	1	Orenburg 3. VI. 80. Sard.
64. +	**Hypolais languida H. et Ehrb.**		♀	—	1	—	—	—	Transkp. 28. IV. 96. Sard.
a. +	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ 27. IV. 96. Sard.
65.	**Hypolais pallida Hemp. et Ehrb.**		♂	—	1	—	—	—	Terter 2. VI. 95. Sat.
a.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Salian 14. VI. 97. Sat.
b.	„	„	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
c.	„	„	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 12. V. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Hypolais pallida Hemp. et Ehrb.**	♂	—	1	—	—	—	Kuba 2. VI. 96. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. VI. 96. Sat.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. VI. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Klein Asien 18. IV. 76. Schlt.
i.	„ „		—	—	—	1	—	Salian 14. VI. 97. Sat.
k.*	„ „		—	—	—	—	2	Spanien 14. V. 94. gkft.
l.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
66.†	**Hypolais rama Sykes.**	♂	—	1	—	—	—	Michailowo 16. IV. 86. R. W.
a.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. IV. 86. R. W.
b.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla Kary 11. IV. 86. R. W.
c.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 15. IV. 86. R. W.
d.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
e.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bala-ischem 14. IV. 86. R. W.
f.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dusu-olum 6. V. 86. R. W.
g.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Jelotani 16. VI. 86. R. W.
h.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dort-Kuju 2. VI. 86. R. W.
i.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
k.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Merw 15. VI. 86. R. W.
l.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. VI. 86. R. W.
m.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 5. VI. 86. R. W.
n.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
o.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sulfigar 29. VI. 86. R. W.
p.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Buchara 3. VII. 89. Sard.
q.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 4. VII. 89. Sard.
r.†	„ „ **rama pallida**	♂	—	1	—	—	—	Merw 23. III. 89. Sard.
s.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Buchara 15. VI. 89. Sard
t.†	„ „ **rama**		—	—	—	1	3	Chodsha-Kala 10. V. 86. R. W.
u.†	„ „		—	—	—	1	2	„ „ „ „ „ R. W.
v.†	„ „		—	—	—	1	2	Merw 10. V. 86. Sard.
w.†	„ „		—	—	—	1	2	Karybent 5. V. 86. Sard.
x.†	„ „ **rama-pallida**		—	—	—	1	3	Merw 9. V. 86. Sard.
67.†	**Herbivocula neglecta Hume**	♂	—	1	—		—	Kopet-dagh 27. VII. 86. R. W.
a.†	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ 24. VII. 86. R. W.
b.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 22. VIII. 89. Sard.
68.	**Acrocephalus turdoides Mey.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 11. V. 82. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 14. V. 82. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. V. 82. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
d.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 30. VII. 92. Sard.
e.	„ „	?	—	1	—	—	—	Lenkoran 31. V. 97. Sat.
f.†	„ „		—	—	—	1	4	Keltetschinar 87. K.
g.*	„ „		—	—	—	1	3	Brandenburg gkft.
h.*	„ „		—	—	—	—	6	„ gkft.
69.*	**Acrocephalus stentoreus Hemp. et Ehrb.**	♂	1	—	—	—	—	Damiette 23. XII. 86. T.
a*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. X. 81. T.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum
b.	**Acrocephalus stentoreus Hemp. et Ehrb.**	♂	—	1	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 2. VI. 89. Sard.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Todtes Meer 9. XI. 95. Schlt.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Damiette 25. II. 88. Schlt.
f.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 2. VI. 95. Schlt.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
70.	**Acrocephalus agricola Jerd.**	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 27. VII. 89. Sard.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kirgisensteppe 18. VI. 84. Sat.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 2. VI. 84. Sat.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 29. VII. 88. Schlt.
71.*	**Acrocephalus palustris Bechst.**	?	1	—	—	—	—	Hannover 17. VI. 76. Grf. B.
a.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 22. VII. 80. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 18. V. 60. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lyrik 28. V. 80. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 19. V. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geoktepe 10. V. 95. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 16. VI. 96. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 20. V. 86. L
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 4. VIII. 92. Sard.
n.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow Guv. 25. VI. 90. Sard.
o.*	„ „		—	—	—	1×6		Sachsen 14. VI. 70. gkft.
72.*	**Acrocephalus streperus Vieil. =Ac. arundinaceus Lath.**	♂	1	—	—	—	—	Hessen 10. VI. 76. Grf. B.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hannover 17. VI. 76. Grf. B.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Orenburg 23. VI. 57. Akad.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. VI. 59. Bl snr.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 14. V. 82. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. VIII. 96. Sat.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 17. V. 80. R.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 29. III. 86. R. W.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tedshen 4. VIII. 89. Sard.
m.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Deutschland 8. V. 82. Hom.
n.*	„ „		—	—	—	1×4		Brandenburg gkft.
o.*	„ „		—	—	—	—	4	„ gkft.
73.*	**Acrocephalus dumetorum Blyth. =A. magnirostris Llj.**	♂	1	—	—	—	—	Kirgisensteppe 20. VI. 76. Schlt.
a.	„ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis IV. 93. Sat.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Chodsha-kala 10. V. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Acrocephalus dumetorum Blyth.**							
	=A. magnirostris Llj.	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 13. V. 92. Sard.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnojarsk 31. V. 92. Schlt.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 15. V. 87. Sard.
74.	**Acrocephalus phragmitis Bechst.**							
	=A. schoenobaenus L.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 25. IV. 81. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. V. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. V. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. V. 80. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. V. 80. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. V. 80. R.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 25. IV. 81. R.
k.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Deutschland 1. VI. 75. Hom.
l.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern. VI. 75. Hom.
m.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Deutschland ? Bl. snr.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 97. Sat.
o.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Deutschland 6. V. 82. Hom.
p.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Serbien 24. IV. 94. Schlt.
q.*	„ „		—	—	—	1×3		Brandenburg gkft.
r.	„ „		—	—	—	—	3	„ gkft.
75.*	**Acrocephalus aquaticus Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 2. VII. 74. Hom.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ VI. VII. 74. Hom.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	? 27. VII. 73. Hom.
c.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Nizza 95. Schlt.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Frankreich ? ?
e.*	„ (**cariceti**)	♂	—	1	—	—	—	Pommern. 27. VII. 74. Hom.
f.*	„ „		—	—	—	—	1	Brandenburg 3. VI. 94. gkft.
76.	**Locustella fluviatilis Wolf.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 27. IV. 82. R.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Deutschland. ? Bl. snr.
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Sarepta 29. V. 82. T.
c.	„ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis 19. VIII. 82. R.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 25. V. 90. Sard.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
77.*	**Locustella locustella Lath. straminea Sevr.**	?	1	—	—	—	—	Orenburg 29. VI. 57. Akad.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 23. V. 86. L.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Podkumok „ „ „ L.
c.*	„ **typica**	♂	1	—	—	—	—	Pommern. 23. V. 74. Hom.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Anklam 25. V. 76. T.
e.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Nizza 95. Schlt.
f.*	„ „		—	—	—	1	—	Darmstadt 26. V. 92. gkft.
g.*	„ „		—	—	—	—	2	England gkft.
78.*	**Locustella luscinioides Savi.**	♂	1	—	—	—	—	Holland ? Bl. snr.
a.†	„ „	?	—	1	—	—	—	Artyk 29. III. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	**Locustella luscinioides Savi.**	♀	—	1	—	—	—	Artyk 29. III. 86. R. W.
c. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Poltw. Guv. 16. VI. 90. Sard.
79.	**Lusciniola melanopogon Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 28. XI. 81. R.
a.	„	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 17. II. 87. R.
b.	„	♂	—	1	—	—	—	„ 21. III. 87. R.
c.	„	♂	—	1	—	—	—	„ 7. III. 87. R.
d.	„	♂	—	1	—	—	—	Artyk 27. III. 86. R. W.
e.	„	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.	„	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
80.	**Cettia cetti Marm.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. XI. 79. R.
a. *	„ „	♂	1	—	—	—	—	Spanien 6. X. 76. Schlt.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 1. II. 87. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 5. III. 86. R. W.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. II. 86. R. W.
e. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	? 20. XII. 82. Hom.
81. *	**Cisticola cursitans Frank.**	♂	1	—	—	—	—	Algier ? Hom.
a *	„ „ „	♀	1	—	—	—	—	? ? Bl. snr.
b. *	„ „ „		—	—	—	—	3	Spanien 30. IV. gkft.
82. *	**Aëdon familiaris Méntr. galactodes Tem.**	♂	1	—	—	—	—	N. O. Afrika ? Bl. snr.
a	„ „ **typ.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis V. 80. R
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 16. V. 95. Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 16. V. 94. Sat.
d. +	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bairam-ali 9. V. 96. Flrk.
e. +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 28. V. 96. Flrk.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Salian 16. VI. 97. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 27. VI. 97. Sat.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Mugan 30. III. 66. R.
n. +	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 13. V. 86. R. W.
o. +	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 16. V. 86. R. W.
p. +	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
q. +	„	♂	1	—	—	—	—	Murgab 4. VII. 86. R. W.
r.	„ „		—	—	—	—	1	Lenkoran V. 84. R.
83. +	**Scotocerca inquieta Cretz.**	♂	—	1	—	—	—	Balchan 13. IV. 86. R. W.
a. +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 29. IV. 92. Sard.
b. +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Buchara 29. VI. 89. Sard.
c. +	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 6. V. 96. Flrk.
d. +	„ „	♀	1	—	—	—	—	Krasnowodsk 6. II. 86 R. W.
e. +	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 9. II. 86. R. W.
f. +	„ „	♀	1	—	—	—	—	Bal-kuju 25. II. 86. R. W.
g. +	„ „	♀	1	—	—	—	—	Balchan 12. IV. 86. R. W.
h. +	„ „		—	—	—	—	6	Dsibell 3. V. 96. Sard.

FAM. TROGLODYTIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
84.	**Troglodytes parvulus Koch.**	?	1	—	—	—	—	Borshom III. 97. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ II. 96. R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
e	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. X. 93. Sat.
e.[1])	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. II. 68. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 14. I. 96. Sat.
f[1])	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. III. 83. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 11. II. 96. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Salian 14. III. 95. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 13. XI. 95. Sat.
k.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	? 30. V. 97. ?
l.*	„ „ **ad.**	♂	—	1	—	—	—	Hessen. 30. III. 78. Grf. B.
m.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Pskow 8. IV. 95. Sard.
n.†	„ **pallidus Hume.**	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 20. VIII. 89. Sard.
o.	„ **typ.**		—	—	—	1×	4	Borshom 96. R.
p.*	„ „		—	—	—	—	3	Deuts hland gkft.
q	„ „		—	—	—	1×	4	Bakuriani V. 98. R.
r.	„ „		—	—	—	1×	3	„ „ „ R.
s	„ „		—	—	—	1×	2	„ „ „ R.
t.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
u.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
v.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
w.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
x.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
y.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
z.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.

FAM. ACCENTORIDAE.

85.	**Accentor collaris Scop.**	♂	1	—	—	—	—	Küsjurdi 14. VI. 80. R.
a.*	„ „	?	1	—	—	—		Schweiz ? Akad.
b.	„ „	?	—	1	—	—	—	Schah-dagh 17. VI. 96. Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Malka 14. XII. 85. L.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
e.†	„ „	?	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 12. VIII. 89. Sard.
f.*	„ „		—	—	—	—	1	Schweiz gkft.
86.	**Accentor modularis L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. II. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 8. III. 69. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. I. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 9. X. 80. R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 27. III. 83. R.
e.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйцо. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
f.	**Accentor modularis L.**	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 4. 76. Grf. B.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 4. XI. 95. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 23. X. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 19 I. 96. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. II. 96. Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 18. II. 96. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ I. 97. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Dshewat 23. IV. 95. Sat.
r.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Geok-tepe 3. III. 95. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kobi 6. V. 80. R.
t.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom XI. 95. R.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk IX. 85. L.
w.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Hessen 25. IV. 75. Grf. B.
x.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Borshom I. 96. R.
y.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow 19. IV. 92. Sard.
z.*	„ „		—	—	—	1×	2	Brandenburg 25. IV. 89. gkft.
aa.	„ „		—	—	—	1×	4	Bakuriani VI. 98. R.
bb.	„ „		—	—	—	1×	4	„ „ „ R.
cc.	„ „		—	—	—	1×	4	„ „ „ R.
dd.	„ „		—	—	—	1×	3	„ „ „ R.
ee.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
87.*	**Accentor montanellus Pall.**	?	—	1	—	—	—	Ussuri ? Hom.
88.*	**Accentor fulvescens Sevr. =ocularis R.**	♂	—	1	—	—	—	Alatau ? Bl. junr.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Exp. Pewzow ? Sard.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	Küsjurdi VI. 80. R.
89.*	**Accentor altaicus Brndt.**	♀	—	1	—	—	—	Indien ? Rey.

FAM. PANURIDAE.

90.	**Panurus biarmicus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran III. 66. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 20. IV. 86. R.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	N. Persien 4. VI. 96. Sard.
e.*	„ „		—	—	—	—	2	Astrachan gkft. Sard.

FAM. PARIDAE.

91.	**Aegithalus pendulinus L. typ.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis 20. III. 95. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. X. 85. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	**Aegithalus pendulinus L typ.** ♂	—	1	—	—	—	Sari 3. III. 86. R.
c.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ **altaicus** ♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 28. IV. 90. R.
e.*	„ **typ.** ♂	—	1	—	—	—	Nizza 76. Schlt.
f.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „
g.+	„ „	—	—	—	5	—	Transkp. 82. Petruschewitsch.
h.+	„ „	—	—	—	1	—	„ II. 78. Jakowlew.
i.*	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
92.*	**Aegithalus castaneus Sevr.** ♂	—	1	—	—	—	Wolga ? Hom.
a.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Orenburg 26. IV. 88. Sard.
b.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
c.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Südrussland 7. IV. ? Schlt.
d.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 25. III. ? Schlt.
e.*	„ „	—	—	—	—	2	Astrachan 30. V. 95. gkft.
93.+	**Aegithalus rutilans Sevr.** ♀	—	1	—	—	—	Merw 3. III. 87. W.
a.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tedshen 20. III. 94. Sard.
93.[1])+	**Aegithalus Stoliczkae Hume** ♂	—	1	—	—	—	Merw X. 95. Sard.
93.[2])	**Aegithalus atricapillus Sevr.** ?	—	1	—	—	—	Tedshen 92—93. Winter. Sard.
94.*	**Acredula caudata L.** ad.♂	1	—	—	—	—	Pommern ? Hom.
a.*	„ „ ad.♀	—	1	—	—	—	Hessen 17. IV. 78. Grf. B.
b.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Pskow 5. XI. 95. Sard.
c.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Mähren 9. XI. 96. Schlt.
d.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Amur 17. XI. 81. Schlt.
e.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
f.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Ungarn 16. II. 94. Schlt.
g.*	„ „ juv.♂	—	1	—	—	—	? 18. VI. 76. Schlt.
h.*	„ „	—	—	—	1	1	Stockholm 27. VI. 60. M.
i.*	„ „	—	—	—	1	—	Brandenburg gkft.
95.	**Acredula tephronota Günth.** ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 5. III. 80. R.
a.	„ „ juv.♂	—	1	—	—	—	Butasar 20. IV. 97. Sat.
b.	„ „ ad.♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
c.	„ „ juv.♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
d.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran IV. 97. Sat.
e.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.
f.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Taurus 23. XII. 81. Danford.
g.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Astrabad 18. XI. 86. Sard.
h.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Taurus 28. III. 76. Drs.
96.*	**Acredula irbyi Sharp. typ.** ?	—	1	—	—	—	Gibraltar 2. V. 70. Drs.
a.*	„ „ ?	—	1	—	—	—	Toskana ? Hom.
b.*	„ „ ad.♂	—	1	—	—	—	Italien ? Schl.
b.[1])*	„ **rosea Blyth.** ♂	—	1	—	—	—	Farnham 27. XII. 75. Drs.
c.	„ **caucasica Lorz intermed.** ♂	—	1	—	—	—	Borshom XI. 95. R.
d.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ **caucasica typ.** ♂	1	—	—	—	—	„ III. 96. R.
f.	„ „ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 22. I. 84. R.
h.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 30. XI. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
i.	**Acredula irbyi Sharp.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 30. XI. 96. Sat.
k.	„ „ **caucasica**	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom XII. 95. R.
n.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
o.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 17. XII. 95. R.
p.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
q.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. XII. 95. R.
r.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
s.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ XII. 95. R.
t.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
u.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ II. 96. R.
v.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 15. III. 96. R.
w.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
x.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
y.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	Geok-tepe 15. XII. 93. Schlk.
z.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 14. XI. 95. K.
aa.	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 3. III. 96. Schlk.
bb.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Mit. Kura 15. XII. 93. Schlk.
cc.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 20. IV. 95. Sat.
dd.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 29. IV. 95. Sat.
ee.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 13. XI. 96. Sat.
ff.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 20. I. 86. L.
gg.	„ „ „	♂?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
hh.*	„ „ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Italien 12. IV. 96. Schlt.
ii. *	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ 21. III. 96. Schlt.
kk.*	„ „ „ **juv.?**		—	1	—	—	—	„ 19. V. 96. Schlt.
ll.	„ „ **caucasica.**		—	—	—	1×4		Borshom 10. V. 96. R.
mm.	„ „		—	—	—	1×4		„ „ „ 97. R.
nn.*	„ „ **rosea.**		—	—	—	—	2	England 6. V. 76. Drs.
97.	**Cyanistes coeruleus L**	♂♀	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 69. R.
b.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ XII. 69. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. X. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
e.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 26. II. 80. R.
g.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ 29. I. 80. R.
h.*	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
i.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Tiflis 23. X. 95. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. IX. 96. R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. XII. 95. R.
n.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
o.	„	♂♀	—	1	—	—	—	„ XII. 95. R.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 6. XII. 94. Schlk.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 17. II. 87. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
r.	**Cyanistes coeruleus L.** ♀	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 21. II. 96. Flrk.
s.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
t.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Salian 14. III. 95. Sat.
u.	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	Unt. Kura 25. V. 95. Sat.
v.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ 10. V. 96. Sat.
w.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	N. Kauk. 11. XI. 86. L.
x.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Podkumok 19. X. 86. L.
y.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kassel 21. III. 69. Grf. B.
z.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kassel ? gkft.
aa.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kuldsha III. Schlt.
bb.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ I. Schlt.
cc.	„ „ ?	—	—	1cr.	—	—	Borshom I. 96. R.
dd.✶	„ „	—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
97[1])✶	**Cyanistes cyanus Pall.** ♂	—	1	—	—	—	Orenburg 27. X. 88. Sard.
98.	**Poecile palustris L.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 9. IV. 82. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.✶	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
e.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
f.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ XII. 95. R.
g.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
h.	„ „ ?	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
k.✶	„ „ ?	—	1	—	—	—	Hessen 5. I. 78. Grf. B.
l.✶	„ „ **ad.** ♀	—	1	—	—	—	„ 1. IV 78. Grf. B.
m.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Stockholm 22. I. 76. M.
o.✶	„ **kamtschatkensis Bnpt.** ♂	—	1	—	—	—	Baikal ? Hom (Dubowsky).
p.✶	„ **baicalensis** ♂	—	1	—	—	—	Ural 5. XII. 86. Sard.
q.✶	„ **borealis** ♂	—	1	—	—	—	Pskow 28. XI. 92. Sard.
r.✶	„ „ **typ.** ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
s.✶	„ „	—	—	—	1✕3		Schweden 20. V. 65. M.
99.✶	**Poecile lugubris Natt.** ♂	—	1	—	—	—	Taurus V. 76. Schlt.
a.✶	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	Klein Asien 1. VIII. 76. Schlt.
100.✶	**Poecile cincta Bodd.** =**sibiricus Gml.** ♂	—	1	—	—	—	Schweden 14. IV. 77. M.
a.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 25. X. 76. M.
b.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lappland 9. XI. 81. T.
c.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	? 19. V. ? Hom.
d.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	? V. 81. Hom.
e.✶	„ „	—	—	—	1✕2		Lappland M.
101.	**Parus major L.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 66. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Schamchor 5. XI. 79. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 30. III. 66. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 28. I. 80. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
f.	**Parus major L.**	♂♀	—	1	—	—	—	Tiflis 28. III. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom X. 95 R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. XII. 95. R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 6. XII. 94. Sat.
l.	„ „	**juv.** ♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 15. VI. 96. Sat.
m.	„ „	**juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ „ 29. V. 95. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 10. V. 96. Sat.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 27. II. 86. L
p.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Hessen 1. IV. 77. Grf. B.
q.	„ „		—	—	—	1	7	Lenkoran 15. V. 80. R.
r.	„ „		—	—	—	1	5	Borshom V. 96. R.
s.	„ „		—	—	—	—	3	„ „ „ R.
t.	„ „		—	—	—	—	4	„ „ „ R.
u.	„ „		—	—	—	—	7	Lenkoran 15. V. 80. R.
v.	„ „		—	—	—	1	2	Bakuriani 98. R.
102.✶	**Parus minor Tem.**	♂	—	1	—	—	—	Amur 17. V. 81. T.
103.+	**Parus cinereus Vieil**	♂	—	1	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
b.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.+	„ **transcaspius Sard.**	♂	—	1	—	—	—	Persien 27. VII. 96. Sard.
104.+	**Parus bocharensis Licht.**	♂	—	1	—	—	—	Tachta-basar 19. VII. 86. R. W.
a.+	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Persien 1. VI. 96. Flrk.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Serachs 24. VII 92. Sard.
c.+	„ „		—	—	—	—	1	Tedshen 15. IV. 95. Sard.
d.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kopet-dagh 4. III. 86. R. W.
e.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Bagyr 31. III. 86. R. W.
105.	**Parus phaeonotus Blanf.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 18. IV. 80. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 31. I. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
e.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 26. V. 95. Sat.
k.	„ „	?	—	1	—	—	—	Dshewat 25. V. 95. Sat.
l.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Lyrik 17. V. 97. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Talysch V. 97. Sat.
n.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 22. VIII. 89. Sard.
o.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Persien 25. VII. 96. Sard.
p.	„ „	**juv.** ♀	—	1	—	—	—	Dshewat 25. V. 95. Sat.
q.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Michailowa 27. VII. 86. R. W.
r.	„ „		—	—	—	1	1	Bakuriani 20. V. 98. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
s.	**Parus phaeonotus Blanf.**		—	—	—	1	—	Bakuriani 20. V. 98. R.
106.*	**Parus ater L.**	ad. ♀	—	1	—	—	—	Hessen 25. III. 78. Grf. B.
a.*	„ „	ad ♂	—	1	—	—	—	„ 18. III. 78. Grf. B.
b.*	„ „	ad. ♂	—	1	—	—	—	„ 14 IV. 74. Grf. B.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Pskow G. 8. IX. 94. Sard.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 87—88. W. Sard.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
107.*	**Lophophanes cristatus L.**	♀	1	—	—	—	—	Anklam 8. XII. 74. Hom.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 23. III 75. M.
b.*	„ „	ad. ♂	—	1	—	—	—	Hessen 3. IV. 78. Grf. B.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 27. III. 94. Sard.
d.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. XII. 94. Sard.
e.*	„ „		—	—	—	1×3		Schweden 30. IV. 68. M.
f.*	„ „		—	—	—	1	—	„ 4. V. 67. M.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Brandenburg gkft.

FAM SITTIDAE.

108.	**Sitta caesia Wolf.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15. X. 79. R.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 30. III. 76. Grf. B.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. II. 80. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern 11. IV. 75. Hom.
g.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Hom.
h.*	„ **amurensis**	♀	1	—	—	—	—	Amur II. 81. T.
i.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ T.
k.	„ **typica.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 22. II. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 12. III. 96. R.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 21. III. 96. R.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kodi 4. V. 93. Sat.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schamchor 5. XI. 79. R.
p	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 30. V. 97. Sat.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. V. 80. R.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. Sat.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 28. IV. 95. Sat.
v.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 28. IV. 95. Sat.
w.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Maikop 15. IV. 86. L.
x.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Kassel ? gkft.
y.*	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „
z.	„ „		—	—	—	1×3		Lenkoran 7. V. 80. R.
aa.	„ „		—	—	—	1×5		„ 10. V. 80. R.
bb.	„ „		—	—	—	1×3		„ 11. V. 80. R.
cc.*	„ „		—	—	—	—	1	Stokholm M.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
dd.	**Sitta caesia Wolf.**		—	—		1	—	Bakuriani 98. R.
108[1])*	**Sitta europaea L.**	♀	—	1	—	-	—	Pskow G. 23. IV. 93. Sard.
a.*	„ **uralensis Lichst.**	♂	-	1	—	-	—	Orenburg 16. X. 89. Sard.
b.*	„ -		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
c.*	„ „ **eurp. typ.**		-	—	—	-	2	„ „
109.	**Sitta Krüperi Pelz.**	♂	1	-	-	-	—	Borshom V. 96. R.
a.	„ „	♂	1	-	—	-	—	„ IV. „ R.
b.	„ „	♂	1	—	-	—	—	„ „ „ R
c.	„ „	♀	1	-	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 97. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	?	-	1	—	—	—	„ 25. IV. 96. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. IV. 96. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 5. V. 96. R.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 28. IV. 96. R.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 21. III. 96. R.
l.	„ „	?	—	—	1cr	-	—	„ „ „ 96. R.
m.	„ „		-	—	—	1	—	Bakuriani 98. R.
n.	„ „		-	1	—	—	—	„ „ R.
110.	**Sitta syriaca Ehrh. typ.**	?	1	—	-	-	—	Tiflis 18. II. 70. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	-	„ 20. XI. 78. R.
b.	„ **rupicola Blf.**	♂	—	1	—	—	-	„ 19 III. 82. R.
c.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	Küsjurdi VI. 80. R.
d.	„ „ **Neumayeri Mich.**	♀	-	1	-	—	—	Transkp. 3. III. 86. R. W.
e.	„ „ „	♀	-	1	—	—	—	Tschat 5. V. 86. R. W.
f.	„ „ **tephronota.**	?	—	1	—	—	—	Chorassan 23. V. ? Schlt.
g.*	„ „ **typ.**	♀	—	1	—	-	—	Kl. Asien 26. XI. 91. Schlt.
h.*	„ „		-	—	-	—	3	Smyrna IV. 95. gkft
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Keltetschinar 21 .II. 86. R W

FAM. MOTACILLIDAE.

111.	**Budytes flavus L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 83. R.
a	„ „	♂	1	—	—	—	-	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.*	„ „	♂	1	—	-	—	—	Hessen 20. V. 71. Grf. B.
d.*	„ „	♂	1	-	-	—	—	„ „ „ „ Grf. B.
e.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ V. 67. Grf. B.
f.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern ? Hom.
g.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ ? Hom.
h.*	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	-	Kassel 78. gkft.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 11. VIII. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. III. 97. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 79. R.
n.	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 7. XII. 79. R.
o.	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	„ 25. III. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum
p.*	**Budytes flavus L. typ.** ♀	—	1	—	—	—	Anklam 4. V. ? T.
q.*	„ „ **ad.** ♂	—	1	—	—	—	Schweiz IV. 91. Schlt.
r.*	„ „ **juv.** ♀	—	1	—	—	—	Pommern 7. VII. 67. Hom.
s.+	„ **beema Sykes** ♂	—	1	—	—	—	Transkp. 5. IV. 92. Sard.
t.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
u.+	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Sumbar 23. VIII. 86. Sard.
v.	„ **intermed. flav.** ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 95. Sat.
w.+	„ **leucocephala Przw.** ♂	—	1	—	—	—	Transkp. 19. IV. 97. Sard.
x.*	„ **cinereocapillus Savi. typ.** ♂	—	1	—	—	—	Italien ? Schlt.
y.	„ **intermed. flav.** ♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 15. IV. 96. Flrk.
z.	„ **intermed. virid.** ♂	—	1	—	—	—	Podkumok 20. IV. 86. L.
aa.	„ **borealis Sund. viridis Gml.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 83. R
bb.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
cc.	„ **intermed. cinereocp. typ.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 83. R.
dd.*	„ „ „ ♂	1	—	—	—	—	Pommern ? Hom.
ee.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 29. IV 97. Sat.
ff.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
gg.*	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Schweden 96. Schlt.
hh.*	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Pommern ? Hom.
ii.	„ **borealis juv.** ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 11. VIII. 96. Sat.
kk.*	„ „	—	—	—	1	—	Lappland 68. M.
ll *	„ „ **typ.**	—	—	—	—	3	Schweden gkft.
mm.*	„ **cinereocapillus.**	—	—	—	—	1	gkft.
nn.*	„ **viridis**	—	—	—	—	2	Schweden.
oo.	„ **typ.**	—	—	—	1×3		Bakuriani 98.
112.	**Budytes melanocephalus Lichst. typ.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ **Feldeggi Mich.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 83. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „ **Albinos** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
d.	„ **typ.** ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 17. IV. 82. R.
e.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 9. IV. 96. Flrk.
f.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
g.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 9. IV. 97. Sat.
h.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 22. V. 86. L.
m.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
n.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 17. V. L.
o.	„ **intermed. borealis** ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. III. 80. R.
p.	„ **paradoxa Brehm.** ♂	—	1	—	—	—	„ 25. III. 80. R.
q.	„ **typ.**	—	—	—	—	1	gkft.
r.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Aschabad 28. II. 86. R. W.
s.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
113.	**Budytes campestris Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Bala-ischem 14. IV. 86. R. W.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 19. IV. 96. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Wolga ? Hom.
d.*	„ „		—	—	—	—	2	Südrussland gkft.
114.	**Budytes citreolus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 29. III. 86. R. W.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Merw 17. IV. 92. Sard.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Irtisch 7. V. 82. T.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Indien 29. III. 76. Hom.
d.*	„ „		—	—	—	—	1	Altai 4. VI. 93.
115.*	**Budytes citreoloides Hodgs.**	♂	—	1	—	—	—	Persien 10. IV. 96. Sard.
116.	**Motacilla boarula L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 65. R.
a.	„ „	♂	—	—	—	—	—	„ XII. 74. R.
b	„ „	♀	1	—	—	—	—	Borshom V. 97. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.*	„ „	♂	—	—	—	—	—	Hessen ? Grf. B.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 10. VIII. 93. Sat.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 14. XI. 95. Sat.
g.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	„ 7. X. 95. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 18. II. 96. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 13. IV. 96. R.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Dshewat 25. V. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 28. V. 95. Sat.
m.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 29. II. 80. R.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orechowka 14. IV. 86. L.
p.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Borshom I. 96. R.
q.*	„ „		—	—	—	—	2	Hessen gkft.
r.*	„ „		—	—	—	—	2	Parnass 4. V. 76. gkft.
s	„ „		—	—	—	1×4		Bakuriani V. 98. R.
t.	„ „		—	—	—	1×4		„ „ „ R.
u	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
117.	**Motacilla alba L. dukhunensis Sykes.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 66. R.
a	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 70. R.
b	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 13. III. 72. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. III. 83. R.
d.	„ „ **typ.**	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
f.	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 67. R
g.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	Thüringen 27.III.39.Brehm.snr.
h.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ 19. VI. 35. Brehm.snr.
i.*	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	„ 8. IV. 37. Brehm snr.
k	„ „ „	♂♀	—	1	—	—	—	Tiflis 9. IV. 95. Sat.
l.	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. IV. 96. Sat.
m.	„ „ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	„ 27. VIII. 95. Sat.
n.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ 8. X. 95. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
o.+	**Motacilla alba dukhunensis Sykes.**	♀	—	1	—	—	—	Artyk 28. III. 86. R. W.
p.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bala-ischem 14. IV. 86. R. W.
q.*	„ „	♀	—	1	—	—		Hessen 14. IV. 74. Grf. B.
r.	„ **baicalensis Swinh.**	♀	—	1	—	—	—	Kuba 26. V. 96. Sat.
s.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 10. IV. 97. Sat.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
v.	„ **intermedia alba.**	♂	—	1	—	—	—	Kuba 15. V. 96. Sat.
w.	„ „	♀	—	1	—	—	—	enkoran 10. IV. 97. Sat.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Mzchet 17. III. 96. Sat.
y.	„ **baicalensis**	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 19. III. 95. Sat.
z.	„ **dukhunensis Sykes.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 25. II. 96 Sat.
aa.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. VIII. 93. Sat.
bb.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Mzchet 17. III. 96. Sat.
cc.	„ „	♂	—	1	—	—	—	rshom 27. III. 96. R.
dd.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Ferter 23. V. 95. Sat.
ee.	„ „	♂	—	1	—	—	—	erosowaja 17. V. 86. L.
ff.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
gg.	„ **luzoniensis Scop.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 24. IX. 95. Sat.
hh.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Indien 24. X. 76. Hom.
ii.*	„ **ocularis Swinh.**	♂	—	1	—	—	—	Amur 15. V. 81. T.
kk.*	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	„ X. 81. T.
ll.	„ **typ.**		—	—	—	1	5	Lenkoran 10. V. 80. R.
mm.	„ „		—	—	—	1	5	„ „ „ „ R.
nn.	„ „		—	—	—	1	4	„ „ „ „ R.
oo.*	„ „		—	—	—	1	3	Stockholm 20. VI. 64. M.
pp.*	„ „		—	—	—	1	—	Lappland 68. M.
qq.*	„ „		—	—	—	1	—	„ „ M.
rr.*	„ „		—	—	—		5	Deutschland gkft.
ss.*	„ „		—	—	—	—	3	„ gkft.
tt.	„ „		—	—	—	1	5	Bakuriani 98. R.
uu.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
118.*	**Motacilla Yarellii Gould.**	♂	—	1	—	—	—	Helgoland ? Hom.
a.*	„ „	♀	—	1			—	„ Hom.
119.+	**Motacilla personata Gould.**	♂	—	1				Buchara 18. V. 96. Flrk.
a.+	„ „	♂	—	1				Aschabad 19. VII. 86. R. W.
b.+	„ „	♀	—	1			—	„ 20. VIII. 89. Sard.
c.+	„ „	♂	—	1				Transkp. 9. V. 92. Sard.
d.*	„ „	♂	—	1			—	Altai 15. IV. 82. T.
e.*	„ „	♂	—	1			—	„ „ „ „ Schlt.
f.*	„ „	♂	—	1			—	Meschhed 19. VI. ? Schlt.
g.+	„ „		—	—	—		1	Transkp. 8. VI. 92. Sard.
h.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
i.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Murgab 19. VII. 86. R. W.
k.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. VII. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурки. Balg.	Скелеты и черепа. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
120.	**Anthus arboreus Bechst. =A. trivialis L.**	♂♀	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
a.	..	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.*	..	♂	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
c.	..	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 23. III. 79. R.
d.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 12. IX. 80. R.
e.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 30. III. 82. R.
f.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 7. IV. 82. R.
g.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 27. VIII. 95. Sat.
h.	..	♂	—	1	—	—	—	Borshom 28 III. 96. R.
i.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 13. IV. 96. R.
k.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 2. IV. 96. R.
l.	..	♀	—	1	—	—	—	Lyrik 28. V. 80. R.
m.	..	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 9. V. 86. L.
n.	..	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 23. V. 86. L.
o.	..	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
p.	..	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
q.*	..	♂	—	1	—	—	—	Hessen 22. IV. 76. Grf. B.
r.	..	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 8. X. 95. Sat.
s.	..	♂	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 95. Sat.
t.	..	♂	—	1	—	—	—	Murow-dagh 28. V. 95. Sat.
u.	..	♂	—	1	—	—	—	Kuba 15. VI. 96. Sat.
v.*	..	..	—	—	—	1	—	Schweden 64. M.
w.*	..	..	—	—	—	—	2	gkft.
x.	..	..	—	—	—	1×4		Bakuriani 98. R.
y.	..	..	—	—	—	1	—	„ „ R.
121.*	**Anthus cervinus Pall.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 28. IV. 73. R.
a.*	..	♂	—	1	—	—	—	? 28. IV. 82. Hom.
b.*	..	♂	—	1	—	—	—	Schweden 21. VII. M.
c.	..	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 28. IV. 82. R.
d.*	..	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 29. VIII. 87. Sard.
e.*	..	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
f.*	..	♀	—	1	—	—	—	„ 17. IX. 94. Sard.
g.*	..	..	—	—	—	1	—	Schweden M.
122.	**Anthus pratensis L.**	♀	—	1	—	—	—	Tifflis IV. 82. R.
a.	..	♂	—	1	—	—	—	Salian 14. III. 95. Sat.
b.	..	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. III. 95. Sat.
c.	..	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
d.	..	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 9. II. 80 R.
e.	..	♀	—	1	—	—	—	Lyrik 28. V. 80. R.
f.	..	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 25. III. 86. R. W.
g.*	..	♂	—	1	—	—		Malmö 17. X. 75. Schlt.
h.*	..	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 20. IX. 88. Sard.
i.*	..	♀	—	1	—	—	—	Pskow 22. IV. 93. Sard.
k.*	..	..	—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
l.*	..	..	—	—	—	1×3		Schweden 24. V. 64. M.
m.*	..	..	—	—	—	1	—	„ 23. VI. 66. M.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
n.*	**Anthus pratensis L.**	—	—	—	—	1	gkft.
o.	„ „	—	—	—	1×3		Bakuriani 98. R.
p.	„ „	—	—	—	1	—	„ „ R.
123.	**Anthus spinoletta L. = aquaticus Bechst.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 28. II. 79. R.
a.*	„ „ „ ?	1	—	—	—	—	Schweiz 6. IV. 58. Hom
b.*	„ „ „ ?	1	—	—	—	—	„ 17. IV. 56. Hom.
c.	„ „ „ ?	—	1	—	—	—	Tiflis 30. X. 80. R.
d.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 18. XI. 78. R.
e.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Kuba 17. V. 96. Sat.
f.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Sawalan VI. 80. R.
g.+	„ „ „ ♀	—	1	—	—	—	Artyk 27. III. 86. R. W.
h.	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 10. V. 86. L.
i.*	„ „ „ ♀	—	1	—	—	—	Schweiz V. ? Schlt.
k.*	„ „ „ ♂	—	1	—	—	—	„ IV. ? Schlt.
l.*	„ „ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ ? ? Schlt.
m.*	„ „ „	—	—	—	—	3	Schweiz 14. VI. 89. gkft.
n.*	„ **ludovicianus**	—	—	—	—	1	? gkft.
124.*	**Anthus obscurus Lath. = rupestris Nils. juv.** ♂	1	—	—	—	—	Rügen 18. VIII. Hom.
a.*	„ „ **ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ 18. III. Hom.
b.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Schweden 3. V. Schlt.
c.*	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	„ 4. VII. Schlt.
d.	„ „ **ad.** ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 11. I. 81. R.
e.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Norwegen VII. Schlt.
f.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 15. IX. 95. Schlt.
g.*	„ „	—	—	—	1×1		Schweden 28. V. 82. M.
h.*	„ „	—	—	—	1	—	„ „ „ „ M.
125.	**Anthus campestris L.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. V. 83. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
b.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Pommern 7. V. ? Hom.
c.*	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
d.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 20. VII. 70. R.
e.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 12. IX. 70. R.
f.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 6. IX. 80. R.
g.	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 29. VIII. 93. Sat.
h.	„ „ ?	—	1	—	—	—	„ 28. VIII. 94. Sat.
i.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 12. IV. 95. Sat.
k.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 1. VIII. 95. Sat.
m.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 1. VIII. 95. Sat.
n.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 27. VIII. 95. Sat.
p.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
q.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 3. IV. 96. Sat.
r.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 31. III. 96. Sat.
s.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 9. IV. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
t.	**Anthus campestris L.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. IV. 96. Sat.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 4. VIII. 96. Sat.
v.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 25. VII. 80. R.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 4. V. 80. R.
x.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	Kuba 8. VI. 96. Sat.
y.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. V. 95. Sat.
z.	„ „	?	—	1	—	—	—	Derbent V. 80. R.
aa.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. V. 80. R.
bb.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	Tiflis 4. VIII. 96. R.
cc.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schweiz ? Schlt.
dd.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dobrutscha 6. V. 76. Schlt.
ee.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 10. V. 80. R.
ff.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 24. V. 86. R. W.
gg.	„ „	?	—	1	—	—	—	Derbent V. 80. R.
hh.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 14. V. 82. R.
ii.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Derbent. V. 80. R.
kk.*	„ „		—	—	—	1	—	Deutschland 89. gkft.
ll.+	„ „		—	—	—	1×	2	Gudan 25. V. 92. Sard.
mm.	„ „		—	—	—	—	3	Tiflis V. 84. R.
nn.*	„ „		—	—	—	—	1	Orenburg 10. V. 91. Sard.
oo.*	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
pp.*	„ „		—	—	—	—	1	„ gkft.
126.*	**Anthus Richardi Vieil.**	♂	—	1	—	—	—	? 30. XI. 90. Schlt.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transbaik. 12. VIII. 96. Schlt.

FAM. ORIOLIDAE.

127.	**Oriolus galbula L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 25. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	**ad.**♀	1	—	—	—	—	Tiflis 30. IV. 81. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kodi 13. V. 93. R.
e.*	„ „	**ad.**♀	1	—	—	—	—	Hessen ? 64. Grf. B.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 28. V. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 22. IV. 95. Sat.
h.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tchikisljar 20. VIII. 86. Jas.
i.*	„ „		—	—	—	1×	2	Brandenburg gkft.
128.	**Oriolus kundoo Sykes.**	♂	—	1	—	—	—	Buchara 6. VII. 89. Sard.

FAM. UPUPIDAE.

129.	**Upupa epops L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 31. III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 5. IV. 70. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ III. 74. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ IV. 69. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйцо. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Upupa epops L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 71. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 20. IV. 96. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 16. V. 95. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 20. V. 86. L.
h.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 23. II. 86. R. W.
i.†	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Transkp. 87. K.
k.	„ „		—	—	—	—	4	Lenkoran 8. V. 80. R.
l.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. CERTHIIDAE.

130.	**Tichodroma muraria L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 16. II. 71. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 20. X. 81. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. XII. 85. R.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 9. XI. 86. L.
f.†	„ „	♀	1	—	—	—	—	Keltetschinar 21. II. 86. R. W.
131.	**Certhia familiaris L. typ.**	♀	1	—	—	—	—	Betanien 10. X. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Schamchor 5. XI. 79. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis 5. III. 83. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
e.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 2. XI. 77. Grf. B.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern II. ? Hom.
h.	„ „	?	—	1	—	—	—	Borshom X. 95. R.
i.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
i.[1])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. XII. 97. R.
i.[2])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow 12. XII. 93. Sard.
i.[3])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 23. XI. „ Sard.
k.*	„ **brachydactyla Natt.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern Hom.
l.*	„ „	?	—	1	—	—	—	„ Hom.
m.*	„ **typ.**		—	—	—	1×	4	Brandenburg. gkft.
n.	„ „		—	—	—	1×	4	Bakuriani 98. R.
o.	„ „		—	—	—	1×	3	„ „ R.
p.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
q.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
r.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.

FAM. LANIIDAE.

132.	**Lanius collurio L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 4. VI. 69. R.

№	Название видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучело. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Lanius collurio L.**	♂	1					Tiflis 15. IV. 82. R.
d.		♂	1					Borshom 14. IV. 97. R.
e.	„ „	♂						„ „ „ „ R.
f.		♂						Lenkoran 20. V. 80. R.
f.[1])	„ „	♂						„ „ VI. „ R.
g.		♂	1					Lyrik 28. V. 80. R.
h.	„ „	♂	1					Derbent VI. 80. R.
i.	„ „	♂	1					„ 4. V. 80. R
k.*	„ „	♂	1					Hessen 74. Grf. B.
l.	„ „	**juv.** ♀	—	1			—	Tiflis 16. VII. 95. Sat.
m.	„ „	♀	—	1			—	„ 4. V. 95. Sat.
n.	„ „	**juv.** ♀	—	1				„ 24. VI. 80. R.
o.	„ „	**juv.** ♂	—	1			—	„ 24. VIII. 95. Sat.
p.	„ „	**juv.** ♂		1				„ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♂		1			—	Lenkoran 19. V. 97. Sat.
r.	„ „	♀		1		–		Schemacha 2. V. 96. Sat.
s.	„ „	♂		1				„ 4. V. 96. Sat.
t.	„ „	♂		1				„ 10. V. 96. Sat.
u.	„ „	♀		1			—	„ „ „ „ Sat.
v.	„ „	♂		1			—	Unt. Kura 18. IV. 95. Sat.
w.	„ „	♂		1			-	„ „ „ „ „ Sat.
x.	„ „	♂		1			–	Astrachanka 5. V. 96. Sat.
y.	„ „	♂		1			—	„ „ „ „ Sat
z.	„ „	♂		1			-	Tschikisljar 28. IV. 87. Jas.
aa.	„ „	♂		1			—	Berosowaja 9. V. 86. L.
bb.	„ „	♂		1			—	Kislowodsk 22. V. 86. L.
cc.	„ „	♂		1		-	—	„ „ „ „ L.
dd.*	„ „	**juv.** ♀	-	1		–	-	Schweden 21. VIII. 75. Schlt.
ee.	„ „	♂			Fr.	-	—	Geok-tepe IV. 96. K.
ff.	„ „	♂		–	—	1	3	Lenkoran 16. IV. 80. R.
gg.	„ „	♂	–	–	–	1	3	„ 2. V. 80. R.
hh.	„ „	♂			–	1	4	Tiflis 25. IV. 76. R.
ii.	„ „	♂		—	–	1	4	Lenkoran V. 80. R.
kk.*	„ „	♂			–	1	3	Brandenburg. gkft.
ll.*	„ „	♂			-		2	gkft.
mm.	„ „	♂					4	Tiflis V. 91. R.
nn.	„ „	♂	-		-		1	„ „ 92. R.
oo.	„ „	♂		—	–		3	Lenkoran IV. 80. R.
pp.	„ „	♂	–		–	1	3	„ „ „ R.
133.	**Lanius rufus Briss.**	♀	1	-	–		—	„ 24. IV. 80. R.
a.	„ „ „	♂	1		–	–	—	Tiflis 6. VI. 85. R.
b.*	„ „ „	♂	1	- -			—	Görlitz 12. V. ? Hom.
c.*	„ „ „	♀	1			—	-	„ „ „ Hom.
d.*	„ „ „	**juv. nid.**	1	–			—	Deutschland 20. V. 69. Bl. snr.
e.	„ „ „	♂	–	1	–	–	—	Tiflis V. 70. R.
f.	„ „ „	♂	–	1	–	–	-	Elisabethpol 3. V. 95. Sat.
g.	„ „ „	♂	—	1		—	-	Lenkoran V. 84. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
h.	**Lanius rufus Briss.**	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe V. 94. Sat.
i.*	„ „ „		—	—	—	1×	2	Ungarn.
134.*	**Lanius nubicus Lichst.**	♂	1	—	—	—	—	Kl. Asien 3. V. 81. T.
a *	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ T.
b.*	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Smyrna 2. IX. 72. Hom.
135.*	**Lanius erythronotus Vig.**	♀	1	—	—	—	—	Fort Perowsky 7. V. 58. Akad.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschardshui 5. VI. 83. Sard.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Turkestan Schlt.
136 *	**Lanius phoenicurioides Sevrz.** **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Altai 19. V. 85. Schlt.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Turkestan ? Schlt.
b +	„ „	♂	1	—	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
137.a	„ **Karelini Bogd.**	♂	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 21. VIII 89. Sard.
b.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Duschak 16. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 19. II. 86. R. W.
d +	„ **Romanovi Bogd.**	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 29 V. 92. Sard.
e.+	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
f +	„ „ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 25. V. 86. R. W.
g.+	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
h.+	„ **isabellina H. et Ehr.**	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 20. III. 86. R. W.
i.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
k.+	„ **Romanovi Bogd.**		—	—	—	1×	5	Gulylü-dagh 31. V. 92. Sard.
l. +	„ **isabellina Bogd.**		—	—	—	—	1	Transkp. 6. VI. 92. Sard.
138.+	**Lanius Raddei Dress.**	♂	—	1	—	—	—	Kukulau 24. V. 86. R. W.
139.	**Lanius minor Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 27. IV. 81. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. V. 82. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Derbent VI. 80. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Borshom 7. V. 97. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Elisabethpol 3. V. 95. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 16. V. 94. Sat.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schemacha 8. V. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 27. IV. 95. Sat.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. Sat.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Stawropol 9. V. 88. L.
n.+	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Boharden 20. VIII. 86. R. W.
o.	„ „ **obscurior R.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis 25. IV. 69. R.
p.*	„ **typ.**	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 9. V. 93. Sard.
q.	„ „		—	—	—	1×	6	Tiflis 20. IV. 65. R.
r.	„ „		—	—	—	1×	4	„ 10. V. 67. R.
s.	„ „		—	—	—	1×	6	Schura 16. VI. 94. R. K.
t.+	„ „		—	—	—	1×	4	Transkp. 26. V. 92. Sard.
u.+	„ „		—	—	—	1×	3	„ 24. V. 92. Sard.
v.+	„ „		—	—	—	1×	3	„ 3. VI. 92. Sard.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
w.*	**Lanius minor Gml.**		—	—	-	1	4	Italien 85. gkft.
x.*	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
y.	„ „		—	—	—	1	4	Tiflis V. 85. R.
140.*	**Lanius meridionalis Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Italien ? Hom.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Nizza 97. Schlt.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
141.	**Lanius Grimmi Bogd. =L. lahtora Syk.**	♂ ?	1	—	—	—	—	Lenkoran 13. XI. 79. R.
a.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Beum-basch 1. V. 86. R. W.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 25. IV. 92. Sard.
142.+	**Lanius assimilis L. et A. Brehm =L. lahtora Sharpe et Dresser.**	♂	—	1	—	—	—	Perewalnaja 10. IV. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 21. IV. 92. Sard.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Beum-basch 1. V. 8. R. W.
143.	**Lanius excubitor L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. I. 85. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. XII. 81. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. I. 83. R.
c.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	„ 12. X. 66. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 2. I. 85. R.
d[1])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 18. VIII. 77. M.
e.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern X. ? Hom.
e[1])*	„ „ **ad.**	♀	—	1	—	—	—	„ 15. V. 86. Schlt.
f.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Kassel gkft.
g.*	„ „ **ad.**	?	1	—	—	—	—	Hessen IV. ? Grf. B.
g.[1])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bukowina 6. VI. 93. Schlt.
h.*	„ „ **nid.**		1	—	—	—	—	Deutsland V. 69. Bl. snr.
i.	„ **Homeyeri Cab.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis II. 64. R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Jora XI. 87. R.
l.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 2. III. 96 R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 18. XII. 86. L.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Gut-gora 17. III. 90. L.
o.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Sarepta III. 79. T.
p.+	„ **Przewalskii Bogd.**	?	—	1	—	—	—	Aschabad 23. II. 86. R. W.
q.*	„ **typ.**		—	—	—	1	—	Holland 18. V. 61. Hom.
r.*	„ „		—	—	—	—	1	Hannover 11. IV. 94. gkft.
s.*	„ „		—	—	—	—	1	Hessen 9. IV. 94. gkft.
144.+	**Lanius rapax Brehm=borealis europaeus Bogd.**	♀	—	1	—	—	—	Fort Alexander XI. 91. Sard.
a.	„ „ „	♂	1	—	—	—	—	Elisabethpol II. 71. R.
b.	„ „ „	♀	1	—	—	—	—	Unt. Kura II. 80. R.
c.	„ „ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom XII. 97. R.
144[1])*	**Lanius major Pall=borealis sibiricus Bogd.**	♂	—	1	—	—	—	Dänemark 20. XI. 90. Schlt.
a.*	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	Schweden 16. VII. 93. M.

FAM. AMPELIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
145.	**Bombycilla garrula L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 6. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis I. 69. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II.75.S.K.H.Grf.Nik.Mich.
c.*	„ „		—	—	—	1	—	Muonio 66. gesch.

FAM. MUSCICAPIDAE.

146.	**Erythrosterna parva Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom 2. IV. 97. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 19. II. 95. Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. III. „ Sat.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. III. „ Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
f.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ 27. IX. 95. Sat.
i.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ 30. VIII. 82. R.
k.	„ „	**ad.**♂	—	1	—	—	—	„ 20. IX. 95. Sat.
l.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ 1. X. 95. Sat.
m.	„ „	**juv.**♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	**ad.**♂	—	1	—	—	—	„ 2. IV. 96. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 4. IV. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 7. IV. 96. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. VIII. 96. Sat.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 26. VIII. 96. R.
v.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 22. III. 95. Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 20. V. 97. Sat.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Astara 12. VI. 80. R.
y.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. IV. 97. Sat.
z.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bagyr 31. III. 86. R. W.
aa.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tschikisljar 4. IV. 87. Jas.
bb.	„ „		—	—	—	1	—	Borshom 96. R.
cc.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ R.
dd.	„ „		—	—	—	1	—	Bakuriani 98. R.
ee.	„ „		—	—	—	1	—	Borshom 98. R.
ff.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ R.
147.*	**Muscicapa collaris Bechst.**	♂	—	1	—	—	—	Wien ? Hom.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bukowina 8. V. 93. Schlt.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
148.	**Muscicapa semitorquata E. v. Hom.**	ad.♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
a.	**Muscicapa semitorquata E. v. Hom.**	ad. ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 30. III. 66. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 15. IV. 97. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 7. IV. 96. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astara 22. IV. 97. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 26. III. 96. R.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 8. IV. 96. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. V. 96. R.
149.✶	**Muscicapa atricapilla L.**	ad ♂	1	—	—	—	—	Pommern 4. V. ? Hom.
a.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
b.✶	„ „	ad. ♂	—	1	—	—	—	Schweden 16. V. 94. Schlt.
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 27. IV. 86. Sard.
d.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
e.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	? ? Schlt.
f.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lappland 5. VI. 91. Schlt.
g.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Halle 26. IV. 97. Schlt.
h.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Ungarn 24. IV. 92. Schlt.
i.✶	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
150.✶	**Muscicapa grisola L.**	?	1	—	—	—	—	Orenburg 26. IV. 58. Akad.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 20. IV. 97. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 29. IV. 97. R.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Rwa 7. V. 97. Sat.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 93. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 26. IV. 95. Sat.
g.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dusuolum 6. V. 86. R. W.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
i.✶	„ „		—	—	—	1	3	Upsala 64. M.
k.✶	„ „		—	—	—	1	—	Brandenburg 68.
l.✶	„ „		—	—	—	1	2	Schweden 68. M.
m.✶	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. HIRUNDINIDAE.

151.	**Hirundo rustica L.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 4. V. 80. R.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Scharadil 28. IV. 96. Sat.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Salian 16. III. 95. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. IV. 66. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dshewat 22. III. 95. Sat.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 27. III. 80. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 29. V. 86. L.
i.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschat 5. V. 86. R. W.
k.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 2. IV. 86. R. W.
l.✶	„ „		—	—	—	1	1	Brandenburg gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
m +	**Hirundo rustica L.**		—	—	—	—	1	Keltetschinar 87. K.
152.+	**Hirundo alpestris Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Tschat 5. V. 86. R. W.
a +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 29. IV. 92. Sard.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 3. V. 92. Sard.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	Olymp. VI. 75. gkft.
153.	**Hirundo rupestris Scop.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 12. V. 82. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 17. V. 86. L.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Berosowaja 20. V. 86. L
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 19. VII. 86. R. W.
d.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Transkp. 3. V. 96. Flrk.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Nizza ? gkft.
f. +	„ „		—	—	—	—	1	Goudan 10. V. 94. Sard.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
154.	**Chelidon urbica L.**	♂	—	1	—	—	—	Manglis 1. VIII. 80. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Marasly 2. V. 96. Sat.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 14. V. 86. L.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
155.	**Cotyle riparia L.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 11. VIII. 96. Sat.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 25. V. 82. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. V. 80. R.
d.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ 2. IV. 80. R.
e.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 21. IV. 86. R. W.
g *	„ „		—	—	—	—	7	gkft.

FAM. FRINGILLIDAE.

156.*	**Plectrophanes lapponicus L.**	♂	1	—	—	—	—	Helgoland 79. Hom.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lappland 7. V. 97. Schlt.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Alaska 21. VI. 96. Schlt.
c *	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 26. II. 88. Sard.
d *	„ „		—	—	—	1	—	Grönland 62. M.
e.*	„ „		—	—	—	1	—	Finnmarken 65. M.
157.	**Plectrophanes nivalis L.**	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 2. III. 88. L.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern II ? Hom.
c.*	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	„ „ Hom.
d.*	„ „ **aest. ad.**	♂	1	—	—	—	—	Schweden 11. V. 77. M.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 5. III. 95. Sard.
f. *	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
158.	**Emberiza miliaria L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. III. 80. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IV. 67. R.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen VII 70. Grf. B.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Emberiza miliaria L.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 9. IV. 95. Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 24. IX. 95. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 31. I. 95. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 2. II. 95. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Salian 16. III. 95. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 19. V. 86. L.
l.	„ „ **abnorm.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 24. VI. 80. R.
m ✶	„ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Poltaw G. 1. VII. 93. Sard.
n.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 15. VI. 97. Sard.
o.✶	„ „		—	—	—	1×2		Brandenburg gkft.
p.✶	„ „		—	—	—	—	2	„ gkft.
159.	**Emberiza schoeniclus L**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 64. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 64. R
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 7. XII. 82. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. XII. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 29. I. 85. R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 5. I. 80. R.
g.	„ „ **juv**	♂	1	—	—	—	—	„ 21. XI. 79. R.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 2. II. 96. Sat.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. III. 96. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terek 2. IV. 86. L.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 4. III. 86. L.
n.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tifflis 10. III. 96. Sat.
q.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 9. V. 76. M.
r.	„ **intermedius Mich.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 8. II. 80. R.
s.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 18. XII. 82. R.
t.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Chram 19. III. 79. R.
u.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Italien 18. V. 95. Schlt.
v.✶	„ **typ.**		—	—	—	1×4		Lappland 68. M.
w.✶	„ „		—	—	—	1×3		Brandenburg gkft.
160.	**Emberiza pyrrhuloides Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. XII. 94. R.
a.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lutfabad 28. III. 86. R. W.
b.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Astrachan 21. V. Schlt.
c.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sarepta IV. Schlt.
161.	**Emberiza citrinella L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 69. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. XI. 78. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 2. III. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. I. 83. R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom II. 96. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
h.	**Emberiza citrinella L.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom II. 96. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 20. II. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 2 II. 95. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. XII. 94. R.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
p.	„ „	♀	—	1	—	—		„ XII. 94. R.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 5. X. 86. L.
r.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 13. IV. 78. Grf. B.
s.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Grf. B.
t.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. V. 76. Grf. B.
u.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 20. XI. 96. Sat.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
y.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 27. XI. 94. Sard.
z.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sard.
aa.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 3. II. 95. Sard.
bb.*	„ „		—	—	—	1×	1	Stockholm 3. VI. 60. M.
cc.*	„ „		—	—	—	1>	4	„ „ „ „ M.
dd.*	„ „		—	—	—	—	4	gkft.
162.	**Emberiza hortulana L.**	♀	1	—	—	—		Tiflis 26. VII. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 12. V. 82. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 19. IV. 84. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 23. IV. 84. R.
e.	„ „	ad.♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 19. IV. 84. R.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Helgoland ? Hom.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. IV. 96. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. VIII. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 20. IV. 95. Sat.
m.	„ „	juv.♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 95. Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 28. IV. 95. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 25. VIII. 95. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 9. V. 86. L.
q.	„ „		—	—	—	1×	5	Tiflis 12. V. 73. R.
r.*	„ „		—	—	—	1×	2	Stockholm 60. M.
s.*	„ „		—	—	—	—	4	gkft.
t.	„ „		—	—	—	—	3	Tiflis V. 83. R.
u.	„ „		—	—	—	—	?2	„ ?
163.	**Emberiza Huttoni Blyth.**	♀	—	1	—	—	—	Derbent V. 80. R.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 26. V. 92. Sard.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Germab 6. VII. 92. Sard.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Indien 22. XI. 69. Berl. M.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черен. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйцо. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.*	**Emberiza Huttoni Blyth. ad.** ♀	—	1	—	—	—	Ili-Geb. 8. V. 85. gkft.
164.	**Emberiza caesia Crtsch.** ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 25. VI. 80. R.
a.*	„ „ ♀	1	—	—	—	—	? XI Hom.
b.*	„ „ **juv.** ♀	1	—	—	—	—	Smyrna 11. VI. 76. Schlt.
c.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 22. VIII. 71. Schlt.
d.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 29. III. 92. Schlt.
e.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 21. V. 91. Schlt.
f.*	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
165.	**Emberiza cirlus L.**	—	1	—	—	—	Valencia VI. 58. Hom.
a.*	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
166.	**Emberiza cia L.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis X. 65. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ XI. 69. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ XI. 70. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 5. XI. 79. R.
d.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ 18. IX. 80. R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 7. XII. 82. R.
f.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 30. I. 85. R.
g.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „ **ad.** ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Borshom I. 96 R.
k.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
l.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Anclam ? Hom.
m.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Tiflis 30. I. 84. R.
n.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 17. III. 96. Sat.
o.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
p.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 10. XI. 95. Sat.
q.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Mzchet 17. III. 96. Sat.
r.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
s.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Awtschala 18. II. 96. Sat.
u.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
v.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
w.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Gudaur 8. XII. 94. K.
x.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ K.
y.	„ „ **juv.** ♀	—	1	—	—	—	Borshom XII. 95. R.
z.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
aa.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Elisabethpol 5. XI. 96. Sat.
bb.	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	Susai 15. VI. 96. Sat.
cc.*	„ „ **ad.** ♀	—	1	—	—	—	Ili-Gebiet 11. III. 86. Schlt.
dd.+	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Transkp. 3. III. 86. R. W.
ee.	„ „ ?	—	—	1 cr.	—	—	Borshom I. 96. R.
ff.	„ „ ♂	—	—	1 cr.	—	—	Gudaur XII. 94. K.
gg.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 8. XII. 94. K.
hh.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ K.
ii.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ K.
kk.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Borshom 22. XII. 97. R.
ll.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum
mm.	**Emberiza cia L.**		—	—	—	1×3		Tiflis V. 70. Pribil.
nn.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
oo.	„ „		—	—	—	1	—	Bakuriani 98. R.
pp.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
167.*	**Emberiza cioides Brdt.**	♂	—	1	—	—	—	Amur 3. V. ? Hom.
168.*	**Emberiza leucocephala Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Transbaik. 15. IV. 56. R. Akad.
169.†	**Emberiza luteola Spar.**	♂	1	—	—	—	—	Krasnowodsk 21. IV. 86. R. W.
a.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Beum-basch 1. V. 86. R. W.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Altai 17. V. 81. T.
c.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ T.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Buchara 2. VI. 96. Flrk.
e.	„ „		—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
f.	„ „		—	—	—	1×3		Kopet-dagh V. 92. Sard.
g.	„ „		—	—	—	1×4		„ „ 28. V. Sard.
h.	„ „		—	—	—	1×2		Goudan 6. V. 92. Sard.
i.	„ „		—	—	—	—	4	Germab 24. V. 86. R. W.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Chodsha-Kala 9. V. 86. R. W.
l.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
n.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
o.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
170.	**Emberiza melanocephala Scop.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ VI. 70. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 19. V. 74. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. VI. 82. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 23. IV. 84. R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 3. V. 85. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Rion 29. IV. 84. R
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 11. V. 95. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 16. V. 94. Schlk.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Schlk.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 11. V. 95. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 25. V. 95. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 27. IV. 95. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 25. IV. 95. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 25. V. 96. Sat.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lyrik 18. V. 97. Sat.
u.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aresch 29. V. 94. Schlk.
v.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Alichanowka ? L.
w.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Chassawjurt 27. VI. 94. K.
x.*	„ „		—	—	—	—	1	Sarajewa 12. VI. 94. Schlt.
171.	**Passer montanus L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 17. XII. 72. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 97. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.*	**Passer montanus L.** ♀	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
c.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ gkft.
d.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 19. II. 95. Sat.
e.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Merw 7. V. 96. Flrk.
f.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Aschabad 27. II. 86. R. W.
g.*	„ „	—	—	—	—	1	Odessa gkft.
h.†	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Aschabad 28. II. 86. R. W.
i.	„ „	—	—	—	—	3	gkft
172.	**Passer domesticus L.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 5. VI. 66. R.
a.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ XI. 65. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 17. XII. 82. R.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 13. V. 93. R.
e.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Hessen 65. Grf. B.
f.*	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ Grf. B.
g.*	„ „ ♀	—	—	1 Sc.	—	—	Berlin gkft.
h.	„ „ ♀	—	—	1 cr.	—	—	Tiflis III. 96. K.
i.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 13. XI. 95. Sat.
k.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 21. II. 95. Sat.
l.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 2. XI. 95. Sat.
l.[1])	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 18. II. 95. Sat.
n.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Gudaur 8. XII. 94. K.
o.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ K.
p.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kachetien 23. IV. 95. Sat.
p.[1, 2, 3, 4] *	„ 3 ♂ 1 ♀	—	4	—	—	—	3 Pskow 1 Orenburg 87—93. Sard.
q.	„ **caucasicus Bogd.** ♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. V. 95. Sat.
r.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 20. V. 86. L.
s.	„ **intermed. indicus** ♂	—	1	—	—	—	Kuba 2. VI. 96. Sat.
t.†	„ **indicus Jerd. et Selb.** ♂	—	1	—	—	—	Pendeh. 22. VI. 86. Sard.
u.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Aschabad 29. V. 86. R. W.
v.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
w.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Germab 23. V. 86. R. W.
x.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
y.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Indien 11. XII. 67. Berl. M.
z.	„ **typ.** ♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 24. I. 86. L
aa.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Hessen 20. III. 76. Grf. B.
bb.	„ **niger R.** ♂	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 8. IV. 96. Flrk.
cc.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
dd.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
ee.	„ **typ.**	—	—	—	1×6		Lenkoran 1. V. 80. R.
ff.	„ „	—	—	—	1×9		„ „ „ „ R.
gg.	„ „	—	—	—	1×6		„ „ „ „ R.
hh.	„ „	—	—	—	1×6		Tiflis 5. V. 82. R.
ii.	„ „	—	—	—	—	3	Aschabad 87. K.
kk.†	„ **indicus**	—	—	—	—	1	Dort-Kuju 15. V. 86. Sard.
ll.*	„ **typ.**	—	—		—	3	Braunschweig Bl.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
mm.	**Passer domesticus L.**		—	—	—	—	20	diverse.
nn.	„ „		—	—	—	1	—	Unt. Kura 97. Sat.
oo.	„ „		—	—	—	1×8		Bakuriani 98. R.
173.	**Passer hispaniolensis Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Saganlu 12. VI. 82. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. XII. 82. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Karatschaily 5. V. 97. Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Keimuras 4. VI. 96. Sat.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Channalug 5. VI. 96. Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
s.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
v.*	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Tunis ? Schlt.
w.*	„ **italicus Vieil.**	♂	—	1	—	—	—	Italien 19. III. 94. gkft.
x.*	„ „ **ad**	♂	1	—	—	—	—	„ ? Hom.
y.*	„ „		—	—	—	—	2	Florenz.
z.*	„ **hispaniolensis**		—	—	—	—	4	Spanien.
aa.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Merw 12. VI. 86. R. W.
bb.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
cc.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
dd.	„ „		—	—	—	1	—	Kuba 96. Sat.
174.+	**Passer simplex Licht.**	**juv.** ♀	—	1	—	—	—	Transkp. Station Peski 20. VII. 89. Sard.
175.+	**Ammopasser ammodendri Svrz.**	♂	1	—	—	—	—	Karybent 20. III. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
e.+	„ „		—	—	—	—	2	Dort-Kuju 11. V. 86. Sard.
176.	**Pyrgita petronia L.**	♂	1	—	—	—	—	Barnasar 24. VI. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 4. IX. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. IV. 81. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. V. 83. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
f.	**Pyrgita petronia L.**	♂	—	1	—	—	—	Awtschala 9. IV. 95. Sat.
g.	„ „	**juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 20. VIII. 80. R.
h.	„ „	**juv.** ?	—	1	—	—	—	Talysch 1. VI. 80. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 1. III. 87. L.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 17. V. 86. L.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 2. III. 87. L.
m.†	„ „		—	—	—	—	1	Sulyklü 9. V. 92. Sard.
n.†	„ „		—	—	—	—	1	Goudan 19. V. 92. Sard.
o.*	„ „		—	—	—	—	1	Parnass gkft.
177.*	**Pyrgita flavicollis.**	♀	—	1	—	—	—	Indien 25. V. 76. Berl. M.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. X. 75. Drs.
178.	**Pyrrhula rubicilla Pall.=P. coccinea de Selys, major Brehm.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III 68. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom II. 96. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern 2. XII. 75. Hom.
f.[1])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden XII. 91. Schlt.
g.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Schlt.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 21. XI. 96. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 16. XII. 95. R.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
m.[1.2])	„ „	♂♂	—	2	—	—	—	„ 18. XII. 97. R.
m[3.9])*	„ „	♂♀	—	8	—	—	—	Orenburg Pskow. Sard.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schamchor 5. XI. 79. R.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 9. II. 80. R.
p.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. XII. 80. R.
q.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Hessen 10. IV. 75. Grf. B.
r.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ IX. 65. Grf. B.
s.*	„ **minor Schlegel= vulgaris Temm. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern III. 75. Hom.
s.[1])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Koblenz 6. X. 91. Schlt.
s.[2])*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lappland 11. III. 97. Schlt.
t.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
u.	„ **intermed.**	♂	1	—	—	—	—	Kodshory 17. II. 72. R.
v.	„ **intermed.**	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
w.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schamchor 5. XI. 79. R.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Talysch 13. VI. 80. R.
y.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 16. I. L.
z.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ L.
aa.*	„ **minor.**	?	—	—	1Sc.	—	—	Deutschland 94.
bb.	„ **major.**	?	—	—	1cr.	—	—	Borshom 96.
cc.*	„ „		—	—	—	1×	1	Hessen 17. V. 69. gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
dd.	**Pyrrhula rubicilla Pall.=P. coccinea de Selys, major Brehm.**		—	—	—	1×4		Bakuriani V. 98. R.
ee.	„ „		—	—	—	1×3		„ „ „ R.
ff.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ R.
179.	**Carpodacus erythrinus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lyrik 27. V. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tschindan-Kala 13. VI. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 6. V. 82. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 22. IV. 82. R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 14. V. 82. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 4. V. 96. R.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 27. IV. 83. R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Susai 15. V. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
q.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
r.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aksu 12. V. 96. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk V. 86. L.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kub. Gebiet 20. V. 86. L.
u.	„ „		—	—	—	1×3		Kurusch R.
v.	„ „		—	—	—	1×3		Schalbus 10000' R.
w.	„ „		—	—	—	1×2		„ „ R.
x.	„ „		—	—	—	1	—	Kuba Sat.
y.*	„ „		—	—	—	1×4		Orenburg 20. V. 92. Sard.
z.*	„ „		—	—	—	1	—	Moskau gkft.
180.	**Carpodacus rubicillus Güld.**	♂	1	—	—	—	—	Kasbek XI. 69. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 12. II. 86. L.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. III. 86. L.
181.*	**Erythrospiza githaginea Lich.**	♂	—	1	—	—	—	N. Persien 17. V. 96. Sard.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tunis 96. Schlt
182.†	**Erythrospiza obsoleta Licht.**	♀	1	—	—	—	—	Aschabad 17. II. 86. R. W.
a.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Keltetschinar 20. II. 86. R. W.
b.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.†	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
e.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 23. II. 86. R. W.
f.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 1. V. 86. R. W.
g.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bairam-Ali 9. V. 96. Flrk.
h.†	„ „		—	—	—	1×4		Aschabad 8. IV. 86. R. W.
i.†	„ „		—	—	—	1×4		Molla-Kary 2. V. 96. R. W.
183.†	**Erythrospiza mongolica Swing.**	♂	—	1	—	—	—	Repetek 18. IV. 92. Sard.
184.	**Erythrospiza rhodoptera Licht.**	♂	1	—	—	—	—	Chram 17. I. 85. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
185.*	Carpospiza brachydactyla Hemp.	♂	—	1	—	—	—	Persien 16. IV. 96. Sard.
a.+	„ „	♀	—	—	—	—	—	Transkp. 19. V. 92. Sard.
b.+	„ „		—	—	—	—	1	Sulyklü 11. V. 92. Sard.
186.+	Coccothraustes speculigera Brdt. =carneipes Hods.	♂	1	—	—	—	—	Kopet-dagh 27. VII. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
b.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
c.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
187.	Coccothraustes vulgaris Pall.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ XI. 68. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XI. 70. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 80. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Jewlach 20. III. 93. Schlk.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. I. 85. R.
f.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Borshom II 96. R.
g.	„ „	♂♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „	♂♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „	♂♂	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
i.[1])	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
k.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
l.	„ „	♂♂	—	1	—	—	—	Tiflis 15. II. 96. Sat.
m.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 16. „ „ Sat.
n.	„ „	♂♂	—	1	—	—	—	„ 17. „ „ Sat.
o.	„ „	♂♂	—	1	—	—	—	„ 21. II. „ Sat.
p.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ 5. III. 97. Sat.
q.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Geok-tepe 3. II. 95. Sat.
r.*	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Hessen 22. III. 76. Grf. B.
s.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Borshom II. 95. R.
t.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ I. 96. R.
u *	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
v.*	„ „		—	—	—	—	5	„ gkft.
188.	Ligurinus chloris L. typ.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. III. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
a.[1])	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. V. 93. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. I. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 2. II. 96. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Hessen 24. XII. 68. Grf. B.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 25. IV. 76. Grf. B.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 30. X. 95. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 7. IV. 96. Sat.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 27. XI. 78. R.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kodi 4. V. 93. R.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
o.	**Ligurinus chloris L. typ.** ♀	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
p.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. XII. 99. R.
q.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 5. I. 80. R.
r.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 30. X. 86. L.
s.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 28. II. 86. L.
t.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ XI. 86. L.
u.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Kassel ? Schlt.
u[1, 2, 3] ✶	♂♂♀	—	3	—	—	—	Pskow 10. II. 95. 19. XII. 93. Sard.
v.	**chlorotica Lich.** ♂	—	1	—	—	—	Kodi 4. V. 93. R.
w.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 5. I. 80. R.
x.✶	„ „ ♂	—	1	—	—		Spanien 19. V. 94. Schlt.
y.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Malaga 18. IV. 92. Schlt.
z.	**typ.**	—	—	—	—	4	Tiflis 26. V. 67. R.
aa.✶	„ „	—	—	—	1✕4		Brandenburg gkft.
bb.✶	„ „	—	—	—	1	—	Schweden 65. M.
189✶*	**Pinicola enucleator L.** ♂	1	—	—	—	—	Schweden 5. I. 78. M.
a.✶	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 18. I. 78. M.
b.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 19. III. 79. M.
c.✶	„ „	—	—	—	1✕1	—	Lappland VI. 65. M.
d.✶	„ „	—	—	—	1	—	„ „ „ M.
190.	**Loxia curvirostra L.** **juv.** ♂	1	—	—	—	—	Bakuriani 18. I. 88. R.
a.	„ „ **ad.** ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „ **ad.** ♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
c.	„ „ **ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „ **ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ II. 96. R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ III. 96. R.
g.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
k.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
l.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
m.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
n.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ II. 96. R.
o.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
p.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
q.	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 12. III. 96. R.
r.✶	„ „ **ad.** ♂	—	1	—	—	—	Pskow 26. X. 97. Sard.
s.✶	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.
t.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 19. X. 97. Sard.
u✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 2. XI 97. Sard.
v.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 10. X. 97. Sard.
w.✶	„ **rubrifasciata Brehm.** ♂	—	1	—	—	—	„ 26. X. 97. Sard.
x.✶	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 2. XI. 97. Sard.

*) Da ich die Genera Pinicola und Loxia bei Herstellung dieses Kataloges nicht richtig placirte, nämlich bei Pyrrhula und nicht alles wieder umändern wollte, so schalte ich sie hier ein und fahre dann mit Fringilla fort.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Ei.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
y.*	**Loxia curvirostra L.**	—	—	—		1	Schweden 21. III. 95. gkft.
z	„ „		—		1	— —	Bakuriani 98.
191.*	**Loxia pityopsittacus Bech.** ♂		1	—	—		Pskow 24. VII. 93. Sard.
a.*	„ „ ♀	—	1	—			„ „ „ „ Sard.
b.*	„ „ ♂		1		—	—	Lappland 5. II. 97. Schlt.
c.*	„ „ ♀		1			—	Schweden II. 97. Schlt.
192.*	**Loxia bifasciata Brehm.** ♂		1			—	Lappland 2. I. 96. Schlt.
a.*	„ „ ♀		1	—	—		Archangelsk 15. I. 92. Schlt.
193.	**Montifringilla alpicola Pall.** ♂	1					Gudaur 8. XII. 94. R. K.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—		„ „ „ „ R. K.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—		„ „ „ „ R. K.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—		„ „ „ „ R. K.
d.	„ „ ♂		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
e.	„ „ ♀		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
f.	„ „ ♂		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
g.	„ „ ♀		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
h.	„ „ ♂		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
i.	„ „ ♀		1	—	—	—	„ „ „ „ R. K.
k.	„ „ ♂	in	Spiritus		—	—	„ „ „ „ R. K.
l.	„ „ ♀	—	—	1er	—	—	„ „ „ „ R. K.
m.	„ „ ♂	—	—	1er	—	—	„ „ „ „ R. K.
194.*	**Montifringilla nivalis L.** ♂	—	1	—			Schweiz V. 58. Hom.
a.*	„ „ ♀	—	1		—		Nizza 95. Schlt.
195.	**Fringilla montifringilla L.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 70. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 18. I. 82. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 15. I. 83. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Borshom II. 96. R.
f.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „ ♀	—	1	—		—	Tiflis 21. I. 96. Sat.
h.	„ „ ♂		1				„ „ „ „ Sat.
i.	„ „ ♀		1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „ ♂		1		—	—	„ „ „ „ Sat.
l.	„ „ ♀	—	1			—	„ „ „ „ Sat.
m	„ „ ♂		1			—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „ ♀	—	1	—		—	„ „ „ „ Sat.
o.	„ „ ♂		1	—	—		„ „ „ „ Sat.
p.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 11. III. 97. Sat.
q.	„ „ ♂		1	—	—	—	Borshom XI. 95. R.
q.[1]	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 27. XII. 97. R.
r.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 4. III. 86. L.
s.	„ „ ♂	—	1		—		Podkumok 24. X. 86. L.
t.	„ „ ♀	—	1	—		—	Kislowodsk 23. II. 87. L.
u.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
v.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
w.	„ „ ♂	—	—	1er	—	—	Borshom I. 96. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Ei.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
x.*	**Fringilla montifringilla L.**		—	—	—	1	3	Lappland 5. VI. 57. M.
y.*	„ „		—	—	—	1	2	„ 5. VI. 57. M.
z.*	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ „ M.
aa.*	„ „		—	—	—	1	—	„ „ „ „ M.
196	**Fringilla coelebs L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. II. 73. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 78. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. I. 83. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 21. I. 96. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 25. II. 95. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Ananur 6. XII. 94. K.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom X. 95. R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 26. V. 95. Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. XII. 94. R.
o.	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Kedabeg 5. XI. 79. R.
p.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Eschkakan 2. III. 86. R. W.
q.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
r.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kassel 78. gkft.
s.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ gkft.
t.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ gkft.
u.*	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Hessen 24. IV. 73. Grf. B.
v.*	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	„ IV. 68. Grf. B.
w.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 96. R. K.
x.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ I. 96. R. K.
y.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ I. 96. R. K.
z.*	„ „		—	—	—	1	4	Stockholm 24. V. 65. M.
aa.*	„ „		—	—	—	1	4	Brandenburg gkft.
bb.	„ „		—	—	—	1	2	Borshom 98. R.
cc.	„ „		—	—	—	1	—	Bakuriani 98. R.
dd.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
ee.	„ „		—	—	—	1	—	„ „ R.
197.	**Carduelis elegans Stph.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ X. 70. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom II. 96. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kassel 78. gkft.
e.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 17. II. 86. R. W.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 16. X. 80. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 2. XI. 95. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. I. 96. Sat.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. II. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. IV. 96. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 4. X. 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
m.	**Carduelis elegans Stph.**	♂	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 8. V. 95. Sat.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Mit. Kura 19. IV. 95. Sat.
p.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 24. IV. 95. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 21. XI. 79. R.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 16. II. 80. R.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 24. XI 79. R.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Derbent 4. IV. 80. R.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 10. III. 86. R. W.
v.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Hessen 20. IV. 78. Grf. B.
w.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 1. XII. 87. Sard.
x.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 25. XII. 87. Sard.
y.*	„ „		—	—	—	1	1	Deutschland gkft.
z.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 28. II. 86. R. W.
198.	**Carduelis caniceps Vig.**	♂	1	—	—	—	—	Geok-tepe 4. III. 86. R. W.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 10. III. 86. R. W.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Altai 25. I. 82. T.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tedshen 21. IV. 93. Schlt.
g.	„ „	juv. ?	—	1	—	—	—	„ 28 VI. 93. Schlt.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
199.	**Chrysomitris spinus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 28. IV. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. II. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. II. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 96. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d[1])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 4. I. 97. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 2. IV. 96. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 8. IV. 96. Sat.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ X. 95. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ I. 96. R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Mit. Kura 27. V. 95. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 16. II. 86. R.
m.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 6. XI. 86. L.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Germab 4. III. 86. R. W.
p.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow 10 III. 95. Sard.
q.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 21. III. 95. Sard.
r.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 27. X. 87. Sard.
s.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 1. XI 87. Sard.
t.	„ „	?	—	—	1 cr.	—	—	Tiflis K.
u.*	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland 30. V. gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
200.	**Linota cannabina L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 73. R.
a.	„ „	♂♀	1	—	—	—		Lenkoran 7. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1		—	—		„ 27. XII. 79. R
c.	„ „	♂	1	—	—		—	Tiflis 16 X. 79. R.
d.	„ „	♂♀	1	—	—		—	Lenkoran 5 I. 80. R.
e.	„ „	ad. ♂	1			—	—	„ 28. III. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—			—	Tiflis 19. I. 83. R.
g.	„ „	♂♀	1	—				„ „ „ „ R.
h.*	„ „	♂♀	1	—	—			Kassel 78. gkft.
i.*	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Pommern Hom.
k.	„ „	♂	—	1		—	—	Tiflis 9. IV. 95. Sat.
l.	„ „	♂♀	—	1	—		—	„ 23. XI. 95. Sat.
m.	„ „	♂♀		1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 26. XI. 95. Sat.
o.	„ „	♂		1			—	„ 21. I. 96. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 23. XI. 95. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—		„ 11. II. 96. Sat.
r.	„ „	♂		1	—	—	—	„ 17. III. 96. Sat.
s.	„ „	♂		1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
t.	„ „	♂	—	1		—	—	Lenkoran 8. II. 80. R.
u.	„ „	juv. ♀	—	1		—	—	Küs-jurdi 15. VI. 80. R.
v.	„ „	♂	—	1		—	—	Podkumok 28. V. 86. L.
w.	„ „	♂	—	1		—		Berosowaja 15. XII. 85. L.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 24. XI. 86. L.
y.*	„ „	♂		1	—	—	—	Hessen 28. III 76. Grf. B.
y[1.2])*	„ „	♂♀	—	2	—	—	—	Pskow G 8. IV. 95. Sard.
z.	„ **bella Hempr. et Ehrb.**	♂	—	1	—		—	Tiflis 3. IV. 96. Sat.
aa.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
bb.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. I. 96. Sat.
cc.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Marasly 2. V. 93. Sat.
dd.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ee.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 16. VI. 96. Sat.
ff.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dshina 28. V. 86. L.
gg.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kanterlik ? Sard.
hh.†	„ „	♀	—	1				„ ? Sard.
ii.*	„ **typ.**		—		—	1		Stockholm 24. V. 65. M.
kk.*	„ „		—	—		1	—	„ 29. VI. 67. M.
ll.*	„ „			—		—	1	Deutschland gkft.
201.*	**Linota flavirostris L.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern Hom.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Anklam 10. XII. 79. T.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Upsala 29. III. 88. Schlt.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schweden 20. XI. 90. Schlt.
202.	**Linota brevirostris Gould.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 85. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 13. I. 86. L.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
c.	„ „	♂	—	1		—	—	Terek Gebt. 30. XII. 85. L.
d.†	„ „	♂	1				—	Fort Perowsk 15. XI 57. Akad.

N	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Bälge.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.*	**Linota brevirostris Gould.**	♀	—	1	—	—	—	Cent.China 1.V.90.Sard (Grum.)
203.	**Linota linaria typ. L.**		—	1	—	—	—	Kislowodsk 15. II. 86. L.
a.	„ „		—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern Hom.
c.*	„ „		1	—	—	—	—	„ Hom.
d.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Hessen 65. Grf. B.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Helgoland 80. Hom.
f.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ Hom.
f[1.5])*	„ „	♂	—	5	—	—	—	Pskow G. III. XI. IX. Sard.
g.*	„ **rufescens Vieil.** **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern Hom.
h.*	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	„ Hom.
i.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Helgoland 82. Hom.
k.*	„ „		—	1	—	—	—	? ? Hom.
l.*	„ **brunnescens** [1])		—	1	—	—	—	Labrador ? Hom.
m.*	„ **sibiricus**		—	1	—	—	—	Onon 5. I. 73. Hom.
n.+	„ **parvirostris**	♂	1	—	—	—	—	Fort Perowsk 2. III. 58. Akad.
o.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ 15. XI. 57. Akad.
p.*	„ **typ.**		—	—	—	1	3	Lappland 67. M.
q.*	„ „		—	—	—	1	?	„ 68. M.
203[1])*	**Linaria Hölbellii Brehm.**	♂	—	1	—	—		„ 16. II. 76. Schlt.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—		„ „ „ „ Schlt.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 8. IV. 95. Sard.
203[2])*	**Linaria exilipes Cous.**	♂	—	1	—	—	—	„ „ 4. I. 95. Sard.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 4 XII. 94. Sard.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 5. I. 95. Sard.
204.*	**Serinus hortulanus Koch.**	♂	1	—	—	—	—	Hallein 16. X. 81. Tschusi.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 28. III. 96. Sat.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
205.	**Serinus pusillus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 19. I 83. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom I. 96. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „		—	1	—	—	—	Beresowaja 26. II. 86. L.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terek. Gebt. 8. XII. 86. L.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 15. XII. 86. L.

FAM. ALAUDIDAE.

206.*	**Certhilauda desertorum. Stanl.**	♂	—	1	—	—		Persien 14 IV. 96 Sard.
207.+	**Ammomanes deserti Licht.** [2])	♀	—	1	—	—	—	Kuba-dagh 9. II. 86. R. W.
c.*	„ **(cinctura Gonld.)**	♂	—	1	—	—		Persien 13. IV. 96. Sard.
d.*	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ „ Sard.
208.	**Alauda arvensis L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 15 XI. 79. R.

[1]) Nach E. v. Homeyers und der akad. Original Signatur ohne Autor.
[2]) 207 a. b. sind zerfressen, müssen ergänzt werden.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schadel	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
a.	**Alauda arvensis L.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 31. XII. 79. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 8. II. 80. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 18. I. 80. R.
e.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ 4. III. 80. R.
f.	„ „ ?	1	—	—	—	—	Baku 2. II. 80. R.
g.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
i.*	„ „ ?	1	—	—	—	—	Braunschweig VI. 68. Bl. snr.
k.*	„ „ juv. ?	1	—	—	—	—	„ „ „ Bl. snr.
l.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 3. XII. 79. R
m.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 31. XII. 79. R.
n.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 5. I. 80. R.
o.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 30. X. 80. R.
p.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 21. I. 96. Sat.
q.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 10. III. 96. Sat.
r.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
s.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 31. III. 96. Sat.
u.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
v.	„ „ juv. ?	—	1	—	—	—	„ 11. VIII. 96. Sat.
w.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 21. XI. 96. Sat.
x.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Borshom 10. III. 96. R.
y.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 27. II. 87. L.
z	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
aa. †	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Bala-ischem 14. IV. 86. R. W.
bb. †	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Aschabad 17. II. 86. R. W.
cc.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Hessen 15. III. 75. Grf. B.
dd.*	„ „	—	—	—	—	4	Deutschland gkft.
ee.	„ „	—	—	—	—	3	Tiflis 20. IV. 67. R.
ff.*	„ „	—	—	—	—	2	Braunschweig Bl. snr.
gg.*	„ „	—	—	—	—	3	gkft
209.†	**Alauda gulgula Franc.=guttata Brook.=triborhyncha Hodg.** ♂	—	1	—	—	—	Aschabad 1. IV. 86. R. W.
a.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tachta-basar 22. VI. 86. R. W.
b.†	„ „ juv. ?	—	1	—	—	—	Sulfagar 30. VI. 86. R. W.
c.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tschardshui 2. VI. 83. Sard.
d.†	„ „	—	—	—	—	5	Bagyr 31. III. 86. R. W.
210.	**Corys arborea L.** ♂	1	—	—	—	—	Baku 2. II. 80. R.
a.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis 17. III. 96. Sat.
b.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Borshom 1. IV. 96. R.
c.*	„ „	—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
211.	**Galerita cristata L.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 66. R.
a.	„ „ Albinos ♂	1	—	—	—	—	„ II. 70. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 16. XI. 73. R.
c.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Hessen 22. III. 75. Grf. B.
d.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Damiette 20. X. 81. Hom.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
e.*	**Galerita cristata L.**	♀	1	—	—	—	—	Damiette 20. X. 81. Hom.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 21. I. 95. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. II. 96. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 16. V. 94. Schlk.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 23. V. 94. Sat.
m.*	„ „	♀	—	1				Wolga II ? Hom.
n.*	„ (**arenicola**)	♂	—	1	—	—	—	Tunis 95. Schlt.
o.*	„ **typ.**		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
212.+	**Galerita magna Hume.**	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 1. III. 86. R. W.
a.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Buchara 18. V. 96. Flrk.
b.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Kermine 22. V. 96. Flrk
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 14. IV. 92. Sard
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Jelotani 16. VI. 86. R. W.
e.+	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.+	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
g.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Altai 16. IV. 80. Hom.
h.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 20. XI. 80. Hom.
i.*	„ **macrorhyncha**	♂	—	1	—	—	—	Tunis 94. Schlt.
k.+	„ **typ.**		—	—	—	1	1	Molla-Kary 2. V. 93. Sard.
l.+	„ „		—	—	—	1	1	Njuchenden 30. IV 92. Sard.
m.+	„ „		—	—	—	—	1	Keltschi 21. IV. 92. Sard
213.*	**Galerita isabellina Bp.**	♂	1	—	—	—	—	Algier ? Hom.
214.	**Otocorys alpestris L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 1. II. 95. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom II. 95. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. II. 85. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern 16. XII. 68. Hom.
g.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Schweden 15. V. 77. M.
g[1,2])*	„ „	♂♀	—	2	—	—	—	Upland 24. II. 97. Schlt.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 21. I. 96. Sat.
i	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 2. II. 96. Sat.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. III. 96 Sat.
l.*	„ **Brandti Drs**	♂	—	1	—	—	—	Altai 3. XII. 81. T.
m.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 15. XI. 81. T.
n.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 21. IV. 86. R. W.
o.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Ala-Kul 2. IV. ? Akad.
p.	„ **penicillata Gould.** =**larvata de Fil.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis II. 64. R
q.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 66. R.
r.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. I. 83. R.
s.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
t.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 31. I. 85. R.
u.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. II. 85. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum
v.	**Otocorys alpestris L**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 1. II. 85. R.
w.	„ **penicillata Gould.**	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 27. XII. 79. R.
x.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 24. XI. 95. Sat.
y.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 26. XI. 95. Sat.
z.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 14. I. 96. Sat.
aa.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
bb.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21 I. 96. Sat.
cc.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
dd.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ee.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ff.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 2. II. 96. Sat.
gg.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
hh.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ii.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
kk.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
ll.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21 I. 96. Sat.
mm.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 24. II. 96. Sat.
nn.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Obr. Terek 26. XII. 85. L.
oo.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Berosowaja 10. V. 86. L.
pp.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
qq.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 13. VI. 96. Flrk.
rr.+	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Germab 22. V. 86. R. W.
ss.	„ **albigula Brdt.**	♂	1	—	—	—	—	Sawalan VI. 80. R.
tt.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Sulfagar 30. VI. 86. R. W.
uu.	„ **penicillata Gould.**	?	—	—	1Sprt	—	—	Gudaur 29. VII. 94. R.
vv.+	„ „		—	—	—	—	1	Transkp. 1. VI. 92. Sard.
ww.	„ „		—	—	—	1×3		Goktschai VI. 82. R.
xx.*	„ **alpestris typ.**		—	—	—	1×1		Schweden 65. gkft.
215.	**Melanocorypha calandra L.**	♂	1	—	—	—	—	Baku 1 II. 80 R.
a	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.*	„ „	?	1	—	—	—	—	? ? Hom.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Baku 1. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Arabskaja 25. I. 80. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 3. II. 95. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 26. III. 95. Schlk.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 19. III. 95. Schlk.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Baku 17. IV. 80. R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 10. III. 96. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 26. III. 96. Sat.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. III. 97. Sat.
p.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
216.	**Melanocorypha bimaculata Méntr.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 70. Gen. Bartolomaei.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XI. 68. „ „

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.+	**Melanocorypha bimaculata Méntr. juv.**	♀	—	1	—	—	—	Sulfagar 30. VI. 86. R. W.
c.✶	„ **torquata Blyt.**	♂	1	—	—	—	—	Indien 6. I. 70. Hom.
d.✶	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 22. XII. 69. Hom.
e.+	„ **typ.** „		—	—	—	1×3		Goudan 19. V. 92. Sard.
217.	**Melanocorypha tatarica Pall.**	♂	1			—	—	Lenkoran 15. XII. 79. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Ural 5. XII. 88. Sard.
f.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 1. III. 89. Sard.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pjatigorsk 14. II. 96. Schlt
h.✶	„ **yeltoniensis Forst.**	♀	—	1	—	—	—	Sarepta 8. I. 90. Schlt.
218.	**Melanocorypha sibirica Gml.**	♂	1		—			Lenkoran 23. XII 79. R.
a	„ „	♀	1	—	—	—	—	Baku 1. II. 80 R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
d ✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Wolga 18. V. 96. Schlt.
e ✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 18. II. 96. Schlt.
f ✶	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
219.	**Calandrella brachydactyla Leist. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Mugan III. 66. R.
a.	„ **defect.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29 VII. 81. R.
b	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 1. V. 81. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 28. IV. 81. R.
d.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	„ 26. VII. 81. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 31. III. 96. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 11. IV. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. III. 96. Sat.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 20. IV. 86. R. W.
i +	„ „	♀	—	1	—	—	—	Artyk 29. III. 86. R. W.
k +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 25. III. 96. Sard.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Terter 30. V. 95. Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Nizza 17. V. 87. Schl.
o.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Italien 2. IV. 93. Schl.
p.+	„ **intermed. pispolett**	♂	—	1	—	—	—	Sulfagar 30. VI. 86. R. W.
q.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
r.+	„ „ **juv.**	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Ardebil 20. VI. 80. R
t. +	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bala-ischem 12. IV. 86. R. W.
u.+	„ **typ.**	?	—	1	—	—	—	Kermene 22. V. 96. Flrk.
v ✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Italien ? Schlt.
w.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ ? Schlt.
x.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Persien 22. VI. 96. Sard.
y.+	„ „		—	—	—	1×	1	Tschikisljar 27. IV. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
z.	**Calandrella brachydactyla Leisl. typ.**		—	—	—	—	1	Tiflis 22. V. 67. R.
220.	**Calandrella pispoletta Pall.typ.**	♂	1	—	—	—	—	„ V. 66. R.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 7. VI. 96. Sat.
b	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Karabagh 25. IV. 95. Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Dshewat 26. III. 95. Sat.
e.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 26. IV. 86. R. W.
f.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Bal-Kuju 24. II. 86. R. W.
g.†	„ **persica Sard.**	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 25. V. 96. Sard.
h.*	„ **typ.**	♀	—	1	—	—	—	Wolga IV. ? Hom.
i.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Südrussland. 2. V. 94. Schlt.
k.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sarepta 8. V. 86. Schlt.
k.[1.2]*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
l.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Wolga ? Hom.
m.	„ **intermed. brachyd.**	?	—	1	—	—	—	Tiflis 10. IV. 65. R.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Mit. Kura ? Sat.
o.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Damiette 3. I. 82. Hom.
p.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
221.*	**Alaudula raytal Blyth.**	♂	—	1	—	—	—	Indien 1. II. 73. Berl. M.
a.*	**(Alaudula Adamsi?)**	♂	—	1	—	—	—	„ 7. XII. 71. Berl. M.

FAM. STURNIDAE.

222.	**Pastor roseus L**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 24. IV. 66. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
m.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
n.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kodi 4. V. 93. R.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 4. V. 95. Sat.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Talysch 23. IV. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 9. V. Sat.
r.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 17. IV. 94. R.
s.	„ „ **juv.**	?	—	1	—	—	—	„ 18. VII. 80. R.
t.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Talysch V. 97. Sat.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.
v.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
w.	**Pastor roseus L.**	♀	—	1	—	—	—	Talysch V. 97. Sat.
x.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat
y.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ Sat.
z.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Insel Sari V. 97. Sat.
aa.	„ „		—	—	—	—	2	Tiflis 25. V. 65. R.
223.	**Sturnus vulgaris L. typ.**	♀	—	1	—	—	—	„ II. 91. R.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 5. X. 95. R.
b.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ 12. II. 96. R.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Geok-tepe 15. III. 94. Schlk.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 28. II. 80. R
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. III. 80. R.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 23. XII. 94. R.
g.	„ „ **juv.**	?	—	1	—	—	—	„ 29. V. 97. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 4. III. 86. L.
i.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 18. II. 86. R. W.
k.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 16. III. 95. Sard.
l.✶	„ „	?	—	1	—	—	—	Kassel gkft.
m.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 5. IV. 75. Grf. B.
n.✶	„ „	?	—	—	1Sc.	—	—	Brandenburg gkft.
o.✶	„ „		—	—	—	—	2	Schweden 24. III. 69. M.
p.✶	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
q.	„ „		—	—	—	—	9	Tiflis IV. 76. R.
a¹)*)	„ **Menzbieri Sharp.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 10. III. 96. Sat.
b¹)	„ „	♂	—	1	—	—	—	? 3. IV. 95. Sard.
c¹)✶	„ **Menzb.×Sophiae.**	♂	—	1	—	—	—	Omsk 6. VII. 87. Sard.
a²)✶	„ **Sophiae.**	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 29. III. 93. Sard.
a³)	„ **purpurascens Gould.**	♂	—	1	—	—	—	Maikop 25. V. 86. L.
b³ +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumine 22. V. 96. Flrk.
a⁴)	„ **Poltorazkii Finsch.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 16. I. 69. R.
b⁴)	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R
c⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 0. III. 83. R.
d⁴)	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. V. 83. R.
g⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. V. 83. R.
h.⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 95. R.
i⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
k⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
l⁴)	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
m⁴)	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
n⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
o⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
p⁴)	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
q⁴)	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ IX. 91. R.
r⁴)	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.

*) Da unsere Staaren Suite sehr gross ist, so beginne ich bei Erwähnung der Formen wieder mit a.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
s[4])	**Sturnus vulgaris L.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 18. V. 93. R.
t[4])	„ **Poltorazkii Finsch.**	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
u[4])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
v[4])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
x[4])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
y[4])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
z[4])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
a[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
b[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c[5])	„ „ **juv.** ?		—	1	—	—	—	Unt. Kura 5. VII. 93. Sat.
d[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis IV. 94. Sat.
e[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 11. II. 95. Sat
f[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 31. III. 95. Sat.
g[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 10. IV. 95. Sat.
k[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 5. X. 95. Sat.
l[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 12. II. 96. Sat.
n[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. II. 96. Sat.
o[5])	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
p[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Mzchet 17. III. 96. Sat.
q[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 23. III. 97. Sat.
r[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
s[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
t[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
u[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
v[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 30. III. 97. Sat.
w[5])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
x[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 26. IX. 97. Sat.
y[5])	„ **Albinos** ?		—	1	—	—	—	„ V. IX. 97. Sat.
z[5])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kodi 18. V. 93. R.
a[6])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
b[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 22. IV. 95. Sat.
c[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 16. III. 94. Sat.
d[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bortschala 21. I. 96. Sat.
e[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
f[6])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Mzchet 17. III. 96. Sat.
g[6])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
h[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
i[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
k[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 29. V. 96. Sat.
l[6])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 2. V. 96. Sat.
m[6])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Scharadil 28. V. 96. Sat.
n[6])	„ „	♂	—	—	1cr	—	—	Tiflis VII. 96. R.
a[7])	„ **caucasicus Lorz.**	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 31. III. 86. L.
b[7])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 24. IV. 86. L.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣзда и яйца. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c[7])	**Sturnus vulgaris L.**	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 28. IV. 86. L.
d[7])	„ **caucasicus Lorz**	♂	—	1	—	—	—	„ 28. III. 86. L.
e[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Chassawjurt 28. V. 94. R. K.
f[7])	„ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis II. 91. R.
g[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
h[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 31. III. 93. R.
i[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 18. III. 93. R.
k[7])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 26. III. 95. Sat.
l[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Salian 10. III. 95. Sat.
m[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 15. III. 95. Sat.
n[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 23. XII. 94. R.
p[7])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
q[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
r[7])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
s[7])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
a[8])	„ **Poltorz.—caucasc.**	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 2. V. 96. Sat.
b[8])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 18. V. 93. R.
c[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Elisabethpol 5. XI. 95. Sat.
d[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kumbaschinsk 2. II. 96. Flrk.
f[8])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 21. II 96. Flrk.
g[8])	„ **caucasc.—purpursc.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 1. IX. 92. R.
h[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
i[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. X. 95. Sat.
k[8])	„ „ **juv.**	♀	—	1	—	—	—	„ 11. IX. 80. R.
l[8])	„ **caucasc. nicht typisch**	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 2. V. 96. Sat.
m[8])	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 21. III. 95. Sat.
n[8])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 27. IV. 96. Sat.
o[8])	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 29. IV. 96. Sat.
p[8])	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 22. V. 96. Sat.
224.*	**Sturnus unicolor La Mar.**	♂	1	—	—	—	—	Italien Hom.
a.*	„ „	—	—	—	—	—	1	Spanien 26. IV. 76. gkft.

FAM. CORVIDAE.

225.	**Corvus monedula L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 70. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 15. I. 74. R.
b.	„ **collaris Drm.**	♂	1	—	—	—	—	„ 29. IX. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. V. 81. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. I. 93. R.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 78. gkft.
f.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 64. Grf. B.
g.*	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 64. Grf. B.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 18. V. 93. R.
i. †	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 23. II. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
k.	**Corvus monedula L.**	**juv.** ?	—	1	—	—	—	Tiflis 30. V. 95. Sat.
l.	„ **collaris.**	?	—	—	1cr.	—	—	„ IV. 95. R.
m ✶	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Berlin 94. gkft.
n.✶	„ **dauricus Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Transbaikal 66. Akad.
o.	„ **typ.**		—	—	—	—	10	Lenkoran IV. 80. R.
p ✶	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
226.	**Corvus cornix L.**	♂	1	—	—	—	—	Schemacha IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 78. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 79. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
c.✶	„ „	?	1	—	—	—	—	Kassel 15. XII. 77. Grf. B.
d.✶	„ „	?	1	—	—	—	—	„ II. 64. Grf. B.
e.	„ **cornix×corone**	?	—	1	—	—	—	Petrowsk 8. IV. 96. Schlt.
f.	„ **cornix**	♀	—	—	1cr.	—	—	Gudaur XII. 94. K.
g.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ K.
h.	„ „		—	—	—	—	8	Tiflis 1. IV. 81. R.
i.✶	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
227.	**Corvus corone L**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 82. R.
a.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Rentendorf III. 45. Brehm. snr.
b.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kassel XII. 65. Grf. B.
c ✶	„ „		—	—	—	1	—	Hessen gkft.
d ✶	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland 6. III. 70. gkft.
228.✶	**Corvus orientalis Evers.**	♂	1	—	—	—	—	Baikal ? Berl. M. Dubowsky.
a ✶	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „
229.	**Corvus corax L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 70. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ II. 90. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen 65. Grf. B
d.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow 30. VIII. 95. Sard.
e.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 7. III. 86. R. W.
f.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis VI. 96. R.
g.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Borshom XII. 97. R.
h ✶	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland 4. IV. 75. gkft.
230.+	**Corvus umbrinus Hedb.**	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 15. II. 92. Sard.
a +	„ „	♀	1	—	—	—	—	Aralo-Kaspi 57. Akad
b.+	„ „		—	—	—	—	2	Utsch-adshi 15. III. 95. Sard.
231.	**Corvus frugilegus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 25. III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ I. 69. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 16. XII. 82. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 83. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 16. XII. 83. R.
e.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Anhalt III. 68. Grf. B.
f.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ Grf. B.
g.	„ „	**juv.**♀	—	1	—	—	—	Tiflis 1. III. 97. Sat.
h.	„ „		—	—	—	—	5	Lenkoran IV. 66. R.
i.	„ „		—	—	—	—	1	Aresch IV. 92. Schlk.
k.	„ „		—	—	—	—	4	Tiflis IV. 76. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht		Чучела Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
232.	**Fregilus graculus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis II. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	1	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kasbek XI 68. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Kedabeg 4. XI. 79. R.
d.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Schah-dagh 17. VI. 96. Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 4. V. 84. L.
f.*	„ **himalayana Gould.**	?	1	—	—	—	—	Koolou II. 70. Berl. M.
g.*	„ **typ.**		—	—	—	—	1	Spanien 18. IV. 94. gkft.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Geok-tepe 6. III. 86. R. W.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tschat 7. IV. 86. R. W.
233.	**Pyrrhocorax alpinus Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Araxes 20. XI. 85. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 5000' 23. V. 84. L.
d.*	„ „		—	—	—	—	2	Parnass 24. V. 88. gkft.
234.	**Pica caudata L. typ**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 66. R.
a.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis 28. VI. 73. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. IV. 75. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 9. IV. 75. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Dshewat 23. III. 95. Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 5. IV. 95. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
g.*	„ **japonica Schl. et Bp.**	♂	—	1	—	—	—	Tidimi 14. XI. 84. Schlt.
h.	„ **typ.**	♀	—	1	—	—	—	Germab 6. III. 86. R. W.
i.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 96. R. K.
k.	„ **leucoptera Gld.**	♂	1	—	—	—	—	Fort Perowski 2. XII. 57. Akad.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 23. XII. 84. Sard.
m.	„ „	?	—	1	—	—	—	Buchara 15 V. 96. Flrk.
n.*	„ **leuconota Brehm.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 18. X. 88. Sard.
o.	„ **typ.**		—	—	—	—	4	Lenkoran 12. IV. 66. R.
p.	„ „		—	—	—	—	4	„ 15. IV. 66. R.
q.	„ „		—	—	—	—	2	„ 8. IV. 80. R.
r.	„ „		—	—	—	—	5	„ 15. IV. 80. R.
s.	„ „		—	—	—	—	4—5	„ 8. IV. 80. M.
t.*	„ „		—	—	—	—	4	Schweden 5. V. 69. M.
u.	„ „		—	—	—	—	3	Tiflis Bayern.
v.*	„ „		—	—	—	—	2	Deutschland gkft.
w.*	„ **leucoptera**		—	—	—	—	1	Ussuri gkft.
235.*	**Cyanopica cyana Pall.**	?	1	—	—	—	—	Onon 11. XII 56. R. Akad.
236.*	**Garrulus glandarius L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Hessen 23. III. 76. Grf. B
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 25. III. 76. Grf B.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ V. 76. gkft.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 25. III. 93. Sard.
d.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 18. VII. 94. Sard.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweiz 14. III. 95. Schlt.
f.*	„ **japonicus Schl.**	♂	—	1	—	—	—	Japan 89. Schlt.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
g.	**Garrulus glandarius L.**							
	Krynickii Kal.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 66. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XI. 68. R.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ X. 72. R.
k.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 20. IX. 80. R.
l.	„ „	?	1	—	—	—	—	M. Kura II. 88. R. W.
m	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom X. 95. R.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tepe 24. XI. 95. K.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 20. IV. 95. Sat.
q.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 12. XII. 94. Sat.
r.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 28. V. 96. Sat.
s.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbascha 3. VI. 96. Flrk.
t.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Stawropol I. 87. L.
u.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Terek 18. III. 86. L.
v.	„ **intermd. hyrcanus Blnf.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 4. IV. 66. R.
w.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
x.	„ **hyrcanus Blnf.**	♀	1	—	—	—	—	„ 18. XI. 79. R.
y.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. XII. 79. R.
z.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 14. XII. 79. R.
aa.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. I. 80. R.
bb.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
cc.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
dd.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
ee.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 12. I. „ R.
ff.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. I. „ R.
gg.	„ „	?	—	1	—	—	—	Kumbascha 27. IV. 96. Flrk.
hh.	„ „	?	—	1	—	—	—	Lenkoran 8. V. 96. Flrk.
ii.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ 26. IV. 96. Flrk.
kk.	„ **melanocephalus Gené.**	♀	1	—	—	—	—	Betanien 15. X. 79. R.
ll ✳	„ „	♂	—	1	—	—	—	Jordan 3. V. 95. Schlt.
mm.✳	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
nn.✳	„ **Brandtii Evsm.**	♂	—	1	—	—	—	Amur 9. XII. 81. T.
oo.✳	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ V. 81. T.
pp.✳	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 12. II. 90. Schlt.
qq.✳	„ **glandarius typ.**		—	—	—	1	5	Brandenburg gkft.
rr.	„ **? Krynickii**		—	—	—	—	1	Aresch Schlk.
ss.	„ **hyrcanus**		—	—	—	—	1	Lenkoran 29. V. 93. gkft.
tt.✳	„ **melanocephalus**		—	—	—	—	1	Smyrna 16. V. 91. gkft.
237.✳	**Garrulus bispecularis Vig.**	♀	1	—	—	—	—	Himalaya 4. IV. 72. Hom.
238.✳	**Garrulus infaustus L.**	♂	1	—	—	—	—	Baikal ? Akad. R.
a.✳	„ „		—	—	—	1	1	Lappland IV. 65. M.
239.✳	**Nucifraga caryocatactes L.**	♂	1	—	—	—	—	N. Baikal 23. VII. 55. Akad. R.
a.✳	„ „	♀	1	—	—	—	—	Ost. Preussen 19. IV. 82. Hom.
240.+	**Podoces Panderi Fisch.**	♀	1	—	—	—	—	Bal-kuju 24. II. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Repetek 6. VI. 96. Flrk.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Ч. гнѣз. Anzahl d. N.	III. урок. Bd. 3.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Яйцо Ei.	Инв. Inv.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Podoces Panderi Fisch.**		—	—	—	—	1	Utsch-adshi 20. IV. 92. Sard.
240.	**Podoces Pleskei Sard.**		—	—	—	—	1	Persien V. 96. Sard.

PICI.

FAM. PICIDAE.

241.	**Gecinus viridis L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
b.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	„ VII. 78. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. XI. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 28. XI. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 12. XII. 79. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. I. 85. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 21. III. 95. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Bermamut 85. L.
i.	„ „	♀		1	—	—	—	Stawropol I. 87. L
k.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 7. I. 97. Sard.
l.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ X. 93. Sard
m.*	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Hessen gkft.
n.*	„ „	♀			1Sc.	—	—	Sachsen Schaufuss.
o.*	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	Brandenburg gkft.
p.*	„ „		—	—	—	—	1	„ gkft.
242.	**Gecinus flavirostris Sard.** =**G. Gorii Harg.**	♂	—	1	—	—	—	Sary-jasi 19. VI. 86. R. W.
a.	„ „		—	—	—	—	1	Imam-baba 30. III. 87. W.
243.*	**Gecinus canus Gml.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 23. III. 87. Sard.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Amur II 84. T.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Hessen IV. 76. Grf. B
244.	**Picus major L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Betanien IX. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—			„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom XII. 97. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis VI. 75. R.
f.	„ **intermed.Poelzami.Bogd.**	♂	—	1	—	—	—	„ 29. VIII 82. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 20. IV. 80. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 16. II. 95. Sat.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ I. 95. Sat.
k.	„ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Terek 15. III. 86. L.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ L.
m.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 15. II. 93. Sard.
n.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sard.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
o.*	**Picus major L. typ.**	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 2. V. 93. Sard.
p.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Hessen 30. III. 78. Grf. B.
q.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ VIII. 73. Grf. B.
r.*	„ **cissa Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 11. I. 87. Sard.
s.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 2. I. 88. Sard.
t.	„ **Poelzami Bogd.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 15. XI. 79. R.
u.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
v.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. XI. 79. R.
w.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
x.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ 16. I. 80. R.
y.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
z	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 1. II. 80. R.
aa.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
bb.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
cc.	„ **P. mjr. intermed.**	♀	—	1	—	—		Tiflis 4. I. 97. Sat.
dd.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbascha 11. IV. 96. Flrk.
ee.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 5. II. 96. Flrk.
ff.	„ „ **juv.**	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 28. V. 80. R.
gg.	„ „ **juv**	♂	—	1	—	—	—	„ 30. V. 97. Sat.
hh.	„ **typ.**	♂	—	—	1er.	—	—	Borshom I. 96. R.
ii.	„ „	♀	—	—	1er	—	—	„ I. 97. R.
kk.*	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
ll.	„ **intermed. Poelzami.**	♂	1	—	—	—	—	Bakuriani 5. IX. 98. R.
mm.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
245.	**Picus syriacus Hemp. et Ehrb.**	♂	1	—	—	—	—	Karajas 25. II. 78. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Karajas 25. II. 78. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.	„ „		1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
c.*	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Aidin 20. VI 81. T.
d.*	„ „ **juv**	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ T.
246.†	**Picus leucopterus Salvd.**	♀	1	—	—	—	—	Karybent 20. III. 86. R. W.
a.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tedshen 20. III. 86. R. W.
b.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
c.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 13 VII. 86. R. W.
247.*	**Picus minor L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Schweden 76. Mew.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern V. 68. Hom.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Pskow G. 28. IV. 97. Sard.
b.[1])*	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ 12. III. 97. Sard.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lappland 19. XII. 96. Schlt.
d.	„ **quadrifasciata Radde.**	♀	1	—	—	—	—	Mitt. Kura II. 88. R.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 31. I. 80. R.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. II. 96. Sat.
h.*	„ **pipra Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 3. III. 88. Sard.
i.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Ural 25. III. 86. Sard.
k.*	„ **typ.**		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
248.	**Picus medius L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 6. I. 71. R.
a.✶	„ „	♀	1	—	—	—	—	Hessen 30. XII. 75. Grf. B.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 15. II. 95. Sat.
c.	„ „	ad.♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 30. IV. 95. Sat.
d.	„ „	juv. ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 21. II. 95. Sat.
e.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Poltaw G. 17. VIII. 90. Sard.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 17. IX. 85. L.
g.	„ **intermd. St.-Johannis Blnf.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 82. R.
h.✶	„ **typ.**		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
249.✶	**Picus leuconotus Bechst. typ.**	♂	—	1	—	—	—	Bukowina 16. VIII. 97. Schlt.
a.	„ **Lilfordi Shp. et Drs**	♀	—	1	—	—	—	Borshom 19. III. 96. R.
b.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Parnass 25. VIII. 96. Schlt.
c.✶	„ **cirris Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 2. I. 87. Sard.
d.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Ural 21. XII. 86. Sard.
e.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	Amur 18. II. 82. Schlt.
250.✶	**Picus tridactylus L.**	♀	—	1	—	—	—	Schweden 21. XII. 77. M.
251.	**Picus martius L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 4. IV. 66. R
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ III. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. XI. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Borshom 8. XII. 96. R
d.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	Amur 20. III. 58. Akad. R.
e.✶	„ „		—	—	—	—	2	Schweden 1. V. 94. gkft.
252.	**Jynx torquilla L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. V. 81. R
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 9. IX. 82. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. VIII. 82. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.✶	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Hessen 10 VI. 76. Grf. B.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 7. IV. 95. Sat
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 20. IV. 95. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 12. IV. 95. R.
i	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 7. V. L.
k.✶	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.

COCCYGES.

FAM. CUCULIDAE.

253.	**Cuculus canorus L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 11. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 26. IV. 66. R.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Fort Perowsky 28. V. 58. Akad
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 24. IV. 95 Sat.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Berosowaja 27. IV. 85. L.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
e.	**Cuculus canorus L. typ juv.**	?	—	1	—	—	—	Berosowaja 27. VIII. 85. L.
f.+	„ **himalayanus Vig.**	♂	—	1	—	—	—	Bairam-ali 9. V. 96. Flrk.
g.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Merw 5. VI. 86. R. W.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Schemacha 2. V. 96. Sat.
i.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Buchara 30. VI. 89. Sard.
k.*	„ **intermedius Vahl**	?	—	1	—	—	—	Sikhem ? Rey.
l.	„ **typ.**		—	—	—	—	3	(Acroceph. arundinaceus).
m.	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
n.	„ „		—	—	—	1× 4		(Accentor modularis L.) R.
o.	„ „		—	—	—		1	Bakuriani 98. R.

FAM. ALCEDINIDAE.

254.*	**Alcedo ispida L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Hessen X. 79. gkft.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 15. IX. 76. R.
b	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. IV. 66. R.
c.	„ **bengalensis Gml.**	♀	1	—	—	—	—	„ IV. 66. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 2. XII. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. XII. 79. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 19. VII. 80. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. IX. 82. R.
h.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Indien 73. Schlt.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Borshom III. 97. R.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 5. III. 96. R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24 XII. 94. R.
m.	„ „	?	—	1	—	—	—	Kumbascha 28. II. 96. Flrk.
n.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Merw 9. VI. 86. R. W.
o.*	„ **typ.**		—	—	—	—	6	Deutschland 28. VI. 63. gkft.
p.	„ „		—	—	—	—	3	Tiflis 10. V. 82. R.
255.	**Halcyon smyrnensis L.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran VI. 84. R.
256.*	**Ceryle rudis L.**	♂	—	1	—	—	—	Damiette 10. V. 95. Schlt.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.

FAM. CORACIIDAE.

257.	**Coracias garrula L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. IX 79 R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	Lenkoran 5. VI. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. VI. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 16. IV. 80. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Geok-tapa 10. V. 94. K.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kuba 24. V. 96. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 26. V. 86. L.
i	„ „		—	—	—	—	2	Tiflis 12. V. 82. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Ausgestellt.	Шкурки. Balg.	Скелеты и черепа. Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Ei.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
k.	**Coracias garrula L.**		—	—	—	—	4	Tiflis 12. V. 82. R.
l.	„ „		—	—	—	—	4	„ „ „ „ R.
m.	„ „		—	—	—	—	1	Aresch 92. Schlk.
n.*	„ „		—	—	—	—	1	Schweden 1. VI. 61. M.
o.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 13. V. 86. R. W.

FAM. MEROPIDAE.

258.	**Merops apiaster L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.
a.	„ „	juv. ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 8. VI. 73. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 78. Sr. K. H. Grf. Mich. Mich.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kodi 13. V. 93. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 27. IV. 95. Sat.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 18. IV. 97. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 24. VII. 86. L.
i.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Beum-basch 1. V. 86. R. W.
k.	„ „		—		—	—	31	Lenkoran 16. V. 80. R.
l.	„ „		—	—	—	—	2	Aresch 92. Schlk.
m.+	„ „		—	—	—	—	5	Transkp. V. 96. Flrk.
259.	**Merops persicus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. V. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ VI. 84. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aschabad 8. IV. 86. R. W.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. V. 80. R.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 30. IV. 96. Flrk.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kumbascha 7. VI. 97. Sat.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.	„ „		—	—	—	—	19	Lenkoran 1. VI. 80. R.
p.+	„ „		—	—	—	—	2	Transkp. V. 96. Flrk.

MACROCHIRES.

FAM. CYPSELIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schadel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
260.	**Cypselus melba L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 8. IX. R.
a *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Griechenland 30. VII. 98. Schlt.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Palaestina 18. V. 95. Schlt.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
261.	**Cypselus apus L. typ.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 20 VII. 74. R.
a *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Halle 29. V. 97. Schlt.
b.*	„ **pallidus Shel. ad.**	♂	—	1	—	—	—	Spanien 29. V. 96. Schlt.
c.*	„ **unicolor Jard.**	♀	—	1	—	—	—	Madeira 16. VII. 94. Schlt.
d +	„ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 19. IV. 86. R. W.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R W.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
g +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 19. IV. 87. Jas.
h.*	„ „		—	—	—	1×2		Brandenburg gkft.
i. *	„ „		—	—	—	—	3	Stockholm 28. VI. 64. M.
262.+	**Cypselus affinis Gray.**	♀	—	1	—	—	—	Pul-i-chatum 5. VII. 86. R. W.
a *	„ „	♂	—	1	—	—	—	N. Persien 9. VI. 96. Sard.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Indien Rey.

FAM. CAPRIMULGIDAE.

263.	**Caprimulgus europaeus L. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 17. IX. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 15. VIII. 81. R.
b	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. IX 81. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba 7. VI. 96. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 29. IV. 95. Sat.
f.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 19. VIII. 80. R.
g.+	„ **unwini Hume.**	♂	—	1	—	—	—	Tachta-basar 22. VI. 86. R. W.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sary-jasy 18. VI. 86. R. W.
i.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Germab 24. V. 86. R. W.
k +	„ „	♀	—	1	—	—	—	Merw 25. VII. 89. Sard.
l. +	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 23. VII. 89. Sard.
m.	„ **typ.**	♂	—	—	1cr.	—	—	Kasikoporan VII. 96. K.
n.	„ „		—	—	—	—	2	Lenkoran 12. V. 80. R.
o *	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
p.+	„ **unwini.**		—	—	—	—	1	Tedshen 18. V. 93. Sard.
264.	**Caprimulgus inornatus Heugl.**	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 23. VII. 80. R.
265.+	**Caprimulgus aegyptius Licht.**	?	1	—	—	—	—	Atrek 2. V. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Transkp. 2. V. 86. R. W.

ACCIPITRES.

FAM BUBONIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
266.	**Bubo maximus L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 70. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Helenendorf III. 65. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 17. I. 81. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Malka 28. I. 86. L.
e.*	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Berlin 94. gkft.
f.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Tiflis X. 95. K.
g.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ I. 96. K
h.	„ „	juv. ?	—	—	1cr.	—	—	„ X. 96. K.
i.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ III. 96. K.
k.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Borshom XII. 97. R.
l *	„ „		—	—	—	—	1	Schweden 19. IV. 94. gkft.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. I. 98. Fürst Galizyn.
n.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 8. II. 98. „
o.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 98. „
267.	**Asio otus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 12. III. 67. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ XII. 68. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 14. XI. 79.
c.*	„ „	juv. ?	1	—	—	—	—	Braunschweig 2. VI. 63. Bl. snr.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Salian 15. III. 95. Sat
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 9. XI. 85. L.
f.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 19. X. 88. Sard.
g.*	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Bakuriani 10. VI. 98. R.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.	„ „	juv. ?	3	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
268.	**Asio brachyotus Gml.**	♀	1	—	—	—	—	Kodshory XI. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. IV. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 95. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e *	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
269.	**Scops giu Scop.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 11. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. IV. 89. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis VI. 95. R.
d.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ K.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
270.†	**Scops Brucei Hume=obsoleta Cab.**	♀	—	1	—	—	—	Amu-darja 12. III. 87. W.
a.†	„ „	♀	—	1	—	—	—	Buchara 13. V. 96. Flrk.
b.†	„ „		—	—	—	—	1	Sary-jasy 30. III. 87. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черен. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
271.	**Syrnium aluco L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. XII. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 28. XI. 68. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ I. 69. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. II. 71. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. I. 80. R.
e	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 22. III. 80. R.
h.	„ „	?	1	—	—	—	—	Annenfeld X. 94. Dittrich.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. III. 95. R.
k.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Hessen IV. 67. Grf. B.
l.*	„ „ **juv. nid.**	?	1	—	—	—	—	Braunschweig 1. VI. 67. Bl. snr.
m.*	„ „ **juv. nid.**	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Bl. snr.
n.*	„ „ **juv. nid.**	?	1	—	—	—	—	„ 4. V. 67. Bl. snr.
o.*	„ „	?	—	—	Sc.	—	—	Dresden 69. gkft.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 17. XI. 79. R.
q.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Orenburg 15. XII. 88. Sard.
r.*	„ „		—	—	—	—	4	Deutschland gkft.
272.*	**Nyctea nivea L.**	♀	—	1	—	—	—	Pskow G. 15. XII. 95. Sard.
273.*	**Surnia ulula L. = S. nisoria M. et W.**		—	1	—	—	—	Orenburg 8. XII. 88. Sard.
274.*	**Nyctala Tegmalmi Gml.**	♀	1	—	—	—	—	Upsala 3. VIII. 76. M.
a.*	„ „	♂	—	1	—	—		Ural 27. X. 88. Sard.
275.	**Athene noctua Retz. typ.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis VIII. 70. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ VIII. 94. R.
b.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Hannover 65. Grf. B.
c.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern 69. Hom.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 28. VIII. 86. L.
e.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 1. I. 82. Sard.
f.	„ **glaux Sav. = meridionalis Risso.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. IX. 80. R.
		♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 23. XII. 79. R.
g.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	N. Persien 25. VI. 80. R.
i.*	„	♂	1	—	—	—	—	Aidin 8. I. 77. Schlt.
k.†	„ **bactriana Hutt.**	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 17. II. 86. R. W.
l.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Buchara 18. VI. 89. Sard.
m.	„ **typ.**	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 95. K.
n.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ „ K.
o.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	Unt. Kura III. 96. R.
p.†	„ „		—	—	—	—	1	Tedshen 2. VI. 89. Sard.
q.*	„ **meridionalis.**		—	—	—	—	1	Cypern gkft.
r.*	„ **typ.**		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
276.*	**Glaucidium passerinum L.**	♂	—	1	—	—	—	Schweden 30. II. 96. Schlt.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 10. II. 96. Schlt.

FAM. STRIGIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
277 *	**Strix flammea L.**	♂	1	—	—	—	—	Braunschweig 29. I. 56. Bl. snr.
a *	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. FALCONIDAE.

278.	**Circus aeruginosus L.**	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. IV. 76. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 14. XI. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. XI. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 18. XI. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. XI. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 30. XI. 79. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. III. 80. R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 9. IV. 82. R.
h.	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 30. III. 96. R.
k.	„ **unicolor Radde.**	♂	1		—	—	—	Lenkoran 17. III. 80. R.
l.	„ **typ.**		—	—	—	—	4	„ 12. IV. 80. R.
m. *	„ „		—	—	—	—	1	Ungarn 11. V. 94. gkft.
n *	„ „		—	—	—	—	1	„ 26. VI. 94. gkft.
o *	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
279.	**Circus cyaneus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis III. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IX. 76. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 76. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 15. XI. 79. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. XI. 79. R.
e	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ IV. 66. R.
g.	„ „	**juv.** ♂	—	1	—	—		Schemacha 1. V. 96. Sat.
h.	„ „		—	—	—	—	16	Lenkoran 1—4.V.66. und 80 R.
i. *	„ „		—	—	—	—	1	Brandenburg 14. VI 76. gkft.
280.	**Circus cineraceus Mont.**	**juv.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 12. VIII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 16. III. 73. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. III. 76. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 85. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schemacha 6. V. 96. Sat.
f. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	N. Persien 22. V. 96. Flrk.
g. *	„ „		—	—	—	—	2	Südrussland 9. V. gkft.
h.	„ „		—	—	—	—	2	? Bayern.
281.	**Circus macrurus Gml. = C. pallidus Syk.**	**juv.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 13. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. III. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	**Circus macrurus Gml.=C. pallidus Syk.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. III. 80. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 7. IV. 80. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 17. III. 80. R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 30. III. 71. R.
f.	„ „ **juv.**♂	1	—	—	—	—	„ 12. VIII. 79. R.
g.	„ „ **juv.**♂	1	—	—	—	—	„ 16. IV. 82. R.
h.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 29. III. 82. R.
i.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Wolga IV. 79. Schlt.
l.	„ „ **juv.**♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 95. Sat.
m.+	„ „ ♂	—	1def.	—	—	—	Transkp. 86. R. W.
n.*	„ „	—	—	—	—	2	Südrussland gkft.
o.	„ „	—	—	—	—	9	Tiflis V. 71. R.
282.	**Accipiter nisus L.** **ad.**♀	1	—	—	—	—	„ X. 76. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ „ „ dito.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ IV. 77. „ „ „ „ dito.
c.	„ „ **juv.**♀	1	—	—	—	—	„ IX. 78. „ „ „ „ dito.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. XI. 79. R.
e.	„ „ **ad.**♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „ **juv.**♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 81. R.
g.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 2. X. 80. R.
h.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 17. VIII. 82. R.
i.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 1. IX. 83. R.
k.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 10. IV. 85. R.
l.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 24. XI. 85. R.
m.	„ „ **ad.**♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 17. II. 90. L.
n.	„ „ **juv.**♀	—	1	—	—	—	Borshom XI. 95. R.
o.	„ „ ♂♀	—	1	—	—	—	„ 17. IV. 96. R.
p.	„ „ ♂♀	—	1	—	—	—	Lenkoran XI. 79. R.
q.	„ „ ?	—	—	1cr.	—	—	Borshom 98. R.
r.	„ „	—	—	—	—	1	Tiflis Bayern.
s.*	„ „	—	—	—	—	4	Lappland 8. V. 58. M.
t.*	„ „	—	—	—	—	5	Deutschland gkft.
283.	**Astur brevipes Severz.** ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. IV. 80. R.
a.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ 15. IV. 80. R.
b.	„ „ **ad.**♂	—	1	—	—	—	„ 17. IV. 80. R.
c.	„ „ **ad.**♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	Unt. Kura X. 82. R.
e.	„ „ **juv.**♀	—	1	—	—	—	Tiflis 18. VIII. 95. Sat.
284.+	**Astur cenchroides Severz =badius Gml.** ♀	—	1	—	—	—	Tedshen 11. VIII. 89. Sard.
a.+	„ „ **ad.** ♂	—	1	—	—	—	„ 1. VI. 86. R. W.
b.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Germab 24. V. 86. R. W
c.+	„ „ **juv.** ?	—	1	—	—	—	Sary-jasy 20. VI. 86. R. W.
d.+	„ „ **ad.** ♀	—	1	—	—	—	Buchara 31. V. 96. Flrk.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
e.+	**Astur cenchroides Severz =badius Gml.**		—	—	—	—	1	Tedshen 8. V. 93. Sard.
285.	**Astur palumbarius L.**	**juv.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 68. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ XI. 68. R.
b.	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ XII. 68. R.
c.	„ „	**juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ 2. III. 82. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ XII. 83. R.
f.✳	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	Braunschweig 69. Bl. snr.
g.✳	„ „	**nid.** ♀	1	—	—	—	—	„ „ Bl. snr.
h.✳	„ „	**nid.** ♀	1	—	—	—	—	„ „ Bl. snr.
i.	„ „	**juv.** ♂	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 95. K.
k.✳	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland 6. V. 65. gkft.
l.✳	„ „		—	—	—	—	2	„ 28. IV. 66. gkft.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom 20. I. 98. R.
286.	**Erythropus vespertinus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis VIII. 86. R.
a.✳	„ „	♂	1	—	—	—	—	Dobrutscha VI. 73. Hom.
b.✳	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
c.✳	„ „	♂♀	—	1	—	—	—	Ekathrlaw 19. IV. 90. Sard.
d.✳	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 11. VIII. 88. Sard.
e.✳	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 29. VIII. 87. Sard.
f.✳	„ „		—	—	—	—	1	Moskau gkft.
287.	**Tinnunculus alaudarius Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 69. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. IV. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 5. V. 85. R.
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 10. III. 86. R. W.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Salian 8. III. 95. Sat.
f.	„ „	**juv.** ♀	—	1	—	—	—	Tiflis 15. VIII. 96. Sat.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 6. I. 97. Sat.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuban 20. V. 88. L.
i.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Podkumok 23. V. 88. L.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 4. I. 97. Sat.
l.✳	„ „	**nid.** ♀	1	—	—	—	—	Braunschweig VII. 67. Bl. snr.
m.✳	„ „	**nid.** ♀	1	—	—	—	—	„ 13.VI.67. Bl.snr.
n.✳	„ „	**nid.** ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Bl.snr.
o.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 94. R.
p.	„ „	♂	—	—	1cr.	—	—	„ 96. R.
q.	„ „		—	—	—	—	4,4,4	Tiflis IV. 83. R.
r.	„ „		—	—	—	—	4,4	„ ? Bayern.
s.	„ „		—	—	—	—	2	Aresch Schlk.
t.✳	„ „		—	—	—	—	4	Schweden Schlt.
u.✳	„ „		—	—	—	—	1	Deutschland gkft.
v.	„ „		—	—	—	—	9	Tiflis R.
288.	**Tinnunculus cenchris Naum.**	♂	1	—	—	—	—	Awtschala 14. V. 74. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	**Tinnunculus cenchris Naum.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 13. V. 76. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ IV. 81. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 15. VIII. 91. R.
f.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.*	„ „	—	—	—	—	1	Parnass V. 75. gkft.
h.	„ „	—	—	—	—	1	Geok-tepe IV. 70. Schlk.
289.	**Lithofalco aesalon L.** ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 23. XII. 79. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 24. I. 80. R.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 12. II. 80. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 14. III. 80. R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 29. III. R.
g.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Kumbascha 17. II. 87. R.
h.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 21. II. 96. Flrk.
i.*	„ „	—	—	—	—	2	Lappland 68.
290.	**Falco subbuteo L.** ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. IV. 66. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 29. III. 80. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 9. IV. 80. R.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ 25. IV. 80. R.
e.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 13. IX. 82. R.
f.+	„ „ ?	—	1	—	—	—	Buchara 14. V. 96. Flrk.
g.	„ „	—	—	—	—	1	Lenkoran IV. 66. R.
h.	„ „	—	—	—	—	3?	Tiflis ? Bayern.
i.	„ „ ?	1	—	—	—	—	Bakuriani V. 98. R.
k.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
291.	**Falco peregrinus Briss.** ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. XI. 79. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 7. XII. 79. R.
c.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 18. XII. 79. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 19. XII. 79. R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 11. I. 80. R.
g.	„ „ **juv.** ♂	1	—	—	—	—	„ 24. I. 80. R.
h.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 5. II. 80. R.
i.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 3. III. 80. R.
k.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 25. III. 80. R.
l.	„ „ **juv.** ?	1	—	—	—	—	„ 7. XII. 79. R.
m.	„ „ **juv.** ♀	1	—	—	—	—	„ 15. XII. 79. R.
n.	„ „ **juv.** ♀	1	—	—	—	—	„ 14. I. 80. R.
o.	„ „ ♂	—	—	1Sc.	—	—	Tiflis 23. XII. 88. R.
p.	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
292.	**Falco saker Gml.=lanarius L.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 16. III. 68. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 12. I. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	**Falco saker Gml.=lanarius L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 12. I. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 19. IV. 84. R.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern IV. 72. Hom.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kirgisensteppe III. 75. T.
f.	„ „	♂	-	1	—	—	—	Lenkoran 12. IV. 96. Flrk.
g.	„ „ **juv.**	♀	1	—	—	—	—	Kodi 13. V. 93. R.
h.*	„ „		—	—	—	—	1	Sarepta gkft.
293.*	**Falco candicans Gml.=groenlandicus Daud.**	?	1	—	—	—	—	? ? Bl. snr.
294.*	**Falco islandicus Briss.** **ad**	♂	1	—	—	—	—	Island ? Bl. snr.
295.	**Pernis apivorus L.** **ad.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 69. R.
a.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	„ X. 72. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 1. X. 81. R.
c.	„ „		1	—	—	—	—	„ X. 84. R.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
296.	**Milvus regalis Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. III. 66. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis 14. IX. 84. R.
b.*	„ „ **nid.**	?	1	—	—	—	—	Braunschweig 10. V. 61. Bl. snr.
c.*	„ „ **nid.**	?	1	—	—	—	—	„ 9. V. 67. Bl. snr.
d.*	„ „		—	—	—	—	4	„ 19. IV. 67. Bl. snr.
e.	„ „		—	—	—	—	4	gkft.
297.	**Milvus ater Gml. typ.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XII. 79. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis III. 85. R.
b.	„ **melanotis Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 29. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	—	—	—	—	—	Tiflis 29. III. 82. R.
d.*	„ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 28. VIII. 81. Sard.
e.	„ **intermed.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 23. I. 82. R.
f.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern V. 67. Hom.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt Kura 21. III. 95. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis IX. 92. R.
i.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ 94. R.
k.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ 96. R.
l.	„ „		—	—	—	—	1,1	„ IV. 67. R.
m.	„ „		—	—	—	—	2	Aresch IV. 96. Schlk.
298.	**Archibuteo lagopus Brün. pallidus. Menzb.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 8. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. I 84. R.
b.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Orenburg 20. X. 91. Sard.
c.*	„ typ.	♀	—	1	—	—	—	Pskow. Gv. 10. XII 95. Sard.
d.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Braunschweig XI. 30. Bl. snr.
e.*	„ „		—	—	—	—	2	Norwegen 67. M.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Borshom II. 98. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 12. XI. 98. R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
299.	**Buteo vulgaris Bechst.**	♀	1	—	—	—	—	Borshom III. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. III. 82. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom 20. X. 95. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.*	**Buteo vulgaris Bechst.**	ad. ♀	1	—	—	—	—	Hessen I. 71. Grf. B.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern X. 70. Hom.
e.*	„ „ **Albinos.**	♂	1	—	—	—	—	„ VIII. 70. Hom.
f.*	„ „	nid. ?	1	—	—	—	—	Braunschweig 11. V. 61. Bl. snr.
g.*	„ „	nid. ?	1	—	—	—	—	„ 13. V. 61. Bl. snr.
h.*	„ „	?	—	—	1Sc.	—	—	Sachsen gkft.
i.*	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland 30. IV. 58.
k.*	„ „		—	—	—	—	3	„ 7. IV. 63.
l.*	„ „		—	—	—	—	2	Schweden 3. V. 68. M.
m.*	„ „		—	—	—	—	1	„ 4. IV. 63. M.
n.*	„ „		—	—	—	—	2	„ ? 68. M.
o.	„ **typ.**	?	—	1	—	—	—	Bakuriani VIII. 98. R.
300.	**Buteo tachardus Bree = B. vulpinus Licht. typ.**							Lenkoran 10. I. 80. R.
		♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. IV. 74. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. I. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 7. IX. 81. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ X. 85. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. I. 80.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 22. IV. 96. R.
f.	„ „	juv. ?	—	1	—	—	—	„ VII. 95. R.
g.	„ „	ad. ♀	—	1	—	—	—	Kislowodsk 7. VIII. 86. L.
g.[1])*	„ „	ad. ♀	—	1	—	—	—	Sarepta 18. IV. 95. Schlt.
h.	„ **rufus R.**	♂	1	—	—	—	—	Borshom 11. VIII. 67. R.
i.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis X. 81. R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom III. 68. R.
l.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Betanien 2. VI. 73. R.
m.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 82. R.
n*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 28. VIII. 88. Sard.
o.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Lenkoran XII. 84. R.
p.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis III. 94. R.
q.	„ **fusco-ater R.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. XII. 79. R.
r.*	„ **typ.**	?	—	—	—	—	1	Sarepta 9. IV. 95. gkft.
s.*	„ „	?	—	—	—	—	1	gkft.
t.	„ **fusco-ater R.**	?	—	1	—	—	—	Bakuriani VIII. 98. R.
u.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ VII. 98. R.
v.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
w.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
301.	**Buteo ferox Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 82. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Goktschai X. 90. R.
b.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	Serachs 9. VII. 86. R. W.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. X. 95. R.
d.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	Chodsha-Kala 9. V. 86. R. W.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis X. 82. R.
f.*	„ „		—	—	—	—	2	Griechenland 8. V. 95. gkft.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Wolga gkft.
h.+	„ „		—	—	—	—	1	Utsch-adshi 20. IV. 92. Sard.
i.+	„ „		—	—	—	—	1	Repetek 18. IV. 92. Sard.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
k.	**Buteo ferox Gml.**	♀?	1	—	—	—	—	Bakuriani 15. VIII. R.
302.	**Circaëtos gallicus Gml. typ.**	♂?	1	—	—	—	—	Karagas 8. IV. 90. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Chram 2. IX. 92. R.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Pskow 27. IV. 97. Sard.
c.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 85. R.
d.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ IX. 95. R.
e.	„ „	♂♀	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ X. 89. R.
303.	**Pandion haliaëtos L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 26. III. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ 15. II. 92. R.
d.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ 20. IV. 84. R.
e.	„ „		—	—	—	—	3	Lenkoran IV. 66. R.
f	„ „		—	—	—	—	3	„ „ „ R.
g.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ R.
h.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ R.
304.	**Aquila pennata Gml. typ.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 19. VIII. 80. R.
a.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ IV. 85. R.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Transkp. 24. VII. 92. Sard.
c.	„ **minuta Brehm.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 6. IX. 81. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. IX. 82. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. IX. 84. R.
f.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Tiflis 25. I. 85. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 18. IV. 96. R.
h.+	„ „		—	—	—	—	1	Karybent 5. V. 92. Sard.
305.	**Aquila naevia Meyer.** **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Bakuriani IX. 98. R.
a.	„ „ **ad.**	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „ **ad.**	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.*	„ „ **juv.**	♀	1	—	—	—	—	Ungarn X. 77. Schlt.
d.*	„ „	?	1	—	—	—	—	? ? Hom.
e.*	„ „	♀?	1	—	—	—	—	Braunschweig Bl. snr.
f.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Pskow 14. V. 95. Sard.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Pommern 9. V. 60. Hom.
h.	„ „	♂?	1	—	—	—	—	Tiflis X. 98. R.
306.	**Aquila clanga Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. IV. 66. R.
a.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Wladikawkas X. 69. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 16. XI. 79. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 24. XI. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 9. XII. 79. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „ **juv.**	♀	1	—	—	—	—	„ 7. XII. 79. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 24. I. 80. R.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 92. R.
l.	* „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
m.	**Aquila clanga Pall.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 95. R.
n.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
o.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Orenburg 1. V. 89. Sard.
p.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Lenkoran 12. II. 96. Schlt.
q.	**siehe den Text.**	—	—	—	—	—	— — —
r.	„ „ ♂	—	—	1cr.	—	—	„ XII. 94. R.
s	„ „ ♀	—	—	—	—	1	gkft.
306.[1])	**Aquila fulvescens Gray.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran I. 84. R.
307.*	**Aquila orientalis Cab. juv.** ?	1	—	—	—	—	Sarepta III. 77. Schlt.
a.*	„ „	—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
308.*	**Aquila Glitschii Severz.** ♀	—	1	—	—	—	Orenburg 28. VIII. 87. Sard.
a.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Sarepta VIII. ? Schlt.
309.	**Aquila imperialis Bechst. juv.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 68. R.
a	„ „ **juv.** ♀	1	—	—	—	—	„ I. 82. R.
b.	„ „ **juv.** ?	1	—	—	—	—	„ X. 95. R.
c.	„) **Uebergang.** ♂	—	—	—	—	—	„ 6. III. 82. R.
d.	„) переходн. ♀	—	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	—	—	—	—	1	„ 6. IV. 96. Vol.
f.	„ „	—	—	—	—	3	„ 24. III—16. IV. 98 Vol.
310.	**Aquila fulva Tem. typ.**	1	—	—	—	—	Tiflis II. 82. R.
a.	„ „	—	1	—	—	—	Borshom X. 97. R.
b.	„ „	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	—	1	—	—	—	Abastuman I. 98. S. K. H. Grf. Thronf.
d.	„ „	—	—	1cr.	—	—	Borshom I. 98.
e.	„ „	—	—	—	—	4	Tiflis III. 97. Vol.
f.	„ **chrysaetus L.**	1	—	—	—	—	„ XI. 98. R.
311.	**Haliaëtos albicilla Briss.**	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 78. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
a.	„ „	1	—	—	—	—	„ XII. 80. R.
b.	„ „	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. XII. 79. R.
d.	„ „	1	—	—	—	—	„ 9. I. 80. R.
e.	„ „	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	1	—	—	—	—	„ 6. II. 80. R.
g.	„ „	1	—	—	—	—	„ 6. III. 80. R.
h.	„ „	1	—	—	—	—	Tiflis 28. XI. 83. R.
i.	„ „	1	—	—	—	—	„ IX. 84. R.
k.	„ „	1	—	—	—	—	Lenkoran 9. XII. 79. R.
l.	„ „	1	—	—	—	—	„ 20. XI. 79. R.
m.	„ „	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 85. R.
n.	„ „ **nid.**	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 84. R.
o.	„ „ **nid.**	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
p.*	„ „	—	—	—	—	1	Deutschland 11. IV. gkft.
312.+	**Haliaëtos leucorypha Pall.**	1	—	—	—	—	Kumbaschinsk 20. IV. 66. R.
a.+	„ „	—	1	—	—	—	Tedshen 15. VIII. 86. Sard.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
313.	**Gypaëtos barbatus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis X. 76. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Mamutly III. 82. Kutschzenbach.
b.†	„ „	♀	1	—	—	—	—	Krasnowodsk X. 70. ?
c.	„ „	juv. ♀	1	—	—	—	—	Borshom XI. 94. R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ XII. 95. R.
e.	„ „	♂	—	—	cr.	—	—	„ III. 94. R.
f.	„ „	♂	—	—	cr.	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „	♂	—	—	cr.	—	—	„ I. 96. R.
h.	„ „	♂	—	—	cr.	—	—	„ „ „ R.
314.	**Neophron percnopterus L.**	ad. ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. IV. 83. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 85. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IX. 69. R.
c.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	„ 96. R. Vol.
d.*	„ „		—	—	—	—	1	Spanien 88. gkft.
e.	„ „		—	—	—	—	? ?	Somchetien Bayern.
315.	**Gyps fulvus Briss.**	juv. ♀	1	—	—	—	—	Tiflis VIII. 67. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. II. 78. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 79. R.
c.	**Gruppe.**		1	—	—	—	—	„ „ 70. R.
d.	„		1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„		1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„		1	—	—	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ XI. 89. R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Abastuman XII. 97. Sr. K. H. Grf. Thronf.
i.	„ „		—	—	—	—	1	Tiflis 24. II. 96. Vol.
k.*	„ „		—	—	—	—	1	Spanien 16. II. 88. gkft.
316.	**Vultur monachus Gml.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 69. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 73. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 82. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 92. R.
d.	„ „		—	—	—	—	1	Tiflis 6. III. 98. Vol.

STEGANOPODES.

FAM. PELECANIDAE.

317.	**Pelecanus crispus Bruch.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. XII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. III. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Pelecanus crispus Bruch.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
e.	„ „		—	—	—	—	3	Akuscha 15. V. 80. R.
f.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ „ R.
g.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
318.	**Pelecanus onocrotalus L.**	?	1	—	—		-	Tiflis II. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. III. 80. R.
b.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
319.	**Pelecanus minor Rüpp.**	♀	1	—	—	—		Lenkoran 21. III. 80. R.
a.	„ „	♀	1	—	—			„ 12. II 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 14. III. 80. R.
c.	„ „		—	—	—	—	1	Akuscha 11. III. 80. R.
320.	**Phalacrocorax carbo L.**	♀	1	—	—		—	Lenkoran 1. IV. 67. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 7. III. 71. R.
b.	„ „	?	1	-	—	-	—	„ 15. X. 73. R.
c.	„ „	ad. ♂	1	—	—		—	Borshom 13. II. 96. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
321.*	**Phalacrocorax graculus L.**	?	1	—	—	—	—	Norwegen Hom.
a.*	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
322.	**Phalacrocorax pygmaeus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. XI. 79. R.
c.	„ „		-	—	—	—	1	„ IV. 80. R.
d.	„ „		—	—	—	-	3	„ „ „ R.

ANSERES.

FAM ANATIDAE.

323.	**Mergus merganser L.**	ad.♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	juv.♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	ad. ♂	1	—	—	—	—	„ 10. I. 93. R.
d	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 18. I. 96. R.
e.*	„ „		—	—	—	—	2	Aland 65. M.
324.	**Mergus serrator L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis II. 71. R.
a.*	„ „	pull. ?	1	—	—	—	—	Braunschweig Bl. snr.
b.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis XII. 98. R.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	—	—	Itrch.	—	—	Tiflis 95. Kalinowsky.
e.*	„ „		—	—	—	—	4	Lappland gkft.
325.	**Mergus albellus L.**	juv.♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b	**Mergus albellus L**	**juv.**♀	1	—	—	—	—	Tiflis I. 71. R.
c.	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—	—	„ 23. II. 71. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. I. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Achtali I. 93. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. II. 96. R.
326.	**Erismatura leucocephala Scop.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. I. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 8. I. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
327.*	**Harelda glacialis L.**	**ad.**♂	1	—	—	—	—	Pommern XII. 68. Hom
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 70. Hom.
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Rügen 20. I. 77. Schlt.
d.*	„ „		—	—	—	—	2	Norwegen gkft.
328.	**Glaucion clangula L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 14. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 17. XII. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 20. XII. 79. R.
c.	„ „	**ad.** ♂	1	—	—	—		„ 8. I. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. II. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. R
f.	„ „	**juv.**♂	1	—	—	—	—	Tiflis 18. I. 96. R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Lenkoran XII. 94. R.
i.*	„ „		—	—	—	—	7	Schweden 66. gkft.
329.*	**Oidemia nigra Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern XII. 70. Hom.
a.*	„ „		—	—	—	—	1	Torneo 67. gkft.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	Island 77. gkft.
330.	**Oidemia fusca L.**	♀	1	—	—	—	—	Tabizchuri See VIII. 96. R. K.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 10. VIII. 96. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern XII. 70. Hom.
f.	„ „		—	—	—	1×7		Tabizchuri See 15. VIII. 95. R.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Torneo gkft.
h.*	„ „		—	—	—	—	1	Oeland gkft.
331.	**Fuligula marila L.**	♂	1	—	—	—	—	Poti XI. 63. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran III. 89. R.
b.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Danzig XII. 73. Hom.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	20. VI. 77. gkft.
332.	**Fuligula cristata Leach.**	♂	1	—	—	—	—	Poti XI. 63. Gen. Kessler.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ dito
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. I. 80. R.
c.	„ „	**juv.**♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яица. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Fuligula cristata Leach.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran XII. 94. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ R.
g.	„ „		—	—	—	—	3	gkft
333.	**Aythia ferina L.**	♂	1	—	—	—	—	Poti XI. 63. Gen. Kessler.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. I. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. I. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. II. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. IV. 83. R.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
334.	**Nyroca ferruginea Gml.**	♂	1	—	—	—	-	Tiflis I. 71. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 13. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 26. II. 91. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
335.	**Callichen rufina Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. XI. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 8. I. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Salian 5. I. 93. R.
d.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland 2. VI. 93. gkft.
336.	**Cairina moschata L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis I. 83. R.
a.	„ „ **Albinos**	?	1	—	—	—	—	„ III. 68. Sr. K. H. Grf. Mich. Nik.
337.	**Anas boschas ♂×Cairina moschata**	♀	1	—	—	—	-	Tiflis I 73. R.
338.	**Anas boschas L.**	♀	1	—	—	—	—	„ 12. III. 67. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 8. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. I. 80. R.
d.	„ „	♀	—	—	1cr	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „		—	—	—	—	4	Lenkoran IV. 66. R.
f.	„ „		—	—	—	—	5	„ „ „ R.
339.	**Chauliodes strepera L.**	♂	1	—	—	—	—	„ 2. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. II. 71. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 7. XI. 71. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 6. II. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. II. 80. R.
g.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
340.	**Chauliodes augustirostris Méntr.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. XII. 79. R.
341.	**Dafila acuta L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 12. III. 67. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.	Dafila acuta L.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 8. II. 71. R.
c.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 8. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 3. I. 80. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 24. II. 80. R.
f.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
342.	Mareca penelope L.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. II. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. XI. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
d.*	„ „		—	—	—	—	3	Torneo 6. VI. 77. M.
343.	Querquedula crecca L.	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 64. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ III. 66. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ XII. 68. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. III. 80. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
344.	Cyanopterus querquedulus L	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. III. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 3. IX. 83. R.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
345.*	Eunetta falcata Pall.	♂	1	—	—	—	—	Amur 2. V. 58. R. Akad.
346.*	Eunetta glocitans Pall	♂	1	—	—	—	—	„ 1. V. 58. R. Akad.
347.	Aix galericulata L.	♂	1	—	—	—	—	Borshom VI. 97. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
348.	Rhynchaspis clypeata	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 31. III. 66 R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 15. III. 71. R.
b.	„ „		—	—	—	—	5	Lenkoran IV. 66. R.
349.*	Somateria mollissima L.		—	—	—	—	3	gkft.
350.	Vulpanser tadorna L.	♂	1	—	—	—	—	? 9. III. 58. Akad.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 8. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. I. 93. R.
e.*	„ „	pull. ?	1	—	—	—	—	Borkum 2. VII. 67. Bl. snr.
f.*	„ „		—	—	—	—	1	Sylt V. 72. gkft.
351.	Casarca rutila Pall.	♂	1	—	—	—	—	? 24 III. 58. Akad.
a.	„ „	♂♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 8. I. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 91. R. Vol.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	Astrachan 4. VI. 95.
352.	Anser cinereus Mey.	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. XII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. III. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 5. IV. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Karajas 10. XI. 92. R.
d.	„ domesticus	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis R.
e.	„ ferus.		—	—	—	—	4	Lenkoran 5. IV. 80. R.
353.*	Anser segetum Bechst.	♀	1	—	—	—	—	Pommern ? Hom.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
354.	**Anser albifrons Penn.**							
	=erythropus L.	♀	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 72. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. XII. 79. R.
b.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis III. 96. R.
355.	**Anser minutus Naum.**							
	=erythropus Pall.	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 22 IX. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 9. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 22. I. 80. R.
356.	**Bernicla ruficollis Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 8. II. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. II. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. III. 80. R.
e.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 11. III. 80. R.
357.	**Cygnus olor. Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. II. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 27. II. 80. R.
d.*	„ „	**pull.** ?	1	—	—	—	—	Braunschweig Bl. snr.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
358.	**Cygnus musicus Bechst.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 22. II. 80. R.
a	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 27. II. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis XII. 70. R.
f.*	„ „		—	—	—	—	1	Island 9. VI. 95. gkft.

HERODII.

FAM. PHOENICOPTERIDAE.

359.	**Phoenicopterus roseus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 66. Kasitzky.
a	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 12. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. IV. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 88. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	**juv.** ?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Baku 15. I. 93. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „		—	—	1ling.	—	—	„ 93. R.

FAM. PLATALEIDAE.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
360.	**Platalea leucorodia L.**	♀?	1	—	—	—	—	Tiflis VIII. 69. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Baku IX. 85. R.
b.	„ **minor Tem. et Schl.?**	♀	1	—	—	—	—	Tschikisljar III. 86. Jad.
c.	„ **typ.**		—	—	—	—	9	Akuscha 15. V. 80. R.
d.	„ -		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. IBIDAE.

361.	**Plegadis falcinellus L.**	♂	1	—	-	—	—	Lenkoran 26. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. IV. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. IV. 80. R.
e.	„ „	juv. ?	1	—	—	—	—	„ XII. 84. R.
f.	„ „		—	-	—	—	1	„ 23. V. 65. gkft.
g.	„ „		—	—	—	—	20	Akuscha 20. V. 80. R.

FAM. CICONIIDAE.

362.	**Ciconia nigra L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 2. IV. 66. R.
b. *	„ „		—	—		—	1	Hannover 14. V. 95. gkft.
363.	**Ciconia alba Briss.**	♂	1	-	-	—	—	Lenkoran 2. III. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. III. 80. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 85. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Unt. Kura 12. IV. 94. R.
d.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis 93. Vol.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. ARDEIDAE.

364.	**Ardea cinerea L.**	♂	1	—	—	-	—	Lenkoran 11. I. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 82. R.
b.	„ „	ad. ♂	—	1	—	—	—	Kuban V. 95. L.
c.	„ „		—	—	—	—	2	? 20. V. 70. gkft.
d.	„ „		—	-	—	—	6	Lenkoran V. 80. R.
e.	„ „		—	—	—	-	2	Akuscha 20. V. 80. R.
365.	**Ardea purpurea L.**	♂	1	-	-	—	—	Lenkoran 20. XII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 29. III. 80. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 87. R.
c	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 90. R.
d.	„ „	♂	1		—	—	—	„ 6. IV. 67. R.
e	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черен. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
366.	**Herodias alba L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis III. 69. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ I. 71. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. III. 71. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 72. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. XI. 79. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. XI. 79. R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 17. XII. 79. R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. I. 80. R.
l.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. I. 80. R.
m.	„ „		—	—	—	—	1	18. V. 70. gkft
367.	**Egretta garzetta L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. XII. 89. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. I. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Baku 14. X. 82. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Unt. Kura 5. IV. 94. R.
e.	„ „		—	—	—	—	13	Akuscha 15. V. 80. R.
f.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
368.	**Bubulcus ibis Hassq. =russata Keys et Bl.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 22. XI. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Unt. Kura 17. VII. 79. R.
b.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 16. IV. 82. T.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 27. VI. 93. Schlk.
e.	„ „		—	—	—	—	4	Aresch 28. IV. 95. Schlk.
369.	**Ardeola comata Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 21. IV. 66. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 12. VIII. 79. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „		—	—	—	—	8	Akuscha 15. V. 80. R.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
370.	**Botaurus stellaris L.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis X. 64. Sr. K. H. Grf. Mich. Nik.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 30. XI. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 31. XI. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 6. XII. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 8. XII. 79. R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 83. R.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
371.	**Botaurus minutus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. IV. 80. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 24. XII. 84. R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
e.*	**Botaurus minutus L.**		—	—	—	1×1		Brandenburg gkft.
f.	„ „		—	—	—	—	4	Lenkoran V. 80. R.
372.	**Scotaeus nycticorax L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. IV. 66. R.
b.	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 67. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. IX. 79. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 29. XII. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 19. I. 80. R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 29. I. 80. R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Salian 13. III. 95. Sat.
h.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Unt. Kura I. 96. R.
i.	„ „		—	—	—	—	11	Akuscha 15. V. 80. R.
k.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

COLUMBAE.

FAM. COLUMBIDAE.

373.	**Peristera cambayensis Gml.**	♂	—	1	—	—	—	Tschardshui 8. III. 87. W.
374.	**Turtur auritus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 28. IV. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. VI. 81. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 14. V. 95. Sat.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 28. V. 85. L.
f.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Hessen 4. VI. 76. Grf. B.
g.*	„ „		—	—	—	1	2	Ungarn 6. VI. 95. gkft.
375.*	**Turtur ferrago Evrs.** **juv.**	?	—	1	—	—	—	Baikal ? 76. gkft.
376.	**Turtur risorius L.**	?	—	1	—	—	—	Tiflis 95. R. Vol.
a.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ „ „
b.	„ „		—	—	—	—	6	„ 95—97. Vol.
377.	**Columba palumbus L.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 25. XI. 68. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ IX. 76. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Aresch III. 94. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 14. III. 94. R.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Hessen IV. 64. Grf. B.
e.†	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschuli 27. V. 86. R. W.
f.	„ „		—	1	—	—	—	Unt. Kura 2. V. 96. Sat.
g.*	„ „		—	—	—	—	1	Schlesien 28. IV. 94. gkft.
h.*	„ „		—	—	—	—	1	Halle 4. V. 95 gkft.
i.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tschuli 27. V. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
378.	**Columba livia Briss.**	♀	—	1	—	—	—	N. Kauk. 9. II. 86. L.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Malka 21. II. 86. L.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
e.	„ „	?	—	—	1Sc.	—	—	Deutschland gkft.
f.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	Gudaur XII. 94. K.
g.	„ **domestica**		—	—	—	—	5	Tiflis III. 96. Vol.
h.+	„ **fera**	♂	1	—	—	—	-	Geok-tepe 6. III. 86. R. W.
379.*	**Columba rupestris Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Baikal 22. III. 70. gkft.
380.+	**Columba fusca Pall.**	♀	—	1	—	—	—	Chodsha-Kala 9. V. 86. R. W.
381.	**Columba oenas Gml.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 11. IV. 66. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 66. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ X. 71. R.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kuba 29. V. 96. Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 4. V. 95. Sat.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Duschak 18. III. 86. R. W.
f.*	„ **intermedia Sarud.**	♀	—	1	—	—	—	N. Persien 11. V. 96. Sard.
g.*	„ „		—	—	—	—	4	Schweden 17—28. IV. 65. M.

FAM. PTEROCLIDAE.

382.+	**Syrrhaptes paradoxus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Krasnowodsk IV. 71. Br.v. Meyendorf.
383.	**Pterocles arenarius Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Schamchor 8. V. 85. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Elisabethpol 8. I. 86. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Transkp. 20. II. 86. R. W.
h.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
i.+	„ „	♀	1	—	—	—	-	„ 17. III. 86. R. W.
k.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Emba 13. IX. 57. Akad.
l.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ dito.
m.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tachta-basar 22. VI. 86. R. W.
n.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuschk 27. VI. 86. R. W.
o.	„ „		—	—	—	—	6	Tiflis 1. VI. 95—6. VI. 97. Vol.
384.	**Pterocles alchata L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 1. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. III. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
g.	**Pterocles alchata L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. IV. 84. R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.†	„ „	♂	1	—	—	—	—	Transkp. 19. III. 86. R. W.
l.†	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
m.†	„ „		—	—	—	—	? 1	„ ? Petrusewitsch.

GALLINAE.

FAM. PHASIANIDAE.

385.	**Coturnix communis Bnnt.**	♂	1	—	—	—	—	Helenendorf IV. 65. Schenk.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis VII. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ IV. 72. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ VIII. 74. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R
k.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
l.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Borshom IV. 97. R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Stawropol 1. V. 88. L.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Podkumok 28. V. L.
o.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 25. V. 95. Sat.
p.	„ „		—	—	—	—	28	Tiflis V. 67—97.
386	**Megaloperdix caucasica Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Wladikawkas I. 64. Kieser.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kasbek II. 82. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 27. III. 84. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ XII. 88. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Laba 9. VII. 95. Kratky.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Kratky.
h.	„ „	?	—	—	1cr. flg.	—	—	Did-Magal VII. 97. Sr. K. H. Grf. Thronf.
i.	„ „		—	—	—	—	6	Kasbek V. 82. R.
387.	**Megaloperdix caspia Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Karabagh I. 81. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
388.	**Starna cinerea Briss.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ VIII. 72. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Starna cinerea Briss.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis VIII. 72. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 4. XII. 91. R.
e.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	N. Kauk. 9. II. 87. L.
f.*	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	Braunschweig VII. 66. Bl. snr.
g.*	„ „	—	—	—	—	3	Schweden.
h.	„ „	—	—	—	—	5	Annenfeld V. 66. R.
389.+	**Ammoperdix griseogularis Brdt.** ♂	1	—	—	—	—	Krasnowodsk 16. XII. 69. Obrst Baranow.
a.+	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ dito.
b.+	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Aschabad III. 86. R. W.
c.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Krasnowodsk 11. II. 86. R. W.
d.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
e.+	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.+	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
g.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 21. II. 86. R. W.
h.+	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	Transkp. 22. VII. 86. R. W.
i.+	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
k.+	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
l.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Murdan XII. 70. Drs.
m.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Hussun-abad 28. II. 70. Drs.
n.+	„ „ **pull.**	—	1	—	—	—	Kopet-dagh 19. VII 83. R.
o.+	„ „	—	—	—	—	1	Tschat 5. V. 86. R. W.
390.	**Caccabis saxatilis Mey. und chukar Gray.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis X. 64. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ III. 66. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R
c.	„ „ **juv.** ♀	1	—	—	—	—	„ X. 66. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ II. 73. R.
e.	„ „ ?	1	—	—	—	—	Mit. Kura X. 83 R.
f.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ VIII. 91. R.
m.	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ 15. VII. 73. R.
n.	„ „	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R.
o.+	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Transkp. 20. III. 86. R. W.
p.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	N. Kauk. 19. III. 86. L.
q.+	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Transkp. 20. II. 86. R. W.
r.+	„ „ **juv.** ♀	—	1	—	—	—	„ 4. VII. 86. R. W.
s.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Cypern 10. III. 91. Schlt.
t.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 21. II. 73. Schlt.
u.	„ „ ?	—	—	1cr.	—	—	Tiflis IV. 94. R.
v.	„ „ ?	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ R.
w.	„ „ **juv.** ♂	—	1	—	—	—	„ 18. VI. 80. R.
x.	„ „	—	—	—	—	9	„ 15. V. 82. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
y.	**Caccabis saxatilis Mey und chukar Gray.**		—	—	—	—	4	Kasbek V. 82.
z.*	„ **chukar.**		—	—	—	—	1	Cypern gkft.
aa.*	„ **graeca.**		—	—	—	—	1	Parnass 10. IV. 76. gkft.
bb.	„ **typ.**		—	—	—	—	2	Tiflis V. 89. R.
391.	**Attagen francolinus Briss**		1	—	—	—	—	Elisabethpol III. 67. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 72. Vol. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Unt. Kura IX. 84. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Schamchor Vol. 91.
i.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ 93.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ X. 92. R.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aresch 10. III. 94. R.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
o.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
p.	„ „	♀	—	—	1Sc.	—	—	Tiflis 18. I. 89. R.
q.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	„ 95. R.
r.	„ „		—	—	—	—	7	Aresch V. 92. Schlk.
392.	**Phasianus colchicus L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis X. 63. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 5. IV. 66. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 27. XI. 83. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Nucha 15. X. 84. R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran XI. 84. R.
k.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kuban I. 88. L.
l.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 87. R.
m.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
n.	„ **septentrionalis. Lor.**	♂	1	—	—	—	—	Kisljar XII. 93. L.
o.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ L.
p.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Laba 13. IX. 83. L.
q.	„ **typ.**	♂	—	1	—	—	—	Tiflis XI. 84. R.
r.	„ „ **pull.**		—	—	Sprt.	—	—	„ V. 84. R.
s.	„ „		—	—	1cr.	—	—	„ III. 94. Vol.
t.	„ **talyschensis Lor.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 89. R.
u.	„ „ **pull.**		1	—	—	—	—	„ 20. V. 89. R.
v.	„ „		—	—	—	—	3	„ V. 66. R.
w.	„ **typ.**		—	—	—	—	8	Aresch V. 92. Schlk.
393.+	**Phasianus persicus Sevr.**	♂	1	—	—	—	—	Transkp. 3. III. 87. L.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣзда. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
a.+	**Phasianus persicus Sevr.**	♂	—	1	—	—	—	Atrek 1. III. 87. L.
394.+	**Phasianus principalis Sclt.**	♂	1	—	—	—	—	Murgab II. 88. Pokrowsky Vol. gesch.
a.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Merw 2. II. 88. L.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Transkp. 17. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
e.+	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
f.+	„ „ **Albinos.**	♀	1	—	—	—	—	Jelotan 14. X. 97. Wasiljew gesch.
g.+	„ „ **pull.**		—	—	Sprt.	—	—	Karybent 14. V. 87. W.
h.+	„ „		—	—	—	—	3	Transkp. Petrusewitsch.
i.+	„ „		—	—	—	—	1	Tedshen 25. IV. 94. Sard.
395.*	**Phasianus mongolicus Brdt.**	♂	1	—	—	—	—	Turkt. I. 82. T.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Syr-darja I. 88. L.
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ L.
396.*	**Phasianus chrysomelas Sevr.**	♂	1	—	—	—	—	Amu-darja XII. 86. L.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ L.
397.*	**Phasianus torquatus Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Amur X. 87. L.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ L.
398.	**Pavo cristatus L. alb.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis X 70. Sr. K. H. Grf. N. N. snr.
399.	**Gallus domesticus vart.**	♂	1	—	—	—	—	„ 67. Gen. Chodsko.
a.	„ „ **abn.**	?	—	—	Sprt.	—	—	„ X. 64. gesch.
b.	„ „	?	—	—	1 cr.	—	—	„ „ „ gesch.
c.	„ „		—	—	—	—	8	Tiflis.
d.	„ „ **pull. abn.**		—	—	Sptr.	—	—	Chowne 17. VII. 98. Fürst. Dshawachow.
400.	**Numida meleagris L. domest.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 84. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Tiflis 92. R.
b.	„ „	♂	—	—	1 cr	—	—	Tiflis 95. Vol.
c.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ Vol.

FAM. TETRAONIDAE.

401.	**Tetrao Mlokosiewiczi Tacz. =acatoptricus Radde.**	♂	1	—	—	—	—	Zalka XII. 69. R.
a	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b	„ „	♂	1	—	—	—	—	Dagestan 79. R.
c.	„ „ **juv.**	♀	1	—	—	—	—	Lagodechi 72. Smirnow.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Achalzich XI. 84. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Zalka X. 84. R.
g.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
h.	„ „ **juv.**	♂	1	—	—	—	—	Bermamut 1. X. 87. L.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Psebai XII. 92. Noska.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Laba XII. 95. Kratky.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Ausgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel	Гнѣзда. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
l.	**Tetrao Mlokosiewiczi Tacz. =acatoptricus Radde.**	♀	—	1	—	—	—	Laba XII. 95. Kratky.
m.	„ „	♂	—	—	1Sc.	—	—	Kwischeti IV. 81. R.
n.	„ „	♀	—	—	1cr.	—	—	Gudaur XII. 94. R.
402.*	**Tetrao tetrix L.**	♂	1	—	—	—	—	Transbaik. 6. XII. 56. Akad. R.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R.
b.*	„ **vart.**	♀	1	—	—	—	—	Petersburg 66. Akad.
c.*	„ „ **ad.**	♀	1	—	—	—	—	„ II. 66. Akad.
d.*	„ **tetr.×urogall.**	♂	1	—	—	—	—	Nowgorod I. 66. Akad.
e.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Petersburg II. 66. Akad.
403.*	**Tetra urogallus L.**	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ Akad.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Akad
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Akad.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	Lappland M.
404.*	**Lagopus albus Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Petersburg XI. 67. Akad.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ Akad.
405.*	**Bonasa canescens Spar.**	♂	1	—	—	—	—	„ 10. I. 47. Akad.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ Akad.
b.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Archangel II. 66. Akad.

GRALLAE ET LIMICOLAE.

FAM. OTIDAE.

406.	**Otis tarda L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis I. 69. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ I. 89. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ II. 89. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.	„ „	♂	—	—	cr.	—	—	„ IV. 96. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
f.	„ „	♀	—	—	cr.	—	—	„ „ „ K.
g.	„ „	♀	—	—	cr.	—	—	„ „ „ K.
h.*	„ „		—	—	—	—	2+2	Südrussland Bayern.
i.*	„ „		—	—	—	—	2+1	„ gkft.
407.	**Otis tetrax L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 69. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Mugan I. 84. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Elisabethpol 24. III. 88. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Aresch 3. VI. 97. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kuba V. 96. L.
f.*	„ „		—	—	—	—	3	Südrussland Bayern.
g.*	„ „		—	—	—	—	3+2	„ dito.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
408.+	**Otis Macqueeni Gr.**	♂	—	1	—	—	—	Jagly-olum IV. 87. Jas.

FAM. GRUIDAE.

409.	**Grus leucogeranus Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 15. III. 89. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Baku X. 98. Seredowitsch gkft.
410.	**Grus cinerea Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Borshom IV. 96. R.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
411.	**Grus virgo L.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 24. III. 85. R.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	Südrussland gkft.
c.	„ „		—	—	—	—	1	Tiflis 4. V.—30. VI. 79. Vol.
d.	„ „		—	—	—	—	1	„ 25. V. 97. Vol.
e.	„ „		—	—	—	—	2	„ V. 95. Vol.

FAM. RALLIDAE.

412.	**Fulica atra L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 26. XI. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ XII. 94. R.
d.*	„ „ **pull.**		1	—	—	—	—	Braunschweig 68. Bl. snr.
e.	„ „		—	—	—	—	17	Lenkoran IV. 66. 7. V. 80. R.
f.*	„ „		—	—	—	—	2	Schweden 12. V. 64. M.
413.	**Gallinula chloropus. L.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 21. III. 78. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 16. XI. 79. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 21. IV. 82. R.
e.	„ „ **pull.**		1	—	—	—	—	„ 8. VI. 78. R.
f.*	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
414.	**Porphyrio poliocephalus Lath.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 30. IV. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 2. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Karasu XII. 90. R.
h.	„ „		—	—	—	—	2	Lenkoran IV. 66. R.
415.*	**Porphyrio hyacinthinus Tem.**	♂	1	—	—	—	—	Sicilien ? Hom.
416.	**Crex pratensis Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 67. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ 69. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 27. IV. 81. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Crex pratensis Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 27. IV. 81. R.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tschikisljar 26. VIII. 86. Jas.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
f.	„ „		—	—	—	—	5	Tiflis IV. 67. R.
g.	„ „		—	—	—	—	4	Bakuriani 98. R.
117.	**Porzana maruetta Leach.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 5. III. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 3. III. 83. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 4. IV. 90. R.
c.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kodi 4. V. 93. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Borshom 18. IV. 96. R.
e.	„ „		—	1	—	—	—	Lutfabad 29. III. 86. R. W.
f. *	„ „		—	—	—	—	3	Deutschland gkft.
118.	**Porzana Bailloni Vieil.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. IV. 80. R.
a. *	„ „	♂	1	—	—	—	—	Sarepta V. 82. Schlt.
b. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Nizza ? 94. gkft.
c. *	„ „		—	1	—	—	—	„ 6. VI. 90. gkft.
119.	**Porzana parva Scop.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. IV. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Griechenland 12. IV. 91. Schlt.
c. *	„ „		—	1	—	—	—	Nizza ? 84. Schlt.
120.	**Rallus aquaticus L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis XII. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. XI. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 22. XI. 79. R.
d. *	„ „		—	1	—	—	—	Tschikisljar 19. VII. 86. Jas.
e.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. GLAREOLIDAE

121. *	**Glareola pratincola L.**	♀	1	—	—	—	—	? 58. Akad.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 4. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Kuba 6. VI. 96. Sat.
c. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Serachs 9. VII. 86. R.
d.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
e. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
f. *	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 11. IV. 87. Jas.
g. *	„ „		—	—	—	—	2	Oesterreich gkft.
122.	**Glareola melanoptera Nord.**	♀	1	—	—	—	—	Chram X. 74. Hörschelmann.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 17. IV. 82. R.
b.	„ „		—	—	—	—	1	Lenkoran IV. 80. R.

FAM. CHARADRIDAE.

123.	**Cursorius gallicus Gml.**	♂	—	1	—	—	—	Tachta-basar 21. VI. 86. R. W.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
424.+	**Lobivanellus indicus Bod.**	♂	1	—	—	—	—	Kuschk 27. VI. 86. R. W.
a.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
b.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Serachs 9. VII. 86. R. W.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Syrien ? Schlt.
425.	**Chettusia leucura Lichst.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. XII. 79. R.
a.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Dort-Kuju 3. VI. 86. R. W.
b.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
c.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
d.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Aegypten 15. I. 52. Hom. Brehm snr.
426.	**Chettusia gregaria Pall.**	♂	1	—	—	—	—	Algetka III. 76. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 18. III. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 20. „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „		—	—	—	—	1	„ „ „ „ gkft.
427.	**Vanellus cristatus Mey.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis X. 70. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ X. 77. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 5. I. 80. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 10. XI. 92. R.
e.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Elisabethpol 4. XI. 95. Sat.
f.*	„ „ pull.		1	—	—	—	—	Braunschweig 24.IV.63. Bl. snr.
g.*	„ „		—	—	1Sc.	—	—	Brandenburg gkft.
h.	„ „		—	—	1cr.	—	—	Lenkoran XII. 94. R.
i.*	„ „		—	—	—	—	2	Deutschland gkft.
428.	**Charadrius pluvialis L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis IV. 69. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 21. XII. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
f.	„ „	?	—	1	—	—	—	Baku (Naphta) I. 86. R.
g.*	„ „		—	—	1Sc.	—	—	Dänemark 94. gkft.
h.*	„ „		—	—	—	—	3	„ „ gkft
429.	**Charadrius fulvus Gml.**	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 21. XII. 79. R.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Amur (Münd) 2. X. 81. Schlt.
b.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ 19. IX. 84. Schlt.
430.	**Squtarola helvetica Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ IV. 82. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
431.+	**Eudromias morinellus L.**	♀	1	—	—	—	—	Turk. ? Akad.
a.+	„ „ juv.	♀	1	—	—	—	—	„ Akad.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 23. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
e	**Eudromias morinellus L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 4. IV. 80. R.
f.	„ „	♀ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♀ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ I. 84. R.
i.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Pommern VIII. Hom.
k.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Helgoland XI. 80. Hom.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 29. III. 94. Sat.
432.	**Eudromias asiaticus Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ II. 84. R.
433.	**Eudromias Geoffroyi Wagl.**	♀	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. R.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 29. V. 97. Sat.
434.	**Eudromias cantianus Lath.**	♀	1	—	—	—	—	„ 10. III. 80. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ III. 84. R.
d.✶	„ „	♀	1	—	—	—	—	Rügen 20. VI. 68. Hom.
e.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
g.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Michailowa 16. IV. 86. R. W.
h.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Buchara 31. V. 96. Flrk.
i.+	„ „	?	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Flrk.
k.✶	„ „	♂	—	1	—	—	—	? 6. I. 82. Hom.
l.✶	„ „	♀	—	1	—	—	—	? „ „ „ Hom.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kaspi 6. VI. 96. Sat.
n.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
o.✶	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
p.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Duschak 16. III. 86. R. W.
435.✶	**Aegialites hiaticula L.**	♂	1	—	—	—	—	Schweden 20. V. 76. M.
a.✶	„ „	juv. ?	1	—	—	—	—	Helgoland 19. VIII. 76. Schlt.
b.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	Rügen V. Hom.
c.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ Hom.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 3. IX. 95. Sat.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
f.	„ „		—	—	—	—	4	„ IV. 67. R.
g.	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
h.✶	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. IV. 86. R. W.
436.	**Aegialites curonicus Bes.**	♂	1	—	—	—	—	„ 15. V. 73. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 14. III. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Aegialites curonicus Besek.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 14. III. 80. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 23. V. 80. R.
e.✳	„ „	—	—	—	—	2	Anhalt 30. V. 95. gkft.
f.✳	„ „	—	—	—	—	3	gkft.
g.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Baku IV. 84. R.
h.	„ „ **juv.**♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 96. Sat.
i.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Unt. Kura 28. IV. 95. Sat.
k.	„ „ ?	—	1	—	—	—	Lenkoran 10. IV. 97. Sat.
l.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Duschak 16. III. 86. R. W.
m.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Keleta 6. IV. 86. R. W.
n.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 28. IV. 95. Sat.
37.	**Oedicnemus crepitans Tem.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 66. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 27. III. 80. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 3. IV. 80. R.
d.	„ „ ?	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 92. Vol. R.
e.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Kuba 7. VI. 96. Sat.
f.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tedshen 21. III. 86. R. W.
g.✳	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
38.	**Strepsilas interpres L.** ?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 84. R.
a.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 89. R.
b.†	„ „ ?	1	—	—	—	—	Aral VI. 53. Akad.
c.†	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Emba IX. 57. Akad.
d.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Tschikisljar 27. IV. 86. R. W.
e.✳	„ „ **juv.**	—	1	—	—	—	Helgoland 3. IX. 74. Grf. B.
f.✳	„ „	—	—	—	—	2	gkft.
39.	**Haematopus ostralegus Briss.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 29. III. 80. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Mit. Kura 8. VI. 81. R.
b.	„ „ **juv.**♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R.
c.✳	„ „	—	—	—	—	3	gkft.
d.✳	„ „	—	—	—	—	1	gkft.

FAM. SCOLOPACIDAE.

40.	**Hypsibates himantopus L.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 66. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. IV. 66. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 16. IV. 68. R.
c.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 9. V. 95. Schlk.
d.†	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
e.†	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 22. IV. 87. Jas.
f.✳	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
41.	**Recurvirostra avocetta L.** ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XI. 79. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 1. II. 80. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
c.†	„ „ ?	1	—	—	—	—	Emba 14. IX. 57. Akad.
d.✳	„ „	—	—	—	—	1	gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
442.	**Numenius phaeopus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 29. III. 66. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 15. III. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 21. III. 80. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.*	„ „		—	—	—	—	3	Torneo 19. V. 68. M.
443.*	**Numenius tenuirostris Vieil.**	♂	1	—	—	—	—	? ? Homeyer.
444.	**Numenius arquata L.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 63. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 2. IV. 66. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 12. XII. 79. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 21. XII. 79. R.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
445.	**Limosa melanura Leisl.**	♀	1	—	—	—	—	Adshi-Kabul 27. III. 66. R.
a.	„ „ **juv.**	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 22. XII. 79. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. III. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
446.	**Limosa rufa Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Pommern 10. IX. 73. Hom.
a.*	„ „	?	—	—	1Sc	—	—	„ gkft.
447.	**Terekia cinerea Güld.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 84. R.
a.	„ „	?	—	1	—	—	—	„ 3. IV. 96. Flrk.
448.	**Actitis hypoleucos L.**	♀	1	—	—	—	—	„ 11. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 17. VII. 81. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 30. VII. 81. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 3. V. 83. R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 4. V. 96. Sat.
h.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Borshom 12. IV. 96. R.
i.	„ „		—	—	—	—	6	gkft.
k.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
449.	**Totanus fuscus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. XII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 3. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 13. IV. 80. R.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
450.	**Totanus glottis L.**	?	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 63. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 9. VIII. 74. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 7. IV. 82. R.
c.*	„ „ **juv.**	?	1	—	—	—	—	Pommern 8. IX. 73. Hom.
d.*	„ „		—	—	—	—	1	Lappland 10. VI. 94. gkft.
451.	**Totanus stagnatilis Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 7. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 23. XII. 79. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черен. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.	**Totanus stagnatilis Bechst.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 13. III. 80. R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 11. V. 84. R.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	Ungarn gkft.
452.	**Totanus calidris. L**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. XII. 79. R.
a	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 28. XII. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.*	„ „ **pull.**		1	—	—	—	—	Borkum VII. 68. Bl.
e.*	„ „ **pull.**		1	—	—	—	—	„ „ „ Bl.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 9. III. 95. Sat.
g.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
h.*	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
453.	**Totanus glareola L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 12. VIII. 79. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. VIII. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 21. VIII. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 30. IV. 81. R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Pommern 25. IV. 73. Hom.
f.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 11. VIII. 95. Sat.
g.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 27. VIII. 95. Sat.
h.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
i.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
454.	**Totanus ochropus L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 29. I. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 22. III. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 25. III. 80. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 30. III. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 6. VIII. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 23. VIII. 80. R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 3. IV. 83. R.
g.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 8. VIII. 80. R.
h.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Manglis 24. VIII. 80. R.
i.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kislowodsk 5. III. 90. L.
k +	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kaaka 14. III. 86. R. W.
l. +	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
m.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
n *	„ „		—	—	—	—	1	Schweden 4. VI. 95. gkft.
455.	**Phalaropus hyperboreus L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 4 IV. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 23. V. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 25. IV. 82. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 84. R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
e.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Molla-Kary 11. IV. 86. R. W.
f.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ „ R. W.
g.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Michailowo 16. IV. 86. R. W.
h.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
i.*	„ „		—	—	—	—	2	gkft.
456.	**Machetes pugnax L**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. II. 80. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
a.	**Machetes pugnax L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 17. II. 80. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Schweden 1. III. 80. gkft.
e.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. gkft.
f.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran I. 80. R.
g.*	„ „	**pull.**	1	—	—	—	—	Borkum 67. Bl. snr.
h.*	„ „	**pull.**	1	—	—	—	—	„ „ Bl. snr.
i.	„ „	?	—	1	—	—	—	Tiflis 29. VIII. 80. R.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ 3. IX. 95. Sat.
l.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
m.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Rügen 24. V. 78. Schlt.
n.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Jütland 2. IV. 77. Schlt.
o.*	„ „		—	—	—	—	4	gkft.
457.	**Calidris arenaria L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 10. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 12. XII. R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 21. XII. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 89. R.
g.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
i.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
k.*	„ „	?	1	—	—	—	—	N. Amerk ? Berl. M.
l.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 28. IV. 86. R. W.
458.	**Tringa minuta Leisl.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran 13. III. 80. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 89. R.
b.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.*	„ „	**juv.** ?	1	—	—	—	—	Rügen 6. IX. 75. Hom.
e.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 12. IX. 95. Sat.
f.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Chodsha-Kala 9. V. 86. R. W.
g.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 26. VIII. 76. Schlt.
h.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ 4. I. 77. Schlt.
i.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tunis 95. Schlt.
459.*	**Tringa Temmicki Leisl.**	♀	1	—	—	—	—	Pommern 5. IX. 75. Hom.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Orenburg 27. VIII. 88. Sard.
b.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Pskow 19. V. 95. Sard.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Lappland 4. VI. 77. M.
d.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Schweden 18. III. 76. Schlt
e.*	„ „	**ad.** ?	—	1	—	—	—	Italien ? 95. Schlt.
f.*	„ „		—	—	—	—	3	gkft.
460.*	**Tringa platyrhyncha Tem. = Limicola pygmaea Bechst. juv.**		1	—	—	—	—	Rügen VIII. 75. Hom.
a.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	Atrek 30. IV. 86. R. W.
b.+	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R. W.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
c.*	**Tringa platyrhyncha Tem. = Limicola pygmaea Bechst.**	♂	1	—	—	—	—	Orenburg 12. VII. 87. Sard.
d.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Kirgisensteppe 11. VI. 76. Schlt.
461.	**Tringa alpina L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. XII. 79. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 20. XII. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 13. III. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 4. IV. 80. R.
f.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 12. III. 89. R.
g.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.*	„ „	ad.♂	1	—	—	—	—	Oeland 17. VIII. 68. M.
i.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	Danzig VII. 70. Hom.
k.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 27. III. 66. R.
l.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
m.	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R.
n.	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tiflis 27. VIII. 95. Sat.
o.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Tschikisljar 28. IV. 86. R. W.
p.*	„ „	juv. ?	—	1	—	—	—	Helgoland 3. IX. 74. Grf. B.
q.*	„ „	ad.♂	—	1	—	—	—	Madeira 16. V. 91. Schlt.
r.*	„ **Schinzii Brehm.**	♀	1	—	—	—	—	Rügen ? Hom.
s.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Helgoland 79. Hom.
t.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
462.	**Tringa subarquata Güld.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 84. R
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 15. III. 89. R.
b.*	„ „	ad.♀	1	—	—	—	—	Pommern 2. IX. 75. Hom.
c.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Tiflis 3. IX. 95. Sat.
d.	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Sat.
e.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kalkutta 6. XII. 72. Berl. M.
463.*	**Tringa canutus L.**	♂	1	—	—	—	—	Rügen IX. Hom.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Pommern 12. VIII. 73. Hom.
b.*	„ „	juv. ?	—	1	—	—	—	Helgoland 28. VIII. 74. Grf. B.
464.	**Scolopax gallinula L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XII. 79. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 29. VI. 80. R.
b.+	„ „	♀	—	1	—	—	—	Aschabad 4. IV. 86. R. W.
c.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	Hannover 10. IV. 76. Grf. B.
465.	**Scolopax gallinago Briss.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. X. 72. R.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ XI. 77. Sr. K. H. Grf. Nik. Mich.
b.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Kaaka 14. III. 86. R. W.
c.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
d.*	„ „	?	—	1	—	—	—	Hannover 1. X. 73. Grf. B.
e.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
466.	**Scolopax major L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. IV. 74. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 25. IV. 81. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 30. IV. 81. R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
d.	**Scolopax major L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 30. IV. 81. R.
e.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ 16. IV. 90. R.
467.	**Scolopax rusticola L.**	♂	1	—	—	—	—	„ 13. III. 68. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	?	1	—	—	—	—	„ IV. 89. R.
e.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Germab 5. III. 86. R. W.
f.*	„ „		—	—	—	—	1	Schweden 19. V. 95. gkft.

GAVIAE.

FAM. LARIDAE.

468.*	**Stercorarius crepidatus Gml.**	♂	1	—	—	—	—	Grönland VIII. 38. Hom.
a.*	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
b.*	„ „	?	1	—	—	—	—	„ „ „ Hom.
c.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
469.*	**Stercorarius catarrhactes. L.**	♂	1	—	—	—	—	Island ? Hom.
470.	**Larus minutus Pall.**	?	—	1	—	—	—	Lenkoran 10. IV. 96. Flrk.
a.	„ „	♂	—	1	—	—	—	? 10. I. 96. Schlt.
b.	„ „	juv.♀	—	1	—	—	—	? 11. XI. 96. Schlt.
c.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Sarepta 21. V. 97. Schlt.
471.	**Larus ridibundus L.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 7. III. 73. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 29. XI. 79. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 3. XII. 79. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 17. XII. 79. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 26. II. 80. R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 10. III. 80. R
g.	„ „	juv. ?	1	—	—	—	—	Tiflis 15. I. 96. R.
h.	„ „	ad.♂	1	—	—	—	—	„ 9. II. 96. R.
i.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
472.*	**Larus melanocephalus Natt.**	♂	—	1	—	—	—	Griechenland 17. I. 95. Schlt.
a.*	„ „	♀	—	1	—	—	—	„ „ „ „ Schlt.
473.	**Larus ichthyaëtos Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis 14. II. 71. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 18. II. 71. R.
b.	„ „	juv.♂	1	—	—	—	—	„ 26. II. 71. R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 3. III. 80. R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
h.	**Larus ichthyaëtos Pall. juv.** ♂	1	—	—	—	—	Sari 20. V. 80. R.
i.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 28. I. 96. R.
k.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „	—	—	—	—	4	Sari 20. V. 80. R.
m.*	„ „	—	—	—	—	2	Sarepta gkft.
474.*	**Larus glaucus Fbr.** ?	1	—	—	—	—	Pommern XII. 68. Hom.
a.*	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
475.	**Larus argentatus Gml. juv.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 28. XI. 79. R.
a.	„ „ ?	1	—	—	—	—	„ 7. I. 80. R.
b.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	„ 13. II. 80. R.
c.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Gotland 15. VII. 95 Schlt.
d.*	„ „ **juv.**	1	—	—	—	—	Borkum VIII. 67. Bl.
e.	„ „	—	—	—	—	6	Sari 4. IV. 66. R.
f.	„ „	—	—	—	—	4	„ 5. V. 80. R.
g.*	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
476.	**Larus cachinnans Pall.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. III. 66. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 15. IV. 66. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 17. XII. 79. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 11. II. 80. R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 11. III. 80. R.
g.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Sari 20. V. 80. R.
h.	„ **typ.** ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 11. III. 80. R.
i.	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	Sari 20. V. 80. R.
k.	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
l.	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
m.	„ „ **pull.**	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
n.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 30. IV. 97. Sat.
o.	„ **leucophaeus Lichst.** ?	—	1	—	—	—	Petrowsk 24. III. 94. Schlt.
p.	„ **cachinnans**	—	—	—	—	7	Sari 20. V. 66. R.
q.*	„ **leucophaeus**	—	—	—	—	1	Teneriffa gkft.
477.	**Larus canus L.** ?	1	—	—	—	—	Tiflis X. 63. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 26. XII. 79. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 7. I. 80. R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 13. I. 80. R.
d.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 7. II. 80. R.
f.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.*	„ „ ?	—	—	1Sc.	—	—	Nordsee gkft.
h.	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
i.	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
478.	**Larus gelastes Lichst.** ♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 20. IV. 80. R.
a.	„ „ ♀	—	1	—	—	—	„ 2. I. 94. R.
b.*	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tunis 8. VI. 97. gkft.
479.*	**Larus fuscus L.** ♂	—	1	—	—	—	Schweden 15. VI. 97. Schlt.
a.*	„ „ ♀	—	1	—	—	—	Farör Insln. 5. VIII. 95.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
b.*	**Larus fuscus L.**		—	—	—	—	3	gkft.
480.*	**Larus marinus L.**	♂	—	1	—	—	—	Grönland 18. VI. 96. Schlt.
a.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
481.	**Hydrochelidon hybrida Pall.**	♂	—	1	—	—	—	Lenkoran 15. IV. 66. R.
a.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 7. VI. 95. Sat.
b.*	„ „	ad. ♂	—	1	—	—	—	Sarepta 9. V. 94. Schlt.
c.*	„ „		—	—	—	—	2	Astrachan 16. V. 95. gkft.
482.	**Hydrochelidon leucoptera Sch.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 29. V. 81. R.
a.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 26. IV. 82. R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Jewlach IV. 91. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 10. II. 95. R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
483.	**Hydrochelidon nigra L.**	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 24. VIII. 80. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Baku 27. VIII. 83. R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Ksanka IX. 94. Dittrich.
e.	„ „	?	—	—	1cr.	—	—	„ „ „ K.
f.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
g.*	„ „	♂	—	1	—	—	—	Oeland 17. VII. 94. Schlt.
484.	**Sterna anglica Mont.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 23. IV. 66. R.
a.*	„ „		—	—	—	—	1	Smyrna VI. 74. gkft.
485.	**Sterna hirundo L.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 19. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ 6. IV. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Sari 20. V. 80. R.
d.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
g.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
h.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Tiflis 2. VI. 81. R.
i.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Helgoland ? Hom.
k.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Baku 19. V. 82. R.
l.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 20. IV. 86. R. W.
m.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	„ „ „ „ R. W.
n.	„ „		—	—	—	—	1	gkft
486.*	**Sterna macrura Naum.**	?	—	—	—	—	—	Pommern VIII. 75. Hom.
a.*	„ „	?	1	—	—	—	—	Helgoland Hom.
b.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.
487.	**Sterna cantiaca Gml.**	?	1	—	—	—	—	Lenkoran 24. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ 6. IV. 80. R.
c.+	„ „	juv. ?	1	—	—	—	—	Emba ? Akad.
d.*	„ „	pull.	1	—	—	—	—	Holland 18. VI. 60. Bl. snr.
e.*	„ „	pull.	1	—	—	—	—	Borkum 13. VIII. 66. Bl. snr

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.		Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ. Skelet u. Schädel	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
f.*	**Sterna cantiaca Gml.**		—	—	—	—	2	gkft.
488.	**Sterna caspia Pall.**	♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 27. III. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	Sari 20. V. 80. R.
b.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
d.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	♀	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „		—	—	—	—	10	„ „ „ „ R.
489.	**Sterna minuta L.**	♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 20. IV. 66. R.
a.	„ „	♂	1	—	—	—	—	„ „ „ „ R.
b.+	„ „	♂	—	1	—	—	—	Krasnowodsk 20. IV. 86. R. W.
c.+	„ „	?	—	1	—	—	—	Buchara 18. V. 96. Flrk.
d.	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

PYGOPODES ET ALCAE.

FAM. COLYMBIDAE.

490.+	**Colymbus arcticus L.**	?	1	—	—	—	—	Krasnowodsk III. 70. Baron Meyendorf.
a.	„ „	?	1	—	—	—	—	Jewlach III. 91. R.
491.*	**Colymbus septentrionalis L.**	♂	—	1	—	—	—	Schweden 2. VII. 95. Schlt.
a.*	„ „		—	—	—	—	1	gkft.

FAM. ALCIDAE.

492.*	**Uria troile L.**	♀	—	1	—	—	—	Farör-Insl. 15. VII. 97. Schlt.
493.*	**Alca torda L.**	♂	1	—	—	—	—	Stockholm V. 76. M.
a.*	„ „		—	—	—	—	2	Schweden gkft.

FAM. PODICIPITIDAE.

494.	**Podiceps auritus Briss=nigricollis C. L. Brehm.**	♀	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 65. R.
a.*	„ „	♀	1	—	—	—	—	Sarepta V. 73. Hom.
b.	„ „	♀	—	1	—	—	—	Unt. Kura 9. V. 95. Sat.
c.*	„ „		—	—	—	—	2	Oeland 22. VI. 68. gkft.
495.*	**Podiceps cornutus Lath.=auritus L.**	♀	1	—	—	—	—	Ural 27. VII. 72. Hom.
a.*	„ „		—	—	—	—	2	Island 2. V. 95. gkft.

№	Названіе видовъ. Полъ. Namen und Geschlecht.	Чучела. Aufgestellt.	Шкурка. Balg.	Скелетъ и черепъ Skelet u. Schädel.	Гнѣздо. Nest.	Яйца. Eier.	Мѣсто нахожденія. Fundort und Datum.
496.	**Podiceps griseigena Bodd.= rubricollis Lath.** ♂	1	—	—	—	—	Tiflis 20. III. 88. R.
a.*	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Sarepta V. 72. Hom.
b.	„ „ ?	—	1	—	—	—	Tabizchuri See 10. VIII. 96. R.
c.	„ „	—	—	—	—	2	Lenkoran 30. V. 94. gkft.
d.	„ „	—	—	—	—	2	gkft.
497.	**Podiceps minor Briss. juv.** ♀	1	—	—	—	—	Tiflis IX. 68. R.
a.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	Lenkoran 15. XI. 79. R.
b.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 23. XI. 79. R.
c.*	„ „ **juv.** ?	1	—	—	—	—	Braunschweig X. 65. Bl. snr.
d.	„ „ ♂	—	1	—	—	—	Tiflis ? Sat.
e.	„ „ ?	—	—	1cr.	—	—	Lenkoran XII. 94. R.
f.	„ „	—	—	—	—	1	gkft.
g.	„ „	—	—	—	—	4	Lenkoran V. 80. R.
498.	**Podiceps cristatus L. juv.** ?	1	—	—	—	—	Tiflis XI. 63. R.
a.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran IV. 66. R.
b.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ „ „ R.
c.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Tiflis II. 71. R.
d.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	Lenkoran 13. XI. 79. R.
e.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 16. XI. 79. R.
f.	„ „ ♂	1	—	—	—	—	„ 25. XI. 79. R.
g.	„ „ ♀	1	—	—	—	—	„ 11. XII. 79. R.
h.*	„ „ ?	—	—	1Sc.	—	—	Pommern gkft.
i.	„ „	—	—	—	—	8	Lenkoran IV—V. 80. R.
k.	„ „	—	—	—	—	2	gkft.

Кромѣ вышеупомянутыхъ видовъ птицъ было разослано въ теченіи времени около 2500 шкурокъ кавказскихъ и закаспійскихъ пернатыхъ. Отчасти ихъ обмѣнивали, но по мѣрѣ возможности я также дѣлился охотно, если ко мнѣ обращались съ подобными просьбами, равно какъ и въ тѣхъ случаяхъ, гдѣ я чувствовалъ себя почему либо обязаннымъ.

Лишь вслѣдъ за окончаніемъ обработки добытаго въ 1879 и 1880 годахъ ленкоранскаго матеріала (3000 экземпляровъ), я могъ подѣлиться частью избытка и приращеніе коллекцій въ послѣдующіе годы позволило мнѣ продолжать это дѣло.

Ausser den im Vorstehenden aufgeführten Vogelarten sind im Verlaufe der Zeit circa 2500 kaukasische und transkaspische Vogelbälge versendet worden. Zum Theil geschah das im Tauschverkehr, aber auch in den Fällen, wo man sich an mich wendete, oder wo ich mich anderweitig verpflichtet fühlte, habe ich gerne mitgetheilt, soweit das möglich war.

Erst nachdem das Material der grossen Ernte, welche ich 1879 und 1880 in Lenkoran machte (3000 Balg Exempl.) bearbeitet war, konnte ich beginnen vom Ueberflusse zu vertheilen und der Zuwachs der Sammlung in den folgenden Jahren gestattete mir damit fortzufahren.

Получили—Es erhielten:

Sr.Kaisl.Hoht. Grossf. Nicolai Michailowitsch in St.-Petrb.	1000	Expl.	kauk	1883.
Sr. Kaisl. und **Kngl. Hoht. Kronprinz Rudolph** in Wien.	100	„	„	1884.
Eugen v. Homeyer und Tankré, in Stolp und Anklam . .	200	„	„	„
Graf Berlepsch in Kassel.	60	„	„	„
Naturforschende Gesellschaft in Danzig	100	„	„	1886.
Professor R. Blasius in Braunschweig	150	„	„	„
Zool. Museum der Kaisl. Akad. d. Wissft. St.-Petersburg.	30	„	„	„
Professor A. Bogdanow in Moskau	80	„	„	„
Professor Hartig in München	67	„	„	„
Professor Gigliogli in Florenz	25	„	transkp.	1887.
Eugen v. Homeyer in Stolp	25	„	„	„
Professor R. Blasius in Braunschweig	40	„	„	„
Dombrowsky in Wien.	28	„	„	„
O. Reiser in Sarajewo.	9	„	„	1888.
Graf St. v. Washington	13	„	„	„
Dresser in London	60	„	kauk. u. trskp.	„
Senkenberg Museum in Frankfurt a/Main	115	„	„	„
Smithsonian Institution in Washington.	67	„	„	„
Professor Dubois in Brüssel	18	„	„	„
Dresser in London	27	„	„	1889.

Tschusi von Schmidhoffen in Hallein	26 Exl.	kauk. u. trskp.	1889.
Chantre in Lyon	52 „	„	„
Dr. Valentin in Frankfurt a/Main	48 „	„	1890.
Mr. Wood—Mason in Calcutta (6 Säuger)	64 „	„	1891.
Dr. Sander in St.-Petersburg (auch Eier und Conchylien) .	14 „	kauk.	1894.
Professor Milne Edward in Paris (Säuger).	40 „	„	1898.
Summa. . .	2458 Exl.		

Слѣдуетъ еще упомянуть, что многіе предметы препарировались во время путешествія небрежно. Это замѣчаніе касается особенно шкуръ, приготовленныхъ препараторомъ Рубанскимъ. Онъ работалъ быстро, но небрежно. Многіе ленкоранскіе экземпляры погибли, будучи плохо пропитаны ядомъ. Лишь вслѣдъ за поступленіемъ консерватора г. Кёнигъ на службу въ музей (въ 1892 г.) удалось одолѣть постепенно вредныхъ Anthrenus.

Далѣе я здѣсь скажу еще нѣсколько словъ о большой группѣ кавказскихъ птицъ, поставленной внѣ витринъ и украшенной фономъ въ видѣ пейзажа.

Большая группа водяныхъ птицъ въ ленкоранскихъ низменностяхъ (стр. 120).

Фонъ ландшафта представляетъ русско-персидскія пограничныя горы съ вершиной Кюсъ-юрди, возвышающейся на 8000'. Впереди лежащее пространство покрыто сплошнымъ лиственнымъ лѣсомъ, спускающимся со скатовъ горъ вплоть до берега моря. На переднемъ планѣ поросли высокаго камыша и стоячая вода (морцы). Затѣмъ на полу сперва болотистыя мѣста съ пресноводными формами, а впереди морской берегъ съ соленоводными формами.

Noch muss erwähnt werden, dass Manches während der Reisen nachlässig präparirt wurde. Namentlich war das mit den Bälgen, welche der Präparant Rubansky machte, der Fall. Er arbeitete rasch aber nachlässig. Von den Lenkoranern gingen viele in Folge schlechter Vergiftung zu Grunde. Erst seitdem Herr Conservator Koenig bei dem Museum angestellt wurde (1892) sind nach und nach die lästigen Anthrenus ganz bewältigt worden.

Ferner will ich hier noch von der grossen Gruppe kaukasischer Vögel sprechen, welche mit landschaftlichem Hintergrunde frei aufgestellt wurde.

Die grosse Gruppe von Wasservögeln in den Niederungen von Lenkoran (pag. 120).

Den landschaftlichen Hintergrund bildet das russisch-persische Grenzgebirge mit dem 8000' hohen Küs-jurdi, davor die geschlossenen Laubholzwälder, welche überall das Gebirge bis zum Meeresufer bedecken. Im Vordergrunde die hohen Rohrdickichte und die stagnierenden Wasserflächen (Morzi), dann auf dem Fussboden zuerst Sumpfterrain mit den Süsswasserformen, davor Meerestrand mit den Salzwasserformen.

Группированы слѣдующіе виды:

Folgende Arten wurden gruppirt:

Пресноводныя—Süsswasser.

2 Ardea cinerea.
2 „ purpurea.
4 Herodias alba.
4 Garzetta garzetta.
2 Botaurus stellaris.
2 Scotaeus nycticorax.
1 Plegadis falcinellus.
2 Ciconia alba.
2 „ nigra.
1 Grus virgo.
2 Machetes pynax.
2 Numenius arquata.
3 „ phaeopus.
1 Limosa melanura.
3 Vanellus cristatus.
1 Fulica atra.
8 Porphyrio poliocephalus.
1 Anser cinereus.
1 „ albifrons.
2 Anas boschas.
1 Dafila acuta.
2 Cyanopterus querquedulus.
2 Querquedula crecca.
2 Rhynchaspis clypeata.
1 Aithyia ferina.
1 Fulix cristata.
2 Podiceps cristatus.
2 „ minor.

Соленоводныя—Salzwasser.

2 Pelecanus crispus.
1 „ minor.
4 Phoenicopterus roseus.
1 Cygnus musicus.
2 Platalea leucorodia.
2 Vulpanser tadorna.
1 Casarca rutila.
2 Callichen rufinus.
1 Glaucion clangula.
2 Mergus albellus.
1 „ merganser.
3 Phalacrocorax carbo.
4 Recurvirostra avocetta.
2 Larus ichthyaëtos.
2 „ ridibundus.
1 „ canus.
1 Sterna caspia.
1 „ hirundo.

О прочихъ группахъ—фазанахъ и другихъ куриныхъ породахъ, равно какъ о тропическихъ птицахъ, я сообщу въ VI томѣ при подробномъ описаніи установки зоологическаго отдѣла.

Здѣсь я ограничусь касательно тропическихъ коллекцій лишь слѣдующимъ: вслѣдъ за основаніемъ музея, Императорская Академія Наукъ въ С.-Петербургѣ подарила ему небольшое количество характерныхъ тропическихъ птицъ, удовлетворявшихъ любознательность особенно туземцевъ, справлявшихся часто о райскихъ птицахъ, колибри и попугаяхъ.

Наконецъ **Ихъ Императорскія Высочества Великіе Князья Александръ и Сергѣй Михаиловичи** подарили на память о своемъ прекрасномъ путешествіи въ тропическую Азію, кромѣ богатой коллекціи собранныхъ раковинъ и нѣсколькихъ красивыхъ дневныхъ бабочекъ еще 140 чучелъ.

Небольшую часть этого матеріала я соединилъ въ двухъ группахъ съ фономъ въ видѣ ландшафта (Цейлонъ и Целебесъ), каждую въ отдѣльной витринѣ. Остальные предметы размѣщены въ стеклянныхъ ящикахъ. Всѣ они опредѣлены.

Ueber sonstige Gruppirungen—Phasanen, Waldhühner, andere Gallinaceen—und die Exoten berichte ich im VI Bande bei der detaillirten Beschreibung des Arrangements in der zoologischen Abtheilung. Hier beschränke ich mich in Bezug auf die Exoten nur auf Folgendes: Gleich nach der Gründung des Museums schenkte die Kaisl. Akademie der Wissenschaften in St.-Petersburg demselben eine kleine Anzahl tropischer, charakteristischer Vögel (40 Expl.), welche das Interesse namentlich der Eingeborenen befriedigte, da diese sich oft nach Paradies Vögeln, Kolibris und Papageien erkundigten.

Zum Andenken endlich an die herrliche Reise in die asiatischen Tropen schenkten **Ihre Kaisl. Hoheiten die Grossfürsten Alexander und Sergei Michailowitsch** ausser einer reichen Sammlung erbeuteter Conchylien und etlicher Prachttagfalter auch 140 Vogelbälge. Ich habe aus einer kleinen Zahl dieses Materiales zwei Gruppen mit landschaftlicher Umgebung (Ceylon und Celebes) in zwei grossen Vitrinen arrangirt. Das Uebrige befindet sich in Schaukasten. Alles ist bestimmt.

КРАТКІЯ ЗАМѢТКИ ОТНОСИТЕЛЬНО НАЗВАННЫХЪ ПТИЦЪ.

PASSERES.

Дрозды даютъ мнѣ поводъ лишь къ слѣдующимъ замѣчаніямъ:

№ 8. Turdus merula L. № 8 г, добытый въ февралѣ у Асхабада имѣетъ слѣдующія измѣренія: общая длина $255^{mm.}$, дл. верхняго клюва по сгибу $23^{mm.}$, отъ сгиба крыла до его конца $125^{mm.}$, слѣдовательно этотъ экземпляръ является типичнымъ T. merula, а не T. maxima, котораго я считаю только большею разновидностью перваго.

№ 9. Turdus torquatus alpestris C. L. Brehm. Такъ же я не могу отдѣлить какъ видъ отъ T. torquatus, и вмѣстѣ съ Чузи, Зибомъ и Пражакъ нахожу возможность отдѣлить его только пользуясь тринарной номенклатурой.

№ 12. Cinclus aquaticus L. Просмотрѣвъ снова рядъ экземпляровъ Cinclus, я еще разъ убѣдился въ справедливости изложеннаго мною въ моемъ трудѣ „Орнитологическая фауна Кавказа“ на стр. 215. Въ распространеніи бураго цвѣта на груди и его интенсивности у моихъ кавказскихъ экземпляровъ невозможно установить никакихъ точныхъ границъ. За бѣлымъ поясомъ, ширина котораго тоже непостоянна, слѣдуетъ то матово-черный цвѣтъ C. melanogaster, то блѣдная буроватая окраска C. caschmiriensis. Равнымъ образомъ колеблется и длина клюва. По величинѣ мои Cinclus melanogaster приближаются къ шведскимъ.

Я разсматриваю эти виды только какъ формы обыкновеннаго C. aquaticus, который именно въ своей типичной формѣ встрѣчается только рѣдко. Экземпляры № 12 d—i по величинѣ относятся къ C. caschmiriensis, по окраскѣ груди къ C. melanogaster; если бы не было послѣдняго, я могъ бы отнести ихъ къ C. caschmiriensis. Полученный въ послѣднее время отъ г. Заруднаго экземпляръ (♂) представляетъ типичную форму C. caschmiriensis. Дрессеръ (Supl. Part. 1 Jan. 95) отдѣляетъ кавказскихъ птицъ въ видовомъ отношеніи подъ именемъ C. caschmiriensis Gould., но говоритъ, что онъ считаетъ ихъ лишь **мѣстной разновидностью** C. melanogaster. Блэнфордъ разсматриваетъ персидскіе экземпляры лишь какъ C. aqt. vart. caschmiriensis.

№ 25. Pratincola rubicola L. При новомъ просмотрѣ моей коллекціи Pratincola rubicola, я опять убѣдился въ томъ, что существуютъ переходы между распространенною на западѣ типичною формою и P. Hemprichi. Распространеніе бѣлаго цвѣта на хвостѣ не у всѣхъ экземпляровъ одинаково, также и бѣлизна на подхвостьѣ у многихъ едва выражена и затемнена. Судя по оригинальнымъ этикетамъ экземпляровъ г. Сатунина, которые были опредѣлены проф. Мензбиромъ, послѣдній обозначилъ ихъ какъ P. Hemprichi intermedia. Такіе экземпляры имѣютъ только слѣды бѣлаго цвѣта у основанія хвоста, подхвостье же наоборотъ чисто бѣлое, а подмышечныя черные. Мои типичные экземпляры P. rubicola убиты безъ сомнѣнія во время пролета. У находящихся передо мною экземпля-

ровъ изъ Закаспійской области молодыхъ въ первомъ перѣ (№ 25 k, l, m) и старой ♀ n нѣтъ и слѣда бѣлаго цвѣта у основанія хвоста. Слѣдовательно типичная форма гнѣздится въ этой странѣ иногда.

Большую часть другихъ моихъ кавказскихъ экземпляровъ Pratincola, принимая во вниманіе черную окраску подмышечныхъ перьевъ, я долженъ былъ бы отнести къ P. maura Pall., но въ отношеніи распредѣленія чернаго и бѣлаго цвѣта на хвостѣ всѣ они относятся къ P. Hemprichi, почему я по сравненію и отношу ихъ къ опредѣленнымъ проф. Мензбиромъ. Только одинъ экземпляръ изъ Кумбашинска (25 q) вполнѣ соотвѣтствуетъ описанію P. Hemprichi.

Нашъ каталогъ даетъ понятіе о промежуточныхъ формахъ съ одноцвѣтнымъ хвостомъ, или только со слѣдами бѣлаго цвѣта у основанія хвоста (№ 25 отъ r до bb). При этомъ нужно замѣтить, что экземпляры г. Сатунина были просмотрѣны проф. Мензбиромъ. Экземпляры № 25 cc—ss принадлежатъ по окраскѣ хвоста къ P. Hemprichi, однако у всѣхъ экземпляровъ подмышечныя одноцвѣтныя черныя.

№ 29. Ruticilla ochrura Gml. Между горихвостками особенный интересъ представляетъ № 29 g. Это R. ochrura, у которой бока брюха не имѣютъ и слѣда ржавчатой окраски, но сѣры, какъ у R. tithys, спина однако матовочерная. Г. Лоренцъ, отъ котораго я получилъ этотъ экземпляръ, добылъ его на сѣверномъ склонѣ Кавказскаго хребта и опредѣлилъ какъ R. ochrura.

№ 30. Ruticilla rufiventris Vieill. Относительно R. rufiventris нужно замѣтить, что у индійскихъ экземпляровъ вся спина темночерная; у № 30 a (Зарудн.) вся верхняя сторона сѣробурая; у № 30 b (R. W.) —темнопепельная. Распространеніе и интенсивность ржавокраснаго цвѣта у всѣхъ экземпляровъ одинаковы.

№ 33. Ruticilla mesoleuca Ehrb. № 33 d, e имѣютъ лишь слѣды бѣлаго цвѣта на верхнихъ кроющихъ крыла. Въ первомъ нарядѣ бѣлый цвѣтъ не всегда выраженъ. Въ Боржомѣ обѣ формы, типичная R. phoenicura и R. mesoleuca, гнѣздятся подъ одной крышей.

№ 36. Cyanecula suecica L. № 36 t—старая варакушка, убитая на пролетѣ близъ Тифлиса. Отъ ржавобурыхъ пятнышка на голубомъ горлѣ у нея остались лишь незначительные слѣды, такъ что она стоитъ ближе къ C. suec. Wolfii; чѣмъ къ C. suec. coerulecula.

№ 47. Sylvia curruca Lath. Зарудный признаетъ видовую самостоятельность Sylvia minuscula Hume (стр. 90) и S. althea Hume, но говоритъ что существуютъ переходы къ S. curruca affinis (стр. 95), которые онъ объясняетъ гибридами. Также онъ говоритъ (стр. 99) о гибридахъ между S. althea и S. c. affinis. Отношенія длины большихъ маховыхъ колеблется у обѣихъ формъ. Проф. Мензбиръ въ статьѣ о S. curruca (стр. 960) говоритъ о всѣхъ 4 близкихъ формахъ. Двѣ изъ нихъ свойственны Европейской Россіи (S. curruca и S. curr. affinis), двѣ другія Арало-Каспійской области и Туркестану (S. minuscula и S. althea). Я присоединяюсь къ мнѣнію г. профессора.

№ 54—60. Phylloscopus. Что касается пѣночекъ, то получивъ отъ г. Зарудnаго его оригинальные экземпляры, я могъ снова провѣрить мои закаспійскіе. Съ другой стороны я получилъ отъ г. Сатунина закавказскіе экземпляры провѣренные и опредѣленные проф. Мензбиромъ. Съ сѣвернаго Кавказа я также имѣю точно опредѣленные экземпляры отъ г. Лоренца, который собралъ ихъ въ окрестностяхъ Пятигорска. Такимъ образомъ я могъ опредѣлить всѣхъ своихъ пѣночекъ кромѣ двухъ маленькихъ экземпляровъ Phylloscopus. У нихъ маховыя 2=8; оба сверху болѣе зеленоватые, чѣмъ коричневатые; одинъ на груди желтоватый, другой свѣтлый сѣровато-бурый. Пока я оставляю ихъ опредѣленіе на будущее время, не включая ихъ въ каталогъ.

Птица, приведенная въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 185 за № 134 подъ именемъ Phylloscopus plumbeitarsus Swinh. (опредѣл. Е. фонъ-Гомейера) оказалась Ph. nitidus Blyth и помѣщена съ этимъ наименованіемъ въ каталогѣ за № 58 c.

Что же касается темнаго варіэтета Phylloscopus rufus obscurus № 54 oo, который я описалъ подъ № 131 въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 183, то я не могу опредѣлить эту птицу иначе, и только замѣчу, что цвѣтъ ея на таблицѣ XIII черезъ чуръ зеленъ. Снизу этотъ экземпляръ интенсивно дымчато-сѣрый, а сверху болѣе буроватый, чѣмъ зеленоватый.

И при теперешнемъ моемъ изслѣдованіи взаимнаго отношенія маховыхъ, я убѣдился, что въ этомъ направленіи у различныхъ видовъ существуютъ значительныя колебанія, и большія или меньшія отклоненія отъ нормы. Поэтому руководиться при опредѣленіи только этими признаками—невозможно.

№ 77. Locustella straminea Sev. Разсматривается Мензбиромъ на стр. 868 лишь какъ разновидность L. locustella, тогда какъ Дресслеръ выдѣляетъ ее въ самостоятельный видъ (Supl. Part. II).

№ 91. Aegithalus pendulinus L. typ. Во всякомъ случаѣ встрѣчается на юго-западномъ берегу Каспія. Два экземпляра, добытые въ мартѣ 1886 г. на островѣ Сарѣ (№ 91 b, c), имѣютъ вполнѣ типичную окраску верхней части головы и затылка, именно: чисто бѣлую; у № 91 d этотъ цвѣтъ имѣетъ пепельный оттѣнокъ.

Настоящихъ Aeg. castaneus Sewerz. я имѣю только изъ Закаспійской области.

№ 96. Acredula irbyi caucasica Lor. Какъ видно изъ списка коллекціи я собралъ большое количество кавказскихъ длиннохвостыхъ синицъ. На экземплярахъ № 96 c, d я могу доказать прямой переходъ къ A. irbyi. Я соединяю также безо всякаго колебанія полученный мною отъ г. Дрессера экземпляръ A. rosea съ A. irbyi. Мои глаза не находятъ при сравненіи никакого достойнаго вниманія отличія между ними, и по своимъ признакамъ эта птица лучше совпадаетъ съ A. irbyi, чѣмъ съ A. caudata typ. Кажется что въ горной системѣ Альбурса кавказская долгохвостая синица рѣдко встрѣчается. Почти всѣ полученныя оттуда относятся къ меньшей толстоносой A. tephronota.

№ 97. Cyanistes coerulus L. Всѣ экземпляры изъ Боржома очень большого роста. Экземпляры изъ области нижней Куры, Кумбашинска и Ленкорани—меньше и немного свѣтлѣе.

№ 101. Parus major L. Экземпляры изъ Боржома настоящіе великаны.

Общая длина	153mm.
Длина клюва по гребню.	10mm.
Крыло отъ сгиба до конца	73mm.
Хвостъ	69mm.
Плюсна	20mm.

№ 103. Parus transcaspius Sard. Оригинальный экземпляръ, который я имѣю съ опредѣленіемъ г. Заруднаго (♂) отличается только тѣмъ, что имѣетъ нѣсколько болѣе интенсивный зеленоватый налетъ на спинѣ и бокахъ груди. Также черный цвѣтъ горла и боковъ нижней части шеи развитъ не такъ сильно, какъ у моихъ экземпляровъ P. cinereus Vieill.

№ 105. Parus phaeonotus Blanf. Экземпляры изъ Талыша меньше центрально-кавказскихъ. У № 105 l бѣлый цвѣтъ на затылкѣ почти совершенно изчезъ, и верхніе кроющіе совершенно не имѣютъ концевыхъ бѣлыхъ пятнышекъ. То же самое и у № 105 i.

Дресслеръ также соединяетъ въ Suppl. Part. III. P. Michalowskii Bogd. съ P. phaeonotus, какъ это было сдѣлано мною еще въ 1884 г. въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 108.

№ 110. Sitta syriaca Ehrb. Что касается буроватаго рисунка хвостовыхъ перьевъ, то я желалъ бы замѣтить, что у моихъ кавказскихъ экземпляровъ онъ или совершенно отсутствуетъ, или только слѣды его замѣтны на внутреннемъ опахалѣ пера. Наоборотъ закаспійскіе экземпляры вполнѣ подходятъ къ Sitta Neumayeri въ этомъ отношеніи, и тоже на спинѣ имѣютъ сѣрый окрасъ на одинъ тонъ свѣтлѣе и они крупнѣе.

№ 111. Budytes flavus L. При новомъ просмотрѣ моей коллекціи обыкновенныхъ желтыхъ трясогузокъ я не нахожу рѣзкихъ границъ между B. flavus, cinereocapillus, borealis (viridis); есть даже экземпляры, которые, въ отношеніи окраски верхней части головы, наполовину borealis, наполовину melanocephala (№ 112 o).

№ 112. Budytes melanocephalus Licht. Mot. xanthophrys Sharpe, описанная по 2 батумскимъ экземплярамъ дѣлится Дрессеромъ снова въ видовомъ отношеніи (Supl. Part. IV), но профессоръ Мензбиръ (l, c стр. 776) соединяетъ желтыхъ трясогузокъ B. Feldeggi, paradoxa и xanthophrys, такъ какъ ихъ различія не велики и не постоянны; кромѣ того онѣ не исключаютъ другъ друга въ географическомъ отношеніи.

№№ 114—115 Budytes citreolus Pall. und B. citreoloides Gould. По небольшому имѣющемуся у меня матеріалу Budytes citreolus и B. citreoloides и по замѣткѣ Зарудnаго, я долженъ отдѣлить послѣднюю какъ самостоятельный видъ. Полученный отъ г. Зарудnаго экземпляръ, старый ♂, имѣетъ темночерную спину, что рѣзко отличаетъ его отъ B. citreolus.

№ 117. Motacilla alba L. Я еще разъ просмотрѣлъ находящійся передо мною матеріалъ по M. alba, руководясь имѣющимися у меня экземплярами съ оригинальными опредѣленіями гг. Мензбира, Зарудnаго и Лоренца, и еще разъ убѣдился, что ни для распространенія чернаго цвѣта на головѣ и шеѣ, ни для развитія бѣлаго цвѣта на крыльяхъ—**точныхъ** границъ нѣтъ. Поэтому я могу разсматривать приведенные подъ № 117 экземпляры только какъ формы M. alba; какъ отъ M. baicalensis, такъ и отъ M. dukhunensis существуютъ постепенные переходы къ типичной M. alba.

№ 117 gg и 117 hh оба въ зимнемъ нарядѣ абсолютно идентичны въ окраскѣ и представляютъ индійскую M. luzoniensis. Также оба экземпляра M. ocularis 117 ii, kk, полученные отъ г. Танкрэ, не отличимы отъ M. dukhunensis 117 ee, ff, полученныхъ отъ г. Лоренца.

Проф. Мензбиръ въ своей статьѣ о M. alba (T. II, стр. 784—788) не упоминаетъ о M. dukhunensis; онъ говоритъ только о M. baicalensis, которая тоже отличается большимъ развитіемъ бѣлаго цвѣта на крылѣ.

№ 119. Motacilla personata Gould. Въ послѣднее время Дрессеръ (Supl. Part. IV) выразилъ свое мнѣніе о посредствующей формѣ между M. personata и alba, каковой является M. personata persica Blnf. Онъ замѣчаетъ въ этомъ случаѣ: „the variations inter se of this form are great".

№ 124. Anthus obscurus Lath. Иначе обстоитъ дѣло съ № 124 d ad. ♀, котораго при вторичномъ сравненіи я не могу отличить отъ шведскаго экземпляра этого вида № 124 b. Нахожденіе Anth. obscurus около Шираза и Испагани, которое приводитъ Блэнфордъ, указываетъ на то, что этотъ видъ, свойственный собственно сѣверо-западнымъ берегамъ Европы и Сѣверу, отдѣльными экземплярами попадается и восточнѣе и на югѣ. Если бы мой экземпляръ былъ молодой, я могъ бы отнесть его къ Anth. spinoletta juv., но онъ старый и хорошо отличается.

№ 126. Anthus Richardi Vieill. Въ моей статьѣ о щеврицахъ (коньки) въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа" стр. 168 я долженъ сдѣлать слѣдующую поправку относительно Anthus Richardi:

У экземпляровъ № 125 ee—ii относительная короткость заднихъ маховыхъ и значи-

тельная длина шпорца хорошо подходитъ къ Anthus Richardi, но измѣреніе плюсны даетъ только 1 дюймъ съ небольшимъ лишкомъ у двухъ экземпляровъ. Окраска груди не можетъ служить отличительнымъ признакомъ. Поэтому въ концѣ концовъ я отнесъ эти экземпляры къ Anth. campestris.

№ 137. Lanius phoenicuroides Sev. № 137 a—i. Я считаю сорокопутовъ: L. Karelini Bogd., L. Romanovi Bogd. и L. isabellinus Hempr. et Ehrenb., разсматриваемыхъ нѣкоторыми орнитологами какъ самостоятельные виды, только формами L. phoenicuroides. О какомъ нибудь постоянствѣ окраски и величины зеркальца на крылѣ нечего и говорить. Окраска головы и затылка измѣняется отъ матово-пепельно-сѣрой до глинисто-сѣрой и свѣтло-коричневой на головѣ (♂). У L. isabellinus я замѣчаю только нѣсколько болѣе свѣтлую общую окраску, такъ что напр. самки L. isabellinus и L. Karelini, по крайней мѣрѣ у моихъ экземпляровъ,—не различимы.

№ 138. Lanius Raddei Dresser. Въ добавленіи къ своему сочиненію „History of the Birds of Europe" Part. IV, Августъ 1895 г. стр. 171 и 172. Дрессеръ излагаетъ основанія, по которымъ онъ пришелъ къ убѣжденію въ самостоятельности этого вида. Самостоятельность этого вида подтверждаетъ и П. П. Сушкинъ. Другіе авторитеты, какъ Плеске, Бianки и Шаловъ редуцируютъ этотъ видъ къ L. Bogdanovi. Мой экземпляръ остался въ коллекціи г. Дрессера. Этотъ экземпляръ послужилъ оригиналомъ для изображеній этого сорокопута въ сочиненіи „Die Vögel Transkaspiens" R. и W., въ журналѣ „Ibis" за 1889 годъ и въ дополненіи къ сочиненію Дрессера о птицахъ Европы.

№ 141 и 142. Lanius Grimmi Bogd. и L. assimilis L. et A. Brehm. Я хотя и привожу въ настоящемъ каталогѣ, по примѣру г. Зарудnаго, Lanius Grimmi и L. assimilis подъ №№ 141 и 142 какъ отдѣльные виды, но долженъ однако сознаться, что на основаніи моего, правда незначительнаго, матеріала эти сорокопуты представляются мнѣ почти идентичными. Полученный отъ г. Зарудnаго экземпляръ L. Grimmi не отличается отъ L. assimilis даже и по величинѣ.

№ 144. Lanius rapax Brehm. Три кавказскихъ экземпляра Lanius № 144 a, b, c въ точности сходны,—именно и въ незначительномъ развитіи зеркальца, съ полученнымъ отъ г. Зарудnаго экземпляромъ L. borealis europaeus Bogd.=L. rapax, почему я и отношу ихъ къ этому виду.

При опредѣленіи этого „вида" встрѣтятся части затрудненія, если имѣть дѣло съ обширнымъ матеріаломъ. Профессоръ Мензбиръ пишетъ (Т. II. стр. 732): „Существуютъ всевозможные переходы отъ сѣвернаго сорокопута къ обыкновенному сѣрому и по крайней мѣрѣ въ нѣкоторыхъ случаяхъ возникновеніе такихъ переходныхъ особей можно объяснить скрещиваніемъ двухъ близкихъ формъ. По размѣрамъ сходенъ съ обыкновеннымъ".

№ 148. Muscicapa semitorquata E. v. Hom. Е. фонъ-Гомейеръ установилъ по полученнымъ отъ меня ленкоранскимъ экземплярамъ новый видъ: Muscicapa semitorquata № 148. Я подробно говорилъ на стр. 225 моей „Орнитологической фауны Кавказа" объ имѣвшихся тогда въ моемъ распоряженіи экземплярахъ и обратилъ вниманіе на положеніе этого вида между M. atricapilla и M. collaris. Поэтому я замѣчу здѣсь только, что зачатокъ бѣлаго ошейника даже и у старыхъ самцовъ часто едва выраженъ и почти сводится къ нулю, и что крайнія рулевыя обыкновенно имѣютъ передъ вершиной на внутреннемъ опахалѣ большее или меньшее буровато-черное пятно при почти бѣломъ стволѣ пера. Что эта птица зимуетъ на южномъ берегу Каспійскаго моря, какъ объ этомъ говоритъ проф. Мензбиръ на стр. 700 своего сочиненія,—мнѣ не было извѣстно. Всѣ мои экземпляры оттуда добыты на пролетѣ со средины марта до средины апрѣля.

Приведенные въ настоящемъ каталогѣ экземпляры до № 148 g добыты на пролетѣ. О томъ что этотъ видъ гнѣздится на Кавказѣ я говорилъ уже въ „Орнитол. фаунѣ Кавказа".

Самый обыкновенный здѣсь видъ мухоловокъ, также и на гнѣздовьѣ, Erythrosterna parva; лѣтомъ она предпочитаетъ буковые лѣса до 4000'.

№ 172. Passer domesticus L. Три экземпляра крупнаго роста воробьевъ № 172 bb, cc, dd добыты г. Флёрике у Кумбашн, 20 килом. къ сѣверу отъ Ленкорани. bb—представляетъ меланизмъ выраженный на всемъ тѣлѣ; вся нижняя сторона темночерная, щеки и бока шеи темные аспидно-сѣрые. Оба другіе экземпляра нѣсколько свѣтлѣе.

№ 178. Pyrrhula rubicilla Pall. Снигири моей коллекціи значащіеся подъ № 178 распадаются на двѣ группы. Первая изъ нихъ заключаетъ экземпляры отъ 178 до 178 r включительно. Всѣ снигири этой группы большого роста и черная головная шапочка покрываетъ у нихъ и затылокъ.

№ 178 s и t—типичные P. vulgaris Temm.; черная шапочка кончается у нихъ на задней части головы. У экземпляровъ u и v шапочка идетъ уже нѣсколько ниже; у экземпляра x—она нормальная; у экземпляровъ y и z, которые я получилъ отъ г. Лоренца подъ именемъ P. vulgaris,—она переходитъ уже нѣсколько на затылокъ. Красная окраска двухъ послѣднихъ экземпляровъ не отличается отъ таковой крупныхъ P. sossinea. Присланная мнѣ недавно г. Заруднымъ коллекція изъ 10 экземпляровъ, самцовъ и самокъ, собранныхъ близъ Пскова и Оренбурга, состоитъ изъ Pyrrh. sossinea. Эти птицы совершенно сходны съ поименованными за № 178 a—m, убитыми въ окрестностяхъ Тифлиса и Боржома. Нѣтъ также разницы въ ярко-красной окраскѣ брюха. Лишь немного тусклѣе эта окраска у ♂ (178 m[1]), убитаго недавно близъ Боржома и подходящаго вполнѣ къ одному шведскому экземпляру. Я обращаю вниманіе на то, что всѣ мои кавказскіе экземпляры Pyrrhula rubicilla major—зимнія птицы. Гнѣздящаяся же птица только № 178 x (P. vulgaris), добытая на границѣ лѣсной растительности въ Талышѣ.

Я охотно соглашаюсь, что не имѣю способности различать виды такъ, какъ это дѣлаютъ въ настоящее время многіе зоологи, что многократно повторяетъ при удобномъ случаѣ проф. Мензбиръ въ своей книгѣ „Птицы Россіи" и въ другихъ мѣстахъ. Хотя я въ продолженіи полувѣка и упражнялъ свои глаза не только за рабочимъ столомъ надъ птичьими шкурками, но и среди природы на всевозможныхъ предметахъ, тѣмъ не менѣе однако я не достигъ того, чтобы рѣзко различать напримѣръ сорокопутовъ группы L. excubitor, ни снигирей, также какъ и нѣкоторые другіе виды птицъ. Пусть мнѣ простятъ великодушно этотъ недостатокъ въ пониманіи!

№ 211. Galerita cristata arenicola Tristr. № 211 и изъ Туниса отличается только цвѣтомъ верхней стороны тѣла, которая имѣетъ болѣе ржавый оттѣнокъ, чѣмъ у типичной птицы, и едва отличается отъ таковой G. magna и macrorhyncha. Мой экземпляръ G. macrorhyncha (Тунисъ) во всѣхъ отношеніяхъ, толщинѣ клюва и окраскѣ, сходенъ съ G. magna изъ Асхабада № 212. Поэтому я присоединяю и его къ числу птицъ этого же вида.

№ 214. Otocorys alpestris L. Многочисленные экземпляры Otocorys по степени развитія черного цвѣта на головѣ бокахъ шеи и груди раздѣляются на 4 группы. Здѣсь замѣчается явленіе параллельное тому, какое наблюдается у бѣлой трясогузки. Если бы окончаніе боковыхъ лицевыхъ полосъ было типично у всѣхъ экземпляровъ, т. е. у Ot. alpestris и Brandti, эти полосы рѣзко оканчивались бы на горлѣ и не простирались до черного поля на груди, наоборотъ у Ot. penicillata, larvata и albigula они были бы непосредственно связаны съ нимъ, то конечно ихъ нужно было бы раздѣлить. Однако такое рѣзкое раздѣленіе бываетъ не у всѣхъ экземпляровъ. Таковы № 214 v, w, z. Проф. Мензбиръ подтвердилъ

опредѣленіе экземпляра z ♀, и обозначилъ его какъ Ot. penicillata. Боковая чернота у этого экземпляра не соединяется совершенно съ чернымъ цвѣтомъ груди: раздѣляющая желтоватая полоска правда мала, но все же она есть. Также и свѣтлой сѣрно-желтой окраскѣ горла я не придаю никакого значенія. Ot. Brandti или совсѣмъ не имѣетъ его или только въ видѣ тончайшаго налёта. Наибольшаго развитія достигаетъ черный цвѣтъ у Ot albigula, у котораго поэтому бѣлое горловое пятно является доведеннымъ до minimum'a. № 214 tt представляетъ такую птицу въ совершенно обношенномъ лѣтнемъ перѣ, съ очень широкимъ, смоляно-чернымъ груднымъ полемъ, къ которому только что примыкаютъ съ обѣихъ сторонъ боковыхъ шейныя полосы. Я могу утверждать, что Otoc. penicillata изъ высокогорной области Кавказа обыкновенно крупнѣе Ot. alpestris, однако бываютъ экземпляры (214 mm) которые равны по величинѣ типичному. Окраска спинной стороны зависитъ существенно отъ возраста птицы. Экземпляры типичнаго Ot. alpestris я считаю за птицъ, которыя прилетаютъ сюда зимою съ сѣвера; всѣ онѣ убиты съ декабря по начало марта. Наоборотъ Ot. penicillata зимою, по крайней мѣрѣ по большей части, спускаются внизъ съ горъ; а весною снова поднимаются на горы, гдѣ мы и встрѣчаемъ этотъ видъ выше снѣговой линіи.

№№ 219 и 220. Calandrella brachydactyla Leisl. и C. pispoletta Pall. Если я раздѣлю обѣ типичныя формы, то долженъ 219 p, q, r, s съ нормальнымъ клювомъ C. brachydactyla и задними маховыми C. pispoletta, и № 219 t съ нормальными (для C. brachydactyla) маховыми и клювомъ C. pispoletta—признать за промежуточныя формы. У экземпляровъ 220 m, n, o заднія маховыя нормальны для C. pispoletta, клювъ—C. brachydactyla.

№ 223. Sturnus vulgaris L. Кромѣ 115 экземпляровъ скворцовъ, имѣющихся въ коллекціи въ теченіи времени было препарировано еще большее число ихъ, которыхъ я разослалъ и раздарилъ. Всѣхъ этихъ кавказскихъ птицъ можно раздѣлить на 6 главныхъ группъ, въ которыхъ старыхъ самцовъ въ брачномъ перѣ по блестящей окраскѣ головы, шеи, мантіи, и верхнихъ кроющихъ крыла и проч. можно по большей части рѣзко различить, что однако трудно сдѣлать относительно самокъ и молодыхъ птицъ. Однако и въ 1-ой группѣ типичныхъ скворцовъ попадаются экземпляры съ признаками напоминающими уже другую форму. Такъ напр. экземпл. № 223 c St. vulgaris typicus имѣетъ уже нѣкоторые признаки St. Poltoratzkii; тоже самое у № 223 e.

№ 223 a^1, b^1, c^1 и a^2 оригинальные экземпляры, которые я получилъ съ опредѣленіемъ St. Menzbieri и St. Sophiae отъ г. Зарудnаго; о постоянствѣ ихъ окраски я не могу судить.

№ 223 a^3. b^3. представляютъ типичныхъ St. purpurascens Gould.; въ восьмой группѣ коллекціи находятся четыре птицы отъ g^8 до k^8, которыя стоятъ между St. caucasicus и St. purpurascens. Эти самки въ осеннемъ нарядѣ, со слабо выступающею окраскою. № 223 a^4—n^6 представляютъ длинный рядъ St. Poltoratzkii Finsch по большей части съ ясно выраженною окраскою.

№ 223 a^7—s^7 содержатъ типичныхъ St. caucasicus Lor. Къ нимъ примыкаютъ экземпляры № 223 отъ a^8 до p^8—переходные отъ St. Poltoratzkii къ St. caucasicus, отъ St. caucasicus къ St. purpurascens и наконецъ 5 экземпляровъ отъ l^8 до p^8, которые были обозначены проф. Мензбиромъ какъ нетипичные St. caucasicus, которыхъ однако мы (P. и K.) не могли отличить отъ экземпляровъ присланныхъ г. Лоренцомъ съ сѣвернаго Кавказа. Дрессеръ въ дополнительномъ къ своему сочиненію томѣ (Part. V, pag. 234) приходитъ къ слѣдующимъ заключительнымъ результатамъ своего тщательнаго изслѣдованія различныхъ формъ скворцовъ: Sturnus unicolor—долженъ быть отличенъ какъ особый видъ.

Другіе же скворцы могутъ быть раздѣлены на двѣ группы: на такихъ, которые имѣ-

ютъ верхнія кроющія крыла зеленыя или синевато-стальнаго цвѣта, и на такихъ, которые имѣютъ верхнія кроющія пурпуроваго цвѣта.

Къ первой группѣ относятся: St. vulgaris и St. Menzbieri.

Къ второй: St. purpurascens, St. porphyronotus, St. Poltorazkii и St. caucasicus. Относительно этихъ видовъ (Дрессеръ) я держусь того мнѣнія, что St. porphyronotus нельзя отдѣлить отъ St. purpurascens и что St. Poltorazkii и St. caucasicus стоятъ очень близко къ St. purpurascens. Типичный St. vulgaris въ Закавказьѣ рѣдкая птица, какъ кажется онъ бываетъ здѣсь только зимою и на весеннемъ пролетѣ, такъ какъ № 223 g молодая птица, которая хотя и вывелась въ Ленкорани однако, какъ и 223 e уже напоминаетъ St. Poltorazkii. St. Poltorazkii преобладаетъ въ числѣ въ Закавказьѣ отъ 0' до 3000' особенно въ его центральной части, и замѣтно уменьшается въ числѣ по направленію къ востоку, гдѣ наоборотъ преобладаетъ St. caucasicus. Повидимому этотъ же видъ преобладаетъ и на сѣверной сторонѣ Главнаго Кавказскаго хребта, откуда я не имѣю ни одного экземпляра St. Poltorazkii.

№ 227. Corvus corone L. Наблюденіе съ 1886 года подтверждаютъ сказанное въ третьемъ дополненіи къ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ (Ornis 1887 г. 4 Heft.). Черная ворона рѣдкая птица Закавказья и только годами показывается въ болѣе значительномъ числѣ. Интересенъ экземпляръ № 226 e—помѣсь черной и сѣрой воронъ изъ Петровска, слѣдовательно съ западнаго берега Каспія и окончаній сѣвернаго подножья Главнаго хребта.

№ 236. Garrulus glandarius L. и ея формы. Отто Клейншмидтъ въ своей статьѣ о варіяціяхъ у Garrulus glandarius (Ornith. Jahrb. Jahrg. IV Hft. 5, Pag. 167—210). Убѣдительнѣйшимъ образомъ доказалъ измѣнчивость соекъ въ Германіи *). Онъ приводитъ случаи, что нѣмецкія сойки приближались къ японскимъ; по моимъ сообщеніямъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ (стр. 102 и слѣд.) онъ говоритъ о такихъ G. Krynickii и hyrcanus, которыя приближаются къ G. glandarius. На стр. 201 въ примѣчаніи мы читаемъ: „Наконецъ не исключается возможность, что здѣсь мы имѣемъ дѣло съ настоящими переходами и что, какъ этого хочетъ Радде, европейскія и азіатскія сойки принадлежатъ къ одному виду“. Однако авторъ признаетъ видовую самостоятельность G. Brandti и на стр. 193 упоминаетъ объ особенно мягкомъ опереніи сибирской сойки. Мои три экземпляра утверждаетъ послѣднее въ слабомъ степени и въ послѣднее время проф. Мензбиръ доказалъ, что въ западной части Пермской губ. кромѣ типичной G. Brandti живетъ и промежуточная форма, переходная къ G. glandarius. Эта форма (G. Severtzowi) встрѣчается и въ Казанской и въ Симбирской губерніяхъ.

Какъ конечный результатъ своихъ тщательныхъ изысканій Клейншмидтъ соединяетъ всѣхъ черноголовыхъ соекъ въ одинъ видъ и формы (subspecies) обозначаетъ тринарною номенклатурой:

Garrulus melanocephalus hyrcanus Blanf.
„ „ Krynickii Kalen.
„ „ albifrons=albicapillus Geoffr.
„ „ cervicalis Rüpp. var. taeniura.

Авторъ считаетъ G. glandarius особымъ видомъ и „изъ безчисленнаго числа уклоне-

*) Эта работа имѣетъ въ моихъ глазахъ большую цѣну. Авторъ при самомъ педантичномъ систематическомъ изслѣдованіи сохранилъ свободный взглядъ на общіе біологическіе вопросы (стр. 209 и слѣд.). Ему природа не представляется механическою мастерскою, какъ нѣкоторымъ другимъ современнымъ систематикамъ. „Животныя, которыхъ мы причисляемъ къ одному и тому же виду не тождественны другъ съ другомъ. Между 150 моими сойками нѣтъ и двухъ, похожихъ другъ на друга до такой степени, чтобы я не могъ ихъ различить“, говоритъ авторъ.

ній въ окраскѣ и ихъ комбинаціи“ дѣлаетъ пять варіэтетовъ (не подвидовъ—subspecies); именно:

Garrulus glandarius varietas rufina.
» » » nigricans.
» » » albida, taeniura и fasciata.

Я, какъ извѣстно, дѣлаю еще шагъ впередъ и, такъ какъ я пользуюсь для обозначенія вида тринарною номенклатурою, то каждый можетъ видѣть по каталогу, какую форму сойки я подразумѣваю. Этимъ достигается главная цѣль и въ этомъ и во всѣхъ другихъ случаяхъ. Что касается до коллекціи соекъ Кавказскаго музея, то я имѣю сказать нѣсколько словъ только о двухъ сойкахъ, которыхъ Флерике доставилъ въ 1896 году. Это № 236 s и № 236 gg; обѣ происходятъ изъ одного и того же мѣста, Кумбашинска, 20 верстъ къ сѣверу отъ Ленкорани. Это мѣстность, гдѣ нѣтъ еще и помину о густыхъ лиственныхъ лѣсахъ Талыша, пѣтъ и горъ. Она лежитъ на открытомъ мѣстѣ у моря. Какъ доказываютъ имѣющіеся экземпляры, тамъ живутъ вмѣстѣ съ G. Krynickii и G. hyrcanus. № 236 s—представляетъ первый, № 236 gg—второй. Проф. Мензбиръ заключаетъ свою статью о Gar. glandarius (l. c. II, стр. 494) слѣдующими словами: „Въ средней Россіи окраска соекъ весьма измѣнчива: у однихъ преобладаетъ общій рыжеватый тонъ, у другихъ изъ-сѣра-винно-бурый. Но особенно измѣнчива окраска головы: у однихъ голова съ болѣе или менѣе развитой рыжей окраской и различнымъ, часто очень малымъ количествомъ черныхъ пестринъ, что приближаетъ ихъ къ G. Brandti, у другихъ черныя пестрины на головѣ очень развиты, общая окраска головы очень сѣра и черна, и такія особи приближаются къ G. Krynickii. Весьма возможно, что эти двѣ группы соекъ, различающіяся по характеру окраски, произошли въ длинномъ ряду поколѣній отъ скрещиванія G. glandarius съ G. Brandti и G. Krynickii, при чемъ происшедшіе такимъ образомъ гибриды могли еще скрещиваться въ безконечныхъ комбинаціяхъ между собою“.

Этими словами проф. Мензбиръ признаетъ, что между двумя крайними, хорошо различными между собою видами существуютъ промежуточныя формы, которыя не могутъ быть отнесены ни къ одному ни къ другому виду. Тоже самое нужно повторить и относительно нѣкоторыхъ другихъ видовъ птицъ.

PICI.

№ 244. Picus major L. f, g, h, i—пестрые дятлы, собранные у Тифлиса, съ темною окраскою нижней стороны тѣла; изъ нихъ f и i стоятъ довольно близко къ Picus Poelzami. Равнымъ образомъ оба пестрые дятла 244 ll, mm, убитые въ сентябрѣ близъ Бакурьянъ. Доказавши это, я могу разсматривать типичною Picus Poelzami Bogd. только какъ рѣзко выраженную форму (subspecies), такимъ образомъ я слѣдую примѣру проф. Мензбира, который приводитъ его правда подъ отдѣльнымъ №, но подъ именемъ Picus major Poelzami Bogd. Все остальное я сообщилъ объ этомъ дятлѣ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ стр. 244, 245. Кромѣ того г. Сатунинъ въ послѣднее время добылъ одинъ экземпляръ (очень маленькая самка) около Тифлиса (4 янв. 97).

№ 245. Picus syriacus Hempr. et Ehrb. Относительно распространенія этого дятла я долженъ устранить одно недоразумѣніе. Въ моей „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 246 говорится: „Я знаю эту птицу только изъ тѣхъ мѣстностей, гдѣ встрѣчается и P. major“ и проч. Я однако вовсе не хотѣлъ сказать этимъ, что онъ водится **вездѣ**, гдѣ найденъ большой пестрый дятелъ. Я хотѣлъ только отмѣтить тотъ фактъ, что эти два ви-

да не исключаютъ одинъ другого. Нахожденіе P. syriacus на Кавказѣ до сихъ поръ доказано только для центральнаго Закавказья. Такимъ образомъ желалъ бы я исправить сообщеніе проф. Мензбира подъ № 267, на стр. 356, II тома.

№ 247. Picus minor L. Экземпляры маленькаго пестраго дятла и его разновидности var. quadrifasciata на всей нижней сторонѣ тѣла имѣютъ буроватую основную окраску, правда не такую интенсивную, какъ у P. Poelzami, но однако замѣтно темнѣе чѣмъ у экземпляровъ изъ центральной части Закавказья. Всѣ онѣ меньше, чѣмъ типичный P. minor. Дрессеръ разсматриваетъ его, какъ варіэтетъ, такъ какъ 5-ая крыловая полоса иногда не ясно выражена. Онъ имѣетъ даже экземпляръ типичнаго P. minor, у котораго на одномъ крылѣ 5, а на другомъ 4 поперечныя полосы.

Picus Danfordi Hargitt, который отличается отъ P. minor только узкой серповидной черной полосой на ухѣ извѣстенъ съ Кубани и описанъ Дрессеромъ въ его „Прибавленіяхъ" (Part. VI, pag. 259). Музей не имѣетъ экземпляровъ этого вида.

№ 248. Picus medius L. Мой типичный P. Sancti Johannis съ рѣки Храма, который я подробно описалъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа" (стр. 247) къ сожалѣнію пропалъ. Близко къ нему стоитъ экз. № 248 g. Кромѣ того и № 248 f съ сѣверной стороны хребта, окрашенный снизу въ очень интенсивный желтый цвѣтъ. Ширина черныхъ и бѣлыхъ полосъ на хвостѣ непостоянна.

№ 249. Picus leuconotus Lilfordi Shrp. et Dress. Нахожденіе этого типа въ Боржомѣ восполняетъ то, что я говорилъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа" (стр. 247) объ экземплярѣ, убитомъ въ Манглисѣ. Мы знаемъ теперь 3 мѣстонахожденія этой прекрасной формы P. leuconotus въ Закавказьѣ, именно: Манглисъ, Боржомъ и Лагодехи.

COCCYGES.

№ 253 k. Cuculus intermedius Vahl. Небольшого роста кукушка изъ Сикима вѣроятно должна принадлежать къ виду C. intermedius. Къ этой птицѣ вполнѣ подходитъ все, что проф. Мензбиръ говоритъ объ этомъ видѣ (ч. II, стр. 336); дымчато-сѣрая окраска спины, толстый клювъ, широкія полосы на нижней сторонѣ тѣла, желтоватый налетъ на ней и длина крыла ($7^1/_2$"). Впрочемъ у обыкновенной кукушки болѣе свѣтлый, чистый сѣрый цвѣтъ верхней стороны тѣла въ значительной степени зависитъ отъ возраста получившей полную окраску птицы. Эта окраска, какъ и у большихъ сороконутовъ, со старостью дѣлается все свѣтлѣе и чище.

MACROCHIRES.

№ 264. Caprimulgus inornatus Heugl.—по мнѣнію проф. Мензбира вѣроятно C. nubicus Licht. (стр. 409).

ACCIPITRES.

№ 266. Bubo maximus L. Въ срединѣ марта 1890 года (слѣдовательно очень поздно) одна самка этого вида, которая сидѣла въ вольерѣ съ 6 самцами, стала обнаруживать безпокойство. Съ вытянутою впередъ и наклоненною книзу головой она непрерывно днемъ и ночью ходила припрыгивая по землѣ и при этомъ вертѣла на право и на лѣво головою. Въ это время можно было слышать ея чрезвычайно своеобразный голосъ, который въ из-

вѣстномъ смыслѣ слѣдуетъ назвать пѣніемъ (болтливое щебетаніе). Безъ всякой защиты и безъ устройства гнѣзда 20. III въ углу вольеры, въ вырытомъ самой птицей въ землѣ углубленіи было снесено 1-ое яйцо. До 28-го къ нимъ прибавилось еще 2. Послѣ этого началось насиживаніе, которое продолжалось 25 дней. Изъ трехъ молодыхъ выросъ только одинъ, который и присоединился къ остальному обществу. Лѣтомъ 1896 года весь рядъ соединенныхъ другъ съ другомъ вольерокъ съ воронами, соколами, совами, утками и журавлями подвергся болѣзни похожей на дифтеритъ. Въ короткое время всѣ питающіяся мясомъ птицы погибли. Уцѣлѣлъ только одинъ Grus virgo.

№ 271. Syrnium aluco L. Экземпляры h и i найденные въ октябрѣ 1894 года около колоніи Анненфельдъ въ Елисаветпольской губерніи, необыкновенно темны. Одна изъ нихъ жила у меня въ вольерѣ до марта 1895 года. Обѣ птицы темно-дымчато-бурого цвѣта, сверху нѣсколько рыжѣе, перья лицевого диска почти черны.

№ 278 k. Circus aeruginosus unicolor Radde ни въ какомъ случаѣ не молодая птица, какъ это думаетъ Дипникъ, но старая со сплошнымъ темнымъ опереніемъ, совершенно безъ охристыхъ пятенъ. Основаніе темяныхъ перьевъ бѣловатая, выше — они желтоватыя, но верхнюю часть занимаетъ широкій поясъ темно-коричневаго цвѣта сепіи, какъ и вся окраска и верхней и нижней стороны тѣла, что наглядно показываетъ таблица III, въ моемъ сочиненіи „Орнитологическая фауна Кавказа“. Существованіе этого варіэтета подтверждаетъ также и Зарудный, который довольно часто находилъ его на Теджент (l, c стр. 385).

№ 292. Falco saker Gml. Прочитавъ въ дополнительномъ томѣ Дрессера (Part. VI, 281—283) статью о Falco milvipes Hodg. и сравнивъ цитированный тамъ экземпляръ музея (Тифлисъ 16. III. 68 слѣдовательно № 292), я долженъ разсматривать его какъ F. milvipes. Въ свое время я очень подробно описалъ его въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 57, и считалъ его за стараго ♂ F. saker. Тоже случилось и съ Дрессеромъ. Въ концѣ своей статьи онъ пишетъ: такъ какъ этотъ соколъ уже былъ изображенъ на таблицѣ 377, какъ очень старый F. saker, то и не нужно давать еще другое его изображеніе. Я однако долженъ замѣтить, что упомянутый экземпляръ не имѣетъ полосокъ на нижней части, но, начиная съ самаго горла, слезевидныя пятны очень велики и далѣе книзу онѣ еще увеличиваются. № 292 a показываетъ наклонность къ F. Feldeggi. Не могу при этомъ случаѣ не упомянуть о весьма цѣнныхъ новѣйшихъ работахъ барона фонъ-Эрлангеръ (Journal für Ornithologie T. XLVI, вып. III 1898 г.). Сочиненія Клейншмидта о сойкахъ, равно какъ вышеупомянутые труды о Gypaëtos barbatus, Milvus niger и Falco Feldeggi, образцовы какъ по тексту, такъ и по иллюстраціямъ. Онѣ подтверждаютъ то, что я всегда говорилъ о непостоянныхъ видахъ, именно невозможность рѣзкаго, незыблемаго разграниченія, часто неудающагося, даже имѣя дѣло съ особями одной и той же мѣстности. Въ большинствѣ случаевъ достаточно примѣнять тринарную номенклатуру для опредѣленія подобныхъ разновидностей и формъ, но здѣсь встрѣчаются исключенія, такъ какъ между ними существуютъ еще посредствующіе переходы. Богатый матеріалъ для такихъ критическихъ изслѣдованій доставляютъ виды Motacilla и Budytes, далѣе состоящіе въ родствѣ съ Buteo vulgaris, Picus major и medius, съ обыкновеннымъ скворцомъ и нѣкоторыми видами Parus. Желательно разработать этотъ матеріалъ въ указанномъ направленіи, пользуясь большимъ количествомъ экземпляровъ.

№ 297. Milvus ater Gml. Какъ видно изъ каталога, музей имѣетъ только два типичныхъ черныхъ коршуна № 297 и № 297 a и 3 M. melanotis, изъ которыхъ № 297 d изъ Оренбурга съ чрезвычайно рѣзко выраженными отличительными признаками, именно онъ имѣетъ очень широкія глинисто-желтыя стержневыя пятна на нижней сторонѣ;

бѣлый цвѣтъ нижней стороны крыльевъ простирается до ихъ средины. Два другіе кавказскіе экземпляра еще хорошо примыкаютъ къ нему въ отношеніи распредѣленія бѣлаго цвѣта у основанія нижней стороны крыльевъ, хотя въ другихъ отношеніяхъ они не отличаются по виду отъ обыкновенныхъ коршуновъ. Но экземпляры e, f, g не выдерживаютъ вышеупомянутаго опредѣляющаго характера, такъ какъ это мѣсто у нихъ, какъ и у птицъ отъ г. Гомейера, имѣетъ ясныя волнистыя сѣрыя полосы и крапинки.

№ 298 f. **Archibuteo lagopus Brün.** Рослый ♀ преимущественно бѣлаго цвѣта, не исключая хвостовыхъ перьевъ, имѣющихъ однако непосредственно передъ узкими бѣлыми краями непрерывную матово-черную полоску, принимающую къ верху коричневый оттѣнокъ. Грудь на большомъ пространствѣ чисто бѣлая. 298 g, h ♂♀ въ типичномъ опереніи. Чѣмъ суровѣе зима на сѣверѣ, тѣмъ чаще появляется этотъ видъ въ Закавказскомъ краѣ. При сильной стужѣ въ серединѣ ноября.

№ 299 o. Buteo vulgaris Bechst. typ. Этотъ типично окрашенный канюкъ убитъ въ концѣ августа близъ Бакурьяни. Снизу нѣтъ и признаковъ ржавой окраски. Перья весьма поношены, мѣстами замѣтно линяніе. Молодыя перья на верхней сторонѣ темныя матово-черно-бурыя. На верхней части крыльевъ и хвостѣ лишь незначительные ржаво-бурые оттѣнки.

№ 300. Buteo tachardus Bree = B. vulpinus Licht. Мои экземпляры отъ № 300 до № 300 g представляютъ типичныхъ птицъ. Именно онѣ не имѣютъ на свѣтломъ опереніи нижней стороны тѣла ржаво-краснаго оттѣнка.

№ 300 g [1]) имѣетъ для меня особый интересъ: оригинальный этикетъ написанный Лоренцомъ гласитъ: Buteo vulgaris Menetriesi Bogd. Это совершенно отвѣчаетъ моимъ воззрѣніямъ. Я подробно говорилъ объ этомъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 71—74. Кромѣ того величина этого сарыча очень измѣнчива. Попадаются самки, которыя нисколько не уступаютъ въ величинѣ обыкновеннымъ B. vulgaris.

№ 300 h—n представляютъ типичныхъ B. vulpinus Licht., т. е. имѣютъ все оперение сильно ржавчато-красное.

№ 300 q—тотъ экземпляръ, который я назвалъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ Buteo tachardus fasco-ater. Его одноцвѣтное темное опереніе имѣющее цвѣтъ сепіи, и только кое-гдѣ съ нижней стороны рыжеватое, и его незначительная величина весьма замѣтно отличаетъ эту птицу отъ другихъ.

№ 302. Circaëtos gallicus Gml. Мои кавказскіе экземпляры типичны; варіэтетъ hypoleucus я наблюдалъ на нижнемъ теченіи Атрека.

№ 303. Pandion haliaëtos L. Многочисленные экземпляры, привезенные мною изъ Ленкорани, вслѣдствіе большой сырости и толстой кожи испортились.

№ 306 [1]). **Aquila fulvescens Gray.** Пользуясь новѣйшей литературой, касающейся Aq. rapax и Aq. fulvescens Gray, я окончательно убѣдился, что нашъ экземпляръ есть Aq. fulvescens. Такимъ образомъ подтверждается мое сообщеніе объ A. clanga Boekii во 2-мъ дополненіи къ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“. Тамъ я описываю эту птицу подъ именемъ A. Boekii Hom., считающимся въ настоящее время синонимомъ A. fulvescens. Признаюсь откровенно, что я долго колебался, не слѣдуетъ ли опредѣлить мою птицу A. rapax albicans Rüpp., такъ какъ размѣры, приведенные барономъ Эрлангеръ [2]), вполнѣ подходятъ къ данному экземпляру. Кромѣ того желтые оттѣнки въ его окраски занимаютъ среднее мѣсто между болѣе темнымъ изображеніемъ у Наумана и болѣе свѣтлымъ у барона Эрлан-

[1]) Naumann Naturgeschichte der Vögel Mittel-Europas pag. 236—237. Taf. 47.

[2]) Journal für Ornithologie XL, VI Heft III 1898 pag. 418—432.

гера. Убѣдительнѣе всего были для меня лишь круглыя, а не ушковидныя ноздри, отличающія по мнѣнію Гартета Aq. fulvescens отъ Aq. garax, тогда какъ окраска ихъ часто весьма сходна. Здѣсь я повторю подробное описаніе и размѣры нашего экземпляра, пользуясь 2-мъ дополненіемъ къ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“.

Вся голова и шея, равно какъ нижняя часть туловища съ нижними хвостовыми покровами, штанинами и голенями горохово-желтые одноцвѣтные, при томъ на груди болѣе темнаго оттѣнка, а на подхвостникѣ, внутренней сторонѣ штанинъ и плюсенъ свѣтлѣе. Опереніе здѣсь вездѣ новое. Верхушки перьевъ, покрывающихъ грудь, имѣютъ ели обозначенныя сѣрыя клиновидныя пятна. Однако этихъ пятенъ не много и далѣе на бокахъ и животѣ опереніе одноцвѣтное. На спинѣ и на покровахъ крыльевъ тоже преобладаетъ свѣтлая окраска. Каждое отдѣльное перо имѣетъ лишь одно центральное матово-черновато-сѣрое поле съ очень широкой свѣтлой желто-бѣлой каймой. Свѣтлая полоса на крыльяхъ существуетъ и верхушки второстепенныхъ маховыхъ также свѣтлыя, грязно-желтаго цвѣта, съ слабымъ сѣровато-бурымъ оттѣнкомъ. У болѣе крупныхъ перьевъ спины и плечъ центральныя пятна увеличиваются, а самыя длинныя плечевыя почти одноцвѣтныя, бурыя (цвѣта сепіи). Хвостъ имѣетъ ту же окраску, безъ поперечниковъ (даже снизу).

Здѣсь я привожу размѣры нашего экземпляра (въ миллиметрахъ):

Клювъ отъ конца до основанія, прямое измѣреніе .	41	
„ по дугѣ.	60	
Высота клюва надъ ноздрями	24	
Общая длина.	550	по Гомейеру
Длина хвоста	230	245
„ крыла.	490	520
„ плюсны.	106	
Средній палецъ безъ когтя	61	60
Внутренній „ „ „	36	34
Наружный „ „ „	40	46

№ 309. Aquila imperialis Bechst. Пара, убитая въ мартѣ 1882 года у Тифлиса, имѣетъ нарядъ 5-го года (Орнитологическая фауна Кавказа, стр. 64, Мензбиръ томъ II, стр. 133). Эти орлы неслись у насъ нѣсколько разъ въ неволѣ; послѣдній случай былъ въ этомъ (1898) году; съ 24 марта по 16 апрѣля они снесли три яйца № 309, f.

№ 310. Aquila fulva L. Кавказскіе экземпляры почти всѣ типичные A. fulva, только № 310 f представляетъ изъ себя A. chrysaëtos. Это ♀, убитый близъ Тифлиса въ началѣ ноября 1898 года. Въ большой вольерѣ въ продолженіи 20 лѣтъ живетъ одна самка, которая три раза несла яйца: въ 1892 и 1896 годахъ раннимъ утромъ находили лишь разбитыя скорлупы. Въ теченіи марта 1897 года было найдено постепенно 4 цѣльныхъ яйца № 310 e.

№ 315. Gyps fulvus Briss. 24. II. 96 снесла въ неволѣ одно яйцо.

№ 316. Vultur monachus Gml. снесла 6. III. 98 въ неволѣ одно яйцо.

STEGANOPODES.

№ 319. Pelecanus minor Rüpp. Съ 1880 года мой матеріалъ по этой птицѣ не увеличился; то что я написалъ и нарисовалъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ стр. 377 основывается на трехъ экземплярахъ. Проф. Мензбиръ соединяетъ (т. I, стр. 824)

P. minor съ P. onocrotalus. Яйцо доставленное 11 марта 1880 года съ Акуши я отношу къ P. minor; его измѣренія слѣдующія: наибольшая высота 87 mm.; наибольшая ширина 58 mm.

ANSERES.

№ 330. Oidemia fusca L. Что этотъ видъ гнѣздится на озерахъ Армянскаго плоскогорья, лежащихъ на высотѣ 6300', доказываетъ нахожденіе кладки на озерѣ Табицхури (принадлежащемъ къ имѣнію Боржомъ). Не смотря на то, что яйца были найдены очень поздно, именно 15/27. VIII. 95, онѣ были еще мало насижены, что объясняется конечно тѣмъ, что маленькій островъ на которыхъ лежатъ мѣста гнѣздовья, были часто посѣщаемы браконьерами, которые тамъ противузаконно охотились. Тамъ же гнѣздится и Fulica cristata.

№ 337. Ублюдокъ отъ дикаго ♂ Anas boschas и ♀ одичалаго Cairina moschata подтвержденъ въ 1888 г. А. Пихлеромъ въ Аграмѣ и это опредѣленіе служитъ поправкой замѣчанія г. Богданова касательно моего экземпляра.

HERODII

№ 360. Platalea leocorodia L. Въ коллекціи г. Шелковникова въ Геокъ-Тепе, не далеко отъ станціи Евлахъ (Нижняя Кура) между 6 набитыми экземплярами находится старая ♀ убитая 27. VI. 93 замѣчательно маленькаго роста. Я получилъ слѣдующія измѣренія этого экземпляра.

Длина клюва отъ начала лба	122 mm.
Наибольшая ширина клюва.	37 „
Длина голой части предплюсны	70 „
„ плюсны.	134 „
„ средняго пальца безъ когтя.	71 „
Голая глотка по срединѣ.	54 „
Тотъ же размѣръ у типичной формы	96 „

У этой птицы передній край клюва болѣе округленъ, чѣмъ у другихъ, сверху только едва морщинистъ. Колпицы лѣтомъ очень обыкновенны въ этой мѣстности. Бываютъ стаи состоящія болѣе чѣмъ изъ 200 штукъ. Въ ихъ желудкахъ находятъ головастиковъ, личинокъ Cybister, также и медвѣдокъ.

№. 368. Bubulcus ibis Hasslq. Большія гнѣздовья этой птицы находятся недалеко отъ имѣнія Геокъ-Тепе въ болотахъ (наурахъ) Полныя кладки бываютъ въ концѣ апрѣля. Молодые, пойманные около конца іюня, при мясной пищѣ прекрасно выдерживаютъ неволю·

COLUMBAE.

№ 383. Pterocles arenarius Pall. Парочка степныхъ рябковъ живетъ въ вольерѣ съ 1893 года. Въ 1895 и 1897 годахъ въ первыхъ числахъ іюня самочка начинала нестись, но отъ нея удалось взять только 6 цѣльныхъ яицъ остальныя были разбиты.

GALLINAE.

№ 386. Megaloperdix caucasica Pall. Самки съ Лабы, которыхъ купилъ я изъ

наслѣдства Краткаго, имѣютъ большія насѣдныя пятна на животѣ. Только въ послѣднее время удалось доказать нахожденіе этого вида, хотя какъ рѣдкость, на аджаро-имеретинскомъ водораздѣлѣ. Результатомъ стараній **Е. И. Выс. Наслѣдника Цесаревича Георгія Александровича** лѣтомъ 1897 года были доставлены три экземпляра съ высотъ Дидъ-Магалъ, не далеко отъ Памицъ-цхаро, лежащихъ на высотѣ около 9300' въ хребтѣ этихъ горъ, въ разстояніи около 6 верстъ на западъ отъ Сикарскаго прохода. Препараты, крыло и черепъ подъ № 386 h происходятъ отъ птицы, которая была убита тамъ въ іюлѣ 1897 г. а.

GRALLAE et LIMICOLAE.

№ 411. Grus virgo L. Старая самка о которой я подробно говорилъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 311, жива еще до сихъ поръ, слѣдовательно живетъ у меня уже 26 лѣтъ. Въ продолженіи этого времени она четыре раза клала жировыя яйца. Сперва 2 яйца съ 30. IV по 4. V. 79 года. Оба яйца снесенныя въ маѣ 1883 года были разбиты; по одному, изъ снесенныхъ въ маѣ 1895 и 1897 годовъ, находятся въ музеѣ. № 411 c, d, e. 17 ноября 1898 г. пришлось убить эту бѣдную птицу. Она болѣе не могла стоять на ногахъ и не была въ состояніи ѣсть безъ посторонней помощи.

№ 414. Porphyrio poliocephalus Lath. Зибомъ (Seebohm) первый установилъ настоящее систематическое положеніе кавказской султанской курицы. У прежнихъ русскихъ зоологовъ отъ Палласа, Эверсманна и Кесслера она была извѣстна подъ именемъ P. veterum Gml. и P. hyacinthinus Temm. Богдановъ привелъ ее подъ именемъ Porph. veterum, я послѣдовалъ его примѣру и далъ въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 299—302 подробное описаніе этой птицы, а на таблицахъ XXI и XXIV—изображеніе ея и ея яицъ. Только Зибомъ въ 1884 году опредѣлилъ ее вѣрно какъ индійскій видъ P. poliocephalus Lath.

№ 467. Scolopax rusticola L. Въ послѣднее время было открыто, что вальдшнепы гнѣздятся въ узкомъ ущельѣ Куры выше Боржома, 6/18. V. 98 около Ликанъ были пойманы молодыя птицы почти совершенно выросшія. Они имѣли молодой нарядъ почти на всемъ тѣлѣ, только на затылкѣ и задней сторонѣ шеи черезъ выростающія перья еще былъ видѣнъ пухъ.

GAVIAE.

№ 476. Larus cachinnans Pall. Что касается окраски спины, то я могу только подтвердить сказанное мною въ „Орнитологической фаунѣ Кавказа“ на стр. 378 и слѣд. И на восточномъ берегу Каспійскаго моря мы (R. и W.) видѣли также не темный цвѣтъ спины. Также экземпляръ купленный у Шлитера съ мѣстонахожденіемъ „Петровскъ“ совершенно сходенъ съ моими Ленкоранскими экземплярами. Я считаю L. cachinnans и L. leucophaeus за одно и тоже.

KURZE BEMERKUNGEN ÜBER DIE AUFGEFÜHRTEN VÖGEL.

PASSERES.

Die Drosseln geben mir nur zu folgender Bemerkung Veranlassung:

№ 8. Turdus merula L. r im Februar bei Aschabad erlegt, hat die Maasse 255$^{mm.}$ total, Schnabel auf der First 23$^{mm.}$, Flügelbug bis Spitze 125$^{mm.}$, ist also typisch und nicht maxima, welche letztere ich nur als Grössen Varietät betrachte.

№ 9. Turdus torquatus alpestris C. L. Brehm. i—m kann ich artlich von T. torquatus nicht trennen und erkenne ihr mit Tschusi, Seebohm und Prazák nur die trinäre Benennung zu.

№ 12. Cinclus aquaticus L. Bei nochmaliger Durchsicht der Cinclus Suite finde ich das bestätigt, was ich in der Ornis cauc. pag. 273 sagte. In der Vertheilung der braunen Brustfärbung und in der Intensität dieses Colorites sind bei meinen kauk. Expl. keine feste Grenzen zu ziehen. Bald schliesst sich an die weisse Zone, deren Breite ebenfalls nicht constant ist, das matte Schwarz von C. melanogaster, bald die bleiche bräunliche Farbe von C. caschmiriensis. Die Schnabellängen schwanken ebenfalls. In der Gesammtgrösse stehen meine C. melanogaster den schwedischen Vögeln nahe. Bei № 12 d-i stimmt die Grösse zu C. caschmiriensis, die Brustfärbung zu C. melanogaster, wenn das Letztere nicht der Fall wäre, so könnte ich diese Expl. alle zu C. caschmiriensis zählen. Das neuerdings von Sarudny erhaltene persische ♂, 12 n repräsentirt die typische Form von C. caschmiriensis.

Ich betrachte diese Cinclus Arten nur als Formen von C. aquaticus, der freilich ganz typisch im Kauk. nur selten vorkommt. Dresser (Supl. Part. 1 Jan. 95) trennt die Kaukasier artlich als C. caschmiriensis Gould. sagt aber, dass er sie nur für eine **Localform** von C. melanogaster halte. Blanford behandelt die Perser nur als C. aqt. vart. caschmiriensis.

№ 25. Pratincola rubicola L. Bei der nochmaligen Durchsicht meiner Suite von Pratincola rubicola habe ich mich wiederum davon überzeugt, dass es Uebergänge vom westlich lebenden typischen Vogel zur Form P. Hemprichi giebt. Die Breite der weissen Schwanzzone ist nicht bei allen Vögeln gleich, auch dass Weiss der Bürzelfedern ist bisweilen nur minimal und getrübt vorhanden. Nach den Original Signaturen, welche sich an Exemplaren Satunins befinden, die Prof. Mensbier bestimmte, erkennt derselbe solche Uebergänge an, da er sie als P. Hemprichi intermedia bezeichnete. Solche Vögel haben nur eine Spur von Weiss an der Schwanzwurzel, dagegen die Bürzelfedern klar weiss und die unteren Decken an der Flügelbeuge schwarz. Meine typischen Vögel von P. rubicola stammen unzweifelhaft aus der Zugzeit. An den mir vorliegenden Jugendkleidern aus Transkaspien (25 k, l, m) und dem älteren ♀ n haben die Schwanzfedern keine Spur von Weiss an der Basis. Die typische Form muss demnach wohl ausnahmsweise in jenen Gegenden brüten.

Den grössten Theil meiner sonstigen kauk. Pratincola Expl. müsste ich, wenn wir die schwarze Färbung der unteren Federn des Handgelenkes gelten lassen wollen zu P. maura

Pall. zählen, aber alle stimmen sonst in Folge der Vertheilung von Weiss und Schwarz auf den Schwanzfedern zu P. Hemprichi, denen ich sie nach dem Vergleiche mit revidirten Exempl. zuzählen will. Nur ein Expl. von Kumbaschinsk (25 q) entspricht vollkommen P. Hemprichi. Das Verzeichniss giebt Auskunft über die vermittelnden Formen mit einfarbigem Schwanze, oder doch nur einer Spur von Weiss an der Basis (25 r bis bb) wobei zu bemerken, dass die Expl. Satunins von Prof. Mensbier revidirt und signirt wurden. Die Suite 25 cc bis ss gehört nach der Schwanzzeichnung zu P. Hemprichi, doch ist bei allen Expl. die untere Seite der Handwurzel einfarbig schwarz.

№ 29. Ruticilla ochrura Gml. Unter den Rothschwänzen ist das Expl. 59 g von besonderem Interesse. Es ist R. ochrura deren seitliche Bauchfedern keine Spur von Rostfarbe besitzen, sondern das Grau von R. tithys, der mattschwarze Rückenmantel ist aber vorhanden. H. Lorenz, von welchem ich das Stück erhielt, signirte es als R. ochrura, es stammt von der Nordseite des Gr. Kaukasus.

№ 30. Ruticilla rufiventris Vieill. Zu bemerken ist, dass am indischen Expl. die gesammte Rückenzone tief schwarz ist, bei 30 a (Sard.) ist die ganze obere Seite grau bräunlich, bei 30 b (R. W.) dunkel aschgrau. Die intensive Rostfarbe der unteren Seite ist bei allen Exemplaren gleich stark und ebenso ihre Zonenbreite.

№ 33. Ruticilla mesoleuca Ehrb. 33 d und e besitzen nur eine Spur von Weiss am Grunde auf den oberen Flügeldecken. Im Jugendkleide ist es nicht immer angedeutet. In Borshom brüten beide Formen, typische R. phoenicura und R. mesoleuca unter einem Dache.

№ 36. Cyanecula suecica L. 36 t ist ein auf dem Zuge bei Tiflis erlegtes altes Blaukehlchen, welches nur eine ganz geringe Spur von Braun auf dem blauen Kehlfelde hat und viel näher der C. suec. Wolfii, als der C. suec. coerulecula steht.

№ 47. Sylvia curruca Lath. Sarudny hält die artliche Sebstständigkeit von Sylvia minuscula Hume (pag. 90) und S. althea Hume aufrecht, sagt aber selbst, dass es Uebergangsformen zu S. c. affinis (pag. 95) giebt, welche er als Hybride zwischen beiden betrachtet. Ebenso spricht der Autor (pag. 99) von Hybriden zwischen S. althea und S. c. affinis. Die Längenverhältnisse der Schwungfedern erster Ordnung schwanken bei beiden Formen. Prof. Mensbier spricht (pag. 960) bei Gelegenheit seines Artikels über S. curruca von 4 nahen Formen. Zwei davon kommen dem europäischen Russland zu (S. curruca und S. c. affinis) die beiden anderen gehören dem Aralo-Kaspischen Gebiete und Turkestan an S. minuscula und S. althea). Ich schliesse mich der Ansicht des Professors an.

№ 54—60. Phylloscopus. In Bezug auf die Laubsänger bin ich durch Original Exemplare von Herrn Sarudny im Stande gewesen meine Transkaspier nochmals zu verificiren. Anderseits erhielt ich durch Herrn Satunin kaukasische Exemplare, welche Prof. Mensbier bestimmt hatte. Auch von der Sammlung des Herrn Lorenz lagen determinirte Exemplare von der Nordseite des Gebirges aus den Umgegenden von Pjatigorsk vor. Bis auf zwei kleinwüchsige Phylloscopus Individuen konnte ich alles unterbringen. Schwingen 2—8, oben beide mehr grün als braun, das eine mit Gelb auf der Brust, das andere mit licht Graubraun. Bis auf Weiteres lege ich diese beiden Expl. zur Seite ohne sie in den Katalog aufzunehmen.

Der in der Ornis cauc. pag. 235 sub. № 134 als Phylloscopus plumbeitarsus Swinh. angeführte Vogel (E. v. Homeyers Bestimmung) ist Ph. nitidus Blyth und im Katalog № 58 c als solcher jetzt placirt.

Was die durchweg dunkle Varietät von Phylloscopus rufus obscurus anbelangt, № 54 oo, welche ich sub 131 pag. 233 der Ornis caucasica erörterte, so kann ich diesen Vogel nicht

anders placiren, aber das Kolorit auf Tafel XIII ist zu grünlich ausgefallen. Untenher ist das Exemplar überall recht intensiv rauchgrau, oben mehr bräunlich als grünlich.

Auch bei meinen diesmaligen Untersuchungen der Schwingenverhältnisse habe ich mich davon überzeugt, dass die Schwankungen bei den verschiedenen Arten recht bedeutend sind und von der Norm in vielen Fällen mehr oder weniger abweicheu, sie allein können bei dem Bestimmen nicht maassgebend sein.

№ 77. Locustella straminea Sev. Wird von Mensbier l. c. pag. 868 nur als Form von L. locustella behandelt, während Dresser sie noch als selbstständige Species trennt (Supl. Part II).

№ 91. Aegithalus pendulinus L. typ. fehlt dem Südwestufer des Kaspi keineswegs 2 Expl. vom Maerz 1886 (№ 91 b, c) von der Insel Sari zeigen die obere Kopf-und Nackenfarbe durchaus typisch, nämlich rein weiss, bei № 91 d zieht der Ton in's Aschgraue.

Die richtige Aeg. castaneus Severz. besitze ich nur aus Transkaspien.

№ 96. Acredula irbyi caucasica Lor. Ich habe mir, wie man aus dem Verzeichnisse ersieht, eine grosse Suite von der kaukasischen Schwanzmeise verschafft. Ich kann nach den Expl. 96 c und d den directen Anschluss an typische Ac. irbyi nachweisen. Ich füge auch das von H. Dresser erhaltene Exemplar von Acredula rosea ohne Bedenken zu A. irbyi, meine Augen können bei dem Vergleiche keine erwähnenswerthen Unterschiede wahrnehmen und der Vogel schliesst sich besser an A. irbyi als an A. caudata typ. Es scheint, dass in dem Alburs System die kauk. Schwanzmeise nur selten vorkommt. Fast Alles von dort Erhaltene ist die kleinere, starkschnäblige Ac. tephronota.

№ 97. Cyanistes coeruleus L. Die Exemplare von Borshom sind alle grosswüchsig. Die von der unteren Kura, Kumbaschinsk und Lenkoran kleiner und ein wenig heller.

№ 101. Parus major L. Die Exemplare von Borshom sind wahre Riesen, ich messe:

Total	153mm.
Schnabel auf der First	10mm.
Flügel von Bug bis Spitze.	73mm.
Schwanz.	69mm.
Tarsus.	20mm.

№ 103. Parus transcaspius Sard. Das Originalexemplar, ♂ mit Sar dny's Bestimmung zeichnet sich nur durch einen etwas intensiveren grünlichen Anflug auf dem grauen Mantel und an den Brustseiten aus. Auch ist das Schwarz der Kehle und unteren Halsseite nicht so stark entwickelt wie an meinen Expl. von P. cinereus Vieill.

№ 105. Parus phaeonotus Blanf. Die Expl. von Talysch sind kleiner als die centralkaukasischen, bei 105 l ist das Weiss im Nacken fast ganz verschwunden auch fehlen diesem Vogel die weissen Endtupfen am Ende der oberen Flügeldecker vollkommen. Auch bei № 105 i findet dasselbe statt. Auch Dresser vereinigt, wie ich, im Suppl. Part III. P. Michalovskii Bogd. mit P. phaeonotus, wie ich das schon 1884 in der Orn. cauc. pag. 139 gethan habe.

№ 110. Sitta syriaca Ehrb. Anlangend der braunlichen Farbenzeichnung der Schwanzfedern will ich nur bemerken, dass meine Kaukasier entweder garnicht davon, oder nur eine Spur auf der inneren Fahnenfläche haben. Dagegen entsprechen die Transkaspier in dieser Hinsicht vollkommen der S. Neumayeri, sind auch auf der Rückenseite im Grau um einen Ton heller und stärker im Wuchse.

№ 111. Budytes flavus L. In der Suite der gewöhnlichen gelben Bachstelze finde ich bei nochmaliger Durchsicht keine scharfen Grenzen zwischen B. flavus, cinereocapillus, borealis (viridis), es giebt auch Individuen, welche, was die Kopfplatte anbelangt, halb borealis und halb melanocephalus sind (112 o).

№ 112. Budytes melanocephalus Licht. Mot. xanthophrys Sharpe, welche nach 2 Expl. von Batum beschrieben wurde, ist zwar von Dresser (Supl. Part. IV.) wieder artlich getrennt, doch vereinigt Prof. Mensbier (l. c. pag. 776) die gelben Stelzen B. Feldeggi, paradoxa und xanthophrys alle, da die Unterschiede gering und nicht beständig sind und sie sich auch geographisch nicht ausschliessen.

№№ 114—115. Budytes citreolus Pall. und **B. citreoloides Hodgs.** Nach dem geringen mir vorliegenden Material über Budytes citreolus Pall und B. citreoloides und nach Sarudny's Notizen muss ich letztere artlich trennen. Das von Herrn Sarudny erhaltene Exemplar, ein altes Männchen, hat den gesammten Rückenmantel tief schwarz, was den Vogel von B. citreolus scharf scheidet.

№ 117. Motacilla alba L. Das mir vorliegende Material von Mot. alba habe ich nach den vorhandenen Originalbestimmungen von den Herrn Mensbier, Sarudny und Lorenz nochmals durchmustert und mich dabei davon wiederum überzeugt, dass es weder für die Vertheilung des schwarzen Colorits am Kopf und Hals noch für das mehr oder weniger entwickelte Weiss auf der oberen Flügelseite **feste** Grenzen giebt. Ich kann daher die unter № 117 aufgeführten und näher bezeichneten Exemplare nur als Formen von M. alba betrachten, sowohl von M. baicalensis als auch von M. dukhunensis giebt es vermittelnde Uebergänge zur typischen M. alba. № 117 gg und 117 hh bezeichne ich nach dem indischen Original Expl. als M. luzoniensis, beides sind Winterkleider und absolut im Colorit identisch. Ebenso sind die beiden von Tankré erhaltenen Expl. von M. ocularis № 117 ii, kk, von denen des Herrn Lorenz sub M. dukhunensis № 117 ee, ff, erhaltenen nicht zu unterscheiden. Prof. Mensbier hat übrigens in seinem Artikel über Motacilla alba (T. II pag. 784—788) M. dukhunensis nicht erwähnt, er spricht nur von M. baicalensis, die sich ebenfalls durch vieles Weiss auf der oberen Flügelseite auszeichnet.

№ 119. Motacilla personata Gould. Auch Dresser hat neuerdings (Supl. Part. IV) sich über die vermittelnden Formen zwischen M. personata und alba ausgespro hen, welche M. personata persica Blnf. repräsentiren, er bemerkt noch ausdrücklich: „the variations inter se of this form are great".

№ 124. Anthus obscurus Lath. Bei nochmaliger Vergleichung von № 124 d ♀ ad. mit dem schwedischen Vogel sub 124 b kann ich beide voneinader nicht unterscheiden. Die Anhaltspunkte welche Blanford für das Vorkommen dieser Art bei Schiras und Ispahan giebt, sprechen dafür, dass sie, die eigentlich der N. W. Küste Europas und dem Norden angehört, vereinzelt sich auch östlich und gegen S. findet. Wäre mein Vogel jung, so könnte ich ihn wohl zu A. spinoletta juv. ziehen, aber er ist alt und unterscheidet sich gut vom Wasserpieper.

№ 126. Anthus Richardi Vieill. Unter den Piepern muss ich in Bezug auf Anthus Richardi Vieil. folgende Berichtigung für den Artikel in der Ornis pag. 215 machen. Bei den Exemplaren von Anthus campestris № 125 ee bis ii stimmt Alles gut zu A. Richardi. nämlich die verhältnissmässige Kürze der Hinterschwingen und die bedeutende Länge des Spornes, aber die Ausmessung des Tarsus giebt doch nur 1 Zoll, an zweien Exemplaren mit einem kleinen Plus. Das Colorit der Brust ist nicht maassgebend. Ich habe daher die betreffenden Expl. schliesslich doch nur als Anthus campestris signirt.

№ 137. Lanius phoenicuroides Sevrz. № 137 a—i. Ich halte die von manchen Ornithologen artlich getrennten Würger: Lan. Karelini Bogd., Romanovi Bogd. und auch isabellina H. et Ehr. nur für Formen der erst genannten Art. Es handelt sich bei ihnen weder um constante Färbung, noch um constante Spiegelgrösse. Die erstere geht auf Kopf und

Nacken vom getrübten Aschgrau in Lehmgrau und hellem Zimmetbraun (auf dem Kopfe ♂) über, bei L. isabellina sehe ich nur ein etwas helleres Gesammtcolorit, so dass z. B. die ♀ von L. isabellina und L. Karelini, wenigstens bei meinen Exemplaren, nicht zu unterscheiden sind.

№ 138. Lanius Raddei Dresser. Im Supplement zu seiner „History of the birds of Europe" Part. IV. August 1895, pag. 171 und 172 setzt Dresser die Gründe auseinander, weshalb er die artliche Selbstständigkeit dieses Würgers aufrecht erhält. Ihm stimmt P. Schuschkin bei, von anderen Autoritäten, wie Pleske, Bianchi, Schalow ist der Vogel zu L. Bogdanovi gezogen. Mein Original Exemplar ist in der Sammlung Dressers geblieben. Nach ihm sind die Abbildungen für „die Vögel Transcaspiens von R. et W." für den „Ibis 1889". und für den Supplementband des Dresser'schen Werkes gemacht worden.

№ 141 und **142. Lanius Grimmi Bogd.** und **L. assimilis L. et A. Brehm.** Wenn ich nach Sarudny's Beispiel diese beiden gesondert aufführe, so muss ich doch offen gestehen, dass nach meinem freilich nur geringen Material sie mir als fast identisch erscheinen. Das von H. Sarudny erhaltene Expl. von L. Grimmi weicht sogar in der Grösse nicht von L. assimilis ab.

№ 144. Lanius rapax Brehm. Mit dem Original Expl. von Lanius borealis europaeus Bogd.=L. rapax, welches ich von Herrn Sarudny erhielt, stimmen die drei kaukasischen Vögel sub № 144 a, b, c genau, namentlich auch in dem geringen Umfange des Spiegels, überein, weshalb ich sie danach signirte.

Auch bei dieser „Art" wird man bei grösserem Material mit der Bestimmung oft in Verlegenheit kommen. Prof. Mensbier schreibt Bd. II pag. 732: „Es kommen alle möglichen Uebergänge von diesem Würger zum gewöhnlichen grauen (L. excubitor) vor und in einigen Fällen wird man diese vermittelnden Individuen als Kreuzungen der beiden nahen Formen erklären können. Die Maasse stimmen zu denen des gewöhnlichen grauen Würgers".

№ 148. Muscicapa semitorquata E. v. Hom. E. v. Homeyer hat nach dem von mir erhaltenen Lenkoran Material diesen Fliegenfänger als Art aufgestellt. Ich habe über die mir damals vorliegenden Expl. pag. 286 meiner Ornis ausführlich gesprochen und auf die Mittelstellung derselben zwischen M. atricapilla und M. collaris aufmerksam gemacht. Hier also nur soviel, dass das einschneidende Weiss an den Halsseiten auch bei alten Männchen oft sehr gering, ja fast Null, ist und dass die innere Fahne der äussersten Schwanzfeder vor dem Ende gewöhnlich einen grösseren oder kleineren matt grauschwarzen Flecken bei stets weissem Schafte zeigt. Dass der Vogel am S. Ufer des Kaspi überwintere, wie Prof. Mensbier pag. 700 angiebt, ist mir nicht bekannt geworden. Alle meine Exemplare von dort wurden von Mitte Maerz bis Mitte April auf dem Zuge beschafft. Bis auf № 148 g stammen auch die im Katalog aufgeführten Exempl. vom Zuge. Dass die Art im Kaukasus brütet habe ich schon in der Ornis gesagt. Die häufigste Fliegenfänger Sp., auch als Brutvogel, ist Erythrosterna parva, Buchenwälder bis zu 4000' Höhe bevorzugt sie im Sommer.

№ 172. Passer domesticus L. Drei Exemplare vom Haussperling in recht kräftigem Wuchse № 172 bb, cc und dd brachte H. Flöricke von Kumbaschinsk, 20 Kl. nördlich von Lenkoran mit, bb weist am ganzen Körper ausgebildeten Melanismus auf, die ganze untere Seite ist tief schwarz, Wangen und Halsseiten dunkel schiefergrau. Die beiden anderen Exemplare sind wenig heller.

178. Pyrrhula rubicilla Pall. Die Suite meiner Dompfaffen № 178 zerfällt in 2 Formen. Die erste von ihnen enthält die Exemplare von 178 bis 178 r incl. Alle diese sind starkwüchsig und haben die schwarze Kopfplatte bis tief in den Nacken. 178 s und t sind typische P. vulgaris Temm., bei ihnen endet das Schwarz der Kopfplatte auf dem Hinter-

haupt, bei u und v geht es schon etwas tiefer, bei x ist es normal bei y, z von der N. Seite, die ich von H. Lorenz als P. vulgaris erhielt, geht es etwas über das Hinterhaupt hinaus. Das Roth der letzteren beiden ist von dem der grosswüchsigen P. coccinea nicht zu unterscheiden. Eine Suite von 10 Expl. beider Geschlechter, welche mir neuerdings von Herrn Sarudny gesendet wurde und welche von Orenburg und Pskow stammt, repräsentirt Pyrrh. coccinea. Die Vögel sind vollkommen identisch mit den sub № 178 a bis m aufgeführten, welche bei Tiflis und Borshom gesammelt wurden. Auch in Bezug auf das leuchtende Roth der Unterseite giebt es keinen Unterschied. Ein wenig matter nur ist diese Färbung bei einem ♂ (178 m [1]), welches neuerdings bei Borshom erlegt wurde und welches genau zu einem schwedischen Vögel stimmt.

Ich mache darauf aufmerksam, dass alle meine kauk. Expl. von P. rub. major Wintervögel sind. Als Brutvögel dagegen P. vulgaris nur № 178 x und zwar von der Baumgrenze in Talysch erwähnt werden konnte.

Gerne gebe ich zu, dass ich, wie Prof. Mensbier mehrfach gelegentlich in seinem Werke „die Vögel Russlands" und auch anderweitig mittheilt, die Fähigkeit artlich so zu unterscheiden, wie es heute zu Tage viele Zoologen thun, nicht besitze. Obgleich ich im Verlaufe eines halben Jahrhunderts meine Augen nicht allein an Vogelbälgen im Studirzimmer, sondern auch in der Natur an allen möglichen Objecten übte, so bin ich doch nicht z. B. dazu gekommen die Würger aus der Gruppe des L. excubitor, und auch nicht die Dompfaffen gleich manchen anderen Vogelspecies **artlich scharf** zu trennen. Man möge mir diesen Mangel an Erkenntniss grossmüthig verzeihen.

№ 211. Galerita cristata arenicola Tristr. № 211 n von Tunis unterscheidet sich nur im Colorit der oberen Körperseite, welches rostiger erscheint als bei dem typischen Vogel und kaum von dem bei G. magna und macrorhyncha üblichen abweicht. Mein Expl. von Galerita macrorhyncha (Tunis) stimmt in jeder Hinsicht, in Schnabelstärke und Färbung zur G. magna von Aschabad № 212. Ich füge es deshalb in die Suite dieser Species ein.

№ 214. Otocorys alpestris L. Die zahlreichen Otocorys Exemplare gruppiren sich je nach der Entwickelung des schwarzen Gefieders an den Kopf-und Halsseiten und auf der Brust in vier Formen. Es liegt hier eine Parallelerscheinung vor, wie wir sie ähnlich bei der weissen Bachstelze beobachten. Wäre der Abschluss des seitlichen Gesichtsstreifens bei allen Exemplaren typisch, d. h. bei Otoc. alpestris und O. Brandti am Halse scharf abschliessend und nicht bis zum schwarzen Felde der Brust reichend; dagegen bei Otoc. penicillata, larvata und albigula damit ohne Unterbrechung verbunden, so müsste man natürlich trennen. Diese Schärfe der Umgrenzung findet aber nicht bei allen Exemplaren statt. № 214, v, w, z sind solche. Prof. Mensbier verificirte z, ein ♀, und signirte penicillata, an ihm ist das seitliche Schwarz mit dem der Brust nicht vereinigt, die trennende gelbgraue Zone ist zwar nur schmal, aber sie ist da. Auf das helle Schwefelgelb der Kehle lege ich kein Gewicht, Otoc. Brandti besitzt es entweder garnicht, oder im leisesten Anfluge. Am mächtigsten kommt das Schwarz bei Otoc. albigula zur Entwickelung, wogegen der weisse Kehlfleck auf ein Minimum reduzirt erscheint № 214 tt repräsentirt solchen Vogel im ganz vertragenen Sommerkleide mit sehr breitem pechschwarzem Brustfelde, den der beiderseitige Halsstreif gerade noch erreicht. Betonen will ich, dass Otoc. penicillata aus dem kauk. Hochgebirge gewöhnlich starkwüchsig ist, doch giebt es auch Exemplare (214 mm), welche der typischen Otoc. alpestris in der Grösse ebenbürtig sind. Das Colorit der Rückenseite hängt wesentlich vom Alter des Vogels ab. Die Exemplare der typischen Otoc. alpestris halte ich für Vögel welche im Winter aus dem Norden heranzogen, sie wurden alle von Decb. bis Anfang Maerz erlegt. Dagegen kommt Otoc. penicillata im Winter wenigstens zum grossen

Theil vom Gebirge herab und geht im Frühlinge wieder hinauf, wo wir die Art auch über der Schneelinie antreffen.

№ 219 und **220. Calandrella brachydactyla Leisl.** und **C. pispoletta Pall.**, trenne ich die beiden typischen Formen, so muss ich für 219 p. q, r, s die vermittelnde Form mit normalem Schnabel von C. brachyd. und Hinterschwingen von C. pispoletta, für 219 t mit normalen Schwingen von C. brachydactyla und Schnabel von C. pispoletta notiren. Bei 220 m, n, o sind die Hinterschwingen normal C. pispoletta, der Schnabel C. brachydactyla.

№ 223. Sturnus vulgaris L. Ausser den 115 Staar Expl. der Sammlung wurden im Verlaufe der Jahre wohl ebensoviele präparirt und von mir versendet und verschenkt. Alle diese kaukasischen Vögel lassen sich in 6 Hauptgruppen theilen, in denen man bei den alten Männchen im Hochzeitskleide die Differenzen im glänzenden Colorit von Kopf, Hals, Mantel und oberen Flügeldecken etc. meistens scharf auseinanderhalten kann, was bei den Weibchen und jüngeren Vögeln schwerer ist. Doch kommen auch bei der 1ten Gruppe, den typischen Staaren, Exemplare mit Anklängen zu einer anderen Form vor. So besitzt № 223 c als S. vulgaris typicus schon etwas von S. Poltorazkii, das ist auch bei № 223 e der Fall.

№ 223 a^1, b^1, c^1 und a^2 sind Original Exemplare, welche ich mit den Bestimmungen als S. Menzbieri und S. Sophiae von Herrn Sarudny erhielt und über die Beständigkeit ihres Colorites nicht urtheilen kann.

№ 223 a^3, b^3 repräsentiren den typischen S. purpurascens Gould; in der 8ten Gruppe der Sammlung befinden sich von g^8 bis k^8 vier Vögel, welche zwischen caucasicus und purpurascens stehen, es sind Weibchen im Herbstkleide und nicht stark prononcirter Färbung.

№ 223 a^4—n^6 bietet eine lange Suite von St. Poltorazkii Finsch, zum grössten Theile in deutlich ausgeprägtem Colorit.

№ 223 a^7—s^7 enthält den typischen St. caucasicus Lor.; daran schliessen sich von № 223 a^8—p^8 Uebergangsformen von St. Polt. mit St. cauc. von St. cauc. mit St. purp. und endlich von l^8 bis p^8 5 Vögel, welche von Prof. Mensbier als nicht typische St. cauc. bezeichnet wurden, die wir aber (R. K.) von den Exemplaren, die Lorenz von der Nordseite lieferte nicht zu unterscheiden vermögen.

Dresser kommt im Supplement Bande Part. V pag. 234 zu folgendem Schlussresultat seiner eingehenden Untersuchungen über die verschiedenen Formen der Staare: Sturnus unicolor ist artlich zu trennen.

Die anderen Staare können in zwei Gruppen gebracht werden, in solche, welche die oberen Flügeldecken grün oder stahlblau haben und in solche, welche die oberen Flügeldecken purpern haben.

Zur ersten Gruppe gehört: St. vulgaris und Menzbieri.

Zur zweiten Gruppe gehören: St. purpurascens, St. porphyronotus, St. Poltorazkii und St. caucasicus. Von diesen halte ich dafür (Dresser), dass man St. porphyronotus von St. purpurascens nicht trennen kann und dass St. Poltorazkii und St. caucasicus sehr nahe stehen zu St. purpurascens.

Der typische St. vulgaris ist in Transkaukasien ein seltener Vogel, wie es scheint kommt er nur im Winter und auf dem Frühjahrszuge vor, denn № 223 g, ist ein junger Vogel, der zwar in Lenkoran ausgebrütet wurde, aber auch wie 223 e schon an S. Polt. erinnert. St. Poltorazkii beherrscht der Zahl nach von 0—3000' Transkaukasien, zumal in seinem centralen Theile, er nimmt gegen Osten merklich ab, wo dagegen St. caucasicus vorwaltet. Dieser, so scheint es, prävalirt auch an der Nordseite des Grossen Kaukasus, von woher ich kein Expl. von St. Poltorazkii besitze.

№ 227. Corvus corone L. Die Beobachtungen welche seit 1886 über C. c. gemacht wurden, bestätigen das in der 3-t Fortsetzung zur Ornis caucasica („Ornis 1887. 4 Heft) Gesagte. Die Rabenkrähe ist ein seltener Vögel in den Tiefländern Transkaukasiens und zeigt sich nur jahrweise häufiger. Interessant ist der Bastard mit C. cornix von Petrowsk № 226 e, also am W. Ufer des Kaspi und zugleich am Ende des Nordfusses der Hauptkette.

№ 236. Garrulus glandarius L. und seine Formen. In seiner Abhandlung über das Variiren von Garrulus glandarius (Ornithologisches Jahrbuch. Jahrg. IV. Heft. 5 pag. 167—219) hat Otto Kleinschmidt in erschöpfender Weise die Veränderlichkeit der Häher auf deutschem Gebiete besprochen [1]). Er erwähnt der Fälle, in denen der deutsche Häher sich dem japanischen nähert, spricht auch nach meinen Mittheilungen in der Ornis caucasica (pag. 131 flgd.) von solchen G. Krynickii und G. hyrcanus, welche sich zu G. glandarius hinneigen. Seite 201 in der Anmerkung heisst es: „Es ist übrigens die Möglichkeit nicht ganz ausgeschlossen, dass wir es hier (bei G. Krynickii und G. hyrcanus) mit wirklichen Uebergängen zu thun haben und dass, wie Radde es will, die europäischen und ostasiatischen Häher zu einer Art gehören". Die artliche Selbstständigkeit von Garrulus Brandti hält der Autor aber aufrecht und erwähnt pag. 193 des besonders weichen Gefieders dieses sibirischen Hähers. Meine 3 Expl. ostsibirischen Ursprunges besitzen nur im Nacken die Federn etwas feiner und weicher als an den sonstigen Körpertheilen und es ist neuerdings durch Mensbier (l. c. p. II. pag. 495) nachgewiesen, dass im westlichen Theile des Permschen Gouvernements ausser dem typischen G. Brandti auch die vermittelnde Uebergangsform zum G. glandarius lebt. Diese Form (G. Severzowi) kommt auch im Kasanschen und Simbirskischen Gouvernement vor.

Als Endresultat seiner eingehenden Untersuchungen vereinigt Kleinschmidt alle schwarzköpfigen Häher zu einer Art und benennt die Formen (subspecies) trinär als:

Garrulus melanocephalus hyrcanus Blanf.
„ „ Krynickii Kalen
„ „ albifrons=atricapillus Geoffr.
„ „ cervicalis Rüpp. var. taeniura.

Garrulus glandarius hält der Autor für artlich verschieden und macht aus „der unendlichen Menge von Färbungsverschiedenheiten und Combinationen" fünf Varietäten (nicht subspecies), nämlich

Garrulus glandarius varietas rufina,
„ „ nigricans,
„ albida,
„ taeniura,
„ fascia a.

Ich gehe bekanntlich noch einen Schritt weiter und indem ich mich bei der Bezeichnung der dreinamigen Nomenklatur bediene wird Jedermann aus dem Kataloge ersehen, welche Form des Hähers ich meine. Damit ist der Hauptzweck in diesem und in allen anderen Fällen erfüllt. Was nun die Häher Suite des kauk. Museums anbelangt, so habe ich nur über die beiden Expl., welche Flörike 1896 dazu lieferte ein Paar Worte zu sagen. Es sind das 236 s und 236 gg, beide stammen von demselben Platze Kumbaschinsk, 20 klm. nördlich von Lenkoran. Das ist eine Localität, die noch nichts mit den geschlossenen Laubwäl-

[1]) Diese Arbeit hat in meinen Augen einen hohen Werth. „Der Autor hat sich bei allerpeinlichster systematischer Untersuchung einen freien Blick für allgemeine biologische Fragen erhalten (pag. 209 f.). Ihm ist die Natur keineswegs eine mechanische Werkstatt, wie manchen anderen der modernen Systematiker. „Die Thiere welche wir zu einer Art rechnen, sind nicht einander gleich. Unter meinen etwa 150 Hähern sind nicht zwei einander so ähnlich, dass ich sie nicht zu unterscheiden vermochte" sagt der Autor.

dern von Talysch zu thun hat, auch nichts mit dem Gebirge, sie liegt frei am Meere. Da leben nun wie die Exemplare beweisen G. Krynickii und G. hyrcanus unmittelbar bei und mit einander. 236 s repräsentirt den ersteren, 236 gg den letzteren. Prof. Mensbier schliesst seinen Artikel über Garrulus glandarius (l. c. II, pag. 494) mit folgenden Worten: „In Mittelrussland ist das Colorit der Häher sehr verschiedenartig. Bei manchen herrscht ein rothbrauner Ton vor, bei andern ein grau-weinbrauner. Aber ganz besonders wechselnd und verschieden ist das Colorit des Kopfes. Bei den einen hat er mehr oder weniger entwickelte rothbräunliche Färbung mit verschiedenen, oft nur sehr wenigen schwarzen Flecken, was sie dem G. Brandti nahe stellt. Bei anderen sind solche schwarze Kopfflecken sehr stark entwickelt, die Grundfarbe des Kopfes sehr viel mehr grau und schwarz; solche Exemplare nähern sich dem G. Krynickii. Es ist sehr wahrscheinlich, dass diese beiden Hähergruppen, die sich durch das Colorit unterscheiden im Verlaufe einer langen Reihe von Nachkommenschaften aus der Kreuzung von G. glandarius mit G. Brandti und G. Krynickii hervorgingen, wobei sich solche Hybriden wiederum in unbegrenzter Kombination auf's Neue kreuzten".

Mit diesem Ausspruche giebt Prof. Mensbier die vermittelnden Uebergangformen, welche weder das eine noch das andere sind, zwischen den beiden extremen gut zu unterscheidenden Arten zu. Von manchen anderen Vogelarten darf man ganz dasselbe behaupten.

PICI.

№ 244. Picus major L. f, g, h, i sind bei Tiflis gesammelte Buntspechte mit getrübter unterer Körperfärbung, namentlich stehen f und i dem typischen P. Poelzami schon recht nahe. Ebenso auch die beiden Buntspechte 244 ll, um welche im September bei Bakuriani erlegt wurden. Nachdem ich dieses nachgewiesen kann ich den typischen Picus Poelzami Bogd. doch nur als eine scharf prononcirte Form (subspecies) von P. major betrachten und folge dem Beispiele des Prof. Mensbier, welcher ihn freilich noch unter getrennter fortlaufender №, aber als Picus major Poelzami Bogd. aufführt. Alles Sonstige habe ich über diesen Specht in der Ornis caucasica pag. 310—311 gemeldet. Uebrigens hat Satunin neuerdings ein Weibchen von P. Poelzami (sehr klein) auch bei Tiflis (4. I. 97) erlegt.

№ 245. Picus syriacus Hempr. et Ehrb. Ich muss über das Vorkommen dieser Species ein Missverständniss beseitigen. In meiner Ornis caucasica heisst es pag. 313: „Ich kenne den Vogel nur von den Localitäten, wo auch P. major typicus verkommt" etc. Damit will ich aber nicht gesagt haben, dass er **überall** vorhanden ist, wo der grosse Buntspecht angetroffen wird. Ich wollte damit nur das Factum erwähnen, dass sich beide nicht ausschliessen. Bisjetzt ist für den Kaukasus P. syriacus nur im Centraltheile Transkaukasiens nachgewiesen. In dieser Weise will ich die Mittheilung Prof. Mensbiers sub 267 (pag. 356 Bd. II.) zurechtstellen.

№ 247. Picus minor L. Die Exemplare vom kleinen Buntspecht in der vart. quadrifasciata besitzen auf der gesammten unteren Körperseite eine bräunliche Grundfarbe, freilich nicht so gesättigt wie bei P. major Poelzami, aber doch bedeutend dunkler als bei dem Exemplar aus dem centralen Theile Transkaukasiens. Alle sind kleiner als der typische P. minor. Dresser behandelt sie nur als Varietät, da die 5-te Binde auch bisweilen angedeutet ist. Er besitzt vom typ. P. minor sogar Expl., an denen die eine Flügelseite 5, die andere nur 4 Binden aufweist. Picus Danfordi Hargitt, welcher sich von P. minor nur durch das schmale, sichelförmige, schwarze Ohrenband auszeichnet, ist vom Kuban bekannt und von Dresser im Supl. Part. VI pag. 259 beschrieben worden. Das Museum besizt ein solches Exemplar nicht.

№ 248. Picus medius L. Mein typischer P. Sancti-Johannis vom Chramflusse, den ich in der Ornis pag. 213 ausführlicher besprach, ist leider eingegangen, nahe steht ihm 248 g. Uebrigens ist auch 248 f von der Nordseite des Gebirges untenher sehr intensiv gelb gefärbt. Die Breite der Bänderung in Schwarz und Weiss auf den Schwanzfedern ist nicht constant.

№ 249. Picus leuconotus Lilfordi Shrp. et Dress. 249 a mit dem Fundorte Borshom vervollständigt das, was ich über ein zerschossenes Exemplar von Manglis in der Ornis caucasica pag. 314 sagte. Wir kennen jetzt drei Fundorte dieser ausgezeichneten Form vom P. leuconotus aus Transkaukasien, nämlich: Manglis, Borshom und Lagodechi.

COCCYGES.

№ 253 k. Cuculus intermedius Vahl. Ein kleinwüchsiger Kukuk aus Sikhim dürfte wohl C. intermedius Vahl sein. Es stimmt an diesem Vogel Alles mit dem, was Prof. Mensbier B. II pag. 336 über diese Art sagt, das rauchige Grau des Rückengefieders, der kräftige Schnabel, die breite Bänderung der unteren Körperseite, der gelbliche Anflug derselben und die Flügellänge ($7^1/_2$").

Bei dem gewöhnlichen Kukuk hängt übrigens das lichtere, reinere Grau der Oberseite sehr wesentlich vom Alter des ausgefärbten Vogels ab. Es wird, wie bei den grossen Würgern, mit zunehmendem Alter immer reiner, heller und klarer.

MACROCHIRES.

№ 264. Caprimulgus inornatus Heugl. Wird von Prof. Mensbier (pag. 109) als C. nubicus Licht. gedeutet.

ACCIPITRES.

№ 266. Bubo maximus L. Mitte Maerz 1890—also sehr spät—begann ein Uhuweib in der Voliere, welches dort mit sechs Uhus ♂ zusammen lebte, am Boden unruhig zu werden. Mit vorgestrecktem und zum Boden geneigtem Kopfe trippelte es beständig, auch am Tage hin und her und wiegte dabei den Kopf links und rechts. Es liess sonderbare schwatzend zwitschernde Töne hören, ganz eigenartige, die man gewissermaassen als Gesang benennen durfte. Ohne irgend einen Schutz und ohne Schonung war das erste Ei am $\frac{20\ III}{1\ IV}$ in der Ecke der Voliere auf dem dort etwas vom Vogel ausgescharrten Boden gelegt. Bis zum $\frac{28\ III}{9\ IV}$ kamen noch zwei dazu. Dann begann das Brutgeschäft, welches 25 Tage dauerte. Von den drei Jungen erwuchs nur eines und schloss sich der Gesellschaft an. Im Sommer 1896 wurde die ganze Reihe der zusammenhängenden Volieren mit den Krähen, Eulen, Falken, Enten, Kaninchen von einer diphterieartigen Seuche befallen. In kurzer Zeit gingen alle Fleischfresser ein.

№ 271. Syrnium aluco L. Die Exemplare h und i sind auffallend dunkel, sie wurden bei der Kolonie Annenfeld im Elisabethpol'schen Gouv. im Octob. 1894 gefunden. Das Weibchen lebte bei uns in der Voliere bis Maerz 1895. Beide Vögel sind dunkel rauchbraun, obenher etwas brandiger, die Schleier fast schwarz.

№ 278 k. Circus aeruginosus unicolor Radde ist keineswegs, wie Herr Dinnik meint, ein junger Vogel, sondern ein altes ♂ mit durchweg dunklem Gefieder, nirgend sieht man an ihm ochergelbe Flecken. Die Basis der Scheitelfedern ist weisslich, dann höher gelblich.

aber die breiten Umrandungen und Spitzen dunkel sepienbraun, wie die gesammte obere und untere Körperseite, wie das Taf. III meiner Ornis zur Anschauung bringt. Auch Sarudny bestätigt diese Varietät, welche am Tedshen von ihm ziemlich häufig angetroffen wurde (l. c. pag. 385).

№ 292. Falco saker Gml. Nachdem ich in Dressers Supplement Band Part VI. pag. 281—283 den Artikel über Falco milvipes Hodg. gelesen und das darin citirte Exemplar des Museums (Tiflis 16. III. 68 also № 292) verglichen habe, muss ich es als Falco milvipes betrachten. Ich habe das Exemplar seiner Zeit ganz ausführlich in der Orn cauc. pag. 70 besprochen und es für ein altes ♂ von F. saker gehalten. Es ist übrigens auch Dresser so ergangen, am Ende seines Artikels schreibt er: „da dieser Falke auf Tafel 377 als ein recht alter F. saker bereits abgebildet wurde, so ist es nicht nöthig ihn nochmals zu geben". Erwähnen muss ich aber doch, dass das in Rede stehende Exemplar auf der unteren Seite nicht gebändert ist. Aber schon von der Kehle an sind die Thränenflecken sehr gross und weiter abwärts noch grösser.

Die Hinneigung zum F. Feldeggi wird durch 292 a gegeben. Bei dieser Gelegenheit kann ich nicht umhin der werthvollen neuesten Arbeiten des Barons von Erlanger (Journal für Ornithologie Bd. XLVI, Heft III 1898) zu erwähnen. Kleinschmidt's Arbeit über die Häher und die ebenerwähnte über Gypaëtos barbatus, Milvus niger und Falco Feldeggi sind in Wort und Bild mustergültig. Sie bekräftigen das, was ich immer über manche der „schwankenden Gestalten" behauptet habe, dass nämlich scharfe, feste Grenzen selbst bei den Individuen von ein und derselben Localität in vielen Fällen nicht zu ziehen sind. In den meisten solcher Fälle wird die trinäre Benennung zur Bezeichnung solcher Varianten und Formen ausreichen, aber nicht in allen. Es giebt auch zwischen ihnen vermittelnde Übergänge. Die Motacilla und Budytes Arten, die Verwandten von Buteo vulgaris, diejenigen von Picus major und medius, die vom gewöhnlichen Staar und einigen Parus sp. liefern für solche kritische Untersuchungen ein reiches Material. Wünschenswerth ist es, dass dieses in der erwähnten Richtung nach grossen Suiten gesichtet würde.

№ 297. Milvus ater Gml. Wie aus dem Kataloge zu ersehen, so besitzt das Museum nur zwei typische schwarze Milane № 297 und 297 a und drei M. melanotis, von denen 297 d aus Orenburg sehr stark in den Charakteren prononcirt ist, so auch namentlich sehr breite, lehmgelbe Schaftflecken untenher hat, das Weiss der unteren Flügelseite erstreckt sich bis auf die Mitte derselben. № 297 d **typisch** bezieht sich auf M. melanotis. Zwei andere Kaukasier schliessen sich an diesen Vogel in Bezug auf das Weiss der Basalfläche der unteren Flügelseite noch gut an, während sie sonst vom gewöhnlichen Milane nicht sichtlich abweichen. e, f, g, halten aber den erwähnten maassgebenden Charakter nicht ein, die betreffende Zone ist bei ihnen, wie auch bei dem Vogel von Homeyer deutlich grau gewässert und gesprenkelt.

№ 298 f. Archibuteo lagopus Brün. Grosswüchsiges ♀ von vorwaltend rein weisser Farbe, so auch alle Schwanzfedern bis auf eine durchgehende matt schwarze, nach oben hin bräunliche Binde unmittelbar vor den schmalen weissen Endrändern. Breites rein weisses Brustfeld, 298 g, h ♂♀ im typischen Kleide. Je nachdem der Winter im Norden strenger oder milder ist erscheinen die Rauhfussbussarde häufiger oder seltener in Transkaukasien. Mitte Novb. in strengen Wintern.

№ 299 o. Buteo vulgaris Bechst. typ. Ende August wurde dieser typisch gefärbte Mäusebussard bei Bakuriani erlegt. Untenher keine Spur von Rostfarbe, stark abgetragenes Kleid mit partieller Mauser. Die neuen Federn auf der oberen Seite dunkel matt schwarzbraun. Nur wenig Rostbraun auf den oberen Flügeldecken und den Schwanzfedern.

№ 300. Buteo tachardus Bree.=B. vulpinus Licht. von № 300 bis 300 g repräsentiren meine Vögel den typischen Vogel, nämlich untenher, namentlich von der Brust aufwärts fast ohne Rostroth im hellen Gefieder. № 300 g[1]) hat für mich ein besonderes Interesse, die Originalsignatur, von Lorenz geschrieben, lautete: Buteo vulgaris Menetriesi Bogdanow. Das entspricht ganz meinen Anschauungen. Ich habe darüber ja ausführlich in der Ornis caucasica pag. 90 gesprochen. Uebrigens ist die Grösse dieser Bussarde doch recht schwankend. Es giebt Weibchen, welche denen des gewöhnlichen B. vulgaris durchaus nicht nachstehen. № 300 h—n repräsentiren den typischen B. vulpinus Licht., d. h. überall im Gefieder stark rostroth. № 300 q ist der Vogel, den ich als B. tachardus fusco-ater in der Ornis besprach. sein einfarbig dunkles, fast rein sepienbraunes Gefieder, welches nur hier und da auf der unteren Körperseite etwas fuchsig ist und sein geringer Wuchs zeichnen diesen Vogel sehr merklich von den übrigen aus.

№ 302. Circaëtos gallicus Gml. Meine kauk. Expl. sind typisch, vart. hypoleucus habe ich am unteren Atrek beobachtet.

№ 303. Pandion haliaëtos L. Die vielen von Lenkoran mitgebrachten Expl. waren in Folge der grossen Feuchtigkeit und dicken Haut verstockt und liessen sich nicht erhalten.

№ 306 [1]). **Aquila fulvescens Gray.** Mit Hülfe der neuesten Literatur über Aq. rapax und Aq. fulvescens Gray habe ich meinen Vogel endgiltig als Aq. fulvescens Gray [1]) bestimmt. Meine Mittheilung über A. clanga Boekii in dem 2-t Nachtrage zur Ornis caucasica, wo ich den Vogel als A. Boekii Hom. bespreche, findet also Bestätigung, da dieser jetzt als Synonym vom A. fulvescens betrachtet wird. Ich gestehe aufrichtig, dass ich lange zweifelte, ob mein Vogel nicht A. rapax albicans Rüpp. sei, da die Maasse, welche Baron Erlanger [2]) giebt genau zu meinen Vogel stimmen und sein Colorit im gelben Farbenton zwischen dem dunkleren der Abbildung in Naumann und dem helleren bei Baron Erlanger steht. Entscheidend für meine Ueberzeugung war nur das runde und nicht ohrförmige Nasenloch, welches nach Hartet, bei sonst oft sehr ähnlicher Färbung des Gefieders, Aq. fulvescens von A. rapax unterscheiden soll. Die genauere Beschreibung und Maasse von meinem Vogel wiederhole ich hier nach dem zweiten Nachtrage zu meiner Ornis caucasica. Der gesammte Kopf und Hals, sowie die ganze Unterseite des Körpers sammt den unteren Schwanzdecken, den Hosen und Ständern sind einfarbig erbsengelb und zwar auf dem Brustfelde in etwas dunklerer Nuance, auf den Subcaudales und den inneren Hosenseiten dagegen heller. Das Gefieder ist hier überall frisch, die Spitzen der oberen Brustfedern sind in geringem Umfange mit kaum angedeuteten kleinen, grauen Keilflecken versehen. Doch stehen solche nur in geringer Zahl da, tiefer am Leibe und auch auf den Flanken ist Alles einfarbig. Auf dem Mantel und auf den gesammten oberen Flügeldecken dominirt ebenfalls die helle Färbung. Jede einzelne Feder besitzt nur ein mattgrauschwarzes Centralfeld, welches allseitlich von sehr breiter hell gelbweisslicher Einfassung umkantet ist. Die helle Binde der grossen Flügeldecken ist vorhanden, und die Spitzen der Schwingen 2ter Ordnung sind ebenfalls hell schmutzig gelblich, etwas in graubräunlich ziehend. Bei den grösseren Federn des Mantels werden die dunklen Centralfelder mächtiger und die längsten Scapularfedern sind fast einförmig sepienbraun. Der Schwanz ist ebenso gefärbt, ohne Bänderung (auch von innen her). Ich nehme an diesem Vogel folgende Maasse:

	In mm.
Schnabel von der Spitze bis zur Stirnbasis gerade gemessen.	41
„ im Bogen	60

[1]) Naumann Naturgeschichte der Vögel Mittel-Europas pag. 236—237. Taf. 47.
[2]) Journal für Ornithologie XL, VI Heft III 1898 pag. 418—432.

Schnabelhöhe über den Nasenlöchern gemessen		24	
Mundspalte		53	
Gesammtlänge		550	nach Hom.
Schwanzlänge		230	245
vom Flügelbug bis zur Spitze		490	520
Tarsus		106	
Mittelzehe	ohne Kralle	61	60
Innenzehe	ohne Kralle	36	34
Aussenzehe	ohne Kralle	40	46

№ 309. Aquila imperialis Bechst. Das Pärchen im Maerz 1882 bei Tiflis erlegt, repräsentirt das Kleid der 5½ Mauser. (Ornis pag. 80—Mensbier Bd. II pag. 133) Mehrmals haben diese Adler in der Gefangenschaft gelegt, zuletzt brachte uns in diesem Jahre (98) ein Weibchen vom 24 Maerz bis 16 April 3 heile Eier № 309, f.

№ 310. Aquila fulva L. Meine Kaukasier sind bis auf einen alle typische A. fulva. Das Exempl. 310 f repräsentirt A. chrysaëtus. Es ist ein ♀ und wurde bei Tiflis Anfangs Novbr. 1898 erlegt. Im Verlaufe von 20 Jahren lebt in der grossen Voliere ein Weibchen welches 3 mal Eier legte, 1892 und 1896 fand man am frühen Morgen nur die zertrümmerten Schalen. Im Verlaufe des Maerz Monats 1897 wurden die Eier einzeln heil fortgenommen und zwar vier Stück № 310 e.

№ 315. Gyps fulvus Briss. legte am 24. II. 96. in der Gefangenschaft ein Ei.

№ 316. Vultur monachus Gml. legte am 6. III. 98. in der Gefangenschaft ein Ei.

STEGANOPODES.

№ 319. Pelecanus minor Rüpp. Seit 1880 hat sich mein Material für diesen Vogel nicht vergrössert an den 3 Expl. bestätigt sich das, was ich in der Ornis sagte und zeichnete (pag. 473). Prof. Mensbier vereinigt (T. I pag. 824) P. minor mit P. onocrotalus. Das am 11 Maerz 80. von der Akuscha gebrachte Ei rechne ich zu P. minor, seine Maasse sind: Grösste Höhe 87 mm. Grösste Breite 58 mm.

ANSERES.

№ 330. Oidemia fusca L. Dass die Trauerente auf den Hochseen Armeniens, deren Spiegel circa 6300' über dem Meere gelegen, brütet, wird durch den Fund eines Geleges vom Tabizchuri-See (zur Domäne Borshom gehörend) bestätigt. Trotz der späten Fundzeit 15/27. VIII. 95 waren die Eier nur wenig bebrütet, was sich daraus wohl erklären lässt, dass die kleine Insel, auf welcher die Brutstellen liegen, in den letzten Jahren mehrfach von Jägern besucht und widergesetzlich bejagt wurde. Auch Fuligula cristata brütet da.

№ 337. Der Bastard von wildem ♂ von Anas boschas mit ♀ von verflogener Cairina moschata ist 1888 durch A. Pichler in Agram bestätigt worden, wodurch Bogdanows Bemerkung über meinen Vogel zurechtgestellt wurde.

HERODII

№ 360. Platalea leucorodia L. In der Sammlung des Herrn Schelkownikow in Geok-

tepe, unweit von Jewlach, (Unt. Kura) befand sich unter 6 ausgestopften Exmpl. ein auffallend kleines altes ♀ vom 27. VI. 93. Ich habe an diesem folgende Maasse genommen:

Schnabellänge von der Stirnbasis bis zur Spitze.	122mm.
Grösste Schnabelbreite.	37 „
Nackte Unterschenkellänge	70 „
Tarsuslänge	134 „
Mittelzehe ohne Nagel.	71 „
Nackte Kehle gerade in der Mittellinie	54 „
Dieselbe Distanz bei typischem Vogel.	96 „

Bei diesem Vogel war der vordere Schnabelrand viel abgerundeter als bei den anderen, obenher nur wenig gerunzelt. Der untere Umriss der kahlen Halshaut war ebenfalls gerundet, bei den typischen Exmpl. spitzer. Die Löffelreiher sind in jener Gegend im Sommer sehr häufig, es giebt Schaaren von reichlich 200 Individuen Im Magen fand man Kaulquappen, die Larven von Cybister, auch eine Maulwurfsgrille.

№. 368. Bubulcus ibis Hasslq. Grosse Brutkolonien befinden sich unweit von dem Gute Geok-tepe in den Sümpfen (Naur). Ende April sind die Gelege vollzählig. Die gegen Ende Juni eingefangenen Jungen halten sich vortrefflich in der Gefangenschaft bei Fleischnahrung.

COLUMBAE.

№ 383. Pterocles arenarius Pall. Seit 1893 lebt ein Pärchen in der Voliere, 1895 und 1897 begann dass ♀ in den ersten Tagen des Juni zu legen. Von den Eiern konnten nur 6 heil genommen werden, die anderen waren zerdrückt.

GALLINAE.

№ 386. Megaloperdix caucasica Pall. Die Exemplare ♀♀ von der Laba, welche ich aus dem Nachlasse Kratky's erstand, haben grosse Brutflecken auf der Bauchfläche.

Erst in neuester Zeit ist es gelungen das Vorkommen von dieser Art, wenn auch als Seltenheit, für die Adsharo-imeretische Wasserscheide nachzuweisen. Die Bemühungen **Sr. Kaisl. Hoheit des Grossfürsten Thronfolgers George Alexandrowitsch** förderten im Sommer 1897 drei Exemplare von den Höhen des Did-Magal unweit vom Nepis-tskaro, welche in annähernd 9300' Meereshöhe in der Kammzone dieses Gebirges circa 6 Kilm. westlich vom Sikar Passe gelegen sind. Die Präparate, Flügel und Schädel sub. № 386 h enstammen dem Vogel, der dort im Juli 1897 erlegt wurde.

GRALLAE et LIMICOLAE.

№ 411. Grus virgo L. Das alte Weibchen, von welchem ich in der Ornis pag. 394 ausführlich spreche, lebte immer noch, jetzt also bei mir schon 28 Jahre und hat im Verlaufe dieser Zeit viermal Eier gelegt. Zuerst 2 vom 30 IV bis 4. V. 79. Die beiden Eier vom Mai 1883 waren zerbrochen. Je eines vom Ende Mai 1895 und 1897 befinden sich im Museum. № 411. c, d, e. P. sept. Am 17 Novb. mussten wir den armen Vogel tödten. Er konnte nicht mehr auf den Füssen stehen und musste gefüttert werden.

№ 414. Porphyrio poliocephalus Lath. Seebohm hat die systematische Stellung des

kaukasischen Sultanhuhnes zuerst richtig gedeutet. Dasselbe ging bei den früheren russischen Zoologen von Pallas über Eversmann bis zu Kesslers Zeiten als P. veterum Gml. und P. hyacinthinus Tem. Bogdanow führte es als P. veterum auf, ich folgte ihm darin und gab in der Ornis pag. 380—384 ausführliche Beschreibung, auch auf Taf. XXIV Abbildung des Vogels und Taf. XXI der Eier. Erst Seebohm placirte es 1884 richtig unter dem Namen der indischen Art P. poliocephalus Lath.

№ 467. Scolopax rusticola L. Es hat sich neuerdings erwiesen, dass die Waldschnepfe sogar im Engthale der Kura oberhalb von Borshom brütet. Am 6/18 V. 98 wurden Junge bei Likani, fast ganz ausgewachsene, eingefangen, welche das Jugendkleid beinahe schon am ganzen Körper trugen, nur auf der hinteren Halsseite und im Nacken sah man Dunen zwischen den hervordrängenden Federn.

GAVIAE.

№ 476. Larus cachinnans Pall. Die Mantelfarbe anlangend, so kann ich das von mir Gesagte (Ornis cauc. p. 475 flgd.) nur bestätigen. Was uns (mit Walter) an der Ostküste des Kaspi von dieser Möwe zu Gesicht kam, hatte ebenfalls nicht die dunkle Rückenfarbe. Auch das Exemplar, von Schlüter gekauft, mit dem Fundorte „Petrowsk" signirt, entspricht meinen Vögeln von Lenkoran vollständig. Ich halte L. cachinnans mit L. leucophaeus für indentisch.

REPTILIA ET BATRACHIA.

ПРЕСМЫКАЮЩІЯСЯ.

REPTILIEN UND LURCHE.

Шкапъ —54.— Schrank.

Taf XIX.

Pelodytes caucasicus
Salamandra caucasica.
Salamandra caucasica.

Pl. XIX

REPTILIA ET BATRACHIA.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. Dr. O. Boettger. Frankfurt a. M.
G. A. Boulenger. London.
E. Koenig. Tiflis.
Dr. G. Radde. Tiflis.
Dr. A. Strauch. St.-Petersburg.
Dr. A. Walter. Tiflis. Jena.

Составъ коллекціи пресмыкающихся до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Reptilien uud Lurchen bis 1 Januar 1899.

Ord.	Chelonia	5	Arten	54	Expl.
„	Lacertilia	36	„	469	„
„	Ophidia	34	„	229	„
„	Batrachia ecaudata.	14	„	133	„
„	Batrachia caudata	7	„	80	„
		96	Arten	965	Expl.

Приводимому ниже списку рептилій и батрахій Кавказа мы желали бы предпослать нѣсколько объяснительныхъ словъ. Удивительно, что эта фауна, извѣстная въ общихъ чертахъ въ достаточной степени уже съ давнишнихъ временъ, въ новѣйшее время не подвергалась болѣе тщательной обработкѣ, обнимающей все, что было сдѣлано по этому предмету, и такимъ образомъ приводимый ниже каталогъ находящихся въ Кавказскомъ музеѣ пресмыкающихся долженъ заполнить этотъ въ настоящемъ смыслѣ слова ощутительный пробѣлъ. Но такъ какъ и въ музеѣ коллекція этого отдѣла еще не совсѣмъ полна, будетъ совершенно умѣстно, хотя просто перечислить здѣсь и недостающія въ музеѣ формы обоихъ классовъ, нахожденіе которыхъ на Кавказѣ было съ достовѣрностью доказано. Къ тремъ видамъ черепахъ этой страны едва ли можно ожидать прибавленія въ будущемъ. Что касается ящерицъ, то къ списку ихъ нужно прибавить еще слѣдующихъ. Изъ Lacertidae:

Lacerta Brandti de Fil. изъ Разано (Талышъ).

Также изъ Scincidae:

Ablepharus bivittatus (Mén.) изъ Перимбала и Разано (Талышъ).

Изъ змѣй, кромѣ перечисленныхъ, изъ этой страны извѣстны еще три ядовитыя змѣи.

Naja tripudians Merr. var. caeca Gml. изъ Карабаха (Буленджеръ).

Vipera Renardi Christ. изъ Майкопа и Пятигорска. Сѣверный Кавказъ (Бёттгеръ) и

Ancistrodon halys (Pall.) изъ Талыша (Бёттгеръ).

Изъ батрахій нужно упомянуть еще:

Rana agilis Thom. изъ Ленкорани (Бёттгеръ).

Pelobates fuscus (Laur.) (Белясуваръ, Ленкоранъ, Цандеръ).

Разсматриваемая въ цѣломъ эта фауна является вполнѣ Средиземноморскою, со слабою примѣсью такихъ восточныхъ видовъ, главная область распространенія которыхъ находится въ Закаспійской области и Туркестанѣ, и которыхъ мы равнымъ образомъ должны разсматривать, какъ выходцевъ изъ фауны рептилій палеарктической области. Различіе между фауною Кавказа и фауною напр. Греціи не особенно велико и мало бросается въ глаза. Съ юга, изъ богатой рептиліями Персидской провинціи сюда достигаютъ только немногія формы, а также мы не можемъ указать ни одного вполнѣ эндемичнаго, мѣстнаго вида, распространеніе котораго не выходило бы изъ предѣловъ Кавказа. Только немногіе мѣстные варіэтеты родовъ Lacerta и Contia до сихъ поръ не были еще найдены внѣ этой страны.

Конечно цѣль этихъ строкъ не состоитъ въ томъ, чтобы дать здѣсь подробное описаніе географическаго распространенія пресмыкающихся на Кавказѣ; приводимыя здѣсь данныя кажутся мнѣ еще не достаточными для этого, хотя они и значительно обогощаютъ наши познанія по этому вопросу. Однако нужно указать на двѣ особенности, которыя заслуживаютъ особеннаго вниманія на будущее время. Самое замѣчательное есть конечно распространеніе двухъ близкихъ видовъ гадюкъ Vipera berus L. и V. Renardi Christ. Слѣдовало бы ожидать, что на Сѣверномъ Кавказѣ, который почти вовсе не отличается своею

бѣдною фауною рептилій и батрахій отъ остальной части восточной Европы, встрѣтится по крайней мѣрѣ преобладающею и Vipera berus L. Но на самомъ дѣлѣ этого нѣтъ. Я знаю Vipera Renardi какъ изъ западной, такъ и изъ восточной части сѣвернаго Кавказа, изъ Майкопа и изъ Пятигорска, но до сихъ поръ не знаю изъ Закавказья, между тѣмъ какъ Vipera berus извѣстна изъ нѣкоторыхъ пунктовъ Закавказья, именно изъ его западной части, но до сихъ поръ не найдена на сѣверномъ Кавказѣ. Изслѣдовать причины этого распространенія было бы въ высшей степени интересно. Также требуетъ еще объясненія и нахожденіе R. agilis Thom. у Ленкорани. Опредѣленіе найденнаго тамъ экземпляра точно: но повидимому здѣсь одинаковый случай со спорадическимъ и рѣдкимъ нахожденіемъ этого вида въ Германіи. Такъ въ 1898 году къ числу мѣстонахожденій этого вида можно было прибавить Франкфуртъ на Майнѣ, гдѣ онъ былъ найденъ въ двухъ отдаленныхъ другъ отъ друга пунктахъ только по одному экземпляру среди сотень обыкновенныхъ коричневыхъ лягушекъ. Причина рѣдкости какъ этого вида, такъ и нѣкоторыхъ другихъ видовъ Lacerta и Rana можетъ быть состоитъ въ трудности опредѣленія этихъ видовъ, хотя и постоянныхъ, и хорошо отличимыхъ, однако доступныхъ для опредѣленія лишь опытнымъ герпетологамъ. Также и довольно не правильное распространеніе Rana Camerani Blgr и R. macrocnemis Blgr. требуетъ еще новыхъ наблюденій.

Проф Д-ръ *О. Бёттгеръ.*

Der nachfolgenden Aufzählung der Reptilien und der Batrachier des Kaukasusgebietes möchten wir einige Worte zur Erklärung vorausschicken. In ihren Grundzügen bereits seit längerer Zeit genügend bekannt, hat diese Fauna in neuerer Zeit doch auffallender Weise keine eingehende, zusammenfassende Bearbeitung mehr erfahren, und so dürfte die folgende Liste der im kaukasischen Museum aufgestellten Kriechthiere im wahren Sinne des Wortes diese fühlbare Lücke ausfüllen. Da aber die Sammlung dieser Thiere auch im kaukasischen Museum noch keine vollständige ist, so dürfte es am Platz sein, die übrigen Formen aus den genannten beiden Thierklassen, die bereits mit Sicherheit in den Kaukasusländern nachgewiesen worden sind, hier ebenfalls, wenigstens dem Namen nach, zu verzeichnen.

Zu den drei Schildkröten des Gebietes dürfte kaum ein Zuwachs in Aussicht stehen.

Was die Eidechsen anlangt, so sind der Aufzählung hinzuzufügen von Lacertiden:

Lacerta Brandti de Fil. von Rasano (Talysch), sowie von Scinciden:

Ablepharus bivittattus (Mén.) von Perimbal und Rasano (Talysch).

Von Schlangen sind ausserdem noch aus dem Gebiete die drei Giftschlangen bekannt:

Naja tripudians Merr. var. caeca Gml. aus Karabagh (Boulenger).

Vipera Renardi Christ. von Maikop und Pjatigorsk, Ciskaukasien (Boettger) und

Ancistrodon halys (Pall.) aus Talysch (Boettger).

Von Batrachiern sind weiter zu verzeichnen:

Rana agilis Thom. von Lenkoran (Boettger) und

Pelobates fuscus (Laur.) (Lenkoran, Belasuwar, Zander).

Im grossen Ganzen kann die Fauna aufgefasst werden als eine eminent mediterrane mit einer schwachen Beimischung von solchen östlichen Arten, deren Hauptverbreitungsgebiet auf Transkaspien und Turkestan fällt, und die wir gleichfalls durchaus noch als Ausläufer der pa-

laarktischen Reptilfauna ansprechen dürfen. Der Unterschied der Reptilfauna des Kaukasus z. B. von der Griechenlands ist nicht allzu gross und wenig in die Augen springend. Von Süden her, aus der reptilreichen persischen Provinz, kamen nur wenige Arten, und auch als indigen—als Lokalformen, welche die Kaukasusländer nach keiner Seite hin überschreiten—ist kaum eine einzige Art zu bezeichnen. Nur gewisse wenige Lokalvarietäten, namentlich von Lacerta und Contia haben bis jetzt ausserhalb des Gebietes noch nicht nachgewiesen werden können.

Es ist natürlich nicht der Zweck dieser Zeilen, hier eine eingehende Darstellung der geographischen Verbreitung der Kriechthiere in den Kaukasusländern zu geben; dazu scheinen mir die vorliegenden Daten, trotzdem, dass die gegebenen Fundorte eine recht ansehnliche Bereicherung unserer Kenntnisse bringen, noch nicht auszureichen. Aber auf ein Paar Eigenthümlichkeiten, die für künftighin der besonderen Beachtung werth sind, dürfte doch hinzuweisen sein.

Das Auffallendste ist wohl die Verbreitung der beiden verwandten Viperiden, Vipera berus L. und V. Renardi Christ. Man sollte doch erwarten, in Ciskaukasien, das sich in seiner ärmlichen Reptil-u d Batrachierfauna von dem übrigen östlichen Europa so gut wie nicht unterscheidet, Vipera berus mindestens vorwiegend anzutreffen. Aber das ist nicht der Fall. Ich kenne V. Renardi sowohl aus dem westlichen, wie aus dem östlichen Theile Ciskaukasiens—von Maikop und von Pjatigorsk,—aber bis jetzt nicht aus Transkaukasien, während mir V. berus von einzelnen Fundpunkten Transkaukasiens—namentlich aus dem Westen—, aber bis jetzt nicht aus Ciskaukasien bekannt geworden ist. Den Gründen dieser Verbreitung nachzugehen, wäre vom höchsten Interesse.

Auch dass Vorkommen von Rana agilis Thom. bei Lenkoran bedarf noch der Aufklärung. Die Bestimmung des dort gefundenen Stückes ist sicher; aber es scheint hier ein ähnlicher Fall vorzuliegen, wie bei den sporadischen und individuenarmen Auftreten der nämlichen Art in Deutschland. So konnte im Jahre 1898 den deutschen Fundorten auch Frankfurt a. M. zugefügt werden, wo die Art an zwei weit von einander entfernten Punkten unter hunderten von gesammelten braunen Fröschen je einmal erkannt wurde. Der Grund der Seltenheit bei dieser wie bei mancher andern Art von Rana und Lacerta liegt übrigens vielleicht auch an der Schwierigkeit der Bestimmung dieser zwar recht kenntlichen und konstanten, aber nur für den geübten Herpetologen fassbaren Art.

Auch die ziemlich regellose Verbreitung von Rana Cameranoi Blgr. und R. macrocnemis Blgr. fordert noch zu erneuter Beobachtung auf.

Prof. Dr. *O. Boettger.*

CHELONIA.

FAM. TESTUDINIDAE.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
1.	**Clemnys caspia Gml.**	G.	—	Lenkoran V. 66. R.
a.	„ „	2 Panzer		„ „ „ R.
b.	„ „	—	1	Andshigän-tschai 94. Schlk.
c.	„ „	—	2	Tiflis X. 95. Kawraisky.
d.	„ „	—	1	„ IX. 93. R.
e.	„ „	—	1	Dshebrail 94. Sat.
f.	„ „	—	1	Lenkoran IV. 66. R.
2.	**Emys orbicularis L.**	2 Panzer		„ V. 66. R.
a.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
b.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
c.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
d.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
e.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
f.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
g.	„ „	♀B.	—	Batum IV. 93. R. K.
h.	„ „	♀B.	—	„ „ „ R. K.
i.	„ „	♂B.	—	Chassaw-jurt 17. V. 94. R. K.
k.	„ „	♀B.	—	„ „ „ „ R. K.
l.	„ „	—	1	Batum IV. 93. R. K.
m.	„ „	—	1	Wladikawkas 28. IV. 94. R. K.
n.	„ „	—	4 ova	Chassaw-jurt 17. V. 94. R. K.
o.	„ „	—	5	Lenkoran IV. 66. R.
p.+	„ „	—	1	Beum-basch V. 86. R. W.
q.	„ „	—	1	Kuba VI. 96. Sat.
r.	„ „	—	2	Tiflis X. 96. S. Kaisl. Hoh. Grf. Nik. Mich.
3.	**Testudo ibera Pall.**	1Panzer		Tiflis V. 66. R.
a.	„ „	1Panzer		„ „ „ R.
b.	„ „	G.	—	„ „ 67. R.
c.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
d.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
e.	„ „	—	4	Lenkoran IV. 66. R.
f.	„ „	—	1	Novorossiisk 22. VI. 93. R. K.
g.	„ „	—	2	Tiflis X. 95. Kawraisky.
4.*	**Testudo graeca L.**	1Sc.	—	Dalmatien 94. gkft.
5 +	**Testudo Horsfieldi Gray.**	G.	—	Bal-kuju 24. II. 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	Testudo Horsfieldi Gray.	G.	—	Bal-kuju 24. II. 86. R. W.
b.	„ „	—	1	Krasnowodsk VI. 70. R.
c.	„ „	—	1	Buchara V. 96. Flrk.
d.	„ „	G.	—	Transkp. R. W.

LACERTILIA.

FAM. GECKONIDAE.

6.	Teratoscincus scincus Schleg.	—	1	Aschabad 86. R. W.
a.	„ „	—	1	Ai-dere 93. Eylandt.
7.	Crossobamon Eversmanni Wiegm.	—	1	Molla-Kary 86. R. W.
a.	„ „	—	2	Ai-dere 93. Eylandt.
b.	„ „	—	2	Repetek V. 96. Flrk.
8.	Gymnodactylus caspius Eichw.	—	1	Krasnowodsk IV. 70. R.
a.	„ „	—	3	„ „ 72. R.
b.	„ „	—	2	„ „ „ R.
c.	„ „	—	1	Tschikisljar 86. R. W.
d.	„ „	—	1	Saljan 94. Sat.
e.	(Fedtschenkoi Bttg. non Strauch.)	—	1	Jolatan 86. R. W.
9.	Hemidactylus Russowi Strch.	—	1	Dort-Kuju 86. R. W.
a.	„ „	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
10.	Tarentola mauritanica L.	—	2	Sardinien gkft.

FAM. AGAMIDAE.

11.	Agama sanguinolenta Pall.	—	3	Balkuju-Kaaka 86. R. W.
a.	„ „	—	7	Krasnowodsk VI. 70. R.
b.	„ „	—	6	„ VII. 70. R.
c.	„ „	—	2	Ost-Kaspi Ufer Akad.
d.	„ „	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
12.	Agama ruderata Oliv.	—	2	Araxes Dshebrail 94. Sat.
13.	Agama caucasica Eichw.	G.	—	Tiflis 3. VI. 85. R.
a.	„ „	G.	—	„ „ „ „ R.
b.	„ „	—	3	Araxes, Astasur 94. Sat.
c.	„ „	—	7	Tiflis III. 66. R.
d.	„ „	—	2 juv.	Borshom VII. 88. R.
e.	„ „	—	5	Ai-dere 93. Eylandt.
f.	„ „	—	3	Suant. VI. 70. R.
g.	„ „	—	3	Tiflis, Lisja gora 93. K.
h.	„ „	—	2	Geok-tepe — Germab, Keltetschinar 86. R. W.
i.	„ „	—	1 juv.	Borshom 75. Sievers.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
k.	**Agama caucasica Eichw.**	—	2 juv.	Tiflis 78. R.
l.	„ „	—	4 juv.	Marienfeld 95. R.
m.	„ „	—	2 juv.	Girüsi-Dyg. 94. Sat.
n.	„ „	—	1 juv.	Awtschaly 19. X. 86. W.
o.	„ „	—	1	Barsawu 97. Sat.
p.+	„ „	G.	—	Germab R. W.
q.	„ „	—	1 juv.	Borshom 1. V. 98. R K.
14.	**Phrynocephalus helioscopus Pall**	—	4	Sardarabad VI. 75. R.
a.	„ „	—	2	Tiflis IX. 86. R.
b.	„ „	—	1	Nachitschewan 93. Sat.
c.+	„ „	—	2	Durun 86. R. W.
d.+	„ „	—	5	Transkp. 83. Petruschewsky.
e.+	„ „	—	5	Krasnowodsk VI. 70. R.
f.	„ „	—	7	? ?
g.+	„ „	—	3	Transkp. V. 96. Flrk.
h.+	„ „	—	1	„ 97. Kalischewsky und Birschert.
i.	„ „	—	1	Kjalwjas X. 98. Sat.
15.+	**Phrynocephalus Raddei Bttg.**	—	2	Perewalnaja 86. R. W.
a.+	„ „	—	2	Transkp. V. 96. Flrk.
16.	**Phrynocephalus caudivolvus Pall.**	—	7	25 Werst S. von Atschikulak 8. V. 94. R. K.
17.+	**Phrynocephalus interscapularis Licht.**	—	4	Molla-Kary 86. R. W.
a.+	„ „	—	1	Transkp. 83. Petruschewsky.
b.+	„ „	—	4	„ V. 96. Flrk.
18.+	**Phrynocephalus mystaceus Pall.**	—	3	Michailowskaja — Molla-Kary 86. R. W.
a.+	„ „	—	1	Tscheleken Akad.
b.+	„ „	—	2	Krasnowodsk 70. R.
c.+	„ „	—	1	Ost-Kaspi Ufer Akad.
d.+	„ „	G.	—	Tschikisljar 86. R. W.

FAM. ANGUIDAE.

19.	**Ophisaurus apus Pall.**	—	2	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	—	1	Geogr. Ges. 65.
b.*	„ „	—	1	Tauria Akad.
c.	„ „	—	1	Geok-tepe X. 92. Schlk.
d.	„ „	—	1	„ „ „ „ „
e.+	„ „	—	1	„ „ Germab 86. R. W.
20.*	**Anguis fragilis L.**	1Sc.	—	Deutschland XII. 69. gkft.
a.	„ „ **v. colchica Demid.**	—	4	Geogr. Ges. Tifl.
b.	„ „ „	—	1	Batum IV. 93. R. K.
c.	„ „ „	—	2	Schara-Argunj 27. VII. 94. R.K.
d.	„ „ „	—	1	Bum Schlucht VI. 92. Schlk.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
e.	**Anguis fragilis L.**			
	„ „ **v. colchica Demid.**	—	1	Borshom VII. 88. R.
f.	„ „ „	—	2	„ 75. Sievers.
g.	„ „ „	—	3	Suchum 27. V. 93. R. K.
h.	„ „ „		1	Chassaw-jurt 17. V. 94. R. K.
i.	„ „ „	—	1	Lenkoran IV. 70. R.
k.	„ „ „	—	1	Borshom 64. R.
l.	„ „ „	—	1	Lirik 20. V. 97. Sat.

FAM. VARANIDAE.

21.+	**Varanus griseus Daud.**	—	1	Transkp. IX. 88. Fürst Dondukow Korsakow.
a.+	„ „	G.	—	Michailowscher Busen VI. 70. Malama.
b.+	„ „	1 Sc.	—	Transkp. XI. 86. R. W.
c.+	„ „	1 cr.	—	„ „ „ R. W.
d.+	„ „	—	1 juv.	„ V. 96. Flrk.
e.+	„ „	G.	—	„ „ 86. R. W.

FAM. AMPHISBAENIDAE.

22.*	**Blanus Strauchii Bedr.**	—	1	Asia minor gkft.

FAM. LACERTIDAE.

23.*	**Lacerta viridis Laur.**	—	1	Tauria Akad.
a.	„ „ **var strigata Eichw.**	—	1	Wladikawkas 27. IV. 94. R. K.
b.	„ „ „	—	5	Migri 94. Sat.
c.	„ „ „	—	1	Begmanly (Kr. Dshebrail) 94. Sat.
d.	„ „ „	-	2	Stat. Kaspi IV. 90. P. E. Möller.
e.	„ „ „	—	1	Bum VI. 92. Schlk.
f.	„ „ „	-	1	Atschikulak 7. V. 94. R. K.
g.	„ „ „	—	10	Lenkoran IV. 66. R.
h.	„ „ „	—	11	Chassaw-jurt 17. V. 94. R. K.
i.	„ „ „	—	2	„ „ „ „ „ R. K.
k.	„ „ „	—	10	Karabagh Steppe 94. Sat.
l.	„ „ „	—	5	Saljan 94. Sat.
m.	„ „ „	—	1	Geogr. Ges. 66.
n.	„ „ „	—	1	Tiflis R.
o.	„ „ „	—	1	„ 94. Sat.
p.	„ „ „	—	4	Muschtaid IV. 94. Sat.
q.	„ „ „	—	3	Ewdokimowsk 13. VII. 94. R. K.
r.	„ „ „	—	2	Tiflis 93. Sat.
s.	„ „ „	—	1	Kr. Elisabethpol 94. Sat.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopfr.	Въ спиртѣ In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
t	**Lacerta viridis Laur.**			
	„ „ **var strigata Eichw.**	—	5	Borshom 96. R.
u.	„ „ „	—	5	Kasikoporan 7. VII. 96. K.
v.	„ „ „	—	8	Borshom 97. R.
w.	„ „ „	—	2	Lenkoran V. 97. Sat
24.*	**Lacerta agilis L.**	1 Sc.	—	Deutschland 69. gkft.
a.	„ „ **var. exigua Eichw.**	—	1	Tiflis R.
b.	„ „ „	—	1	„ 65. Geogr. Ges.
c.	„ „ „	—	2	„ IX. 86. R.
d.	„ „ „	—	2	Novotscherkask 93. Sat.
e.	„ „ „	—	2	Novorossiisk VII. 93. R. K.
f.	„ „ „	—	1	Poti IV. 93. R. K.
g.	„ „ „	—	1	Batum IV. 93. R. K.
h.	„ „ „	—	1	Elisabethpolskaja VII. 93. R. K.
25.*	**Lacerta vivipara Jacq.**	—	1	Mk. Brandenburg gkft.
a.*	„ „	—	6	St.-Petersburg 92. K.
25[1]).	**Lacerta praticola Ev.**	—	1	Swanetien VII. 88. R.
a.	„ „	—	2	Muri-Lentechi-Pari VII. 64. R.
b.	„ „	—	6	Bakuriani VII. 98. R.
26.*	**Lacerta muralis Laur.**	—	2	Sardinien gkft.
a.*	„ „	—	1	Tirol gkft.
b.	„ „	—	4	Tana Thal VII. 95. K.
c.	„ „	—	3	Muschtaid IV. 94. Sat.
d.	„ „	—	1	Kjalwjas X. 98. Sat.
e.	„ „	—	2	Jewdokimowsk 11. VII. 94. R. K.
f.	„ „	—	1	Schatojewsk 10. VII. 94. R. K.
g.	„ „	—	1	Schara-Argunj 21. VII. 94. R. K.
h.	„ „	—	2	Lawas hi 11. VI. 94. R K.
i.	„ „	—	4	Tiflis X. 92. R.
k.	„ „	—	1	Muri-Lentechi-Pari VII. 64. R.
l.	„ „	—	2	Lars 29. IV. 94. R. K.
m.	„ „	—	2	Lomis-Mta 7000' VII. 95. K.
n.	„ „	—	11	Daghestan VII. 85. R.
o.	„ „	—	3	Schachhaus VI. 94. Sat.
p.	„ „	—	1	Tiflis 1. IV. 96. K.
q.*	„ „	—	1	? Akad.
r.	„ „	—	2	Tiflis Lisja-gora 93. K.
s	„ „	—	1	Suchum 27. V. 93. R. K.
t.	„ „	—	1	Pseaschcha 7000' VI. 93. R. K.
u.	„ „	—	1	Artwin V. 93. R. K.
v.	„ „	—	1	Lirik V. 97. Sat.
w	„ „	—	5 ova	Borshom 97. Jüthner.
x.	„ **var. depressa Camer.**	—	2	Baku IV. 70. R.
y.	„ „	—	1	Nakalakewi V. 93. R. K.
z.	„ „	—	2	Schachhaus 7500' 94. Sat.
aa.	„ „	—	5	Migri Gerüsi IX. 93. Sat.
bb.	„ „	—	2	Geogr. Ges. Tiflis 65.
cc.	„ „	—	1	Muri-Lentechi-Pari VII. 64. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
dd.	**Lacerta muralis var. depressa Camer.**	—	5	Tschoroch IV. 93. R. K.
27.	**Ophiops elegans Mén.**	—	2	Baku IV. 70. R.
a.	„ „	—	3	Tiflis R.
b.	„ „	—	4	Araxesthal 94. Sat.
c.	„ „	—	1	Baku Akad.
d.	„ „	—	2	Kulp 3. VII. 96. K.
e.	„ „	—	1	Geok-tepe IV. 97. K.
28.+	**Eremias guttulata Licht.**	—	6	Transkp. 72. Sievers.
29.	**Eremias velox Pall.**	—	2	Baku IV. 66. R.
a.	„ „	—	4	Astasur 93. Sat.
b.	„ „	—	3	Tiflis IX. 86. R.
c.	„ „	—	16	Baku IV. 70. R.
d.	„ „	—	4	? Tiflis.
e.	„ „	—	1	Bos-dag Kr. Aresch 30.III.94.K.
f.+	„ „	—	1	Ai dere Transkp. 93. Eylandt.
g.+	„ „	—	3	Durun, Aschabad, Tschikisljar 86. R. W.
h.	„ „	—	8	Kulp 3. VII. 96. K.
i.+	„ „	—	2	Transkp. V. 96. Flrk.
k.+	„ „ var.	—	2	„ „ „ Flrk.
30.+	**Eremias intermedia Strch.**	—	3	Bal-kuju 86. R. W.
a.+	„ „	—	1	Transkp. 72. Sievers.
31.	**Eremias arguta Pall.**	—	5	Baku IV. 70. R.
a.	„ „	—	2	Temirgoje 5. VI. 94. R. K.
b.	„ „	—	1	Saljan 94 Sat.
c.	„ „	—	1	Baku, Akad.
d.	„ „	—	2	Lawaschi 11. VI. 94. R. K.
e.	„ „	—	4	Atschikulak 7. V. 94. R. K.
f.	„ „	—	1	Sand 25 Werst süd. v. Atschikulak 8. V. 94. R. K.
g.	„ „	—	1	Kreis Aresch 94. Schlk.
h.	„ „	—	2	Kjalwjas X. 98. Sat.
32.+	**Scapteira scripta Strch.**	—	1	Bal-kuju 86. R. W.
a.+	„ „	—	2	Transkp. V. 96. Flrk.
33.+	**Scapteira grammica Licht.**	—	2	Molla-kary-Michailowa 86. R. W.
a.+	„ „	—	3	Repetek V. 96. Flrk.

FAM. SCINCIDAE.

34.+	**Mabuia septemtaeniata Reuss.**	—	1	Ai-dere 93. Eylandt.
a.+	„ „	—	1	Aschabad 86. R. W.
b.	„ „	—	2	Migri 94. Sat.
c.+	„ „	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
35.+	**Ablepharus Brandtii Strch.**	—	2	Ai-dere 93. Eylandt.
36.+	**Ablepharus deserti Strch.**	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
37.+	**Eumeces Schneideri Daud.**	—	1	Bendesen 86. R. W.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	**Eumeces Schneideri Daud.**	—	1	Araxes V. 71. R.
b.	„ „	—	1	Jewlach 95. R.
c.	„ „	—	1	Geok-tepe VII. 98. Schlk.
38.*	**Scincus officinalis Laur.**	B.	—	Konstantinopol ? Scharojan.
39.*	**Chalcides ocellatus Forsk.**	—	1	Sardinien gkft.

FAM. CHAMAELEONIDAE.

39.[1])*	**Chamaeleon vulgaris Gray.**	—	1	Algier 97. Sievers.

OPHIDIA.

FAM. TYPHLOPIDAE.

40.	**Typhlops vermicularis Merr.**	—	2	Geogr. Ges.
a.	„ „	—	1	Geok-tepe X. 92. Schlk.
b.+	„ „	—	1	Bagyr 86. R. W.
c.+	„ „	—	4	Ai-dere 93. Eylandt.
d.	„ „	—	1	Eriwan 93. Sat.
e.	„ „	—	1	Geok-tepe 30. III. 94. K.
f.	„ „	—	2	Tiflis, Lisja-gora 93. R.
g.	„ „	—	1	Geok-tepe 1. IV. 96. K.

FAM. BOIDAE.

41.	**Eryx jaculus L.**	—	1	Geok-tepe X. 92. Schlk.
a.	„ „	—	1	Kr. Dshebrail 94. Sat.
b.	„ „	—	1	Kaukas. Akad.
c.+	„ „ **var. miliaris Pall.**	—	1	Molla-kary 86. R. W.
d.+	„ „ „	—	2	Transkp. Petruschewsky.
e.*	„ „ „	—	1	Persien, Akad.
f.+	„ „ „	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
42.+	**Eryx elegans Gray.**	—	2	Ai-dere 93. Eylandt.

FAM. COLUBRIDAE.

43.	**Tropidonotus natrix L.**	—	2	Geogr. Ges. Tiflis 65.
a.	„ „	—	1	Borshom R.
b.	„ „	—	1	Suchum 27. V. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Tschoroch IV. 93. R. K.
d.	„ „	—	1	Dshewat 95. Sat.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
c.	**Tropidonotus natrix L.**	—	1	Lenkoran IV. 66. R. c. 8 supralab.
f.	„ „	—	1	Likani VII. 95. R.
g.*	„ „	—	1	Tauria Akad.
h.	„ „	G.	—	Tiflis 85. R.
i.	„ „	—	1	Likani 96. R.
k.	„ „	—	1	Borshom 97. R.
l.	„ „	—	1	Tschakwa 29. IX. 97. Solowzow.
m.	„ **var. persa Pall.**	—	2	Geok-tepe X. 92. Schlk.
n.	„ „ „	—	1	Tiflis, Lisja-gora 93. R. c. 8 supralab.
o.	„ „ „	—	1	„ „ „ „ R.
p.	„ „ „	—	1	Tiflis 94. Sat.
q.	„ „ „	—	3	Lenkoran IV. 66. R.
r.	„ „ „	—	1	Kasikoporan 1. VIII. 96. K.
s.	„ **var. scutatus Pall.**	—	1	Likani VII. 95. R.
t.	„ „ „	—	1	„ 96. R.
44.+	**Tropidonotus tesselatus Laur. (hydrus Pall.).**	—	2	Krasnowodsk VI. 70. R.
a.	„ „	—	1	Kutais VI. 93. Sat.
b.	„ „	—	2	Geok-tepe X. 92. Schlk.
c.	„ „	—	1	Kupferwerk Katarsk 94. Sat.
d.	„ „	—	1	Gagry VI. 93. R. K.
e.	„ „	—	1	Tiflis 78. R.
f.	„ „	—	1	Lenkoran V. 66. R.
g.	„ „	—	2	Tiflis, Lisja-gora 93. R.
h.	„ „	—	1	Chram 93. R.
i.	„ „	—	1	Bum Schlucht VI. 92. Schlk.
k.	„ „	—	1	Gudaut 1. VI. 93. R. K.
l.+	„ „	—	1	Transkp. 83. Petruschewsky.
m.	„ „	—	2	Lenkoran V. 70. R.
n.	„ „	—	2	„ IV. 66. R.
o.+	„ „	—	1	Tschikisljar 86. R. W.
p.+	„ „	—	2	Krasnowodsk VI. 70. R.
q.	„ „	—	1	Lenkoran V. 66. R.
r.	„ „	—	2	„ „ 70. R.
s.	„ „	—	1	Mahomed-most 24. V. 94. R. K.
t.	„ „	—	1	Terter 94. Sat.
u.	„ „	Haut.	—	Geok-tepe 93. Schlk.
v.	„ „	—	1	Kasikoporan 10. VII. 96. K.
w.	„ „	—	1	Likani 96. R.
x.	„ „	—	1	Lenkoran V. 96. Flrk.
45.*	**Tropidonotus viperinus Latr. var ocellata Wgl.**	—	1	Tunis 97. S. Kaisl. Hoh. Grf. Thronf.
46.+	**Zamenis (Ptyas) mucosus L.**	—	1	Tschesme-i-ibid 23. IV. 87. W.
47.	**Zamenis gemonensis Laur. v. caspius Iwan. (trabalis Pall.)**	—	1	Atschikulak 8. V. 94. R. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ in Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	**Zamenis gemonensis Laur. v. caspius Iwan. (trabalis Pall.).**	—	1	Geok-tepe XII. 92. Schlk.
b.	„ „ „	—	1	„ „ X. 92. Schlk.
c.	„ „ „	—	1	Geogr. Ges. 65.
d.	„ „ „	—	1	„ „ „
48.	**Zamenis Dahli Fitz.**	—	1	Borshom X. 95. R.
a.	„ „	—	1	Karajas 85. R.
b.	„ „	—	2	Abastuman VII. 65. R.
c.	„ „	—	1	Achty Daghestan VI. 85. R.
d.	„ „	—	2	Olty 95. Sat.
e.	„ „	—	1	Borshom 96. R.
f.+	„ „ **var.**	—	1	Ai-dere 93. Eylandt.
49.+	**Zamenis Karelinii Brandt.**	—	2	Krasnowodsk VI. 70. R.
a.+	„ „	—	1	Transkp. 86. R. W.
b.+	„ „	—	1	„ 86. R. W.
c.+	„ „	—	1	„ Petruschewsky.
50.	**Zamenis Ravergieri Mén.**	—	1	Tiflis V. 82. R.
a.	„ „	—	1	Gunib VII. 85. R.
b.	„ „	—	1	Tiflis IV. 94. v. S. K. H. Grf. N. M.
c.	„ „	—	2	Olty 95. Sat.
d.	„ „	—	1	Kulp 6. VIII. 96. Lakatosch.
e.	„ „	—	1	Gouv. Eriwan von N. N.
f.+	„ **var. Fedtschenkoi Strch.**	—	1	Chodsha-kala 86. R. W.
g.+	„ „	—	2	Ai-dere 93. Eylandt.
51.+	**Zamenis diadema Schleg. var. Schirazana Jan.**	—	1	Krasnowodsk 86. R. W.
a.+	„ „	—	2	Transkp. 83. Petruschewsky.
b.+	„ „		1	„ 86. R. W.
c.+	„ „	—	1	„ V. 96. Eylandt.
52.+	**Lytorhynchus Ridgewayi Blgr.**	—	1	Durun 86. R. W.
53.	**Coluber Hohenackeri Strch.**	—	3	Likani VII. 95. R.
a.	„ „	—	1	„ 96. R.
b.	„ „	—	1	Kasikoporan 12. VII. 96. K.
c.	„ „	—	2	„ 8. VII. 96. K.
54.	**Coluber (Elaphis) Dione Pall.**	—	1	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „ „	—	1	Kr. Aresch 94. Schlk.
b.	„ „ „	—	1	Katschalajewka 24. V. 94. R. K.
c.	„ „ „	—	1	Lenkoran V. 96. Flrk.
55.	**Coluber quatuorlineatus Lac. (Elaphis sauromates Pall).**	—	1	Mugan V. 70. R.
a.	„ „		1	Elisabethpol Akad.
b.	„ „	—	2 ova	Geok-tepe 18. VII. 93. Schlk
c.	„ „	—	7 ova	Kupferwerk Katarsk 94. Sat.
d.	„ „	—	1	„ „ „ Sat.
e.	„ „	—	1	Kasikoporan 12. VII. 96. K.
56.	**Coluber longissimus Laur. (Aesculapi Lac.).**		1	Suchum V. 93. R. K.
a.	„ „	—	1	Batum VI. 93. R. K.

N	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртъ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
b.	**Coluber longissimus Laur. (Aesculapi Lac.).**	—	1	Batum VI. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Lenkoran V. 70. R.
57.	**Coronella austriaca Laur.**	—	3	Likani VII. 95. R.
a.	„ „	—	2	Lenkoran IV. 66. R.
b.	„ „	—	1	Batum V. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Suania 3000' VII 66. R.
d.	„ „	—	1	Bum Schlucht VI. 92. Schlk.
e.	„ „	—	1	Suchum V. 93. R. K.
f.	„ „	—	1	Schara Argunj 21. VII. 94. R.K.
g.	„ „	—	1	Borshom 93. R.
h.	„ „	—	1	Atene Thal VII. 95. K.
i.	„ „	—	1	Pizunda 3. VI. 93. R. K.
k.*	„ „	1 Sc.	—	Deutschland XII. 69. gkft.
58.	**Contia (Ablabes) collaris Mén.**	—	6	Geok-tepe XI. 95. Schlk.
a.	„ „	—	1	„ „ 1. IV. 96. K.
b.	„ „	—	1	? Gouv. Eriwan 97. v. N. N.
59.	**Contia modesta Mart.**	—	1	Tiflis VIII 95. K.
a.	„ „	—	1	Geogr. Ges.
b.	„ „	—	1	Tiflis 93. K.
c.	„ „	—	2	Gunib VII. 85. R.
60. †	**Contia (Cyclophis) fasciata Jan.**	—	1	Kaaka 86. R. W.
a. †	„ „	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
61. *	**Contia (Pseudocyclophis) Walteri Bttg.**	—	1	Neu Serachs 87. R. W.
62.	**Tarbophis iberus Eichw. (vivax part.).**	—	1	Akad.
a	„ „	—	1	Kr. Aresch 94. Schlk.
b.	„ „	—	1	Karajas 85. R.
63. *	**Genus? spec.?**	—	1	Transkp. V. 96. Flrk.
64.	**Coelopeltis monspessulana Herm. (lacertina Wgl.).**	—	1	Kupferwerk Katarsk 94. Sat.
a.	„ „	—	1	Kreis Aresch 94. Schlk.
b.	„ „	—	1	Kr. Elisabethpol Sat.
c.	„ „	—	1	Geok-tepe 1. V. 96. K.
65. *	**Taphrometopon lineolatum Brndt.**	—	1	Krasnowodsk VI. 70. R.
a. †	„ „	—	1	Murgab 87. W.
b. †	„ „	—	3	Transkp. Petruschewsky.
66. *	**Naja tripudians Merr. var. caeca Gml. (oxiana Eichw.).**	—	1	Tschat 86. R. W.
a. *	„ „ „	—	1 juv.	Transkp. V. 96. Flrk.
b. *	„ „ 3 Steine 1 Giftzahn.	—	—	Colombo R.

FAM. VIPERIDAE.

68.	**Vipera berus L.**	—	2	Suania 8000' VII. 64. R.
a.	„ „	—	1	Tiflis IX. 86. R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
b.	**Vipera berus L.**	—	1	Awar. Koissu VII. 85. R.
c.	„ „	—	1	Kodshori VI. 70. R.
d.	„ „	—	1	Chassaw-jurt 17. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	4	Kasikoporan 20. VII. 96. K.
69.	**Vipera ammodytes L.**	—	1	Borshom VIII. 92. R.
a.	„ „	—	1	„ 75. Sievers.
b.	„ „	—	1	„ 68. Minkwitz.
c.	„ „	—	1	„ 96. R.
70.	**Vipera Raddei Bttgr.**	—	1	Kasikoporan 88. Christoph.
a.	„ „	—	1	„ 88. Christoph.
b.	„ „	—	1	„ 26. VII. 96. K.
71.	**Vipera lebetina L.(obtusa Dwig.).**	—	1	Mugan 89. Markow.
a.	„ „	—	1	„ 90. Markow.
b.	„ „	—	2	Kulp VI. 70. R.
c.	„ „	—	1	Geok-tepe XII. 92. Schlk.
d.	„ „	—	1 k.	„ „ 93. R.
e.+	„ „	—	1 k.	Geok-tepe—Germab 86. R. W.
f.	„ „	—	1	Tschir-jurt 30. V. 94. R. K.
g.	„ „	—	1 k.	Eriwan X. 92. Mediz. Ges.
h.	„ „	Haut.	—	Schulawer 27.VI.93.Chudadow
i.	„ „	—	1 juv.	Kreis Aresch 96. Schlk.
72.*	**Cerastes cornutus Forsk.**	—	1	? ? 90. Böttger.
73.+	**Echis carinatus Schn. (arenicola Boje).**	—	4	Krasnowodsk 6. 70. R.
a.+	„ „	—	1	Tschikisljar 86. R. W.
74.+	**Ancistrodon (Trigonocephalus) halys Pall.**	—	1	Mangischlak Akad.
a.+	„ „	—	1	Transkp. 83. Petruschewsky.
b.+	„ „	—	2	Ai-dere 93. Eylandt.
c.+	„ „	—	1	Transkp. 5. 96. Flrk.

BATRACHIA ECAUDATA.

FAM. RANIDAE.

75.*	**Rana esculenta L.**	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
a.*	„ „	1 Sc.	—	Germania 69. gkft.
b.*	„ „	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
c.+	„ „ **var. ridibunda Pall.**	—	6	Aschabad, Beumbasch 86. R. W.
d.	„ „ „	—	2 ♂ 4 ♀	Lenkoran 4. 66. R.
e.	„ „ „	—	2	Poti 4. 93. R. K.
f.	„ „ „	—	3	Batum 4. 93. R. K.
g.	„ „ „	—	2	Dshebrail 94. Sat.
h.	„ „ „	—	1	Wladikawkas 27. IV. 94. R. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртъ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
i.	**Rana esculenta L. var. ridibunda Pall.**	—	4	Batum 2. IX. 88. R.
k.	„ „ „	—	1	Pertschewan, Kr. Sangesur 93. Sat.
l.	„ „ „	—	2	Georgiewsk 2. V. 94. R. K.
m.	„ „ „	—	1	Gouv. Kutais VI. 93. Sat.
n.	„ „ „	—	2	Kr. Aresch 94. Schlk.
o.	„ „ „	—	2 larva	Batum IV. 93. R. K.
p.	„ „ „	—	1	Kr. Kuba 96. Sat.
q.	„ „ „	—	1	Tiflis 12. VII. 97. K.
76.*	**Rana temporaria L.**	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
a.*	„ „ **(fusca Rös).**	—	1	Ungarn 94. gkft.
b.*	„ „	—	1	Moskau 94. Sat.
77.*	**Rana arvalis Nills.**	—	1	Ungarn 94. gkft.
78.	**Rana Cameranoi Blgr.**	—	2	Kurusch VI. 85. R.
a.	„ „	—	1	Tabiszchuri VI. 88. R.
b.	„ „	—	1	„ VII. 95. K.
c.	„ „	—	1	Bach Kznia VII. 95. K.
d.	„ „	—	2	Schach-dagh VI. 96. Sat.
e.	„ „	—	9	Kasikoporan VI. VII. 96. K.
79.*	**Rana agilis Thom.**	—	1	Ungarn 94.
80.	**Rana macrocnemis Blgr.**	—	1	Tiflis 65. Geogr. Ges.
a.	„ „	—	2	Prijut VI. 79. R.
b.	„ „	—	1	Gagry VI. 93 R. K.
c.	„ „	—	1	Georgiewsk 2. V. 94. R. K.
d.	„ „	—	1	Schatojewsk 10. VII. 94. R. K.
e.	„ „	—	1	Lawaschi 11. VII. 94. R. K.
f.	„ „	—	1	Lomis-Mta VII. 95. K.
g.	„ „	—	4	„ „ VIII. 97. K.

FAM. BUFONIDAE.

81.*	**Bufo calamita Laur.**	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
82.	**Bufo viridis Laur.**	—	♀	Pjatigorsk 86. R.
a.	„ „	—	2	Kurusch VI. 85. R.
b.	„ „	—	3	Novorossiisk 23. VI. 93. R. K.
c.*	„ „	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
d.	„ „	—	2	Geok-tepe 30. III. 94. R. K.
e.	„ „	—	1	Kupferwerk Katarsk 94. Sat.
f.	„ „	—	1	Muschtaid 94. Sat.
g.†	„ „	—	8	Aschabad 3. 86. W.
h.*	„ „	1 Sc.	—	Deutschland 69. gkft.
i.	„ „	—	1	Nachitschewan 93. Sat.
k.	„ „	—	2	Tiflis 95. Sat.
l.	„ „	—	1	Kasikoporan VII. 96. K.
m.	„ „	—	1	Bos-Dagh Kr. Elisabethpol XI 96. Sat.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
n.	**Bufo viridis Laur.**	—	2	Belasuwar 8. VI. 97. Sat.
o.	„ „	—	1	Kuba 7. 97. Sat.
83.	**Bufo olivacea Blnf.**	—	1	Mugan bei Belasuwar 8. VII. 97. Sat.
84.	**Bufo vulgaris Laur. (cinereus Schn.).**	—	1	Geogr. Ges. Tiflis 65.
a.	„ „	—	1	Batum V. 93. R. K.
b.	„ „	—	1	Suchum V. 93. R. K.
c.*	„ „	—	1	M. Brandenburg 94. gkft.

FAM. HYLIDAE.

85.	**Hyla arborea L.**	—	1	Batum VI. 93. R. K.
a.	„ „	—	1	Chassaw-jurt VII. VI. 94. R. K.
b.	„ „	—	3	Gagry VI. 93. R. K.
c.	„ „	—	2	Lenkoran IV. 66. R.
d.	„ „	—	1	Tiflis Sievers.
e.	„ „	—	2	Poti 4. 93. R. K.
f.	„ „	—	1	Sugdidi V. 93. R. K.
g.	„ „	—	2	Mosdok IX. V. 94. R. K.
h.	„ „	—	1	Gouv. Kutais 95. Sat.
i.	„ „	—	1	Geogr. Ges. Tiflis 65.
k.*	„ „	—	2	Sardinien gkft.
l.	„ „	—	5 juv.	Adler VI. 93. R. K.
m.	„ „ **var.**	—	1	Borshom 2. V. 98. R. K.

FAM. PELOBATIDAE.

86.*	**Pelobates fuscus Laur.**	—	1	Hessen 94 gkft.
87.	**Pelodytes caucasicus Blgr.**	—	1♂	Lomis-Mta 7000' 96. K.
a.	„ „	—	2♀	Bakuriani VII. 98. R.

FAM. DISCOGLOSSIDAE.

88.*	**Bombinator igneus Laur.**	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft.
a.*	„ „	1Sc.	—	Deutschland gkft.

BATRACHIA CAUDATA.

FAM. SALAMANDRIDAE.

89.*	**Salamandra maculosa Laur.**	—	1	Mk. Brandenburg 94. gkft

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
90.	**Salamandra caucasica Waga.**	—	7	Lomis-Mta VIII. 92. 8000' R.
a.	„ „		6	Borshom 93. R.
b.	„ „	—	4	„ VIII. 93. R.
c.	„ „	—	4	Lomis-Mta 7000' VIII. 97. K.
d.	„ „	—	4	„ „ 96. R.
e.	„ „	—	1	Abastuman VII. 98. S. Kaisl. Hoh. Grf. Thronf
91.*	**Molge (Triton) cristata Laur.**	—	♂ ♀	Mk. Brandenburg 94. gkft.
a.	„ „ **var. Karelini Strch.**	—	2	Anitino 6. 70. R.
b.	„ „ „	—	5	Psebai VII. 93. R. K.
c.	„ „ „	—	10 juv.	„ „ „ R. K.
d.	„ „ „	—	3	Bani-chewi bei) Borshom 6500' VIII. 92. R.
e.	„ „ „	—	3	Bethanien 92. Kaukewitsch.
f.	„ „ „	—	2	Bani-chewi 6500' 93. R.
92.*	**Molge alpestris Laur.**	—	1	Elsass gkft.
93.	**Molge vittata Gray.**	—	5 ♂ 2 ♀	Borshom 93. R.
a.	„ „	—	2 ♂	Batum 93. Hiller.
b.	„ „	—	2 ♂ 2 ♀	Bani-chewi 6500' IX. 91. R.
c.	„ „	—	2 ♀	Bethanien Kaukewitsch.
d.	„ „	—	4 larv.	Gagry 6. VI. 93. R. K.
e.	„ „	—	1	Lomis-Mta 7000' VII. 95. K.
f.	„ „	—	1	Borshom VII. 95. K.
94.*	**Molge vulgaris L. (taeniatus).**	1Sc.	—	Deutschland 69. gkft.
a.*	„ „	—	♂ ♀	Mk. Brandenburg 94. gkft.
b.	„ **var. meridionalis Blgr.**	—	2 ♀	Batum 4. 93. R. K.
95.	**Molge spec. ?**	—	1 juv.	Pizunda 3. VI. 93. R. K.

КРАТКІЯ ЗАМѢТКИ ОТНОСИТЕЛЬНО НАЗВАННЫХЪ ПРЕСМЫКАЮЩИХСЯ.

LACERTILIA.

№ 13. Agama caucasica Eichw. Обыкновенно эта ящерица зимуетъ, соединяясь въ болѣе или менѣе значительныя общества. Зимой 1863/64 г. выкапывались многократно съ аршинной глубины въ сухомъ третичномъ грунтѣ (горный мусоръ) этихъ ящерицъ, зимующихъ совмѣстно. При температурѣ въ 2° онѣ начинали производить весьма незначительныя движенія своими членами, при 6—8° становились болѣе подвижными, не достигая однако своей лѣтней бойкости и при комнатной температурѣ. Экземпляры, подвергнутыя нѣсколько разъ вліянію холода, большею частью погибали. Р.

№ 16. Phrynocephalus caudivolvus Pall. Этотъ видъ живетъ по всей вѣроятности исключительно на пескѣ. Мы находили эту изящную ящерицу къ югу отъ Ачикулака [1]). Здѣсь она часто встрѣчалась на сыпучемъ пескѣ. Преслѣдуемыя ящерицы убѣгали быстро, подымая хвостъ высоко кверху, при чемъ онѣ рѣшительно отказывались заходить въ растительный покровъ степи. Дойдя до предѣла песковъ, эти звѣрки всегда поворачивали назадъ и даже тѣснимыя нами, не покидали обитаемую ими голую мѣстность. Р. К.

№ 25 [1]). Lacerta praticola Ev. Осенью 1898 г. удалось наконецъ добыть нѣсколько экземпляровъ этого вида. Находя нѣкоторое сходство въ окраскѣ между ними и L. muralis, я еще разъ просмотрѣлъ весь наличный матеріалъ, касающійся послѣдняго вида и дѣйствительно нашелъ нѣсколько L. praticola, собранныхъ въ Сванетіи и вдоль пути между Мури и Пари. К.

№ 26. Lacerta muralis Laur. и var. depressa Cam. Я привожу L. depressa какъ разновидность L. muralis. Мнѣ не удалось строго разграничить эти два вида. Профессоръ О. Бёттгеръ [2]) считаетъ L. depressa тоже лишь варіэтетомъ L. muralis. К.

OPHIDIA.

№ 43. Tropidonotus natrix L. var. scutatus Pall. Интересно, что эта разновидность встрѣчается въ Ликанахъ (близъ Боржома), гдѣ она существуетъ наряду съ T. natrix L. typ. К.

№ 58. Contia (Ablabes) collaris Mén. и № 59. C. modesta Mart. Буланжэ соединяетъ эти два вида въ „Cat. of the snakes in the British Mus. Vol. II, pag. 260". Здѣсь онѣ приведены отдѣльно, т. к. я согласенъ съ мнѣніемъ Др. Штрауха, высказаннымъ въ „Die Schlangen des Russ. Reiches 1873, pag. 36 и слѣд.". Зимой 1895 г. мнѣ

[1]) См. также: Ergänzh. Peterm. Mitth. № 117, 1895 pag. 16.

[2]) Berichte Senck. Nat. Ges. 1892, pag. 140.

удалось изслѣдовать у Г. Шелковникова въ Геокъ-тепе большое количество C. collaris. Ихъ откапывали изъ земли въ виноградникахъ, гдѣ онѣ проводили время зимней спячки, при чемъ нѣсколько особей сворачиваются въ одинъ клубокъ. Всѣ найденные экземпляры оказались C. collaris. Между ними не было ни одного съ признаками C. modesta. Рисунокъ на головѣ былъ также вполнѣ однообразный. Полагаю, что C. collaris обитаетъ равнины, въ то время какъ C. modesta предпочитаетъ жить въ горахъ (Тифлисъ, Гунибъ). Кажется, судя по коллекціи British Mus. (l. c. pag. 261), эти два вида живутъ во всей области своего распространенія врозь. Такъ напримѣръ всѣ 14 экземпляра изъ Ксанта (Xanthus) имѣютъ по 17 рядовъ чешуи. К.

BATRACHIA ECAUDATA.

№ 85. Hyla arborea L. Весной 1898 г. мы (Р. и К.) добыли большой экземпляръ (48 mm. длины) древесной лягушки съ отступленіями въ окраскѣ. Это № 85 m. Верхняя сторона этой лягушки свѣтлосѣро-коричневая, усѣянная немного болѣе темными, неправильными пятнами. Нижняя сторона желтоватая. Вдоль боковъ, начиная съ ноздрей, тянется черновато-коричневая волнистая полоса до заднихъ ляжекъ, гдѣ она загибается подъ острымъ угломъ во внутрь. Къ верху эта полоса ограничена желтоватымъ оттѣнкомъ, особенно въ средней части живота, гдѣ она не такъ рѣзко обозначена. Верхняя губа окаймлена темнымъ цвѣтомъ, который выше очерченъ свѣтлѣе. На наружной и слабѣе на внутренней сторонѣ переднихъ ногъ находится тоже темная полоса, продолжающаяся до основанія кисти. На заднихъ ногахъ эта полоса соединяется у задняго прохода и на наружной сторонѣ заходитъ до пальцевъ, между тѣмъ какъ на внутренней сторонѣ она лишь мѣстами ели-ели обозначена. К.

KURZE BEMERKUNGEN ÜBER DIE AUFGEFÜHRTEN REPTILIEN UND LURCHE.

LACERTILIA.

№ 13. Agama caucasica Eichw. Das Thier wintert gemeinschaftlich in kleineren oder grösseren Gesellschaften. Im Winter 1863—64 wurden bei Tiflis zu wiederholten Malen förmliche Nester gesellschaftlich überwinternder Agamen auf 1 Arschin Bodentiefe aus dem trockenen Tertiärterrain (Schuttland) entnommen. Die Thiere begannen bei einer Temperatur von 2° sehr wenig die Gliedmassen zu regen, wurden bei 6—8° lebhafter, nahmen aber auch in Stubentemperatur nicht ihre sommerliche Frische an und kamen, wiederholt in die Kälte zurück gebracht, zum grossen Theile um. R.

№ 16. Phrynocephalus caudivolvus Pall. Diese Art scheint ausschliesslich den Sand zu bewohnen. Wir beobachteten diese zierliche Eidechse südlich von Atschikulak [1]) wo sie auf dem Flugsande nicht selten war. Bei ihrer Verfolgung liefen die Thiere rasch, den Schwanz hoch nach oben haltend, vermieden es aber auf das Entschiedenste in die Vegetation der Steppe zu kommen, so wie sie an den Rand des Sandes kamen kehrten sie stets um und waren selbst wenn durch uns bedrängt, nicht zu zwingen ihr kahles Gebiet zu verlassen. R. K.

№ 25 [1]). **Lacerta praticola Ev.** Im Herbst 1898 wurden endlich einige Exemplare dieser Art beschafft. Da sie in der Färbung etwas an L. muralis errinnert, so sah ich das ganze Material von letzterer Art durch und es fanden sich auch in ihm einige Exemplare von L. praticola aus Swanetien und von der Strecke Muri-Pari. K.

№ 26. Lacerta muralis Laur. und **var. depressa Cam.** Ich habe L. depressa als Varietät von muralis aufgeführt. Es wollte mir nicht gelingen beide Formen scharf auseinander zu halten. Prof. O. Boettger [2]) hält ebenfalls L. depressa nur für eine Varietät der L. muralis. K.

OPHIDIA.

№ 43. Tropidonotus natrix L. var. scutatus Pall. Interessant ist das Vorkommen dieser Varietät in Likani (bei Borshom) wo sie mit T. natrix L. typ. zusammen lebt. K.

№ 58. Contia (Ablabes) collaris Mén. und **№ 59 C. modesta Mart.** Boulenger in „Cat. of the snakes in the British Mus. Vol. II, pag. 260" vereinigt beide Arten. Hier sind sie getrennt aufgeführt, da ich mich den Ansichten von Dr. Strauch in „Die Schlangen des Russ. Reiches 1873, pag. 36 und flgd." anschliesse. Im Winter 1895 konnte ich

[1]) Siehe auch: Ergänzh. Peterm. Mitth. № 117, 1895, pag. 16.

[2]) Berichte Senck. Nat. Ges. 1892, pag. 140.

bei H. Schelkownikow in Geok-tepe eine grosse Anzahl von C. collaris untersuchen. Sie wurden in den Weingärten ausgegraben, wo sie gesellschaftlich in grosse Klumpen zusammengerollt den Winterschlaf hielten. Alle erwiesen sich als C. collaris, es war kein Stück darunter, welches man auf C. modesta beziehen könnte. Auch die Zeichnung auf dem Kopfe war äusserst constant. Wie es mir scheint, so bewohnt C. collaris die flachen Ebenen, während C. modesta die Gebirge bevorzugt (Tiflis, Gunib). Dass diese Arten an anderen Orten ihres Gebietes ebenfalls getrennt leben scheint sich durch die Sammlung des Britisch Mus. (l. c. pag. 261) zu bestätigen, nach ihnen besitzen z. B. 14 Exemplare aus Xanthus alle 17 Schuppenreihen. K.

BATRACHIA ECAUDATA.

№ 85. Hyla arborea L. Im Frühjahr 1898 erbeuteten wir R. K ein grosses Exemplar (von 48 mm. Körperlänge) des Laubfrosches von abweichender Färbung. Es ist das № 85. m. Die Oberseite desselben ist hell graubraun mit etwas dunkleren, zerstreuten, unregelmässigen Flecken, die Unterseite gelblich. An den Seiten des Körpers, von den Nasenlöchern anfangend, zieht sich ein schwarzbrauner gewellter Streifen bis vor die Hinterschenkel, wo er in spitzem Winkel nach innen gerichtet ist. Nach oben ist er gelblich abgegrenzt, besonders an den Seiten des Bauches, wo der dunkle Streifen nicht so stark markirt ist. Die Oberlippe ist dunkel gerandet und nach oben heller eingefasst. Auf der Aussenseite schwächer und auf der Innenseite der Vorderbeine befindet sich dieser Streifen gleichfalls und zieht sich verlängert bis auf das Handgelenk. Auf den Hinterbeinen geht er über den After, auf der Aussenseite der Tibien und Tarsen bis zu den Zehen, während er auf der Innenseite nur stellenweise angedeutet ist. K.

PISCES.

РЫБЫ.

FISCHE.

Шкапъ—51, 52.—Schrank.

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

НАСЛѢДНИКУ ЦЕСАРЕВИЧУ

ВЕЛИКОМУ КНЯЗЮ

ГЕОРГІЮ АЛЕКСАНДРОВИЧУ

ВСЕПРЕДАННѢЙШЕ

посвящаетъ

Авторъ.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО!

Подводя настоящимъ изданіемъ, появленіе котораго обязано милостивому покровительству **Вашего Императорскаго Высочества,** итогъ многолѣтней дѣятельности по естествовѣдѣнію Кавказа, страны мало изслѣдованной въ естественномъ отношеніи въ періодъ первыхъ моихъ начинаній, позволяю себѣ почтительнѣйше посвятить **Вашему Императорскому Высочеству** отдѣлъ ихтіологіи, въ знакъ глубокой благодарности за высокую и щедрую помощь, давшую возможность издать отдѣльное сочиненіе о рыбахъ Кавказа.

Вашего Императорскаго Высочества

всепреданнѣйшій слуга

Дръ Г. И. Радде.

Георгій

SEINER KAISERLICHEN HOHEIT

DEM

GROSSFÜRSTEN THRONFOLGER UND CAESAREWITSCH

GEORG ALEXANDROWITSCH

EHRFURCHTSVOLL

gewidmet

vom Autor.

EURE KAISERLICHE HOHEIT!

Indem ich bei der Herausgabe dieses Werkes, dessen Erscheinen nur Dank **Eurer Kaiserlichen Hoheit** gnadiger Unterstutzung ermoglicht wurde, meine langjahrige Naturforscher Arbeit im Kaukasus überblicke—einem Gebiete, welches bei Beginn meiner Thätigkeit in naturwissenschaftlicher Hinsicht nur wenig erforscht war—erlaube ich mir den ichthyologischen Abschnitt **Eurer Kaiserlichen Hoheit** unterthanigst zu widmen, aus Dankbarkeit für die grosse und freigiebige Hülfe, welche die Publication eines Specialwerkes über die Fische der Kaukasusländer ermöglichte.

Eurer Kaiserlichen Hoheit

unterthänigster Diener

Dr. G. Radde.

Tiflis, im Maerz 1899

Съ моей стороны необходимо при началѣ рыбнаго отдѣла, сказать нѣсколько словъ. Благодаря высокому интересу и матеріальной поддержкѣ, **Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Наслѣдника и Цесаревича Георгія Александровича,** къ ихтіологіи Кавказа, я имѣлъ возможность до сихъ поръ издать нѣсколько монографій самыхъ интересныхъ семействъ.

Съ 1896 года появились въ двухъ выпускахъ Лососевыя, и до конца нынѣшняго года будутъ изданы еще два выпуска, заключающіе въ себѣ описаніе и рисунки карповыхъ.

Весьма желательно было бы, такимъ же образомъ, изучить осетровыя породы (красная рыба) Каспійскаго и Чернаго моря, которыя какъ извѣстно по своей цѣнности очень важны. Покончивши съ этой монографіей необходимо составить полный списокъ тоже всѣхъ рыбъ кавказской фауны, въ широкомъ смыслѣ этого слова, то есть списокъ, заключающій всѣ виды до сихъ поръ найденные въ предѣлахъ ихъ географическаго распространенія, въ низовьяхъ Волги, въ Азовскомъ, Черномъ и Каспійскомъ моряхъ.

Надѣюсь, въ продолженіи слѣдующихъ трехъ лѣтъ, достигнуть этой цѣли.

Такъ какъ изъ работъ, по изслѣдованію лососей, Ѳ. Ѳ. Каврайскаго оказывается, что Каспійскій лосось, Salmo trutta caspius Kessl., и обыкновенная рѣчная форель Salmo trutta fario L. представляютъ особенно большой интересъ въ морфологическомъ отношеніи—ибо они только представляютъ крайнія формы основного типа S. trutta,—то было весьма желательно къ нашему каталогу, хотя и въ кратцѣ, прибавить окончательные результаты выводовъ Г-на Каврайскаго (Лососевыя Кавказа. Вып. II Тифлисъ 1897 г.) и къ этому приложить объяснительные рисунки.

Подробныя изслѣдованія по этому предмету уже были разосланы всѣмъ главнымъ ихтіологическимъ учрежденіямъ и спеціалистамъ. Въ Россіи это сочиненіе можно достать у Н. Кюммеля въ Ригѣ, а заграницею у Фридлендера въ Берлинѣ.

Дръ *Г. Радде.*

Тифлисъ, Мартъ 1899.

Dem Abschnitte über die Fische wird es nöthig sein meinerseits einige Worte vorauszuschicken. Durch das hohe Interesse und die materielle Beihülfe, welche **Sr. Kaisl. Hoheit der Grossfürst Thronfolger und Caesarewitsch Georg Alexandrowitsch** dem ichthyologischen Studium in den Kaukasusländern gewährt, war es bisjetzt möglich einzelne, besonders interessante Familien monographisch zu bearbeiten. Seit 1896 erschienen in zwei Lieferungen die Salmoniden und werden zwei weitere Lieferungen bis zum Schlusse dieses Jahres vollendet sein. Sehr wünschenswerth wäre es, eine eingehende und ebenfalls illustrirte Specialarbeit über die wichtigen und werthvollen Störarten (Acipenseres) des Kaspischen- und Schwarzen Meeres zu geben und dann ein vollständiges Verzeichniss aller bisjetzt ermittelten Fischarten aus dem kaukasischen Faunen Gebiete im weiteren Sinne des Wortes, d. h. mit Einschluss der unteren Wolga, des Asow'schen, Schwarzen und Kaspischen Meeres als Schluss Lieferung folgen zu lassen.

Ich hoffe dieses Ziel im Verlaufe der nächsten drei Jahre zu erreichen.

Da nun aber von dem bisjetzt bearbeiteten Material aus der Familie der Salmoniden der kaspische Lachs, Salmo trutta caspius Kessl. und die gewöhnliche Bachforelle, Salmo trutta fario L. von besonderem morphologischen Interesse sind, weil sie sich nur als extreme Formen des Grundtypus von S. trutta erweisen, so war es wünschenswerth diesem Verzeichnisse die darauf bezüglichen Untersuchungen des Herrn Kawraisky (die Lachse der Kaukasusländer, Lief. II, Tiflis 1897) wenigstens in ihrem Endresultate wiederzugeben und auch die Abbildungen hinzuzufügen. Die ausführlichen Untersuchungen wurden bereits an alle namhafte ichthyologische Institute und Specialisten gesendet und sind für Russland bei N. Kymmel in Riga, für das Ausland bei Friedländer in Berlin noch einige Exemplare im Vertriebe.

Dr. *G. Radde.*

Tiflis, Maerz 1899.

По своей ихтіофаунѣ сѣверный Кавказъ очень близокъ къ южной Россіи и за немногими исключеніями [1]) на сѣверномъ Кавказѣ имѣются всѣ виды рыбъ, водящихся въ южной Россіи и кромѣ того Chondrostoma oxyrhynchum Kessl., Nemachilus merga Kryn. и Cobitis aurata de-Fil., а усачъ (Barbus fluviatilis Flem.) замѣненъ другимъ усачемъ [2]).

Ихтіофауна Закавказья же имѣетъ уже нѣсколько иной характеръ. Правда, весьма распространенный въ южной Россіи и на сѣверномъ Кавказѣ сазанъ находится и въ Закавказьѣ очень часто, но карась и плотва, обыкновенные въ южной Россіи и на сѣверномъ Кавказѣ, имѣютъ очень ограниченное распространеніе въ Закавказьѣ, такъ что Кесслеръ считалъ даже что ихъ совсѣмъ недостаетъ въ Закавказьѣ. Кромѣ того съ одной стороны нѣкоторые виды южной Россіи и сѣвернаго Кавказа отсутствуютъ въ Закавказьѣ, съ другой же стороны они замѣнены тамъ близкими (викарирующими) видами. Такъ Nemachilus merga Kryn. замѣненъ Nemachilus Brandtii Kessl.; Squalius cephalus L. очень рѣдокъ въ Закавказьѣ и замѣненъ тамъ Sq. turcicus de-Fil., Barbus tauricus Kessl. особенная разность этого вида и т. п.

Кромѣ того въ Закавказьѣ имѣются, какъ уже сказано, нѣсколько видовъ, исключительно ему свойственныхъ Alburnus и Barbus, а также распространенный по всему Закавказью и встрѣчающійся еще только на югѣ Азіи и въ Абиссиніи родъ Capoeta Cuv.

Вообще ихтіофауна сѣвернаго Кавказа имѣетъ болѣе европейскій характеръ, а Закавказья явственно переходный къ среднеазіатскому.

Изъ рода Salmo виды S. fario L. (ручьевая форель) и S. lacustris L. (озерная форель) по Каврайскому, распространены по всему Закавказью, а S. ischchan Kessl. исключительно въ озерѣ Гокчѣ.

С. Каменскій.

---

[1]) Gobio fluviatilis Rond., Squalius leusicus Heck., Squalius Danilewskii Kessl. и Nemachilus barbatulus L.

[2]) Barbus ciscaucasicus Kessl.

In seiner Fischfauna schliesst sich der nördliche Kaukasus (Ciskaukasien intim an diejenige Südrusslands. Fast alle Arten, welche sich in dem letzteren Gebiete finden, leben auch in den Gewässern des nördlichen Kaukasus. Ausgeschlossen sind: Gobio fluviatilis Rond., Squalius leuciscus Heck., Squalius Danilewskii Kessl., Nemachilus barbatulus L. Auch Barbus fluviatilis Flem. ist, so viel bisjetzt bekannt wurde, durch Barbus ciscaucasicus Kessl. vertreten und ausserdem kommen dem nördlichen Kaukasus noch Chondrostoma oxyrhynchum Kessl., Cobitis aurata de-Fil. und Nemachilus merga Kryn. zu, welche in Südrussland fehlen.

Die Fischfauna Transkaukasiens unterscheidet sich schon merklich von der vorher erwähnten. Zwar ist der weitverbreitete, auch an der Nordseite des Kaukasus vorkommende Karpfen auch in Transkaukasien sehr häufig, aber die Karasse und Plotwa (L. rutilus L.), welche gemein in Südrussland und im nördlichen Kaukasus (Tiefland) sind, haben in Transkaukasien eine so geringe Verbreitung, dass Kessler sie sogar daselbst als fehlend betrachtete. Ueberdies werden einige Arten der nördlichen Gebiete, welche in Transkaukasien fehlen, durch nahe stehende, vicarirende ersetzt. So wird z. B. Nemachilus merga Kryn. durch N. Brandtii Kessl. ersetzt. Squalius cephalus L. der nur sehr selten in Transkaukasien ist, wird durch Squalius turcicus de-Fil. ersetzt und von Barbus tauricus Kessl. finden wir eine abweichende Form. Ausserdem kommen in Transkaukasien noch einige nur diesem Gau eigene Arten aus den Geschlechtern Alburnus und Barbus vor und das südasiatische und Abissinische Genus Capoeta findet sich im gesammten Transkaukasien.

Im allgemeinen hat die Fischfauna des nördlichen Kaukasus einen mehr europäischen Charakter, diejenige von Transkaukasien vermittelt den Uebergang zum centralasiatischen.

Von den Salmoniden sind S. fario L. und S. lacustris L über ganz Transkaukasien verbreitet, während S. ischchan Kessl. nur dem alpinen Goktschai-See zukommt.

S. Kamensky.

Salmo trutta fario L.

Lowe.

Salmo trutta fario L.

PISCES.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. A. Brandt. St.-Petersburg.
S. N. Kamensky. Charkow.
F. F. Kawraisky.
Prof. A. Ostroumow. Kasan.
Dr. G. Radde. Tiflis.

Составъ коллекціи рыбъ до 1 января 1899
Gesammtbestand der Sammlung von Fischen bis 1 Januar 1899.

Ord.	Acanthopterygii	78	Arten	332	Expl.
„	Pharyngognathi	10	„	21	„
„	Anacanthini.	12	„	32	„
„	Physostomi.	75	„	1042	„
„	Lophobranchii.	6	„	56	„
„	Chondrostei.	7	„	22	„
„	Plagiostomi.	7	„	17	„
„	Marsupobranchii.	3	„	13	„
„	Cirrostomi	1	„	2	„
		199	Arten	1537	Expl.

ACANTHOPTERYGII.

FAM. GASTEROSTEIDAE.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
1.	**Gasterosteus aculeatus L.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.
a.	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
b.*	„ „	—	2	Deutschland gkft.
c.	„ „	—	2	Rostow a. D. 94. Kawraisky.
2.*	**Gasterosteus pungitius L.**	—	2	St.-Petersburg. Akad.
3.	**Gasterosteus platygaster Kssl.**	—	2	Temirgoje 5. VI. 94. R. K.
a.*	„ „	—	4	Ural 98. Kawr.

FAM. PERCIDAE.

1.	**Perca fluviatilis L.**	—	1	Wladimirowka 5. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	1	Palaeostom V. 93. R. K.
b.*	„ „	—	1	Newa 68. A. Brandt.
c.	„ „	3 B.	—	Lenkoran IV. 80. R.
d.*	„ „	1 Sc.	—	Mk. Brandenburg 94. gkft.
e.	„ „	—	1	Boshy-Promysl. 97. Kawr.
5.	**Acerina cernua L.**	—	1	Don. Akad.
6.	**Acerina rossica Cuv.**		1	„ „
a.	„ „	—	1	Rostow a. D. Kawr.
b.	„ „	—	1	Nowotscherkask. Kawr.
7.	**Lucioperca sandra Cuv.**	G.	—	Lenkoran 66. R.
a.	„ „	G.	—	„ IV. 80. R.
b.	„ „	B.	—	„ „ „ R.
c.	„ „	G.	—	Boshy-Promysl. 94. gesch.
8.	**Asperina improvisa Ostr.**	—	1	Asow'sches Meer. Kawr.
9.	**Serranus scriba L.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	„ „ 68. A. Brandt.
b.	„ „	—	4	Theodosia 93. Retowsky.
10.*	**Serranus hepatus Risso.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
11.*	**Anthias sacer Bl.**	—	1	„ „ Giglioli.

FAM. PRISTIPOMATIDAE.

12.*	**Dentex macrophthalmus C. et V.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
13.*	**Maena vulgaris C. et V.**	—	1	Mare medt. 86. A. Brandt.
a.*	„ „	—	1	Algier. Gigl.
14.	**Smaris chryselis Cuv.**	—	2	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	2	Theodosia IV. 93. Retowsky.
b.	„ „	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
c.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.

FAM. MULLIDAE.

15.	**Mullus barbatus L.**	—	2	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	4	Theodosia IV. 93. Retowsky.
b.	„ „	—	2	Mare nigr. 60. R.
c.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
16.*	**Mullus surmuletus L.**	—	1	„ „ „ A. Brandt.

FAM. SPARIDAE.

17.*	**Box vulgaris C. et V.**	—	1	Mare medt. Gigl.
18.*	**Oblata melanura L.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
19.	**Sargus annularis L.**	—	2	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	5	Batum IV. 93. R. K.
b.	„ „	—	5	Theodosia 94. Retowsky.
c.	„ „	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
d.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
20.*	**Charax puntazzo L.**	—	1	„ „ „ A. Brandt.
21.*	**Pagrus vulgaris C. et V.**	—	1	„ „ „ A. Brandt.
22.*	**Chrysophrys aurata L.**	G.	—	„ „ „ A. Brandt.

FAM. TRIGLIDAE.

23.*	**Scorpaena scrofa L.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.
24.*	**Scorpaena ustulata Lowl.**	—	1	Algier Gigl.
25.	**Scorpaena porcus L.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	2	Mare nigr. 60. R.
b.	„ „	—	2	Theodosia 93. Retowsky.
c.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.
d.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
26.*	**Cottus gobio L.**	—	2	Deutschland 96. gkft.
27.*	**Trigla hirundo Bl.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
a	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
b.	„ „	—	1	Bosporus 94. Ostroumow.
c.	„ „	G.	—	Batum 17. II. 95. Burkhardt.
d.	„ „	—	1	Anapa 30. IV. 97. Dulin.
28.*	**Trigla lineata L.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
29.*	**Peristedion cataphractum L.**	—	1	Algier Gigl.

FAM. TRACHINIDAE.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
30.	**Uranoscopus scaber L.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.
b.	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
c.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
d.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
31.*	**Trachinus radiatus C et V.**	G.	—	„ „ „ A. Brandt.
32.	**Trachinus draco L.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
b.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. SCIAENIDAE.

33.	**Corvina nigra Bl.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	Batum IV. 93. R. K.
b.	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
c.*	„ „	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. SPHYRAENIDAE.

34.*	**Sphyraena vulgaris C. et V.**	—	1	Algier. 95. R.

FAM. SCOMBRIDAE.

35.*	**Scomber colias L.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.
36.	**Scomber scomber L.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
37.*	**Naucrates ductor L.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.
38.*	**Echeneis remora L.**	—	1	Mare atlantic. Gigl.
39.*	**Zeus pungio C. et V.**	G.	—	Mare medt. 68. A Brandt.

FAM. CARANGIDAE.

40.	**Trachurus trachurus L.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	2	Theodosia 93. Retowsky.
b.	„ „	—	4	Batum IV. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
d.*	„ „	—	1	Mare medt. 95. Gigl.
41.	**Temnodon saltator L.**	—	2	Mare nigr. 60. R.
42.*	**Capros aper L.**	—	1	Sicilien. Gigl.
a.	„ „	—	1	Marmora Meer 94. Ostroumow.

FAM. GOBIIDAE.

43.	**Gobius marmoratus Pall.**	—	1	Petrowsk 1. VI. 94. R. K

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	**Gobius marmoratus Pall.**	—	2	Batum IV. 93. R. K.
b.	„ „ **var. ?**	—	2	„ „ „ R. K.
44.	**Gobius jozo L.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	4	Batum IV. 93. R. K.
b.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
c.*	„ „	—	1	Algier. Gigl.
45.	**Gobius ophiocephalus Pall.**	—	2	Odessa 94. Kawr.
46.	**Gobius capito Cuv.**	—	1	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	♀	Sewastopol 93. Ostroumow.
47.	**Gobius melanostomus Pall.**	—	2	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.
b.	„ „	—	1	Poti V. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
d.	„ „	—	5	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
e.	„ „	—	8	„ „ „ „ R. K.
f.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.
g.	„ „	—	2	Petrowsk. Kawr.
48.	**Gobius caspius Eichw.**	—	6	„ „
49.	**Gobius fluviatilis Pall.**	—	5	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	3	Poti IV. 93. R. K.
b.	„ „	—	1	Kertsch 94. Kawr.
c.	„ „	—	6	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
d.+	„ „	—	3	Usun-ada V. 96. Flrk.
e.	„ „	—	1	Kaspi 98. Kawr.
50.	**Gobius cephalargus Pall.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	Odessa 94. Kawr.
51.	**Gobius platyrostris Pall.**	—	2	Noworossiisk 23. VI. 93. R. K.
a.	„ „ **var. cyrius Kssl.**	—	10	„ „ „ „ R. K.
b.	„ „ „	—	5	Borshom 96. R.
c.	„ „ „	—	2	Tiflis VIII. 98 K.
d.	„ „ „	—	3	Osurgeti Kawr.
e.	„ **typ.** „	—	1	Borshom Kawr.
f.	„ „ „	—	2	Bachwi-tskali Kawr.
52.	**Gobius Kessleri Günth.**	—	4	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
a.	„ „	—	4	„ „ „ „ R. K.
53.	**Gobius syrman Nordm.**	—	2	Berdjansk. Kawr.
54.	**Gobius batrachocephalus Pall.**	—	1	Odessa 94. Kawr.
a.	„ „	—	1	Berdjansk. Asow Meer 97. Kawr.
b.	„ „	—	3	„ „ „ „ Kawr.
55.	**Gobius caucasicus Kawr.**	—	6	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	16	Temirgoje 3. VI. 94. R. K.
56.*	**Gobius fluviatilis Cetti nec. Pall.**	—	3	Messina gkft.
57.*	**Gobius niger L.**	—	1	Madeira Gigl.
58.	**Gobius spec.?**	—	1	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
a.	„ „	—	1	Baku 67. R.
59.	**Gobius Steveni Nordm. var.**	—	4	Palaeostom. Kawr.
60.	**Bentophilus macrocephalus Pall.**	—	1	Lenkoran IV. 66. R.
61.	**Callionymus festivus Pall.**	—	1	Bosporus 94. Ostroumow.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
	FAM. PEDICULATI.			
62.	**Lophius piscatorius L.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.
	FAM. BLENNIIDAE.			
63.	**Blennius tentacularis Brünn.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.
a.	„ „	—	2	Gudaut 6. VI. 93. R. K.
64.	**Blennius sanguinolentus Pall.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	Gudaut 4. VI. 93. R. K.
b.	„ „	—	4	Batum V. 93. R. K.
65.	**Blennius pavo Risso.**	—	♂ ♀	Sewastopol 93. Ostroumow.
a *	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
66.	**Blennius galerita L.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
67.	**Blennius ocellaris L.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
68.	**Blennius spec.?**	—	Rogen.	Suchum V. 93. R. K.
	FAM. ATHERINIDAE.			
69.	**Atherina pontica Eichw.**	—	7	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	19	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
70.	**Atherina hepsetus L.**	—	3	Theodosia 93. Retowsky.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
71.*	**Atherina sarda C. et V.?**	—	3	Cagliari Gigl.
72 *	**Atherina Boyeri Risso.?**	—	1	Mare medt. Gigl.
	FAM. MUGILIDAE.			
73.	**Mugil cephalus Cuv.**	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
74.	**Mugil auratus Risso.**	—	1	„ „ „ Ostroumow.
a.	„ „	—	1	„ „ 68. Gigl.
75.	**Mugil saliens Risso.**	—	1	„ „ 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	3	Theodosia 93. Retowsky.
b *	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
c.*	„ „	—	1	„ „ Gigl.
	FAM. CEPOLIDAE.			
76.*	**Cepola rubescens L.**	—	1	Algier Gigl.
	FAM. GOBIESOCIDAE.			
77.	**Lepadogaster Decandolii Risso.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
78.	**Lepadogaster bimaculatus Penn.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.

PHARYNGOGNATHI.

FAM. POMACENTRIDAE.

79.	**Heliastes chromis Cuv.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
80.	**Umbrina cirrhosa L.**	—	3	Batum IV. 93. R. K.

FAM. LABRIDAE.

81.	**Crenilabrus pavo Brünn.**	—	2 ♂ 1 ♀	Theodosia 93. Retowsky.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
b.	„ „	—	2	„ „ R.
82.	**Crenilabrus griseus L.**	—	1	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	2	Theodosia 93. Retowsky.
83.	**Crenilabrus quinquemaculatus Bl.**	—	1	Batum IV. 93. R. K.
84.	**Crenilabrus ocellatus Forsk.**	—	2	Mare nigr 60. R.
85.	**Crenilabrus rostratus Bl.**	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.
86.*	**Crenilabrus melops Risso.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
87.*	**Crenilabrus mediterraneus Risso**	—	1	„ „ 68. A. Brandt.
88.*	**Coris julis L.**	—	1	„ „ Gigl.
a.*	„ „	—	1	„ „ Gigl.

ANACANTHINI.

FAM. GADIDAE.

89.	**Gadus euxinus Nordm.**	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	3	Batum IV. 93. R. K.
90.*	**Gadus minutus L.**	—	1	Mare medt. 88. A. Brandt.
91.*	**Merlangus pontasson Risso.**	—	1	Mare medt. Gigl.
92.*	**Lota vulgaris Cuv.**	—	1	Moskau 94. Kawr.
93.	**Motella tricirrata Bl.**	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
b.*	„ „	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.
c.	„ „	—	1	Sewastopol 93. Ostroumow.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.

FAM. OPHIDIIDAE.

94.	**Ophidium barbatum L.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 68. A. Brandt.
95.	**Ammodytes siculus Swains.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.

FAM. PLEURONECTIDAE.

96.	**Rhombus maeoticus Pall.**	G.♀	—	Poti IV. 88. Consul Baer.
a.	„ „	G.	—	Poti I. 93. R.
b.	„ „	G.	—	Batum IV. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	„ „ „ R. K.
d.	„ „	—	Kiemen.	„ „ „ R. K.
e.	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
f.	„ „	—	1	Mare nigr. R.
97.*	**Rhombus laevis Rond.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.
98.	**Pleuronectes flesus L.**	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	1	„ „ „ R.
b.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.
c.	„ „	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
d.*	„ „	—	2	Mare medt. 68. A. Brandt.
99.	**Solea nasuta Pall.**	—	1	Theodosia 93. Retowsky.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. A. Brandt.
100.*	**Solea vulgaris Quensl. ?**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

PHYSOSTOMI.

FAM. SILURIDAE.

101.	**Silurus glanis L.**	G.♂	—	Tiflis I. 93. R.
a.	„ „	—	1	„ XI. 88. R.
b.	„ „	—	1	Kisljar Terek 23. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	1	Kars-tschai 27. X. 95. Kawr.

FAM. SALMONIDAE.

102.*	**Salmo salar L.**	G.♀	—	Nordsee gkft.
a.*	„ „	—	juv.	Ostsee gkft.
b.*	„ „	—	„	„ „
c.*	„ „	—	„	„ „
d.*	„ „	—	„	„ „
e.*	„ „	—	monstr.	„ „

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
103.*	**Salmo trutta L.**	—	1	Nordsee gkft.
104.	**Salmo lacustris L.**	—	2	Tschaldyr-göll 21. X. 95. Kawr.
a.	„ „	—	2	„ „ „ „ „ Kawr.
b.*	„ „	—	1	Züricher-See 83. gkft.
c.	„ **var. Romanowi Kawr.**	G.	—	Tabiszchuri-See 68. R.
d.	„ „	G.	—	„ „ VI. 88. R.
e.	„ „	G.	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	—	1	„ „ XI. 87. R.
g.	„ „	—	1	„ „ „ „ R.
h.	„ „	—	2	„ „ III. 95. R.
i.	„ „	—	2	„ „ „ 96. Kawr.
k.	„ **typ.**	—	1K.	Tschaldyr 95. Kawr.
105.	**Salmo caspius Kssl.**	G.	—	Achty VII. 85. R.
a.	„ „	G.	—	Saljan 70. R.
b.	„ „	G.	—	„
c.	„ „	—	1	Samur 95. R.
d.	„ „	G.	—	Kura 70. R.
e.	„ „	—	ovarium	Saljan 21. XI. 96. Kawr.
f.	„ „	—	Zähne.	„ „ „ „ Kawr.
106.	**Salmo ischchan Kssl.**	G.	—	Goktschai 69. R.
a.	„ „	G.	—	„ „ R.
b.	„ „	—	♂	„ 94. Medw.
c.	„ „	—	♂	„ „ „
d.	„ „	—	♀	„ „ „
e.	„ „	—	1	„ „ „
f.	„ „	—	4	„ „ „
g.	„ „	—	4	„ „ „
h.	„ „	—	6	„ „ „
i.	„ „	—	5	„ „ „
k.	„ „	—	juv.	„ 95.
l.	„ „	—	ova.	„ 20. VII. 93.
m.	„ „	—	ova.	„ 20. VI. 94.
n.	„ „	—	ova.	„ „ „ „
o.	„ „	—	ova.	„ 12. VII. 94.
p.	„ „	—	ova.	„ 14. VIII. 94.
q.	„ „	—	ova.	„ „ „ „
r.	„ „	—	ova.	„ 6. X. 94.
s.	„ „	—	ova.	„ „ „ „
t.	„ „	—	ova.	„ 20. X. 94.
u.	„ „	—	ova.	„ 4. XI. 94.
v.	„ **var. gegarkuni Kssl.**	—	5	„ 94.
w.	„ „	—	4	„ „
x.	„ „	—	ova.	„ 1. XII. 94.
y.	„ „	—	ova.	„ 95.
z.	„ „	—	10	Käwor-tschai 7. XII. 94.
aa.	„ „	—	5	„ „ 20. XI. 94.
bb.	„ „	—	4	„ „ „ „ „
cc.	„ **ischchan Kssl.**	—	1	Alexandrowka 4. VIII. 95.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
107.	**Salmo fario L.**	—	1	Bach Kznia VI. 88. 6000' R.
a.	„ „	—	1	Psebai VII. 93. R. K.
b.	„ „	—	1	Jewdokimowsk 13.VII.94. R.K.
c.	„ „	—	1	Ichrek R.
d.	„ „	—	2	Likani 97. R.
e.	„ „	—	3	Bakuriani VIII. 95. R.
f.	„ „	—	4	Bach Psze (Abchasien) 5. VI. 93. R. K.
g.	„ „	G.	—	Bach Kznia VI. 88. R.
h.	„ „	—	1	Laba V. 95. R.
i.	„ „	—	1	„ „ „ R.
k.	„ „	—	2	Tana V. 95. K.
l.	„ „	—	1	Tandurek-tschai 9. VII. 96. K.
m.	„ „	—	6	„ „ „ „ „ K.
n.	„ „	—	1	Batum V. 93. R. K.
o.	„ „	—	4	Forellensee VII. 94. R. K.
p.	„ „	—	4	Likani VIII. 95. R.
q.	„ „	—	1	Sanga oberhalb Rendamak 9. VIII. 96. K.
r.*	„ „	—	1	Böhmerwald 8. V. 95. gkft.
s.	„ „	—	2	Murow-dagh 97. Kawr.
t.	„ „	—	7	Lenkoran 97. Kawr.
u.	„ „	—	2	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
v.	„ „	—	2	Sursuna Kawr.
w.	„ „	—	2	See Babuscher Kawr.
x.	„ „	—	1	Kuban Kawr.
108.*	**Coregonus albula L.**	—	1	See Perejaslaw Kawr.

FAM. SCOPELIDAE.

109.*	**Scopelus spec.?**	—	1	Mare medt. Gigl.

FAM. ESOCIDAE.

110.	**Esox lucius L.**	—	1	Wladimirowka Kuma 5. V. 94. R. K.
a.	„ „	½ G.	—	Unt. Kura I. 93. R.
b.	„ „	½ G.	—	„ „ „ „ R.
c.	„ „	—	1	Nowotscherkask. 98. Kawr.

FAM. SCOMBEROSOCIDAE.

111.	**Belone acus Cuv.**	—	1	Mare nigr. 60. R.
a.	„ „	—	1	„ „ 94. Ostroumow.
b.	„ „	—	2	Batum IV. 93. R. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
112.*	**Belone vulgaris C. et V.?**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. CYPRINODONTIDAE.

113.*	**Cyprinodon calaritanus Cuv.**	—	5	Cagliari Gigl.

FAM. CYPRINIDAE.

114.	**Cyprinus carpio L.**	—	1	Kuban Kawr.
a.	„ „	—	3	Kisljar 23. V. 94. R. K.
b.	„ „	—	1	Andshigäntschai 18. VIII. 94. Schlk.
c.	„ „	G.	—	Tiflis 5. V. 92. R.
d.	„ „	G.	—	„ „ „ „ R.
e.	„ „	G.	—	„ „ „ „ R.
f.	„ „	G.	—	„ 69. R.
g.	„ „	—	1	Tschaldyr 95. Kawr.
h.	„ „	—	1	Chram 93. R.
i.*	„ „	G.	—	Sachsen 69. gkft.
k.*	„ „	1Sc.	—	Deutschland gkft.
l.	„ „	—	1	Jewlach-See 95. R.
m.	„ „	—	1	Toporowan 95. Kawr.
n.	„ „	—	1	„ „ Kawr.
114.[1])	**Cyprinus carpio L. hybrid?**	—	6	Batum-See IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	6	Wladimirowka 5. V. 94. R. K.
115.	**Carassius vulgaris Nilss.**	—	4	„ „ „ „ R. K.
a	„ „	—	3	Kisljar 23. V. 94. R. K.
116.	**Capoeta fundulus Pall.**	—	1	Andshigäntschai 30. III. 94. Schlk.
a	„ „	—	2	Tiflis X. 88. R.
b.	„ „	—	2	Borshom VII. 88. R.
c.	„ „	—	3	Tiflis IV. 96. K.
d.	„ „	—	2	Kars-tschai 95. Kawr.
e.	„ „	—	2	Tskenis-tskali Kawr.
f.	„ „	—	6	Kura Kawr.
g.	„ „	—	4	Kura Tiflis Kawr.
h.	„ „	—	1	Agdam Kawr.
i.	„ „	—	2	Tschaldyr Kawr.
k.	„ „	—	2	Arpa-göll Kawr.
l.	„ „	—	4	Kars-tschai Kawr.
m	„ „	—	1	Kura Korechi Kawr.
n.	„ „	—	15	Borshom Kawr.
o.	„ „	—	5	Tiflis VIII. 98. R. K.
p.	„ „	—	2	„ „ „ R. K.
q.	„ „	—	1	„ „ „ R. K.
r.	„ **var. Sevangi de-Fil.**	—	2	Goktschai 94. Kawr.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
s.	Capoeta var. Sevangi de-Fil.	—	3	Goktschai 94. Kawr.
t.	„ „	—	2	„ 1. XII. 94. Kawr.
u.	„ „	—	3	„ „ „ „ Kawr.
116.[1]	**Capoeta fundulus Pall.×Barbus tauricus Kssl.?**	—	1	Kutais 25. IV. 94. Kawr.
117.*	**Barbus vulgaris Flem.**	G.	—	Sachsen gkft.
118.*	**Barbus tauricus Kssl.**	—	1	Salgir R.
a.	„ „	—	1	Kuban Kawr.
b.	„ **var. rionica Kamensky.**	—	2	Tskenis-tskali Kawr.
c.	„ „	—	3	Kutais Kawr.
d.	„ „	—	2	? Rion Kawr.
119.	**Barbus bulatmai Gml.**	G.	—	Borshom X. 76. v. S. K. H. Gr. M. N.
a.	„ „	G.	—	Tiflis IV. 92. R.
b.	„ „	—	1	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
c.	„ „	G.	—	Lenkoran 66. R.
d.	„ „	—	1	Andshigäntschai 30. III. 94. Schlk.
e.	„ „	—	2	Kara-su bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
f.	„ „	—	2	Kars-tschai 27. X. 95. Kawr.
g.	„ „	—	2	Tiflis X. 88. R.
h.	„ „	—	2	Borshom Kawr.
i.	„ „	—	1	Kura Kawr.
k.	„ „	—	3	Tiflis X. 98. R.
l.	„ „	—	1	„ „ „ R.
120.	**Barbus ciscaucasicus Kssl.**	—	6	Sulak bei Tschirjurt 30. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	3	Schatojewsk 10. VII. 94. R. K.
b.	„ „	—	15	Jaryk-su 16. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	35	Akdasch-su 18. V. 94. R. K.
d.	„ „	—	2	Georgiewsk 2. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	5	Jaman-su 17. V. 94. R. K.
f.	„ „	—	4	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
g.	„ „	—	6	Temir-Chan-Schura 27. VI. 94. R. K.
h.	„ „	—	4	Grosny 5. VII. 94. R. K.
i.	„ „	—	1	Kisljar 23. V. 94. R. K.
k.	„ „	—	1	Chaldan Kawr.
l.	„ „	—	3	Kasum-kent Kawr.
m.	„ „	—	♂♀	Podkumok Kawr.
n.	„ „	—	1	Grosny, Sunsha Kawr.
121.	**Barbus cyri de-Fil.=caucasicus Kssl.**	—	3	Tiflis X. 88. R.
a.	„ „	—	3	Karasu bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
b.	„ „	—	4	Tanabach VII. 95. K.
c.	„ „	—	3	Tiflis I. 95. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
d.	**Barbus cyri de-Fil.=caucasicus Kssl.**	—	3	Tiflis X. 98. R.
e.	„ „	—	♂	„ 10. XII. 98. K.
f.	„ „	—	2	Borshom 96. R.
g.	„ **var. tiflissica Kam.**	—	♀	Tiflis X. 98. R.
122.	**Barbus toporovanicus Kam.**	—	1	Toporowan-See Kawr.
123.	**Barbus bortschalinicus Kam.**	—	3	Tschernaja Rjetschka. R. Bortschala Kawr.
124.	**Barbus goktschaicus Kssl.**	—	4	Goktschai-See Kawr.
125.	**Barbus armenicus Kssl.**	—	2	Tschaldyr-göll Kawr.
a.	„ „	—	1	Kars-tschai Kawr.
126.	**Barbus sursunicus Kam.**	—	1	Sursuna Kawr.
127.	**Barbus mursa Güld.**	—	1	Andshigäntschai 94. Schlk.
a.	„ „	—	3	Borshom VII. 88. R.
b.	„ „	—	♂	Kars-tschai 27. X. 95. Kawr.
c.	„ „	—	10	Tiflis Kawr.
d.	„ „	—	2♂	„ VIII. 98. R. K.
e.	„ „	—	2♀	„ „ „ R. K.
f.	„ „	—	♀	„ X. 98. R.
g.	„ „	—	♂	„ 10. XII. 98. K.
128.	**Gobio uranoscopus Agas.**	—	5	Grosny 5. VII. 94. R. K.
a.	„ „	—	1	Alasan Kawr.
b.	„ „	—	2	Georgiewsk 2. V. 94 R. K.
129.	**Gobio macropterus Kam.**	—	4	Tiflis Kawr.
a.	„ „	—	2	„ III. 94. Kawr.
b.	„ „	—	5	Kars-tschai 95. Kawr.
130.	**Gobio lepidolemus Kssl.**	—	1	Sulak bei Tschirjurt 29. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	3	Podkumok Kawr.
b.	„ „	—	2	„ Kawr.
c.	„ „	—	1	Choni Kawr.
131.*	**Gobio fluviatilis Rond.**	—	1	Oka gkft.
a.*	„ „	—	3	Charkow I. 99. Kamensky.
132.	**Leuciscus rutilus L.**	—	3	Wladimirowka 5. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	22	Petrowsk VI. 94. R. K.
b.	„ „	—	2	„ „ „ R. K.
c.	„ „	—	1	Lenkoran V. 96. Flrk.
133.	**Leuciscus Frisii Nordm. var. kutum Kam.**	G.♀	—	Boshy-Promysl I. 94.
a.	„ „ „	—	K.	„ „ „ „
b.	„ „	—	2K.	Lenkoran XII. 94. R.
c.	„ „	G.	—	„ V. 80. R.
d.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
e.	„ „	—	♂	„ 98. Kawr.
134.	**Squalius cephalus L.**	—	11	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
a.	„ „	—	2	Grosny 5. VII. 94. R. K.
b.	„ „	—	1	Podkumok Kawr.
c.	„ „	—	1	Temir-Chan-Schura 17. VI. 94. R. K.
	„			

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
d.	Squalius cephalus L.	—	7	Jaman-su 17. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	2	Wladimirowka 5. V. 94. R. K.
f.*	„ „	—	1	Salgir R.
135.	Squalius agdamicus Kam.	—	1	Agdam Kawr.
136.	Squalius turcicus de-Fil.	—	2	Kara-su bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
a.	„ „	—	1	„ „ „ „ 94. Schlk.
b.	„	—	2	Tiflis IV. 96. K.
c.	„ „	—	3	Kars-tschai 26. X. 95. Kawr.
d.	„ „	—	1	Tiflis Kawr.
e.	„ „ var.	—	1	Arpa-göll Kawr.
f.	„ var. platycephalus Kam.	—	3	Toporowan-See Kawr.
g.	„ „	—	vomer.	„ „ Kawr.
137.	Squalius borysthenicus Kssl.	—	3	Nowy-Afon Kawr.
138.	Idus melanotus Heck.	G	—	Lenkoran IV. 66. R.
139.	Scardinius erythrophthalmus L.	—	3	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
a.	„ „	—	8	Kisljar 23. V. 94. R. K.
b.	„ „	—	1	Mahomed-most 24. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	12	Batum-See IV. 93. R. K.
d.	„ „	—	2	Poti, Palaeostom V. 93. R. K.
140.	Tinca vulgaris Cuv.	—	2	„ IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	1	Mahomed-most 24. V. 94. R. K.
b.	„ „	—	2	Wladimirowka 23. V. 94. R. K.
141.*	Phoxinus laevis Agass.	—	2	fl. Swijaga Kawr.
a.*	„ „	—	1	Bachwi-tskali Kawr.
142.	Phoxinus stagnalis Warp.	—	2	Kr. Zarewokoktschaisk Kawr.
143.	Chondrostoma oxyrhynchum Kssl.	—	2	Kuban Kawr.
a.	„ „	—	6	Sulak bei Tschirjurt 30. V. 94. R. K.
b.	„ var. inversa Kam.	—	2	Grosny 5. VII. 94. R. K.
144.	Chondrostoma abchasicum Kawr.	—	1	Mokwa Abchasien VI. 65. R.
145.*	Chondrostoma nasus L.	—	1	Oka gkft.
a.	„ „	—	1	Wolga bei Kasan 98. Kawr.
b.	„ „	—	2	Tschoroch IV. 93. R. K.
c.	„ „	—	5	Kutais Kawr.
146.	Chondrostoma cyri Kssl.	—	1	Tschaldyr-göll Kawr.
a.	„ „	—	1	Arpa-göll Kawr.
b.	„ „	—	4	Tiflis Kawr.
c.	„ „	—	1	Chaldan Kawr.
d.	„ „	—	1	Naporiri Alasan Kawr.
147.*	Rhodeus amarus Bloch.	—	♂	fl. Sura Kawr.
148.	Abramis brama L.	G.♀	—	Boshy-Promysl I. 94.
a.	„ „	—	K.	„ „ „ 94.
b.	„ „	G.	—	Lenkoran IV. 80. R.
c.	„ „	G.	—	„ „ „ R.
d.	„ „	G.♂	—	Kura III. 71. R.
e.	„ „	G.♀	—	„ „ „ R.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
f.*	**Abramis brama L.**	G.	—	Sachsen 69. gkft.
g.*	„ „	—	1	Don 60. R.
h.	„ „	—	1	Chaldan Kawr.
149.	**Abramis sopa Pall.**	—	♀	Boshy-Promysl I. 94.
150.*	**Abramis vimba L.**	G.	—	Sachsen 69. gkft.
151.	**Abramis persa Gml.**	—	2	Lenkoran V. 96. Flrk.
a.	„ „	—	3	„ Kawr.
152.	**Blicca björkna Artechi.**	—	5	Mahomed-most 24. V. 94. R. K.
153.	**Aspius rapax Leske.**	—	1	Grosny 5. VII. 94. R. K.
154.	**Aspius erythrostomus Kssl.**	G.♀	—	Boshy-Promysl I. 94.
a.	„ „	G.♀	—	„ „ „ 94.
b.	„ „	—	K.	„ „ „ 94.
c.	„ „	—	2	Kars-tschai 27. X. 95. Kawr.
155.	**Alburnus alasanicus Kam.**	—	2	Naporiri Alasan Kawr.
156.*	**Alburnus lucidus Heckel.**	—	1	Don R.
a.	„ „	—	12	Sulak bei Tschir-jurt 30. V. 94. R. K.
b.	„ „	—	7	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
c.	„ **var. macropterus Kam.**	—	1	Naporiri Alasan Kawr.
157.	**Alburnus chalcoides Güld.**	—	♂	Boshy-Promysl I. 94.
a.	„ „	—	♂	„ „ „ 94.
b.	„ „	2B	—	Lenkoran IV. 80. R.
c.	„ „	—	2	Naporiri Alasan Kawr.
158.	**Alburnus Hohenackeri Kssl.**	—	2	Grosny 5. VII. 94. R. K.
a.	„ **var. latifrons Kam.**	—	2	„ „ „ „ R. K.
159.	**Alburnus Filippii Kssl.**	—	1	Kara-su bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
a.	„ „	—	9	Tschaldyr 95. Kawr.
b.	„ „	—	3	Lenkoran Kawr.
c.	„ „	—	3	Aiger-göll Kawr.
d.	„ „	—	8	Tiflis Kawr.
160.	**Alburnus punctulatus Kssl.**	—	1	Kura, Borshom VII. 88. R.
a.	„ „	—	1	Kara-su bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
b.	„ „	—	2	Awtschaly III. 94. Kawr.
c.	„ „	—	1	Tiflis IV. 96. K.
d.	„ „	—	4	Tschaldyr 95. Kawr.
e.	„ „	—	2	Kars-tschai 95. Kawr.
f.	„ „	—	1	Tschaldyr 95. Kawr.
g.	„ „	—	2	Borshom Kawr.
h.	„ „	—	3	Naporiri Alasan Kawr.
i.	„ „	—	1	Aragwa Kawr.
k.	„ „	—	3	Tiflis Kawr.
161.	**Alburnus fasciatus Nordm.**	—	1	Kara-su bei Nucha 18. VIII. 94. Schlk.
a.	„ „	—	1	Borshom VII. 88. R.
b.	„ „	—	2	Mokwa, Abchasien VII. 65. R.
c.	„ „	—	16	Grosny 5. VII. 94. R. K.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
d.	**Alburnus fasciatus Nordm.**	—	10	Jaman-su 17. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	18	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
f.	„ „	—	8	Sulak bei Tschirjurt 30. V. 94. R. K.
g.	„ „	—	9	Kisljar 23. V. 94. R. K.
h	„ „	—	7	Temir-Chan-Schura 27. VI. 94. R. K.
i.	„ „	—	2	Jaryk-su 16. V. 94. R. K.
k.	„ „	—	12	Akdasch-su 18. V. 94. R. K.
l.	„ „ ? **var.**	—	3	„ „ „ „ R. K.
m.	„ „	—	5	Kars-tschai 95. Kawr.
n.	„ „	—	11	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
o.	„ „	—	7	Bugdaschen-See 95. Kawr.
p.	„ „	—	3	Arpa-tschai 23. VIII. 95. Kawr.
q.	„ „	—	3	Georgiewsk 2. V. 94. R. K.
r.	„ „	—	2	fl. Tscheschma Kawr.
s	„ „	—	1	Toporowan-See Kawr.
t.	„ „	—	9	Tiflis Kawr.
u.	„ „	—	14	Tschaldyr-göll Kawr.
v.	„ „	—	2	Agdam Kawr.
w	„ „	—	4	See Duschet Kawr.
x.	„ „ **var.**	—	2	Podkumok Kawr.
161.[1])	**Alburnus fasciatus Nordm.** ×**Squalius turcicus de Fil.?**	—	1	Arpa-göll 23. VII. 95. Kawr.
162.*	**Leucaspius delineatus Heck.**	—	3	Moskau III. 94. Kawr.

FAM. COBITIDAE.

163.	**Nemachilus Brandtii Kssl.**	—	1	Tiflis Kura III. 94. Kawr.
a.	„ „	—	17	„ „ „ „ Kawr.
164.*	**Nemachilus barbatulus L.**	—	2	fl. Kasanka Kawr.
a.*	„ „	—	1	fl. Tscheremschan Kawr.
165.	**Nemachilus merga Kryn.**	—	11	Schatojewsk 10. VII. 94. R. K.
a.	„ „	—	9	Balta 30. IV. 94. R. K.
b.	„ „	—	8	Jaman-su 17. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	6	Sulak bei Tschirjurt 29. V. 94. R. K.
d.	„ „	—	17	Jaryk-su 16. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	7	Akdasch-su 18. V. 94. R. K.
f.	„ „	—	10	Temir-Chan-Schura 27. VI. 94. R. K.
g.	„ „	—	3	Grosny VII. 94. R. K.
h.	„ „	—	8	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
166.	**Cobitis taenia L.**	—	5	Poti 4. V. 93. R. K.
a.*	„ „	—	1	Peipussee Akad.
b.	„ „	—	8	Batum IV. 93. R. K.
c.*	„ „	—	1	Wolga Kawr.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
167.	**Cobitis aurata de-Fil.**	—	2	Kura bei Tiflis V. 94. Kawr.
a.	„ „	—	5	Grosny 5. VII. 94. R. K.
b.	„ „	—	2	Georgiewsk 2. V. 94. R. K.
c.	„ „	—	2	Kambilejewka 11. V. 94. R. K.
d.	„ „	—	7	Jaman-su 17. V. 94. R. K.
e.	„ „	—	4	Jaryk-su 16. V. 94. R. K.
f.	„ „	—	2	Temir-Chan-Schura 27. VI. 94. R. K.
g.	„ „	—	3	Pjatigorsk 97. Kawr.
h.	„ „	—	1	Tiflis 97. Kawr.
168.	**Cobitus osurgeticus Kam.**	—	1	Osurgeti Kawr.

FAM. CLUPEIDAE.

169.	**Engraulis encrasicholus L.**	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	2	Theodosia I. 93. Retowsky.
b.*	„ „	—	2	Mare medt. 68. A. Brandt.
170.	**Clupea pontica Eichw.**	—	2	Noworossiisk I. 94. Ehrtmann.
a.	„ „	—	1	„ „ „ Ehrtmann.
b.	„ „	—	1	Mare nigr. 94. Ostroumow.
c.	„ „	—	1	Krim 60. R.
d.	„ „	—	1	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
171.*	**Clupea sprattus L.**	—	1	Mare german. gkft.
172.	**Clupea caspia Eichw.**	—	2	Batum IV. 93. R. K.
173.	**Clupea cultiventris Nordm.**	—	1	Don Mündung 94. Kawr.
a.	„ „	—	2	„ „ „ Kawr.
174.*	**Clupea pilchardus Wall.**	—	1	Mare medt. R.

FAM. MURAENIDAE.

175.*	**Conger vulgaris Cuv.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.

LOPHOBRANCHII.

FAM. SYNGNATHIDAE.

176.	**Siphonostoma typhle L.**	—	2	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	2	Mare nigr. 60. R.
b.	„ „	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
c.	„ „	—	1	Theodosia I. 93. Retowsky.
d.*	„ „	—	1	Mare german. R.
177.	**Syngnathus acus L.**	—	1	Theodosia I. 93. Retowsky.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спирт. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
a.	Syngnathus acus L.	—	♂	Sewastopol 94. Ostroumow.
b.*	„ „	—	2	Mare german. gkft.
c.	„ „	—	1	Sewastopol 60 R.
178.	Syngnathus bucculentus Rathke	—	25	Batum IV. 93. R. K.
a.	„ „	—	2	Mare nigr. 60. R.
b.	„ „	—	4	Petrowsk 1. VI. 94. R. K.
179.	Syngnathus phlegon Risso.	—	1	Marmora Meer 94. Ostroumow.
180.	Nerophis ophidion L.	—	♂	Sewastopol 94. Ostroumow.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 87, Ungern-Sternberg.
b.	„ „	—	1	Batum IV. 93. R. K.
181.	Hippocampus antiquorum Leach.	—	2	Theodosia I. 93. Retowsky.
a.	„ „	—	1	Mare nigr. 60. R.
b.	„ „	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.
c.*	„ „	—	4	Mare medt. 68. A. Brandt.
d.	„ „	—	1	Anapa 30. IV. 97. Dulin.

CHONDROSTEI.

FAM. ACIPENSERIDAE.

182.	Acipenser ruthenus L.	—	1 juv.	Don III. 94. Kawr.
a.	„ „	—	1	„ I. 93. R.
b.	„ „	G.	—	Rostow gkft.
c.	„ „	G	—	„ gesch.
d.	„ „	—	3 juv.	Don III. 94. Kawr.
183.	Acipenser schypa Lov.	G.	—	Boshy-Promysl III. 93. gesch.
184.	Asipenser huso L.	G.	—	„ „ Alichanow,
a.	„ „	4 Steine	—	„ „ IV. 66. R.
185.	Acipenser stellatus Pall.	G.	—	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	—	1	Theodosia I. 93. Retowsky.
186.	Acipenser Güldenstaedti Brndt.	G.♂	—	Rion I. 93. R.
a.	„ „	G.♂	—	Boshy-Promysl III. 93. gesch.
b.	„ „	2 Steine	—	Tiflis IV. 66. R.
187.*	Acipenser sturio L.	G.♀	—	Nordsee gkft.
188.	Scaphirhynchus Kaufmanni Bogd	—	1	Amu-Darja 83. Petruschewsky.
a.†	„ „	—	1	Dshardshui-Amu-Darja 97. Licharew.

PLAGIOSTOMI.

FAM CARCHARIDAE.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въ спиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
189.*	**Mustelus vulgaris Müll.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. SCYLLIDAE.

190.*	**Scyllium canicula L.**	—	1	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. SPINOCIDAE.

191.	**Acanthias vulgaris Risso.**	—	1	Theodosia I. 93. Retowsky.

FAM. RHINIDAE.

192.*	**Squalina vulgaris Müll.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. RAJIDAE.

193.*	**Raja miraletus L.**	G.	—	Mare medt. 68. A. Brandt.

FAM. TRYGONIDAE.

194.	**Trygon pastinaca L.**	—	1	Batum IV. 93. R. K.

FAM. TORPEDINIDAE.

195.*	**Torpedo marmorata Risso.**	—	♂ ♀	Mare medt. 68. A. Brandt.
	? ?	8 ova	—	Mare nigr Bayern.
	? ?	1 ovum	—	Gudaut 6. VI. 93. R. K.

MARSUPOBRANCHII.

FAM. MYXINOIDEI.

№	Названіе видовъ. Namen der Art.	Чучела. Balg und gestopft.	Въспиртѣ. In Spiritus.	Мѣсто нахожденія. Fundort.
196.*	**Myxine glutinosa L.**	—	1	Mare german. gkft.

FAM. PETROMYZONTIDAE.

197.	**Petromyzon Wagneri Kssl.**	—	3	Lenkoran IV. 66. R.
a.	„ „	—	1	Tiflis II. 67. R.
b.	„ „	—	2	Jewlach 94. Schlk.
c.	„ „	—	3 larva	Tiflis III. 94. Kawr.
d.	„ „	—	1	Lenkoran V. 96. Flrk.
e.	„ „	—	1	Jewlach 96. Kawr.
198.*	**Petromyzon fluviatilis L.**	—	1	Newa Akad.

CIRROSTOMI.

FAM. AMPHIOXINI.

199.	**Branchiostoma lanceolatum Pall.**	—	1	Sewastopol 94. Ostroumow.

Окончательный результатъ изслѣдованій Salmo trutta caspius Kessl., S. trutta L. S. lacustris L. и S. trutta fario L.

Ѳ. КАВРАЙСКАГО.

Въ началѣ перваго выпуска работы о лососевыхъ Кавказа я высказалъ уже свой взглядъ на различіе близкихъ видовъ одного и того-же рода и привелъ относящіяся сюда слова А. Гюнтера. Нисколько не отступая отъ этихъ воззрѣній знаменатаго ихтіолога, я продолжалъ и дальнѣйшее изученіе кавказскихъ лососевыхъ, которое и привело меня къ тому-же заключенію, какое высказываетъ другой авторитетный ученый, изучавшій лососевыхъ Англіи, именно Day [1]). Послѣдній соединилъ въ одинъ видъ почти всѣ многочисленные виды прѣсноводныхъ и морскихъ видовъ рода Salmo. Тоже приходится сдѣлать и мнѣ и соединить въ одинъ видъ S. trutta всѣ породы форелей Кавказа и такъ называемыхъ кавказскихъ лососей. Правда, у меня не было хорошаго экземпляра черноморскаго лосося, входящаго въ рѣки его восточнаго побережья, но судя по одному экземпляру, полученному изъ Батума, и по форелямъ, водящимся въ рѣкахъ черноморскаго побережья и ведущихъ свое происхожденіе отъ ближайшихъ морскихъ формъ, я увѣренъ, что черноморскій лосось, носящій у прибрежныхъ жителей названіе „Ловраки“ (Salmo labrax Pall.) относится къ тому-же виду. Во всякомъ случаѣ я надѣюсь добыть въ этомъ году хорошіе экземпляры этой рыбы и тогда въ третьемъ выпускѣ описанія рыбъ Кавказа остановлюсь на этой формѣ болѣе подробно. Единственнымъ исключеніемъ до сего времени остаются гокчинскія форели, обособившіяся настолько, что по совокупности нѣсколькихъ признаковъ могутъ быть отнесены къ самостоятельному виду. Соединеніе въ одинъ видъ всѣхъ ручьевыхъ, озерныхъ и морскихъ лососевыхъ Кавказа не должно считаться неожиданнымъ, такъ какъ цѣлый рядъ работъ весьма авторитетныхъ ученыхъ привелъ ихъ къ аналогичнымъ-же выводамъ по отношенію къ лососевымъ Англіи (Day), Швейцаріи (Fatio [2]) и Швеціи (Smitt [3]). Поэтому подобный результатъ можно было предвидѣть и до окончанія работы, но тѣмъ не менѣе пришлось потратить много времени, правда, на довольно скучную и кропотливую, но необходимую работу измѣренія многихъ экземпляровъ и вычисленія процентныхъ отношеній разныхъ измѣреній. Подробному изученію были подвергнуты форели изъ всѣхъ крупныхъ озеръ Закавказья, гдѣ только встрѣчается эта рыба (оз. Чалдыръ-гёль, Табисцхурское, Топоровань, Туманъ-гёль) изъ нѣсколькихъ мелкихъ (Бугдашенъ, Эйзенамъ), изъ бассейновъ рѣкъ Куры, Аракса, Ріона, Кубани, Ленкоранки, Самура, Сулака, Терека и нѣкоторыхъ мелкихъ рѣчекъ Черноморскаго побережья и, наконецъ, каспійскій ло-

[1]) F. Day. British and Irish Salmonidae p. 145: „If we examine the various repudet species of British trout we find them divided into migratory anodromous forms and the non-migratory fresh water races, but no one has been able to clearly define where one ends and the other begins.

[2]) V. Fatio. La faune des vertébrés de la Suisse.

[3]) F. Smitt. Kritisk Forteckning ofver de i Riksmuseum befintliga Salmonider и дополненное тамъ же 2-е изданіе: A History of Scandinavian Fishes.

сось. Всѣ измѣренія произведены по схемѣ проф. Ф. Смитта, а потому я имѣлъ возможность сравнивать мои измѣренія съ его многочисленными измѣреніями; наконецъ, для сравненія я имѣлъ экземпляры ручьевой, озерной и морской форели изъ западной Европы.

Разсмотрѣніе таблицы измѣреній, изслѣдованныхъ мною рыбъ лучше всего подтверждаетъ мое мнѣніе о соединеніи въ одинъ видъ всѣхъ кавказскихъ форелей и отнесенія ихъ къ виду населяющему воды всей почти Европы, именно къ S. trutta L. Въ таблицѣ измѣреній я расположилъ ихъ по росту изслѣдованныхъ формъ, что дало возможность ясно прослѣдивъ постепенное измѣненіе извѣстныхъ отношеній частей тѣла, съ очевидной ясностью доказать, что громадная разница въ отношеніяхъ экземпляровъ различной величины не имѣетъ никакого значенія въ различіи видовъ, что разница эта мѣняется строго въ зависимости отъ размѣровъ рыбы (напр. c/h), что измѣренія лососей величиною съ озерныхъ форелей почти не отличаются отъ измѣреній послѣднихъ и т. д. Съ другой стороны таблица эта даетъ представленіе о томъ какъ варьируютъ нѣкоторыя отношенія въ близкихъ формахъ и даже взятыхъ изъ одного и того же мѣста.

Schlussresultat über die Untersuchungen von Salmo trutta caspius Kessl. S. trutta L. S. lacustris und S. trutta fario L.

von

F. KAWRAISKY.

Am Anfange der ersten Lieferung der Arbeit über die Lachse des Kaukasus habe ich schon meine Ansicht über die Unterschiede nahe verwandter Arten in ein und demselben Genus ausgesprochen und führte die darauf bezüglichen Worte A. Günthers an. Nicht im Geringsten von diesen Anschauungen des berühmten Ichthyologen abweichend, setzte ich die weiteren Untersuchungen der kaukasischen Lachse fort, welche mich zu denselben Schlüssen führten, die eine andere Autorität, welche die Lachse Englands studirte, ermittelte, nämlich der Gelehrte Day [1]). Letzterer vereinigte in eine Art fast sämmtliche zahlreiche Süsswasser- und Meeres-Arten des Genus Salmo. Ich bin genöthigt das Gleiche zu thun und alle Arten der Forellen des Kaukasus und der sogenannten kaukasischen Lachse in eine Art: S. trutta zu vereinigen. Zwar habe ich kein gutes Exemplar des Lachses aus dem Schwarzen Meere vor mir gehabt, welcher in die Flüsse des Ostufers steigt. Jedoch nach einem aus Batum erhaltenen Exemplare zu urtheilen und nach Forellen, welche in den Flüssen des Schwarzen Meeres vorkommen und ihre Abstammung von den nächsten Meeresformen ableiten, bin ich überzeugt, dass der Schwarze Meer Lachs, welcher bei den Uferbewohnern den Namen „Lowraki" (Salmo labrax Pall.) führt, zu derselben Art gehört. Jedenfalls hoffe ich in diesem Jahre gute Exemplare von diesem Fische zu erhalten und werde mich dann in der dritten Lieferung der Beschreibung der Fische des Kaukasus über diese Form ausführlicher aussprechen. Als einzige Ausnahme bleibt bis jetzt die Forelle aus dem Goktschai See, welche sich so weit ausgebildet hat, dass sie nach der Summe einiger Merkmale als selbstständige Art betrachtet werden kann.

Die Vereinigung sämmtlicher Fluss-See-und-Meeres-Lachse in eine Art kommt nicht unerwartet, da eine ganze Reihe Arbeiten sehr gelehrter Autoritäten zu analogen Resultaten in Bezug auf die Lachse Englands (Day), der Schweiz (Fatio [2]) und Schwedens (Smitt [3]) führte.

Daher war ein ähnliches Resultat vor Beendigung unserer Arbeit schon vorauszusehen, dessen ungeachtet wurde viel Zeit verwendet auf die zwar langwierige und mühsame, jedoch nothwendige Arbeit der Ausmessungen vieler Exemplare und auf die Ausrechnungen der Verhältnisse in Procenten der verschiedenen Messungen. Einer ausführlichen Untersu-

[1]) F. Day. British and Irish Salmonidae p. 143: „If we examine the various repudet species of British trout we find them divided into migratory anodromous forms and the non-migratory fresh water races, but no one has been able to clearly define where one ends and the other begins.

[2]) V. Fatio. Faune des vertébrés de la Suisse.

[3]) F. Smitt. Kritisk Forteckning ofver de i Riksmuseum befintliga Salmonider und die 2-te vom ihm vervollständigten Ausgabe von A History of Scandinavian Fishes.

chung wurden die Forellen aus allen grossen Seen Transkaukasiens unterzogen, wo sie vorkommen, (Tschaldyr-göll, Tabiszchuri, Toporowan, Tuman-göll) aus einigen kleinen (Bugdaschen, Eisenam), aus den Gebieten der Flüsse Kura, Araxes, Rion, Kuban, Lenkoranka, S'amur, S'ulak, Terek und einiger kleinen Flüsschen des Schwarzen Meer Ufers und zum Schlusse wurde der kaspische Lachs untersucht. Alle Ausmessungen wurden nach dem Schema von Prof. F. Smitt ausgeführt, daher war es mir möglich meine Messungen mit seinen zahlreichen zu vergleichen; endlich hatte ich Exemplare der Fluss-See-und-Meeres-Forelle aus dem westlichen Europa zum Vergleich vor mir.

Die Durchsicht der Messungstabellen der von mir untersuchten Fische bestätigt am besten meine Ansicht, dass alle kaukasischen Forellen in eine Art zu vereinigen sind und zwar mit derjenigen Art, welche alle Gewässer von fast ganz Europa bewohnt, nämlich mit S. trutta L. In den Messungstabellen habe ich sie nach der Grösse der untersuchten Formen gruppirt. Dieses gab die Möglichkeit deutlich die allmähliche Veränderung bestimmter Verhältnisse der Körpertheile zu verfolgen, und klar zu beweisen, dass die grosse Verschiedenheit der Verhältnisse an Exemplaren von verschiedener Grösse garkeine Bedeutung zum Unterscheiden der Arten hat, ferner, dass dieser Unterschied sich mit dem Wachsen der Fische verändert (z. B. c/b), endlich, dass die Messungen an den Lachsen, die von der Grösse der Seeforellen sind, sich fast garnicht von den Messungen der letzteren unterscheiden u. s. w.

Taf. XXI.

Salmo trutta lacustris L. ♀, (из [illegible] гель).

LC 1-1

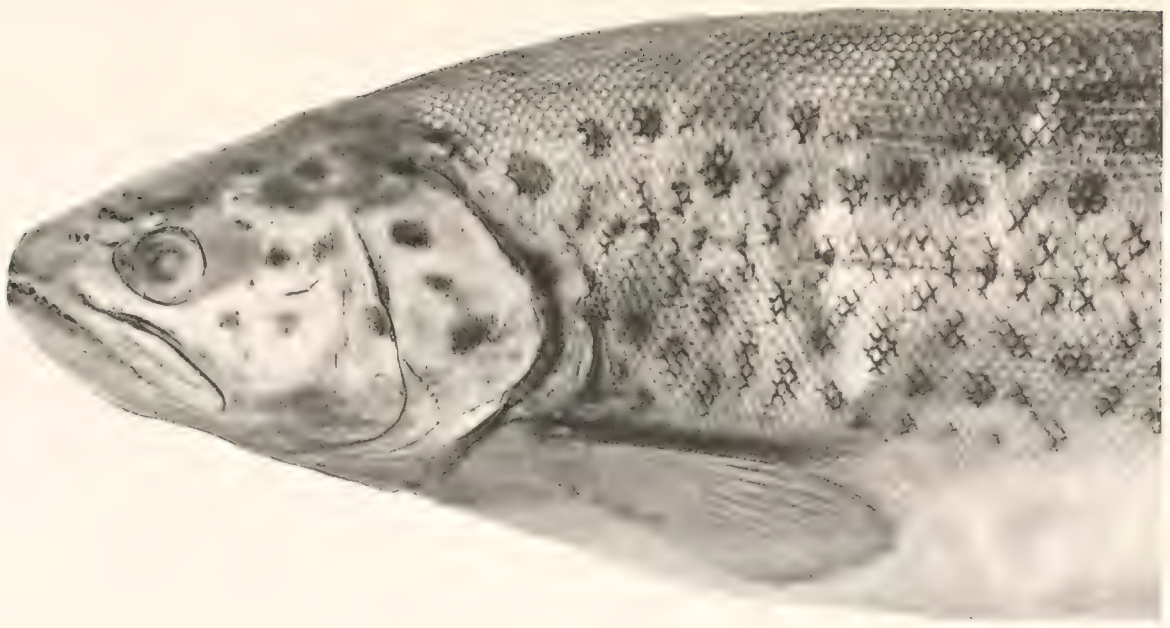

Salmo trutta lacustris L. ♀, (оз. Чалдыръ гёль).

Sydney Thurlow
Lawrence
Derbyshire Se
Sunnyvale

T. C. 771

Salmo trutta lacustris L. (оз. Чалдыръ гёль).

DX 711

Solano Garcia
center
Theater

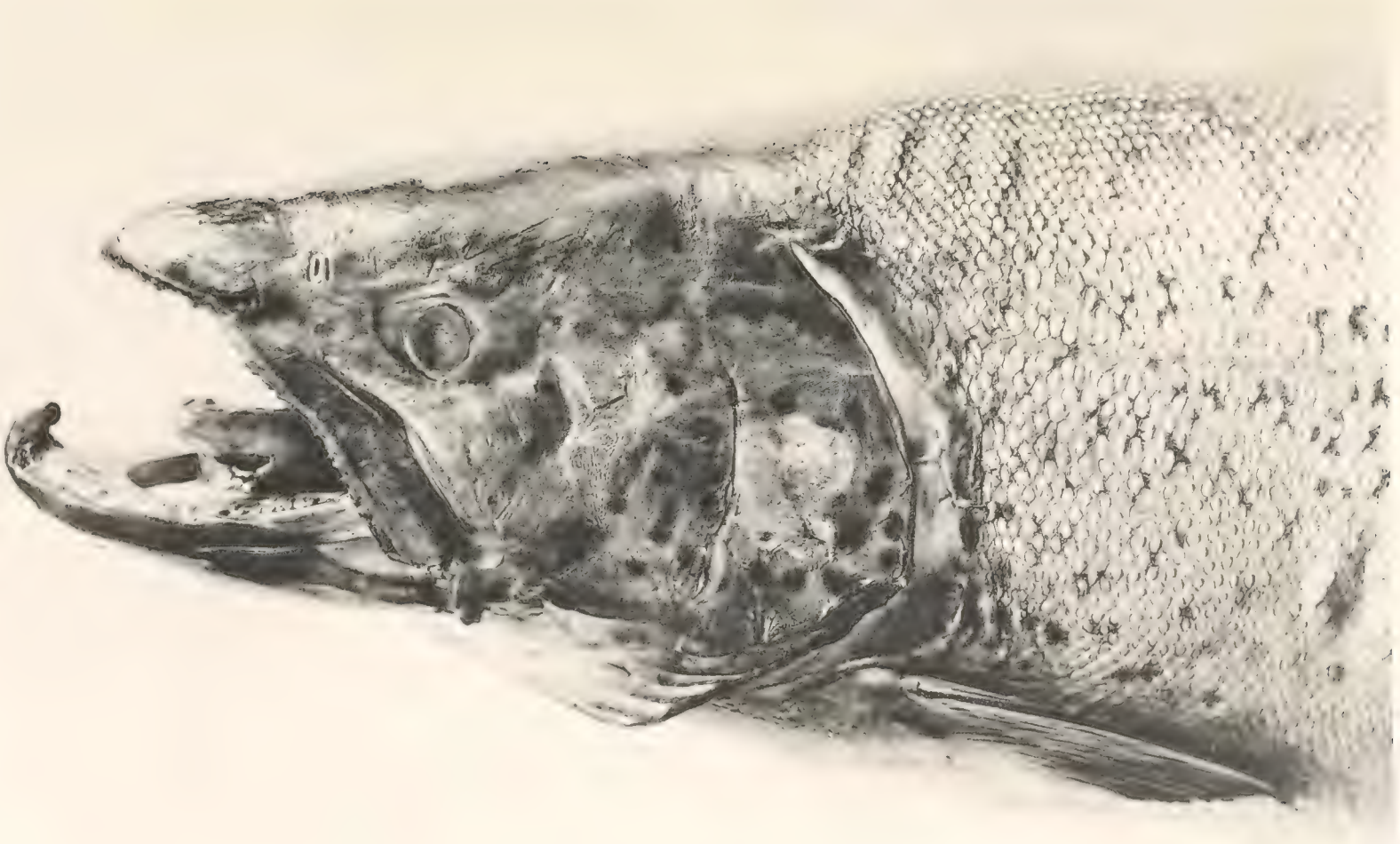

Salmo trutta caspius (Kessler), ♂.

Salmo trutta caspius (Nasse)

Tab. XXIV.

Solanum lanatum
caninum
Vahl.

Salmo trutta caspius (Kessler), ♂.

ARTHROZOA.

INSECTA.

НАСѢКОМЫЯ.

INSECTEN.

Шкапъ—28, 29, 29 A, 30, 32.—Schrank

INSECTA.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

COLEOPTERA.

E. Abeille de Perrin. Marseille. Bupr. Malach.
E. Brenske. Potsdam. Melolonthidae.
J. Daniel. München. Leptura.
J. Desbrochers des Loges. Tours. Curcul.
Dr. C. A. Dohrn. Stettin 1863—1877.
Dr. E. Eppelsheim. Grünstadt. Staphyl.
Dr. K. Escherich. Karlsruhe. Meloidae.
J. Faust. St.-Petersburg. Wiborg. Curcul.
L. Ganglbauer. Wien.
Dr. L. v. Heyden. Frankfurt a. M.
G. Jacobson. St.-Petersburg Chrysomel.
W. Jakowlew. Irkutsk. Sphenopt. Prionus.
H. v. Kiesenwetter. Dresden.
Th. Kirsch. Dresden. Cleonus.
E. Koenig. Tiflis.
Hans Leder. Paskau 1875—1898.
A. Morawitz. St.-Petersburg. Carabicidae.
Dr. G. Radde. Tiflis.
Dr. E. Reitter. Paskau. seit 1875.
J. Schilsky. Berlin. Dasytini, Byrrhidae, Mordellidae.
J. Schmidt. Garlitz. Histeridae
Prof. O. Schneider. Dresden.
A. Schultze. Detmold. Ceutorrhynchidae.
O. Schwarz. Berlin. Elateridae.
Dr. G. Seidlitz. Königsberg. München. Heteromera.
Dr. G. Sievers. Tiflis. Aufstellen der Sammlung.
S. M. Solsky. St.-Petersburg. Staphylinidae.
T. Tschitscherin. Olgino. Feronidae.
J. Weise. Berlin. Coccinellidae.

LEPIDOPTERA.

Seine Kaiserliche Hoheit Grossfürst Nikolai Michailowitsch.
S. Alpheraky. St.-Petersburg.
H. Christoph. Sarepta, St.-Petersburg. 1871—1894.
Dr. G. Radde. Tiflis.
Dr. G. Sievers. Tiflis.
Dr. O. Staudinger. Blasewitz seit 1875.

HYMENOPTERA.

H Friese. Innsbruck. Apidae.
A. Handlirsch Wien.
F. Kohl. Wien.
F. Konow. p. Teschendorf. Tenthredinidae.
Dr. A. Mocsary. Budapest. Chrysididae.
Dr. F. Morawitz. St.-Petersburg. Aculeata, Apidae.

DIPTERA.

B. Lichtwardt. Berlin.

ORTHOPTERA.

E. Koenig. Tiflis. Libellulidae.
J. Redtenbacher. Wien. Orthopt. transkp.
N. Subowsky. St -Petersburg, Orthopt. kauk.
E. Wasmann. Exaeten. Termiten.

HEMIPTERA.

E. Autran. Chambésy. Homoptera.
Dr. G. Horváth. Budapest.
W. Jakowlew. Irkutsk.
Dr. A. Puton. Remiremont.

Составъ коллекціи насѣкомыхъ до 1 января 1899
Gesammtbestand der Sammlung von Insecten bis 1 Januar 1899.

Ord.	Coleoptera caucasica	3399	Arten.
„	Lepidoptera „	1194	„
„	Hymenoptera „	359	„
„	Diptera „	119	„
„	Orthoptera*) „	18	„
„	Hemiptera „	472	„
		5561	Arten.

Ord.	Coleoptera transcaspica	374	Arten.
„	Hymenoptera „	155	„
„	Orthoptera „	58	„
„	Hemiptera „	52	„
		639	Arten.

Ord.	Coleoptera europaea	2609	Arten.
„	Lepidoptera „	1581	„
„	Hymenoptera „	644	„
„	Diptera „	333	„
„	Hemiptera „	133	„
		5300	Arten.

*) Находятся у Н. Зубовскаго для опредѣленія.
*) Befinden sich bei N. Subowsky zur Bestimmung.

СОКРАЩЕНІИ МѢСТОНАХОЖДЕНІИ.

ABKÜRZUNGEN DER FUNDORTE.

Abago	Abg.	Daratschitschag	Dartag.
Abastuman	Abst.	Dawalu	Dawal.
Abchasien	Abch.	Delishan	Delsh.
Achalkalaki	Achlk.	Derbend	Derb.
Achalzich	Achz.	Dshebrail	Dshebr.
Ach-bulach	Ach-bu.	Elbrus	Elbr.
Adsharia	Adsh.	Elisabethpol	Elsbp.
Akstafa	Aksf.	Elisabeththal	Elsbth.
Alagoes	Alag.	Eriwan	Eriw.
Alburs	Albr.	Erzerum	Erzm.
Alexanderhilf	Alexh.	Erzerum-Bingöll	Erz-Bgl.
Alexandropol	Alexp.	Etschmiadsin	Etschm.
Alindshi-tschai	Alind-tsch.	Georgia	Georg.
Anitino	Anit.	Georgiewsk	Georgk.
Apscheron	Apsch.	Goktschai	Goktsch.
Arabica Gebirge	Arab. G.	Gomereti	Gomt.
Ararat	Arat.	Grusien	Grus.
Araxes	Arax.	Gudaur	Gudr.
Ardebil	Ardbl.	Hamarat	Hamrt.
Armenia	Arm.	Helenendorf	Helnd.
Artschewan	Artschw.	Helenowka	Helnk.
Aschisch-dade	Asch-da.	Hocharmenien.	Hoch-Arm
Atschikulak	Atschkul.	Imeretien	Imrt.
Awtschaly	Awtsch.	Jewdokimowsk.	Jewdk.
Belasuwar	Belasw.	Jibiani	Jib.
Bethanien	Bethn.	Kabarda	Kabrd.
Bitschenag	Btschng.	Kagisman	Kagm.
Bjely-klutsch.	B-kltsch.	Kapudshich	Kapud.
Bogos-käsan	Bog-käs.	Karabagh-jürdi	Karb-jürd.
Bonos-mta	Bonos-m.	Kara-bulach	Kara-bu.
Borshom	Borsh.	Kasbek	Kasb.
Burtunai	Burtn.	Kasikoporan	Kasikp.
Chanakoi-tau	Chank-tau.	Kasum-kent	Kas-knt.
Chassaw-jurt	Chass-jrt.	Katharinenfeld	Kathfld.
Chewsurien	Chews.	Kaukasus	Kauk.
Chosapinsk	Chosp.	Kiptschag	Kiptsch.
Circassia	Circas.	Kisljar	Kislj.
Dadiasch	Dadsch.	Kislowodsk	Kislw.
Dagestan	Dagt.	Kodshory	Kodsh.
Daratschinsk	Dartschk.	Kor-ogly	K-ogly

Krasnoje poljane	Krsn. polj
Kuban	Kub.
Kurugle	Kurgl.
Kurusch	Kursch.
Kutais	Kut
Kwirila	Kwir.
Lailasch.	Lailsch.
Lakmalde	Lakmd.
Lenkoran	Lenk.
Lesnoje	Lesnj.
Letschchum	Letch.
Lirik	Lirk.
Lomis-mta	Lom-mta
Madshalas	Madsh.
Mammisson	Mams.
Mamutli	Mamtl.
Manglis	Mang.
Martkobi	Martk.
Mastagan	Mastg.
Mastara	Mastr.
Meskisches Gebirge	Mesk. G.
Michailowo	Michlw.
Michelsfeld	Michfld.
Mingetschaur	Mingtsch.
Mosdok	Mosd.
Mugan	Mug.
Muganlo	Mugl.
Murad-tapa	Murd-tp.
Murow-dagh	Mur-dgh.
Mushali	Muschl.
Muschaweri	Muschw.
Muschtaid	Muschd.
Nachitschewan	Nachtw.
Naltschik	Naltk.
Nogai Steppe	Nog. St.
Nowo-Bajazet	N. Bajt.
Noworossiisk	N. rossk.
Ordubad	Ordb.
Orlowka	Orlk.
Passanaur	Passn.
Perli-dagh	Perli-d.
Petrowsk	Petrwk.
Pjatigorsk	Pjatgk.
Polkowniklu	Polk.
Pseaschcha	Pseasch.
Psebai	Pseb.
Rasano	Rasn.
Ratscha	Ratsch.
Sardarabad	Sardab.
Sardarak	Sardk.
Sarijal	Saril.
Schach-agatsch	Sch-agtsch.
Schach-dagh	Sch-d.
Schambobell	Schamb.
Schatil	Schatl.
Schatojewsk	Schtjk.
Schuwana	Schuw.
Sewanga	Sewg.
Signach	Sign.
Suchoi Fontan	Such. Ft.
Suchum	Such.
Sugdidi	Sugd.
Swanetien	Swnt.
Tabizchuri See	Tbiz. S.
Talysch	Tal.
Tana Thal	Tan.
Tars-tschai	Tars-tsch.
Tbatani	Tbtn.
Tebulos-mta	Tebul-m.
Terek	Trk.
Temirgoje	Temrg.
Temir-Chan-Schura	Tm.-Ch.-Sch.
Tiflis	Tfl.
Toporowan	Toporw.
Tschatach	Tscht.
Tschemachly	Tschml.
Tschetschlan	Tschtl.
Tschibuchly	Tschibl.
Tschir-jurt	Tschr-j.
Tschitcharo	Tschitch.
Tschoroch	Tschor.
Tskenis Tskali	Tsk. Tsk.
Uruschten	Urusch.
Utsch-dere	U-der.
Utsch-tapalar	U-tpl.
Wladikawkas	Wldk.
Zalka	Zlk.
Zchra-Zcharo	Zch-Zch.
Zebelda	Zlbd.
Subalpin	*
Schneeschmelze	**

Общій взглядъ на энтомологическія коллекціи кавказскаго музея показываетъ намъ, что Coleoptera и Lepidoptera предпочитались всѣмъ остальнымъ отрядамъ, какъ въ отношеніи собиранія видовъ, такъ равно въ ихъ научной разработкѣ. Это вполнѣ понятно, такъ какъ во первыхъ природа предоставляетъ въ этихъ областяхъ болѣе богатый матеріалъ и кромѣ того по этимъ двумъ предметамъ имѣется гораздо больше спеціалистовъ, нежели для остальныхъ отрядовъ насѣкомыхъ. Различные отдѣлы нашего каталога поясняютъ все это.

Что касается составленія коллекцій, то таковое началось съ перваго-же путешествія, предпринятаго мною. Уже тогда, въ 1864 г. я привезъ изъ сванетскихъ альпъ значительное количество блестящихъ видовъ Carabus и Plectes, столь характерныхъ для высокогорныхъ мѣстъ главнаго хребта, особенно въ его западной части.

Благодаря участію д-ра Г. Н. Сиверса съ 1870 г. въ моихъ путешествіяхъ, рабочая сила значительно увеличилась. Въ то время, какъ мнѣ приходилось въ интересахъ музея собирать **все**, онъ кромѣ своихъ геологическихъ занятій, могъ отдаться исключительно энтомологіи, имѣя въ виду главнымъ образомъ жуковъ и бабочекъ. Еще большую помощь оказалъ мнѣ г. Ледеръ, занявшись въ 1875 г. спеціально двумя вышепоименованными отрядами насѣкомыхъ. Посвятивъ себя до 1886 г. подобнымъ работамъ и этюдамъ на Кавказѣ и въ Закаспійской области, онъ доставилъ громадный матеріалъ для немедленной обработки и отсылки д-ру Э. Рейтеру.

Въ установкѣ коллекцій участвовали до 1892 г. въ значительной степени кромѣ меня д-ръ Сиверсъ и г. Ледеръ. Но лишь съ поступленіемъ въ музей на должность консерватора г. Е. Кенига въ 1892 г. вся коллекція въ совокупности и особенно представители фауны жесткокрылыхъ были хорошо обезпечены. Какъ извѣстно, г. Кенигъ пользуется въ качествѣ колеоптеролога доброй славой и охраняетъ теперь съ любовью и знаніемъ всѣ отдѣлы коллекціи.

Еще я долженъ упомянуть, что мнѣ по двумъ причинамъ не удалось воспользоваться коллекціями г. Байерна (лишь жесткокрылыя), переданными въ музей. Во первыхъ онѣ были до такой степени изъѣдены, что въ нѣкоторыхъ ящикахъ оказалось больше личинокъ Anthrenus, чѣмъ жуковъ. Первыхъ не удалось уничтожить вполнѣ даже при температурѣ въ 80° R. Во вторыхъ пришлось-бы большую часть спасеннаго матеріала сначала вѣрно опредѣлить, т. к. этикеты г. Байерна обозначали вѣрно лишь мѣсто нахожденія, все же остальное было большею частью неправильно.

Наконецъ я имѣю сказать еще слѣдующее:

Кавказскія насѣкомыя разставлены въ музеѣ отдѣльно отъ закаспійскихъ. Это необходимо, такъ какъ вся органическая природа Закаспійскаго края весьма различна отъ кавказской. Лишь тамъ, гдѣ на западномъ берегу Каспійскаго моря когда то—въ сравнительно недавнюю геологическую эпоху,—волны заходили далеко вглубь страны, мы находимъ и теперь отдѣльные типы, какъ растительнаго, такъ и животнаго царства, свойственные закаспійской пустынѣ, но здѣсь они нигдѣ не преобладаютъ какъ въ низменности, примыкающей непосредственно къ востоку отъ Каспія.

Далѣе размѣщены также отдѣльно типичныя коллекціи представителей средне-европейскихъ насѣкомыхъ, пріобрѣтенныхъ мною путемъ куплн и обмѣна. Я здѣсь не привожу спеціальную опись имъ, но, имѣя въ виду объемъ этого тома и удобства пользованія имъ, ограничиваюсь лишь кавказскимъ и закаспійскимъ матеріалами, приводя только число разставленныхъ заграничныхъ видовъ.

Вредныхъ насѣкомыхъ я помѣщаю во 2-мъ томѣ—Ботаникѣ, гдѣ онѣ будутъ поименованы въ дендрологическомъ отдѣлѣ при описаніи имѣющихся испорченныхъ древесныхъ породъ.

Наконецъ я весьма сожалѣю, что мнѣ не удалось собрать краткіе обзоры кавказской фауны отдѣльно для каждаго отряда насѣкомыхъ. Лишь одна такая статья, касающаяся полужесткокрылыхъ, написана д-ромъ Горватомъ. Мои старанія добыть что либо подобное для другихъ отрядовъ, не увѣнчались успѣхомъ.

Д-ръ *Г. Радде.*

Тифлисъ, мартъ 1899.

Ein allgemeiner Blick auf die entomologischen Sammlungen des kaukasischen Museums belehrt uns darüber, dass die Coleoptera und Lepidoptera vor allen anderen Ordnungen bevorzugt wurden, sowohl was das Einsammeln der Arten selbst, als auch ihre wissenschaftliche Bearbeitung anbelangt. Es ist das sehr erklärlich, da einmal das von der Natur dargebotene Material reichhaltiger, als auch die Zahl der Specialisten auf diesen beiden Gebieten viel grösser, als für die anderen Insekten Ordnungen ist. Die verschiedenen Abschnitte unseres Kataloges geben darüber Auskunft. Was die Herstellung unserer Sammlung anbelangt, so beginnt sie mit der ersten meiner Reisen. Schon damals, 1864, brachte ich aus den suanischen Hochalpen eine stattliche Anzahl jener brillanten Carabus und Plectes-Arten heim, die in so ausgezeichneter Weise die Hochgebirge namentlich des westlichen Theiles der Hauptkette charakterisiren.

Durch die Betheiligung an meinen Reisen von Dr. G. Sievers seit 1870 wurde die Arbeitskraft sehr gestärkt. Während ich auf meinen Expeditionen im Interesse des Museums **Alles** sammeln musste, konnte er neben seinen geologischen Studien die Entomologie ausschliesslich, namentlich Käfer und Schmetterlinge, pflegen. Noch grösser wurde die Beihülfe als 1875 Hans Leder sich ganz speciel den beiden erwähnten Insekten Ordnungen zuwendete. Im Kaukasus und in Transkaspien blieb er diesen Arbeiten und Studien bis 1886 erhalten und lieferte das grösste Material für die sofortige Bearbeitung und den Vertrieb an Dr. E. Reitter.

Bei der Aufstellung der Sammlungen haben sich bis 1893 ausser mir, Dr. Sievers und Hans Leder wesentlich betheiligt. Aber erst mit dem Eintritte in den Dienst des Museums von Herr Eugen Koenig (1892), welcher die Stellung eines Konservators bekleidet, war die Entomologie in ihrer Gesammtheit und die Käferfauna ganz besonders auf das Beste besorgt. Herr E. Koenig hat als Coleopterologe, wie bekannt, einen guten Namen und pflegt mit grosser Liebe und Sachkenntniss jetzt diese Sammlungen in allen Ordnungen.

Noch muss ich erwähnen, dass ich bei der Uebernahme der Sammlungen von Herrn Bayern von seinen entomologischen Vorräthen (nur Käfer) nicht profitiren konnte und zwar aus zwei Gründen. Erstens waren sie so zerfressen, dass in manchen Kästen mehr lebende Anthrenus Larven als todte Käfer sich vorfanden, welche ersteren selbst Temperaturen von 80° R. nicht ganz beseitigten. Zweitens aber hätte man den grössten Theil des etwa Geretteten erst richtig bestimmen müssen, da die Signaturen des Herrn Bayern nur den Werth der Fundorte besassen, alles Andere aber in den meisten Fällen falsch war.

Schliesslich habe ich hier noch Folgendes zu bemerken: Die kaukasischen Insekten sind im Museum getrennt von den transkaspischen aufgestellt. Es war das nöthig, weil Transkaspien in seiner gesammten organischen Schöpfung sehr verschieden von derjenigen des Kaukasus ist. Nur da, wo am Westufer des Binnenmeeres einstens—und zwar in verhältnissmässig junger geologischer Zeit—die Kaspi Fluthen tief einschnitten, finden wir auch jetzt noch einzelne Typen der transkaspischen Wüsten, sowohl im Pflanzen-als auch im Thierreiche, aber nirgend so dominirend wie unmittelbar im Osten des Kaspi in den Tiefländern.

Ferner wurden auch die Typen Sammlungen der Repräsentanten der centraleuropäi-

schen Insektenfauna, welche ich durch Kauf und Tausch erstand, gesondert aufgestellt. Von diesen gebe ich keine special Verzeichnisse, sondern beschränke mich in Hinsicht auf Zweckmässigkeit und Umfang dieses Bandes, nur auf das Kaukasus-und Transkaspi-Material, wogegen von den Ausländern nur die Zahl der aufgestellten Species erwähnt wird.

Den schädlichen Insekten weise ich ihren Platz im 2t. Bande—Botanik—an, wo sie im dendrologischen Abschnitte bei Erwähnung der vorhandenen Frassstücke genannt werden sollen.

Endlich bedauere ich sehr nicht kurze Uebersichten der kaukasischen Fauna für alle Insekten Ordnungen geben zu können. Nur für die Hemipteren hat Dr. Horváth einen solchen Artikel gestellt. Meine Bemühungen auch für die anderen Ordnungen Aehnliches zu erhalten blieben ohne Erfolg.

Dr. G. Radde.

Tiflis, im Maerz 1899.

COLEOPTERA CAUCASICA.

FAM. CICINDELIDAE.

Tetracha Hope.

euphratica Dej. var armeniaca Dokht. Saljan. Temrg.

Cicindela L.

asiatica Brll. Arax.
campestris L. var pontica Schaum. Elsbth., Borsh., Azkur, Alexp, Mesk. G.
desertorum Dej. Pari, Migri, Borsh., Kapud., Arax.
talyschensis Chd. Albr.
hybrida L. var riparia Latr. Borsh., Derb.
Sturmi Mén. Lenk.
caucasica Ad. Albr., Arax.
var. strigata Dej. Arax.
litterifera Chd. Kas-knt., Aresch.
sublacerata Solsky v. laevithoracica Horn. Aresch, Arax., Tfl.
contorta Fisch. Lenk, Temrg., Petrwk.
chiloleuca F Temrg.
elegans Fisch. Aresch.
littoralis F. Lenk, Derb., Suant, Aresch, Petrwk.
Fischeri Ad. Kauk.
var. alasanica Mot. Arax., Aresch, Borsh.
germanica L. Suant, Btschng, Aresch, Temrg.
gracilis Pall Kaschtan-tau 7000'.
melancholica F. Aresch.
orientalis Dej Lenk.

FAM. CARABIDAE.

Calosoma Weber.

inquisitor L. Kauk.
var. clathratum Kolen. Kauk.
sycophanta L. Borsh., Tan., Tal., Tfl.
denticolle Gebl. Petrwk.
auropunctatum Hbst. v. funestum Géh. Tfl., Helnk.
substriatum Motsch. Tal., Lirk.
breviusculum Mnnh. Arm, Dartag.
orbiculatum Mot. Arm., Arax., Adsh.
Reichei Guèr. Arat.
Eversmanni Chd. Amasia.

Cechenus Fisch.

Boeberi Ad. Ossetia 7—1000'.
Prichodkoi Sem. Circas. *
euxinus Sem. Circas. *

Procerus Dej.

caucasicus Ad. Artwin, Borsh., Eriw., Dagt.
var. colchicus Mot. Zbld.
Audouini Ad. Eriw., Erzm.

Carabus L.

impressus Klg. Kasikp.
Chevrolati Cristof. Arm. türk.
clypeatus Ad. Kursch., Lom-mta 5—7000'.
talyschensis Mén. Tal.
Stroganowi Zbk. Albr.
septemcarinatus Mot. Borsh., Chews., Dagt., Batum.
exaratus Quens. Chews., Kasb., Fischt., Kub. 0—7000'.
var. subexaratus Reitt. Laba.
violaceus L. var. Elbr., Kabrd. *
tenuitarsis Kr. Amasia.
Calleyi Fisch. Arax.
var. nigrinus Mot. Lenk.
var. Renardi Chaud. Saril, Suant, Tal.
prasinus Mén. Alag., Mastr., Kursch., Btschng, Kapud, Murd-tp, Zch.-Zch. 5—7000'.

Stjernwalli Mannh. Adsh., Zch.-Zch., Arm 5—7000'.
var. Boschniaki Fald. Azkur.
var. Bartholomaei Mot. Arm.
var. Humboldti Fald. Arm.
var. gordius Reitt. Tschor.
Bonplandi Mén. Amasia.
mingens Quens. Kursch.
morio Mannh. v. Tamsi Mén. Tal.
Biebersteini Mén. Elbr. 4—7000'.
var. agnatus Ganglb. Kauk. occ
var. Kolenatii Chd. Imrt.
var. suramensis Kr. Suram, Mesk. G.
var. fossiger Chd. Kaschtantau, Imrt.
Kraatzi Chd. Kauk. 5000'.
Puschkini Ad. Kasb., Swnt., Dadsch., Lom-mta 3—8000'.
var. platessa Mot. Lom-mta.
circassicus Ganglb. Abg., Pseasch., Atschischcho, 6—7000'.
var. Justinae Reitt. Circas., Mastg.
mingrelicus Reitt. Swnt.
osseticus Ad. Chews. 5—10000'.
nothus Ad. Chews., Tebul-m., Bonos-m. 7—10000'.
Formancki Reitt. Nucha *
Lederi Reitt. Swnt. 10000'.
Fausti Dohrn. Kursch, 5—10000'.
ibericus Fisch. Borsh., Swnt., Mesk. G; 2—5000'.
var. Mellyi Chd. Sakao. Imrt.
Basilianus Starck. Abch. Mastg., Laba.
obtusus Ganglb. Atschischho.
Prometheus Reitt. Circas.
var. Ganglbaueri Reitt. Circas., Obere Laba.
imperator Starck. Dagomys.
Olgae Sem. Circas.
Starcki Heyd. Pseasch., Atschischho 7000' *
Edithae Reitt. Kub.
Kratkyi Reitt. Abch. Obere Laba.
Jüthneri Reitt. Laba.
Reitteri Retow. Pseasch., Circas., Atschischho *
dalensis Rost. Dal.
protensus Schaum. Zbld.
Komarowi Reitt. Swnt.
compressus Chd. Laschchrasch.
kasakorum Sem. Trk.
punctiger Sem. Elbr. *
Steveni Mén. Elbr. *
Satanas Sem. Kaschtantau. *
Schamyli Hampe. Trk.
Riedeli Mén. Circas. 0—7000'.
Bohemanni Mén. Hamrt.
Adamsi Ad. var. Hollbergi Mnnh. Kursch.
var. varians Fisch. Kodsh., Swnt., Saril. Helnd.
var. incatenatus Mnnh. Swnt., Mesk. G.
var. armeniacus Mnnh. Borsh., Suram., Arm.
var. Adamsi Ad. Borsh.
var. alagoesus Reitt. Arm.
var. Eichwaldi Fisch. Borsh., Chews., Tbiz-S., Tbtn.
var. porphyrobaphes Ganglb. Ossetia.
var. janthinus Ganglb. Atschischho., Krsn-polj.
Gilnickii Deyr. Erzm. Tschor.
stygius Ganglb. Tal.
granulatus L. Elbr. 7000'.
var. sculpturatus Mén. Lenkn., Tal., Helnd.
corticalis Mot. Kauk.
cumanus Fisch. Circas., Krsn-polj. 0—7000'.
(v.) submicans Reitt. Circas.
Karelini Fisch. Kub. 2000'.
campestris Fisch. Circas.
Wiedemanni Mén. var. Gotschii Chd. Kauk.
Victor Fisch. Suram., Borsh.
cribratus Quens. Sch-agtsch., Tbiz-S., Chews., Tan., Dschaffar-aga, Zch.-Zch., Borsh., Kub., Ala-dagh, Lars; Arm.
Roseri Fald. Tschor., Sch-agtsch., Borsh., Arm.
swaneticus Reitt. Tschitch., Latpari, Swnt.
imitator Reitt. Kauk.
Stählini Ad. Lachm., Bonos-m., Chews., Kasb., Swnt, Kursch., Laschchrasch, Dadsch.
Koenigi Ganglb. Circas., Nachar., Mastg., Atschischho.
bessarabicus Fisch. Kub. 2000'.
convexus F. Kasb.
falsarius Reitt. Arm.
biseriatus Chd. Borsh, Zlk.

scabripennis Chd. Tan.
maurus Ad. Tfl. Kapud., Arax., Algetka.
var. discoideus Reitt. Toporw.
var. Hochhuthi Chd. Sch-agtsch.
pumilio Küst. Murd-tp.

Cychrus Fb.

aeneus Fisch. Borsh., Chews., Zlk., Lom-mta, Swnt.
Starcki Reitt. Cirkas., Pseaschha.

Leistus Fröhl.

fulvibarbis Dej. Kauk.
rufomarginatus Duft. Lirk.
fulvus Chd. U-der.
ferrugineus L. Kauk.
elegans Rost. Ossetia.

Nebria Latr.

picicornis F. var. luteipes Chd. Tfl.
nigerrima Chd. Dartlo, Chews. ✶✶
brevicollis F. Batum.
Faldermanni Mén. Suant.
alpicola Mot. Perli-d. ✶✶
Bonellii Ad. Lom-mta, Chews., Swnt., Dadsch., Pari., Lakmd., Mamtl. ✶
var. cechenoides Reitt. Swnt.
viridipennis Reitt. Abg.
hyanthis Reitt. Tschor.
spec.? Tschor.
Schlegelmilchi Ad. Bloo., Kasb., Adsh., Zch-Zch. ✶
Fischeri Ad. Adsh.
elongata Fisch. Kasb., Chews.
patruelis Chd. Swnt.
Lederi Reitt. Circas.
caucasica Mén. Swnt.
planulata Reitt. Circas.
var. tristicula Reitt. Circas. Fischt.

Notiophilus Dum.

aquaticus L. U-der.
rufipes Curt. Mang., Helnd.
biguttatus F. Tan.

Omophron Latr.

limbatus F. Derb.

Elaphrus F.

riparius L. var. areolatus Reitt. Arax.

Scarites Fb.

eurytus Fisch. Baku, Aresch, Such.
salinus Dej. Aresch, Grosny.
arenarius Bon. Borsh., Such., Temrg.
planus Bon. Aresch, U-der.

Dyschirius Bon.

thoracicus Rossi. Suram, Goktsh.
Lafertei Putz. Borsh.
globosus Hbst. var. ruficollis Kol. Lenk.
Lederi Reitt. Swnt.

Clivina Latr.

fossor L. Lenk. Elsbp.
ypsilon Dej. Derb.
laevifrons Chd. Alag., Alexp., Tars-tsch.

Siagona Latr.

europaea Dej. Aresch.

Apotomus Ill.

testaceus Dej. Derb. Aresch.

Broscus Pz.

cephalotes L. var. semistriatus Fisch. Samur, Baku, Sardk., Kars, Petrwk., Kulp, Aresch, Temrg., Tschr-j.

Tachypus Lap.

caraboides Schrk. Borsh., Chews.
flavipes L. Borsh.

Bembidion Latr.

laticolle Duft. Swnt.
inserticeps Chd. Mug.
lampros Hbst. Wldk., Kasb., Zlk., Lenk.
bipunctatum L Alag., Sch-agtsch.
var. rugiceps Chd. Kasb.
dentellum Thnbg. Derb.
fasciolatum Duft. Suram.
tibiale Duft. Lenk.
fulvipes Strm. Tschtg.
ripicola Duft. var. oblongum Dej. Kauk.

Andraeae F. Tfl., Borsh.
var. anglicanum Sharp. Arax.
ustulatum L. Suram, Mamtl, Chews.
rupestre L. Suram, Kasb.
Prometheus Reitt. Aresch.
bisignatum Mén. Chews.
siculum Dej. Swnt.
nitidulum Mrsh. Lirk.
brunnicorne Dej. Chews.
cribrum Duv. Kauk.
ruficorne Strm. Suram.
elongatum Dej var. Nordmanni Chd. Lailsch., Helnd.
minimum F. Tsk-Tsk., Artschw.
var. maeoticum Kol. Arax.
quadriguttatum F. Lenk
tetrasemum Chd. Lenk.
quadripustulatum Serv. Lenk.
quadrimaculatum L. Lenk.
tenellum Er. Borsh., Arax.
octomaculatum Goez. Lenk
obtusum Strm. Lenk., Mesk. G.
Mannerheimi Sahlb. Kauk.
biguttatum F. Lenk., Swnt.

Tachys Stph.

globosus Baudi. Kauk.
haemorrhoidalis Dej. Lenk.
quadrisignatus Duft. Lailsch.
parvulus Dej. var. diabrachys Kol. Lenk.
bistriatus Dft. Lailsch, Lenk.
var. gregarius Chd. Lailsch, Lenk.
scutellaris Stph. Lenk.
brevicornis Chd. Lailsch, Lenk.
angustulus Reitt. Lenk

Tachyta Kirby.

nana Gyll. Lenk.

Perileptus Schaum.

areolatus Creutz. Lenk.

Trechus Clairv.

quadristriatus Schrk. Weri, Lirk.
obtusus Er. Lenk.
infuscatus Chd. Kasb.
liopleurus Chd. Lenk.
gravidus Putz. Swnt.
mingrelicus Reitt. Circas.
nivicola Chd. Kasb., Kobi.
maculicornis Chd. Suram, Tbtn. Toporw.
fischtensis Reitt. Circas.
alpigradus Reitt. Circas
Lederi Putz. Suram.
Angelicae Reitt. Arm. G.
(Anophthalmus Schmidt).
Antoniae Reitt. Arax.

Pogonus Dej.

punctulatus Dej. Kauk.

Deltomerus Mot.

elegans Chd. Blo., Chews. **
tibialis Reitt. Swnt. **
elongatus Dej. Blo., Chews. **
pseudoplatynus Reitt. Circas.
Starcki Reitt. Kauk.
circassicus Reitt. Circas.

Platynus Bon.

obscurus Hbst. Elsbp.
assimilis Payk. Alag., Delsh., Kathfld.
sexpunctatus L. Derb.
viridicupreus Goeze. Kasikp.
var. chrysopraseus Mén. Kauk.
marginatus L. Swnt.
Mülleri Hbst. Tbtn., Swnt.
chalconotus Mén. Kauk.
lugens Dft. Olty.
versutus Strm. Kauk.
viduus Pz. Swnt., Sch-agtsch.
var. moestus Dft. Sch-agtsch.
atratus Dft. Mamtl.
Thoreyi Dej. var. puellus Dej. Toporw.
dorsalis Pontopp. Kursch., Tfl., Kars, Tschbl., Kasikp., Mastr.

Olisthopus Dej.

Sturmi Duft. Kauk.
rotundatus Payk. Swnt.

Pristodactyla Chd.

caucasica Chd. Murd-tp., Tschitch., Borsh, Swnt.

var. femoralis Reitt. Abch.
Horsti Reitt. Circas.
praestans Heyd. Circas.

Thermoscelis Putz.

insignis Chd. Atschischho. *
var. Kamberskyi Reitt. Atschischho.
Dobretsbergeri Reitt. Lom-mta. *

Dolichus Bon.

halensis Schall. Tsk-Tsk.

Calathus Bon.

alternans Fald. Kauk.
fuscipes Goeze. Borsh., Derb.
var. distinguendus Chd. Kauk.
var. punctipennis Germ. Sch-agtsch, Madsh.
erratus Sahlb. Wldk., U-tpl.
var. marginicollis Chd. Kauk.
fuscus F. Baku, Borsh., Sch-agtsch.
melanocephalus L. Kursch , Kasb., Goktscha, Chews.
mollis Marsh. Derb., Lirk.

Laemosthenus Bon.

caspius Fald. Derb., Hamrt.
tauricus Dej. Derb., Saril.
var. cyanipennis Dej. Ach-bu.
sericeus Fisch. Kauk.
Mannerheimi Kol. Toporw.
gratus Fald. Lenk.
pretiosus Fald. Tbiz-S.
hepaticus Fald. Kursch., Chews.
Koenigi Reitt. Pseaschha, Sotscha.
bicolor Reitt. Kasikp.

Sphodrus Clairv.

leucophthalmus L. Kauk.
gigas Fisch. Krasnogorsk. 2000'.
cellarum Ad. Tfl., Baku, Swnt.

Platyderus Steph.

umbratus Mén. Kauk.

Lagarus Chd.

vernalis Panz. Kasb., Saril.
var. cursor Dej. Aresch.

Poecilus Bon.

anodon Chd. Atschkul.
marginalis Duft. Lawaschi.
lepidus Leske. Borsh.
gressorius Dej. var. stenoderus Chd. Kasb., Chews , Swnt.
cupreus L. Kauk.
var. erythropus Fald. Gagry, Zlk., Saril.
var. armeniacus Reitt. Erzm.
coerulescens L. Kauk.
subcoeruleus Quens. Kauk.
micans Chd. Kauk.

Pterostichus Bon.

inquinatus Strm. Erzm.
lyroderus Chd. Zlk.
advena Quens. Kauk.
macer Marsh. Kas-knt.
elongatus Duft. Lirk.
oblongopunctatus F. Helnd.
niger Schall. Goktsch., Borsh., Muschl., Elbr.
var. subcordatus Chd. Kursch, Goktsch, Borsh., Tfl., Saril
brevicornis Gaut. Arm.
nigrita F. Tal. Mastg.
confusus Chd. Lenk., Mamtl, Suram, Delsh.
crassipes Mén. Kauk
anthracinus Ill. Lenk., Kub.
strenuus Pz. Lom-mta.
var. difficilis Chd. Suram, Alexd.
var. lectulus Reitt. Circas.
diligens Strm. Gudr.
pseudopedius Reitt. Circas.
percontator Reitt. Atschischho.
quadraticollis Chd. Tbtn, Lom-mta.
lagaroides Reitt. Atschischho.
iripennis Chd. Lom-mta.
pulchellus Fld. Chews., Swnt., Kasb., Mushl., Lom-mta.
tantillus Reitt. Atschischho.
rufipalpis Chd. Suram.
chefsuricus Putz. Chews.
platyderus Chd. Swnt.
validiceps Reitt. Arab. G.
daghestanicus Rost. Nucha.
caspius Mén. Tal., Hamrt.

melas Creutz. Kursch., Kasb., Lars, Chews.
cucujinus Reitt. Arax.
obscurus Dej. Kasb , Bonos-m., Chews. *
var. ordinatus Fisch. Kasb., Swnt. *
swaneticns Reitt. Swnt. *
obtusangulus Reitt. Swnt. *
variabilis Mén. Elbr. *
nivicola Mén. Kursch.
lacunosus Chd. Tan., Tbtn , Chews., Schuw., Adsh., Abg.
Schönherri Fald. Adsh., Dadsch., Lom-mta.
Starcki Heyd. Atschischho.
Tamsi Dej. Kasb., Lom-mta.
caucasicus Mén. Kasb., Circas.
chydaeus Tschit. Elbr. Kasb.
var. goriensis Tschit. Zch-Zch., Tan.
armenus Fald. Zch-Zch , Lom-mta, Swnt.

Aphaonus Reitt.

Starckianus Reitt. Atschischho.
cylindriformis Reitt. Pseasch.
pseudopercus Reitt. Gagry.
compressus Rost. Circas.

Stomis Clairv.

pumicatus Pnz. Borsh., Mesk. G.
var. ovipennis Chd. Lirk.

Amara Bon.

rufipes Dej. Kauk.
similata Gyll. Tan.
ovata F. var. adamantina Kol. Tan.
communis Pnz. Kauk.
lunicollis Schdte. Elsbp.
aenea Deg. Borsh., Suant., Tfl , Tan., Temrg.
spreta Zimm. Kauk.
famelica Zimm. Kauk.
eurynota Pnz. Zch-Zch.
familarius Duft. Borsh.
lucida Duft. Batum, Sch-agtsch.
equestris Duft. Borsh.
municipalis Duft. Anit.
viridescens Reitt. Swnt.
Schneideri Putz. Lenk.
testicola Zimm. Chews.
bifrons Gyll. Saril, Zch-Zch., Tan , Kasikp.
praetermissa Sahlb. Zch-Zch.
cordicollis Mén. Kasb., Elbr.
subdepressa Putz. Bonos-m., Tebul-m. *
apricaria Payk. Kub., Kiptsch., Borsh., Zlk , Chews., Zch.-Zch.
consularis Duft. Kub.
abdominalis Mot. Kauk.
parvicollis Gebl. Kauk.
aulica Pz. Swnt., Kasikp., Kub., Zch-Zch.
var. caucasica Mot. Arm.
var. circassica Reitt. Circas.

Harpalodema Reitt.

punctipennis Reitt. Arax.

Zabrus Clairv.

chalceus Fald. Adsh.
heros Fald. Tbiz-S.
aurichalceus Ad. Swnt., Alag., Adsh.
var. moestus Küst. Arm.
var. punctipennis Chd. Alag.
aciculatus Schaum. Swnt., Murd-tp., Alag.
spectabilis Hampe. Erzm.
Trinii Fisch. Such. Ft., Sardab., Murd-tp., Zlk., Helnk., Rasn.
Araxidis Reitt. Arax.
gibbosus Zimm. Baku.
tenebrioides Goeze var. elongatus Mén. Derb.
blapoides Creutz. var. rugosus Mén. Tal., Kub.

Acinopus Latr.

ammophilus Dej. Derb., Kasikp., Temrg.
picipes Ol. Tfl., Baku, Mang.,Sardab., Petrwk
laevigatus Mén. Tal.
megacephalus Rossi. Lirk

Aristus Latr.

obscurus Dej. Derb.

Ditomus Bon.

cordatus Dej. Such-F.
calydonius Rossi. Elsbp.
rufipes Chd. Kauk.
angustus Mén. Derb.

Ophonus Stph.

sabulicola Pz. Jewdk., Tan., Kas-knt., Dartag., Chews., Gagry.
var. columbinus Dej. Weri., Baku.
obscurus F. Kursch., Helnk.
punctatulus Duft. Kasikp.
rufibarbis F. Borsh., Dagt.
puncticollis Pk. Kauk.
azureus F. Swnt., Elsbp., Aresch., Jewdk., Lawaschi., U-der., Dagt.
convexicollis Mén. Azkur.
meridionalis Dej. Baku, Alexp.
pleuralis Rttr. Arax.
maculicornis Dft. Kauk.
planicollis Dej. Kodi.
var. suturalis Chd. Kauk.
pubescens Müll. Kut., Lenk., Kasikp., Kasb., Derb., Tfl., Borsh., Mang., Suant.
griseus Pz. Asch-da., Sugd., Achzu., Tan., Muschl., Kursch., Tsk-Tsk., Nachtw.
hospes Strm. Alexp.
calceatus Duft. Kursch.

Harpalus Latr.

dispar Dej. Kauk.
circumpunctatus Chd. Kauk.
aeneus L. Zch-Zch., Tan., Lom-mta , Swnt., Lars.,Jewdk., Kub.,Batum.,Weri.,Alag., Tfl., Sch-agtsch.
var. confusus Dej. Kursch.
aeneipennis Fald. Kauk.
psittaceus Fourcr. Derb., Tfl., Sugd., Batum., Mastr.
quadratus Chd. Arax.
smaragdinus Duft. Derb., Mastr., Jewdk., Tan , Lars.
rubripes Duft. Tamplut., Borsh., Batum., Zch-Zch., Kub.
latus L. Chews., Alexp., Lom-mta., Zch-Zch.
quadripunctatus Dej. Bonos-m., Tebul m., Zch-Zch.
Retowskianus Reitt. Abg.
chrysopus Reitt. Kauk.
abasinus Rost. Circas.
rufitarsis Duft. Arm.
honestus Duft. Lawaschi., Lom-mta., Adsh., Tfl., Zch-Zch., Lars, Artwin., Tan.
zabroides Dej. Alexp., Rasn.
dimidiatus Rossi. Gagry., Lirk.
autumnalis Duft. Borsh.
reflexus Putz. Alexp.
fuscipalpis Strm. Nog-St.
serripes Quens. Mastr., Rasn., Atschk., Tfl.
tardus Panz. Alexp.
flavicornis Dej. Kauk.
anxius Duft. Weri., Lawaschi., Elb., Alexp.
servus Duft. Alexp., Sardab.
picipennis Duft. Nog-St.

Pangus Lec.

scaritides Strm. Borsh.
brachypus Stev. Arax., Sardab.

Anisodactylus Dej.

binotatus F. Alag., Lirk.
var. spurcaticornis Dej. Kub., Lirk.
nemorivagus Duft. Sch-agtsch.
signatus Panz. Kub., Kas-knt.
pseudoaeneus Dej. Aresch.

Gynandromorphus Dej.

etruscus Quens. Kauk.

Diachromus Er.

germanus L. Lenk.

Dichirotrichus Duv.

obsoletus Dej. Lenk.
pubescens Payk. Kauk.
discicollis Dej. Lenk., Aresch, Tfl.

Tachycellus Seidl.

placidus Gyllh. Mug., Swnt.

Bradycellus Er.

collaris Pk. Kauk.
var. caucasicus Chd. Mamtl.

Stenolophus Latr.

teutonus Schrk. Lenk.
var. abdominalis Fisch. Lenk.
discophorus Fisch. Borsh.
morio Mén. Lenk., Anit.

mixtus Hbst. Anit., Mug., Lirk., Swnt.
proximus Dej. Lenk., Anit.
marginatus Dej. Lirk.

Acupalpus Latr.

elegans Dej. Anit.
dorsalis F. Anit.
exiguus Dej. Lenk

Amblystomus Er.

metallescens Dej. Lenk.

Badister Clrv.

bipustulatus F. Helnd., Mamtl., Lirk.
sodalis Duft. Lirk.
peltatus Pz. Lirk.

Derostichus Mot.

caucasicus Mot. Imrt.

Licinus Latr.

aequatus Dej. Arm.
cassideus F. Borsh., Kursch., Aresch.

Oodes Bon.

gracilis Villa. Lenk.
var. parallelus Mot. Aresch.

Chlaenius Bon.

aeneocephalus Dej. Kasikp., Lirk., Dartag.
azureus Duft. Suram.
cruralis Fisch. Erzm.
coeruleus Stev. Tan., Schatl., Mang., Borsh., Kursch., Tfl.
tristis Schall. Sawalan.
chrysothorax Kryn. Derb.
vestitus Pk. Lenk., Mang., Tfl.
festivus F. Lenk., Btschng.
velutinus Duft. Kauk.
circumscriptus Duft. Anit.

Chlaenites Mot.

spoliatus Rossi. Lenk.

Callistus Bon.

lunatus F. var. gratiosus Chd. Lenk.

Panagaeus Latr.

crux major L. Lenk.

Hypercosmeton Reitt.

callistoides Reitt. Arax.

Lebia Latr.

cyanocephala L. Tfl., Saril.
crux minor L. Btschng.
trimaculata Vill. Mamtl.
scapularis Fourcr. Derb., Mingtsch.

Metabletus Schm. Göb.

exclamationis Mén. Arax.
obscuroguttatus Duft. Lenk.
paracenthesis Mot. Lenk., Mamtl.
pallipes Dej. Lenk , Kathfld.
truncatellus L. Mamtl.
foveatus Fourcr. Alag., Kapud.

Blechrus Mot.

maurus Strm. Hamrt.

Dromius Bon.

linearis Ol. Mamtl.
semiplagiatus Reitt. Circas.
nigriventris Thms. Michlw.

Demetrias Bon.

monostigma Sam. Lenk.

Cymindis Latr.

axillaris F. Kursch, Alexp.
var. palliata Fisch. Alexp.
var. dorsalis Fisch. Alexp.
Andraeae Mén. Baku.
discoidea Dej. Arax.
picta Pall. Alexp.
accentifera Zoubk. Alag.
scapularis Schaum. Chosp. Kursch., Baku., Erz-Bgl.
lateralis Fisch. Perli-d.
variolosa F. Tars tsch., Alexp.

Polystichus Bon.

connexus Fourcr. Kauk.
fasciolatus Rossi. Derb.

Zuphium Latr.

olens F. Derb.
Chevrolati Cast. Tfl., Aresch.

Drypta Latr.

dentata Rossi. Lenk.

Odacantha Payk.

melanura L. Lenk.

Mastax Fisch.

thermarum Stev. Derb., Sch-agtsch.

Brachinus Weber.

bipustulatus Quens. Derb., Anit.
cruciatus Quens. Kauk.
immaculicornis Dej. Derb., Lirk., Chosp.
crepitans L. Borsh., Kursch., Isti-su, Tars-tsch., Dartag.
psophia Dej. Kauk.
var. plagiatus Reiche. Kauk.
explodens Duft. Lenk , Borsh., Kursch.
var. obscuricornis Mén. Derb.

FAM. DYTISCIDAE.

Haliplus Latr.

fulvicollis Er. Kauk.

Cnemidotus Ill.

caesus Dft. Lenk.

Coelambus Thms.

impressopunctatus Schall., Kauk.
caspius Whnke. Kauk.

Bidessus Sharp.

geminus F. Lenk., Arax., Zlk.

Deronectes Sharp.

variegatus Aubé. Arax.
assimilis Pk. Kauk.

Hydroporus Clairv.

erythrocephalus L. Kauk.
angustatus Strm. Kauk.
palustris L. Kauk.
tesselatus Drap. Lenk.
memnonius Nicol. Lenk.

Laccophilus Leach.

obscurus Pz. Etschm.

Agabus Leach.

guttatus Pk. B.-Kltsch.
bipustulatus L. Lenk., Suram.
Solieri Aubé. Lenk.
affinis Pk. Chws.

Rantus Lac.

notatus F. Lenk.

Graphoderes Esch.

zonatus Hoppe. Zlk.

Dytiscus L.

marginalis L. Suram., Tbiz. S.

Cybister Curt.

laterimarginalis Deg. Lenk., Kislj., Nog. St.
tripunctatus Ol. var. Gotschi Hochh. Aresch.

FAM. GYRINIDAE.

Aulonogyrus Regim.

concinnus Klug. Lenk.
capensis Thnbg. Baku.

Gyrinus Geoffr.

bicolor Payk. Kauk.
caspius Mén. Lenk.
distinctus Aub. Arax.
mergus Ahr. Kauk.
Dejeani Brll. Kauk.

FAM. HYDROPHILIDAE.

Hydrous Leach.

piceus L. Gagry.

Hydrophilus Geoffr.

caraboides L. Suram.

Hydrobius Leach.

fuscipes L. Zlk., Tbiz. S.

Helochares Mls.

lividus Forst. Lenk.
erythrocephalus F. Zlk.

Philydrus Sol.

frontalis Er. Lenk.
melanocephalus Ol. Kauk.
nigricans Zett. Achlk.

Cymbiodyta Bedel.

marginella F. Lenk., Zlk.

Anacaena Thms.

bipustulata Marsh. Kauk.
limbata F. Letch.
globulus Pk. Lenk.

Laccobius Er.

gracilis Mot. Lenk.
nigriceps Thms. Lenk.
alutaceus Thms. Lenk., Tfl., Etschm.
bipunctatus F. Kauk.

Chaetarthria Steph.

seminulum Pk. Suram.

Acanthoberosus Kuw.

spinosus Stev. Baku.

Berosus Leach.

luridus L. Kauk.
signaticollis Charp. Tfl.

Cercyon Leach.

ustulatus Preyssl. Kub.
obsoletus Gyll. Arab.
haemorrhoidalis F. Chews.
flavipes F. Azkur., Lirk.
melanocephalus L. Suram.
terminatus Marsh. Lenk.
pygmaeus Ill. Mamtl.
analis Pk. U-der.
granarius Er. Suram., Azkur.
lugubris Pk. Lenk.

Megasternum Muls.

caucasicum Kuw., Lenk, Chews.

Cryptopleurum Muls.

crenatum Panz. Kauk.
atomarium Ol. Borsh.

Sphaeridium F.

bipustulatum F. Borsh.
var. marginatum F. Kauk.
scarabaeoides L. Borsh., Kasb., Chews.
var. pictum Fald. Pari.

Coelostoma Brll.

hispanicum Küst. Lenk., Tfl.
orbiculare F. Tfl.

Helophorus F.

rugosus Ol. Tars-tsch.
nubilus F. Kauk.
var. costatus Göze. Circas.
micans Fald. var. subcostatus Kol. Lenk.
guttulus Mot. Tbtn., Tbiz. S.
griseus Hbst. Lenk.
var. brevipalpis Bed. Lenk., Tbiz. S.
var. creticus Kiesw. Kauk.
aquaticus L. Elsbth., Achlk., Lirk.
dorsalis Marsh. Suram.
granularis L. Borsh., Tfl., Tbiz. S., Zlk.
obscurus Mls. Swnt.

Hydrochus Leach.

elongatus Schall. Kauk.
flavipennis Küst. Lenk.
angustatus Germ. Lenk.

Ochthebius Leach.

exsculptus Germ. Borsh.
puberulus Reitt. Tfl.
foveolatus Grm. Arax.
limbicollis Reitt. Lenk.
impressicollis Lap. Lenk.
margipallens Latr. Lenk.
marinus Pk. Tfl., Borsh., Tbiz. S.
Crimeae Kuw. Lenk.

Hydraena Kugel.

riparia Kug. Lenk., Tbiz. S.

FAM. GEORYSSIDAE.

Georyssus Latr.

crenulatus Rossi. Lenk., Borsh.

laesicollis Germ. Lenk.
costatus Lap. Lenk.

FAM. PARNIDAE.

Elmis Latr.

Germari Er. Borsh.

Esolus Muls.

angustatus Müll. Borsh.

Riolus Muls.

subviolaceus Müll. Borsh.

Potamophilus Germ.

acuminatus F. Aresch.

Dryops Ol.

longus Solsky. Tfl.
angulicollis Reitt. Tfl.

Parnus F.

lutulentus Er. var. caspius Mén. Arax., Tfl.
striatellus Frm. Migri.
luridus Er. Kauk.
caspicus Fald. var. caucasicus Kuw. Tfl
pilosellus Er. Lenk.

FAM. HETEROCERIDAE.

Heterocerus F.

sericans Ksw. Kauk.
multimaculatus Mot. Arax.
laevigatus Panz. var. corsicus Kuw. Lenk.
minutus Ksw. Arax.
vitticolis Reitt. Lenk.
obliteratus Ksw. Arax.

FAM. STAPHYLINIDAE.

Ocalea Er.

puncticollis Rey. Ach-bu., Lirk.
dubia Mot. Helnd.
picata Stph Helnd., Zlk.

Chilopora Kr.

antennata Epp. Arax

Calodera Mannh.

rubens Er. Lenk.

Phloeopora Er.

reptans Grav. Abst.
latens Er. Lenk.

Ischnoglossa Kr.

corticina Er. Hamrt., Lirk.

Oxypoda Mannh.

lividipennis Steph. Mesk. G., Lirk.
opaca Grav. Gomt.
humidula Kr. Mamtl.
umbrata Gyll. Kara-bu , Lirk.
togata Er. Kauk.
fusina Rey. Lenk., Lirk.
praecox Er. Saril.
formosa Kr. Lirk.

Microglossa Kr.

suturalis Sahlb. Mamtl.

Aleochara Grav.

lucidula Hochh. Hamrt.
fuscipes F. U-der.
diversicornis Epp. Lenk.
crassicornis Lac. Mamtl.
bipunctata Ol. Arm.
Milleri Kr. Arm.
tristis Grav. Borsh., Elsbth.
lanuginosa Grav. Martk.
nitida Grav. Lenk., Kathfld.

Homoeusa Kr.

acuminata Märk. Lirk.

Oxysoma Kr.

Reitteri Fauv. Arax.

Dinarda Mannh.

dentata Grav. Kauk.

Lomechusa Grav.

strumosa F. var. caucasica Wasm. Lom-mta.

Zyras Steph.

Haworthi Steph. Lirk.
collaris Pk. Letch., Mesk. G.

Myrmedonia Er.

laeviceps Epp. Abst.

Drusilla Leach.

canaliculata F. Lenk., Mamtl.
gracilis Hochh. Lenk.

Aleuonota Thms.

macella Er. Lenk.

Colpodota Rey.

melanaria Mannh. Mamtl.
pygmaea Grav. Lirk., Hamrt.
parva Sahlb. Mamtl., Elsbth.
muscorum Bris. Tal.
nigerrima Aubé. Elsbth.
fungi Grav. Martk., Lenk., Dumanis.
var. clientula Er. Lenk., Letch.
orphana Er. Mamtl.
laticollis Steph. Mamtl.

Amischa Thms.

analis Grav. Mamtl.
soror Kr. Lenk., Hamrt.
exilis Er. Arax.

Geostiba Thms.

formiceticola Epp. Zlk.

Taxicera Rey.

deplanata Grav. Helnd.

Dinaraea Thms.

angustula Gyll. Dumanis.

Liogluta Thms.

aquatilis Thms. Saril.
vicina Stph. Gomt., Lirk.
sexnotata Thms. Circas.
georgiana Mot. Mesk. G.

Atheta Thms.

armeniaca Epp. Arax.
castanoptera Mannh. Letch.
crassicornis F. Kauk.
liturata Steph. Gandsha, Lirk.
nigritula Grav. Mesk. G.
basicornis Rey. Lenk.
tibialis Heer. Kasb.
elongatula Grav. Kathfld.
picipennis Mannh. Arax.
longicornis Grav. Mamtl.
sordidula Er. Mamtl.
celata Er. Mesk. G.

Alconota Thms.

languida Er. Lenk.
insecta Thms. Lenk.
sulcifrons Steph. Lenk.
cambrica Woll. Lenk.

Gnypeta Thms.

carbonaria Mannh. Algeth.

Falagria Steph

sulcata Pk. Kodsh.
thoracica Curt. Kauk.
sulcatula Grav. Mamtl.
nigra Grav. Letch.
obscura Grav. Tfl., Mamtl., Lenk., Elsbth.

Autalia Steph.

impressa Ol. Lirk.
rivularis Grav. Borsh.

Bolitochara Mannh.

lucida Gray. Lenk., Hamrt.
obliqua Er. Ach-bu, Lirk.

Silusa Er.

areolata Reitt. Circas.

Leptusa Kr.

angusta Aubé. Martk., Tbtn., Elsbp.
venusta Hochh. Swnt., Dagt.
rufescens Epp. Lirk.
fuliginosa Aubé. Mesk. G.
Lederi Epp. Kauk.
microphthalma Reitt. Circas.

caucasica Epp. Mesk. G.
bituberculata Epp. Kauk.
carinicollis Epp. Mamtl.
cingulata Epp. Mamtl.

Placusa Er.

pumilio Grav. Dumanis.

Gyrophaena Mannh.

affinis Sahlb. Abst.
gentilis Er. Abst., Helnd.
fasciata Mrsh. Saril.
bihamata Thms. Lenk., Mamtl.
lucidula Er. Lenk.
manca Er. Lenk.
polita Grav. var. strictula Er. Saril

Pronomaea Er.

rostrata Er. Letch.
araxicola Reitt. Arax.

Myllaena Er.

graeca Kr. Lenk.
caucasica Epp. Mesk. G.
infuscata Kr. Kauk.

Oligota Mannh.

pusillima Grav. Lenk., Such.
pumilio Ksw. Kauk.
atomaria Er. Elsbth.
inflata Mannh. Mamtl.

Trichophya Mannh.

pilicornis Gyll. Mesk. G.

Habrocerus Er.

capillaricornis Grav. Dumanis, Lenk.

Coproporus Kr.

colchicus Kr. Lenk.

Tachinus Grav.

proximus Kr. Arab. G.
marginatus Gyll. Kauk.
rufipes Deg. Kauk.
collaris Gray. Tbtn.
subterraneus L. Arab. G.

Tachyporus Grav.

formosus Matth. Letch.
solutus Er. Mamtl.
var. caucasicus Kolen. Kauk.
chrysomelinus L. Arm., Mamtl.
hypnorum F. Lenk., Lirk.
var. armeniacus Kol. Tal.
macropterus Steph. Mamtl.
nitidulus F. Kauk.
pusillus Grav. Kauk.

Conurus Steph.

pubescens Pk. Lenk., Hamrt., Helnd.
immaculatus Steph. Lirk.
dimidiatus Hochh. Hamrt.
pedicularius Grav. Hamrt., Mamtl.

Bolitobius Steph.

rostratus Mot. Swnt.
trinotatus Er. Lenk., Dumanis., Abst.
pygmaeus F. Lenk.

Bryocharis Mannh.

cingulata Mannh. Lenk.

Mycetoporus Mannh.

splendidus Grav. var. longicornis Mäkl. Kauk.
spelaeus Seriba. Circas.
myops Epp. Helnd.
tenuis Er. Gomt.
splendens Marsh. Mesk. G., Lenk., Mamtl.

Quedius Leach.

transcaucasicus Fald. Swnt.
var. suramensis Epp. Circas.
cruentus Ol. Mesk. G.
cinctus Pk. Rasn.
tristis Grav. Rasn.
fuliginosus Grav. Goktsch.
ochropterus Er. Martk.
umbrinus Er. Mamtl.
humeralis Steph. Kauk.
coxalis Kr. Kauk.
limbatus Heer. Swnt.
gemellus Epp. Circas.
obliteratus Er. Arax.

paradisianus Heer. Hamrt., Lirk.
attenuatus Gyll. Kauk.
boops Grav. var. brevipennis Frm. Kauk.

Emus Curt.

hirtus L. Dagt., Lom-mta.

Creophilus Mannh.

maxillosus L. Kauk.

Leïstotrophus Perty

murinus L. Borsh., Gomt.

Staphylinus L.

lutarius Grav. Borsh.
chalcocephalus F. Mesk. G.
erythropterus L. Kasb.
caesareus Cederh. Borsh., Gomt.

Ocypus Kirby.

olens Müll. Borsh., Baku.
alpestris Er. Swnt.
var. gracilicornis Hochh. Kauk.
ophthalmicus Scop. Gomt.
nitens Schrk. Swnt.
picipennis F. Kasb., Gomt., Rasn.
fulvipennis Er. Mamtl.
depressus Hochh. Kauk.

Physetops Mannh.

tataricus Pall. Aresch.

Actobius Fauv.

cinerascens Grav. Lenk.

Philonthus Curt.

intermedius Lac. Kasb.
chalceus Steph. Kauk.
politus L. Saril.
atratus Grav. Borsh.
debilis Grav. Lenk., Elsbth., Hamrt.
ebeninus Grav. Kauk.
concinnus Grav. Arm.
frigidus Ksw. Kauk.
sanguinolentus Grav. Kauk.
quisquiliarius Gyll. Arm.
var. rubidus Er. Lenk.
fimetarius Grav. Kasb., Lirk.
dimidiatipennis Er. Arax.
astutus Er. Arm.
nigritulus Grav. Lenk.
femoralis Hochh. Kauk.
vernalis Grav. Lenk., Helnd., Hamrt.
varius Gyll Kauk.
var. bimaculatus Grav. Kauk.
bipustulatus Woll. Borsh., Alexp.
varians Pk. Kauk.
albipes Grav. Kauk.
fumarius Grav. Lenk.
micans Grav. Lenk.
salinus Ksw. Lenk.
fulvipes F. Martk., Saril.
tenuis F. Lenk.

Platyprosopus Mannh.

elongatus Mannh. Dagt.

Othius Steph.

fulvipennis F. Kauk.
grandis Hochh. Saril.
stenocephalus Epp. Circas.
myrmecophilus Ksw. Tbtn.
lapidicola Ksw. Kauk.
pallidus Brancs. Mesk. G., Swnt.

Baptolinus Kr.

affinis Pk. Abst.

Leptacinus Er.

batychrus Gyll. Mamtl.

Metoponcus Kr.

basalis Aubé. Lenk., Swnt.

Nudobius Thms.

umbratus Mot. Saril.

Xantholinus Serv.

punctulatus Pk. Kauk.
fortepunctatus Mot. Kauk.
crassicornis Hochh. Abst.
variabilis Hochh. Hamrt.

linearis Ol. Lenk., Dumanis.
graecus Kr. Kauk.

Cryptobium Mannh.

fracticorne Pk. Lenk., Gomt.
var. egregium Reitt. Kauk.

Dolicaon Lap.

sparsus Reitt. Circas.
biguttulus Lac. Mangl.

Lathrobium Grav.

Eppelsheimi Czwal. Circas.
castaneipenne Kol. Saril.
fulvipenne Grav. Mesk. G
longulum Grav. Lenk.
quadratum Pk. Lenk.
terminatum Grav. Tal.
Lederi Epp. Hamrt.
picipes Er. Lenk.

Medon Steph.

Araxidis Reitt. Arax.
ripicola Kr. Elsbth.
apicalis Kr. Lenk.
bicolor Ol. Lenk.
melanocephalus F. Gandsha.
obsoletus Nordm. Lenk.

Scopaeus Er.

pusillus Hochh. Lenk.
laevigatus Gyll. Lenk.
cognatus Rey. Martk.
sulcicollis Steph. Arax.

Stilicus Latr.

angustatus Fourcr. Lenk., Alexd., Saril.
orbiculatus Pk. Mamtl.
rufipes Er. Lenk., Lirk.
Erichsoni Fauv. Lenk.

Sunius Steph.

filiformis Latr. Kauk.
nigromaculatus Mot. Kauk.
bimaculatus Er. Lenk., Martk.
angustatus Pk. Lenk.
neglectus Märk. Lenk.
thoracicus Baudi. Kauk.
immaculatus Steph. Hamrt., Letch.

Nazeris Fauv.

pallidipes Reitt. Kauk.

Paederus Grav.

littoralis Grav. Mamtl.
riparius L. Lenk.
fuscipes Curt. Artschw., Anit., Hamrt., Borsh., Lenk.
ruficollis F. Tfl., Borsh.
sanguinicollis Steph. Helnd.

Stenus Latr.

bipunctatus Er. Borsh.
nanus Steph. Lenk., Lirk.
circularis Grav. Letch.
humilis Er. Mamtl.
ignotus Epp. Lenk.
confrater Epp. Kauk.
clavicornis Scop. Mamtl.
providus Er. Lenk.
ater Mannh. Mamtl.
incrassatus Er. Tal.
morio Grav. Lenk.
buphthalmus Grav. Mamtl.
piscator Saulcy. Elsbth.
formicetorum Mannh. Arm.
latifrons Er. Lenk.
similis Hbst. Mamtl.
fornicatus Er. Lenk.
pallitarsis Steph. Lenk., Mamtl.
flavipes Steph. Borsh.
cordatus Grav. Saril.
elegans Rosh. Dagt.
geniculatus Grav. Mamtl.
flavipalpis Thoms. Mesk. G.
coarcticollis Epp. Kauk.
suramensis Epp. Mesk. G., Lenk.
Erichsoni Rye. Kauk.
lineola Epp. Circas.
micropterus Epp. Mesk. G.
grossepunctatus Reitt. Circas.
montivagus Heer. Abst., Mamtl.

clavulus Hochh. Borsh., Ach-bu.

Euaesthetus Grav.

fulvus Mot. Kauk.

Oxyporus F.

rufus L. Pseasch., Tau.

Plathysthetus Mannh.

cornutus Grav. Arm.
nitens Sahlb. Elsbth.
arenarius Fourcr. Elsbth.
laevis Ksw. Lenk.

Oxytelus Grav.

rugosus F. Lenk.
piceus L. Borsh., Lenk., Belasw.
hybridus Epp. Suram., Circas.
sculpturatus Grav. Lirk.
nitidulus Grav. Lenk., Mamtl.
gibbulus Epp. Kauk.
pumilus Er. Tfl
speculifrons Er. Lirk.
clypeonitens Pand. Elsbth., Martk.
tetracarinatus Block. Borsh., Gomt.
hamatus Fairm. Lenk.

Bledius Mannh.

spectabilis Kr. Anit.
tricornis Hbst. Anit.
opacus Block. Lenk.
atricapillus Germ. Kauk.
tibialis Heer. Lenk.
fossor Heer. Arax.

Trogophloeus Mannh.

Mannerheimi Kol. Lenk.
arcuatus Steph. Lenk., Tfl.
bilineatus Er. Lenk.
memnonius Er. Lenk.
politus Ksw. Lenk.
corticinus Grav. Lenk., Dumanis.
pusillus Grav. Alget.
gracilis Mannh. Arax., Elsbth.
despectus Baudi. Arm.
exiguus Er. Arax., Lenk.

Thinobius Kiesw.

longipennis Heer. Lenk.

Ochthephilus Rey.

omalinus Er. Lenk.
emarginatus Fauv. Helnd.

Coprophilus Latr.

pennifer Mot. Arax.

Anthophagus Grav.

praeustus Müll. Abst.
rotundicollis Heer. Kara-bu.

Geodromicus Rdtb.

globulicollis Zett. var. brevicollis Fauv. Arm.

Lesteva Latr.

longelytrata Goeze. Lirk.

Olophrum Er.

fuscum Grav. Kasb., Kobi.
caucasicum Fauv. Lenk.

Lathrimaeum Er.

atrocephalum Gyll. Mesk. G.
melanocephalum Ill. Mesk. G.

Arpedium Er.

fratellum Rttbg. Arax.

Xylodromus Heer.

concinnus Marsh. Kara-bu.
testaceus Er. Kauk.

Omalium Grav.

pusillum Grav. Muschw.
caesum Grav. Mesk. G., Muschw., Lirk.
florale Pk. var. nigrum Grav. Arm.
striatum Grav. Kauk.

Anthobium Steph.

rufotestaceum Mot. Gambor.

Protinus Latr.

brachypterus F. Lenk., Abst.

Pseudopsis Newm.

sulcata Newm. Kub.

Trigonurus Muls.

asiaticus Reiche. Kauk.

FAM. MICROPEPLIDAE.

Micropeplus Latr.

caelatus Er. Lenk.
caspius Reitt. Tal.
fulvus Er. Circas., Lirk.
longipennis Kr. Lenk., Lirk.

FAM. PSELAPHIDAE.

Panaphantus Kiesw.

atomus Kiesw. Lenk.

Trimium Aubé.

caucasicum Kol. Kurgl.
Koenigi Reitt. U-der.

Euplectus Leach.

nubigena Reitt. U-der.
Duponti Aubé. U-der
nanus Reichb. Lenk.
occipitalis Reitt. Lenk.
sanguineus Denny var. georgicus Saulcy. Elsbth.
signatus Reichb. Elsbth.
Karsteni Reichb. Gudr.
minutissimus Aubé. Lenk.

Bibloporus Thms.

bicolor Denny. Lenk.
variicolor Reitt. Lenk.

Trichonyx Chd.

talyschensis Reitt. Lenk.

Bergrothia Reitt.

Saulcyi Reitt. Mesk. G.
Lederi Saulcy. Arm.

Batrisus Lap.

Ruprechti Kol. Lenk.
circassicus Reitt. Kauk.

Bryaxis Leach.

brunniventris Mot. Arax.
fossulata Reichb. U-der.
Helferi Schmidt. Lenk.
Araxidis Reitt. Arax.
nodosa Mot. Kauk.
melina Solsky. Arax., Tal.
iranica Saulcy. Tal., Lenk.
montana Saulcy. Kauk.
impressa Pz. Lenk.
spinipes Reitt. Tal.
antennata Aubé. Kauk.

Rybaxis Saulcy.

sanguinea L. Lenk., Letch.
var. nigropygialis Frm. Kauk.
gigas Baudi. Lenk.

Bythinus Leach.

caviceps Reitt. Lenk.
gracilis Mot. Lenk.
corpulentus Mot. Suram., Muschw.
giraffa Reitt Kauk.
Nakeralae Reitt. U-der.
elephas Reitt. Mesk. G.
clavipes Mot. Dagt.
dimorphus Reitt. Dagt.
tscherkessicus Reitt. Circas.
argiolus Reitt. Kub.
Lederi Reitt. Kub.
rostratus Mot. Letch.
bulbifer Reichb. Mamtl.

Tychus Leach.

niger Pk. Kauk.
var. dichrous Schmidt. Kauk.
colchicus Saulcy. Kauk.
angulifer Reitt. Lenk.
armeniacus Saulcy. Kauk
brunneus Mot. Lenk.

Pselaphoptrus Reitt.

Kubischtecki Reitt. Kauk.

Pselaphus Hbst.

Heisei Hbst. Kauk.

caspicus Reitt. Lenk.
acuminatus Mot. Assuret.
pentagonus Saulcy Suram , Lenk.

Ctenistes Reichb.

palpalis Reichb. Lenk., Letch.

Enoptostomus Schaum.

globulicornis Mot. Lenk.

FAM. CLAVIGERIDAE.

Claviger Preyssl.

colchicus Mot. Weri., Mamtl.

FAM. PAUSSIDAE.

Paussus L.

turcicus Friv. Suant., Rasn.

FAM. SCYDMAENIDAE

Cephennium Müll.

perispinctum Kolen. Mesk. G.
thoracicum Müll. Suram., Letch.
caucasicum Saulcy. Kauk.

Nanophthalmus Mot.

armeniacus Reitt. Circas.
megaloderoides Mot. Mesk. G.

Neuraphes Thms.

balaena Saulcy. Mamtl.
regalis Reitt. Kub.
occipitalis Saulcy Mesk G.

Cyrtoscydmus Mot.

scutellaris Müll. Elsbth.
Helferi Schaum. Kauk.
collaris Müll. Mamtl.
var. subseriatus Reitt. Dagt.
pusillus Müll. Letch
Kamberskyi Reitt. Arax.

Euconnus Thms.

cornutus Saulcy. Lenk.
denticornis Müll. Mamtl., Ach-bu.
var. suramensis Reitt. Mesk. G., Helnd.
robustus Reitt. Mesk. G.
Schlosseri Reitt. Mesk. G.
hirticollis Ill. var. sanguinipennis Reitt. Lenk.
confusus Bris. Lenk.
Wetterhali Gyll. Lenk., Mamtl.
nanus Schaum. Lenk.
Reitteri Saulcy. Suram.
Kraussi Reitt. Martk., Swnt.

Scydmaenus Latr.

rufus Müll. Lenk.
cornutus Mot. Kauk

Leptomastax Piraz.

caucasicus Reitt. Abch.

FAM. SILPHIDAE.

Bathyscia Schioedte.

persica Ab. Mesk. G.
pusilla Mot. Martk.

Nargus Thms.

conjungens Saulcy. Arax.
ovatus Reitt. Swnt.

Catopomorphus Aubé.

arenarius Hampe. Assuret

Attumbra Gozis.

fermoralis Reitt. Arax.

Sciodrepa Thms.

Watsoni Spence. Kathfld.

Catops Payk.

grusinus Reitt. Circas.
marginicollis Luc. Lenk.
fuscus Pz. Tfl.
hybridus Reitt. Arax.
nitidicollis Kr. Mamtl.
dichrous Reitt. Swnt.

Nemadus Thms.

suturalis Murr. Arax.

Ptomaphagus Hellw.

circassicus Reitt. Circas.

Colon Hbst.

myops Czwal. Circas., Swnt

Necrophorus F.

humator Goeze. Derb., Borsh.
interruptus Stph. Swnt., Tan.
funeror Reitt. Swnt.
vespillo L. Chram., Tan.
nigricornis Fald. Murd-tp., Swnt., Btschng.

Pseudopelta Voet.

sinuata F. Lenk.
rugosa L. Tfl., Mzhet., Elsbth , Petrwk.
thoracica L. Derb., Suram.

Aclypea Reitt.

undata Müll. Kapud., Tbiz. S., Kasb , Suram., Pari., Migri-tschai.
var. verrucosa Mén. Chews., Tan.

Xylodrepa Thms.

4-punctata Schreb. Kauk.

Silpha L.

lunata F. var. atropurpurea Küst. Borsh., Zlk., Circas.
obscura L. var. striola Mén. Adsh., Borsh., Kasb., Muschl., Lenk., Kasikp., Suram., Tan., Swnt., Helnd.
granulata Thnb. Kauk.
var. costata Mén. Lenk.

Peltis Geoffr.

atrata L. var. nitida Fald. Suram., Kasb., Tan.

Ablattaria Reitt.

laevigata F. N. Rossk.
cribrata Mén. Borsh., Aresch.

FAM. ANISOTOMIDAE.

Anisotoma Ill.

orbicularis Hbst. Lenk., Mesk. G., Lom-mta.

Amphicyllis Er.

Globus F. Saril.
var. ferruginea Sturm. Circas.

Agathidium Ill.

nigripenne Kug. Kauk.
atrum Pk. Mamtl.
caucasicum Reitt. Lom-mta
seminulum L. Abst.
suturale Reitt. Kauk.
caspicum Reitt. Hamrt.
laevigatum Er. Alexd.
circassicum Reitt. Circas.
var. laeticolor Reitt. Kauk.
filicorne Reitt. Circas., Swnt.
Lederi Reitt. Circas.
badium Er. Lenk.
marginatum Sturm. Lenk.
piceum Er. Btschng.
rotundatum Gyll. Mesk. G.
rotundulum Reitt. Lom-mta.
plagiatum Gyll. Lenk , Lom-mta.

Ansibaris Reitt.

alexiiformis Reitt. Circas.

FAM. EUCINETIDAE.

Eucinetus Germ.

haemorrhoidalis Germ. Mamtl.

FAM. CLAMBIDAE.

Calyptomerus Rdtb.

caucasicus Reitt. Mesk. G., Muschw.

Clambus Fisch.

minutus Strm. Lenk., Mesk. G., Elsbth.
punctulum Beck. Mesk. G.

Loricaster Muls.

testaceus Muls. Lenk.

FAM. CORYLOPHIDAE

Parmulus Gundl.

pusillus Gyll. Kauk.
latus Reitt. Mesk. G., Lirk.

Arthrolips Woll.

piceus Com. Kauk.
ferrugatus Reitt. Kauk.

Sericoderus Steph.

lateralis Gyll. Lenk.

Corylophus Steph.

cassidoides Mrsh. Lenk., Mamtl.

Orthoperus Steph.

Kluki Wank. Kauk.

FAM. TRICHOPTERYGIDAE

Nossidium Er.

pilosellum Marsh. Lenk., Mamtl.

Ptenidium Er.

myrmecophilum Mot. Borsh.
pusillum Gyll. Arax., Borsh., Bog-käs., Elsbth
var. corpulentum Luc. Arax.
var. orientale Flach. Lenk.
Reitteri Flach. Arax.

Ptiliolum Flach.

Oedipus Flach. Swnt.

Neuglenes Thms.

apterus Guér. Lenk.

Trichopteryx Kirby.

grandicollis Märk. Arm
Montandoni Allib. Elsbth.
rufilabris Flach. Lirk.
Flachi Reitt. Arm., Swnt.
soror Flach. Swnt.
sericans Heer. Arax.

FAM. SCAPHIDIIDAE.

Scaphium Kirby.

rufipes Reitt. Batum.

Scaphosoma Leach.

agaricinum L. Lenk.
laeviusculum Reitt. Lenk.
dilutum Reitt. Lenk.
boleti Pz. Lenk.

Baeocera Er.

Schirmeri Reitt. Lenk.

FAM. PHALACRIDAE.

Phalacrus Pk.

frater Flach. Arax.
fimetarius F. Kiptsch., Borsh., Martk, Tfl.
var. Humberti Rye. Kauk.

Olibrus Er.

aeneus F. Martk.
Koltzei Flach. Kauk.
millefolii Pk. Borsh., Helnk
bicolor F. Karasu., Etschm.
bisignatus Mén. Kauk
liquidus Er. Mamtl.
pygmaeus Strm. Martk., Muschd.
flavicornis Strm. Kauk.

Stilbus Seidl.

testaceus Pz. Lenk.
oblongus Er. Lenk.

FAM. EROTYLIDAE.

Engis Pk.

pontica Bedel. Lenk., Batum., U-der.
semirufula Reitt. Lenk., N.-Rossk., Helnd.
rufifrons F. Letch.
bipustulata Thnb. Batum.

Loberogosmus Reitt.

fasciatus Kolen. Kauk.

Triplax Pk.

Marseuli Bed. Kauk.
aenea Schall., Suram., Lom-mta.
lepida Fald. U-der.
rufipes F. U-der., Tan.
collaris Schall. Lenk., Lom-mta.
var. sulphuricollis Reitt. Lenk, Hamrt.

Cyrtotriplax Crotch.

octonotata Bedel. Sugd., U-der.
valida Reitt. Tan.
bipustulata F. Batum., Krsn. Polj., Mamtl

FAM. ENDOMYCHIDAE.

Hylaia Rdtb.

podagrica Guèr. Batum.

Lycoperdina Latr.

succincta L. Lom-mta.

Mycetina Mls

apicalis Mot. Suram., Batum., Borsh., Tan.

Endomychus Pz.

armeniacus Mot. Tsk-Tsk., Lom-mta., Letch., Borsh.

Myrmecoxenus Chvr.

picinus Aubé. Kauk.

Lithophilus Fröhl.

connatus Pz. Dartag.
major Crotch. Kasikp.
araxis Reitt. Arax.

Leiestes Rdtb.

seminigra Gyll. Kauk.

Symbiotes Redtb.

gibberosus Luc. Saril.

Mycetaea Steph.

hirta Marsh. Kauk.

Agaricophilus Mot.

reflexus Mot. Circas.
var. subaeneus Reitt. Suram., Batum., Lom-mta., Abst.

Alexia Steph.

circassica Reitt. Circas., Krasn. Polj.
alutacea Reitt. Circas.
pilifera Müll. Suram.
pilosella Reitt. Suram., Lirk., Letch.

FAM. CRYPTOPHAGIDAE

Diphyllus Stph.

frater Aubé. Lenk., U-der.

Diplocoelus Guèr.

fagi Chorl. Lenk., Hamrt., Lom-mta., Mesk.G.
humerosus Reitt. U-der.

Cryptophilus Reitt.

integer Heer. Kauk.

Telmatophilus Heer.

sparganii Ahr. Lenk.
caricis Ol. Lenk.
brevicollis Aubé. Lenk.
var. rufus Reitt. Lenk.

Tomarus Lec.

pilifer Reitt. Kauk.

Leucohimatium Ros.

elongatum Er. Arax.

Antherophagus Ltr.

caucasicus Reitt. Abst.

Haplophus Friv.

robustus Moraw. Arm.

Paramecosoma Cert.

melanocephalum Hbst. Kauk.
univestre Reitt. Kauk.

Cryptophagus Hbst.

araxicola Reitt. Arax.
baldensis Er. Kauk.
pilosus Gyll. Kauk.
lapidicola Reitt. Mesk. G.
Skalitzkyi Reitt. Arax.
Schmidti Strm. Kauk.
Milleri Reitt. Mamtl.
cellaris Scop. Kauk.

acutangulus Gyll. Mesk. G.
distinguendus Strm. Kauk.
quadrimaculatus Reitt. Lirk., Helnd.
Brucki Reitt. Mamtl., Hamrt.
scutellatus Newm. Kauk.
dentatus Hbst. Lenk., Lirk.
dilatipennis Reitt. Kauk.
Thomsoni Reitt. Hamrt., Lirk.
scanicus L. Lirk.
var. hirtulus Kr. Helnd.
nigricollis Reitt. Kauk.
villosus Heer. Borsh., Lenk.

Mniomidius Reitt.

serricollis Reitt. Mesk. G.

Caenoscelis Thms.

ferruginea Sahlb. Kauk.

Atomaria Steph.

umbrina Gyll. Totn.
nigriventris Stph. var. puncticollis Thms. Kauk.
linearis Stph. Elsbth.
pumila Reitt. Kauk.
diluta Er. Kauk.
Uhagoni Reitt. Lenk.
alpina Heer. Lirk.
gracilicornis Reitt. Mesk. G.
prolixa Er. var. pulchra Er. Kauk.
fuscicollis Mannh. Kasb., Lenk.
impressa Er. Kauk.
munda Fr. Arax.
unifasciata Er. Mamtl.
castanoptera Reitt. Lenk., Lirk.
fuscata Schh. Lenk.
atricapilla Stph. Lenk.
peltata Kr. Kauk.
fuscipes Gyll. Kauk.
pusilla Schh. Lenk.
nigripennis Payk. Kauk.
Attila Reitt. Swnt.
apicalis Er. Bog-käs., Mamtl.
ruficornis Mrsh. Borsh., Lenk., Lirk.
testacea Stph. Lirk.
var. viennensis Reitt. Kauk.
rubricollis Bris. Hamrt., Mamtl.
thorictoides Reitt. Suram.
cephennioides Reitt. Mesk. G.
var. circassica Reitt. Circas.

Sternodea Reitt.

Lederi Reitt. Circas.
Raddei Reitt. Suram, Lenk.
Miki Reitt. Swnt.

Ephistemus Steph.

globulus Pk. Lenk.
exiguus Er. Lenk., Elsbp.
dilutus Reitt. Kauk.

FAM. LATHRIDIIDAE.

Coluocera Mot.

formicaria Mot. Derb., Rasn., Lirk.
var. major Reitt. Lenk., Rasn.

Merophysia Luc.

formicaria Luc. Arax.

Holoparamecus Curt.

singularis Beck. var. Lederi Reitt. Arax.

Dasycerus Brongn.

crenatus Mot. Mesk. G., Mamtl.

Lathridius Hbst.

angusticollis Gyll. Lenk., Lirk., Mamtl.
sinuatocollis Fald. Suram., Mesk. G., Lenk.

Enicmus Thms.

minutus L. Lenk., Elsbth.
consimilis Mannh. Kauk.
Mannerheimi Kolen. Circas., Mesk. G.
rugosus Hbst. Lenk., Hamrt.
dubius Mannh. Kauk.
transversus Ol. Lenk., Mesk. G., Lirk.
brevicornis Mnnh. U-der.

Cartodere Thms.

aequalis Reitt. Suram.
anatolica Mannh. Lenk.

ruficollis Mannh. Zlk.
filiformis Gyll. Lirk.
Schüppeli Reitt. U-der.

Metophthalmus Woll.

humeridens Reitt. U-der.

Corticaria Mrsh.

pubescens Gyll. Kauk.
illaesa Mannh. Lenk., Rasn.
var. quadrimaculata Mannh. Martk.
fulva Com. Kauk.
longicornis Hbst. Kauk.
longicollis Zett. Kauk.
serrata Pk. Lirk., Hamrt.
obscura Bris. Kauk.
elongata Gyll. Rasn.
Beloni Reitt. Arax.
ferruginea Gyll. Lenk., Suram., Lirk.

Melanophthalma Mot.

transversalis Gyll. Lenk., Mamtl.
var. crocata Mannh. Kauk.
var. curticollis Mannh. Mamtl.
var. pallens Mannh. Lenk.
var. albipilis Reitt. Tschtg.
distinguenda Com. Lenk., Muschd.
var. parvicollis Mannh. Mamtl.
fuscipennis Mannh. Kauk.
gibbosa Hbst. Suchum., Lenk.
similata Gyll. Lenk., Lirk.
fuscula Humm. Suram.

Migneauxia Duv.

crassiuscula Aubé. Kodi., Lenk.

FAM. TRITOMIDAE.

Triphyllina Reitt.

Lederi Reitt. Suram.

Pseudotriphyllus Reitt.

colchicus Reitt. Saril., Lom-mta.

Triphyllia Reitt.

Koenigi Reitt. Lom-mta.

Litargus Er.

connexus Fourcr. Kauk.

Tritoma Geoffr.

quadripustulata L. Lenk., Helnd., Krsn. Polj., Lom-mta.
ancora Reitt. Lenk. Lirk.
picea F. Kauk.
ciscaucasica Sem. Arm.
atomaria F. Suram.
quadriguttata Müll. U-der.
infulata Reitt. Lenk., Hamrt., Lirk.
multipunctata Hellw. Mesk. G.
fulvicollis F. Tschtg.

Atritomus Reitt.

univestris Reitt. Lenk.

Typhaea Curt.

fumata L. Baku., Delsh.

Berginus Er.

tamarisci Woll. Mesk. G., Lenk., Saril.

FAM. NITIDULIDAE.

Amartus Lec.

aurosericeus Reitt. Kauk.

Brachypterus Kug.

gravidus Ill. Kauk.
quadratus Sturm. Atschk.
urticae F. Kiptsch., Lirk., Abst.

Carpophilus Leach.

bipustulatus Heer. Sugd., U-der.
sexpustulatus F. Kauk.

Omosiphora Reitt.

georgica Reitt. Mamtl.

Epuraea Er.

decemguttata F. U-der.
aestiva L. Suram.
melina Er. Letch.
fagi Bris. Kauk.

variegata Hbst. Lirk.
obsoleta F. Lenk., Saril.
longula Er. Kauk.
Marseuli Reitt. Lenk.
florea Er Suram., Borsh.

Micrurula Reitt.

melanocephala Marsh. Assuret., Lirk.

Nitidula F.

flavomaculata Rossi. Tfl., Mzhet.
rufipes L. Orlk.
carnaria Schall. Kauk.

Stelidota Er.

sexguttata Sahlb. Batum.

Omosita Er.

colon L. Abst.
discoidea F. Lenk., Tan.

Soronia Er.

grisea L. U-der.

Amphotis Cr.

marginata F. Tan.

Pria Steph.

dulcamarae Scop. Lenk., Letch.

Meligethes Steph.

hebes Er. Kauk.
rufipes Gyll. Dartag.
lumbaris Sturm. Achlk.
rubripes Muls. Lirk.
pumilus Er. Kauk.
var. decoloratus Först. Kauk.
coracinus Sturm. Azk., Kasb., Hamrt.
subaeneus Sturm. Mamtl.
anthracinus Bris. Achz.
brassicae Scop. Lirk.
virideseens F. Kauk.
symphyti Heer. Kauk.
subrugosus Gyll. Borsh., Zlk.
nanus Er. Achz.
obscurus Er. U-der.
Hoffmanni Reitt. Kauk.
parallelus Reitt. Kauk.
bidens Bris. Borsh.
umbrosus Sturm. Kiptsch.
maurus Sturm. Alget., Tfl.
incanus Sturm. Borsh., Mamtl.
ovatus Sturm. Suram., Mamtl., Alexp.
opacus Rosh. Kauk.
brachialis Er. Mamtl.
picipes Sturm. Kauk.
moestus Heer. Kauk.
flavipes Sturm. Mugl., Saril.
brunnicornis Sturm. Mamtl.
floribundus Reitt. Zlk.
haemorrhoidalis Först. Kauk.
atramentarius Först Kauk.
difficilis Heer. Azkur.
morosus Er. Suram.
viduatus Sturm. Kauk.
pedicularius Gyll. Mamtl.
assimilis Sturm. Mug., Sch agtsch.
lepidii Mill. Kauk.
discoideus Er. Tfl.
maculatus Schilsky. Arm.
lugubris Sturm. Kauk.
egenus Er. Kauk.
erythropus Gyll. Kauk.

Thalycra Er.

fervida Ol. Borsh.

Pocadius Er.

ferrugineus F. Kauk.

Cychramus Kug.

luteus F. var. fungicola Heer. Suram.

Cyllodes Er.

ater Hbst. U-der., Batum.,Krasn.Polj.,Mesk.G.

Cryptarcha Shuk.

strigata F. var. circassica Reitt. U-der.
imperialis F. Lenk.

Ips. F.

latefasciatus Reitt. Abch., U-der.

quadripunctatus Ol. Kauk.
quadripustulatus L. Azkur., Suram.

Pityophagus Shuck.

ferrugineus L. Tan.

Rhizophagus Hbst.

depressus F. Mesk. G.
perforatus Er. Hamrt.
similaris Reitt. Lenk.
dispar Pk. Kauk.
var. caucasicus Reitt. Swnt.
bipustulatus F. Kauk.

FAM. TROGOSITIDAE.

Nemosoma Latr.

elongatum L. Kauk.
cornutum Sturm. Derb., U-der.

Tenebrioides Pill.

mauritanicus L. Sugd., N. Rossk., Helnd., Lirk., Lenk., Baku.

Ostoma Laich.

grossum L. Kutais., Tan.
ferrugineum L. Borsh., Tan.
pubescens Er. U-der., Batum.

Thymalus Latr.

limbatus F. var. subtilis Reitt. Lom-mta., Urusch., Letch., Borsh., Tsk.-Tsk.
var. Aubei Lév. Batum.

FAM. COLYDIIDAE.

Corticus Latr.

tauricus Germ. Mesk. G.
celtis Germ. Mesk. G., Lenk.
brevipennis Reitt. Circas., Lenk., Swnt.

Dechomus Duv.

sulcicollis Germ. Sugd., Batum., Lenk., Krsn. Polj., Lom-mta.

Pycnomerus Er.

terebrans Ol. Lenk.

Agelandia Reitt.

grandis Reitt. Lenk.

Synchita Hellw.

juglandis F. Kauk.
mediolanensis Villa. Hamrt.

Endophloeus Er.

exsculptus Germ. Borsh., Batum., Krasn. Polj., Lom-mta.

Niphopelta Reitt.

imperialis Reitt. Hamrt.

Lastrema Reitt.

verrucicollis Reitt. Lenk.

Ditoma Hbst.

crenata F. Lenk., Anit.

Colydium F.

elongatum F. Kauk.
filiforme F. Lenk., Artschw., Hamrt.

Aulonium Er.

ruficorne Ol. Kauk.

Aglenus Er.

brunneus Gyll. Kauk.

Cerylon Latr.

grandicolle Reitt. Circas.
conicicolle Reitt. Lenk.
caucasicum Reitt. Lenk., Arm.
histeroides F. Kauk.
ferrugineum Steph. Lenk., Suram.

FAM. RHYSODIDAE.

Rhysodes Dalm.

exaratus Serv. Derb., Batum., Lenk.
sulcatus F. Batum., U-der.

Clinidium Kirby.

canaliculatum Costa. Hamrt.
marginicolle Reitt. Tal.

FAM. CUCUJIDAE.

Cucujus F.

haematodes Er. var. caucasicus Mot. Kauk.

Pediacus Shuk.

depressus Hbst. Lenk., Hamrt.
dermestoides F. Krsn. Polj.

Laemophloeus Steph.

monilis F. Kauk.
nigricollis Luc. Kauk.
testaceus F. Lenk.
ferrugineus Steph. B. Kltsch., Lirk.
ater Ol. Lenk.
fractipennis Mot. Lenk.

Lathropus Er.

sepicola Müll. Lenk.

Hyliota Latr.

planatus L. Borsh., Lenk., Sugd., Hamrt

Psammoecus Latr.

bipunctatus F. var. Boudieri Luc. Lenk.

Silvanus Latr.

surinamensis L. Tfl.
unidentatus Ol. Lenk.
similis Er. Kauk.

Monotoma Hbst.

spinicollis Aubé. Mamtl.
quadrifoveolata Aubé. Mamtl.
quadriimpressa Mot. Lenk.
quadricollis Aubé. Lenk.
brevicollis Aubé. Mamtl.
conicithorax Reitt. Arax.
picipes Hbst. Kauk.
longicollis Gyll. Mamtl.

FAM. TRIXAGIDAE

Trixagus Kug.

fumatus F. Suram.

FAM. DERMESTIDAE.

Dermestes L.

vulpinus F. Lirk.
Frischi Kug. Lenk.
dimidiatus Stev. Derb.
murinus L. Mamtl.
mustelinus Er. Tan.
undulatus Brahm. Borsh., Tan.
atomarius Er. Lenk.
tesselatus F. Kauk.
lardarius L. Borsh., Chass.-jurt., Lirk.
ater Ol. Dartag.

Attagenus Latr.

piceus Ol. Etschm., Tan.
var. sordidus Heer. Kauk.
var. brunneus Fald. Kauk.
marginicollis Küst. Tfl.
pellio L. Kauk.
vigintiguttatus F. Lirk.
tigrinus F. var. pulcher Fald. Arax., Artwin., Aresch.
orientalis Reitt. Baku., Arax.
lynx Muls. Kauk.

Megatoma Sam.

pubescens Zett. Tfl., Tan.

Globicornis Latr.

marginata Pk. Alexd.
Antoniae Reitt. Lirk.
nigripes F. Borsh., Abst.
breviclavis Reitt. Kauk.
quadriguttata Reitt. Tfl.

Trogoderma Latr.

variabilis Ball. Arax.
glabrum Hbst. Lirk.

Anthrenus Geoffr.

pimpinellae F. Helnd.
rotundulus Reitt. Arax.
scrophulariae L. Lirk., Tan.
var. Proteus Kr. Tfl.
var. albidus Brll. Tfl.

verbasci L. Helnd.
var. nebulosus Reitt. Tfl.
var. confusus Reitt. Tfl.
museorum L. Lenk.
caucasicus Reitt. Arax., Tfl.
fuscus Latr. Lirk.
minutus Er. Lenk., Anit.

Trinodes Latr.

hirtus F. Tan.

Orphilus Er.

niger Rossi. Borsh., Tan.

FAM. CISTELIDAE.

Syncalypta Steph.

spinosa Rossi. Lenk.

Seminolus Muls.

pilula L. Derb., Swnt.
fasciatus F. Kauk.

Pelochares Muls.

versicolor Waltl. Lenk.

Limnichus Latr.

aurosericeus Duv. Lenk.
pygmaeus Sturm. var. auricomus Reitt. Lenk., B. Kltsch.
incanus Ksw. Borsh., Suram.
Lederi Weise. Kauk.
subchalybaeus Reitt. Lenk.

FAM. THORICTIDAE.

Thorictus Germ.

Lederi Reitt. Arax.
laticollis Mot. Arax.
loricatus Peyr. Derb.

FAM. HISTERIDAE.

Hololepta Pk.

plana Füssly. Derb.

Platysoma Leach.

frontale Pk. Batum., Sugd., Chass.-jrt.
compressum Hbst. Lenk., Krsn. Polj., Artschw., Tsk-Tsk., Sugd.
oblongum F. Abst., Tan.

Hister L.

inaequalis Ol. Muschl.
quadrimaculatus L. Sardab., Dartag., Tfl., Artschw.
cadaverinus Hoffm. Tfl., Helnk.
terricola Germ. Kauk.
stercorarius Hoffm. Lawaschi.
fimetarius Hbst. Kauk.
purpurascens Hbst. Tan.
neglectus Germ. Kauk.
carbonarius Ill. Kauk.
stigmosus Mrs. Kauk.
quadrinotatus Scriba. Baku., Belasw.
uncinatus Ill. Lenk., Borsh., Tfl., Alexp., Suant.
funestus Er. Hamrt.
duodecimstriatus Schrk. N. Rossk.
var. quatuordecimstriatus Gyll. Kauk.
bimaculatus L. Kub., Tfl.
corvinus Germ. Kauk.
planulus Mrs. Tschr-j.

Epierus Er.

italicus Payk. Batum.
comptus Ill. Sugd.
var. russicus Mrs. Lenk., Borsh., Batum., Hamrt.

Paromalus Er.

complanatus Pz. Kauk.
parallelopipedus Hbst. Tan.
flavicornis Hbst. Lenk., Lirk., Hamrt.

Hetaerius Er.

ferrugineus Ol. Kauk.

Saprinus Er.

maculatus Rossi. Derb.
externus Fisch. Borsh., Achz.
semipunctatus F. Lenk.

chalcites Ill. Borsh.
niger Mot. Arax.
nitidulus Pk. Tfl., Aresch., Chews, Tan.
aeneus F. Kauk.
amoenus Er. Borsh.
spretulus Er. Tfl.
foveisternus Schmidt. Nog. St.
rubripes Er. Alexp.
conjungens Pk. Borsh., Nog. St., Alexp.
quadristriatus Hoffm. Borsh.

Gnathoncus Duv.

rotundatus Kug. Achlk., Kathfld.

Teretrius Er.

picipes F. Borsh.

Plegaderus Er.

caesus Ill. Tschtg., Hamrt.

Onthophilus Leach.

globulosus Ol. Kauk.
striatus Forst. Borsh., Hamrt., Saril., Lirk.

Epiechinus Mars.

Koenigi Schmidt. Batum.

Abraeomorphus Reitt.

minutissimus Reitt. Lenk., Lirk.

Abraeodes Reitt.

Raddei Reitt. Elsbth.

Abraeus Leach.

globulus Crtz. Tm.-Ch.-Sch.
areolatus Reitt. Hamrt.
globosus Hoffm. Kauk.

Acritus Lec.

minutus Hbst. Sugd.
tatarieus Reitt. Lirk.
rhenanus Fuss. Lenk., Hamrt.
nigricornis Hoffm. Elsbth.

FAM. LUCANIDAE.

Lucanus L.

cervus L. N. Rossk.
ibericus Mot. Lenk., Eriw., Migri-tschai., Mang., Borsh., Schara-Argunj., Tfl.

Dorcus M. L.

parallelepipedus L. Batum., Lenk., Anit., Kut., Eriw., Suram.

Systenocerus Weise.

caraboides L. Suram., Lirk.
var. rufipes Herbst. Borsh.
caucasicus Parry. Suram., Borsh.

Aesalus F.

Ulanowskii Ganglb. Borsh., Lirk.

Sinodendron Hellw.

cylindricum L. Lirk., Borsh., Tsk-Tsk., Lom-mta.

FAM. SCARABAEIDAE.

Scarabaeus L.

sacer L. Lenk., Belasw., N. Rossk., Eriw., Gagry.
pius Ill. N. Rossk. Temrg.
puncticollis Latr. Sardab., Derb., Kasikp., Azkur., Tfl.

Sisyphus Latr.

Schäfferi L. Borsh., Suram., Kathfld.
Boschnaki Fisch. Kasikp., Aresch., Dartag., Lenk., Artschw., Kathfld., N. Rossk.

Gymnopleurus Ill.

pilularius L. Tfl., Borsh., Azkur., Belasw.
cantharus Er. Pjatgk.
flagellatus F. Azkur, Dartag., Alexp., Achty., Tfl., Borsh.
var. asperatus Stev. Baku., Lirk.

Copris Geoffr.

hispanus L. Baku., Belasw., Lenk., Temrg.
lunaris L. Batum., Kasikp., Lirk., Elsbth., Alexp., Borsh., Tfl., Eriw.

Onitis F.

Damoetas Stev. Achty., Tfl.
humerosus Pall. Belasw., Aresch., Derb., Kasikp.

Chironitis Lansb.

pamphylius Mén. Aresch., Elsbp., Kagm., Kasikp., Derb.
Haroldi Ball. Kasikp.

Onthophagus Latr.

Amyntas Ol. Mug., Alexp., Tfl., Dartag.
Felschei Reitt. Aresch.
Ganglbaueri Reitt. Elbr., Kasikp.
taurus Schreb. Pari., Lenk., Tfl., Borsh.
verticicornis Laich. Helnk.
austriacus Pz. Baku., Alexp., Borsh.,Zch-Zch., Kasikp.
vacca L. Baku., Tschtg.
coenobita Hbst. Pari.
fracticornis Preyssl. Chews.
nuchicornis L. Tfl., Alexp.
lemur F. Kauk.
suturellus Brll. Kasikp.
fissicornis Kryn. Aresch.
marginalis Gebl. Arax.
marmoratus Mén. Lirk.
truchmenus Kolen. Arax., Kasikp., Lirk.
var. araxicola Reitt. Kasikp.
viridis Mén. Tal.
Formanecki Reitt. Arax.
furcatus F. Tfl., Swnt., Achz., Mamtl.
ovatus L. Achz., Borsh., Elsbth., Lenk.
lucidus Ill. Derb., Belasw.

Caccobius Thms.

Schreberi L. Letch., Swnt.,Borsh.,Sch-agtsch.
histeroides Mén. Nog. St.
mundus Mén. Arm.

Oniticellus Serv.

festivus Stev. Kasikp., Kagm.
fulvus Goeze. Swnt., Gomt., Alexp., Lenk., Borsh.
pallipes F. Tfl., Lenk., Mingtsch.

Aphodius Ill.

erraticus L. Borsh., Chews., Alexp., Achz., Pari., Kasb.
scrutator Hbst. Borsh., Arm.
subterraneus L. Arm.
fossor L. Lom-mta. *
haemorrhoidalis L. Borsh., Lom-mta., Lirk., Lenk., Abst., Alexp., Tbtn.
conjugatus Pnz. Borsh., Derb.
foetens F. Lirk.
fimetarius L. Kub., Tfl., Baku., Migri., Lirk., Kathfld., Belasw.
suarius Fald. Baku.
granarius L. Anit., Borsh.
var. suturalis Fald. Derb.
var. falsarius Reitt. Arax.
ater Deg. Kauk.
rufus Moll. Lom-mta., Kapud., Chews., Alag., Baku.
lugens Crtz. Tfl., Borsh., Dawal., Alexp.
punctipennis Er. Temrg.
nitidulus F. Dawal., Borsh., Asch-da., Sch-agtsch.
immundus Creutz. Borsh., Mesk. G., Weri.
merdarius F. Elsbth.
melanostictus Schmidt. Tfl., Azkur., Temrg.
sticticus Pz. Mesk. G.
Lederi Har. Kauk.
funebris Reitt. Arm.
flammulatus Har. Lenk.
podromus Brahm. Lenk., Tfl., Kasb.
tabidus Er. Lenk.
obliteratus Panz. Baku.
obscurus F. Suant., Kasb., Zch-Zch., Elbr., Lom-mta. *
var. dichrous Reitt. Arm., Zch-Zch.,Lom-mta.
cribarius Brll.Etschm.,Alag.,Tbis.S.,Btschng.
scrofa F. Kauk.
pusillus Hbst. Kauk.
quadriguttatus Hbst. Batum., Elsbth.
quadrimaculatus L. Mug.
biguttatus Germ. var. sanguinolentus Pz. Mug.
lividus Ol. Kauk.
varians Duft. Baku., Temrg.
var. ambiguus Muls. Temrg.

Kraatzi Har. Suram.
Sturmi Har. N. Rossk.
abchasicus Reitt. Kauk.
alpinus Scop. Kauk. *
var. asphaltinus Kol. Elbr., Lom-mta. *
montanus Er. Kauk.
satellitius Hbst. Mug., Atschk.
planicollis Reitt. Kasb., Adsh., Borsh., Swnt., Dadsch., Tan.
rufipes L. Arab. G. *
depressus Kug. var. atramentarius Er. Kasb.
luridus F. Baku., Kathfld.
brevis Er. Kauk.
rhododactylus Mrsh. Kauk.

Heptaulacus Muls.

sus Hbst. Arat., Temrg.
alpinus Drap. Lom-mta., Chews.

Oxyomus Lap.

sylvestris Scop. Borsh., Swnt.

Pleurophorus Muls.

caesus Pz. Tars-tsch., Lenk., Suram.
variolosus Kolen. Lenk.

Rhyssemus Muls.

germanus L. Suram., Lenk.
geminatus Reitt. Kauk.
parallelus Reitt. Arm.

Psammodes Lap.

sulcicollis Ill. Lenk.

Ochodaeus Serv.

chrysomeloides Schrk. Tan.

Hybosorus M. L.

Illigeri Reiche. Baku., Derb., Lenk.

Trox. Fb.

hispidus Pont. Tan.
scaber L. Tfl.

Goetrupes Latr.

stercorarius L. Suram., Kasb., Borsh., Dadsch., Elsbth.
spiniger Mrsh. Lenk.
mutator Mrsh. Baku., Tan.
molestus Fald. Arm.
caucasicus Weise. Muschl., Pari., Swnt., Lom-mta., Tschor.
inermis Mén. Muschl. 6000'., Pseaschha., Arab. G. *
Fausti Reitt. Tal.

Pentodon Hoppe.

subdilatatus Mot. Dagt.
bidens Pall. Arax., Baku., Borsh., Tfl.
anthracinus Reiche. Tfl.

Phyllognathus Eschh.

Silenus F. Dagt.

Oryctes Ill.

nasicornis L. Borsh., N. Rossk., Lenk., Anit., Mang.
grypus Ill. Bors., Lenk.

Pachydema Lap.

persica Mén. Borsh., Tfl., Aresch.

Rhizotrogus Latr.

pulvereus Knoch. Derb.
vulpinus Gyll. Kauk.
tauricus Blanch. N. Rossk.
Brenskei Reitt. U-der.
arcilabris Mars. Swnt.
aestivus Ol. Kauk.
solstitialis L. var. ochraceus Knoch. Tfl., Borsh., Sewg.
var. subsulcatus Fald. Swnt.
volgensis Fisch. Circas.
rudis Reitt. Arax.
caucasicus Gyll. Arax.
fuscus Scop. Kursch.
altaicus Mannh. Dagt.
fallax Mars. Borsh.
Ernesti Reitt. Arax.

Asceptonychus Brsk.

Erichsoni Brsk. Dagt.

Lasiopsis Er.

Bergrothi Reitt. Kabrd.

Cyphonotus Fisch.

pauper Hampe. Arat.

Anoxia Lap.

pilosa F. Baku., Artschw., Tan.

Polyphylla Harris.

Boryi Brll. Anapa., Tan., Kathfld., Dshebr., Kasikp., Kut, Tfl., Lenk.
alba Pall. Ordb.
adspersa Mot. Arax., Aresch., Tfl.

Melolontha F.

vulgaris F. var. extorris Er. N. Rossk., Georgk.
var. soror Mars. Borsh.
pectoralis Germ. Arax.
permira Reitt. Adler., U-der.
aceris Fald. Tfl.

Serica M. L.

brunnea L. Apsch.
punctatissima Fald. Derb., Aresch.

Homaloplia Steph.

marginata Füssl. Madsh.
alternata Küst. Dagt.
spiraeae Pall. var. limbata Kryn. Arax., Borsh., Tfl.

Triodonta Muls.

flavimana Burm. Borsh., Tan.

Adoretus Lap.

nigrifrons Stev. Temrg.
discolor Fald. Derb., Baku., Tfl.

Anomala Sam.

praticola F. Derb., Temrg.
splendida Mén. Kauk.
var. luculenta Er. Lenk.
aenea Deg. Chass-jrt.
oblonga Er.? Kauk.

Phyllopertha Kirby.

arenicola Muls. Gagry., U-der.
var. pilosella Reitt. Gagry., U-der.
lineata F. Migri-tschai., Dartag., Elsbth., Rasn., Borsh., Chram., Suant.

Anisoplia Serv.

leucaspis Lap. Such.Ft., Suant.,Eiljar.,Borsh., Dartag.
segetum Hbst. Petrwk., Chass-jrt., Tschr-j.
scytha Mot. Arax.
campicola Mén. Kasikp.
signata Fald. Tan., Btschng., Derzeli., Migri., Achty., Azkur., Borsh.
Faldermanni Reitt. Erzm.
Koenigi Reitt. Eiljar.
agnata Reitt. Arax., Arm., Eiljar.
austriaca Hbst. Eiljar., Tars-tsch., Tschr-j., Lawaschi.
var. major Reitt. Baku.
farraria Er. Borsh.
var. Antoniae Reitt. Aresch.
cyathigera Scop. Baku., Borsh.,Derb ,Tschr-j.
Zwicki Fisch. Tschr-j., Temrg.
deserticola Fisch. Temrg.

Hoplia Ill.

corallipes Reitt. Lenk.
parvula Kryn. Kauk.
caucasica Kol. Borsh., Kolchis., Derzeli., Swnt.
floralis Ol. Tan.
pollinosa Kryn. U-der.

Epicometis Burm.

hirta Poda. Lars., Tfl., Elsbth., Lirk., Lenk., Borsh.

Leucocelis Burm.

funesta Poda. Derb., Mosd.
albopicta Mot. Tan.
cinctella Schaum. Lenk., Elsbp., Borsh., Kasikp., Anit.

Stalagmosoma Burm.

albella Pall. Arm.

Cetonia L.

aurata L. Azkur. Chosp., Tan., Lirk., Borsh., Tfl., Kut.
var. pallida Dr. Chass-jrt.
var. aeratula Reitt. Anit.

Potosia Muls.

speciosa Ad. Eriw., Tan.
funebris Gory. Kasikp.
funesta Mén. Erzm.
affinis And. Migri., Chass-jrt. Kwril.
floricola Hbst. Borsh., Nachtw.
var. hieroglyphica Mén. Anit., Borsh., Kut., Lenk., Tan , Chass-jrt., N. Rossk., Lirk.
var. splendidula Fald. Kasikp. Erzm.
var. persplendens Reitt. Kasikp., Nachtw., Btschng., Borsh.
sibirica Gebl. var Godeti Gory. Isti-su., Such. Ft., Kasikp.
hungarica Hbst. Chass-jrt., N. Rossk., Achlk., Azkur., Borsh., Chosp.
var. armeniaca Mén. Lirk., N. Bajt., Achz., Btschng., Chosp., Azkur., Such. Ft., Eiljar , Kasikp.
afflicta Gory. Erzm.
vidua Gory. Arax.

Aethiessa Burm.

rugipennis Burm. Mug., Nachtw.

Valgus Scriba.

hemipterus L. Tan., Aresch., Elsbth., Sch-agtsch., Mosd., Anit., Borsh , Lenk., Tfl., Artwin.

Gnorimus Serv.

Bartelsi Fald. Borsh.
subcostatus Mén. Anit.

Trichius L.

fasciatus L. Borsh., Derzeli., Dartag.
abdominalis Mén. Lirk., Tal., Anit., Lenk., Migri.

Glaphyrus Latr.

caucasicus Kr. Arax.
micans Fald. Georg.
varians Mén. Etschm.
festivus Mén. Kauk.

Amphicoma Latr.

vulpes F. Derb.
var. vulpecula Truq. Atschk.
var. hirsuta Brll. Borsh., Ach-bu., Rasn.
var. distincta Fald. Such. Ft.
var. purpuricollis Waltl. Tfl., Kathfld., Borsh., Ach-bu.
lineata Fald. Arax.
bombyliformis Pall. Derb.
arctos Pall. Azkur.
var. chrysopyga Fald. Tfl., Borsh., Migritschai, Suant., Mzhet., Lirk.
var. armeniaca Reitt. Arax.

FAM. BUPRESTIDAE.

Julodis Eschh.

Faldermanni Mannh. Dshulfi., Arax.
variolaris Pall. Petrwk.
lineigera Mars. Arax., Tfl., Dartag.
Andrei Ol. Dshulfi, Arax., Kasikp.
globithorax Stev. Ordb.

Chalcophora Sol.

mariana Lap. Borsh., Tan.

Aurigena Lap.

lugubris F. Alget., Derb., Aresch.
capnodiformis Reitt. Arm.

Capnodis Eschh.

cariosa Pall. Eriw.
miliaris Klug. Eriw., Tfl., Aresch., Nachtw., Tan.
carbonaria Klug. Ordb.
excisa Mén. Aralych.
tenebrionis L. Etschm., Tfl., Kulp., Aresch., Ordb., N. Rossk., Chass-jrt.
tenebricosa Hbst. Lenk.

Cyphosoma Mannh.

sibiricum F. Aresch.

Dicerca Eschh.

alni Fisch. Borsh.
chlorostigma Mannh Batum.

Poecilonota Eschh.

rutilans F. Borsh.
gloriosa Mars. Kasikp.

Buprestis L.

rustica L. Borsh.
haemorrhoidalis Hbst. Borsh.
araratica Mars. Tan.
novemmaculata L. Borsh., Tan., Tsk-Tsk.
Salamoni Thoms. Arax.
octoguttata L. Borsh.

Eurythyrea Sol.

austriaca L. Borsh.
scutellaris Oliv. var. oblita Fald. Derb.

Melanophila Eschh.

decostigma F. Nachtw., Derb., Etschm., Aresch.
var. picta Pall. Migri., Etschm.
acuminata Deg. Borsh.

Phaenops Lac.

cyanea F. Borsh., Tschtl.

Anthaxia Eschh.

hungarica Scop. ♀ sitta Küst. Aresch., Tan., Borsh., Anit., Tars-tsch.
Sieversi Reitt. Aresch.
cichorii Ol. Arax., N. Rossk.
millefolii F. N. Rossk.
versicolar Ab. Kasikp.
aurulenta F. Anit.
manca L. Madsh.
Edithae Reitt. Aresch.
Passerinii Pech. Artwin., Aresch.
salicis F. Borsh.
bicolor Fald. Alget., Tfl., Lirk.
fulgurans Schrk. U-der., N. Rossk.
grammica Lap. Lenk.
nitidula L. var. signaticollis Kryn. Borsh., Aresch.
hyrcana Mars. Tal.
ferulae Gené. Etschm.
discicollis Lap. Aresch.
funerula Ill. Borsh.
plicata Ksw. Sotscha.
sepulchralis F. Borsh., Tan.
canifrons Ab. Aresch.
quadripunctata L. Borsh.
spec. ? Borsh.

Ptosima Sol.

11 maculata Hbst. Borsh.

Acmaeodera Eschh.

degener Scop. Derb.
flavolineata Lap. Artwin.
flavofasciata Pill. Borsh., N. Rossk.
var. Mimonti Boield. Arax.
fulvinaeva Reitt. Arax.
lanuginosa Gyll. Derb.
cuprifera Lap. Arm.
lugens Lap. Arax.
Boryi Brll. Araz.
subcyanea Reitt. Arax.
obscura Reitt. Kulp.

Sphenoptera Sol.

glabrata Mén. Arax., Kasikp., Lirk.
coracina Stev. Suant., Kapud., Ordb.
antiqua Ill. Azkur.
inaequalis Stev. Eiljar.
aerata Jak. Arax.
excavata Fald. Derb.
mesopotamica Mars. Arax.
Scovitzi Fald. Etschm.
Beckeri Dohrn. Petrwk., Temrg., Aresch.
sancta Reitt. Arax.
Antoniae Reitt. Arax.
hispidula Reitt. Arax.
molitor Reitt. Arax.
artemisiae Reitt. Arax.
Christophi Jak. Arax.
Sieversi Jak. Tfl.
anthaxoides Reitt. Arax.
Eugeniae Jak. Tfl.

Chrysobothris Eschh.

affinis F. Lom-mta.
var. tetragramma Mén. Suram., Arax.

Coroebus Lap.

rubi L. Borsh., Derb., Ratsch.
elatus F. Lawaschi., Borsh., Tsk-Tsk., Chass-jrt., Tan.
subulatus Mor. Temrg
aeneicollis Vill. Aresch.
robustus Küst. Borsh., Tfl., Kasikp., Filjar.
amethystinus Ol. Borsh., Btschng
violaceus Ksw. Arm.
Reitteri Sem. Arm.

Agrilus Curt.

viridis L. Suram., Borsh.
coeruleus Rossi. Borsh.
elongatus Hbst. Borsh.
angustulus Rossi. Chram., Baku, Anit.
derasofasciatus Lac. Lenk.
albogularis Gory. Dagt.
aurichalceus Rdtb. Borsh.
integerrimus Ratz. Tsk-Tsk.
hyperici Crtz. Borsh.
roscidus Ksw. Helnd.

Cylindromorphus Ksw.

subuliformis Mannh. Derb.
filum Gyll. N. Rossk.
Araxidis Reitt. Arax.

Aphanisticus Latr.

emarginatus F. Sch-agtsch.

Trachys F.

minuta L. Kauk.
Koenigi Reitt. U-der.
troglodytes Gyll. Kauk.
pumila Ill. var. phlyctaenoides Kolen. Arax.

FAM. EUCNEMIDAE.

Throscus Latr.

carinifrons Bonv. Borsh.
asiaticus Bonv. Lenk.
elateroides Heer. Kauk.
var. Bonvouloiri Desbr. Tal., Lenk.
Duvali Bonv. Mesk. G.
orientalis Bonv. Mesk. G.
obtusus Curt. Lenk.

Drapetes Redtb.

biguttatus Pill. Tan., Sch-agtsch.

Tharops Lap.

melasoides Lap. Suant.

Dromaeolus Ksw.

barnabita Villa. Borsh.
maronita Bonv. Lesnj.

Hylochares Latr.

dubius Pill. Derb.

Nematodes Latr.

filum F. N. Rossk.

Xylobius Latr.

alni Bonv. Hamrt.

FAM. ELATERIDAE.

Adelocera Latr.

punctata Hbst. Tan., Elsbth, Anit., Lenk, Borsh., Batum.
lepidoptera Panz. Tan.

Lacon F.

crenicollis Mén. Schuw., Alexp., Gagry., Wldk.

Alaus Eschh.

Parreyssi Stev. Batum.

Aeolus Eschh.

crucifer Rossi. Ak-su.
Rossii Germ. Lenk.
atricapillus Germ. Derb.
grisescens Germ. Aresch.

Drasterius Eschh.

bimaculatus Rossi. Lenk., Lailasch, Borsh.
var. quadrisignatus Küst. Lenk.

Elater L.

cinnabarinus Eschh. Batum., Muschw.

var. satrapa Eschh. Lenk.
sanguineus L. Lirk.
praeustus F. Borsh.
pomonae Steph. Tan.
sanguinolentus Schrk. Lenk.
var. ephippium Ol. Tan.
ferrugatus Lac. Lenk., Artschw., Dartag., Tan.
elongatulus F. Tan., Letch.
pulcher Reitt. var. Araxidis Reitt. Tal.
coenobita Costa Alget., Tan.
circassicus Reitt. Tan.
ochropterus Germ. Algeth., Borsh.
var. auranticulus Reitt. Tan.
elegantulus Schh. Lenk.
var. Lederi Reitt. Tal.
sinuatus Germ. Borsh., Lirk., Tan.

Megapenthes Ksw.

lugens Rdtb. Borsh.
rutilipennis Cand. Lenk., Lirk.
transcaucasicus Strl. Tfl.

Betarmon Ksw.

picipennis Bach. Borsh., Letch.
var. adrastoides Reitt. Tan.

Cryptohypnus Latr.

riparius F. Kasb.
quadriguttatus Lap. Suram.
murinus Reitt. Lenk.
alysidotus Ksw. Lenk.
meridionalis Lap. Lenk.
minutissimus Germ. Lenk., Tan., Letch., Lirk.

Cardiophorus Eschh.

gramineus Scop. Borsh.
syriacus L. Aresch.
maculicollis Reiche. Arm.
nigropunctatus Mot. Arax.
rufipes Goeze. Lenk., Tan.
permodicus Fald. Derb., Kathfld.
vestigialis Er. Borsh., Tan.
nigerrimus Er. Etschm., Heln, Nachtw.
melampus Ill. Borsh.
megathorax Fald. Arax.
ebeninus Germ. U-der.
turgidus Er. U-der.
nigratissimus Buyss. Kulp., Eiljar.
concolor Desbr. Arm.
cinereus Hbst. Lirk., Tan.
decorus Fald. Kislw.

Melanotus Eschh.

tenebrosus Er. Suram.
brunnipes Germ. N. Rossk., Kislw., Chass-jrt.
castanipes Pk. Borsh., Migri., Suant., Lirk., Saril.
rufipes Hbst. Borsh.
monticola Mén. Arax.
fusciceps Gyll. Bilet., Derb., Tfl.
sobrinus Mén. Arax.

Limonius Eschh.

minutus L. Kauk.

Athous Eschh.

perniger Reitt. Arax.
Koenigi Schwarz. Kasikp.
Rosti Reitt. Lom-mta.
cavatus Cand. Abg., U-der., N. Rossk., Chass-jrt.
utschderensis Reitt. Dychtau., Abg., Naltk., U-der.
mingrelicus Reitt. Lom-mta.
Schneideri Ksw. Schamb.
circassicus Reitt. Lom-mta.
Raddei Faust. Kauk.
subfuscus Müll. Tan., Abg.
astrabadensis Faust. Mug.
circumductus Mén. Kasb., Swnt., Lom-mta.

Elathous Reitt.

Buyssoni Reitt. Arax.

Corymbites Latr.

purpureus Poda. Borsh., Tan.
sulphuripennis Germ. Kauk.
tesselatus L. Lenk., Derb.
amplicollis Germ. Tan.
aeneus L. Kasb., Zlk.
var. caucasicus Mén. Derb.
latus F. Nog. St.
alpestris Mén. Arm.
cinctus Pk. Tan.

Agriotes Eschh.

meticulosus Cand. Borsh., Migri., Aresch.
Starcki Schwarz. U-der.
turcicus Cand. Suram., Borsh., Lirk.
ustulatus Schall. Tbiz. S., Schtjk.
var. sputator Rdtb. Schtjk.
infuscatus Desbr. Martk., Tan.
lineatus L. Bog-käs., Zlk., Suram., Lenk.
lapicida Fald. Arm.
litigiosus Rossi. Borsh.
modestus Ksw. Baku.
sobrinus Ksw. Mesk. G.
gallicus Lac. Baku.

Synaptus Eschh.

filiformis F. Poni., Elsbp.
var. erivanus Fald. Tan.

Adrastus Eschh.

nanus Hbst. Suant.

Denticollis Pill.

rubens Pill. U-der.
parallelocollis Aubé. Batum.

FAM. RHIPICERIDAE.

Arrhaphipterus Kr.

Schelkownikowi Reitt. Aresch.

FAM. DASCILLIDAE.

Dascillus Latr.

elongatus Fald. Pseasch., Dartag., Mamtl., Derb., Lenk., Mug., Adsh.

Microcara Thms.

testacea L. Lenk.
var. luteicornis Reitt. Circas.

Cyphon Pk.

variabilis Thnb. Borsh.
padi L. Suram., Mamtl.
coarctatus Pk. Kiptsch., Mamtl., Lirk.
var. palustris Thms. Mamtl.
pallidulus Boh. Lenk.

Scirtes Ill.

orbicularis Pz. Derb.

FAM. CANTHARIDAE.

Euanoma Reitt.

Starcki Reitt. Circas.

Platycis Thms.

Schneideri Ksw. Tal.

Lygistopterus Mls.

sanguineus L. Mang., Borsh., Urusch., Tan.

Lampyris Geoffr.

noctiluca L. Borsh., N. Rossk.
orientalis Fald. Arax.
Zenkeri Germ. Tars-tsch., Migri-tsch.

Lamprohiza Mot.

splendidula L. Borsh.

Luciola Lap.

mingrelica Mén. Borsh., Such., Gagry., Muschl.
var. caucasica Mot. Swnt., Lom-mta.

Nastonycha Mot.

alagoesa Reitt. Arm.

Cantharis L.

caspica Reitt. Albr.
rufidens Mrs. Suram.
funesta Fald. Tfl.
livida L. Muschw., Borsh., Tfl., Tan.
rufimana Mén. Zlk., Tan.

Metacantharis Fauv.

discoidea Ahr. Lenk.
araxicola Reitt. Arax.

Rhagonycha Eschh.

unicolor Fald. Imrt, Swnt.
nigritarsis Brll. Lenk., Lirk.

fulva Scop. Lenk., Borsh., Anit., Baku.
vitticollis Mén. Suram
femoralis Brll. B. kltsch.
nigricollis Mot. Arm.
circassicola Reitt. Swan., Circas.

Malchinus Ksw.

circassicus Reitt. Abch.

Malthinus Latr.

punctatus Fourcr. Borsh.

Malthodes Ksw.

sulphuribasis Reitt. Arm.
pulicarius Rdtb. Kauk.
ordubatensis Reitt. Arax.

Drilus Ol.

concolor Ahr. Borsh., Tan., Aresch.

Troglops Er.

silo Er. Circas.
albicans L. Tan.

Charopus Er.

Philoctetes Ab. Tfl.
docilis Ksw. Letch.
thoracicum Mor. Tan.

Colotes Er.

flavocinctus Mars. Arax.

Ebaeus Er.

lepidus Abll. Tfl.
luctuosus Ab. Arax.
caspius Peyr. Kauk.
bulbifer Kol. Tfl.

Axinotarsus Mot.

pulicarius F. Anit.
marginalis Lap. Belasw., Borsh., Tsk-Tsk., Anit.

Anthocomus Er.

sellatus Abll. Tfl., Tan.
miniatus Kol. Kauk.
equestris F. Lenk., Mugl., Hamrt., Anit.
fasciatus L. Tfl.

Malachius F.

rufus Ol. Kauk.
versicolor Fald. Arax. Etschm.
Fausti Ab. Arax.
basalis Ab. Arax.
var. crucifer Reitt. Arax.
Faldermanni Fald. Tfl.
aeneus L. Tfl., Lirk., Borsh., Lenk., Sch-agtsch., Aresch.
var. medius Ab. Tfl.
var. aeneoides Ab. Tfl.
angustatus Mot. Tfl., Borsh.
marginellus Ol. Borsh.
bipustulatus L. Borsh.,Mastr., Azkur., Dartag.
vittatus Mén. Aresch.
cavifrons Ksw. Borsh., Tan.
parilis Er. Kauk.
elegans Geoffr. Tan.
falcifer Ab. Tan.
geniculatus Germ. Lenk., Borsh., Anit., Martk., Baku.
var. armeniacus Fald. Lirk.
affinis Mén. Helnd.
viridis F. var. elegans F. Arm., Tfl.
spinipennis Germ. Borsh., Migri., Dartag., Btschng.
debilis Ksw. Arm.
Koenigi Ab. Kasikp.
Anceyi Ab. Aresch.
armifrons Kr. Aresch.

Henicopus Steph.

pilosus Scop. Dartag., Btschng., Chram., Kasikp., Eiljar., Aresch., Borsh., Adsh., Suant.
var. truncatus Frm. Kauk.

Dasytes Pk.

laeviusculus Schilsky. Artwin., Tan.
niger L. Borsh., Dartag., Lirk.
flavipes Muls. Chass-jrt., Aresch.
plumbeus Müll. Lenk., Anit., Letch., Lirk.
aeneiventris Küst. Baku.

fusculus Ill. Tan.
subaeneus Schh. Kasikp.
brevicollis Schilsky. Kasikp.
xanthocnemis Kolen. Kauk.

Dolichosoma Steph.

lineare Rossi. Aresch.
simile Brll. Aresch., Lirk.

Haplocnemus Steph.

lateralis Schilsky. Tal.
caucasicus Schilsky. Tan
venustulus Schilsky. Circas.
russicus Reitt. Arax.
serbicus Ksw. Borsh., Letch.

Trichoceble Thoms.

fulvopilis Reitt. Arm.
memnonius F. Tan.

Dasytiscus Ksw.

rufitarsis Luc. Arax., Eiljar., Tfl.

Cerallus Duv.

varians Mor. Kasikp.
pilosus Reitt. Arax.
flavipennis Reitt. Arax.

Danacaea Lap.

pallipes Pz. Letch,, Lirk.
nigritarsis Küst. Borsh.
angulata Küst. Borsh.
flava Ksw. Arax., Borsh., Kasikp.. Tan.
micans Proch. Kauk.
marginata Küst. Suram , Borsh., Batum.
induta Proch. Tal.
aequilata Proch. Mesk. G.
valida Heyd. Arm., Tan.

Melyresthes Reitt.

cardinalis Reitt. Kulp.

FAM. CLERIDAE

Tillus Ol.

elongatus L. Derzeli., Sugd., Krsn-polj.
unifasciatus F. Lenk., Anit.

Opilo Latr.

mollis L. Tan.
domesticus Strm. Suram.

Clerus Geoffr.

mutillarius F. N. Rossk.
mutillaroides Reitt. Arax.
formicarius L. Borsh., Tan., Lom-mta.

Tarsostenus Spin.

univittatus Rossi. Lesnj., U-der.

Trichodes Hbst.

alvearius F. Kauk.
apiarius L. Elbr.
var. apiarioides Reitt. Anit., Borsh., Baku., Mang., Tars-tsch., Tan., Urusch.
persicus Kr. Tal.
crabroniformis F. Kauk.
zebra Fald. Arax.
favarius Ill. Anit., Ardbl., Dartag.
var. axillaris Spin. Nachtw.
sipylus L. Derb., Migri.
armeniacus Baudi. Arax.
subfasciatus Kr. Arax.
irkutensis Laxm. Kauk.

Corynetes Hbst.

coeruleus Deg. Borsh., Mangl.

Necrobia Latr.

violacea L. Hamrt., Lirk., Elsbth.

Opetiopalpus Spin.

scutellaris Pz Arat., Georgk.

Elateroides Schiff.

dermestoides L. Tan.

FAM. BRUCHIDAE.

Gibbium Scop.

Boieldieui Levrat. Arax.

Mezium Curt.

affine Boield. Gambor., Tbtn.

Niptus Boield.

hololeucus Fald. Arax.

Bruchus Geoffr.

fur L. Derb., Anit.
latro F. Arax.
brunneus Duft. Suram., Ach-bu.
pilosus Müll. Mesk. G., Lirk.
subpilosus Sturm. Mamtl.
obesus Luc. Alexd.
quadrisignatus Mén. Kauk.
sexpunctatus Pz. Anit.
variegatus Rossi. Tfl., Suram.

FAM. BYRRHIDAE.

Byrrhus Geoffr.

pertinax L. Tan.
striatus Ol. Lenk., Adler., Sotscha.
ruber Reitt. U-der., Tan.
nitidus Hbst. Lirk.
paniceus L. Temrg., Lirk., Chass-jrt., Lenk., Tfl., Wldk., Lars.

Oligomerus Redtb.

Reyi Bris. Lirk.

Ernobius Thoms.

abietinum Gyll. Tan.
Kiesenwetteri Schilsky. Tan.
nigrinus Sturm. Tan.

Hedobia Sturm.

pubescens F. Derb., Lirk.
Rosti Pic. Circas.
regalis Duft. Artwin.
angustata Bris. Letch.
circassica Reitt. Circas.

Trypopitys Redtb.

carpini Hbst. Tan., Nachtw., Borsh., Lenk. Tfl., Zch-Zch.

Ptilinus Geoffr.

aspericollis Mén. Suram., Martk., Lirk., Adler., Sotscha., Lesnj.

Plumaria Reitt.

grandicollis Mén. Lenk., Sotscha., U-der.

Xyletinus Latr.

flavipes Lap. var. fulvicollis Reitt. Arax.

Lasioderma Steph.

obscurum Solsky. Tfl., Nog. St.
Redtenbacheri Bach. Lenk.

FAM. SPHINDIDAE.

Sphindus Chevrl.

dubius Gyll. Lenk.

Aspidiphorus Latr.

orbiculatus Gyll. Lenk., Hamrt., Mamtl.

FAM. LYCTIDAE.

Lyctus F.

unipunctatus Hbst. Michailw., Borsh.
suturalis Fald. Borsh., Tfl., Lirk.
pubescens Pz. var. caucasicus Tourn. Arax.
impressus Com. U-der., Tan.

FAM. BOSTRYCHIDAE.

Psoa Hbst.

viennensis Hbst. Aresch.

Sinoxylon Duft.

bispinosum Ol. Azkur.

Bostrychus Geoffr.

capucinus L. Anit., Tars-tsch., Tsk-Tsk., Batum.
var. luctuosus Ol. Derb., Poni., Kasb.
var. nigriventris Luc. U-der.

Xylopertha Guér.

retusa Ol. Ach-bu., Azkur., Alexd.

Stephanopachys Wat.

elongatus Payk. Borsh.

FAM. CIIDAE.

Xylographus Mell.

bostrychoides Duf. Lenk.

Cis Latr.

nitidus Hbst. Lenk.
lineatocribratus Mell. Lenk.
boleti F. Borsh., Lirk.
caucasicus Mén. Borsh., Saril.
setiger Mell. Mesk. G.
micans Hbst. Lirk.
comptus Gyll. Lenk., Lirk.
fissicollis Mell. Lenk.
tomentosus Mell. Lenk., Suram., Elsbth.
setifer Reitt. Lenk.
castaneus Mell. Kauk.
vestitus Mell. Lenk.
bicornis Mell. Lenk., Hamrt.

Rhopalodontus Mell.

Perrini Reitt. Lenk., Suram.
perforatus Gyll. Lenk.
fronticornis Pz. Lirk.

Ennearthron Mell.

affine Mell. Lirk., Letch.
cornutum Gyll. Lenk.

Octotemnus Mell.

mandibularis Gyll. Kauk.
glabriculus Gyll. Derb., Helnd.

FAM TENEBRIONIDAE.

Zophosis Latr.

punctata Brll. Sardab.
rugosa Fald. Arax.

Arthrodeis Sol.

globosus Fald. Drtschk., Arax., Nachtw.

Adesmia Fisch.

Lehmanni Mén. Arax.
pulcherrima Fisch. Arax.

Colposcelis Lac.

longicollis Zbk. Baku.

Capnisa Lac.

modesta Fald. Arax.

Gnathosia Fisch.

laticollis Bess. Sardab., Nachtw., Alexp.
Carceli Sol. Sewg.
vicina Brll. Rasn.
variabilis Sol. Arax.
caraboides Fald. Kasikp.

Anatolica Eschh.

gibbosa Gebl. Dagt.
var. thoracica Bess. Derb.

Calyptopsis Sol.

caraboides Brll. Sardab.
convexicollis Desbr. Arax.

Microdera Eschh.

convexa Tausch. Baku.

Tentyria Latr.

nomas Pall. Sardab., Nachtw., Kagm., Temrg., Nog. St., Tschr-j.
tessulata Tausch. Lenk., Baku., Mingtsch., Alexp., Helnd., Rasn.
scabripennis Sol. Dshulfi.

Platamodes Mén.

dentipes Mén. Arax.

Stenosis Hbst.

pilosa Mot. Arax.
turcestanica Reitt. Arax.

Oogaster Fald.

piceus Mén. Sardab.

Dichillus Duv.

Angelicae Reitt. Arax.

Aspidocephalus Mot.

desertus Mot. Derb.

Cyphogenia Sol.

lucifuga Ad. Baku., Nachtw., Tfl.
aurita Pall. Helnd., Tfl.
gibba Fisch. Kauk.

Prosodes Eschh.

obtusus F. Nog. St.

Blaps F.

ominosa Mén. Baku.
gigas L. Sardab.
abbreviata Mén. Helnk.
luctuosa Mén. Arax.
Koenigi Seidl. Elbr.
mortisaga L. Alexp., Tfl.
var. elongata Mén. Kathfld., Tfl.
montana Mot. Kursch.
graeca Sol. Kauk.
reflexicollis Fisch. Azkur., Borsh., Alexp., Sardab.
parvicollis Eschh. Kauk.
subalpina Mén. Baku., Chews.
anthracina Fald. Anit.
pterotapha Mén. Kauk.
similis Latr. Alexp., Kathfld., Azkur.
subquadrata Brll. Erz-Bgl.
mucronata Latr. Kauk.

Asida Latr.

lutosa Sol. Derb.

Pimelia F.

tuberculata Mén. Rasn.
cephalotes Mén. Kiwrach., Sardab., Nachtw., Helnk.
capito Kryn. Baku., Sardab., Temrg., Nachtw., Aksf., Rasn., Mingtsch.
ventricosa Fald. Arax.
subglobosa Pall. Baku.

Podhomala Sol.

Schönherri Fald. Arax.

Pachyscelis Sol.

clavaria Mén. Helnk., Sardab., Nachtw.
metopotapha Mén. Suant.
musiva Fald. Arax.

Ocnera Fisch.

setosa Mén. Dshulfi, Baku, Sardab.

Trigonoscelis Sol.

muricata Pall. Ross. mer.
armeniaca Fald. Arax.
affinis Mén. Arax.

Crypticus Latr.

quisquilius L. Tars-tsch., Alag., Kasb., Borsh., Btschng.

Platyscelis Latr.

Spinolae Sol. Lawaschi.
melas Fisch. Kub.
gages Fisch. Kasb., Kub., Lawaschi., Saril., N. Rossk.

Heterophylus Muls.

picipes Fald. Hamrt., Kathfld., Alag., Arax.

Dendarus Latr.

extensus Fald. Weri., Kura
punctatus Serv. Borsh., Elsbth.
foraminosus Küst. Sardab.

Pedinus Latr.

affinis Brll. Achlk., Azkur., Arax.
curvipes Muls. Achlk., Azkur., Sardab.
curtulus Muls. K-ogly.
aequalis Seidl. Mesk. G.
strabonis Seidl. Arax.

Micrositus Muls.

circassicus Reitt. Atschischho., Lom-mta.

Opatrum F.

sabulosum L. var. tricarinatum Mot. Suant., K-ogly., Lirk., Alexp., Tfl., Borsh., Azkur.
geminatum Brll. Arm.

Gonocephalum Muls.

setulosum Fald. Arax., Arm.
rusticum Ol. Mang., Lirk.
pusillum F. var. nigrum Küst. Lenk., Achalk., Elsbth., Nog. St.

Scleropatrum Miedel.

breviusculum Reitt. Arax.

Penthicus Fald.

pinguis Fald. Sardab.
molestus Fald. Tal.
punctulatus Brll. Kiwrach.
iners Mén. Rasn.

Lichenum Blanch.

pulchellum Küst. Lenk.

Bolitophagus Ill.

reticulatus L. Lenk., Derb.
subinteger Reitt. Tal.
interruptus Ill. Lenk.

Diaperis Geoffr.

fungi Mot. Borsh., Lenk., Anit., Zlk., Tsk-Tsk.

Hoplocephala Lap.

haemorrhoidalis F. Derb.
quadricornis Mot. Lenk.

Scaphidema Redtb.

metallica Mot. Borsh., Lenk.

Amarantha Mot.

viridis Mot. Tal.
azurea Waltl. Sugd., Batum.

Platydema Lap.

europaea Lap. U-der.
violacea F. Derb., Lenk., Elsbth., Batum.
tristis Lap. Batum., Tschtg., Lirk.

Alphitophagus Steph.

bifasciatus Say. Lenk., Sugd., Sch-agtsch.

Pentaphyllus Latr.

chrysomeloides Rossi. Lenk.
nitidulus Reitt. Lenk.

Tribolium M. L.

confusum Duv. Tfl.

Palorus Duv.

Ratzeburgi Wissm. Lenk., Tfl.

Corticeus Pill.

castaneus F. Krsn-polj., Lenk., Suant., Anit., Tsk-Tsk., Batum.
fraxini Kug. Abst.
bicolor Ol. Lenk.
basalis Reitt. Lenk.

Echocerus Horn.

cornutus F. U-der.

Uloma Steph.

culinaris L. Lenk., Sch-agtsch.
var. cucullata Mén. Lenk., Derb., Batum.
Perroudi Muls. U-der.

Alphitobius Steph.

chrysomelinus Hbst. Sch-agtsch., Hamrt., Muschd., Lenk.

Cossyphus Ol.

tauricus Stev. Derb., Elsbth.

Anthracias Redtb.

cornutus Fisch. Helnd., U-der., Mang., Tsk-Tsk.

Menephilus Muls.

cylindricus Hbst. Tan.

Tenebrio L.

opacus Duft. Borsh., Helnd.
obscurus F. Jib., Tan., Swnt., Rasn. Tsk-Tsk.
picipes Hbst. Helnd., Tan.

Boromorphus Woll.

armeniacus Reitt. Arax.

Centorus Muls.

procerus Muls. Tfl., Baku., Elsbth.

Laena Latr.

Lederi Weise. U-der.
quadricollis Weise. Circas., Tan.
Justinae Reitt. Mesk. G.
Starcki Reitt. Circas.
hirtipes Reitt. Lenk.

Helops F.

coeruleus L. var. Steveni Kryn. Lenk., Batum.
maurus Waltl. Assuret.
diteras Mars. Kasb., Zlk.
brevicollis Kryn. Lenk.
impressicollis Fald. Assuret.
Faldermanni Fald. Tfl., Tan.
gloriosus Fald. Mang., Borsh., Suram., Batum., Hamrt., Tan.

Cylindronotus Fald.

gibbicollis Fald. Arm.
funestus Fald. Elsbp.
lugubris Fald. Zlk.
femoratus Fald. Arm.

Hedyphanes Fisch.

Menetriesi Fald. Arax., Aresch.
laticollis Mén. Arax., Aresch.
Mannerheini Fald. Arax.
impressicollis Fald. Aresch.
tentyroides Mén. Derb.

FAM. ALLECULIDAE.

Hymenalia Muls.

basalis Faust. Aresch.

Gonodera Muls.

pulcherrima Fald. Suram., Mesk. G., Tan.
macrophthalma Reitt. Abch.
antennata Pz. Lenk.
antennalis Reitt. Lirk.
caucasica Reitt. Kauk.
granifera Ksw. Tan.
murina L. Borsh., Tan.

Mycetochara Berth.

flavipes F. Lenk.
gracilis Fald. Lirk., Tschtl.
linearis Ill. Lenk.

Mycetocharina Seidl.

orientalis Faust. Arax., Derb.

Podonta Muls.

nigrita F. Derb., Kasikp., Azkur., Borsh., Alexp.
daghestanica Reitt. Dagt.
morio Ksw. Tfl., Mugl.

Cteniopus Sol.

flavus Scop. Nachtw.
persimilis Reitt. Arax.
sulphuripes Germ. Derb.

Omophlus Sol.

ochraceipennis Fald. Helnk., Chews., Saril., Rasn., Tfl., Arax., Mang.
var. latitarsis Reitt. Tfl.
curtus Küst. Kauk.
latipleuris Reitt. Kasikp.
quadricollis Brll. Lirk.
pilicollis Mén. Kauk.
tumidipes Kirsch. Bog. Käs.
dispar Costa. Rasn.
basicornis Reitt. Kauk.
betulae Hbst. Tsk-Tsk., Lenk., Anit., Migri.
dilatatus Fald. Alexp., Lirk.
var. pallitarsis Reitt. Lirk., Rasn.

FAM. LAGRIIDAE.

Lagria F.

atripes Muls. Lirk.
hirta L. Borsh., Lenk., Mang., Belasw.
pretiosa Reiche. Lom-mta.

FAM MELANDRYIDAE

Orchesia Latr.

Kamberskyi Reitt. U-der.

Lederia Reitt.

suramensis Reitt. Mesk. G.

Serropalpus Hellen.

barbatus Schall. Borsh.

Neogonus Hampe.

Hampei Reitt. Arax.

Melandrya F.

caraboides L. Kauk.
var. luridipes Reitt. Kauk.

Osphya Ill.

uralensis Mot. Lirk.

FAM. MORDELLIDAE.

Mordella L.

bisignata Rdtb. Borsh., Derzeli.
fasciata F. Borsh.
var. basalis Costa. Elbr.
aculeata L. Borsh., Goktsch., Kub., Mang., Dartag.
var. velutina Em. Kasikp. U-der.
leucaspis Küst. Kauk.

Mordellistena Costa.

abdominalis F. Lirk., Tan.
Neuwaldeggiana Pz. Kauk.
parvula Gyll. Tars-tsch.
episternalis Muls. Eiljar., Kasikp.
brevicauda Boh. Mugl., Nog. St., Tfl., Eiljar., Aresch.
micans Germ. Kasikp.
pumila Gyll. Borsh., Zch-Zch., Tfl., Eiljar., Tan., Nog. St., Aresch.
stenidea Muls. Tars-tsch.

Pentaria Muls.

Reitteri Chobant. Arax.

Anaspis Geoffr.

frontalis L. Kauk.
var. verticalis Fald. Aresch.
thoracica L. Tan.
ruficollis F. Mosd.
nigripes Bris. Borsh.
subtestacea Steph. U-der.
flava L. Tan.
var. basalis Em. Lirk., Tan.
curvicrus Schilsky. Dagt., Tan.
Schneideri Em. Borsh., Aresch., Tan.
Koenigi Schilsky. Tfl., Kasikp.
gracilis Schilsky. Kulp.
varians Muls. Tfl., Tan.
orientalis Fald. Kauk.

FAM. RHIPIPHORIDAE.

Pelecotoma Fisch.

fennica Pk. Schtjk., Lesnj.

Evaniocera Guér.

Dufouri Latr. var. Boryi Luc. Dagt.

Emenadia Lap.

larvata Schrk. Derb., Lirk.
praeusta Gbl. Lenk., Temrg.

FAM. MELOIDAE.

Meloë L.

proscarabaeus L. Tfl.
autumnalis Ol. Tfl.
variegatus Don. Tfl.
tuccius Rossi. Tfl.
erythrocnemus Pall. Tfl.
rugosus Marsh. Lenk.

Cerocoma Geoffr.

festiva Fald. Arax.
Schreberi F. Eiljar.
Mühlfeldi Gyll. Arm.
var. gonocera Mot. Kauk.
var. gloriosa Muls. Arax.
Scovitzi Fald. Mug., Anit.
var. rufiventris Reitt. Arax.
var. obscuripes Reitt. Arax.
Dahli Kr. Arax.

Rhampholyssa Kr.

Steveni Fisch. Chass-jrt.

Zonabris Har.

cincta Ol. Derb., Mingtsch.
var. Matthesi Fald. Alind-tsch., Temrg.
Ledereri Mars. Aresch.
sexmaculata Ol. Arax., Temrg., Petrwk.
pusilla Ol. Dartag.

variabilis Pall. Tars-tsch., Isti-su., Belasw., Migri.
var. quadrifaria. Lawaschi., Tschr-j.
unicolor Fald. Arax.
quadripunctata L. Borsh., Kasikp., N. Rossk., Azkur., Etschm., Tars-tsch.
var. quadripunctata Billb. Arm., Tfl., Nachtw., Tars-tsch., N. Rossk.
floralis Pall. Migri., Tars-tsch., Btschng.
steppensis Dokht. Kasikp.
6-notata Rdtb. Kasikp.
scabiosae Ol. Bors., Kasikp., Helnd.
14-punctata Pall. Tschr-j.
alpina Mén. Derb., Kursch.
flexuosa Ol. Migri., Derzeli.
fusca Ol. var. deleta Muls. Kasikp.
Dejeani Gyll. Kapud.
laevicollis Mars. Arm., Kasikp.
calida Pall. var. maculata Ol. Arax.
alienigera Heyd. Arax.
impar Thnb. Tschibl., Kasikp., Erz-Bgl., Tan.
excisofasciata Heyd., Chass-jrt., Temrg.
crocata Pall. Mingtsch., Migri., Tars-tsch., Aksf., Ordb.
decempunctata F. Borsh., Temrg., Tschr-j., Petrwk., Kasikp.
sericea Pall. Derb., Tschr-j.

Oenas Latr.

crassicornis Ill. Eiljar., Kulp.

Lydus Latr.

Halbhuberi Escher. Kasikp.
var. unicolor Reitt. Erzm.
trimaculatus F. Chass-jrt.
var. 4-maculatus Tausch. Chass-jrt.

Halosimus Muls.

syriacus L. Nog. St.
armeniacus Reitt. Arax.
chalybaeus Tausch. Kauk.
gracilis Ab. Aresch.
araxis Reitt. Arax., Kasikp.
collaris F. Dshulfi., Migri., Eriw., Lawaschi., Kasikp.

Lytta F.

optabilis Fald. Derb., Aresch.
vesicatoria L. Tfl., Mzhet.
var. dibapha Reitt. Martk.
Menetriesi Fald. Lenk.

Epicauta Redtb.

erythrocephala Pall. Arm., Temrg., Petrwk., Mingtsch., Madsh.

Zonitis F.

immaculata Ol. Borsh.
laticollis Escher. N. Rossk.
nigriventris Mot. Kasikp.
fenestrata Pall. Tan., Aresch., N. Rossk., Alag., Borsh., Lenk.
rubida Mén. Arm., Amasia.
bifasciata Swartz. Aresch.

Stenodera Eschh.

caucasica Pall. Tfl.

Sitaris Latr.

apicalis Latr. Nachtw.

FAM. PYROCHROIDAE.

Dendroides Latr.

thoracicus Fisch. Lom-mta.

Pedilus Fisch.

errans Faust. Achty.

FAM. ANTHICIDAE.

Euglenes Westw.

pruinosus Ksw. Lenk., Mamtl.
atomus Costa. Arax.
populneus Pz. Muschd.

Steropes Stev.

caspius Stev. Derb.

Notoxus Geoffr.

brachycerus Fald. Borsh.

monoceros L. Borsh.
trifasciatus Rossi. Tfl., Azkur.

Formicomus Laf.

nobilis Fald. Elsbp., Helnk., Passn., Lenk., Dartag.
tinctus Reitt. Arax.

Tomoderus Laf.

compressicollis Mot. Lenk.
scydmaenoides Reitt. Lenk.

Anthicus Payk.

Bremei Laf. Kauk.
floralis F. Baku.
tenellus Laf. Arax.
araxicola Reitt. Arax.
hispidus Rossi. Borsh., Lenk.
antherinus L. Lenk.
paralleliceps Reitt. Arax.
Reiteri Pic. Arax.

Ochthenomus Schmidt.

unifasciatus Bon. Arax.

FAM. OEDEMERIDAE

Xanthochroa Schmidt.

gracilis Schmidt. Borsh.

Nacerdes Schmidt.

ruficollis F. Eriw., Borsh.
adusta Panz. Borsh., Eriw., Sch-agtsch.

Asclera Schmidt.

sanguinicollis F. Borsh., Nachtw.
coerulea L. Borsh., Migri., Letch.

Oedemera Ol.

podagrariae L. Borsh., Migri.
similis Schmidt. Borsh., Eriw., Dartag.
flavescens L. Anit., Lenk.
subulata Ol. Borsh.
rostralis Reitt. Martk., Dagt.
flavipes F. Migri-tsch.
virescens L. Borsh., Anit., Lenk., Sch-agtsch.,
lurida Marsh. Borsh., Baku., Lirk.

Chrysanthia Schmidt.

viridissima L. Borsh.
planiceps Ksw. Borsh., Tan.

Probosca Schmidt.

Sieversi Ksw. Etschm., Kulp.
Ganglbaueri Reitt. Arax.

FAM. PYTHIDAE.

Pytho F.

depressus L. var. festivus F. Abago.

Salpingus Gyll.

Lederi Reitt. Circas.

Rhinosimus Latr.

planirostris F. U-der., Lom-mta.

Mycterus Ol.

curculionoides F. Borsh., Derzeli., Tan.
umbellatarum F. Tfl., Belasw., Elsbth.
tibialis Küst. Arm., Aresch., Chass-jrt.

FAM. CURCULIONIDAE.

Otiorrhynchus Germ.

pseudomias Hochh. Lirk.
granulatostriatus Strl. Kasb. 7000'.
crassicornis Strl. ? Adsh.
Chaudoiri Hochh. Kasb., Lom-mta 7000'.
subcoriaceus Reitt. Abg., Swnt.
cribripennis Hochh. Olty., Alag., Perli-d., Asch-da.
rotundatus Sieb. Goktsch.
Heinzeli Reitt. Circas.
aurosquamulatus Retow. Kauk.
Tatarchani Reitt. Pseasch. Swnt. *
abchasicus Rost. Abch.
Koenigi Faust. Arab. G. 7000'.
Retowskyi Reitt. Fischt.
carbonarius Hochh. Kasb., Chews., Elbr. *
fischtensis Reitt. Fischt.
simulans Strl. Suram., Swnt.
ligustici L. Dartag., Lom-mta.

subrotundatus Strl. Derb.
subconstrictus Reitt. Aresch.
abagoensis Reitt. Abg.
impressiceps Reitt. Abg.
Eugeni Reitt. Tebul-m. *
punctirostris Strl. Arm.
eques Reitt. Arax.
cribrosicollis Boh. Arax.
foveicollis Hochh. Kaput., Murd-tp.
Fausti Strl. Derb., Perli-d. 10000'.
ratschensis Strl. Ratsch.
apschuanus Strl. Abch.
gracilicornis Strl. Circas.
Rosti Strl. Abch.
subparallelus Strl. Abch.
validiscapus Strl. Circas.
subbidentatus Strl. Abch.
pilifer Strl. Grus.
carcolliformis Strl. Abch.
caucasicus Strl. Helnd.
var.? Lom-mta.
cylindricus Strl. Suram.
Kirschi Strl. Mesk. G., Mamtl.
plebejus Strl. Aresch.
scopularis Hochh. Helnd.
Lederi Strl. Elsbp.
circassicus Reitt. Circas.
nasutus Strl. Kauk.
erinaceus Strl. Mesk. G., Mamtl.
bidentatus Strl. Abst.
Adelaidae Reitt. Fischt.
Raddei Strl. Kasb. 9000'.
hebes Reitt. Circas.
cinereus Strl. Kauk.
ptochoides Reitt. Arax.
decoratus Strl. Schuw.
brachialis Boh. Kauk.
var. dentitibia Reitt. Abg.
Starcki Retow. N. Rossk.
angustifrons Strl. Arm.
Reitteri Strl. Helnd.
Beckeri Strl. Kasb.
ovalipennis Boh. Gandsha.
transsylvanicus Strl. ? Kasb.
globicollis Hochh. Kasb., Chews. 10000'.
Faldermanni Hochh. Toporw.
pulvinatus Hochh. Karabul.
dispar Strl. Swnt.
swaneticus Reitt. Swnt.
Argus Reitt. Circas.

Parameira Seidl.

caucasica Strl. Kauk.

Nastus Schh.

Fausti Reitt. Atschischho.
circassicus Reitt. Atschischho., Pseasch.
humatus Germ. Ratsch.
trapezicollis Faust. Arax., Tan.

Aomus Schh.

pubescens Boh. Arax.

Mylacus Schh.

verrucca Stev. Arm.

Ptochus Schh.

porcellus Stev. Achz.
setosus Boh. Arax., Kulp., Temrg.
lateralis Chevr. Lirk.

Phyllobius Schh.

urticae Deg. Tan., Swnt.
circassicus Reitt. Kauk.
fulvago Stev. Kodsh.
piri L. Tfl.
argentatus L. Borsh., Batum.
mediatus Reitt. Mesk. G., Arax.
pictus Stev. Aresch.
sulcirostris Boh. Derb.
var. cinereus Gyll. Alexp., Mamtl.
armeniacus Kirsch. Suram., Lailsch.
Reitteri Strl. Kauk.
sinuatus F. Borsh., Tfl., Batum.

Polydrusus Germ.

Reitteri Strl. Lenk., Swnt.
mollis Stroem. Borsh., Saril.
cocciferae Ksw. Suram.
inustus Germ. Tan., Lirk., Alexd., Aresch., Mamtl., Borsh.
spec. ? Batum.
pterygomaticus Boh. Mikwana.

caucasicus Desbr. Circas., Tan.
corruscus Germ. Aresch.

Sciaphilus Steph.

asperatus Bonsd. Lenk, Adsh.

Edmundia Faust.

claviceps Reitt. Arax.

Brachysomus Steph.

kubanensis Reitt. Circas.
cruciatus Strl. Mesk. G., Suram.

Barypithes Duv.

eques Chvrl. Lirk.
Rosti Reitt. Abch.

Omias Schh.

Rosti Reitt. Abch.
strigifrons Gyll. Lenk., Mamtl.
georgicus Reitt. Martk., Dagst.
talyschensis Reitt. Tal.
circassicus Reitt. Circass.

Strophomorphus Seidl.

porcellus Schh. Lenk., Lailsch., Mamtl.

Eusomus Germ.

Beckeri Tourn. Arax., Kasikp.
ovulum Germ. Borsh., Rasn.
armeniacus Kirsch. Kasikp., Dartag.
pulcher Kirsch. Arax.
piliferus Boh. Arax.

Epiphaneus Schh.

jucundus Reitt. Arax.
Dohrni Faust. Arm., Kulp., Kasikp.

Pholicodes Schh.

inauratus Boh. ? Tan.
plebejus Boh. Lom-mta.
trivialis Boh. Borsh., Zlk.
semicalvus Reitt. Tbtn.
cllipticus Reitt. Arax.

Brachyderes Schh.

Rosti Strl. Abch.

Sitona Germ.

crinitus Hbst. Borsh.
seriesetosus Fahr. Kauk.
hispidulus F. Suant.
flavescens Mrsh. Lenk., Batum., Mugl.
caucasicus Strl. Arax.
humeralis Steph. Migri.
var. discoideus Gyll. Tfl.
Brucki All. Kauk.
lineatus L. Polk.
sulcifrons Thnbg. Mamtl.

Trachyphloeus Germ.

laticollis Boh. Lirk.
alternans Boh. Mamtl.
aristatus Gyll. Mamtl.

Psalidium Ill.

maxillosum F. Zlk, Alexp., Georgk., Dagt., Petrwk, Borsh., Achzu.

Liophloeus Germ.

nubiculosus Schh. Dartag.
tesselatus Müll. Goktsch., Kasb.

Thelopius Desbr.

Akinini Faust var. caspius Faust. Arax.

Thylacites Germ.

pilosus F. Apsch.

Xylinophorus Faust.

scobinatus Kol. Arax.

Phacophorus Schh.

argyrostomus Gyll. Awtsch.

Chlorophanus Germ.

kubanicus Reitt. Kauk.
graminicola Schh. Borsh.
vittatus Schh. Gandsha., Olty., Baku., Alexp., Awtsch., Tan.
caudatus Fahrs. Derb. Tschr-j.
micans Stev. Alind-tsch., Tschir-j., Kub. G.
voluptificus Gyll. Kislj., Kub., Tschr-j.

Tanymecus Schh.

argentatus Gyll. Arax.
dilaticollis Gyll. Arax., Aresch.
urbanus Gyll. Arax., Derb.
Mniszechi Hochh. Arax.

Chloëbius Schh.

immeritus Boh. Arax., Aresch.

Brachycerus Ol.

cinereus Ol. var. lutosus Gyll. Derb., Tfl.
junix Licht. Michlw.
var. sinuatus Ol. Kasikp.

Cleonus Schh.

pulverulentus Zoubk. Sardab.
strabus Gyll. Nachtw.
anxius Gyll. Arax.
nigrosuturatus Goeze. Tfl., Borsh., B. kltsch.
fasciatus Müll. Borsh.
candidatus Pall. Tfl.
clathratus Ol. Derb., Dawal., Mingtsch.
marginicollis Fahrs. B. kltsch.
piger Scop. Eriw., Suram., Helnd.
cenchrus Pall. Arax.
tigrinus Pz. Kauk.
achates Fahrs. Borsh.
mixtus F. Arax.

Lixus F.

iridis Ol. Kasikp., Mosd
fascifarius Reitt. Arax.
furcatus Ol. Arax., Such. Ft.
inops Schh. Dawal., Such. Ft.
hypocrita Chvr. Derb., Arax.
subulatus Faust. Arax.
subtilis Boh. Borsh.
Ascanii L. Borsh., Etschm.
myagri Ol. Borsh.
cylindricus Hbst. Dartag.
circumcinctus Boh. Arax.
junci Boh. Kauk.
cardui Ol. Gandsha., Tfl., Borsh., Tars-tsch., Artschw., Anit.
elongatus Goeze. Derb.
tigrinus Reitt. Arax.
incanescens Boh. Alexd.
var. caucasicus Faust. Arax.
cribricollis Boh. Kauk.

Larinus Germ.

onopordi F. Belasw.
inaequalicollis Cap. Kasikp.
maculatus Fald. Arax.
latus Hbst. Borsh., Mug., Azkur., Eiljar., Kasikp., Such. Ft.
var. teretirostris Gyll. Kauk.
ochroleucus Faust. Arax.
flavescens Germ. Borsh.
syriacus Gyll. Borsh.
minutus Gyll. Chass-jrt.
turbinatus Gyll. Chews.
sturnus Schall. Kapud., Migri., Lenk., Borsh., Chews.
jacaeae F. Chews.

Stolatus Muls.

horridus Reitt. Arax.

Bangasternus Gozis.

orientalis Cap. Borsh.
Fausti Reitt. Arax.

Rhinocyllus Germ.

Schönherri Cap. Chews.
conicus Fröhl. Migri., Borsh., Sch-agtsch., Anit., Artschw, Derzeli.

Minyops Schh.

Chaudoiri Hochh. Arax.
rhytirrhinoides Reitt. Arm.

Rhytirrhinus Schh.

gibbus Kol. Alexp., Sardab.

Alophus Schh.

agrestis Boh. var. armeniacus Hochh. Arm.
triguttatus F. Alag. Mamtl.

Lepyrus Germ.

palustris Scop. Helnd.
var. flavidulus Reitt. Kauk.

Hylobius Schh.

abietis L. Borsh.
verrucipennis Boh. Lom-mta.

Liparus Ol.

coronatus Goeze. Kauk.

Plinthus Germ.

Schneideri Tourn. Nucha.
irroratus Reitt. Kauk.
silphoides Hbst. Kasb., Chews., Lom-mta.
caustieus Faust. Imrt.
vittatus Reitt. Grus.
Fausti Reitt. Atschischho. Pseasch., Abg.
dolosus Faust. Arax.
fallax Fald. Suram., Migri., Goktsch , Tschibl.
squamosus Reitt. Circas.
Chaudoiri Faust. Circas.
alternans Reitt. Circas.
Starcki Faust. Atschischho., Pseasch., Abg.

Liosoma Steph.

Reitteri Bedel. Circas.

Aparopion Hampe.

costatum Fahrs. Suram., Mesk. G.
aequale Reitt. Lenk.

Adexius Schh.

scrobipennis Gyll. Kauk.

Trachodes Germ.

hystrix Gyll. Suram., Hamrt.
ovatus Weise. Circas.
oblongus Reitt. U-der.
elongatus Reitt. Lenk., Hamrt.
hispidus L. Kauk.

Anchonidium Bed.

ulcerosum Aubé. Mesk. G.

Caulomorphus Faust.

Lederi Chevrl. Lenk.

Cotaster Mot.

uncipes Boh. Suram., Mesk. G.

Microcopes Faust.

pilosus Mot. Mesk. G., Lirk.

Hypera Germ.

circassicola Reitt. Atschischho.
punctata F. Kauk.
fasciculata Hbst. Mug., Elsbp., Tschr-j.
anceps Boh. Kauk.
adspersa F. Sch-agtsch.
rumicis L. Artschw.
meles F. Borsh.
variabilis Hbst. Eriw., Hamrt., Tan.
farinosa Boh. Erz-Bgl.
trilineata Mrsh. Sch-agtsch.

Limobius Schh.

borealis Payk. Tfl.

Coniatus Germ.

splendidulus F. Tfl.
splendidus. Derb., Tfl.

Acentrus Schh.

histrio Boh. Tfl.

Pissodes Germ.

piceae Ill. Suram.
pini L. Borsh.

Arthrostenus Schh.

ignoratus Faust. Arax.
Fausti Reitt. Arax.

Notaris Steph.

bimaculatus F. Mamtl.
aterrimus Hampe var. Lederi Faust. Circas.

Dorytomus Steph.

longimanus Forst. Mamtl.
Schönherri Faust. Gagry.
Dejeani Faust. Mamtl.
taeniatus F. Derb., Dagt.

Smicronyx Schh.

scops Tourn. Mamtl.

jungermanniae Reich. Lenk., Tfl.
basalis Schultze. Aresch.

Anoplus Schh.

plantaris Naezen. Batum.
roboris Suffr. Letch.

Tanysphyrus Germ.

lemnae Pk. Lenk., Sch-agtsch.

Bagous Schh.

biimpressus Fahr. Kauk.
frit Hbst. Suram.
lutosus Gyll. Lenk.
glabrirostris Hbst. Lenk.
var. nigritarsis Thms. Borsh.
argillaceus Gyll. Elsbth.

Echinocnemus Schh.

Sieversi Faust. Arax.

Geranorrhinus Schh.

Seidlitzi Kirsch. Arax., Aresch.

Cossonus Clairv.

linearis F. Borsh.

Mesites Schh.

pallidipennis Boh. U-der.

Codiosoma Bedel.

spadix Hbst. Tfl.

Eremotes Woll.

submuricatus Schh. Lenk.

Rhyncolus Steph.

truncorum Germ. Lenk.
turbatus Schh. Arax.

Acalles Schh.

denticollis Germ. Mesk. G.
camelus F. Mesk. G.
Aubei Boh. Mesk. G.
Milleri Reitt. Circas., Lom-mta 7000'.
Chaudoiri Hochh. Kauk.
echinatus Germ. Circas.
ptinoides Marsh Suram., Mamtl.
hypocrita Boh. Circas.
caucasicus Reitt. Circas., Mesk. G., Abst.
horridulus Reitt. Circas.
Reitteri Meyer. Mesk. G.

Haptomerus Faust.

Schneideri Kirsch. Arax., Kiptsch., Such. Ft.

Mononychus Germ.

salviae Germ. Anit., Lenk., Sch-agtsch.

Coeliodes Schh.

dryados Gmel. Mesk. G., Martk.
nodirostris Schultze. Tan.
rubricrus Gyll. Kauk.
erythroleucus Gmel. Lailsch.
cardui Hbst. Martk., Mamtl.
fuliginosus Marsh. Kauk.
quadrimaculatus L. Lirk., Wldk., Tan., Polk., Borsh.
lamii F. Zlk.
affinis Pk. Borsh., Elsbth.
exiguus Ol. Tan.
asperatus Gyll. Borsh.

Rhinoncus Steph.

Castor F. Kauk.
bruchoides Hbst. Kauk.
pericarpius L. Lenk., Tan.
perpendicularis Reich. Suram.
var. rufofemoratus Schultze. Kauk.

Phytobius Schh.

Waltoni Boh. Lenk.
granatus Gyll. Borsh., Arax.

Ceutorrhynchidius Duv.

horridus Pz. Borsh, K-ogly.
troglodytes F. Kasikp., Elsbth., Tan.
terminatus Hbst. Elsbp.
quercicola Pk. Mamtl.
floralis Pk. Polk., Such. Ft., Elsbth., Kiptsch., Suram., Kasikp., Lirk.
pyrrhorhynchus Marsh. Tfl.

pulvinatus Gyll. Tscheml., Tfl., Polk.
mixtus Muls. Polk.

Ceutorrhynchus Germ.

topiarius Germ. Borsh., Murd-tp.
abchasicus Faust. Borsh.
pubicollis Gyll. Kauk. occ.
geographicus Goeze. Borsh.
glaucinus Boh. Tan.
asperifoliarum Gyll. Mamtl., Tan.
urticae Boh. var. stachydis Jacq. Borsh.
fatidicus Gyll. Zlk., Tan.
crucifer Ol. Guberli., Borsh.
Aubei Boh. Borsh.
T-album Gyll. Borsh., Elsbth.
Koenigi Schultze. Tan.
trimaculatus F. Azkur., Tfl., Borsh.
rufimanus Bris. Borsh.
macula-alba Hbst. Kasikp.
Herbsti. Such. Ft.
punctiger Gyll. Kathfld.
Ragusae Bris. Kauk.
Lethierryi Bris. Borsh., Tan.
denticulatus Schrk. Borsh.
verrucatus Gyll. Mamtl.
pollinarius Forst. Polk.
faeculentus Gyll. Kauk.
picitarsis Gyll. Tfl., Kasikp., Zlk., Helnd., Such. Ft., Mamtl.
pleurostigma Marsh. Kauk.
griseus Bris. Lirk.
alliariae Bris. Kislj.
napi Gyll. Borsh.
sulcicollis Pk. Lirk., Elsbth., Polk., Borsh.
aeneicollis Germ. K-ogly., Helnd.
erysimi F. Lirk., Borsh., Elsbp.
contractus Marsh. Borsh., Elsbp., Lirk.
timidus Weise. Such. Ft.
cognatus Schultze, Polk.
eriwanus Schultze. Such. Ft.
arator Gyll. Arax.
miarioides Schultze. Tan.
similis Bris. Kauk.
subpilosus Bris. Tan.
nigritarsis Schultze. Kauk.
liliputanus Schultze. Kauk.
nanus Gyll. Elsbth., Tfl.
angustulus Gyll. Tfl.

Baris Germ.

despicata Faust. Mesk. G.
atricolor Boh. Kasikp.
dalmatina Bris. Letch.
timida Rossi. Eriw., Baku., Tschr-j., Mastr., Michlw., Arax., Tfl.
memnonia Boh. Derb.
angusta Brll. Kauk.
lepidii Germ. Mesk. G.
janthina Boh. Aresch.
picicornis Marsh. Kauk.
coerulescens Scop. Mang., Lenk.
picturata Mén. Derb.

Limnobaris Bed.

T-album L. var. crocopelma Gyll. Lenk.

Lepidobaris Reitt.

cruciata Reitt. Aresch.

Calandra Clairv

granaria L. Elsbth., Dartag., Artschw., Lenk.
oryzae L. Lenk.

Balaninus Germ.

venosus L. N. Rossk.
nucum L. Tan.
turbatus Gyll. Lirk., Borsh., Baku., Kathfld.

Balanobius Jek.

salicivorus Pk. Helnd.
pyrrhoceras Marsh. Borsh.

Anthonomus Germ.

rubi Hbst. Azkur., Mamtl.
cinctus Koll. Borsh.
pedicularius L. Lirk., Letch.
humeralis Pz. Arax.

Bradybates Germ.

Kellneri Bach. var. subfasciatus Gerst. Kathfld.

Elleschus Steph.

bipunctatus L. Mamtl.

Lignyodes Schh.

enucleator Pz. Borsh.

Tychius Germ.

quinquepunctatus L. Anit.
Morawitzi Beck. Etschm., Kara-su.
rufirostris Gyll. Arax.
Beckeri Tourn. Derb.
aureolus Ksw. var. medicaginis Bris. Circas.
flavus Beck. Borsh.
sulfureus Faust. Arax.
junceus Reich. Borsh., Etschm.
meliloti Steph. Martk., Elsbth.
picirostris F. Lenk., Borsh.
cuprifer Pz. Baku., Lirk.

Sibinia Germ.

Tournieri Tourn. Kauk.
Zuberi Desbr. Kauk.
primita Hbst. Elsbth
var. phalerata Stev. Tfl.
attalica Gyll. Borsh.
pellucens Scop. Tan.
viscariae L. Borsh., Such. Ft.
subirrorata Faust. Kauk.

Orchestes Ill.

quercus L. Kauk.
Quedenfeldti Gerh. C. Kauk.
fagi L. Suram.
testaceus Müll. Batum.
var. pubescens Stev. Abg
avellanae Donov. Arm.

Mecinus Germ.

pyraster Hbst. Kauk.
collaris Germ. Lenk.

Gymnetron Schh.

pascuorum Gyll. Tars-tsch., Elsbth.
var. bicolor Gyll. Kauk.
beccabungae L. Lenk., Mamtl., Hamrt.
jucundum Reitt. Kauk.
labile Hbst. Tan.
asellus Grav. Suant., Borsh., Tfl., Tan.
thapsicola Germ. Mesk. G.
netum Germ. Borsh.
fuliginosum Rosh. Kauk.
bipustulatum Rossi var. Germari Faust. Tfl.
spilotum Germ. Tfl., Borsh.
tetrum F. Tfl., Borsh., Tan.
var. plagiellum Gyll. Tfl., Tan.
var. haemorrhoum Desbr. Tfl.
noctis Hbst. Tan.
pilosum Gyll. Borsh.

Miarus Steph.

longirostris Gyll. Borsh., Tan.
scutellaris Bris. Alexd.
graminis Gyll. Borsh., Alexd.
campanulae L. Borsh., Sugd., Kionthl., Alexd.

Cionus Clairv.

scrophulariae L. Such. Ft.
Clairvillei Boh. Kislw.
thapsi F. Zlk., Borsh., Kasikp., Lom-mta.
hortulanus Fourcr. Lom-mta., Such. Ft.
caucasicus Reitt. Tan.
goricus Schultze. Borsh.
olens F. Arax.
solani F. Such. Ft.

Nanophyes Schh.

brevis Boh. Lenk.
Fausti Reitt. Arax.
marmoratus Goeze. Chews.
Komaroffi Faust. Derb.
quadrivirgatus Costa. Tfl., Mingtsch.
minutissimus Tourn. Arax.

Magdalis Germ.

rufa Germ. Borsh.
aterrima L. Anit.
asphaltina Boh. Kauk.

Apion Hbst.

Pomonae F. Kauk.
tamaricis Gyll. Arax.
onopordi Kirby. Azkur.
holosericeum Gyll. Mamtl.
urticarium Hbst. Borsh.
aeneum F. Azkur., Derb., Helnd.
validum Germ. Kauk.

radiolus Marsh. Mugl., Helnd.
curvirostre Gyll. Eriw. Borsh., Tioneti
seniculus Kirby. Borsh.
elongatum Germ. Mamtl.
fulvirostre Gyll. Elsbth.
rufirostre F. Kauk.
longirostre Ol. Tfl., Eriw., Helnd.
viciae Pk. Kauk.
Schönherri Boh. Kauk.
apricans Hbst. Borsh.
trifolii L. Helnd. Elsbth.
var. ruficrus Germ. Mamtl.
nigritarse Kirby. Borsh., Mamtl.
tenue Kirby. Lenk., Mamtl.
intermedium Epp. Mamtl.
Gyllenhali Kirby. Mamtl.
pisi F. Lirk.
laevigatum Pk. Kauk.
pavidum Germ. Borsh.
Waltoni Steph. Elsbth.
miniatum Germ. Lenk., Sch-agtsch., Tfl., Mamtl.
malvae F. Tschml., Tfl., Helnd.
cognatum Hochh. Helnd.
curtirostre Germ. Kauk.

Auletes Schh.

Beckeri Desbr. Derb.

Rhynchites Schneid.

seminiger Reitt. Kauk.
pubescens F. Chram.
sericeus Hbst. Borsh.
pauxillus Germ. Borsh , Lailsch.
purpureus L. var. semiruber Strl. Kathfld., Lirk., Aresch., Chass-jrt.
hungaricus Hbst. Kasikp.
parellinus Gyll. Kauk.
coeruleus Deg. Lailsch., Lirk.
giganteus Kryn. Borsh., Gandsha., Tan., Bethn.
Jekeli Desbr. Kauk.
auratus Scop. Eriw.
Bacchus L. Chram., Tan., Polkl.

Rhinomacer Geoffr.

betulae L. Borsh., Tan.

Cyphus Thnb.

nitens Scop. Migri., Aresch., Tsk-Tsk.

FAM. NEMONYCHIDAE.

Nemonyx Redtb.

canescens Ersch. Arax.

FAM. ANTHRIBIDAE.

Platyrrhinus Clairv.

resinosus Scop. Kauk.

Tropideres Schh.

albirostris Hbst. Aresch.
marchicus Hbst. Circas.

Phaenotherion Friv.

Pulskyi Friv. Circas.

Platystomus Schneid.

albinus L. Borsh., Lenk.

Choragus Kirby.

piceus Schaum. Lenk.

Urodon Schh.

suturalis F. Kauk.
pygmaeus Gyll. Nog. St., Tfl.

FAM. MYLABRIDAE.

Mylabris Geoffr.

luteicornis Ill. Sch-agtsch.
affinis Fröhl. Eriw.
rufimana Boh. Borsh.
atomaria L. Kiptsch.
longicornis Germ. Nachtw.
quinqueguttata Ol. Arm.
quinquepunctata Mot. Arax.
pusilla Germ. Borsh.
glycyrrhizae Fahrs Helnd.
cisti F. Borsh.
murina Boh. Borsh.
dispar Germ. var. braccata Gyll. Helnd.
tibialis Boh. Borsh., Anit.
sericata Germ. Elsbth.

Spermophagus Stev.

cardui Boh. Eriw., Kara-su., Tfl., Elsbth.
variolosopunctatus Gyll. Borsh., Tfl., Tan.

FAM. SCOLYTIDAE.

Carphoborus Eichh.

minimus F. Suram.

Hylesinus F.

brevicollis Kolen. Lenk.

Phloeotribus Latr.

caucasicus Reitt. Arax.

Scolytus Geoffr.

scolytus F. Anit.
intricatus Ratz. Alexd.
var. Fauveli Reitt. Arax.
rugulosus Ratz. Arax.
amygdali Guér. Arax.

Crypturgus Er.

pusillus Gyll. Abst.
cinereus Hbst. Abst.

Ips Deg.

sexdentatus Boern. Abst.
erosus Woll. Borsh.
laricis F. Abst.

Taphrorychus Eichh.

bicolor Hbst. Suant., Lenk., Borsh., Helnd.
Bulmerincqui Kol. Tfl., Elsbth.

Thamnurgus Eichh.

Brylinskyi Reitt. Arax.

Dryocoetus Eichh.

coryli Perr. Kub., Swnt.

Xyleborus Eichh.

cryptographus Ratz. Tfl.
Saxeseni Ratz. Kauk.
monographus F. Suram., Lenk.
dispar F. Ach-bu., Mamtl.

Xyloterus Er.

domesticus L. Tschtg.
signatus F. Helnd., Lirk.

Platypus Hbst.

cylindrus F. Lenk.

FAM. CERAMBYCIDAE.

Parandra Latr.

caspica Mén Lenk.

Spondylis F.

buprestoides L. Kutais., Borsh., Eriw., B. kltsch., Tan.

Prionus Geoffr.

coriarius L. Tan, Eriw., Suram., Kut., Achzu., Borsh., Pseb.
asiaticus Fald. Aresch.

Ergates F.

faber L. Borsh., Mang., Swnt,, Tan.

Rhesus Mot.

serricollis Mot. Lagodechi.

Aegosoma Serv.

scabricorne Scop. Eriw., Nachtw.

Apatophysis Chevr.

tomentosa Gebl. Derb., Aresch.

Rhagium F.

sycophanta Schrk. ? Borsh., Adsh., Dartag.
fasciculatum Fald. Schuw., Batum., Lom-mta.
pygmaeum Gnglb. Lenk.
bifasciatum F. Schuw., Tan.
inquisitor L. Borsh., Kub.

Enoploderes Fald.

sanguineus Fald. Lom-mta., 0—7000'.

Leptorrhabdium Kr.

caucasicum Kr. Borsh.

Oxymirus Muls.

mirabilis Mot. Borsh., Suram.

Toxotus Serv.

insitivus Germ. Tan., Tsk-Tsk., Chass-jrt. Borsh.. Isti-su.
persicus Fald. Arm., Tal.
quercus Goeze. Azkur.

Pachyta Steph.

bifasciata Ol. var. caucasica Rost. Kauk. occ.

Brachyta Frm.

variabilis Gebl. Elbr.
interrogationis L. Dagt.

Acmaeops Lec.

pratensis Laich. Borsh., Lom-mta.
collaris L. Borsh., Suchum., Dartag., Zlk., Letch., Tan.

Cortodera Muls.

humeralis Schall. Adsh., Tbiz. S.
var. suturalis F. Suram.
pumila Gnglb. Mesk. G., Tan.
holosericea F. Zlk.
Starcki Reitt. Abg.
umbripennis Reitt. Arm.
flavimana Waltl. Amasia
colchica Reitt. Arm.
confusa Reitt. Chank-tau.
alpina Mén. Kursch., Kasb., Chank-tau.
pseudomophlus Reitt. Arax.

Pidonia Fald.

elegans Fald. Suram., Borsh., Eiljar., Batum., Lirk., Tan.

Leptura L.

rufipes Schall. Suram., Derzeli., Borsh., Adsh., Sugd., N.Rossk., Tan., Aresch., Tsk-Tsk.
var. Krüperi Gnglb. Atschischho., Sugd.
unipunctata F. Kasikp., Borsh., Kislw.
rufa Brll. Arax.
bicolor Redtb. Balyk-göll.
livida F. Borsh., Kislw., Alexd.
var. bicarinata Arnold. Borsh., Alexd., Tschibl., Tschr-j.
circassica Dan. Sugd.
tonsa Dan. Tal., Aresch. B. kltsch., Mamtl., Helnd., Lirk., Borsh.
tesserula Charp. var. Dejeani Gnglb. Derzeli., Pseb., Borsh., N. Rossk., Tan., Urusch., Chews., Dartag., Tbtn.
var. impunctata Heyd. Psebai., Borsh., N. Rossk., Lom-mta.
cordigera Füssl. Migri-tschai.
scutellata F. Borsh., Lirk.
dubia Scop. Borsh., Tsk-Tsk., Migri.
var. melanota Fald. Borsh., Mastr., Urusch., Mastg., Lom-mta., Tan., Achzu., Borsh., Elbr.
erratica Dalm. Derzeli., Borsh., B. kltsch.
var. erythrura Küst. Kauk.
quadrifasciata L. var. Lederi Gnglb. Urusch., Dartschk., Bonos-m., Tebul-m., Tan., Chews., Achzu.
maculata Poda. Borsh., Achzu., Goktsch., Derzeli, Such., Swnt., Tan.
bifasciata Müll. Borsh., Btschng., Tan.
Jaegeri Humm. Derb., Sugd., N. Rossk., Tan., Chass-jrt., Lirk.
septempunctata F. Kauk.
nigra L. Borsh.
attenuata L. N. Rossk.
var. brunnescens Reitt. Kauk.

Allosterna Muls.

tabacicolor Deg. Borsh., Tsk-Tsk.
var. bivittis Mot. Mesk. G., Lom-mta., Tan.
scapularis Heyd. var. talyschensis Reitt. Tal.

Grammoptera Serv.

ustulata Schall. Lenk.
ruficornis F. Lenk.
variegata Germ. Borsh.

Caenoptera Thms.

minor L. Suram., Lenk.
umbellatarum Schreb. Aresch., Sch-agtsch., Borsh., Lenk., Anit.

Stenopterus Steph.

rufus L. Kub., Urusch., Helnd., Tan., Migri., Anit.

Callimoxys Kr.

gracilis Brll. Muschw.

Callimus Muls.

angulatus Schrk. Lirk.
femoratus Germ. Tfl., Tm.-Ch.-Sch., Elsbth.

Cartallum Serv.

ebulinum L. Aresch., Nog. St., Derb., Tfl., Alget., Mug.

Obrium Curt.

brunneum F. Borsh., Tan.

Leptidea Muls.

brevipennis Muls. Tfl.

Gracilia Serv.

minuta F. Lenk., Adler., Lirk.

Exilia Muls.

timida Mén. Lenk., Bilet., Aksf., Helnd.

Cerambyx L.

carinatus Küst. Eriw., Tfl.
cerdo L. var. acuminatus Mot. Kut., N. Rossk., Eriw., Tan.
nodulosus Germ. Eriw., N. Rossk.
Scopolii Füssl. Suram., Batum., Borsh.
multiplicatus Mot. Lenk., Derb., Lirk.

Hesperophanus Muls.

sericeus F. Derb.
griseus F. U-der., Tfl.

Stromatium Serv.

fulvum Vill. Borsh., Eriw., Helnd.

Drymochares Muls.

Starcki Gnglb. U-der.

Criocephalus Muls.

rusticus L. Borsh.
ferus Kr. Borsh., Tan., Temrg.

Asemum Eschh.

striatum L. Elbr.
var. agreste F. Krsn-plj., Borsh.

Phymatodes Muls.

testaceus L. Sewg., Jewdk., N. Rossk., Helnd., Murd-tp., Delsh., Lawaschi., Migri., Goktsch.
var. variabilis L. Eiljar.
alni L. Zlk., Chews., Krsn-plj., Mesk. G.

Pyrrhidium Frm.

sanguineum L. Tfl., Borsh., B. kltsch., Elsbth.

Semanotus Muls.

russicus F. Aresch.

Hylotrupes Serv.

bajulus L. Mang., Tfl., Borsh., Eriw., Tan.

Rhopalopus Muls.

Lederi Gnglb. Kislw.
clavipes F. Borsh., Eriw.
macropus Germ. Borsh , Artwin., Mosd.

Rosalia Serv.

alpina L. Kut., Eriw., Schtjk.

Aromia Serv.

moschata L. N. Rossk., Eriw.
var. ambrosiaca Stev. B. kltsch., Mang., Schtjk.
var. thoracica Fisch. Lenk., Mang., Kut., Lirk., Helnd.

Purpuricenus Fisch.

Deyrollei Thms. var. talyschensis Reitt. Albr.
budensis Goeze. Derb., Migri., Aresch., Kathfld., Chass-jrt.
Koehleri L Tan.
ephippium Stev. Tschr-j.

Plagionotus Muls.

detritus L. Eriw.
arcuatus L. Tfl., Suram., Borsh., Mang., Tan.
Bobelayei Brll. Derb.
floralis Pall. Alexp., Sardab., Achzu.
var. armeniacus Reitt. Alexp.

Xylotrechus Chevrl.

arvicola Ol. Borsh , Tan.

Clytus Laich.

Schneideri Ksw. Borsh., B. kltsch.
arietis L. Borsh., Helnd.
lama Muls. Anit., Lirk.
rhamni Germ.Tars-tsch..Anit., Migri., Borsh., Tan.

Clytanthus Thms.

varius F. Elsbth., Tfl., Arax., Helnd., N. Rossk., Tan., Eriw., Nachtw.
Faldermanni Fald. Derb.
nigripes Brll. Borsh.
sartor F. Tfl., Borsh., Migri.
figuratus Scop. Tfl., Martk., Saril., Ach-bu., Dartag., N. Rossk.
speciosus Schneid. N. Rossk.
comptus Mannh. Lenk., Adsh , B. kltsh., Eriw., Chass-jrt., Schtjk.

Anaglyptus Muls.

arabicus Küst. Borsh., Gagry., Tan.
mysticus L. Borsh., Suram.
Raddei Gnglb. Tal.
sexguttatus Ad. Suram.
Reitteri Gnglb. Lenk.

Parmena Serv.

balteus L. Letch., Tan.

Dorcadion Dalm.

glycyrrhizae Pall. Kauk. ?
carinatum Pall. Derb.
cylindraceum Reitt.Petrwk.,Chass-jrt.,Jewdk., Lawaschi.
Koenigi Jak. Tm.-Ch.-Sch.
Lederi Kr. Kauk.
niveisparsum Thms. Azkur.
pedestre Poda. Lirk.
Beckeri Kr. Derb., Petrwk.
sericatum Kryn. Tfl., Elsbth., B. kltsch., N. Rossk.
sulcipenne Küst. Tfl., Aresch.
striatum Dalm. Derb.
striolatum Kr. Arm., Borsh., Tan.
scabricolle Dalm. Elsbp., B. kltsch., Lirk., Tfl.
var. sevangense Reitt. Arm.
nobile Hampe. Erzm.
seminudum Kr. Transkauk.
dimidiatum Mot. Arm., Helnd.
indutum Fald. Mur-dgh.
nigrosuturatum Reitt. Arm.
Reitteri Gnglb. Imrt. 6000'.
talyschense Gnglb. Tal. 5000'.
nitidum Mot. Zch-Zch., Tbiz. S.
Wagneri Küst. Arax. 7000'.
Mniszechi Kr. Eiljar., Mastr.

Morimus Serv.

funereus Muls. Eriw.
asper Sulz. var. verecundus Fald. Borsh., Batum., Lenk., Sch-agtsch., Mastg.,Kut., Anit., Suant.

Lamia Fb.

textor L. Artwin. 6000'.

Monohammus Steph.

galloprovincialis Ol. var.lignator Kryn.Borsh., B. kltsch.

Acanthocinus Steph.

aedilis L. Borsh.
reticulatus Razumow. Borsh.

Liopus Serv.

nebulosus L. Borsh.
caucasicus Gnglb. U-der.
femoratus Frm. Borsh., U-der.

Exocentrus Muls.

punctipennis Muls. N. Rossk.

Pogonochaerus Gemm.

hispidus L. Kauk.

Parmenopsis Gnglb.

caucasica Led. U-der.

Haplocnemia Steph.

curculionoides L. Tan.
nebulosa F. Borsh., Tan.
caspica Dan. Tal.

Anaesthetis Muls

testacea L. Derb.

Agapanthia Serv.

Kirbyi Gyll. Kislw.
asphodeli Latr. Borsh., Elsbth.
Dahli Richt. Aresch.
cynarae Germ. Lenk., Dartag., B. kltsch., Saril., Borsh., Zlk., Pari., Sch-agtsch
villosoviridescens Deg. Tfl., Tsk-Tsk., Derb., Belasw., Tan.
var. subchalybaea Reitt. Kauk.
violacea F. Gagry., Aresch., Dartag., Elsbth., Migri., Lenk.
var. intermedia Gnglb. Kauk.
chalybaea Fald. Kauk.
leucaspis Stev. N. Rossk.

Saperda F.

scalaris L. Borsh., Helnd.
perforata Pall. Tan.
octopunctata Scop. Kislw.
punctata L. Kislw.

Tetrops Steph.

praeusta L. Aresch.
gilvipes Fald. Lenk., Elsbth.

Stenostola Muls.

nigripes F. Borsh., Tan.

Oxylia Muls.

Duponcheli Brll. Borsh., Eiljar., Kasikp.

Mallosia Muls.

Herminae Reitt. Arax.
Scovitzi Fald. Arax.

Conizonia Frm.

albolineata Hampe. var. fulvolineata Reitt. Borsh.
compacta Fald. Arax.

Pilemia Frm.

hirsutula Fröhl. Arax., Tan.

Phytoecia Muls.

scutellata F. Tfl.
millefolii Ad. Arax.
praetextata Stev. Arax.
armeniaca Friv. Arax.
Antoniae Reitt. Arax.
affinis Harr. var. nigropubescens Reitt. Kauk.
var. Starcki Reitt. Abg.
puncticollis Fald. Tfl., Derb., Suram.
var. persica Gnglb. Arax.
Astarte Gnglb. Arax.
Pici Reitt. Arax.
Boeberi Gnglb. Tan., Mams., Mamtl., Migri., Borsh.
volgensis Kr. Kauk.
virgula Charp. Kauk.
pustulata Schrk. Borsh., Belasw.
rufimana Schrk. Lenk., Baku., Muschw., Aresch.
croceipes Reiche. Derb.
cylindrica L. Börsh.
nigricornis F. N. Rossk.
coerulescens Scop. Borsh., Etschm., B. kltsch.

Oberea Muls.

oculata L. Borsh., Pseasch.
erythrocephala Schrk. Borsh., Artwin., Abst., Helnd.

FAM. CHRYSOMELIDAE.

Orsodacne Latr.

cerasi L. Suram., Lirk.

lineola Pz. Lirk.
var. coerulescens Duft. Lirk.

Donacia F.

limbata Pz. var. meridionalis Jacobs. Michfld.
bicolora Zschach. Gagry.
impressa Pk. Sch-agtsch., Lenk.
antiqua Kunze. Sch-agtsch.
simplex F. Artschw., Sch-agtsch.

Plateumaris Thms.

sericea L. Derb., Chass-jrt
var. micans Pz. Mesk. G.
var. armata Pk. Mesk. G.
braccata Scop. Kauk.

Zeugophora Kunze.

Weisei Reitt. Arax.

Lema Lac.

Erichsoni Suffr. Derb.
flavipes Suffr. U-der.
melanopus L. Etschm., Borsh., Elsbth.

Crioceris Geoffr.

merdigera L. Borsh., Tfl., Muschl., Tsk-Tsk.
Faldermanni Guér. Arm.
duodecimpunctata L. Lenk.
quatuordecimpunctata Scop. Derb., Baku.
bicruciata Sahlb. Derb., Borsh., Mamtl.
asparagi L. Anit., Lenk.
var. campestris L. Kauk.

Labidostomis Lac.

asiatica Fald. Borsh.
armeniaca Led. Arax.
propinqua Fald. Kut., Borsh., Btschng., Lirk., Chass-jrt., Tan., Dartag., Elsbth.
decipiens Fald. Mug., Arax.
lucida Germ. Kathfld.
longimana L. Borsh.
Reitteri Weise. Arax.
pallidipennis Gebl. Kauk.
cyanicornis Germ. Mug.
lepida Lef. Chass-jrt.

Tituboea Lac.

macropus Ill. Derb.

Clytra Laich.

valerianae Mén. Borsh., Eiljar., Kasikp. Rasn., Dartag., Alexp., Mug., Tfl.
novempunctata Ol. Suant., Derb., Mugl., Delsh.
laeviuscula Rtzb. N. Rossk., Btschng., Borsh., Suant., Tfl.
nigrocincta Lac. Erzm.
atraphaxidis Pall. Derb., Baku.

Gynandrophthalma Lac.

limbata Stev. Polk., Aresch., Muschd., Elsbth., Derb., Lenk., Lirk.
unipunctata Ol. Arax., Aresch.
aurita L. Anit., Tan.

Chilotoma Lac.

erythrostoma Fald. Borsh.

Coptocephala Lac.

apicalis Lac. Derb.
chalybaea Germ. Elsbth.
Gebleri Gebl. Kasikp., Migri.
unifasciata Scop. Tfl., Borsh., Kulp., Kasikp.

Cryptocephalus Geoffr.

cribratus Suffr. Tan.
trapezensis Tapp. Borsh., Suram.
bipunctatus L. Belasw., Chass-jrt., Tschr-j.
flavicollis F. Kauk.
rubi Mén. Derb., Mingtsch.
astracanicus Suffr. Derb.
gamma H. S. Temrg.
flexuosus Kryn. Baku., Aresch.
apicalis Gbl. N. Rossk., Tan., Aresch.
Schäfferi Schrk. Suram.
villosulus Suffr. Derb.
sericeus L. Tsk-Tsk., Dartag., Dadsch., N. Rossk., Borsh., Azkur., Derzeli., Adsh.
hypochoeridis L. Lom-mta., Swnt., Dadsch., Goktsch., Borsh., Tan.
concolor Suffr. Man., Suram., Borsh., Isti-su., Migri., Kasikp., Tan., Murd-tp., Tebul-m.,

Dartag., Lirk., Asch-da., Chass-jrt., Tschr-j., Burtn.
virens Suffr. Suant., Mug., Anit.
parvulus Müll. Lenk., Anit.
flavipes F. Borsh., Suant.
ocellatus Darp. Kislj. Tan.
labiatus L. Borsh.
Moraei L. Lawaschi., Lom-mta.
sexpustulatus Ross. Baku.
curda Jacobs. Kasikp.
elegantulus Grav. Borsh.
connexus Ol. Mug., Kasikp.

Pachybrachys Suffr.

scriptidorsum Mars. Kauk.
albicans Ws. Kasikp.
var. lugubris Ws. Kasikp.
scripticollis Fald. Arax.
glycyrrhizae Ol. Karasu., Etschm.
haliciensis Mill. Tan.
fimbriolatus Suffr. Mug., Baku.
probus Ws. Arax., Temrg.

Stylosomus Suffr.

flavus Mars. Arax.
cylindricus Mor. Mingtsch.

Pachnephorus Redtb.

tesselatus Duft. var. sabulosus Gebl. Arax.
villosus Duft. N. Rossk.

Adoxus Kirby.

obscurus L. Borsh., Tan.

Chloropterus Mor.

versicolor Mor. Derb.

Bedelia Lef.

angustata Lef. Kara-su.

Chrysochares Mor.

asiatica Pall. Dshulfi., Temrg.

Chrysochus Redtb.

pretiosus F. N. Rossk.

Pseudocolaspis Lap.

rubripes Schauf. var. diversicolor Schauf. Kasikp.

Colaphus Redtb.

Höfti Mén. Belasw., Nog. St., Mug., Tfl., Azkur.

Pachnephoptrus Reitt.

Weisei Reitt. Arax.

Gastroidea Hope.

viridula Deg. Kapud., Tan., Wldk., Migri.
var. cyanescens Ws. Lom-mta.
polygoni L. Mang., Kachetien., Alexp., Mingtsch., Tan.

Entomoscelis Chevrl.

adonidis Pall. Arax., Nog. St.
sacra L. Tfl., Borsh., Derb., Baku., Elsbth.

Timarcha Latr.

tenebricosa F. var. iberica Mot. N. Rossk., Chass-jrt., Tschr-j.
Hummeli Fald. Kut., Goktsch., Borsh., Pseasch., Saril.
var. armeniaca Fald. Suram.

Chrysomela L.

abchasica Ws. Abch.
rufa Duft. Suram.
porphyrea Fald. Abg.
caspica Ws. Circas.
Rosti Ws. Abch.
fuscicornis Ws. Circas.
Sahlbergi Mén. Baku., Lenk., Borsh., Elsbth., Ratsch.
haemoptera L. Borsh.
diluta Germ. Chosp.
goettingensis L. Saril.
limbata F. Fischt., Jewdk.
discipennis Fald. Kursch., Alag., Chosp.
lurida L. Borsh., Baku., Tfl., Alexp.
Reitteri Ws. Kasikp.
staphylea L. Kasb.
var. Lederi Ws. Kauk.

gypsophilae Küst. Mug., Belasw.
var. lucidicollis Küst. Nog. St.
sanguinolenta L. Elsbth.
turanica Reitt. Arax.
armeniaca Fald.
hyrcana Ws. Arm.
marginata L. Chosp., Alexp., Adsh., Tfl., Weri., Sardab., Rasn., Elsbth.
analis L. Borsh., Chosp., Chews., Swnt.
morio Kryn. Jewdk.
chalcites Germ. Tfl., Dartag.
geminata Pk. Borsh., Tan.
quadrigemina Suffr. Arax.
hyperici Forst. Borsh., Gagry.
salviae Germ. Suant., Tfl., Borsh.
grata Fald. Kulp.
cerealis L. Lenk., Baku.
coerulans Scr. var. subfastuosa Mot. Kasikp.
var. angelica Reiche. Kasb.
fastuosa Scop. Mang., Tfl., Chews.
graminis L. Kislj.
menthastri Suffr. var. resplendens Suffr. Borsh., Rasn., Saril., Dartag., Eriw., Isti-su., Swant., Migri.
polita L. Kasb., Isti-su., Lenk., Tan.

Phytodecta Kirby.

nivosa Suffr. Tsk-Tsk., Swnt.

Phyllodecta Kirby.

vitellinae L. Kasb., Artschw., Lenk.

Prasocuris Latr.

junci Brahm. Lenk., Lars., Helnd.

Phaedon Latr.

laevigatus Duft. var. caucasicus Ws. Circas.
grammicus Duft. Kauk.
cochleariae F. Lailsch.
armoraciae L. Eriw.

Plagiodera Redtb.

versicolora Laich. Lenk., Gagry., Kathfld.

Melasoma Steph.

vigintipunctata Scop. Borsh.
populi L. Chass-jrt., Tan., Nachtw., Kasikp., Tars-tsch., Etschm.

Agelastica Redtb.

alni L. Lenk., Sch-agtsch.

Malacosoma Chevrl.

collaris Humm. Kasikp.
var. flavipes Heyd. Arm.

Phyllobrotica Redtb.

elegans Kr. Batum., Borsh., Dartag., Tan.

Luperus Geoffr.

lividus Joann. Kasikp.
nigripes Ksw. Gudr.
orientalis Fald. Kauk.
amoenus Fald. Arax.
armeniacus Ksw. Borsh., Elsbth., Alexp., Chass-jrt.
kabardinus Ws. Kabrd.
longicornis F. Mang., Borsh.
Koenigi Jacobs. Kasikp.
caucasicus Ws. Tan., Abst.
irritans Reitt. Arax.

Lochmaea Weise.

capreae L. var. pallidipennis Küst. Helnd., Tan.
crataegi Forst. Lirk.

Galleruccella Crotch.

viburni Pk. Etschm.
lineola F. Borsh., Arax.
luteola Müll. Suram., Baku., Aresch., Polk.
calmariensis L. Tfl., Anit.
pusilla Duft. Mesk. G.

Diorhabda Weise.

elongata Brll. Martk.
var. sublineata Luc. Arax., Nachtw.
var. carinata Fald. Artwin.
persica Fald. Etschm., Arax.

Galeruca Geoffr.

tanaceti L. Borsh., Elsbth.

armeniaca Ws. Jewdk.
circumdata Duft. Isti-su., Kasikp., Tschibl.
var. jucunda Fald. Elsbth.
Pomonae Scop. Borsh.
orientalis Oscul. Borsh., Artschw., Kodsh., Erz-Bgl.
Rosti Ws. Circas.

Sermyla Chap.

halensis L. Kasikp., Borsh.

Euluperus Weise.

xanthopus Duft. Borsh., Kasikp., Kathfld.
var. fuscipes Ws. Arm.

Podagrica Foudr.

malvae Ill. Borsh.
saracena Reiche. Tfl.
semirufa Küst. Dartag., Eriw.
Menetriesi Fald. Kislj.

Derocrepis Weise.

serbica Kutsch. Borsh.
pubipennis Reitt. Arax.

Crepidodera Chevrl.

transversa Marsh. Kauk.
impressa F. Derb., Borsh., Eriw.
ferruginea Scop. Derb., Borsh., Tan.

Epitrix Foudr.

pubescens Koch. Suchum., Tfl., Lenk.
var. ferruginea Ws. Lenk.

Chalcoides Foudr.

helxines L. Borsh.
var picicornis Ws. Kauk.
aurata Marsh. Suram., Lirk.
var. nigricoxis All. Kasikp., Tan.

Orestia Germ.

caucasica Reitt. Mesk. G.

Chaetocnema Steph.

tibialis Ill. Tfl.
breviuscula Fald. Derb.
conducta Mot. Artschw.
confusa Boh. Borsh.
hortensis Fourcr. Azkur.

Psylliodes Latr.

valida Ws. Circas.
attenuata Koch. Chass-jrt.
cuprea Koch. Tfl.
hyoscyami L. Kathfld.

Haltica Geoffr.

quercetorum Foudr. Anit., Lenk.
ampelophaga Guér. Saril.
tamaricis Schrk. Pseb., Helnd., Krsn-plj.
debilis Ws. Dagt.
lenkorana Ws. Arax.
globicollis Ws. Arax.
viridula Ws. Kauk.
oleracea L. Lenk., Baku., Such., Lirk., Lailsch.

Batophila Foudr.

aerata Marsh. Lirk., Borsh., Circas., Kathfld.
var. fallax Ws. Mesk. G.

Phyllotreta Foudr.

ochripes Curt. var. caucasica Har. Arm., Lirk.
vittula Redtb. Such.
atra F. Kiptsch.
cruciferae Goeze. Azkur., Chass-jrt.
procera Redtb. Tfl.
nigripes F. Tfl.

Aphthona Chevrl.

cyparissiae Koch. Alexp.
grandis Reitt. Arm., Arax.
nigriceps Redtb. Tfl.
picipes Ws. Kauk.
pygmaea Kutsch. Tfl.
coerulea Fourcr. Lenk.
euphorbiae Schrk. Azkur., Temrg.
testaceicornis Ws. Circas.
Reitteri All. Lom-mta.
gracilis Fald. Borsh., Lenk., Saril.

Longitarsus Latr.

Lederi Ws. Circas.

brunneus Duft. Saril.
suturalis Marsh. Temrg.
lycopi Foudr. Tal.
ochroleucus Marsh.? Chass-jrt.
pellucidus Foudr. Elsbth.

Muiophila Steph.

muscorum Koch. Borsh., Saril.
var. Wroblewskii Wank. Kauk.

Hispa L.

atra L. Kasikp.

Monochirus Chap.

inermis Zbk. Arax.

Cassida L.

viridis L. Artschw.
canaliculata Laich. var. graminis Suffr. Circas.
bella Fald. Tan., N. Rossk., Borsh.
murraea L. var. maculata L. Circas.
undecimnotata Gebl. Arax.
rubiginosa Müll. Isti-su., Kislj.
vibex L. Borsh.
ferruginea Goeze. Lenk.
deflorata Suffr. Anit.
inquinata Brll. var. depressa Suffr. Lenk., Chosp.
sanguinolenta Müll. Tan.
seraphina Mén. var. hablitziae Mot. Schuw. Borsh., Tan.
nobilis L. Borsh., Polk.
margaritacea Schall. Borsh.
saucia Ws. Arax.
Jakowleffi Reitt. Arax.

FAM. COCCINELLIDAE.

Epilachna Redtb.

Argus Fourcr. Kauk.

Subcoccinella Huber.

24-punctata L. Kasb., Eiljar., Polk.

Hippodamia Muls.

tredecimpunctata L. N. Rossk.
var. signata Fald. Tfl., Aresch., Kulp.

Adonia Muls.

variegata Goeze. Eiljar., Kulp., Polk., Etschm., Tan.

Semiadalia Crotch.

11-notata Schneid. var. 9-punctata Fourcr. Kauk.
apicalis Ws. Tan.
Schneideri Ws. Mastg.

Adalia Muls.

obliterata L. Tan.
bipunctata L. Lenk., Tan., Chass jrt., Polk.

Coccinella L.

septempunctata L. Mug., Lenk., Mamtl.
quinquepunctata L. Adsh.
undecimpunctata L. Mug., Anit., Migri., Sch-agtsch.
distincta Fald. Tan.
hieroglyphica L. Urusch.
decempunctata L. Tan.
var. 10-pustulata L. Tan.
conglobata L. Tan.
var. impustulata L. Borsh., Ala-dagh.
14-pustulata L. Lirk., Helnk., Baku., Borsh., Tan.
sinuatomarginata Fald. Eiljar.

Bulaea Muls.

Lichatschovi Humm. Tschr-j., Mingtsch., Sch-agtsch., Aresch., Elsbth., Nog. St., Kara-su., Lenk., Kulp., Mug., Artschw.
var. coronata Weise. Arax.

Halyzia Muls.

sedecimguttata L. Tan.
12-guttata Poda. Tan.
14-guttata L. Tan.
vigintiduopunctata L. Borsh., Tschtl., Mamtl., Eriw.
quatuordecimpunctata L. Eriw., Eiljar., Tan., N. Rossk., Artschw., Borsh., Lenk.
var. conglomerata F. Tan.

Chilocorus Leach.

renipustulatus Scriba. Archangelsk.

bipustulatus L. Etschm., Borsh., Batum., Tan., Aresch.

Exochomus Redtb.

flavipes Thnb. Temrg., Mingtsch., Mug., Eriw., Kara-su., Etschm.
var. nigripennis Er. Arax.
pubescens Küst. Arax.

Brumus Muls.

octosignatus Gebl. Arax., Kulp.

Platynaspis Redtb.

luteorubra Goeze. Borsh.

Hyperaspis Redtb.

reppensis Hbst. var. femorata Mot. Arax.

Coccidula Kug.

scutellata Hbst. Artschw.
rufa Hbst. Mamtl.

Scymnus Kug.

haemorrhoidalis Hbst. Mamtl.
subvillosus Goeze. Kara-su., Lirk.
testaceus Mot. Kauk.
punctillum Ws. Borsh., Lenk.
rubromaculatus Goeze. Kara-su., Etschm.
frontalis F. Borsh.
Apetzi Muls. Saril., Eriw., Mug., Borsh., Sch-agtsch., Lenk.
interruptus Goeze. Tfl.

Горы „Доносъ-мта", принадлежащія къ тушинскимъ альпамъ, называются иногда также „Боносъ-мта". Такъ, напримѣръ, мы слыхали это послѣднее наименованіе на сѣверномъ склонѣ, въ области истоковъ Шаро-Аргуни. *P. K.*

Das Gebirge „Donos-mta" in den Hochalpen der Tuschen wird bisweilen auch „Bonos-mta" genannt. So hörten wir den letzteren Namen an der Nordseite im Quellgebirge des Scharo-Argunj. *R. K.*

Помѣтка „Кавказъ" (Kauk.) отнюдь не обозначаетъ распространеніе даннаго жука по **всему** Кавказу. Такъ какъ для этихъ экземпляровъ, пріобрѣтенныхъ нами путемъ купли и обмѣна, не были обозначены точныя мѣста нахожденій, а на этикетахъ отмѣчено лишь „Кавказъ", то намъ пришлось удовлетвориться этимъ общимъ обозначеніемъ.

P. K.

Die Bezeichnung „Kaukasus" (Kauk.) soll keinesweges anzeigen, dass der betreffende Käfer **überall** im Kaukasus vorkommt. Da aber bei solchen Exemplaren, die wir im Tausch oder durch Kauf erstanden kein specieller Fundort genannt war, sondern nur „Kaukasus" etiquettirt wurde, so mussten wir diese Allgemein Bezeichnung beibehalten.

R. K.

COLEOPTERA TRANSCASPICA.

FAM CICINDELIDAE

Tetracha Hope.

euphratica Dej. var. armeniaca Dokht. Afghanengrenze.

Cicindela L.

decempustulata Mén. var. octusis Dohrn. Aschabad.
Fischeri Ad. var alasanica Mot. Pul-i-chatum
obliquefasciata Ad. Aschabad.
dignoscenda Chd. Kary-bend.

FAM. CARABIDAE.

Calosoma Web.

caspium Fisch. Bagyr.

Omophron Latr.

limbatum F. Afghanengrenze.

Scarites F.

eurytus Fisch. Transkp.
arenarius Bon. Aschabad.
bucida Pall. Aschabad.
planus Bon. Aschabad.

Clivina Latr.

ypsilon Dej. Aschabad., Alt-Merw.

Siagona Latr.

europaea Dej. Afghanengrenze.

Anthia Chd.

Mannerheimi Chd. Aschabad.

Bembidion Latr.

4-pustulatum Serv. Aschabad.
octomaculatum Goeze. Neu-Merw.

Tachys Steph.

tetraspila Solsky. Aschabad.
fulvicollis Dej. var. caspica Kol. Aschabad.

Calathus Bon.

erratus Sahlb. Transkp.

Poecilus Bon.

liosomus Chd. Aschabad.
subcoeruleus Quens. Aschabad.

Pterostichus Bon.

politus Mot. Aschabad.

Amara Bon.

aenea Deg. Aschabad.
fusca Deg. Kuschk.
Schneideri Putz. Kuschk.
abdominalis Mot. Perewalnaja.

Zabrus Clairv.

gibbosus Mén. var. vicinus Chd. Tschat.

Daptus Fisch.

vittatus Fisch. Kuschk.

Acinopus Latr.

striolatus Zbk. Aschabad.

Dioctes Mén.

Lehmanni Mén. Akrobat.
concinnus Dohrn. Artschman.

Ophonus Steph.

punctulatus Dej. Karybent.
tataricus Mén. Afghanengrenze.
var. interstitialis Reitt. Kuschk.

Harpalus Latr.

psittacus Fourcr. Aschabad.
tardus Pk. Perewalnaja.

Stenolophus Latr.

discophorus Fisch. Kary-bend.
morio Mén. Afghanengrenze.
mixtus Hbst. Tedshen.
marginatus Dej. Aschabad , Pul-i-chatum.

Acupalpus Latr.

dorsalis F. Aschabad., Afghanengrenze.

Chlaenius Bon.

festivus F. Aschabad.
var. vexator Reitt. Afghanengrenze.
circumscriptus Duft. Kary-bend.

Lebia Latr.

violacea Ball. Transkp.
humeralis Dej. var. lepida Brll. Hassan-kuli.

Metabletus Steph.

exclamationis Mén. Aschabad.

Blechrus Mot.

plagiatus Duft. Artschman.

Glycia Chd.

cingulata Gbl. Aschabad.

Cymindis Latr.

discoidea Dej. Perewalnaja.
decora Fisch. Artschman.
picta Pall. Nuchur.

Brachynus Weber.

quadripustulatus Dej. Beum-basch.
cruciatus Quens. Nuchur., Tedshen.

FAM. DYTISCIDAE.

Hygrotus Steph.

musicus Kl. Tscherwach.

Coelambus Thms.

parallelogrammus Ahr. Neu-Merw.

Bidessus Sharp.

thermalis Aubé. Aschabad.

Laccophilus Leach.

interruptus Pz. Neu-Merw.

Agabus Leach.

nebulosus Forst. Chodsha-kala., Neu-Merw.

Rantus Lac.

punctatus Foucr. Neu-Merw.

Cymatopterus Lac.

fuscus L. Neu-Merw.

Cybister Curt.

laterimarginalis Deg. Duschak., Talchatan-baba.
tripunctatus Ol. var. Gotschii Hochh. Duschak.

FAM. GYRINIDAE.

Aulonogyrus Regimb.

concinnus Kl. Chodsha-kala.

Gyrinus Geoffr.

distinctus Aubé. Neu-Merw.

FAM. HYDROPHILIDAE.

Hydrous Leach.

piceus L. var. ruficornis Deg. Neu-Merw.

Hydrophilus Geoffr.

caraboides L. Tedshen.
subaeneus Mot. Tedshen.

Phylidrus Sol.

testaceus F. Beum-basch.
spec. ? Kungruili.

Laccobius Er.

bipunctatus Thms. Aschabad.

Acanthoberosus Kuw.

spinosus Stev. Aschabad.

Berosus Leach.

asiaticus Kuw. Neu-Merw.
geminus Reiche. Tachta-basar.
aericeps Curt. Chodsha-kala.

Sphaeridium F.

bipustulatum F. Neu-Merw.

Helophorus F.

micans Fald. Neu-Merw.
Erichsoni Bach. Kungruili.
granularis L. Tscherwach.

FAM. PARNIDAE.

Dryops Ol.

longus Solsky. Kary-bend.

FAM. HETEROCERIDAE.

Heterocerus F.

flavescens Schf. Amu-darja.

FAM. STAPHYLINIDAE

Myrmecopora Saulcy.

turanica Epp. Transkp.

Conurus Steph.

pubescens Pk. Molla-kary.

Creophilus Mannh.

maxillosus L. Tschikisljar.

Physetops Mannh.

tataricus Pall. Afghanengrenze.

Philonthus Curt.

punctatus Grv. Alt-Merw.
discoideus Grv. Aschabad.
dimidiatus Sahlb. Alt-Merw.
quisquiliarius Gyll. Aschabad.
var. rubidus Er. Aschabad.
salinus Ksw. Ak-dagh.

Platyprosopus Mannh.

elongatus Mannh. Aschabad.

Achenium Curt.

ustulatum Sahlb. Aschabad.

Paederus Grv.

fuscipes Curt. Utsch-adshi.

Bledius Mannh.

atricapillus Germ. Aschabad., Utsch-adshi.
tricornis Hbst. Adam-ilen., Amu-darja.

Oxytelus Grv.

piceus L. Aschabad.

Trogophloeus Mannh.

politus Ksw. Aschabad.
nitidus Baudi. Transkp.

FAM. PSELAPHIDAE.

Pselaphoptrus Reitt.

Kubischtecki Reitt. Transkp.

FAM SILPHIDAE.

Necrophorus F.

humator Goeze. Aschabad.
morio Gebl. Aschabad.
antennatus Reitt. Aschabad.

Pseudopelta Voet.

terminata Humm. Aschabad.
sinuata F. Aschabad.
rugosa L. Jagly-olum.

Silpha L.

obscura L. Bagyr.

FAM. SCAPHIDIIDAE

Scaphosoma Leach.

turcomanorum Reitt. Chodsha-kala.

FAM. CRYPTOPHAGIDAE.

Cryptophagus Hbst.

acutangulus Gyll. Tachta-basar.

FAM. TRITOMIDAE.

Typhaea Curt.

fumata L. Bagyr., Aschabad.

FAM. TROGOSITIDAE.

Tenebrioides Pill.

mauritanicus L. Jagly-olum.

FAM. DERMESTIDAE.

Dermestes L.

sibiricus Er. Aschabad.

Frischii Kug. Aschabad.
coronatus Stev. Aschabad.
cadaverinus F. Aschabad.

Attagenus Latr.

tigrinus F. var. pulcher Fald. Murgab.
lynx Muls. Aschabad.

Trogoderma Latr.

versicolor Crtz. ? Aschabad.
nobile Reitt. Aschabad.

Anthrenus Geoffr.

pimpinellae F. Chodsha-kala.
caucasicus Reitt. Aschabad.

FAM. HISTERIDAE.

Hister L.

gratiosus Mannh. Alt-Merw.
sinuatus Ill. Aschabad.
quadrinotatus Scrib. Aschabad.

Saprinus Er.

semipunctatus F. Jagly-olum.
niger Mot. Beum-basch.
nitidulus Pk. Nuchur.
foveisternus Schmidt. Jagly-olum.

FAM. SCARABAEIDAE.

Scarabaeus L.

pius Ill. Aschabad.
Typhon Fisch. Aschabad.

Sisyphus Latr.

Boschnaki Fisch. Bagyr.

Gymnopleurus Ill.

pilularius Geoffr. Agamed.
cantharus Er. var. cyanescens Mot. Aschabad.
flagellatus F. var. serratus Fisch. Agamed.

Homalocopris Solsky.

Tmolus Fisch. Aschabad.

Copris Geoffr.

hispanus L. Aschabad.

Onitis F.

humerosus Pall. Bagyr.
sterculus Ball. Kary-bend.

Onthophagus Latr.

Amyntas Ol. Bagyr.
lineatus Reitt. Aschabad.
speculifer Solsky. Kopet-dagh.
fissicornis Kryn. Bagyr.
marmoratus Mén. Bagyr.
leucomelas Solsky. Tedshen.
Haroldi Ball. Bagyr.

Caccobius Thms.

Schreberi L. Bagyr.

Oniticellus Serv.

pallipes F. Aschabad.

Aphodius Ill.

subterraneus L. Tscherwach.
granarius L. Tscherwach., Bagyr.
brunneus Kl. Perewalnaja., Tedshen.
bispinifrons Reitt. Aschabad.
punctipennis Er. Aschabad.
Kisilkumi Solsky. Alt-Merw.
albidipennis S. G. Bagyr.
melanostictus Schmidt. Alt-Merw., Aschabad.
tabidus Er. Aschabad.
lividus Ol. Aschabad.
satellitius Hbst. Aschabad.
lividus Pk. Aschabad.

Pleurophorus Muls.

caesus Pz. Pul-i-chatum.
variolosus Kol. Pul-i-chatum.

Rhyssemus Muls.

germanus L. Aschabad.
geminatus Reitt. Transkp.

Hybosorus Muls.

Illigeri Reiche. Aschabad.

Lethrus Scop.

substriatus Kr. Bagyr.
sulcatus Kr. Bagyr.

Pentodon Hoppe.

bidens Pall. Chodsha-kala.

Phyllognathus Eschh.

silenus F. Bagyr.

Oryctes Ill.

nasicornis L. Chodsha-kala.

Pachydema Lap.

tekkensis Reitt. Germab.
Walteri Reitt. Aschabad.

Rhizotrogus Latr.

spec. ? Perewalnaja.
spec. ? Aschabad.

Polyphylla Han.

adspersa Mot. Aschabad.

Serica M. L.

euphorbiae Brm. Tschikisljar., Aschabad.

Adoretus Lap.

discolor Fald. Chodsha-kala.
comptus Mén. Chodsha-kala., Tschikisljar.
validus Sem. Aschabad.

Phyllopertha Kirby.

massageta Kirsch. Aschabad.
lineolata Fisch. Beum-basch.

Anisoplia Serv.

Koenigi Reitt. Kopet-dagh.

Epicometis Brm.

turanica Reitt. Utsch-adschi.

Leucocelis Brm.

cinctella Schaum. Chodsha-kala., Tschat., Aschabad.

Potosia Muls.

funebris Mén. Tschuli.
hungarica Hbst. var. cirsii Mot. Chodsha-kala.
floricola F. var. depressiuscula Reitt. Tschuli.

Aethiessa Brm.

inhumata Gory. Tschikisljar.

Glaphyrus Latr.

oxypterus Pall. Aschabad.

Amphicoma Latr.

bombyliformis Pall. Chodsha-kala.
vulpes F. var. Chodsha-kala., Bagyr.

FAM. BUPRESTIDAE.

Julodis Eschh.

variolaris Pall. Tschat.
var. undulata Heyd. Aschabad.
euphratica Lap. Aschabad.

Psiloptera Sol.

argentata Mannh. Chodsha-kala.

Capnodis Eschh.

miliaris Klug. Tschuli.
tenebricosa Hbst. Aschabad., Tachta-basar.

Cyphosoma Mannh.

fulvovittis Reitt. Aschabad.

Anthaxia Eschh.

bicolor Fald. Transkp.

Acmaeodera Eschh.

caspica Gnglb. Murgab., Akrobat.

FAM. ELATERIDAE

Aeolus Eschh.

crucifer Rossi. Kuschk.
Ballioni Heyd. Kuschk.
sericeus Reitt. Asshabad.

Drasterius Eschh.

bimaculatus Rossi. Aschabad.

Cardiophorus Eschh.

decorus Fald. Tscherwach.

Melanotus Eschh.

sobrinus Mén. Chaus-i-chan.

Trichophorus Muls.

turanicus Reitt. Aschabad.

Agriotes Eschh.

caspicus Heyd. Aschabad.

FAM. CANTHARIDAE.

Lampyris Geoffr.

excisa Ol. Aschabad.

Cantharis L.

assimilis Pk. Chodsha-kala.

Rhagonycha Eschh.

nigritarsis Brll. Chodsha-kala.

Ebaeus Er.

tricolor Ball. Tscherwach.

Anthocomus Er.

miniatus Kolen. Chodsha-kala.

Malachius F.

aeneus L. Transkp.
turanicus Reitt. Tscherwach.
rubromarginatus Reitt. Tachta-basar.

Apalochrus Er.

flavicollis Schf. Aschabad.

Dasytiscus Ksw.

longipilis Reitt. Tscherwach., Jelotan.

Microjulistus Reitt.

fulvus Reitt. Tachta-basar.

FAM. CLERIDAE.

Trichodes Hbst.

favarius Ill. Sumbar.
turcestanicus Kr. Beusch-berma.

Necrobia Latr.

ruflpes Deg. Aschabad.

FAM. BYRRHIDAE.

Sitodrepa Thms.

paniceum L. Tschikisljar.

FAM. BOSTRYCHIDAE.

Bostrychus Geoffr.

capucinus L. Murgab.

FAM. TENEBRIONIDAE.

Zophosis Latr.

nitida Gebl. Tscherwach.
rugosa Mén. Tachta-basar.
spec. ? Chodsha-kala.

Adesmia Fisch.

Panderi Fisch. Geok-tepe., Chodsha-kala.

Colposcelis Lac.

longicollis Zbk. Hassan-kuli.

Capnisa Lac.

Karelini Fald. Aschabad.

Gnathosia Fisch.

nasuta Mén. Tachta-basar.

Microdera Eschh.

globulicollis Mén. Tschikisljar.
transversicollis Reitt. Aschabad.

Tentyria Latr.

gigas Fald. Perewalnaja.

Alcinoë Mén.

helopioides Mén. Perewalnaja.

Psammocryptus Kr.

minutus Tausch. Tschikisljar.

Himatismus Er.

brevicollis Solsky. Aschabad.

Oogaster Fald.

Lehmanni Mén. Sary-jasy.

Dichillus Duv.

cordicollis Reitt. Geok-tepe.
pusillus Mén. Perewalnaja.

Cyphogenia Sol.

aurita Mén. Kaaka., Aschabad.
gibba Fisch. Transkp.

Prosodes Eschh.

Solskyi Faust. Aschabad.

Blaps F.

Titanus Mot. Aschabad.
seriatus Fisch. Aschabad.

Pimelia F.

gigantea Fisch. Aschabad.
cephalotes Pall. Aschabad.

Pachyscelis Sol.

metapotapha Mén. Dusu-olum.
nitidula Kr. Geok-tepe.

Ocnera Fisch.

pilicollis Fald. Durun.
Raddei Reitt. Durun.
Menetriesi Kr. Chodsha-kala.
triangularis Faust. Perewalnaja.

Sternodes Fisch.

caspius Pall. Perewalnaja.

Platyope Fisch.

collaris Fisch. Sary-jasy.

Diesia Fisch.

sexdentata Fisch. Perewalnaja.

Lasiostola Sol.

minuta Kr. Geok-tepe., Aschabad.

Trigonoscelis Sol.

grandis Gebl. Aschabad.
pygmaea Mén. Aschabad.

Heterophylus Muls.

picipes Fald. Tschikisljar.

Gonocephalum Muls.

rusticum Ol. Beum-basch.
nigrum Küst. Atrek Mündung.
setulosum Fald. Aschabad.

Scleropatrum Miedel.

hirtulum Baudi. Tschikisljar.

Penthicus Fald.

iners Mén. Hassan-kuli.
punctulatus Brll. Tschikisljar.

Anemia Lap.

granulata Lap. Aschabad.
Fausti Ersch. Sary-jasy., Aschabad.

Centorus Muls.

procerus Muls. Adam-ilen.
filiformis Mot. Aschabad.

Hedyphanes Fisch.

Menetriesi Fald. Alt-Merw.
coerulescens Fisch. Imam-baba.
laticollis Mén. Aschabad.

FAM. ALLECULIDAE.

Hymenalia Muls.

basalis Faust. Aschabad.

Omophlus Sol.

hirtellus Kirsch. Chodsha-kala.
pleuralis Reitt. Beum-basch.
dilatatus Fald. Beum-basch.

FAM. MORDELLIDAE.

Mordellistena Costa.

micans Germ. Murgab.

Anaspis Geoffr.

spec. ? Tachta-basar.
tenuicornis Schilky. Transkp.

FAM. MELOIDAE.

Cerocoma Geoffr.

Mühlfeldi Gyll. Chodsha-kala.

Zonabris Har.

elegantissima Zbk. Aschabad.
excisofasciata Heyd. Sary-jasy.
tekkensis Heyd. Aschabad.
armeniaca Fald. Beum-basch.
Javeti Mars. Aschabad.
variabilis Pall. Aschabad.
quadripunctata Billb. Beum-basch., Chodsha-kala.
maculata Ol. Chodsha-kala.
undecimpunctata Fisch. Beum-basch.
flexuosa Ol. Chodsha-kala.
Margarithae Reitt. Chodsha-kala.
cyaneovaria Reitt. Aschabad.

Oenas Latr.

coccinea Mén. Tachta-basar.

FAM. ANTHICIDAE.

Euglenes Wstw.

boleti Mrsh. Aschabad.

Formicomus Laf.

nobilis Fald. Sary-jasy.

Anthicus Pk.

tenellus Laf. Aschabad.
tristis Schmidt. Aschabad.
quisquilius Thms. Aschabad.
hispidus Rossi. Aschabad.
semiopacus Reitt. Aschabad.
turanus Reitt. Aschabad.

Ochthenomus Schmidt.

unifasciatus Bon. Aschabad.

FAM. CURCULIONIDAE.

Corigetus Desbr.

Weisei Faust. Beum-basch.

Eusomus Germ.

piliferus Boh. Ach-dagh.

Sitona Germ.

cylindricollis Fahr. Jelotan.

Tanymecus Schh.

urbanus Gyll. Geok-tepe.
nebulosus Fahr. ? Amu-darja.
cylindricollis Reitt. Kary-bend.

Cleonus Schh.

imperialis Zbk. Aschabad.
hololeucus Pall. Murgab.
strabus Gyll. Aschabad.
Faldermanni Schh. Beum-basch.
Fischeri F. Perewalnaja.
melancholicus Mén. var. subfuscus Faust. Perewalnaja.
var. innocuus Faust. Aschabad.
carinifer Schh. Geok-tepe.
punctiventris Germ var. halophilus Schh. Aschabad.
anxius Gyll. Hassan-kuli.
confluens Fisch. Bagyr.
sulcirostris L. Aschabad.
astrabadensis Faust. Aschabad.
nomas Pall. Aschabad.

Lixus F.

circumcinctus Boh. Aschabad.
cardui Ol. Germab.

Larinus Germ.

vitellinus Gyll. Germab.
lanuginosus Faust. Transkp.

Coniatus Germ.

splendidulus F. Sary-jasy.

Coeliodes Schh.

cardui Hbst. Chodsha-kala.

Baris Germ.

sulcata Boh. Chodsha-kala.
loricata Boh. Artschman.

Nanophyes Schh.

minutissimus Tourn. Tscherwach.

Urodon Schh.

canus Küst. Transkp.

FAM. MYLABRIDAE.

Mylabris Geoffr.

olivacea Germ. Tachta-basar.

Spermophagus Stev.

cardui Boh. Tscherwach.

FAM. SCOLYTIDAE.

Crypturgus Er.

filum Reitt. Utsch-adshi.

FAM. CERAMBYCIDAE.

Polyarthron Serv.

Komarowi Dohrn. Transkp.
Plustschewskyi Jakowl. Transkp.

Plocederes Fisch.

scapularis Fisch. Islim-tschesme.

Clythantus Thms.

Faldermanni Fald. Aschabad.

Agapanthia Serv.

Dahli Richt. Tschuli.
Angelicae Reitt. Transkp.

FAM. CHRYSOMELIDAE.

Lema Lac.

melanopa L. Aschabad.

Labidostomis Lac.

asiatica Fald. Chodsha-kala.
lucida Germ. Agamed.

Tituboea Lac.

macropus Ill Aschabad.

Clytra Laich.

maculifrons Zbk. Aschabad.

Cryptocephalus Geoffr.

rubi Mén. Chodsha-kala.

Pachnephorus Redtb.

canus Weise. Neu-Merw.

Anidania Reitt.

rubripes Reitt. Aschabad.

Chrysochares Mor.

aenea Ball. Germab.

Colaphus Redtb.

Höfti Mén. Chodsha-kala.

Entomoscelis Chevrl.

adonidis Pall. Bagyr., Aschabad.

Chrysomela L.

circumducta Mén. Chodsha-kala.
lurida L. Chodsha-kala.
hyrcana Weise. Aschabad.
caerulans Sc. var. daghestanica Reitt. Aschabad.
menthastri Suffr. Artschman.

Plagiodera Redtb.

versicolora Laich. Transkp.

Melasoma Steph.

populi L. Aschabad.

Luperus Geoffr.

amoenus Fald. Chodsha-kala.

Lochmaea Weise.

crataegi Forst. Chodsha-kala.

Diorhabda Weise.

persica Fald. Chodsha-kala.

Epitrix Foudr.

intermedia Foudr. Chodsha-kala.

Chaetocnema Steph.

conducta Mot. Tscherwach.

Psylliodes Latr.

cyanoptera Ill. Chodsha-kala.
cupreata Duft. Chodsha-kala.

Haltica Geoffr.

spec.? Chodsha-kala.

Phyllotreta Foudr.

cruciferae Goeze. Aschabad.

Longitarsus Latr.

melanocephalus Deg. Aschabad.

Cassida L.

undecimnotata Gebl. Bagyr.

FAM. COCCINELLIDAE.

Anisosticta Dup.

19-punctata L. var. egena Weise. Tscherwach.

Coccinella L.

septempunctata L. Aschabad.
undecimpunctata L. Perewalnaja.

Bulaea Muls.

Lichatschovi Humm. Aschabad.

Exochomus Redtb.

pubescens Küst. Tscherwach.

Brumus Muls.

octosignatus Gebl. Transkp.

Scymnus Kug.

minimus Rossi. Tscherwach.

Николай Михайлович

ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЫСОЧЕСТВУ

ВЕЛИКОМУ КНЯЗЮ

НИКОЛАЮ МИХАИЛОВИЧУ

ПОСВЯЩАЕТЪ

въ знакъ благодарности и преданности

Авторъ.

ВАШЕ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЫСОЧЕСТВО!

Болѣе тридцати лѣтъ тому назадъ **Ваше Императорское Высочество** начали изученіе энтомологіи Кавказа. Когда шаловливый полетъ Thais Cerisyi у края лѣсной лужайки, покрытой весеннею зеленью, впервые приводилъ **Васъ** въ радостное настроеніе, тогда же наслажденіе красотами природы нашло благодарную почву въ воспріимчивой молодой душѣ **Вашей.** Увлекаясь изящными формами и великолѣпными красками бабочекъ, **Вы** предавались серьезному изученію ихъ морфологіи въ продолженіи полъ-жизни человѣческой, при томъ жизни, не особенно благопріятствующей подобной наклонности. Коллекція **Ваша** принадлежитъ къ одной изъ самыхъ полныхъ на земномъ шарѣ и въ 8-ми роскошно изданныхъ томахъ **Вашихъ** Mémoires sur les lépidoptères содержится весьма драгоцѣнный матеріалъ по фаунѣ чешуекрылыхъ необъятной Россійской Имперіи.

Эти строки напомнятъ **Вамъ** о **Вашей** дѣятельности въ области энтомологической науки въ волшебныхъ Ликанахъ, когда въ душные часы вечернихъ сумерекъ многочисленные сфинксы прилетали къ цвѣточнымъ клумбамъ, и Deilephila suellus порхалъ надъ пышными цвѣтами вербены, или когда рѣдчайшій изъ ночныхъ бражниковъ, Deilephila Komarowi, становился добычею **Вашей** опытной руки. И **Вы** вспомните при этомъ тѣ темныя ночи, когда съ фонаремъ въ сосновомъ лѣсу **Вы** прослѣживали жизнь рѣдкихъ гусеницъ, скрывающихся отъ дневного свѣта, чтобы принести ихъ затѣмъ для развода къ себѣ домой, вмѣстѣ съ растеніями, которыми онѣ питаются. Пріятнымъ для **Васъ** воспоминаніемъ будутъ также солнечные дни, когда на просторной пристройкѣ **Вашего** маленькаго замка, недалеко отъ прекрасной мраморной статуи Аполлона Бельведерскаго, укрывались безкрылыя некрасивыя самки Orgyia и затѣмъ, гонимыя инстинктомъ любви, прилетали сотнями самцы, которые дѣлались **Вашей** добычей.

Дозвольте мнѣ посвятить **Вашему Императорскому Высочеству** этотъ спеціальный отдѣлъ энтомологіи о чешуекрылыхъ, въ изслѣдованіи коихъ никто въ Россіи не имѣетъ равныхъ съ **Вами** заслугъ.

Лучшіе **Ваши** сотрудники въ этой области, Сиверсъ и Христофъ, покоятся въ сырой землѣ и уже далеки отъ всѣхъ житейскихъ волненій. Память о нихъ и неисчислимыя воспоминанія изъ міра легкокрылыхъ бабочекъ, среди восхитительныхъ окружающихъ видовъ Кавказской природы, навсегда останутся начертанными въ душѣ **Вашей** въ яркихъ и свѣжихъ краскахъ.

Ваше Императорское Высочество, погружайтесь чаще въ это тихое, чарующее море, послѣ тяжелой утомительной работы на пользу **Вашего** отечества. Этого желаетъ **Вамъ**

искренно преданный

Др. Г. Н. Радде.

SEINER KAISERLICHEN HOHEIT

DEM

GROSSFÜRSTEN

NIKOLAI MICHAILOWITSCH

in Dankbarkeit und Treue

der Autor.

EURE KAISERLICHE HOHEIT!

Reichlich dreissig Jahre zurück liegt die Zeit, in welcher **Sie** das Studium der Entomologie im Kaukasus zu pflegen begannen. Damals, als der tändelnde Flug von Thais Cerisyi am Rande der Waldwiese im allerersten Frühlingsgrün **Sie** entzückte, fand die Freude an der Schönheit der Natur in **Ihrer** jungen Seele eine empfängliche Stätte, Sie ist darin geblieben und wurde im Verlaufe eines halben Menschenlebens von **Ihnen** sorglich gepflegt—eines Lebens, welches in seiner äusseren Gestaltung gewöhnlich solcher Neigung nicht günstig ist. Aber auf ihrem speciellen Arbeitsfelde gesellte sich zu dem Genusse an den eleganten Formen und prachtvollen Farben der Schmetterlinge auch das ernste Studium ihrer Morphologie. **Ihre** Sammlung ist eine der Ersten auf der Erde und die acht Prachtbände der Mémoires sur les lépidoptères schliessen das kostbarste Material in Schrift und Bild über die Schmetterlingsfauna des unermesslichen Russischen Reiches in sich ein.

Mögen **Sie** sich in späterer Zeit bei dem Anblicke dieser Zeilen **Ihrer** entomologischen Thätigkeit in dem feenhaften Likani erinnern, wenn in schwüler Dämmerungsstunde die zahlreichen Sphingiden zu den Blumen Rabatten kamen; wenn Deilephila suellus über die strotzende Blüttenfülle der Verbenen schwärmte, oder die seltenste aller Sphinx Arten Deilephila Komarowi **Ihrer** geschickten Hand zur Beute wurde. Auch der dunkeln Nächte gedenken **Sie** dann wohl, wenn mit der Laterne im Kiefernwalde dem Leben seltener Raupen, die das Tageslicht scheuen, nachgespürt wurde, um sie sammt ihren Futterpflanzen für die Zucht heimzutragen. Auch der sonnigen Tage gedenken **Sie** dann wohl, wenn oben auf dem geräumigen Vorbau **Ihres** Schlösschens, nicht weit von der herrlichen Marmorstatue des belvederischen Apollo—versteckt und zugedeckt das flügellose, hässliche Weibchen von Orgyia bewahrt wurde und nun,—o Wunder des unbegreiflichen Instinktes!—die Männchen, sonst so schwer zu finden, von allen Seiten heranflogen und die Stätte ihrer Liebe, ohne etwas zu sehen, umgaukelten.

Gestatten **Eure Kaiserliche Hoheit** mir diesen entomologischen Abschnitt, speciel den über die Lepidoptera, **Ihnen** zu widmen. Niemand hat um die Erforschung dieser Branche im Russischen Reiche auch nur annähernd gleiche Verdienste, wie **Sie.**

Die Besten, welche **Ihnen** halfen, sind nicht mehr. Sievers und Christoph ruhen aus. Das Andenken an beide und unzählige Erinnerungen aus den Gebieten der leichtbeschwingten Falter in Mitten reizender Landschaften bleiben der Seele frisch und farbenreich erhalten.

Tauchen **Sie** oft, edler Grossfürst, in dieses ruhige, liebliche Meer, wenn die zwingende Tagesarbeit des Dienstes für Ihr Vaterland **Sie** ermüdet hat.—Das wünscht.

Ihr getreuer

Dr. G. Radde.

Tiflis, im Oktb. 1898.

LEPIDOPTERA CAUCASICA.

FAM. PAPILIONIDAE.

Papilio L.

podalirius L. Borsh.
machaon L. Borsh.

Thais F.

Cerisyi B. var. caucasica Ld. Lagodechi.

Parnassius Latr.

Apollo L. var. Hesebolus Nordm. Dartag., Kasikp., Latpari.
Nordmanni Nordm. Chimrik.
var. minimus Chr. Kursch.
Mnemosyne L. Dartag., Borsh.
var. nubilosus Chr. Kauk.

FAM. PIERIDAE.

Aporia Hb.

crataegi L Suant. Borsh.

Pieris Schrk.

brassicae L. Tfl., Lenk.
rapae L. Ordb.
napi L. Borsh.
ab. bryoniae O. Kauk.
callidice Esp. var. chrysidice H. S. Chodshadagh.
daplidice L. Borsh., Kasikp.
var. bellidice O. Ordb.
chloridice Hb. Borsh., Churjuk.

Anthocharis B.

Belia Cr. Kasikp.
var. Ausonia Hb. Ordb.
cardamines L. Borsh., Ordb.
ab. Turritis O. Aresch.
Gruneri H. S. var. armeniaca Chr. Ordb.
Damone Feisth. Kasikp.

Zegris Rbr.

Eupheme Esp. var. Menestho Mén. Ordb.

Leucophasia Steph.

sinapis L. Kauk.
var. lathyri Hb. Kauk.
var. diniensis B. Kauk.

Colias F.

Hyale L. Borsh., Ordb.
ab. sareptensis Stgr. Kauk.
Erate Esp. Borsh.
ab. pallida Stgr. Borsh.
Thisoa Mén. Kursch.
Olga Rom. Borsh.
Edusa F. Lenk., Tfl., Borsh.
ab. Helice Hb. Kauk.
Aurorina H. S. Kasikp.
chlorocoma Chr. Kasikp.

Rhodocera B.

rhamni L. Borsh.

FAM. LYCAENIDAE.

Thecla F.

spini Schiff. var. Melantho Klug. Borsh.
W. album Knoch. Borsh.
ilicis Esp. Ordb.
acaciae F. Borsh., Eriw.
Ledereri B. Tfl., Ordb.
quercus L. Kauk.
rubi L. Borsh., Mangl.

Thestor Hbst.

Romanovi Chr. Ordb.
Callimachus Ev. Ordb.

Polyommatus Latr.

virgaureae L. Kasikp.
Thetis Klug. Kasikp.
Ochimus H. S. Eriw.
Thersamon Esp. Ordb., Isti-su.
Asabinus H. S. var. Satraps Stgr. Ordb.
dispar Hw. var. rutilus Wernb. Kauk.
Hippothoë L. var. Candens H. S. Dartag. Goktsch.
Alciphron Rott. var. Melibaeus Stgr. Ordb., Isti-su.

Dorilis Hufn. Borsh., Ordb.
Phlaeas L. Ordb.
var. Eleus F. Ordb, Borsh.

Lycaena F.

boetica L. Ordb.
balkanica Frr. Mugl.
Argiades Pall. var. Polysperchon Berg. Borsh.
trochilus Frr. Ordb.
Aegon Schn. Dartag.
Argus L. Arat.
Loewii Z. Kasikp.
Zephyrus Friv. Ordb.
Eurypylus Frr. Ordb.
Baton Berg. Ordb.
Panagaea H. S. Ordb.
Orbitulus Prun. var. Dardanus. Frr. Kursch.
Astrarche Bgstr. Borsh., Tfl.
var. aestiva Stgr. Tfl.
ab. Allous Hb. Tschibl.
Anteros Frr. Passn., Borsh.
Eros O. Kursch.
Icarus Rott. Alag., Borsh., Eriw.
ab. Icarinus Scriba. Kauk.
Eumedon Esp. Borsh.
Amanda Schn. Borsh.
Bellargus Rott. Borsh.
Corydon Poda var. caucasica Ld. Borsh, Kasikp.
Meleager Esp. var. Steveni Tr. Borsh, Kasikp.
Admetus Esp. var. Ripartii Frr. Kauk.
Damon Schiff. Elbr.
Damone Ev. Kauk.
Kindermanni Led. Kasikp.
var. Iphigenia H. S. Kasikp.
Actis H. S. Kasikp.
Argiolus L. Borsh.
Sebrus B. Kasikp.
minima Füssl. Elbr.
semiargus Rott. Kauk.
coelestina Ev. var. alticola Chr. Urmus.
Cyllarus Rott. Kasikp.
Alcon F. Isti-dara.
Euphemus Hb. Isti-su.
Arion L. Kasikp.
var. cyanecula Ev. Kauk.
Arcas Rott. Kasikp.

FAM. LIBYTHEIDAE.

Libythea F.

Celtis Esp. Borsh., Migri.

FAM. APATURIDAE

Apatura F.

Ilia Schiff. var. Clytie Schiff. Borsh.

FAM. NYMPHALIDAE.

Limenitis F.

Camilla Schiff. Borsh.
Sibylla L. Borsh.

Neptis F.

Lucilla F. Kauk.
var. Ludmilla H. S. Borsh., Dartag.

Vanessa F.

Levana L. Kauk.
var. Prorsa L. Kauk.
Egea Cr. Borsh.
C. album L. Arm., Borsh., Tan.
Polychloros L. Borsh.
Xanthomelas Esp. Borsh.
L. album Esp. Borsh.
urticae L. Borsh.
var. turcica Stgr. Kauk.
Jo L. Lenk, Tan.
Antiopa L. Borsh.
Atalanta L. Borsh.
cardui L. Borsh., Lenk.

Melitaea F.

Cinxia L. Borsh., Suant., Dartag.
Phoebe Knoch. Tan.
Aurinia Rott. Wardanlu., Lom-mta.
trivia Schiff. Ordb., Borsh.
didyma O. Dartag, Borsh., Chews., Arm., Ordb.
var. caucasica Stgr. Eriw.
var. alpina Stgr. Borsh.

dalmatina Stgr. var. Persea Koll. Dartag., Ordb.
Dictynna Esp. Borsh.
Athalia Rott. Dartag.

Argynnis F.

Euphrosyne L. Borsh., Lom-mta.
Pales Schiff. var. caucasica Stgr. Bakuriani., Gösäl-dara.
Dia L. Borsh.
Daphne Schiff. Borsh.
Ino Esp. Kauk.
Hecate Esp. Dartag.
Lathonia L Tschibl., Borsh., Suant.
Alexandra Mén. Lenk.
Aglaja L. Borsh., Isti-su., Churjuk., Asch-dad.
Niobe L. var. Eris Meig. Borsh.
Adippe L. Borsh.
ab. Cleodoxa O. Borsh.
Laodice Pall. Kauk.
Paphia L. Borsh., Lenk.
Pandora Schiff. Ordb.

FAM. SATYRIDAE.

Melanargia Meig.

Galathea L. Dartag., Borsh.
ab. leucomelas Esp. N. Rossk.
var. procida Hbst. Tan., Mang.
Larissa H. S. var. Astanda Nordm. Kasikp.
Hylata Mén. Kasikp.
Japygia Cyr. var. caucasica Nordm. Kasikp., Dartag.

Erebia B.

Medusa F. Schambobell., Isti su., Borsh., Artwin.
var. Psodea Hb. Borsh.
Melas Hbst. var. Hewitsonii Ld. Borsh., Artwin.
Tyndarus Esp. var. Dromus H. S. Elbr.
Goante Esp. Kauk.
aethiops Esp. Lom-mta., Tars-tsch., Borsh., Goktsch.
var. Melusina H. S. Ordb.

Satyrus F.

Hermione L. Borsh., Lom-mta.
Circe F. Borsh.
Briseis L. Takjaltu.
ab. ♀ Pirata Esp. Euphrat.
var. meridionalis Stgr. Takjaltu., Kasikp., Bin-göll
Anthe O. Alag.
var. Hanifa Nordm. Kasikp.
Semele L. Borsh., Azkur.
Bischoffii H. S. Kasikp., Takjaltu.
Telephassa Hb. Ordb., Pirogan.
Pelopea Klug. var. schahrudensis Stgr. Kauk.
var. caucasica Ld. Borsh.
var. persica Stgr. Ordb.
alpina Stgr. Kursch.
Mamurra H. S. Kasikp.
Beroë Frr. Kasikp.
Geyeri H. S. Kasikp.
Arethusa Esp. Kasikp.
Statilinus Hufn. Kasikp., Borsh., Arat.
Parisatis Koll. Migri.
Dryas Scop. Borsh.
Actaea Esp. var. amasina Stgr. Kasikp.

Paragra Hb.

Clymene Esp. Kasikp.
Maera L. var. Adrasta Dup. Borsh., Tan.
var. Adrastoides Bien. Suant.
Menava Moore. Ordb.
Megaera L Ordb., Borsh.
Egeria L. var. Egerides Stgr. Borsh.

Epinephele Hb.

Davendra Moore var. Comara Ld. Kauk.
Lycaon Rott. Dartag.
var. lupinus Costa. Pirogan.
Janira L. var. Hispulla Hb. Tan., Mug., Lenk, Suant., Borsh., Tfl.
Hyperanthus L. Irkat.

Coenopympha Hb.

Leander Esp. Kasikp.
Iphis Schiff. Kasikp., Gösöl-dara.
Arcania L. Borsh.
Saadi Koll. Ordb., Dartag.
Pamphilus L. Borsh., Isti-su.
var. Lyllus Esp. Mugl.

Triphysa Z.

Phryne Pall. Kauk.

FAM. HESPERIDAE.

Spilothyrus Dup.

alceae Esp. Borsh., Lenk.
var. australis Z. Dartag.
altheae Hb. Eriw., Ordb.
var. baeticus Rbr. Kasikp.
Lavaterae Esp. Borsh., Dartag.

Syrichtus B.

tessellum Hb. Ordb., Mug.
cynarae Rbr. Isti-su.
Sidae Esp. Borsh.
carthami Hb. Kauk.
Alveus Hb Kasikp.
serratulae Rbr. Kauk.
malvae L. Borsh.
phlomidis H. S. Kasikp., Isti-su.
orbifer Hb. Borsh.

Nisoniades Hb.

tages L. Borsh.
Marloyi B. Ordb., Kasikp.

Hesperia B.

Thaumas Hfn. Kauk.
lineola O. Borsh., Isti-su.
sylvanus Esp. Borsh.
comma L. Borsh.

Carterocephalus Ld.

Palaemon Pall. Borsh.

FAM. SPHINGIDAE.

Acherontia O.

Atropos L. Tfl., Borsh.

Sphinx O.

convolvuli L. Borsh.
ligustri L. Borsh.
pinastri L. Borsh.

Deilephila O.

vespertilio Esp. Kauk.
zygophylli O. Tfl., Derb.
galii Rott. Kauk.
euphorbiae L. Tfl., Borsh.
ab. Paralias Nick. Kauk.
Livornica Esp. Borsh.
Celerio L. Kauk.
Alecto L. Helnd.
Elpenor L. Borsh.
porcellus L. Suram., Borsh., Kub.
var. suellus Stgr. Isti-su., Borsh., Artwin.
nerii L. Batum.

Smerinthus O.

tiliae L. Lagodechi.
quercus Schiff. Kauk.
Kindermanni Ld. Helnd.
ocellata L. Helnd. Borsh.
populi L. Suram, Helnd.

Pterogon B.

Proserpina Pall. Borsh.
Gorgoniades Hb. Kauk.

Macroglossa O.

stellatarum L. Anit., Tfl.
croatica Esp. Tfl.
bombyliformis O. Borsh., Bakuriani.
fuciformis L. Kauk.

FAM. SESIIDAE.

Trochilium Sc.

apiforme Cl. Kauk.

Sciapteron Stgr.

tabaniforme Rott. Kauk.

Sesia F.

conopiformis Esp. Borsh.
myopaeformis Bkh. Kauk.
stomoxyformis Hb. Kauk.
formicaeformis Esp. Kauk.
Masariformis O. var. Loewii minor Stgr. Kasikp., Isti-su.
annellata Z. var. oxybeliformis H. S. Ordb.
empiformis Esp. var. schizoceriformis Kol. Borsh.

astatiformis H. S. Kauk.
triannuliformis Frr. Kauk.
bibioniformis Esp. Ordb.
muscaeformis View. Kauk.
affinis Stgr. Kauk.
elampiformis H. S. Ordb.

Paranthrene Hb.

tineiformis Esp. var. brosiformis Hb. Dartag.

FAM. THYRIDIDAE

Thyris Ill.

fenestrella Scop. Borsh., Mzhet.

FAM. ZYGAENIDAE.

Ino Leach.

ampelophaga Bayle. Derb.
pruni Schiff. Kauk.
chloros Hb. Mug.
var. sepium B. Derb.
tenuicornis Z. Kauk.
globulariae Hb. Azkur.
budensis Spr. var. volgensis Möschl. Azkur., Helnd.
statices L. var. Mannii Ld. Borsh., Dartag.
var. Heydenreichii Led. Drich.

Zygaena F.

pilosellae Esp. Borsh., Chews.
ab. polygalae Esp. Kasikp.
brizae Esp. Drich.
Erebus Stgr. Borsh., Lom-mta.
scabiosae Scheven. Dartag., Kursch.
Cambysea Ld. var. rosacea Rom. Kasikp.
armena Ev. Borsh., Dartag., Lom-mta.
achilleae Esp. Borsh.
ab. viciae Hb. Chews.
meliloti Esp. Kauk.
var. Stenzii Frr. Lischk., Kasikp.
trifolii Esp. Kauk.
lonicerae Esp. Dartag., Borsh.
Alpherakii Chr. Kursch.
stoechadis Bkh. Borsh.
filipendulae L. Kauk.
ab. cytisi Hb. Chews.
dorycnii O. Borsh., Kasikp.
Cuvieri B. Kasikp.
fraxini Mén. Ochtshabert.
ab. Scovitzii Mén. Kauk.
Manlia Ld. Kauk.
Olivieri B. Kasikp., Bitschng.
carniolica Sc. Borsh.
occitania Vill. Kasikp.
spec. ? Martk.

FAM. SYNTOMIDAE.

Syntomis Ill.

Phegea L. Kasikp., Mug , Lagodechi., Chews.
caspica Stgr. Lenk., Derb.

Naclia B.

punctata F. Anit.
var. hyalina Frr. Derb.

FM. NYCTEOLIDAE.

Sarrothripa Gn.

undulana Hb. ab. dilutana Hb. Lagodechi., Arm.

Earias Hb.

chlorana L. Kauk.

Hylophila Hb.

prasinana L. Kauk.
bicolorana Füssl. Kauk.

FAM. LITHOSIDAE.

Nola Leach.

cucullatella L. Kauk.
centonalis Hb. Arm.

Setina Schrk.

irorella Cl. Kasikp., Chews.
var flavicans B. Borsh.
roscida Esp. Kauk.
Kuhlweini Hb. var. alpestris Z. Kauk.
mesomella L. Kauk.

Lithosia F.

deplana Esp. Borsh.
lurideola Zinck. Kauk.
complana L. Borsh., Kodsh.
lutarella L. Bakuriani.
sororcula Hufn. Borsh., Anit.

Gnophria Steph.

quadra L. Lagodechi., Borsh.
rubricollis L. Borsh.

FAM. ARCTIIDAE.

Emydia B.

striata L. Kauk

Deiopeia Steph.

pulchella L. Helnd., Ani.

Euchelia B.

jacobaeae L. Gori., Isti-su., U-der.

Nemeophila Steph.

russula L. Lagodechi., U-der.
plantaginis L. var. caucasica Mén. Schambobell.

Callimorpha Latr.

dominula L. var. rossica Kol. Borsh., Dartag.
hera L. Borsh.

Axiopoena Mén.

maura Eichw. Kauk.

Arctia Schrk.

caja L. Borsh.
villica L. Helnd., Aresch.
var. confluens Rom. Drich.
purpurata L. Tfl.
Hebe L. Lagodechi., Tfl.
maculosa Gern. var. Mannerheimi Ev. Kauk.

Euprepia H. S.

rivularis Mén. Helnd.

Spilosoma Steph.

fuliginosa L. Anit.
var. fervida Stgr. Helnd., Borsh.
luctifera Esp. Kauk.
mendica Cl. var. rustica Hb. Helnd.
menthastri Esp. Borsh.
urticae Esp. Kauk.

FAM. HEPIALIDAE.

Hepialus F.

humuli L. Kauk.
sylvinus L. Kauk.
lactus Stgr. Mang.
Schamyli Chr. Lom-mta.

FAM. COSSIDAE.

Cossus F.

Cossus L. Helnd.

Zeuzera Latr.

aesculi L. Lagodechi.

Phragmatoecia Newm.

castanea Hb. Helnd.

Hypopta Hb.

Thrips. Hb. Derb.
caestrum Hb. Helnd.

Endagria B.

ulula Bkh. Borsh.
salicicola Ev. Helnd., Goktsch.

FAM. COCHLIOPODAE.

Heterogenea Knoch.

limacodes Hfn. Kauk.
asella Schiff. Lagodechi.

FAM. PSYCHIDAE.

Psyche Schrk.

unicolor Hufn. Borsh.
vilosella O. Kauk.
lutea Stgr. var. armena Heyl. Derb.
quadrangularis Chr. Arax.
plumifera O. Helnd., Tfl.

Fumea Hb.

pectinella F. Kauk.

FAM. LIPARIDAE.

Pentophora Steph.

morio L. var. caucasica Heyl. Kursch.

Orgyia O.

antiqua L. Kauk.
Christophi Alph. Borsh.
ericae Germ. Kauk.

Dasychira Steph.

fascelina L. Elbr.

Leucoma Steph.

salicis L. Erzm.

Porthesia Steph.

chrysorrhoea L. Erzm., Alag.
similis Fuessl. Borsh., Tfl.

Psilura Steph.

monacha L. Borsh.

Ocneria H. S.

dispar L. Borsh., Arm., Aresch.

FAM. BOMBYCIDAE.

Bombyx B.

crataegi L. Lagodechi.
franconica Esp. Dartag., Kasikp.
castrensis L. Helnd., Tfl.
var. kirghisica Stgr. Kauk.
neustria L. Helnd., Borsh.
neogena F. d. W. Kauk.
Eversmanni Ev. Helnd.
trifolii Esp. Helnd.
quercus L. Kauk.

Crateronyx Dup.

balcanica H. S. Borsh.

Lasiocampa Latr.

quercifolia L. Helnd., Aresch.
tremulifolia Hb. Kauk.
pini L. Kauk.
Otus Drury. Lagodechi.

FAM. SATURNIDAE.

Saturnia Schrk.

pyri Schiff. Tfl, Borsh.
cephalariae Chr. Kasikp.
pavonia L. Borsh., Azkur.
caecigena Kupido. Borsh.

FAM. DREPANULIDAE.

Cilix Leach.

glaucata Sc. Borsh., Helnd.

FAM. NOTODONTIDAE.

Harpyia O.

furcula L. Lagodechi.
bifida Hb. Helnd.
interrupta Chr. Anit.
vinula L. Kasikp., Lagodechi.

Stauropus Germ.

fagi L. Lagodechi.

Uropus B.

ulmi Schiff. Anit., Mzhet.

Notodonta O.

ziczac L. Kauk.
tritophus F. Kauk.
dromedarius L. Kauk.
chaonia Hb. Lenk.
trimacula Esp. ab. dodonaea Hb. Lagodechi.

Lophopteryx Steph.

camelina L. Kauk.

Pterostoma Germ.

palpina L. Helnd.

Drynobia Dup.

velitaris Rott. Lagodechi.

Phalera Hb.

bucephala L. Borsh., N. Rossk.

Pygaera O.

curtula L. Borsh.
pigra Hfn. Helnd.

FAM. CYMATOPHORIDAE.

Gonophora Brd.

derasa L. Lagodechi.

Thyatira O.

batis L. Borsh.
Hedemanni Chr. Lagodechi.

Cymatophora Tr.

octogesima Hb. Helnd., Ordb.
or F. Lagodechi., Borsh.

FAM. NOCTUIDAE.

Diloba Steph.

caeruleocephala L. Kauk.

Simyra O.

dentinosa Frr. Tfl.

Demas Steph.

coryli L. Kauk.

Acronycta O.

leporina L. Kauk.
megacephala L. Kauk.
pontica Stgr. Kauk.
psi L. Borsh.
cuspis Hb. Anit.
auricoma F. Etschm., Arm.
euphorbiae F. Lischk.
rumicis L. Borsh.
ligustri F. Lagodechi.

Bryophila Tr.

petricolor Ld. Helnd.
raptricula Hb. Kauk.
strigula Bkh. Kauk.
algae F. ab. calligrapha Bkh. Borsh.
muralis Forst. Helnd., Aresch.
perla F. Borsh.
maeonis Ld. Eiljar.

Agrotis O.

janthina Esp. Kauk.
linogrisea Schiff. Kauk.
fimbria L. Helnd.
obscura Brahm. Pjatigorsk.
pronuba L. Kauk.
ab. innuba Tr. Arm.
orbona Hfn. Kauk.
comes Hb. ab. prosequa Tr. Arm., Mug.
baja F. Borsh.
candelarum Stgr. Kasikp.
C. nigrum L. Anit.
depuncta L. Kauk.
multangula Hb. Kauk.
rectangula F. var. Andereggii B. Kauk.
luperinoides Gn. Kauk.
anachoreta H. S. Gösöl-dara.
alpestris B. Alag.
plecta L. Suant.
musiva Hb. Kauk.
flammatra F. Mug.
simulans Hfn. Kauk.
helvetina B. Kauk.
putris L. Tfl.
signifera F. Tfl.
improcera Ersch. Dartag.
forcipula Hb. Borsh.
squalorum Ev. Kauk.
Hahni Chr. Kauk.
Raddei Chr. Ordb.
renigera Hb. Ordb.
caucasica Stgr. Kauk.
marens Chr. Kasikp.
Korsakowi Chr. Kauk.
exclamationis L. Borsh., Anit., Arm.
lutescens Ev. var. Romanowi Chr. Ordb.
nigricans L. Kauk.
adumbrata Ev. Kauk.
tritici L. Kauk.
var. aquilina Hb. Arat.
hilaris Frr. Kauk.
vitta Hb. Helnd.
conifera Chr. Kauk.
obelisca Hb. Helnd.
hastifera Donz. Kauk.
conspicua Hb. Borsh., Tfl.

var. lycarum Ev. Ordb.
saucia Hb. Kauk.
ypsilon Rott. Borsh., Lenk.,
segetum Schiff. Borsh., Tfl.
corticea Hb. Dartag.
crassa Hb. Borsh.
obesa B. var. scytha Alph. Helnd.
faticida Hb. Kauk.
praecox L. Kauk.
prasina F. Kauk.

Charaeas Steph.

graminis L. var. megala Alph. Churjuck.

Neuronia Hb.

popularis F. Kauk.

Mamestra Tr.

bombycina Ev. Helnd.
serratilinea Tr. Balyk-göll., Goktsch., Erzm.
advena F. Kauk.
nebulosa Hufn. Borsh.
contigua Vill. Kauk.
thalassina Rott. Helnd.
brassicae L. Anit., Borsh.
persicariae L. Lagodechi.
albicolon Hb. Kauk.
oleracea L. Tfl., Anit., Borsh.
genistae Bkh. Anit.
dentina Esp. Kauk.
albipicta Chr. Eldar.
peregrina Tr. Kauk.
dianthi Tausch. Eldar., Abas-bek.
praedita Hb. Helnd., Tfl.
trifolii Rott. Tfl.
accurata Chr. Eiljar., Ogry-göll., Derb., Eldar.
reticulata Vill. Kauk.
chrysozona Bkh. Borsh., Tfl.
serena F. Kauk.
var. leuconota Ev. Lagodechi.
cappa Hb. Kauk.

Dianthoecia B.

luteago Hb. Kauk.
var. argillacea Hb. Zarskije Kolodzy., Helnd.
proxima Hb. Kauk.
caesia Bkh. Kauk.
filigrama Esp. var. xanthocyanea Hb. Kauk.
var. tephroleuca B. Helnd.
magnolii B. Borsh.
nana Rott. Kauk.
capsincola Hb. Borsh.
cucubali Fuessl. Lagodechi.
carpophaga Bkh. Helnd.
silenes Hb. Kauk.
irregularis Hfn. Kauk.

Oncocnemis Ld.

confusa Frr. Kauk.

Episema O.

glaucina Esp. ab. dentimacula Hb. Helnd., Helnk.
Lederi Chr. Helnd.

Ulochlaena Ld.

hirta Hb. Borsh.

Polia Tr.

rufocincta H. G. Kauk.
chi L. Borsh.

Miselia Steph.

oxyacanthae L. Lagodechi.

Luperina B.

matura Hfn. Kauk.
virens L. var. immaculata Stgr. Kasikp.
ferrago Ev. Kauk.

Hadena Tr.

zeta Tr. var. pernix H. G. Kauk.
furva Hb. Balyk-göll.
abjecta Hb. Kauk.
lateritia Hfn. Kauk.
monoglypha Hufn. Borsh.
lithoxylea F. Borsh.
sordida Bkh. Kauk.
rurea F. Borsh.
ab. alopecurus Esp. Borsh.
didyma Esp. ab. nictitans Esp. Kauk.
ab. leucostigma Esp. Kauk.
strigilis Cl. Dartag., Borsh.

Dypterygia Steph.

scabriuscula L. Borsh.

Rhizogramma Ld.

detersa Esp. Borsh.

Chloantha B.

polyodon Cl. Gori.

Polyphaenis B.

sericata Esp. Borsh.

Trachea Hb.

atriplicis L. Anit.

Euplexia Steph.

lucipara L. Kauk.

Habryntis Ld.

scita Hb. Isti-su.

Brotolomia Ld.

meticulosa L. Borsh.

Mania Tr.

maura L. Borsh.

Naenia Steph.

typica L. Kauk.

Hydroecia Gn.

nictitans Bkh. Kauk.

Gortyna O.

ochracea Hb. Kauk.

Mycteroplus H. S.

puniceago B. Kala-dara.

Tapinostola Ld.

musculosa Hb. Kauk.

Argyrospila H. S.

succinea Esp. Kauk.

Leucania O.

impudens Hb. Lagodechi.
pallens L. Anit.
conigera F. Borsh., Dartag.
vitellina Hb. Anit, Mug., Borsh.
L. album L. Mug.
albipuncta F. Helnd.
lithargyria Esp. Borsh.
turca L. Kauk.

Mithymna Gn.

imbecilla F. Dartag.

Caradrina O.

exigua Hb. Anit., Arm.
morpheus Hufn. Borsh.
quadripunctata F. Suant., Mug., Tfl., Tängerut.
Kadenii Frr. Tfl., Helnd
aspersa Rbr. Borsh.
superstes Tr. Borsh.
ambigua F. Anit.
taraxaci Hb. Kauk.
lenta Tr. Lagodechi., Helnd.
gluteosa Tr. Kauk.
palustris Hb. Helnd.

Rusina B.

tenebrosa Hb. Kauk.

Amphipyra O.

tragopoginis L. Tfl.
tetra F. Kauk.
livida F. Helnd.
pyramidea L. Borsh.

Taeniocampa Gn.

pulverulenta Esp. Kauk.
gracilis F. Kauk.
incerta Hufn. Kauk.

Mesogona B.

acetosellae F. Kauk.

Hiptelia Gn.

ochreago Hb. Kauk.

Dicycla Gn.

Oo L. ab. renago Hw. Kauk.

Calymnia Hb.

affinis L. Tfl.
trapezina L. Guris.

Dyschorista Ld.

fissipuncta View. Helnd.

Plastensis B.

subtusa F. Borsh.

Cleoceris B.

viminalis F. Kauk.

Orthosia O.

circellaris Hfn. Kauk.
helvola L. Kauk.

Xanthia Tr.

flavago F. Kauk.
fulvago L. Kauk.
gilvago Esp. Borsh.

Hoporina B.

croceago F. Kauk.

Orrhodia Hb.

vaccinii L. Lagodechi.
ab. mixta Stgr. Kauk.
ligula Esp. ab. subspadicea Stgr. Kauk.

Scopelosoma Curt.

satellitia L. Kauk.

Scoliopteryx Germ.

libatrix L. Kauk.

Calocampa Steph.

exoleta L. Kasikp.

Xylomiges Gn.

conspicillaris L. Borsh.

Asteroscopus B.

sphinx Hufn. Kauk.

Calophasia Steph.

casta Bkh. Kauk.
platyptera Esp. Dartag.
Freyeri Friv. Helnd.
lunula Hufn. Kauk.

Cleophana B.

antirrhinii Hb. Kauk.
opposita Ld. Helnd.

Cucullia Schrk.

verbasci L. Kauk.
scrophulariae Cap. Helnd.
thapsiphaga Tr. Kauk.
umbratica L. Kauk.
lactucae Esp. Kauk.
improba Chr. Ordb.
santonici Hb. Helnd.
scopariae Dorfm. Kauk.

Eurhipia B.

adulatrix Hb. Borsh.

Calpe B.

capucina Esp. Kauk.

Plusia O.

C. aureum Knoch. Kauk.
cheiranthi Tausch. Kauk.
consona F. Kauk.
modesta Hb. Kauk.
chrysitis L. Borsh., Pirogan.
chryson Esp. Kauk.
bractea F. Kauk.
festucae L. Kauk.
gutta Gn. Kauk.
jota L. ab. percontationis Tr. Borsh.
gamma L. Borsh , Tfl.
circumflexa L. Kauk.
ni Hb. Lenk.
Hochenwarthi Hochenw. Kauk

Anophia Gn.

leucomelas L. Kauk.

Aedia Hb.

funesta Esp. Helnd.

Heliothis Tr.

ononis F. Isti-dara.
dispaceus L Arm.
scutosus Schiff. Mug.
peltiger Schiff. Borsh.
nubiger H. S. Kauk.
armiger Hb. Helnd., Borsh.
incarnatus Frr. Kauk.

Charicleа Steph.

delphinii L. Kauk.
var. Darollesi Obth. Kauk.

Euterpia Gn.

laudeti B. Helnd.

Acontia O.

urania Friv. Kauk.
lucida Hfn. Anit.
ab. albicollis F. Helnd.
luctuosa Esp. Borsh.

Thalpochares Ld.

arcuinna Hb. var. blandula Rbr. Kauk.
Dardouini B. Kauk.
lacernaria Hb. Kauk.
hansa H. S. Kauk.
respersa Hb. Kauk.
jocularis Chr. Kauk
chlorotica Ld. Kauk.
polygramma Dup. Helnd.
communimacula Hb. Kauk.
pannonica Frr. var. lenis Ev. Kauk.
purpurina Hb. Helnd.
ostrina Hb. var. porphyrina Frr. Kauk.
debilis Chr. Kauk.
parva Hb. Kauk.
Wagneri H. S. Kasikp.
paula Hbst. Ordb.
griseola Ersch. Kasikp.

Erastria O.

argentula Hbst. Anit.
obliterata Rbr. Anit.
fasciana L. Lenk.
diaphana Stgr. Ordb.
delicatula Chr. Ordb. Helnd.

Photedes Ld.

captiuncula Tr. Kauk.

Prothymia Hb.

viridaria Cl. Kauk.
conicephala Stgr. Ordb.

Agrophila B.

trabealis Sc. Tfl, Lagodechi.

Metoponia Dup.

Koekeritziana Hb. Mug.

Euclidia O.

glyphica L. Lenk.
munita Hb. Jeschak-tskali., Eldar.

Pericyma H. S.

albidentaria Frr. Tfl., Eldar.

Zethes Rbr.

insularis Rbr. Beibulag.

Acantholipes Ld.

regularis Hb. Eldar., Helnd.

Leucanitis Gn.

rada B. Kauk.
sesquistria Ev. Eldar., Kulp.
caucasica Kol. Helnd.
cailino Lef. Kauk.
picta Chr. Eldar.
flexuosa Mén. Kauk.
saissani Stgr. Guris.
stolida F. Tfl.

Palpangula Stgr.

dentistrigata Stgr. Kauk.

Grammodes Gn.

bifasciata Petag. Wardanlu., Lagodechi.
algira L. Tfl., Lagodechi.
mirabilis Rom., Derb.

Pseudophia Gn.

lunaris Schiff. Kauk.

Catephia O.

alchymista Schiff. Helnd.

Catocala Schrk.

fraxini L. Kauk.
elocata Esp. Kauk.
dilecta Hb. Kauk.
promissa Esp. Kauk.
lupina H. S. Helnd.
electa Bkh. Kauk.

puerpera Giorna. Igdyr.
neonympha Esp. Tfl., Aresch.
hymenaca Schiff. Guris.
conversa Esp. var. agamos Hb. Helnd.
nymphagoga Esp. Kauk.

Spintherops B.

spectrum Esp. Tfl., Mug.
var. phantasma Ev. Ordb., Nachtw.
cataphanes Hb. var. ligaminosa Ev. Nachtw.
dilucida Hb. Kauk.

Exophila Gn.

rectangularis H. G. Kauk.

Toxocampa Gn.

craccae F. Lagodechi.

Aventia Dup.

flexula Schiff. Anit.

Boletobia B.

fuliginaria L. Lagodechi., Borsh.

Zanclognatha Ld.

tarsiplumalis Hb. Kauk.
tarsipennalis Tr. Lenk.
tarsicrinalis Knoch. Lagodechi.
emortualis Schiff. Lagodechi.

Madopa Steph.

salicalis Schiff. Anit.
platyzona Ld. Helnd.

Herminia Latr.

tentacularia L. Kauk.
derivalis Hb. Borsh.

Bomolocha Hb.

opulenta Chr. Lagodechi.

Hypena Tr.

antiqualis Hb. Lagodechi.
ravalis H. S. Kauk.
ravulalis Stgr. Alasan.
revolutalis Z. Kauk.
rostralis L. Kauk.
proboscidalis L. Lenk., Kasikp., Isti-su.
munitalis Mn. Azkur.
palpalis Hb. Kauk.
obesalis Tr. Kauk.
caucasica Stgr. Kauk.

Hypenodes Gn.

costaestrigalis Steph. Arm.

Rivula Gn.

sericealis Gn. Helnd.

FAM. BREPHIDAE.

Brephos O.

nothum Hb. Lagodechi.

FAM. GEOMETRIDAE.

Pseudoterpna H. S.

pruinata Hufn. Borsh., Arm.

Geometra B.

papilionaria L. Kauk.
vernaria Hb. Kauk.

Phorodesma B.

pustulata Hfn. Anit.
smaragdaria F. Dartag., Erzm.
var. prasinaria Ev. Kauk.

Eucrostis Hb.

herbaria Hb. Anit.
var. advolata Ev. Derb.

Nemoria Hb.

viridata L. Anit.
porrinata Z. Borsh.
pulmentaria Gn. Helnd.
strigata Muell. Borsh.

Thalera Hb.

fimbrialis Sc. Kauk.

Jodis Hb.

putata L. Anit.
lactearia L. Kauk.

Acidalia Tr.

filacearia H. S. Mang.
trilineata Sc. Kauk.
flaveolaria Hb. Gösöl-dara.
perochraria F. Dartag.
ochrata Sc. Borsh.
rufaria Hb. Isti-su., Borsh., Etschm.
ossiculata Ld Bitschng.
sericeata Hb. Borsh.
moniliata F. Anit.
dimidiata Hufn. Dartag.
camparia H. S. Tfl., Helnd.
sodaliaria H. S. Kauk.
textaria Ld. Kauk.
straminata Tr. Lenk., Anit.
pallidata Bkh. Borsh.
subsericeata Hw. Lenk., Anit.
obsoletaria Rbr. Kauk.
bisetata Hufn. Delsh.
trigeminata Hw. Helnd., Lagodechi.
roseofasciata Chr. Kauk.
politata Hb. Borsh.
rusticata F. Borsh.
humiliata Hufn. Isti-su.
dilutaria Hb. Anit.
holosericata Dup. Kauk.
Erschoffi Chr. Tfl.
degeneraria Hb. Lenk., Suant., Borsh.
inornata Hw. Borsh.
var. deversaria H. S. Kauk.
aversata L. Borsh., Arm.
var. spoliata Stgr. Borsh., Dartag.
immorata L. Kauk.
rubiginata Hufn. Kauk.
turbidaria H. S. Helnd.
immistaria H. S. Borsh.
Beckeraria Ld. Ordb.
marginepunctata Göze. Ordb.
luridata Z. var. romanaria Mill. Kauk.
submutata Tr. Ordb.
incanata L. Kasikp.
immutata L. Kauk.
strigilaria Hb. Borsh.
flaccidaria Z. Suant.
ornata Sc. Dartag.
decorata Bkh. Helnd.

Zonosoma Ld.

porata F. Dartag., Arm.

Timandra Dup.

amata L. Etschm., Anit.

Ochodontia Ld.

adustaria F. d. W. Tfl., Helnd.

Pellonia Dup.

vibicaria Cl. Kauk.
var. strigata Stgr. Kauk.
calabraria Z. Borsh.
auctata Stgr. Kasikp.
Sieversi Chr. Ordb.

Abraxes Leach.

pantaria L. Arm.
grossulariata L. Dartag.
sylvata Sc. Kauk.
adustata Schiff. Borsh., Dartag.
marginata L. Borsh.

Orthostixis Hb.

cribraria Hb. Borsh.

Bapta Steph.

temerata Hb. Kauk.

Stegania Dup.

dalmataria Gn. Helnd.

Cabera Tr.

pusaria L. Isti-su., Borsh.

Ellopia Tr.

prosapiaria L. Kauk.

Eugonia Hb.

quercinaria Hufn. Borsh.

Selenia Hb.

bilunaria Esp. var. juliaria Hw. Lagodechi.
lunaria Schiff. Borsh.
var. delunaria Hb. Lagodechi.

Pericallia Steph.

syringaria L. Lagodechi.

Himera Dup.

pennaria L. Lagodechi.

Crocallis Tr.

elinguaria L. Kauk.

Eurymene Dup.

dolabraria L Kauk.

Angerona Dup.

prunaria L. Borsh.

Urapteryx Leach.

sambucaria L. var. persica Mén. Kauk.

Rumia Dup.

luteolata L. Kauk.

Heterolocha Ld.

laminaria H. S. Dartag.

Epione Dup.

apiciaria Schiff. Kauk.
paralellaria Schiff. Kauk.

Caustoloma Ld.

flavicaria Hb. Borsh.

Venilia Dup.

macularia L. Borsh.

Eilicrinia Hb.

cordiaria Hb. Helnd.
trinotata Metzner. Kauk.

Macaria Curt.

notata L. Kauk.
aestimaria Hb. Kauk.
liturata Cl. Kauk.

Hybernia Latr.

aurantiaria Esp. Lagodechi.
marginaria Bkh. Kauk.
defoliaria Cl. Lagodechi.

Anisopteryx Steph.

aceraria Schiff. Mang.
aescularia Schiff. Kauk.

Biston Leach.

zonarius Schiff. Kauk.
stratarius Hufn. U-der.

Amphidasis Tr.

betularius L. Helnd.

Synopsia Hb.

sociaria Hb. Anit.
ab. unitaria Stgr. Erzm.
var. propinquaria Gn. Lagodechi.
serrularia Ev. Helnd.
var. phaeoleucaria Ld. Kauk.

Boarmia Tr.

gemmaria Brahm. Borsh., Anit.
umbraria Hb. Ai-dara.
repandata L. Borsh., Goktsch., Arm.
roboraria Schiff. Borsh.
selenaria Hb. Suant.
crepuscularia Hb. Kauk.

Tephronia Hb.

oppositaria Mn. Lenk.
sepiaria Hufn. Lagodechi.

Gnophos Tr.

Stevenaria B. Jeschak-tskali.
sartata Tr. Helnd.
obscuraria Hb. Borsh.
ab. argillacearia Stgr. Kauk.
onustaria H. S. Borsh., Isti-su.
var. serraria Gn. Lagodechi.
glaucinaria Hb. Borsh.
variegata Dup. Kauk.

Fidonia Tr.

fasciolaria Rott. var. tessularia Metzn. Kasikp.

Ematurga Ld.

atomaria L. Borsh.
var. orientaria Stgr. Borsh., Tars-tsch.

Bupalus Leach.

piniarius L. Kauk.

Selidosema Hb.

ericetaria Vill. Borsh.

Halia Dup.

wauaria L. Kauk.

Diastictis Hb.

artesiaria F. Helnd.

Phasiane Dup.

petraria Hb. Artschw.
glarearia Brahm. Etschm.

Eubolia B.

arenacearia Hb. Anit.
var. flavidaria Ev. Igdyr.
murinaria F. Helnd.
Hopfferaria. Kauk.

Scodiona B.

belgaria Hb. Eiljar.
conspersaria F. Karajas., Helnd.

Scoria Steph.

lineata Sc. Dartag.

Aspilates Tr.

mundataria Cr. Kauk.
acuminaria Kursch.
gilvaria F. Arm.
strigillaria Hb. Borsh.

Eusarca H. S.

badiaria Frr. Kursch.
cuprinaria Chr. Kauk.

Gypsochroa Hb.

renitidata Hb. Kauk.

Sterrha Hb.

anthophilaria Hb. Kauk.
ab. subrosearia Stgr. Derb.

Lythria Hb.

purpuraria L. Eriw., Pirogan.

Ortholitha Hb.

plumbaria F. Borsh., Arm.
Langi Chr. Kauk.
cervinata Schiff. Helnd.
limitata Sc. Borsh.
moeniata Sc. Kauk.
Alpherakii Chr. Kursch.
pinnaria Chr. Kursch.
bipunctaria Schiff. Borsh.
ab. gachtaria Frr. Mang.

Mesotype Hb.

virgata Rott. Kauk.

Minoa B.

murinata Sc. Borsh.
var. monochraria H. S. Arm.

Stamnodes Gn.

depeculata Ld. Kodsh.

Polythrena Gn.

Haberhaueri Ld. Borsh.

Odezia B.

atrata L. Azkur., Dartag.

Siona Dup.

nubilaria Hb. Kauk.

Lithostege Hb.

flavicornata Z. Helnd.
griseata Schiff. Kauk.
var. infuscata Ev. Kauk.
duplicata Hb. Kauk.
farinata Hufn. Kauk.
bosporaria H. S. Tfl.

Anaitis Dup.

lithoxylata Hb. Kasikp.
columbata Metzner. Asch-dad.
Boisduvaliata Dup. Dartag.
praeformata Hb. Tfl., Lischk.
plagiata L. Tfl., Suant., Isti-su.
numidaria H. S. Kasikp.
fraternata H. S. Kasikp.

Cheimatobia Steph.

brumata L. Kauk.

Triphosa Steph.

taochata Ld. Azkur.
dubitata L. Borsh.

Eucosmia Steph.

montivagata Dup. var. Hyrcana Stgr. Kauk.
undulata L. Kauk.

Scotosia Steph.

vetulata Schiff. Kauk.
rhamnata Schiff. Borsh., Arm.

Lygris Hb.

prunata L. Borsh.

Cidaria Tr.

dotata L. Kauk.
fulvata Forst. Dartag.
ocellata L. Lagodechi.
variata Schiff. Borsh.
siterata Hufn. Kauk.
miata L. Arat.
truncata Hufn. Bakuriani.
olivata Bkh. Kauk.
viridaria F. Kauk.
rectifasciaria Ld. Kauk.
fluctuata L. var. acutangulata Rom. Helnd.
montanata Bkh. Dartag.
ferrugata Cl. Lagodechi.
pomoeraria Ev. Borsh.
fluviata Hb. Lenk.
dilutata Bkh. Kauk.
caesiata Lang. Kauk.
verberata Scop. Goktsch.
senectaria H. S. Kauk.
frustata Tr. Kauk.
riguata Hb. Helnd.
putridaria H. S. Helnd., Azkur.
picata Hb. Borsh.
corollaria H. S. var. unicata Gn. Helnd.
permixtaria H. S. Ordb.
cucullata Hufn. Kauk.
galiata Hb. Lenk.
rivata Hb. Borsh.
sociata Bkh. Kauk.
procellata F. Borsh.
lugubrata Hb. Kauk.
hastata L. Kauk.
tristata L. Kauk.
molluginata Hb. Kauk.
alchemillata L. Borsh.
candidata Schiff. Borsh.
luteata Schiff. Kauk.
obliterata Hufn. Kauk.
bilineata L. Borsh., Anit., Mug.
sordidata F. Kauk.
silaceata Hb. var. deflavata Stgr. Kauk.
berberata Schiff. Kauk.
nigrofasciaria Goeze. Kauk.
rubidata F. Helnd.
polygrammata Bkh. Anit.
corticata Tr. Tars-tsch.

Eupithecia Curt.

oblongata Thnb. Anit.
breviculata Donz. Anit.
glaucomictata Mn. Helnd.
venosata F. Kauk.
subnotata Hb. Kauk.
pusillata F. Kauk.
coronata Hb. Kauk.
rectangulata L. Kauk.
scabiosata Bkh. Kauk.
denticulata Tr. Kauk.
succenturiata L. Kauk.
subfulvata Hw. ab. oxydata Tr. Kasikp.
variostrigata Alph. Helnd.
innotata Hufn. Helnd.
fraxinata Crewe. Helnd.
graphata Tr. Lischk., Lagodechi.
scriptaria H. S. Kauk.
multilineata Mn. Helnd.
ultimaria B. Ordb., Eldar.
isogrammaria H. S. Kauk.
tenuiata Hb. Kauk.
plumbeolata Hw. Kauk.
castigata Hb. Arat.
albipunctata Hw. Kauk.
assimilata Gn. Kauk.
lariciata Frr. Kauk.
oxycedrata Rbr. var. adscriptaria Ld. Arat.
pumilata Hb. Arat.

FAM. PYRALIDIDAE.

Cledeobia Dup.

moldavica Esp. Tfl.
bombycalis Schiff. Tfl.

var. provincialis Dup. Tars-tsch.
consecratalis Ld. Kauk.
armenialis Ld. Kauk.
connectalis Hb. Isti-su., Borsh.
brunnealis Tr. Lagodechi.
infumatalis Ersch. Kauk.

Stemmatophora Gn.

obsoletalis Mn. Ordb.

Hypotia Z.

massilialis Dup. Helnd.
colchicalis H. S. Anit.
proximalis Chr. Helnd.

Aglossa Latr.

pinguinalis L. Helnd., Tfl.
cuprealis Hb. Ordb.

Asopia Tr.

rubidalis Schiff. Borsh.
glaucinalis L. Lenk., Arm.
costalis F. Lenk., Suant., Gösöl-dara.
farinalis L. Ordb., Lenk.
perversalis H. S. Kauk.

Endotricha Z.

flammealis Schiff. Kasikp.

Talis Gn.

quercella Schiff. Derb.

Scoparia Hw.

centuriella Schiff. Kauk.
absconditalis Chr. Kauk.
incertalis Dup. Ordb., Borsh.
ambigualis Tr. Kauk.
ingratella Z. Kauk.
dubitalis Hb. Kauk.
Staudingeralis Mab. Ordb.
sudetica Z. Kauk.
murana Curt. Borsh.
truncicolella Stt. Kauk.
crataegella Hb. Borsh.

Aporodes Gn.

floralis Hb. Igdyr.
var. stygialis Tr. Arm.

Heliothela Gn.

atralis Hb. Borsh.

Noctuomorpha Gn.

normalis Hb. Kauk.
venustalis Ld. Borsh.

Threnodes Gn.

pollinalis Schiff. Kauk.
cacuminalis Ev. Kauk.

Hercyna Tr.

sericatalis H. S. Kauk.
Schrankiana Hochenw. Kauk.
phrygialis Hb. Kauk.

Noctuelia Gn.

superba Frr. Ordb., Lischk.
plebejalis Chr. Lischk.
vespertalis H. S. Kauk.

Ephelis Ld.

cruentalis Hb. Tatif.

Phlyctaenodes Gn.

pustulalis Hb. Helnd.

Odontia Dup.

dentalis Schiff. Borsh., Helnd.

Emprepes Ld.

pentodontalis Ersch. Kauk.

Anthophilodes Gn.

lepidalis H. S. Ordb.
Moeschleri Chr. Igdir.
baphialis Ld. Eldar.
concinnalis Chr. Ordb.

Tegostoma Z.

comparalis Hb. Ordb.

Aeschremon Ld.

disparalis H. S. Ordb.

Snellenia Stgr.

monialis Ersch. Ordb.

Eurrhypara Hb.

urticata L. Mang.

Botys Tr.

octomaculata F. Kauk.
cingulata L. Helnd.
aurata Sc. Mang., Borsh., Helnd.
purpuralis L. Mang., Ordb., Helnd.
var. chermesinalis Gn. Kauk.
var. ostrinalis Hb. Kauk.
sanguinalis L. Helnd., Eldar.
var. auroralis Z. Kauk.
castalis Tr. Ordb.
dulcinalis Tr. Helnd.
cespitalis Schiff. Borsh.
limbopunctalis H. S. var. frustalis H. S. Borsh.
aerealis Hb. var. ablutalis Ev. Isti-su, Dartag.
var. opacalis Hb. Kursch.
austriacalis H. S. Gösöl-dara.
polygonalis Hb. var. meridionalis Stgr. Ordb., Tfl.
trinalis Schiff. Tars-tsch.
amasialis Stgr. Ordb.
flavalis Schiff. Borsh., Helnd.
var. lutealis Dup. Ordb.
hyalinalis Hb. Mang.
cultralis Stgr. Kasikp., Lagodechi.
repandalis Schiff. Ordb.
subsequalis H. S. Kasikp.
nubilalis Hb. Helnd., Lagodechi.
praepetalis Ld. Kasikp.
rupicapralis Ld. var. daghestanica Chr. Derb.
fuscalis Schiff. Kauk.
terrealis Tr. Helnd.
diffusalis Gn. Ordb.
sambucalis Schiff. Kauk.
verbascalis Schiff. Helnd.
rubiginalis Hb. Borsh.
languidalis Ev. Kauk.
perochrealis Chr. Kasikp.
prunalis Schiff. Kauk.
olivalis Schiff. Bakuriani.
ochrofascialis Chr. Ordb.
ustrinalis Chr. Schiraki., Eldar., Kars.
confinalis Ld. var. graecalis Stgr. Kasikp.
ruralis Sc. Lenk.

Eurycreon Ld.

nudalis Hb. Tfl., Helnd.
sticticalis L. Tfl., Poti.
mucosalis H. S. Eldar.
clathralis Hb. Kauk.
sulphuralis Hb. Eldar.
palealis Schiff. Kauk.
verticalis L. Borsh.

Nomophila Hb.

noctuella Hb. Borsh., Helnd., Dartag., Anit.

Psamotis Hb.

pulveralis Hb. var. griscalis Stgr. Kauk.

Pionea Gn.

forficalis L. Tfl., Lagodechi.

Orobena Gn.

aenealis Schiff. Kauk.
subfuscalis Stgr. Ordb.
nomadalis Ld. Karabagh.
extimalis Sc. Lagodechi.
limbata L. Kauk.
politalis F. Kauk.
sophialis F. Kauk.
helenalis Stgr. Kauk.
frumentalis L. Helnd.
umbrosalis F. R. Kursch.
desertalis Hb. Ordb., Helnd.
manglisalis Ersch. Kauk.

Calamochrous Ld.

acutellus Ev. Kauk.

Perinephele Hb.

lancealis Schiff. Kauk.

Cybalomia Ld.

pentadalis Ld. Ordb.

Metasia Gn.

suppandalis Hb. Znori.

Stenia Gn.

Bruguieralis Dup. Ordb.
intervacatalis Chr. Ordb., Lagodechi.
punctalis Schiff. Derb., Eldar., Helnd.

Amaurophanes Ld.

stigmosalis H. S. Kauk.

Euclasta Ld.

splendidalis H. S. Jeschak-tskali.

Agrotera Schrk.

nemoralis Sc. Lagodechi.

Hydrocampa Gn.

nymphaeata L. Anit.

Parapoynx Hb.

stratiotata L. Kauk.

Cataclysta Hb.

lemnata L. Lirk., Suant.

FAM. CHILONIDAE.

Scirpophaga Tr.

praelata Sc. Anit.

Schoenobius Dup.

gigantellus Schiff. Anit.
Alpherakii Stgr. Jeschak-tskali.

Chilo Zk.

phragmitellus Hb. Lenk.
concolorellus Chr. Lagodechi.

FAM. CRAMBIDAE.

Calamotropha Z.

paludella Hb. Kauk.

Ancylolomia Hb.

palpella Schiff. Tfl.

Crambus F.

carectellus Z. Eldar.
cerusellus Schiff. Arm.
pascuellus L. Lagodechi., Isti-su.
pratellus L. Kauk.
hortuellus Hb. Kasikp.
craterellus Sc. Suant.
var. cassentiniellus Z. Borsh., Helnd.
chrysonuchellus Sc. Ordb., Borsh., Zarskije-kolodsy.
falsellus Schiff. Kauk.
incertellus H. S. Lagodechi., Borsh.
pinellus L. Mang., Borsh.
colchicellus Ld. Borsh.
jucundellus H. S. Eiljar., Rubas.
profluxellus Chr. Kauk.
culmellus L. Kasikp.
saxonellus Zk. Kauk.
inquinatellus Schiff. Kauk.
contaminellus Hb. Lenk.
deliellus Hb. Kasikp.
tristellus F. Borsh., Bakuriani.
luteellus Schiff. Borsh., Dartag., Kasikp.
lithargyrellus Hb. Kauk.
laevigatellus Ld. Kasikp.
perlellus Sc. Kasikp., Goktsch.
var. Warringtonellus Stt. Gösöl-dara.
languidellus Z. Kauk.

Eromene Hb.

bella Hb. Tfl.
Ramburiella Dup. Kauk.
var. Jaxartella Ersch. Kauk.
superbella Z. Kasikp., Ordb., Lagodechi.
ocellea Hw. Eldar., Helnd., Dartag.

FAM. PHYCIDEAE.

Nephopteryx Z.

Dahliella Z. Isti-su.
janthinella Hb. Kasikp., Arat.

Pempelia Hb.

semirubella Sc. Anit., Asch-dad., Lenk.
formosa Hw. Anit.
adornatella Tr. Borsh.

Eucarphia Hb.

antiquella H. S. Bitschng.

Catastia Hb.

marginea Schiff. Asch-dad.

Myelois Schiff.

cribrum Schiff. Lenk., Anit.
flaviciliella H. S. Dartag.
crudella Z. Azkur.

xylinella Stgr. Kauk.
rosella Sc. Kauk.

Ancylosis Z.

morbosella Stgr. Arm.

Nyctegretis Z.

achatinella H. S. Mug., Tfl., Borsh.

Zophodia Hb.

neglectella Hein. Igdyr.

Homoeosoma Curt.

nebulea Hb. Borsh., Tschibl.

Anerastia Hb.

lotella Hb. Kasikp.

Ephestia Gn.

elutella Hb. Kauk.
guidiella Mill. Kauk.

FAM. GALLERIAE.

Galleria F.

melonella L. U-der.

Aphomia Hb.

sociella L. Kauk.

Melissoblaptes Z.

bipunctanus Curt. Mug., Lenk.
anellus Schiff. Borsh., Suant.

FAM. TORTRICIDAE.

Teras Tr.

variegana Schiff. Lenk.
aspersana Hb. Kasikp.

Tortrix L.

rosana L. Kauk.
chondrillana H. S. Igdyr.
musculana Hb. Borsh.
dumetana Tr. Lenk.
diversana Hb. Kauk.
viburniana F. Kauk.
Steinerniana Hb. Borsh.
viridana L. Kauk.
Grotiana F. Borsh.

Sciaphila Tr.

Wahlbomiana L. Kauk.

Cochylis Tr.

hamana L. Borsh.
zoegana L. Kasikp.
margaritana Hb. Isti-su.
zephyrana Tr. Kauk.

Penthina Tr.

variegana Hb. Kauk.
ochroleucana Hb. Borsh.
pruniana Hb. Anit.
arcuella Cl. Kauk.
deletana Stgr. Dartag.
urticana Hb. Kauk.
lacunana Dup. Kauk.
achatana F. Kauk.

Aphelia Steph.

lanceolana Hb. Asch-dad.
lamana Z. Kasikp.

Grapholitha Tr.

cynosbana F. Isti-su.
citrana Hb. Isti-su., Mug.
solandrana L. Anit.
modicana Z. Kasikp.
coagulana Z. Tschibl.
expallidana Hw. Kasikp.
conterminana H. S. Kauk.
tenebrosana Dup. Kauk.

Carpocapsa Tr.

pomonella L. Arm.
grossana Hw. Borsh.

Phthoroblastis Ld.

spiniana Dup. Kauk.

Dichrorampha Gn.

ligulana H. S. Isti-su.

FAM. CHOREUTIDAE.

Choreutis Hb.

Bjerkandrella Thnb. var. pretiosana Dup. Kasikp.
Myllerana F. Arm.

Simaethis Leach.

pariana Cl. Goktsch.

FAM. TINEIDAE.

Hapsifera Z.

luridella Z. Mug.

Euplocamus Latr.

anthracinalis Sc. Borsh.

Scardia Tr.

boleti L. Arm.

Tinea Z.

fascipunctella Hw. Tschibl.
tapetzella L. Kauk.
granella L. var. Kauk.

Myrmecocela Z.

danubiella Mn. Kauk.

Incurvaria Hw.

muscalella F. Kauk.

FAM. ADELIDAE.

Adela Latr.

Degeerella L. Dartag.
cuprella Thnb. ? Kauk.

Nemotois Hb.

metallicus Poda. Dartag.
Pfeifferellus Hb. Isti-su., Tars-tsch.
violellus L. Kauk.

FAM. HYPONOMEUTIDAE.

Hyponomeuta L.

evonymellus L. Arm.
padellus L. Etschm.

Argyresthia Hb.

mendica Hw. Kauk.

FAM. PLUTELLIDAE.

Plutella Schrk.

xylostella L. Lenk.

Cerostoma Latr.

radiatella Don. Mang.

FAM. GELECHIDAE.

Psecadia Hb.

pusiella Roem. Arm.
bipunctella F. Isti-su.

Depressaria Hw.

pallorella Z. Mug.
costosa Hw. Kauk.
arenella Schiff. Mang.
applana F. var. ? Mang.

Gelechia Z.

cytisella Tr. Kauk.

Teleia Hein.

humeralis Z. Kauk.

Parasia Dup.

lappella L. Kauk.
neuroptella Z. Kauk.

Brachycrossata Hein.

cinerella Cl. Kauk.

Euteles Hein.

Kollarella Costa. Kauk.

Ypsolophus F.

fasciellus Hb. Borsh.

Pleurota Hb.

aristella L. Kasikp.
metricella Z. Kauk.

Oecophora Z.

Heringi Ld. Lenk.
Pokornyi Nick. Borsh.

Oegoconia Latr.

quadripuncta Hw. Erzm.

FAM. COLEOPHORIDAE.

Coleophora Z.

lixella Z. Dartag.

palliatella Zk. Kauk.
vibiciella Hb. Gori.

Laverna Curt.

subbistrigella Hw.

FAM. ELACHISTIDAE.

Butalis Tr.

seliniella Z. ? Dartag.

Endrosis Kb.

lacteella Schiff. Mang.

Heliodines Latr.

roesella L. Borsh.

Elachista St.

festucicolella Z. Kauk.

Micropteryx Hb.

Paykullella F. Borsh.

FAM. PTEROPHORINA.

Platyptilia Hb.

Metzneri Z. Kauk.

Oxyptilus Z.

pilosellae Z. Kasikp.

Mimaeseoptilus Wallgr.

pterodactylus L. Anit., Asch-da.

Leioptilus Wallgr.

tephrodactylus Hb. Kauk.

Pterophorus Wallgr.

monodactylus L. Borsh.

Aciptilia Hb.

pentadactylus L. Lenk.

Alucita Z.

Hübneri Wallgr. Mang.

HYMENOPTERA CAUCASICA.

FAM. TENTHREDINIDAE.

Pamphilius Knw.

Lethierryi Knw. Tan.

Megalodontus Latr.

flavicornis Klg. Derb.
laticeps Knw. Gunib.

Cephus Latr.

Parreyssi Spin. Derb., Tfl.
pygmaeus L. Tfl.

Xiphydria Latr.

picta Knw. U-der.

Sirex L.

spectrum L. Tan.
juvencus L. N. Rossk.
carinthiacus Knw. Tfl.
gigas L. Tan.

Oryssus F.

abietinus Scop. Mang.

Arge Schrank.

coeruleipennis Retz. Tfl.
berberidis Schrk. Tan., Kub.
enodis L. Tan.
thoracica Spin. Tfl.
ustulata L. Tan.
ustipennis Knw. Tan.
segmentaria Pz. Pseb.
melanochroa Gmel. Dagt.
cyanocrocea Först. Kas-knt., Lom-mta.
var. syriaca Mocs. Derb., Borsh., Lom-mta.
simulatrix Knw. Eiljar.
rosae Deg. Tfl., Kasikp., Elb., Derb., Kub.

Cyphona Dhlb.

furcata Vill. Tan.

Cladius Ill.

pectinicornis Fourcr. Kasikp.

Lygaeonematus Knw.

spec. ? Kasikp.

Hoplocampa Htg.

crataegi Klg. Mang.

Tomostethus Knw.

ephippium Pz. var. nigrans Knw. Polk., Borsh.

Monophadnus Htg.

ruficruris Brll. var. Polk.

Athalia Leach.

glabricollis Thms. Derb., Mang., Tfl.
rufoscutellata Mocs. Tfl.
var. obscurata Knw. Tfl.
var. nigroscutellata Knw. Borsh.
spinarum F. Derb., N. Rossk.
rosae L. var. cordata Lep. Polk., Mang., Tfl., Borsh.
var. liberta Klg. Kasikp.
annulata F. Polk., Tfl.

Selandria Klg.

coronata Klg. Tan.

Poecilosoma Thms.

luteola Klg. Tfl., N. Rossk.

Dolerus Jur.

pratensis Fall. Artwin., Aresch.
gonager F. Mang., Derb., Polk., Tfl.
ciliatus Knw. Mang., Aksf.

Rhogogastera Knw.

picta Klg. Tan.
viridis L. Tan.

Tenthredopsis Costa.

Thomsoni Knw. Tan.
var. nigripes Knw. Tan.
Raddatzi Knw. Tan.
var. inornata Knw. Tan., Lom-mta.
scutellaris Pz. Tan.

Pachyprotasis Htg.

rapae L. Tan.

Macrophya Dhlbm.

rustica L. Tan.
erythropus Brll. Tan., Azkur., Kasikp.
rubripes André. Tan., Such.-Ft.
quadrimaculata F. Tan.
var. tarsata Pz. Tan.
albicincta Schrk. Derb.
var. decipiens Knw. Tan.
12-punctata L. Borsh.
blanda F. Tan., Aresch.

Allantus Jur.

annulatus Klg. Tan., Azkur.
vestitus André. Tan., Derb., Mang., Lom-mta.
temulus Scop. Tan.
luteipennis Ev. Tan., Lom-mta.
caucasicus Ev. Pari., Lom-mta.
violascens Knw. Suant., Tan.
costatus Klg. Azkur., Derb., Tan.
viduus Rossi. Derb.
vespa Retz. Kauk.
distinguendus St. Borsh.
fasciatus Scop. Mang., Tan.
Koehleri Klg. Kub.
Lederi Knw. Lom-mta.
brevicornis Knw. Lom-mta.
arcuatus Forst. Lom-mta., Kasikp.
var. nitidior Knw. Lom-mta.
nigritarsis Knw. Derb.
parviceps Knw. Lom-mta.
lituratus Mocs. Tan., Lom-mta.

Tenthredo L.

Koenigi Knw. Tan.
caligator Ev. Tan., Mang., Lom-mta.
discophora Knw. Zch-zch.
var. pullata Knw. Lom-mta.

FAM. BRACONIDAE.

Earinus Wesm.

nitidulus Nees. Mang.

FAM. CHALCIDIDAE.

Perilampus Latr.

splendidus Dalm. Tfl.

Eucharis Latr.

adscendens Latr. Kasikp.

Stilbula Spin.

cynipiformis Latr. Derb.

Leucospis F.

intermedia Ill. Kasikp.
spec. ? Elbr.

FAM. CHRYSIDIDAE.

Ellampus Spin.

auratus L. Derb., Tfl.
var. virescens Mocs. Tfl.
Bogdanovii Rad. Tfl.
spina Lep. Derb.

Holopyga Dahlb.

amoenula Dahlb. U-der.
gloriosa F. Kasikp.
rosea Rossi. Kasikp.

Hedychrum Latr.

nobile Scop. Kub., N. Rossk., Kasikp.

Stilbum Spin.

cyanurum Forst. var. nobile Sulz. Helnk.

Chrysis L.

Chevrieri Mocs. Kauk.
var. orientalis Mocs. Kauk.
cuprea Rossi. Derb.
dichroa Dahlb. var. minor Mocs. Derb., Tfl.
ignita L. U-der., Kub., Pseb., Borsh., Kasikp.
indigotea Duf. U-der.
purpurata F. ? Derb.
pustulosa Ab. Tfl.
pyrocoelia Mocs. Lom-mta.
sexdentata Christ. Derb.
viridula L. var. cingulicornis Först. Derb., Eiljar.

Parnopes Latr.

grandior Pall. var. caspicus Mocs. Derb.

FAM. MUTILLIDAE.

Apterogyna Latr.

spec. ? Kulp.
spes. ? Kulp.

Mutilla L.

brutia Pet. Kulp., Kasikp.
cephalica Rad. Kub.
continua F. Eiljar.
cornuta Ol. N. Rossk
europaea L. Artwin.
littoralis Pet. Artwin., Kasikp.
maura L. N. Rossk., Kasikp.
montana Pz. Kub.
tunensis F. Aresch.
spec. ? Kasikp.
viduata Pall. Aresch.

FAM. SCOLIIDAE.

Myzine Latr.

spec. ? Kulp., Kasikp.
spec. ? Kulp.

Scolia F.

hirta Schrk. Kasikp., Borsh., Kub.
quadripunctata F. Kub.

FAM. SAPYGIDAE.

Sapyga Latr.

spec. ? Kasikp.

FAM. POMPILIDAE.

Salius F.

discolor F. Kasikp.
vulneratus Costa. Borsh.

Pompilus F.

dispar Dahlb. Kasikp.
fumipennis Zett. Kasikp.
samariensis Pall. Kasikp.
sanguinolentus F. Kub.

Ceropales Latr.

maculatus F. Kub.

FAM. CRABRONIDAE.

Diodontus Curt.

minutus F. Kub.

Sceliphron Klug.

destillatorius Ill. Kub.

Ammophila Klrby.

affinis Kby. Kub.
campestris Latr. Kub.
sabulosa L. Kub.

Sphex L.

maxillosus Fb. Kub.
Mocsaryi Kohl. var. nudatus Kohl. Kasikp.
subfuscatus Dhlb. Kasikp., N. Rossk.

Cerceris Latr.

quinquefasciata Rossi. Kasikp., Kub.
Rybiensis L. U-der.

Bembex F.

bicolor Rad. Kasikp.
bidentata Lind. Kasikp.
pallida Rad. Kasikp.
rostrata L. Kub.

Crabro F.

alatus Pz. Kub.
quadricinctus F. Borsh.
vagus L. U-der.

Oxybelus Latr.

uniglumis L. Kub.

FAM. VESPIDAE.

Ceramius Latr.

Fonscolombei Latr. Kasikp.

Celonites Latr.

abbreviatus Vill. Kasb.

Eumenes Latr.

coarctata L. Kub.
unguiculata Vill. Borsh.

Odynerus Latr.

Dantici Rossi. Kasikp.
melanocephalus Gmel. Kub.
parietum L. U-der.

Polistes Latr.

biglumis L. U-der.
gallica L. Kub., Borsh.

Vespa L.

silvestris Scop. Kasikp.
vulgaris L. Kub.

FAM. APIDAE.

Sphecodes Latr.

ephippius L. Murut.
fuscipennis Germ. Borsh.
gibbus L. Helnd., Derb., Kub.
reticulatus Thms. Derb.

Prosopis F.

bipunctata F. Borsh.
communis Nyl. Helnd.
confusa Schenk. Kub.
dilatata Ill. Kasikp.
variegata F. Helnd., Kasikp.

Colletes Latr.

cunicularis L. Helnd.
Daviesanus Smith. Kub., U-der.
floralis Ev. Helnd.

Halictus Latr.

albipes F. Karb-jürd.
calceatus Scop. Kub., Derb., Lirk., U-der.
cariniventris Mor. Helnd., Eiljar.
caspicus Mor. Derb.
cephalicus Mor. Derb.
fulvipes Klug. Derb., Helnd.
leucopus Kby. Kub.
leucozonius Schrk. Lenk.
levis Kby. Kub.
maculatus Smith. Lenk., Kusari.
major Nyl. Kub.
meridionalis Mor. Kub.

mucoreus Smith. ? Kasikp.
pulvereus Mor. Sardab.
quadricinctus F. Murut., N. Rossk., Kub., Derb., Tfl., Eriw., Kasikp.
riparius Mor. Lirk.
sexcinctus F. Murut., Tfl., Kub.
Smeathmanellus Kby. Murut., Eiljar.,Kasikp.
tetrazonius Klg. Murut., U-der.
tumulorum L. Kub., Kasikp.
virescens Lep. Kasikp.
vulpinus Nyl. Kub.
xanthopus Kby. Lirk., Helnd., Helnk.
zonulus Smith. Kub.

Anthrena F.

aeneiventris Mor. Derb.
albicans Müll. Helnd.
albicrus Kby. Lirk.
albopunctata Rossi. Derb., Helnd.
bicolor F. Karb-jürd.
carbonaria L. Helnd., Derb.
chrysoscelis Kby. Kasikp.
cineraria L. Kasikp.
cingulata F. Kusari.
colletiformis Mor. Helnd.
convexiuscula Ill. Kasikp.
curiosa Mor. Derb.
curvungula Thms. Borsh.
elegans Gir. Eiljar.
ephippium Spin. Helnd., Kasikp.
fimbriata Brll. Kulp., Kasikp.
flavipes Pz. Helnd., Borsh., Lirk., Tbiz-S., Kasikp., Tfl.
Hattorfiana F. Kub.
humilis Imh. Derb., Helnd., Karb-jürd., Kusari., Murut., Lirk.
hypopolia Schm. Kulp.
hystrix Schm. Eiljar.
labiata Schenk. Kusari.
morio Brullé. Kub., Eriw., Derb., Tfl., Alexp., Kasikp.
nana Kby. Kasikp.
nigroaenea Kby. Kusari., Lirk.
niveata Friese. Kasikp.
oraniensis Lep. Kasikp.
ovina Klg. Helnd., Mang.
parvula Kby. Kub., Derb., Lenk., Lirk., Kasikp.
polita Smith. Borsh.
propinqua Schenk. Helnd.
pyrrhopygia Kriechb. Derb.
scita Ev. Helnd. Etschm., Kasikp.
Shawella Kby. Kursch.
simillima Smith. Kasikp.
taraxaci Gir. Lirk., Derb.
thoracica F. Helnd., Karb-jürd., Eriw., Kasikp.
tibialis Kby. Derb., Helnd., Karb-jürd.
transitoria Mor. Helnd.
Trimmerana Kby. Helnd.
truncatilabris Mor. Derb.
varians Kby. var. helvola L. Helnd.

Nomia Latr.

diversipes Latr. Karb-jürd.

Panurginus Nyl.

lactipennis Friese. Nog. St.
variegatus Mor. Kasikp.

Rhophites Spin.

quinquespinosus Spin. Kursch., Kasikp.

Halictoides Nyl.

inermis Nyl. Kasikp.

Camptopoeum Spin.

frontale F. Kasikp.

Panurgus Pz.

Banksianus Kby. Gudr.
calcaratus Scop. Kub., Kasikp.

Dasypoda Latr.

argentata Pz. Kub., Abst., Kasikp.
plumipes Pz. Helnd., Derb.
var. minor Mor. Kulp.

Melitta Schenk.

dimidiata Mor. Kasikp.
leporina Pz. Alexp.

Systropha Ill.

planidens Gir. Kub., Helnk., Eriw., Kasikp.

Ceratina Latr.

acuta. Kasikp.
callosa F. Borsh., Kasikp.
cyanea Kby. Borsh.

Xylocopa Latr.

Olivieri Lep. Eiljar.
valga Gerst. Eiljar., Kasikp.
violacea L. Tfl.

Eucera Scop.

alternans Brullé. Kasikp., Eiljar.
cinerea Lep. Helnd., Lirk., Eriw.
clypeata Er. Derb.
Dufourii Per. Kasikp.
graja Ev. Eriw.
hispana Lep. var. nigripes Klg. Kasikp.
interrupta Bär. Kusari.
longicornis L. Lenk., Helnd., Lirk., Derb.
malvae Rossi. Helnd., Kub.
nigrifacies Lep. Lirk.
nigrilabris Lep. Derb.
ruficollis Brullé. Derb.
ruficornis F. Kasikp.
similis Lep. Lirk.
tricincta Er. Derb.
velutina Mor. Derb.

Meliturga Latr.

clavicornis Latr. Kasikp.

Podalirius Latr.

acervorum Latr. Derb.,Lenk.,Helnd.,N.Rossk.
albigenus Lep. Tfl., Etschm.
Dufourii Lep. Azkur.
Erschowi Fedsch. Karb-jürd.
furcatus Pz. Kusari.
garrulus Rossi. Murut., U-der.
gracilipes Mor. Etschm.
modernus Mor. Karb-jürd.
orientalis Mor. Sch-d.
parietinus F. Borsh., Azkur.
quadrifasciatus Vill. Helnd.
retusus L. var. aestivalis Pz. Baku., Azkur., Sch-d.
robustus Klg. Azkur., Kasikp.
senescens Lep. Sch-d., Derb., Karb-jürd.
vulpinus Pz. Kub., Azkur., Sardab.

Melecta Latr.

armata Pz. Helnd.
luctuosa Scop. Helnd., Lenk., Karb-jürd.

Crocisa Jur.

scutellaris F. Derb.

Nomada Sc.

fucata Pz. Murut., Helnd.
furva Pz. Lirk., Helnd.
Lathburiana Kby. Helnd.
sexfasciata Pz., Lirk.
succincta Pz. Lenk., Lirk.

Eriades Spin.

campanularum Kby. Borsh.
clavicornis Mor. Eriw.
foveolatus Mor. Kasikp.
nigricornis Nyl. Kub., Borsh.
truncorum L. Kub.

Osmia Pz.

aurulenta Pz. Borsh.
caerulescens L. Helnd., Lirk., Derb., Lenk., Pseb.
claviventris Thms. Kub.
crenulata Mor. Eriw.
emarginata Lep. Eiljar.
fulviventris Pz. Derb.
Panzeri Mor. Helnd., Derb.
papaveris Latr. Kasikp.
rufa L. Helnd., Lirk., Lenk., Tfl.
rufohirta Latr. Derb.
signata Er. Helnd., Derb.
Solskyi Mor. Borsh., Helnd.

Lithurgus Latr.

chrysurus Fonsc. Kulp.
cornutus F. Helnd.

Megachile Latr.

argentata F. Kub., Helnd.
centuncularis L. Kusari.
derasa Gerst. Etschm.

diabolica Friese. Kasikp.
lagopoda L. Murut., U-der.
melanopyga Costa. Helnd.
muraria Retz. Borsh., Karb-jürd.
octosignata Nyl. Murut.
pyrenaica Lep. Sch-d.
rotundata F. Tfl.

Anthidium F.

cingulatum Latr. Kasikp., Helnd.
florentinum F. Karb-jürd.
var. caucasicum Rad. Tfl., Helnd.
manicatum L. Murut., Kub., Helnd.
oblongatum Latr. Borsh., Kasikp.
pubescens Mor. Kasikp.
punctatum Latr. Kasikp.
strigatum Pz. Helnd.

Stelis Pz.

aterrima Pz. Kub.
phaeoptera Kby. Kub., Murut.

Coelioxys D. T.

afra Lep. Helnd.
conoidea Ill. Murut.
mandibularis Nyl. Kub.
rufescens Lep. Kub.

Biastes Pz.

brevicornis Pz. Kasikp.

Bombus Latr.

agrorum F. Tars-tsch., N. Rossk., U-der., Arab. G., Murut., Lirk., Kusari.
var. nigriventris Mor. Lirk.
argillaceus Scop. Murut., Helnd.
caucasicus Rad. Kasb., Murut., Borsh.
Derhamellus Kby. Sch-d.
eriophorus Klg. Kub., Pjatgk.
fragrans Pall. Helkn.
haematurus Kriechb. Batum., N. Rossk., Murut., Lirk., Lenk., Kursch., Helnd.
hortorum L. U-der., Lirk.
laesus Mor. Murut., Sigu., Kasikp.
lapidarius L. var. incertus Mor. Helnk.
var. Sichelii Rad. Kub.
melanurus Lep. Kasikp.
mendax Gerst. Sch-d.
Mlokosiewitzii Radocz. Murut., Gudr., Sch-d.
montanus Lep. Kursch.
pomorum Pz. var. armeniacus Rad. Kub.
var. rufescens Ev. Sch-d.
pratorum L. var. perplexus Rad. Murut., Lirk.
silvarum L. var. daghestanicus Rad. Murut., Kusari.
soroeensis F. Murut., Sch-d., Arab
subterraneus L. Murut,. Sch-d., Helnk.
var. collinus Smith. Murut.
terrester L. Kusari., Kasikp., Helnd., Karb-jürd., N. Rossk., Murut.
var. lucorum L. Murut.
variabilis Schmkn. Lirk., Kub., Sch-d., Helnd.
vorticosus Gerst. var. niveatus Kriechb. Kasikp.
zonatus Smith. var. apicalis Mor. Eriw., Helnd.
var. calidus Ev. Kub., Kasikp., Helnk.

Psithyrus Lep.

barbutellus Kby. Kusari.
vestalis Foucr. Lirk.

Apis L.

mellifera L. Derb., Sch-d., Kusari., Helnd.

HYMENOPTERA TRANSCASPICA.

FAM. APIDAE.

Anthophora Latr.

quadrifasciatus Vill. Aschabad.
agama Rad. Keltetschinar.
atricilla Er. Keltetschinar.
liturata Lep. Keltetschinar.

Saropoda Latr.

bimaculata Latr. Merw.

Eucera Scop.

clypeata Er. Tachta-basar.

Tetralonia Spin.

metallescens Mor. Tscherwach.
Radoszkowskyi Mor. Aschabad.
albo-rufa Rad. Keschowrud.
spectabilis Mor. Tscherwach.

Xylocopa Latr.

valga Gerst. Tschuli.
hellenica Spin. Aschabad.

Ceratinia Latr.

egregia Gerst. Transkp.

Andrena F.

funebris Panz. Tschuli.
thoracica F. Tschuli.
Lepeletieri Luc. Chodsha-kala.
pilipes F. Tscherwach.
parvula Kirby. Tachta-basar.
aulica Mor. Tschuli.
virescens Mor. Geok-tepe.
extricata Smith. Tschuli.
fulvicrus Kirby. Keltetschinar.
aeneiventris Mor. Keltetschinar.

Halictus Latr.

quadricinctus F. Tschuli.
fulvipes Germ. Tschuli.
minor Mor. Aschabad.
scutellaris Mor. Tachta-basar.
albitarsis Mor. Geok-tepe.
pauxillus Schm. Tachta-basar.
nasica Mor. Aschabad.
rhynchites Mor. Adam-elan.
croceipes Mor. Geok-tepe.
sogdianus Mor. Akrabat-Kungruili.
aprilinus Mor. Tscherwach.
desertorum Mor. Tachta-basar.
fuscicollis Mor. Tscherwach.
mucoreus Er. Transkp.
pulvereus Mor. Transkp.
major Nyl. Transkp.

Nomia Latr.

diversipes Latr. Aschabad.
femoralis Pall. Keschowrud.

Nomioides Schenk.

variegata Ol. Geok-tepe.
pulverosa Handl. Afghanengrenze.

Megachile Latr.

sericans Fonsk. Tschuli.
derasa Gerst. Merw.
grisescens Mor. Merw.
argentata Fb. Aschabad.
lagopoda L. Transkp.
picicornis Mor. Transkp.

Osmia Latr.

Fedtschenkoi Mor. Aschabad.
melanogaster Spin. Tschuli.

Anthidium F.

florentinum Latr. Tschuli.
Fedtschenkoi Mor. Kopet-dagh.
oblongatum Latr. Tachta-basar.
diadema Latr. Tschuli.

Sphecodes Latr.

fuscipennis Germ. Transkp.
nigripennis Mor. Pul-i-chatum.
pectoralis Mor. Tachta-basar.

Prosopis F.

flavipes Mor. Aschabad.

Melecta Latr.

luctuosa Scop. Ruchora-bad.
Baeri Rad. Aschabad.

Nomada F.

fucata Pz. Tachta-basar.
mutabilis Mor. Tscherwach.
discicollis Mor. Tachta-basar.

Coelioxys Latr.

pulchella Mor. Aschabad.
transcaspica Rad. Merw.

FAM. SPHEGIDAE.

Sphex Latr.

regalis Smith. Kary-bend.
puncticollis Kohl. Krasnowodsk.
strigulosus Costa Tschuli.
subfuscatus Dahlb. Tschuli.
songaricus Eversm. Duschak.
viduatus Christ. Keschowrud.
albisectus Lep. Tschuli.
lividocinctus Costa. Keschowrud.
niveatus Duf. Kary-bend.
flavipennis F. Keltetschinar., Duschak., Krasnowodsk.
plumipes Rad. Tschuli.
maxillosus F. Aschabad.

Ammophila F.

ebenina Spin. Tscherwach.
hirsuta Scop. var. mervensis Rad. Pul-i-chatum.
Tydei Guill. Pul-i-chatum.
lutea Taschb. Aschabad.
Heydenii Dahlb. Tachta-basar.
campestris Jur. Tachta-basar.

Pelopoeus Latr.

Walteri Kohl. Tschuli.
pensilis Ill. Transkp.

Larra Latr.

anathena Rossi. Transkp.

Palarus Latr.

gracilis Kohl. Pul-i-chatum.

Tachysphex Kohl.

Moczaryi Kohl. Tschuli.
dignus Kohl. Nuchur.
pygidialis Kohl. Pul-i-chatum.
nitidus Spin. Tachta-basar.

Notogonia Costa.

pompiliformis Pz. Tachta-basar.

Cerceris Latr.

emarginata Pz. Tachta-basar.
conigera Dahlb. Aschabad.
tuberculata Rossi. Krasnowodsk.
ribyensis F. Transkp.

Astatus Latr.

minor Kohl. Chodsha-kala.

Gorytes Lep.

Walteri Handl. Sary-jasy.
punctulatus v. d. L. Tschuli.

Sphecius Dahlb.

antennatus Klg Tschuli.
Uljanini Rad. Tschuli.
percussor Handl. Tschuli.

Stizus Latr.

dispar Mor. Kary-bend., Dschurtschuli.
Raddei Handl. Tschuli.
Koenigii Mor. Keltetschinar.
ruficornis F. Keltetschinar.
histrio Mor. Tschuli.
tridentatus F. Tschuli.
crassicornis F. Keschfrud.

Bembex Latr.

bicolor Rad. Nuchur.

Crabro F.

Walteri Kohl. Aschabad.

FAM. POMPILIDAE.

Salius Latr.

errans Smith. Krasnowodsk.
discolor F. Turcmen-Steppe.
sarafschanicus Rad. Chodsha-kala.

Pompilus Schdt.

rufipes L. Tschuli.
albonotatus v. d. L. Kary-bend.
viaticus L. Neu-Merw., Aschabad.
Kisilkumii Rad. Tschuli.
nomada Kohl. Tachta-basar.

FAM. SCOLIADAE.

Scolia F.

haemorrhoidalis F. Tschuli.
quadripunctata F. Aschabad.
erythrocephala F. Aschabad.

Elis F.

angulata Mor. Aschabad.
sexmaculata F. Transkp.

Tiphia F.

arenicola Kohl. Sary-jasy.

Meria Ill.

tartara Sauss. Merw.
nocturna Mor. Aschabad.
Timurella Sauss. Transkp.
tripunctata Rossi. Transkp.

FAM. MUTILLIDAE.

Mutilla Latr.

Komarowii Rad. Murgab.
continua F. Merw.
Fedtschenkoi Rad. Tachta-basar.
ornata Klg. Aschabad.
interrupta Klg. Tachta-basar.
pedunculata Klg. Artschman.

FAM. FORMICIDAE.

Camponotus Mayr.

sylvaticus Ol. var. turcestanus Andr. Beumbasch.
compressus F. Perewalnaja.

Tetramorium Mayr.

caespitum L. Aschabad.

Pheidole.

pallidula Nyl. Murgab.

Aphaenogaster.

barbara L. Murgab.

Myrmecocystus.

viaticus F. Krasnowodsk.
altisquamis André. Transkp.

FAM. VESPIDAE.

Vespa L.

crabro L. var. orientalis L. Aschabad.
germanica L. Aschabad.

Polistes Latr.

gallica L. Tschuli.

Eumenes Latr.

dimidiatipennis Sauss. Tschuli.
Baeri Rad. Aschabad.
tripunctatus Christ. Aschabad.
mediterranea Krchb. Aschabad.
pomiformis Rossi. Transkp.
coarctatus L. Transkp.

Leionotus Sauss.

tegularis Mor. Keschowrud.

FAM. CHRYSIDIDAE.

Stilbum Spin.

nobile Sulz. Murgab.

Chrysis L.

viridula L. Chodsha-kala.

Holopyga Dahlb.

punctatissima Dahlb. Mor-kala.

FAM. EVANIIDAE.

Evania Latr.

dimidiata F. Aschabad.

FAM. TENTHREDINIDAE.

Sirex L.

Sah Mocs. Transkp.

DIPTERA CAUCASICA.

FAM. BIBIONIDAE.

Bibio Geoffr.

pomonae F. Tan.
marci L. Mang.
hortulanus L. Baku.

FAM. PSYCHODIDAE.

Psychoda Latr.

albipennis Ztt. Tfl.

FAM. STRATIOMYDAE.

Nemotelus Geoffr.

argentifera Lw. Kas-knt.

Lasiopa Brullé.

villosa F. Achty.

Clitellaria Mg.

Dahlii Mg. Kasikp.

Oxycera Mg.

amoena Lw. Mang., Kasikp.

Stratiomys Geoffr.

chamaeleon L. Kasikp.
concinna Mg. Tan.
erythrocera Egg. Kasikp.
pyrrhocera Lw. Kasikp.

Actina Mg.

nitens Latr. Tan.

FAM. TABANIDAE.

Tabanus L.

tricolor Zllr. Mang., Eiljar., Kasikp.
paradoxus Lw. Kasikp.
quadrinotatus Mg. Tan.
bifarius Lw. Kasikp.
fulvus Mg. Kasikp.
graecus F. Zch-Zch.
unifasciatus Lw. Tan.
autumnalis L. Derb.
decorus Lw. Kasikp.
apricus Mg. Zch-Zch., Lom-mta.

FAM. NEMESTRINIDAE.

Chrysops Mg.

caecutiens L. Derb.

Fallenia Mg.

fasciata F. Nog. St.

FAM. BOMBYLIDAE.

Anthrax Scop.

Paniscus Rossi. Mang.
flava Mg. N. Rossk., U-der.
melanurus Lw. Kasikp.
morio L. Mang., Tan.
velutina Mg. Tan.

Argyromoeba Schin.

sinuata Fll. Mang., Borsh.

Mulio Latr.

obscurus F. Kasikp.
melaleucus Lw. Kasikp., Such.-Ft.

Lomatia Mg.

lateralis Mg. Tan.

Bombylius L.

ater Sc. Mang., Borsh., Tan.
pictus Pz. Mang.
medius L. Mang.
fimbriatus Mg. Kasikp.
torquatus Lw. Anit.
undatus Mik. Mang.
fugax W. Tan.
pumilus Mg. Tan.
minor L. Tan.

Ploas Latr.

decipiens Lw. Mang.

FAM. THEREVIDAE.

Thereva Latr.

lugens Lw. Tan.
marginula Mg. Kursch., Tan.

FAM. ASILIDAE.

Leptogaster Mg.

cylindricus Deg. Tan.

Dioctria Mg.

atricapilla Mg. Tan.

Stenopogon Lw.

sabaudus F. Kasikp., Kas-knt.
elongatus Mg. Kub., Derb.

Andrenosoma Rond.

atra L. Mang., Tan., Lom-mta.

Asilus L.

forcipula Zllr. Tan.
rusticus Mg. Lom-mta.
crabroniformis L. Mang.

FAM. LEPTIDAE.

Leptis F.

tringaria L. Tan.

Chrysopila Mcq.

aurea Mg. Tan.
chlorophthalma Lw. Tan.
erythrophthalma Lw. Tan.

FAM. DOLICHOPIDAE.

Gymnopterus Lw.

regalis Mg. Tan.

Medeterus Fisch.

obesus Kaw. Tan.

FAM. MUSCIDAE.

Scatophaga Mg.

stercoraria L. Mang.

Limnia R.-Desv.

cincta F. Tan.

Trypeta Mg.

spec. ? Mang.

Urophora R.-Desv.

spec. ? Kauk.

Myodina R.-Desv.

vibrans L. Tan.

Platystoma Mg.

umbrarum F. Derb., U-der.
suavis Lw. Derb.

Dorycera Mg.

clavipennis Röd. Tan.

Anthomyia Mg.

pluvialis L. Tan.

Hylemyia R.-Desv.

spec. ? Tan.
criniventris Ztt. Kasikp.

Spilogaster Mcq.

spec. ? Kasikp.

Aricia R.-Desv.

variabilis Fll. Zch-Zch.
signata Mg. Kasikp.
erratica Fll. Kasikp., Tan.
basalis Ztt. Zch-Zch., Lom-mta.
pallida F. Tan.
spec. ? Tan.

Lucilia R.-Desv.

cornicina Fall. Kasikp., Lom-mta.

Musca L.

domestica L. Kasikp.

Pollenia R.-Desv.

vespillo Mg. Tan.

Calliphora R.-Desv.

vomitoria L. Zch-Zch., Arab. G., Tan.

erythrocephala Mg. Arab. G., Tan., Lom-mta., Zch-Zch., Derb.

Mesembrina Mg.

meridiana L. Zch-Zch., Perli-d., Derb.
mystacea L. Borsh., Lom-mta.

Sarcophaga Mg.

carnaria L. Tan.
haemorrhoidalis Mg. Tan.
spec. ? Tan.

Systomocera Schin.

cristata Rd. Zch-Zch.

Dexia Mg.

pellucens Egg. N. Rossk.

Tachina Meig.

larvarum L. Derb.
spectabilis Mg. Tan.

Exorista Mg.

cheloniae Rond. Tan.

Nemoraea R.-Desv.

spec. ? Tan.

Zophomyia Mcq.

temula Sc. Tan.

Echinomyia Dumér.

ferox Mg. Arab. G., Zch Zch., Tan.
tesselata F. Kasikp.
grossa L. Tan.
magnicornis Ztt. Kasikp., Lom-mta., Zch-Zch.
spec. ? Tan.

Phasia Latr.

crassipennis F. U-der.

FAM. SYRPHIDAE.

Syrphus F.

pyraster L. Arab. G.
ribesii L. Arab. G.

Melanostoma Schin.

mellina L. Tan.

Cheilosia Mg.

oestracea L. Zch-Zch., Kursch.
mutabilis Fll. Tan.
canicularis L. Lom-mta.

Volucella Geoffr.

bombylans L. var. plumata Deg. Tan., Urusch.
var. caucasica Portsch.
zonaria Poda. Derb., N. Rossk.

Eristalis Latr.

tenax. L. Tan.
arbustorum L. Kursch., Tan.

Helophilus Mg.

floreus L. Tan.
nigrotarsatus Schin. Tan.
trivittatus F. Arab. G.

Merodon Mg.

aberrans Egg. Lom-mta.
aeneus Mg. Dagt.

FAM. CONOPIDAE.

Myopa F.

ursula Lw. ? Derb.

Sicus Scop.

ferrugineus L. Tan.

Conops L.

vesicularis L. Tan.

ORTHOPTERA CAUCASICA.

FAM. ODONATA.

Libellula L.

depressa L. Borsh., Dshelal-ogly.
brunnea Fonsc. Kasikp.
erythraea Brullé. Aresch., Lom-mta.
pedemontana Allio. Kas-knt.
meridionalis Sélys. Tfl., Aresch.
striolata Charp. Lenk.
vulgata L. Kasikp.

Gomphus Leach.

forcipatus L. Aresch., Tfl.

Anax Leach.

parthenope Sélys. Dshewanschir.

Aeschna F.

mixta Latr. Tfl., Borsh., Dshewanschir.
grandis L. Lenk.

Calopteryx Leach.

virgo L. Aresch.
syriaca. Lenk.

Lestes Leach.

sponsa Hansem. Kauk.
fusca Linden. Aresch.

Platycnemis Charp.

pennipes Pall. Lenk.

Agrion F.

pumilio Charp. Lenk.
cyathigerum Charp. Aresch., Borsh., Lom-mta.

ORTHOPTERA TRANSCASPICA.

FORFICULODEA.

Labidura Leach.

riparia Pall. Aschabad., Krasnowodsk.
var. segmento anali integro. Aschabad.

Anechura Scudd.

bipunctata F. var. biguttata Kitt. Turcm.-Steppe., Keleta.

BLATTODEA.

Periplaneta Burm.

tartara Sauss. Aschabad.

Ischnoptera.

spec. ? Aschabad.

Heterogamia Burm.

pellucida Rdtb. Aschabad.

MANTODEA.

Iris Sauss.

polystictica F. d. W. Aschabad.

Fischeria Sauss.

caucasica Sauss. Aschabad.

Bolivaria Stål.

brachyptera Pall. Aschabad.

Oxythespis.

Turcomaniae Sauss. Murgab., Beum-basch.

Empusa Ill.

pennicornis Pall. Krasnowodsk.

Ameles Burm.

decolor Charp. Kungruily.

Hierodula Burm.

tenuidentata Sauss. Aschabad.

Mantis L.

religiosa L. Aschabad.

PHASMODEA.

Gratidia.

bituberculata Rdtb. Aschabad.

ACRIDIODEA.

Tryxalis Fab.

nasuta L. Aschabad.
unguiculata Ramb. Aschabad.

Ochrilidia Stål.

tibialis Fieb. Aschabad.

Duronia.

fracta Fieb. Merw., Sary-jasy., Aschabad.

Stenobothrus Fisch.

bicolor Charp. Tschuli.
simplex Er. Pul-i-chatum.

Stauronotus Fisch.

tartarus Sauss. Buschwermak., Aschabad.

Epacromia Fisch.

thalassina F. Aschabad.

Pyrgodera F. d. W.

cristata F. d. W. Aschabad., Murgab.

Pachytylus Fieb.

migratorius L. Aschabad.

Oedaleus.

Mlokosiewicii Bol. Aschabad.

Scintharista.

Wagneri Er. Duschak., Aschabad.

Oedipoda Latr.

gratiosa Serv. Buschwermak., Aschabad.

Acrotylus Fieb.

insubricus Scop. Aschabad., Merw.

Sphingonotus Fieb.

callosus Fieb. Aschabad.
Satrapes Sauss. Adam-ilen., Kary-bend.
Savignyi Sauss. Karybend.
coerulans L. Aschabad.

Trinchus.

Schrenkii F. d. W. var. minor. Karybend.

Eremobia Serv.

fuscipennis Rdtb. Transkp.

Pyrgomorpha Serv.

grylloides Latr. Aschabad., Kary-bend., Kungruily., Murgab., Tachta-basar., Dusuolum.

Tettix Charp.

serripes Rdtb. Transkp.

Acridium Geoffr.

aegyptium L. Murgab., Tachta-basar., Duschak.

Derocorystes.

curvipes Rdtb. Aschabad., Krasnowodsk.
roseipennis Rdtb. Karybend., Krasnowodsk.

Caloptenus Burm.

italicus L. Duschak., Aschabad.

Euprepocnemis Fieb.

plorans Charp. Aschabad.
litoralis Ramb. Aschabad.
pterosticha F. d. W. Aschabad.
adspersa Rdtb. Aschabad.

Tropidauchen.

cultricolle Sauss. Ak-dagh 8000'., Chodshakala.

Opomala Serv.

cylindrica Marsh. Tedshen.

LOCUSTODEA.

Platycleis Fieb.

affinis Fieb. Aschabad.
intermedia Serv. Aschabad., Tschuli.

Decticus Serv.

albifrons F. Aschabad.

Glyphonotus Rdtb.

thoracicus Fisch. Transkp.

Locusta Deg.

caudata Charp. Buschwermak., Aschabad.

GRYLLODEA.

Liogrillus.

capensis F. Aschabad.

Gryllus L.

desertus Pall. Aschabad., Merw., Dusu-olum.
domesticus L. Aschabad.
burdigalensis Latr. Aschabad., Murgab., Adam-ilen.

Nemobius Serv.

tartarus Sauss? Aschabad., Karybend.

Gryllodes Sauss.

spec. ? Dusu-olum.

Gryllotalpa Latr.

unispinosa Sauss. Amu-darja.

CORRODENTIA.

Holotermes Hag.

spec. ? Transkp.

HEMIPTERA CAUCASICA.

Кавказская полужесткокрылая фауна имѣетъ ясно выраженный европейскій характеръ, что явствуетъ изъ прилагаемой описи. Большая часть здѣшнихъ полужесткокрылыхъ распространена не только во всей Европѣ, но и вообще во всемъ палеарктическомъ раіонѣ.

Но къ этимъ общераспространеннымъ видамъ присоединяются еще элементы, придающіе полужесткокрылой фаунѣ Кавказа особенный интересъ.

Къ этимъ элементамъ относятся прежде всего представители формъ области Средиземнаго моря, именно главнымъ образомъ виды, встрѣчающіеся также въ восточномъ раіонѣ этихъ странъ, въ Малой Азіи, на Балканскомъ полуостровѣ и отчасти въ южной Россіи. Эти виды слѣдующіе: Eurygaster integriceps Put., Tarisa subspinosa Germ., Mustha spinosula Laf., Apodiphus Amygdali Germ., Lygaeus Tristrami D. S., Artheneis alutacea Fieb., Cymophyes ochroleuca Fieb., Peritrechus ambiguus Horv., Galeatus Komaroffii Jak., Pasira basiptera Stål, Reduvius testaceus H. Sch., Harpactor Kolenatii Reut., Nagusta Goedelii Kol., Plagiognathus pictus Fieb., Auchenocrepis Reuteri Jak., Corixa Rogenhoferi Fieb., Cicadatra querula Pall. и hyalina Fabr., Tettigometra hispidula Fieb [1]). Относительно распространенія видовъ полужесткокрылыхъ, западная часть Закавказья весьма сходна съ областью Средиземнаго моря, но къ востоку отъ сурамскаго перевала эта фауна нѣсколько видоизмѣняется благодаря появленію видовъ, свойственныхъ южно-русскимъ и закаспійскимъ степямъ. Между этими послѣдними видами достойны вниманія: Podops annulicornis Jak., Cydnus ovatulus Jak., Aelia melanota Fieb., Aphanus Beckeri Frey, Scolopostethus Lethierryi Jak., Monanthia pilosa Humm., Centrosceliocoris desertus Beck. (встрѣчается также въ Испаніи), Oncocephalus plumicornis Germ. и brachymerus Reut., Piezostethus ciliatus Jak., Anthocoris pilosus Jak., Maurodactylus nigricornis Reut., Cixius desertorum Beck., Acocephalus elongatus Leth., Chlorita bipunctata Osch. и Psylla Glycyrrhizae Beck.

Наибольшій интересъ заслуживаютъ однако виды, найденные лишь въ предѣлахъ изслѣдуемаго нами раіона и поэтому особенно характерные для его фауны. Въ настоящее время Кавказскій музей имѣетъ слѣдующіе спеціально Кавказскіе виды: Cydnus Komaroffii Jak., Sehirus robustus Horv., Agatharchus Herrichii Kol., Artheneis hircanica Kol., Aco-

[1]) Здѣсь поименованы лишь виды, находящіеся въ коллекціяхъ Кавказскаго музея.

lypta uniseriata Put., Eurycera brevicornis Jak., Monanthia rotundicollis Jak. и dilatata Jak., Aradus diversicornis Horv. и caucasicus Kol., Harpactor rubrogularis Horv., Calocoris Costae Reut., Brachycoleus lineellus Jak., Rhopalotomus cinctus Kol. и Issus ovifrons Put.

Безъ сомнѣнія значительная часть этихъ видовъ встрѣчается также въ сосѣднихъ странахъ, гдѣ они и будутъ найдены рано или поздно. Уже теперь извѣстны нѣкоторые виды, первоначально открытіе на Кавказѣ, но оказавшіеся затѣмъ и въ другихъ мѣстностяхъ. Напримѣръ Cnephosa flavomarginata Jak. и Camptopus Tragacanthae Kol. обитаютъ также сѣверную Персію, Rombocoris regularis H.-Sch. и Callistodema fasciatum Kol.—Малую Азію. Rhyparochromus colon Put.—Грецію.

Вообще область распространенія полужесткокрылыхъ очень велика. Поэтому не слѣдуетъ удивляться тому, что нѣкоторые кавказскіе виды встрѣчаются изолировано въ болѣе отдаленныхъ странахъ. Такимъ образомъ Odontoplatys suturalis Jak. найденъ еще въ восточной Сибири, Trochiscocoris rotundatus Horv., Monanthia ciliaris Put. и Hebrus montanus Kol.—въ Венгріи, Schirus congener Jak.—въ южной Франціи, Tibicen quadrisignatus Hag.—тамъ же и въ Испаніи. Виды, общіе Кавказу и Сиріи, слѣдующіе: Agatharchus linea Klug, Holotrichius apterus Jak. и Cicadatra lineola Fieb.

Замѣчательно присутствіе здѣсь египетскаго Pachynomus picipes Klug *), найденнаго въ количествѣ одного экземпляра въ Арешскомъ уѣздѣ.

Свѣдѣнія о полужесткокрылой фаунѣ Кавказа разсѣяны въ видѣ отдѣльныхъ указаній по многимъ спеціальнымъ книгамъ и періодическимъ изданіямъ. Вотъ перечень сочиненій, въ коихъ изслѣдуется именно фауна этой области:

Kolenati, Friedrich A., Meletemata Entomologica. II, IV, VI, VII 1845—57.

Flor, Gust., Rhynchoten aus dem Caucasus und von der Grenze Persiens (Bulletin de la Société Imp. des Naturalistes de Moscou. 1861. I. p. 619—623).

Horváth, G., Beitrag zur Hemipteren-Fauna Transkaukasiens. (Dr. O. Schneider, Naturwissenschaftliche Beiträge zur Kenntniss der Kaukasusländer. Dresden. 1878. p. 72—86).

Horváth, G., Hemipterologisches aus Transkaukasien. (Sitzungsberichte der Naturwissenschaftlichen Gesellschaft Isis zu Dresden 1879).

Яковлевъ, В. Е., Полужесткокрылыя (Hemiptera heteroptera) Кавказскаго края. (Труды Русск. Энтомолог. Общества. XII. 1880. p. 3—176 и XIII. 1882. p. 82—140).

Horváth, G., Die Hemipteren des Talysch-Gebietes (Dr. G. Radde, Die Fauna und Flora des südwestlichen Caspi-Gebietes. Leipzig. 1886. p. 246—254).

Horváth, G., Hémiptères recueillis dans l'Arménie russe avec la description d'espèces et variétés nouvelles. (Revue d'Entomologie. X. 1891. p. 68—81).

Horváth, G., Hémiptères recueillis dans la Russie méridionale et en Transcaucasie (Revue d'Entomologie. XIII. 1894. p. 169—189).

Д-ръ Г. Горватъ.

---

*) и африканскаго Pirates quadrimaculatus Serv. К.

Die Hemipterenfauna der Kaukasusländer hat, wie es auch aus dem nachfolgenden Verzeichniss ersichtlich ist, einen entschieden europäischen Charakter. Die Hauptmasse der hiesigen Hemipteren ist nicht nur über Europa, sondern über die ganze paläarktische Region verbreitet.

Zu diesen allgemein verbreiteten Arten gesellen sich aber noch andere Elemente, welche der kaukasischen Hemipterenfauna ein besonderes Interesse verleihen.

Solche Elemente sind in erster Reihe die Repräsentaten der Mittelmeerfauna und zwar besonders solche Arten, welche auch im östlichen Mittelmeergebiet, in Kleinasien und auf der Balkan-Halbinsel einheimisch sind und zum grossen Theil auch in Süd-Russland vorkommen. Solche Arten sind: Eurygaster integriceps Put., Tarisa subspinosa Germ., Mustha spinosula Lef., Apodiphus Amygdali Germ., Ligaeus Tristrami D.-S., Artheneis alutacea Fieb., Cymophyes ochroleuca Fieb., Peritrechus ambiguus Horv., Galeatus Komaroffii Jak., Pasira basiptera Stål., Reduvius testaceus H-Sch., Harpactor Kolenatii Reut., Nagusta Goedelii Kol., Plagiognathus pictus Fieb., Anchenocrepis Reuteri Jak., Corixa Rogenhoferi Fieb., Cicadatra querula Pall. und hyalina Fabr., Tettigometra hispidula Fieb. [1]).

Der westliche Theil Transkaukasiens hat in hemipterologischer Beziehung ein fast ausschliesslich mediterranes Gepräge. Oestlich vom Suram-Gebirge ändert sich jedoch dieses faunistische Bild und wird durch das Auftreten von solchen Arten, welche den südrussischen und transkaspischen Steppengebieten eigen sind, einigermassen modificirt. Von diesen letzteren Arten sind erwähnenswerth: Podops annulicornis Jak., Cydnus ovatulus Jak., Aelia melanota Fieb., Aphanus Beckeri Frey, Scolopostethus Lethierryi Jak., Monanthia pilosa Humm., Centrosceliocoris desertus Beck. (auch in Spanien), Oncocephalus plumicornis Germ. und brachymerus Reut., Piezostethus ciliatus Jak., Anthocoris pilosus Jak., Maurodactylus nigricornis Reut., Cixius desertorum Beck., Acocephalus elongatus Leth., Chlorita bipunctata Osch. und Psylla Glycyrrhizae Beck.

Das grösste Interesse bieten jedoch unzweifelhaft jene Arten, welche ausserhalb unseres Gebietes noch nirgend gefunden wurden und daher für die hiesige Fauna besonders charakteristisch sind. Von diesen exclusiv kaukasischen Spezialitäten besitzt das Tifliser Museum gegenwärtig folgende Arten: Cydnus Comaroffii [2]) Jak., Schirus robustus Horv., Agatharchus Herrichii Kol., Artheneis hircanica Kol., Acalypta uniseriata Put., Eurycera brevicornis Jak., Monanthia rotundicollis Jak. und dilatata Jak. Aradus diversicornis Horv. und caucasicus Kol., Harpactor rubrogularis Horv., Calocoris Costae Reut., Brachycoleus lineellus Jak, Rhopalotomus cinctus Kol. und Issus ovifrons Put.

Es unterliegt wohl keinem Zweifel, dass ein grosser Theil dieser Arten auch in den Nachbarländern einheimisch ist und dort früher oder später ebenfalls aufgefunden werden wird. Es sind ja schon ohnehin mehrere Arten bekannt, welche ursprünglich aus dem Kaukasus beschrieben, später aber auch anderwärts entdeckt wurden. So leben z. B. Cnephosa flavomarginata Jak. und Camptopus Tragacanthae Kol. auch im nördlichen Persien, Rhombocoris regularis H-Sch. und Callistodema fasciatum Kol. auch in Klein-Asien, Rhyparochromus colon Put. in Griechenland.

Die Hemipteren haben überhaupt sehr grosse Verbreitungsbezirke. Es ist daher nicht zu verwundern, dass manche kaukasische Arten ganz isolirt auch in entfernteren Ländern vorkommen. So wurden Odontoplatys suturalis Jak. ausserdem in Ost-Sibirien,—Trochiscocoris rotundatus Horv., Monanthia ciliaris Put. und Hebrus montanus Kol. in Ungarn,—

[1]) Es sind hier und weiter unten bloss die im kaukasischen Museum vorhandenen Arten angeführt.
[2]) Comaroffi=Komaroffii=richtiger: Komarowi.

Sehirus congener Jak. in Süd-Frankreich,—Tibicen quadrisignatus Hag. in Süd-Frankreich und Spanien gefunden. Mit Syrien gemeinsam sind: Agatharchus linea Klug., Holotrichius apterus Jak. und Cicadatra lineola Fieb.

Bemerkenswerth ist das hierortige Vorkommen des ägyptischen Pachynomus picipes Klug. [1]), von dem ein Stück im Kreise Aresch erbeutet wurde.

Ueber die Hemipterenfauna der Kaukasusländer findet man in vielen Spezialwerken und Fachzeitschriften einzelne zerstreute Angaben. Speziell mit der Fauna dieses Gebietes befassen sich folgende Arbeiten:

Kolenati, Friedrich A., Meletemata Entomologica. II, IV, VI, VII. 1845—57.

Flor, Gust., Rhynchoten aus dem Caucasus und von der Grenze Persiens. (Bulletin de la Société Imp. des Naturalistes de Moscou. 1861. I. pag. 619—623).

Horváth, G., Beitrag zur Hemipteren-Fauna Transkaukasiens. (Dr. O. Schneider, Naturwissenschaftliche Beiträge zur Kenntniss der Kaukasusländer. Dresden, 1878. pag. 72—86).

Horváth, G., Hemipterologisches aus Transkaukasien. (Sitzungsberichte der Naturwissenschaftlichen Gesellschaft Isis zu Dresden. 1879).

Яковлевъ, В. Е., Полужесткокрылыя (Hemiptera heteroptera) Кавказскаго края. (Труды Русск. Энтомолог. Общества. XII. 1880. pag. 3—176. und XIII. 1882. pag. 85—140).

Horváth, G., Die Hemipteren des Talysch-Gebietes. (Dr. G. Radde, Die Fauna und Flora des südwestlichen Caspi-Gebietes. Leipzig, 1886. pag. 216—254).

Horváth, G., Hemiptères recueillis dans l'Armenie russe avec la description d'espèces et variétés nouvelles (Revue d'Entomologie. X. 1891. pag. 68—81).

Horváth, G., Hémiptères recueillis dans la Russie méridionale et en Transcaucasie (Revue d'Entomologie. XIII. 1894. pag. 169—189).

Dr. G. Horváth.

FAM. PENTATOMIDAE.

Coptosoma Lap.

globus F. Derb., Gagry., N. Rossk.

Arctocoris H. S.

lanatus Pall. Derb.

Odontoscelis Lap.

fuliginosa L. Derb., Kasikp., U-der.
dorsalis F. Derb.

Odontotarsus Lap.

grammicus L. Derb., Kasikp., N. Rossk.

Psacasta Germ.

conspersa Fieb. Derb.

Eurygaster Lap.

maura L. Kub., Tan., Michfld., Derb., Kasikp.
integriceps Put. Aresch.
dilaticollis Dohrn. Derb.

Tarisa Am.

virescens H. S. Derb.
subspinosa Germ. Derb., Kulp., Aresch.

Trigonosoma Lap.

rusticum F. N. Rossk.

Ancyrosoma Am.

albolineatum F. Lenk., Anit., Derb., Aresch.

Tholagmus Stål.

flavolineatus F. Derb.

[1]) Und des afrikanischen Pirates quadrimaculatus Serv.

Graphosoma Lap.

semipunctatum F. Derb., Eiljar., Aresch.
lineatum L. Tan., Tm.-Ch.-Sch., U-der. Derb., Anit., Mang.

Podops Lap.

annulicornis Jak. Derb.

Cydnus F.

ornatulus Jak. Derb.
Comaroffii Jak. Derb.
nigrita F. Mesk. G., Georgk.

Macroscytus Fieb.

brunneus F. Aresch.

Geotomus Muls.

punctulatus Costa. Derb.
elongatus H. S. Derb.

Brachypelta Am.

aterrima Foerst. Derb., Sardab.

Sehirus Am.

robustus Horv. Eiljar.
morio L. Tfl.
ovatus H. S. Derb.
luctuosus Muls. Derb., Tan.
sexmaculatus Rbr. Derb., Mang.
bicolor L. Mang., Polk., Kub., Tan.
dubius Scop. Derb.
var. melanopterus H. S. Kasikp., Polk., Erz.-Bgl.
congener Jak. Derb.

Gnathoconus Fieb.

albomarginatus Goez. Kauk.

Ochetostethus Fieb.

nanus H. S. Derb., Kasikp., Tfl., Aresch.

Sciocoris Fall.

macrocephalus Fieb. Kasikp., Derb.
microphthalmus Flor. Kauk.
sulcatus Fieb. Derb.
terreus Schrk. Derb.

Dyroderes Spin.

marginatus F. Derb.

Mustha Am.

spinulosa Lef. Derb.

Apodiphus Spin.

amygdali Germ. Nachtw.

Aelia F.

acuminata L. Derb., Kasikp., Aresch.
var. Burmeisteri Küst. Kauk.
melanota Fieb. Aresch.
rostrata Boh. Abst.

Neottiglossa Curt.

inflexa Wolff var. lineolata M. R. Mang.
leporina H. S. Kasikp., Tan.

Stagonomus Gorsk.

bipunctatus F. Derb., N. Rossk., Tan.

Eusarcoris Hahn.

inconspicuus H. S. Derb., Ersi., Aresch.

Staria Dohrn.

lunata Hahn. Derb., N. Rossk.

Cnephosa Jak.

flavomarginata Jak. Kasikp.

Peribalus Muls.

vernalis Wolff. Derb., Kasikp., Tan.

Carpocoris Kol.

fuscispinus Boh. Kasikp., Derb., Aresch.
nigricornis F. Anit., Azkur., Artwin., N. Rossk.
lynx F. Derb., Kulp., Kasikp.
varius F. var. lunula F. Derb., Achty., N. Rossk.

Dolycoris M. R.

baccarum L. Derb., Kasikp., Tan.

Agatharchus Stål.

linea Klug. Kasikp.
Herrichii Kol. Tfl.

Rhombocoris Mayr.

regularis H. S. Achty., Kasikp.

Palomena M. B.

viridissima Pod. U-der., Elbr., Derb., Lenk., Mang.
prasina L. Lenk., Tan.

Pentatoma Ol.

pinicola M. B. Mang.

Brachynema Muls.

virens Kl. Derb.

Nezara Am.

viridula L. U-der.

Piezodorus Fieb.

incarnatus Germ. Derb.

Rhaphigaster Lap.

grisea F. Derb., Mang.

Tropicoris Hahn.

rufipes L. Zch-Zch.

Eurydema Lap.

ornatum L. Tfl.
var. pectorale Fieb. Kauk.
var. dissimile Fieb. Kauk.
festivum L.
var. pictum H. S. Derb., Mang., Tbtn.
var. chloroticum Horv. Kasikp.
var. maracandicum Osch. Kauk.
decoratum H. S. Anit., Mang., Mug., Polk., Tfl., U-der.
dominulus Scop. Derb.
oleraceum L. Derb., Mang., Kub.
var. annulatum Fall. Kasikp., Dagt.

Trochiscocoris Horv.

rotundatus Horv. Tan.

Arma Hahn.

custos F. Derb.

Podisus H. S.

luridus F. Tan.

Zicrona Am.

coerulea L. Derb., Elbr.

Acanthosoma Curt.

haemorrhoidale L. Derb., Mang., Tan.

Elasmostethus Fieb.

interstinctus L. Tan.

FAM. COREIDAE.

Phyllomorpha Lap.

laciniata Vill. Tfl.

Centrocoris Kol.

spiniger F. Derb., Tfl., Anit., U-der., Aresch.

Enoplops Am.

scapha F. Derb. Mang., Tan.

Syromastes Latr.

marginatus L. Elbr., Tan., Derb., Mang., Kasikp.
var. fundator H. S. Anit.

Verlusia Spin.

rhombea L. Kas-knt., Derb., Mang., Tan.

Gonocerus Latr.

juniperi H. S. Ausch.
venator F. Derb., Aresch.

Pseudophloeus Brm.

Waltlii H. S. Kauk.

Bathysolen Fieb.

nubilus Fall. Kauk.

Ceraleptus Costa.

squalidus Costa. Derb
gracilicornis H. S. Derb.

Coreus F.

hirticornis F. Derb., Mang., Aresch., Tan.

Camptopus A. S.

lateralis Ger. Polk., Artwin., Aresch., Abst, Derb., Mang., Kub.
tragacanthae Kol. Tfl.

Stenocephalus Latr.

agilis Scop. Derb , Kasikp., Aresch.
neglectus H. S. Abst.

Therapha Am.

hyoscyami L. Borsh., Kulp., Aresch., Tan., Derb., Martk.

Corizus Fall.

crassicornis L. Such., Derb., Abst.
var. abutilon Rossi. Anit., Polk., Tfl., Aresch.
maculatus Fieb. Derb.
capitatus Fab. Abst., Tan.
parumpunctatus Schill. Abst.
tigrinus Schill. Kasikp., Tfl., Abst.

Maccevethus Dall.

errans F. Derb., Polk., Tfl.

Agraphopus Stål.

Lethierryi Stål. Madsh.

Chorosoma Curt.

Schillingi Schml. Derb.

FAM. BERYTIDAE.

Neïdes Latr.

tipularius L. Kauk.

FAM. LYGAEIDAE.

Lygaeus F.

leucopterus Goeze. Derb.
equestris L. Kasikp., Polk., Derb., Lenk., Anit., Kub., Tan., Aresch., Lom-mta.
saxatilis Scop. Derb., Eiljar., Kasikp., N. Rossk., U-der.
apuans Rossi. Derb., Kasikp., Polk.
Tristrami Dgl. Derb.
punctatoguttatus F. Derb., Mug.

Lygaeosoma Spin.

reticulatum H. S. Derb.

Arocatus Spin.

melanocephalus F. Derb.
Roeselii Schum. Derb.

Nysius Dall.

graminicola Kol. Derb.
senecionis Schill. Mesk. G., Derb.
punctipennis H. S. Derb.

Cymus Hahn.

melanocephalus Fieb. Derb.
claviculus Fall. Derb.

Ischnorhynchus Fieb.

resedae Pz. Tan.

Ischnodema Fieb.

sabuleti Fall. Derb.

Henestaris Spin.

laticeps Curt. Derb.

Geocoris Fall.

erythrocephalus Lap. Derb., Tfl., Polk , Aresch.
siculus Fieb. var. arenarius Jak. Kas-knt.
albipennis F. Derb.
lineola Ramb. Kulp.

Artheneis Spin.

hircanica Kol. Derb.
alutacea Fieb. Derb.

Holcocranum Fieb.

saturejae Kol. Derb.

Chilacis Fieb.

typhae Perr. Derb.

Heterogaster Schill.

rufescens H. S. Mang.
affinis H. S. Abst.
var. rubricata Put. Tan., Aresch.
urticae F. Abst.

Cymophyes Fieb.

ochroleuca Fieb. Derb.

Microplax Fieb.

interrupta Fieb. Derb., Tfl.

Brachyplax Fieb.

palliata Costa. Derb.

Metopoplax Fieb.

ditomoïdes Costa. Kauk.
origani Kol. Derb., Tfl., Aresch.

Oxycarenus Fieb.

collaris M. R. Derb., Tfl.

Macroplax Fieb.

fasciata H. S. Derb.

Rhyparochromus Curs.

hirsutus Fieb. Kauk.
colon Put. Derb.
praetextatus H. S. Mesk. G.
dilatatus H. S. Tan.
chiragra F. Martk., Derb
var. sabulicola Thms. Kauk.

Tropisthetus Fieb.

holosericeus Schultz. Derb.

Pterotmetus Am.

staphylinoides Bur. Derb.

Ischnocoris Fieb.

punctulatus Fieb. Tfl.

Lamprodema Fieb.

maurum Fieb. Derb.

Plinthisus Fieb.

hungaricus Horv. Derb.

Lasiosomus Fieb.

enervis H. S. Martk.

Acompus Fieb.

rufipes Wolff. Derb.

Stygnocoris D. S.

pedestris Fall. Kauk.
arenarius Hahn. Kauk.

Peritrechus Fieb.

angusticollis Sahlb. Derb.
geniculatus Hahn. Kauk.
gracilicornis Put. Mesk. G., Derb.

Microtoma Lap.

atrata Goeze. Derb.

Trapezonotus Fieb.

agrestis Fall. Kauk.
dispar Stål. Mesk. G.

Calyptonotus Dgl.

Rolandri L. Derb., Mang.

Aphanus Lap.

consors Horv. Borsh.
lynceus F. Derb.
Beckeri Frey. Derb.
quadratus F. Kasikp., Derb.
pineti H. S. Mang.
pedestris Pz. Derb., Mang.
vulgaris Schill. Derb., Mang.
pini L. Kauk.
phoeniceus Rossi. Derb., Mang.

Beosus Am.

erythropterus Brul. Derb.
var. ibericus Kol. Aresch.
luscus F. Tfl., Tan.

Neurocladus Fieb.

brachiidens Duf. Aresch., Tfl.

Emblethis Fieb.

verbasci F. Derb., Mesk. G., Mang.
griseus Wolff. Tfl.
var. bullatus Fieb. Kauk.
denticollis Horv. Derb.
ciliatus Horv. Derb.

Eremocoris Fieb.

plebejus Fall. Mesk. G.
podagricus F. Kauk.

Drymus Fieb.

pilicornis Muls. Kauk.
sylvaticus F. Derb., Abst.
brunneus Sahlb. Mesk. G.

Scolopostethus Fieb.

pictus Schill. Mesk. G.

affinis Schill. Derb., Tfl.
adjunctus Dgl. Derb., Tfl.
pilosus Reut. Kauk.
Lethierryi Jak. Kauk.

Notochilus Fieb.

contractus H. S. Kauk.
marginicollis Luc. Tfl.

Pyrrhocoris Fall.

aegyptius L. Derb., Aresch.
apterus L. Derb., Mang.
marginatus Kol. Kauk.

FAM. TINGIDIDAE.

Piesma Lep.

Kolenatii Fieb. Derb.
maculata Lap. Derb.

Cantacader Am.

quadricornis Lep. Kauk.

Serenthia Spin.

atricapilla Spin. Derb.
laeta Fall. Derb.

Acalypta Westw.

uniseriata Put. Mesk. G.

Dictyonota Curt.

crassicornis Fall. Derb., Tfl.

Galeatus Curt.

Komaroffii Jak. Derb.

Tingis F.

pyri F. Derb.

Eurycera Lap.

clavicornis Fourc. Derb.
brevicornis Jak. Derb.

Monanthia Lep.

cardui L. Martk.
auriculata Costa. Derb., Polk.
rotundicollis Jak. Derb.
ciliaris Put. Derb.
ragusana Fieb. Derb.
grisea Germ. Kauk.
capucina Germ. Derb.
var. gracilis H. S. Derb.
geniculata Fieb. Derb., Tfl.
angusticollis H. S. var. reducta Horv. Tfl.
pilosa Humm. Derb.
dilatata Jak. Derb.
eryngii Latr. Derb.
melanocephala Pz. Derb., Kasikp.
dumetorum H. S. Mang.
platyoma Fieb. Derb., Eiljar.
Wolffii Fieb. Derb., Tfl., Abst., Tan.
vesiculifera Fieb. Derb., Tan.

Monosteira Costa.

unicostata M. R. Kauk.

FAM. ARADIDAE.

Aradus F.

versicolor H. S. Kauk.
diversicornis Horv. Lenk.
depressus F. Mesk. G.
dilatatus Duf. Derb.
lugubris Fall. Kauk.
caucasicus Kol. Derb., Tan.
betulae L. Derb., U-der., Lom-mta.

Brachyrhynchus Lap.

tremulae Bttn. Derb.

Aneurus Curt.

laevis F. Mesk. G., U-der.

FAM. HEBRIDAE.

Hebrus Curt.

montanus Kol. Kauk.

FAM. HYDROMETRIDAE.

Hydrometra Latr.

stagnorum L. Derb.

Velia Latr.

rivulorum F. Derb.

Gerris F.

paludum F. Derb.
Costae H. S. Derb.
thoracica Schum. Derb.
lacustris L. Derb.

FAM. REDUVIDAE.

Pygolampis Germ.

bidentata Fourc. Derb.

Centroscelicoris Put.

spinosus Jak Derb.
desertus Beck. Derb.

Oncocephalus Klug.

brachymerus Reut. Aresch.
squalidus Rossi. Derb.
notatus Kl. Derb., Anit., Gagry., Kulp.

Holotrichius Burm.

apterus Jak. Eiljar., Kulp., Aresch.

Reduvius F.

personatus L. Derb., Tfl., Borsh., Aresch.
testaceus H. S. Derb., Eiljar., Aresch.
ciliatus Jak. Aresch.

Pirates Serv.

quadrimaculatus Serv. Aresch.
ululans Rossi. Derb., Aresch.
hybridus Scop. Derb., Mang., Aresch.

Harpactor Lap.

Kolenatii Reut. Apsch.
rubrogularis Horv. Tan.
iracundus Poda N. Rossk., Dartag., Derb., Kub., Artwin.
var. rubricus Germ. Kasikp.
erythropus L. Kauk.
monticola Osch. var. rubricoxa Brgr. Kasikp.

Coranus Curt.

aegyptius F. Derb.

Nagusta Stål.

Goedelii Kol. Aresch.

Callistodema Reut.

fasciatum Kol. Derb., Aresch.

Pachynomus Klug.

picipes Klug. Aresch.

Prostemma Lap.

aeneicolle Stein. Mang.
sanguineum Rossi. Derb., Mang.

Nabis Latr.

lativentris Boh. Kauk.
sareptanus Dhr. Derb.
ferus L. Tan., Mang., Polk., Kulp., Tfl., Derb.
rugosus L. Tan.
viridulus Spin. Derb.

FAM. SALDIDAE.

Salda F.

orthochila Fieb. Kauk.
saltatoria L. Kas-knt.
pallipes F. Derb.
lateralis Fall. Derb.

FAM. CIMICIDAE.

Cimex L.

lectularius L. Tfl.

Lyctocoris Hahn.

campestris F. Derb.

Piezostethus Fieb.

galactinus Fieb. Tfl.
obliquus Costa. Derb.
ciliatus Jak. Derb.

Temnostethus Fieb.

pusillus H. S. Kauk.

Anthocoris Fall.

confusus Reut. Derb.
nemoralis F. Kauk.
gallarum-ulmi Deg. Ersi.
pilosus Jak. Derb.
sylvestris L. Lom-mta.
caucasicus Kol. Derb.

Triphleps Fieb.

nigra Wolff. Tfl., Derb.
majuscula Rt. Derb.
minuta L. Kauk.

FAM. CAPSIDAE.

Gryllocoris Baer.

angusticollis Baer. Kasikp., Tan

Acetropis Fieb.

carinata H. S. Kasikp.

Miris F.

calcaratus Fall. Tfl., Derb., N. Rossk.
virens L. Derb.
laevigatus L. Derb., Tan.
holsatus F. Abst.

Megaloceraea Fieb.

erratica L. Kauk
longicornis Fall. Tan.
ruficornis Fourc. Derb., Tfl

Leptopterna Fieb.

dolabrata L Kasikp

Monalocoris Dahlb.

filicis L. Mesk. G.

Lopus Hahn.

gothicus L. Derb.
infuscatus Brullé. Aresch.

Allaeonotus Fieb.

distinguendus H. S. Kauk.

Calocoris Fieb.

striatellus F. Mang.
Schmidtii Fieb. Lerb., Anit.
chenopodii Fall. Kasikp., Kub.
Costae Reut. N. Rossk.
vandalicus Rossi. Derb.
seticornis F. Mang., Kub.
var. pallidipennis Reut. Kasikp.
angularis Fieb. Mang., Kasikp.

Odontoplatys Fieb.

suturalis Jak. Tan.

Brachycoleus Fieb.

scriptus F. Derb., Kasikp.
lineellus Jak. Kasikp.

Lygus Hahn.

pratensis F. N. Rossk., Aresch., Polk., Derb., Tfl.
var. campestris F. Kasikp.
lucorum Mey. Mang.
Kalmii L. Derb., Kasikp., U-der.
var. flavovarius F. Derb.
var. pauperata H. S. Derb.

Cyphodema Fieb.

rubicunda Fall. Derb.

Poeciloscytus Fieb.

Gyllenhali Fall. Polk., Tfl., Tan
holosericeus Hahn. Tan
unifasciatus F. Kasikp.
brevicornis Rt. Derb.
cognatus Fieb. Derb., Tfl.

Camptobrochis Fieb.

punctulata Fall. Derb., Kulp., Eiljar.. Tfl.
lutescens Schill. Derb

Liocoris Fieb.

tripustulatus F. Derb., Tan.

Capsus F.

rutilus H. S. var. bellicosus Horv. N. Rossk.
trifasciatus L. Martk., Tan.
scutellaris F. Kasikp.
var. morio Boh. Derb.

Rhopalotomus Fieb.

cinctus Kol. Derb.

Plagiorhamma Fieb.

suturalis H. S. Tfl.

Halticus Burm.

apterus L. Kasikp.

Strongylocoris Costa.

leucocephalus L. Tan.
niger H. S. Kasikp.

Labops Burm.

saltator Hahn. Derb., Eiljar.
vittipennis H. S. Kasikp., Tan.

Dicyphus Fieb.

pallidus H. S. Kauk.
errans Wolff. Derb.
globulifer Fall. Derb.

Globiceps Latr.

sphegiformis Rossi. Marg.
flavomaculatus F. Kasikp.

Orthotylus Fieb.

marginalis Reut. Kasikp.
flavosparsus Sahlb. Derb.
minutus Jak. Tfl.

Platytomatocoris Reut.

planicornis H. S. Martk.

Heterocordylus Fieb.

tumidicornis H. S. Martk.

Malthacosoma Reut.

punctipenne Reut. Tfl.

Macrocoleus Fieb.

molliculus Fall. Eiljar.
ochroleucus Kb. Kasikp.
tibialis Jak. Kasikp.

Byrsoptera Spin.

rufifrons Fall. Derb.

Phylus Hahn.

melanocephalus L. Tan.
coryli L. Tan.

Criocoris Fieb.

sulcicornis Kb. Kasikp.

Plagiognathus Fieb.

pictus Fieb. Kasikp.
chrysanthemi Wolff. Derb., Tfl.
arbustorum F. var. brunnipennis Mey? Kasikp.
albipennis Fall. Kasikp., Derb.
var. lanuginosus Jak. Derb.
rufinervis Jak. ? Derb.

Atomoscelis Reut.

onustus Fieb. Tfl.

Chlamydatus Curt.

pullus Reut. Ersi., Kasikp.

Auchenocrepis Fieb.

Reuteri Jak. Derb.

Maurodactylus Reut.

nigricornis Reut. var. conformis Horv. Tfl.

Tuponia Reut.

tamaricis Perr. Derb.
var. elegaus Jak. Derb.

FAM. PELOGONIDAE.

Pelogonus Latr.

marginatus Latr. Aresch.

FAM. NAUCORIDAE.

Naucoris Geoffr.

cimicoïdes L. Derb.

FAM. NEPIDAE.

Nepa L.

cinerea L. Derb.

Ranatra F.

linearis L. Derb., Chass-jrt.

FAM. NOTONECTIDAE.

Notonecta L.

glauca L. Derb., Kasikp., Hoch. Arm.

FAM. CORIXIDAE.

Corixa Geoffr.

Geoffroyi Leach. Kauk.
atomaria Ill. Derb.
hieroglyphica Duf. Derb., Kulp., Kasikp.

Sahlbergi Fieb. Kauk.
limitata Fieb. Tfl.
parallela Fieb. Kulp.
striata L. Derb.
praeusta Fieb. Kasikp.
carinata Sahlb. Chosp.
Rogenhoferi Fieb. Kulp.

FAM. CICADIDAE.

Tettigia Am.

orni L. Derb. Kwril.

Cicada L.

plebeja Scop. U-der.

Tibicen Am.

haematodes Scop. Derb., Borsh.
var. viridinervis Fieb. Arax.
quadrisignata Hag. Kauk.

Cicadatra Am.

lineola Fieb. Borsh., Kasikp., Tan.
querula Pall. Kauk.
var. paliuri Kol. Aresch., Mingtsch.
hyalina F. Derb., Chass-jrt., Kasikp.

Cicadetta Am.

musiva Germ. Derb., Aresch.
var. caspica Kol. Temrg., Aresch.
montana Scop. Tan., Mang., Derb., Borsh., Pseasch.
tibialis Pall. Borsh., Derb.
prasina Pall. Kasikp., Eiljar., Sardab.

FAM. FULGORIDAE.

Meenoplus Fieb.

albosignatus Fieb. Kulp.

Cixius Fieb.

desertorum Fieb. Derb., Tfl.
Scotti Edw. Tfl.
stigmaticus Germ. Tan.
simplex H. S. Mang.
vitripennis Kb. Kauk.

Oliarus Stål.

melanochaetus Fieb. Tfl.
major Kb. Derb.
var. roridus Fieb. Kasikp., Kulp.
pallens Germ. Derb.
Panzeri Loew. Tfl.
quinquecostatus Duf. Derb.

Dictyoptera Germ.

multoreticulata Muls. N. Rossk, Tan.

Mycterodes Spin.

intricatus Stål. N. Rossk.

Issus F.

Koenigi Horv. Kasikp.
frontalis Fieb. Mang., U-der., Tan.
ovifrons Put. Tfl., Tan.

Hysteropterum Am.

montanum Fieb. Derb., Kasikp.
pictifrons Horv. Kulp.

Asiraca Latr.

clavicornis F. Tfl., Polk.

Araeopus Spin.

crassicornis F. Tfl.

Conomelus Fieb.

lepidus Boh. Tfl.

Delphax F.

pellucida F. Tfl.
albostriata Fieb. Polk.
propinqua Fieb. Tfl.

Tettigometra Latr.

longicornis Sig. Kauk.
Barani Sig. Derb.
sulphurea M. R. Derb, Tfl.
hispidula Fieb. Derb.
obliqua Pz. Tfl, Derb.
costulata Fieb. Kulp.

FAM. CERCOPIDAE.

Triecphora Am.

sanguinolenta L. Derb., Mang., Polk., Tfl., Tan., Aresch.

Lepyronia Am.

coleoptrata L. Such., Kasikp

Aphrophora Germ.

alni Fall. Borsh., Derb., Such.

Ptyelus Lep.

lineatus L. Kasikp.
spumarius L. Tfl., Kasikp., Tan.
var. lateralis L. Tfl.
var. marginellus F. Tfl.
var. fasciatus F. Tfl.
var. lineatus F. Tfl.
var. pallidus F. Tfl.
var. populi L. Tfl.

FAM. MEMBRACIDAE.

Centrotus L.

cornutus L. Borsh., Mang., Ersi., Tan.

Gargara Am.

genistae F. Abst.

FAM. JASSIDAE.

Ledra F.

aurita L. Mzhet., Borsh., N. Rossk.

Idiocerus Lew.

scurra Germ. Aresch.
Herrichii Kb. Mang.
affinis Fieb. Mang.
elegans Flor. Mang.
ustulatus M. R. Derb.

Bythoscopus Germ.

flavicollis L. Tan.

Pediopsis Burm.

dispar F. Derb.
nana H. S. Derb.

Agallia Curt.

sinuata M. R. Tfl.
reticulata H. S. Mang.
venosa Fall. Derb., Tfl.

Tettigonia Ol.

viridis L. Anit., Tfl.

Euacanthus Lep.

interruptus L. Kasikp.
acuminatus F. Borsh.

Eupelix Germ.

producta Germ. Derb.

Acocephalus Germ.

striatus F. Tfl., Derb., Kasikp., Borsh.
bifasciatus L. Tbtn., Tan.
tricinctus Curt. Kasikp.
elongatus Leth. Derb.

Solenocephalus Germ.

obsoletus Germ. Kasikp.

Parabolocratus Fieb.

viridinervis Horv. Tfl.

Paramesus Fieb.

nervosus Fall. Tfl.

Gnathodus Fieb.

punctatus Thnb. Mang., Derb., Polk.

Cicadula Zett.

sexnotata Fall. Tfl., Kasikp.
erythrocephala Ferr. Tfl.

Phlepsius Fieb.

intricatus H. S. Mang.
binotatus Sign. Kulp.

Thamnotettix Zett.

fenestratus H. S. Tfl., N. Rossk.
var. guttulatus Kb. Tfl.
prolixus Leth. Tfl.
attenuatus Germ. Mang.

Athysanus Burm.

stactogala Am. Kauk.
striola Fall. Tfl.
obscurellus Kb. Tfl., Polk.
distinguendus Kb. Derb.
procerus H. S. Tfl.

Goniagnathus Fieb.

brevis H. S. Mang., Derb.

Jassus F.

atomarius Germ. Tfl., Aresch.
Mayri Kb. Borsh.

Platymetopius Burm.

rostratus H. S. Tfl.

Deltocephalus Burm.

ocellaris Fall. Kauk.
striatus L. Mang., Tfl., Kasikp.
Linnei Fieb. Tfl.

Chlorita Fieb.

flavescens F. Mang., Tfl.
bipunctata Osch. Tfl.

Eupteryx Curt.

carpini Fourc. Tfl.
Curtisii Flor. Tfl.

Zygina Fieb.

tiliae Geoffr. Mang.

FAM. PSYLLIDAE.

Rhinocola Forst.

speciosa Fl. Tfl.

Psylla Geoffr.

glycyrrhizae Beck. Derb.
mali Schdbg. Mang.
nigrita Zett. Tfl.

Trioza Fst.

viridula Zett. Mang.

FAM. APHIDAE.

Siphonophora Koch.

rosae L. Tfl.

Aphis L.

hederae Kalt. Tfl.
laburni Kalt. ? Tfl.

Pterochlorus.

annulipes Horv. Tfl.

Chermes L.

funitectus Dreyf. Borsh.

FAM. COCCIDAE.

Lecanium Ill.

coryli L. Tan.

HEMIPTERA TRANSCASPICA.

FAM. PENTATOMIDAE.

Odontoscelis Lap.

fuliginosa L. var. dorsalis Hahn. Afghanengrenze.

Eurygaster Lap.

integriceps Put. Tekke.

Amaurocoris Stål.

candidatus Horv. Artschman.

Apodiphus Spin.

amygdali Germ. Transkp.

Carpocoris Kolen.

fuscispinus Boh. Jelotan., Islim-tschesme, Aschabad.

Dolycoris Muls.

baccarum L. Jelotan, Akrabad., Sary-jasy.

Chroantha Stål.

ornatula H.-Sch. Ach-dagh 9000'.

Brachynema Muls.

turanicum Horv. Ach-dagh 9000'.
virens Klug. Transkp.

Eurydema Lap.

ornatum L. Tekke.
festivum L. var. pictum H. S. Transkp
var. decoratum H. S. Transkp.

Zicroua Am.

coerulea L. Jelotan., Beusch-berma.

FAM. COREIDAE.

Centrocoris Kol.

Volxemi Put. Sary-jasy.

Ceraleptus Costa.

squalidus Costa. Tekke.

Dasycoris Dall.

denticulatus Scop. Jelotan.

Camptopus A. et S.

lateralis Germ. Transkp.

Chorosoma Curt.

Schillingi Schum. Ach-dagh 9000'.

FAM. LYGAEIDAE.

Geocoris Fall.

siculus Fieb. var. arenarius Jak. Neu-Merw.

Artheneis Spin.

alutacea Fieb. Tscherwach.

Oxycarenus Fieb.

collaris Muls. Jelotan.

Lamprodema Fieb.

maurum F. Artschman.

Hyalocoris Jac.

pilicornis Jak. Artschman.
longicollis Jak. Transkp.

Calyptonotus Dgl.

Rolandri L. Alt-Merw., Jelotan.

Beosus Am.

maritimus Scop. Beusch-berma.

Emblethis Fieb.

verbasci F. Afghanengrenze.

Camptocera Jak.

Horvathi Jak. Transkp.

Scanthius Stål.

aegyptius L. Alt-Merw.

FAM. HYDROMETRIDAE.

Gerris F.

thoracica Schum. Neu-Merw., Amu-Darja.
argentata Schum. Neu-Merw., Amu-Darja.

FAM. REDUVIIDAE.

Oncocephalus Klug.

plumicornis Germ. Tekke.
brachymerus Reut. Tekke.

Stirogaster Jak.

Fausti Jak. Transkp.

Reduvius F.

tabidus Klg. Adam-ilen., Sary-jasy.
disciger Horv. Transkp.
var infuscatus Horv. Transkp.
Christophi Jak. Transkp.

Ectomocoris Mayr.

ululans Rossi. Sary-jasy.

Harpactor Lap.

Abramovii Osch. Akrabad.

Nabis Latr.

sareptanus Dohrn. Jelotan., Tekke.
ferus L. Jelotan.

FAM. CAPSIDAE.

Lopus Hahn.

infuscatus Brll. var. turcomanus Horv.
Beusch-berma.

Calocoris Fieb.

lineolatus Goeze. Pul-i-chatum.

Tuponia Reut.

tamaricis Perr var. elegans Jak. Sary-jasy.

FAM. CORIXIDAE

Corixa Geoffr.

Jakowlefii Horv. Neu-Merw.
hieroglyphica Duf. Neu-Merw.
atomaria Ill. Transkp.
striata L. Transkp.

FAM. NOTONECTIDAE.

Notonecta L.

glauca L. Amu-darja., Tachtabasar.

FAM. JASSIDAE.

Phlepsius Fieb.

binotatus Sign. Pul-i-chatum.

FAM. CERCOPIDAE.

Ptyelus Lep.

nebulosus Lath. Ach-dagh 9000'.

FAM. FULGORIDAE.

Oliarus Stål.

pallens Germ. Tekke.
cuspidatus Fieb. Beusch-berma.

Шкапъ № 32. Полезныя и вредныя насѣкомыя, метаморфозы.
Schrank № 32. Nützliche und schädliche Insecten, Metamorphosen.

Nomenclature de la collection d'échantillons de soies, de déchets de soie de cocons; et de déchets de cocons pour le Gouvernement.

1) Soie Grêge de filature a vapeur provenant de cocons verts de race japonaise 9/11 Deniers.

2) Soie Grêge de filature a vapeur provenant de cocons verts de race japonaise, 16/18 Deniers.

3) Soie Grêge de filature a vapeur provenant de cocons jaunes de race française.

4) Soie Grêge de filature a vapeur provenant de cocons blancs de race française.

5) Organsin tours comptés provenant de cocons verts de race japonaise, 28 deniers.

6) Organsin tours comptés provenant de cocons verts de race japonaise, 26/30 deniers.

7) Organsin tours comptés provenant de cocons verts de race japonaise, 42 deniers.

8) Trame tours comptés provenant de cocons verts de race japonaise, 60 deniers.

9) Trame tours comptés provenant de cocons verts de race japonaise, 34/36 deniers.

10) Soie Grêge irrégulière provenant de filature indigène et de cocons verts de race japonaise.

11) Soie Grêge irrégulière provenant de filature indigène et de cocons jaunes safranés race bâtarole.

12) Frisons de filature a vapeur.

13) Frisonnets de filature a vapeur et moligène.

14) Bassinés.

15) Cocons cuits=bouillis.

16) Cocons triés de race jaune française.

17) Cocons verts triés de race japonaise.

18) Cocons jaunes safranés de race japonaise abâtardie.

19) Cocons doubles de race japonaise.
20) Cocons tachés, piqués et chiques.
21) Cocons de race provenant de Perse ou du Talich.
22) Cocons de race Khorassan.
23) Cocons percés de graines de race française jaunes et blancs.

A. Lehericey.

---

4 образца шелка отъ К. А. Бабаева, Ордубадъ.
2 „ „ „ Г. Герси, Ленкорань.
5 „ „ „ Бр. Нуснусовыхъ въ с. Акулиса близъ Ордубада.

4 Seidenproben von K. A. Babajew, Ordubad.
2 „ „ G. Gersi Lenkoran.
5 „ „ Gebr. Nusnusow in Akulissa bei Ordubad.

1 Ткань болѣзненныхъ шелковичныхъ червей безъ образованія коконовъ, отъ ген. Агаларова.

1 Gewebe kranker Seidenraupen ohne Kokonbildung von Gen. Agalarow.

1 осье гнѣздо, Абастуманъ Дръ Гаврилко.

1 Wespennest, Abastuman Dr. Gawrilko.

Cocon Psyche quadrangularis Christ. Aschabad, Krasnowodsk.
Phylloxera vastatrix Planch. 60 Praeparate.

Въ спиртѣ, in Spiritus.

Eruca Bombyx mori L. ital. Lenkoran 71.

Развитіе шелковичныхъ червей въ 5 возрастахъ.

Entwickelung von Seidenraupen in 5 Stadien.

Metamorphose Cis boleti L. Sugd.
„ Melasoma populi L. Tan.
Larva Cerambyx cerdo L. var. acuminatus Mot. Sugd.
Eruca Acherontia atropos L. Tfl.
„ Sphinx ligustri L. Aresch.
„ Deilephila euphorbiae L. Tfl.
„ Saturnia pyri L. N. Rossk.
„ „ cephalariae Christ. Kasikp.
Chrysalis Scolia haemorrhoidalis F. Batum.
Gallae Chermes funitectus Dreyf. Borsh.

Метаморфозы въ стеклянныхъ ящикахъ отъ Бришке.

Metamorphosen in Glaskästen von Brischke.

Polyphylla fullo L.
Melolontha vulgaris F.
Anobium pertinax L.
Pissodes pini L.
Anthonomus pomorum L.
Orchestes quercus L.
„ fagi L.
Rhinomacer betulae L.

Pityogenes bidentatus Hbst.
Ips sexdentatus Boern.
Hylotrupes bajulus L.
Aromia moschata L.
Acanthocinus aedilis L.
Saperda populnea L.
Phytodecta rufipes Deg.
Melasoma aenea L.
„ populi L.
Agelastica alni L.
Galerucella viburni Pk.
Cassida nebulosa L.
Coccinella 7-punctata L.

Aporia crataegi L.
Pieris brassicae L.
„ napi L.
Vanessa polychloros L.
Sphinx pinastri L
Sesia spheciformis Gern.
Spilosoma lubricipeda Esp.
Dasychira pudibunda L.
Leucoma salicis L.
Porthesia similis Fuessl.
Psilura monacha L.
Bombyx neustria L.
„ mori L.
Lasiocampa pini L.
Phalera bucephala L.
Diloba caeruleocephala L.
Acronycta aceris L.

Mamestra pisi L.
„ brassicae L.
„ persicariae L.
Panolis piniperda Pz.
Hypena rostralis L.
Abraxes grossulariata L.
Hybernia defoliaria Cl.
Amphidasis betularius L.
Acrobasis consociella Hb.
Tortrix Pilleriana Schiff.
Retinia buoliana Schiff.
„ resinella L.
Grapholitha funebrana Tr.
Carpocapsa pomonella L.
Hyponomeuta evonymellus L.
Coleophora nigricella Stph.
Tischeria complanella Hb.

Lyda flaviventris Retz.
Cimbex femorata L.
Arge rosae Deg.
Pteronus pavidus Lep.
„ salicis L
Croesus septentrionalis L.
Eriocampoides limacina Retz
Hoplocampa rutilicornis Klg.
Athalia spinarum F.

Phylloxera vastatrix Planch.
Lecanium hesperidum L.
Aspidiotus nerii Bouché.

ARACHNIDA.

ПАУКООБРАЗНЫЯ.

SPINNENTHIERE.

Шкапъ—31.—Schrank.

ARACHNIDA.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

A. Birula. St.-Petersburg. Solpugidae.
E. Koenig. Tiflis. Euscorpius.
E. Simon. Paris.
Dr. A. Walter. Tiflis. Jena. Solpugidae.

Составъ коллекціи паукообразныхъ до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Spinnenthieren bis 1 Januar 1899.

Ord.	Araneae caucasicae.	48 Arten.
„	Arthrogastra „	11 „
		59 Arten.
Ord.	Araneae transcaspicae.	61 Arten.
„	Arthrogastra „	13 „
		74 Arten.
Ord.	Araneae europaeae.	23 Arten.
„	Arthrogastra „	2 „
		25 Arten.

ARANEAE CAUCASICAE.

FAM. EPEIRIDAE.

Epeira Walck.

adiante Walck. N. Rossk.
angulatus Cl. Wardane., Tfl.
inconspicuus E. S. Batum.
marmoreus Cl. Mastg.
Reedi Scop. Poti.
tatarica Cron. Mastg.

FAM. THERIDIDAE.

Lithyphanthes Thor.

Paykullianus Walck. Gagry.

FAM. DICTYNIDAE.

Asagena Sund.

phalerata Pz. Batum.

FAM. AGALENIDAE.

Tegenaria Latr.

longimana E. Sim. Batum.

Agalena Thor.

labyrinthica Cl. Tfl.

FAM. ARGYRONETIDAE.

Argyroneta Latr.

aquatica Cl. Poti.

FAM. DYSDERIDAE.

Dysdera Latr.

punctata C. K. Batum.
crocata C. K. Poti.

Segestria Latr.

florentina Rossi. Poti.

FAM. DRASSIDAE.

Gnaphosa Latr.

lugubris C. K. Gagry., Sugd., Tebul-m.

Melanophora.

caucasica L. K. Gagry.

Anyphaena Sund.

salina L. K. Batum.

Chiracanthium C. K.

punctorium Vill. Jewdk., Poti.

Clubiona Latr.

pallidula Cl. Batum.

Drassodes.

lapidosus Walck. Batum., Temrg.

Micrommata C. K.

virescens Cl. Zbld.

Thanatus C. K.

arenarius Thor. Tfl.

Zora C. K.

spinimana Sund. Batum.

Philodromus C. K.

dispar Walck. Batum.
lepidus Bl. N. Rossk.

FAM. THOMISIDAE.

Thomisus Walck.

albus Gml. Temrg.

Tibellus.

oblongus Walck. Sugd.

Xysticus C. K.

acerbus Thor. Zbld.
Kochi Thor. Tfl.

Misumena Latr.

tricuspidata F. Batum.
vatia Cl. N. Rossk.

FAM. SALTICIDAE.

Heliophanus C. K.

spec.? N. Rossk.

FAM. DENDRYPHANTIDAE.

Marpessa C. K.

spec.? Tschor.

Philaeus Thor.

phalangioides Fuess. Batum.
bicolor Walck. Batum.

FAM. OXYOPOIDAE

Oxyopes Latr.

lineatus Latr. Zbld.
heterophthalmus Latr. Temrg.

Dolomedes Latr.

spec.? Poti.

FAM LYCOSIDAE

Pisaura.

mirabilis Cl. Tfl.
novicia C. K. Gagry., Batum., Sugd.

Lycosa Latr.

cinerea F. Batum., Temrg.
infernalis Mts. Chass-jrt.
ruricola Deg. Tfl., Batum., Zbld., Sugd., Temrg.
singoriensis Luc. Tfl.

Hyctia.

Canertrinii Cron. Gagry.

Heriaeus.

hirsutus C. K. Temrg. N. Rossk.

Synaema.

globosum F. Zbld.

Runcinia.

lateralis C. K. Temrg.

ARTHROGASTRA CAUCASICA.

FAM. PHALANGIDAE.

Phalangium L.

spec.? N. Rossk.

FAM. SOLPUGIDAE.

Galeodes Oliv.

araneoides Pall. Aresch., Eiljar., Eriw., Kasikp, Dshebr., Kulp., Nachtw.

Rhax Oliv.

melanopyga Walt. Kulp.

Karschia Walt.

mastigofera Bir. Kasikp.

FAM. PSEUDOSCORPIONIDAE.

Chelifer Leach.

spec.? Aresch., Batum.

Obisium Leach.

spec.? Gagry., Batum., Aresch., Lom-mta.

FAM. SCORPIONIDAE.

Euscorpius Thor.

awhasicus Nordm. Gagry.
mingrelicus Kessl. Batum., Gudaut., Sugd.

Buthus Leach.

cognatus Koch. Eriw., Arax., Nachtw., Jewdk., Saltinsk., Schtjk.
eupaeus L. Koch. Tfl., Chram., Atene, Sardab., Lenk., Borsh., Dshebr.
crassicauda Oliv. Ordb., Nachtw.

ARANEAE TRANSCASPICAE.

FAM. ATTIDAE.

Pseudicius.

vittatus E. Sim. Sary-jasy.

Heliophanus C. K.

niveivestis E. Sim. Alt-Merw.
melinus L. K. Ai-dere.

Attulus E. Sim.

validus E. Sim. Alt-Merw., Bergwüste Murgab.

Aelurillus.

ater Croneb. Aschabad.

FAM. OXYOPIDAE.

Oxyopes Latr.

heterophthalmus Latr. Bagyr.

FAM. LYCOSIDAE.

Pisaura.

novicia Koch. Aschabad.

Lycosa Latr.

singoriensis Luc. Krasnowodsk.
ruricola Deg. Alt-Merw.
alticeps Cronb. Aschabad.
Raddei E. Sim. Amu-darja.
soror E. Sim. Neu-Merw.
sp. juv. ? Acrobat.

Pardosa.

orientalis Cronb. Neu-Merw., Ai-dere.

Hippasa.

deserticola E. Sim. Murgab.

FAM. AGELENIDAE.

Cedicus.

maerens E. Sim. Aschabad.

FAM. SPARASSIDAE.

Sparassus Walck.

oculatus Cronb. Artschman.

Olios.

sericeus Cronb. Aschabad.

FAM. THOMISIDAE.

Thanathus C. K.

imbecillus Koch. Artschman., Ai-dere.
spec. ? Transcp.

Tibellus.

oblongus Walck. Aschabad
oblongiusculus Luc. Bagyr., Ai-dere.

Philodromus C. K.

lepidus Blckw. Utsch-adshi.
spec. ? Ai-dere.

Monaeses Thor.

paradoxus Luc. Geok-tepe.

Thomisus Walck.

albus Gmel. Kungruili., Ai-dere.

Xyticus C. K.

Tristrami Cambr. Durun.
juv. ? Tekke.
acerbus Thor. Ai-dere.
Kochi Thor. Ai-dere.

Oxyptila.

lugubris Cronb. Aschabad.

FAM. EPEIRIDAE.

Argiope Sav.

lobata Pall. Aschabad, Krasnowodsk.

Epeira Walck.

adiante Walck. Ai-dere.
cornuta Clerck. Tekke.
ceropegia Walck. var. victoria Thor. Durun.
inconspicuus E. Sim. Ai-dere.
pubiventris E. Sim. Pul-i-chatum.
Redii Scop. Ai-dere.

Zilla C. K.

caspica E. Sim. Imam-baba.

Tetragnatha.

extensa L. Tekke., Ai-dere.

FAM. THERIDIONIDAE.

Lithyphantes Thor.

Paykullianus Walck. Tekke.

Linyphia Walck.

pusilla Sund. Neu-Merw.

FAM. ZODARIIDAE.

Zodarium.

Raddei E. Sim. Artschman.

FAM. DRASSIDAE.

Drassus Walck.

fugax E. Sim. Krasnowodsk.

Pythonissa.

exornata Koch. Pul-i-chatum.
spec. ? juv. Tekke.

Chiracanthium C. K.

Siedlidzi Koch. Mor-kala.
erroneum Cron. Ai-dere.

Drassodes.

lapidosus Walck. Ai-dere.

FAM. DYSDERIDAE.

Dysdera Latr.

aculeata Cronb. Tekke., Ai-dere.

Micrommata Latr.

virescens Cl. Ai-dere.

FAM. ERESIDAE.

Eresus.

cinnabarinus Ol. var. rotundiceps E. Sim. Chodsha-kala.
niger Petagn. Ai-dere.

FAM. ULOBORIDAE.

Uloborus.

Walckenaerius Latr. Neu-Merw.

FAM. DYCTINIDAE.

Dyctina Walck.

Cronebergi E. Sim. Neu-Merw.

FAM. AVICULARIDAE.

Phyxioschema E. Sim.

Raddei E. Sim. Ai-dere.

Cyclosa.

conica Pall. Ai-dere.

Heriaeus.

hirsutus C. K. Ai-dere.

Stegodyphus.

lineatus Latr. Krasnowodsk.

Synaema.

plorator Cron. Ai-dere.

Uroctea.

limbata C. K. Ai-dere.

ARTHROGASTRA CAUCASICA.

FAM. PHALANGIDAE.

Phalangium L.

spec. ? Tekke., Ai-dere.

FAM. SOLPUGIDAE.

Galeodes Ol.

caspius Bir. Aschabad., Krasnowodsk., Ai-dere.
araneoides Pall. Krasnowodsk., Ai-dere.
fumigatus Walt. Aschabad.

Rhax. Ol.

melanus Ol. Aschabad-Dort-kuju.
plumbescens Walt. Aschabad.
Eylandti Walt. Dort-kuju.
melanopyga Walt. Aschabad.

Gluvia Koch.

caucasica L. K. Ai-dere.

FAM. SCORPIONIDAE.

Buthus Leach.

cognatus L. Koch. Krasnowodsk.
eupaeus C. Koch. Ai-dere., Krasnowodsk.

Butheolus E. Sim.

Conchini E. Sim. Bely-bugor., Transkp.
Schneideri L. Koch. Transkp., Krasnowodsk.

CRUSTACEA.

РАКООБРАЗНЫЯ.

KRUSTENTHIERE.

Шкапъ—31.—Schrank.

CRUSTACEA.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Akad. F. Brandt. St.-Petersburg.

E. Koenig. Tiflis.

Prof. Dr. A. Ostroumow. Sewastopol. Kasan.

Dr. G. Radde. Tiflis.

Dr. A. Walter. Tiflis. Jena.

Составъ коллекціи ракообразныхъ до 1 января 1899.

Gesammtbestand der Sammlung von Krustenthieren bis 1 Januar 1899.

Crustacea caucasica et transcaspica.	108
„ exotica.	34
	142

CRUSTACEA.

PANTOPODA.

Clotenia Dohrn.

conirostris Dohrn. Bosporus.

BRANCHIOPODA.

Branchiopus Dum.

Raddeanus Wait. Ak-podlauk.

Artemia.

salina L. var. Molla-kary.
asiatica Walt. Salzquelle östl. Murgab.

Estheria.

dahalacensis Strn. Transkp.

Evadne Lov.

Nordmanni Lov. Mare nigr.

Podon Lillj.

Mecznikovi Czrn. Mare nigr.

COPEPODA.

Hersilia Phil.

apodiformis Phil. Mare nigr.

Temora Baird.

finmarchica Baird. Mare nigr.

Pontellina Cls.

mediterranea Cls. Mare nigr.

Nereicola Kfstn.

ovata Kfstn. Sewastopol.

Anchorella Cuv.

emarginata Kr. Sewastopol.

CIRRIPEDIA.

Balanus Aut.

ebernus Gould. Sewastopol.
improvisus Darw. Such., Sewastopol.
Amphitrite Darw. Mare nigr.

Chtamalus Ranz.

stellatus Ranz. Sewastopol.

Verruca Schum.

Spengleri Darw. Bosporus.

ARTHROSTRACA.

Proto Leach.

ventricosa Mein. Sewastopol.

Caprella Lam.

ancanthifera Leach. Sewastopol.
aequilibra Say. Sewastopol.

Chelura Phil.

pontica Czern. Sewastopol.

Corophium Latr.

longicorne Latr. Sewastopol.

Cerapes Say.

bidens Crs. Sewastopol.

Microdeutopus Costa.

gryllotalpa Costa. Sewastopol.

Podocerus Leach.

falcatus Mont. Sewastopol.

Amphitoë Leach.

picta Rthke. Sewastopol.

Orchestia Leach.

littorea Leach. Sewastopol.

Dexamine.

spinosa Leach. Sewastopol.

Gammarus F.

locusta F. Sewastopol.
maeoticus Sow. Sewastopol.

Melita Leach.

palmata Leach. Sewastopol.

Tanais M. Edw.

vittatus Lillj. Sewastopol.

Leptocheila Dana.

Savignyi Sp. B. Sewastopol.

Paratanais Dana.

Savignyi Kr. Sewastopol.

Apseudes Leach.

coecus Ostr. Sewastopol.

Paranthura Sp. B.

penicillata Cls. Sewastopol.

Anceus Risso.

vorax Luc. Sewastopol.

Aega Leach.

Deshayesiana Hell. Marmora Meer.

Sphaeroma Latr.

granulatum M. Edw. Bosporus.
serratum Leach. Sewastopol.

Cymodocea Leach.

pilosa M. Edw. Marmora Meer.

Idotea F.

tricuspidata Desm. Sewastopol.
acuminata White. Sewastopol.
angustata Luc. Bosporus.
algirica Luc. Sewastopol.

Limnoria Leach.

lignorum White. Sewastopol.

Bopyrus Latr.

squillarum Latr. Sewastopol.

Ligia F.

Brandtii Rthke. Sewastopol.

Hemilepistus.

Klugii Brndt. Afghanengrenze.
elegans Ulj. Keltetschinar., Artschman.
elongatus B. L. Tschikisljar.
nodosus B. L. Imam-baba.

Porcellio Latr.

orientalis Ulj. Transkp., Amu-darja.
var. rubricornis Walt. Amu-darja.
spec.? Aschabad., Beum-basch., Krasnowodsk.

THORACOSTRACA.

Pseudocuma G. O. Sars.

pectinata Sow. Sewastopol.

Squilla F.

mantis L. Mare medt. A. Brandt. 68.

Mesomysis.

Croyeri Czern. Sewastopol.

Mysis Latr.

cornuta Czern. Sewastopol.

Euphausia Dana.

Mülleri Cls. Marmora Meer.

DECAPODA.

Penaeus Latr.

membranaceus Risso. Marmora Meer.
caramote Desm. Tunis S. Kaisl. Hoh. Grf. Thronf.

Palaemon F.

serratus F. Marmora Meer.
squilla F. Sewastopol.
rectirostris Zadd. Mare nigr., Batum.

Typton Costa.

spongicola Costa. Bosporus.

Virbius Stmps.

gracilis Hell. Sewastopol.

Athanas Leach.

nitescens Leach. Sewastopol.

Alpheus F.

dentipes Guèr. Marmora Meer.

Crangon F.

vulgaris F. Bosporus.
maculosus. Sewastopol., N. Rossk.

Astacus F.

fluviatilis L. var. colchicus Kssl. Kolchis, Batum.
var. leptodactylus Esch. Rostow., Stawropol., Michelsfeld.
var. caspius Eichw. Lenk., Baku., Adshi-kabul., Akdasch., Mahomed-most., Jewlach., Tschr-jrt.

Homarus M. Edw.

vulgaris M. Edw. Mare medt., A. Brandt. 68.

Arctus Dana.

ursus Dana. Italia 70.

Palinurus F.

vulgaris Latr. Mare medt.

Galathea Fb.

strigosa F. Mare medt.
nexa Embl. Marmora Meer.

Munida Leach.

rugosa Leach. Bosporus.

Gebia Leach.

litoralis Desm. Sewastopol.

Eupagurus Brdt.

Lucasi Hell. Marmora Meer.

Diogenes Dana.

varians Hell. N. Rossk., Sewastopol.

Paguristes Dana.

maculatus Hell. Bosporus.

Clibanarius Dana.

misanthropus Hell. Sewastopol.

Porcellana Lam.

longicornis M. Edw. Such., Sewastopol.

Dromia F.

vulgaris M. Edw. Mare medt.

Dorrippe F.

lanata Bosc. Mare medt.

Ilia Leach.

nucleus Leach. Mare medt.
rugulosa Risso. Marmora Meer.

Ebalia Leach.

Pennanti Leach. Marmora Meer.

Stenorhynchus Lam.

longirostris M. Edw. Sewastopol.

Inachus F.

leptochirus Leach. Bosporus.

Maja Lam.

squinado Latr. Mare medt., A. Brandt 68., Bosporus.

Pisa Leach.

Gibbsii Leach. Marmora Meer.
tetraodon Leach. Bosporus.

Lissa Leach.

chiragra Leach. Mare medt.

Lambrus Leach.

angulifrons M. Edw. Bosporus.

Xantho Leach.

rivulosa Risso. Sewastopol.

Pilumnus Leach.

hirtellus Leach. Such., Gudaut., Sewastopol.

Eriphia Latr.

spinifrons Sav. Mare medt., A. Brndt. 68., Sewastopol., N. Rossk.

Portunus Fb.

corrugatus Leach. Bosporus.
arcuatus Leach. Gudaut., Sewastopol.

Liocarcinus Stimps.

holsatus Stimps. Sewastopol.

Carcinus Leach.

maenas Leach. Sewastopol.

Pinnotheres Latr.

pisum Latr. Marmora Meer.

Gonoplax Leach.

angulata Leach. Mare medt.

Brachynotus D. Haan.

sexdentatus Hlgdf. Sewastopol.

Geryon Kr.

tridens Kr. Marmora Meer.

Pachygrapsus Stimps.

marmoratus Stimps. N. Rossk., Sewastopol.

Telphusa Latr.

fluviatilis L. Borsh., Batum., Germab., Aschabad., Tekke., Italia.

VERMES.

ЧЕРВЫ.

WÜRMER.

Шкапъ—31.—Schrank.

VERMES.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. R. Blanchard. Paris.
Prof. Dr. A. Ostroumow. Sewastopol. Kasan.

Составъ коллекціи червей до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Würmern bis 1 Januar 1899.

Vermes. . . . . 51 Arten.

VERMES.

PLATELMINTHES.

Tetrarhynchus Cuv.

corollatus Miesch. Sewastopol.

Leptoplana Ehbg.

tremellaris Oerst. Sewastopol.

Lineus Swby.

gesserensis M'Int. Bosporus.

Cerebratulus Ren.

lacteus Hubr. Bosporus.

NEMATELMINTHES.

Oncholaimus Duj.

fusus Bst. Mare nigr.

GEPHYREA.

Bonellia Rol.

viridis Rol. Marmora Meer.

Phoronis Wr.

hippocrepia Wr. Mare nigr.

Petalostoma.

minutum Kef. Bosporus.

DISCOPHORA.

Hirudo L.

medicinalis L. Sugd., Gagry., Archangelsk., Such.

Haemopis Sav.

sanguisuga L. Lenk., Goktsch., Tschaldyr., Schatj., Tbiz. S., Burtn.

Herpobdella.

atomaria Car. Goktsch., Kars-tschai., Toporw., Burtn., Tuman-göll., Aiger-göll., Tschibl., Chosapin-göll., Parget-See.

Glossosiphonia.

stagnalis L. Goktsch., Dsheil., Aiger-göll., Kars-tschai.

complanata L. Tschaldyr., Tuman-göll., Chosapin-göll., Tbiz.S., Aiger-göll., Tschibl., Kars-tschai. Goktsch.

Dina.

quadristriata Gr. Tbiz. S., Tschaldyr-göll., Toporw., Goktsch., Chantschali-göll.

Placobdella.

catenigera Moq. Poti., Batum.

Cystobranchus.

respirans Tr. Garzis-chari., Kura.

Hemiclepsis.

marginata. Goktsch.

tesselata O. F. M. Tschibl., Goktsch., Tschaldyr-göll., Tbiz. S.

CHAETOPODES

Pachydrilus.

gracilis Czrn. Mare nigr.

Clitellio.

arenarius Sow. Mare nigr.

Saccocirrus Bobr.

papillocercus Bobr. Sewastopol.

Hermione Blv.

hystrix Kbg. Bosporus.

Polynoe Sav.

reticulata Clpde. Sewastopol.

Pholoë Johnst.

minuta Mgrn. Sewastopol.

Chloeia Sav.

venusta Qtrfgs. Marmora Meer.

Eunice Qtrfgs.

vittata DCh. Mare nigr.

Lysidice Sav.

ninetta Aud. Sewastopol.

Staurocephalus Gr.

rubrovittatus Gr. Sewastopol.

Nereis Gr.

Costae Gr. Marmora Meer.
diversicolor Müll. Gudaut., Sewastopol.

Nephthys Cuv.

scolopendroides DCh. Sewastopol.

Glycera Sav.

convoluta Kfstn. Sewastopol.

Paedophylax Clpde.

claviger Clpde. Sewastopol.

Carobia.

maculata Per. Mare nigr.

Capitella Blnv.

capitata V. Ben. Marmora Meer.

Arenicola Lam.

Grubii Clpde. Mare nigr.

Chaetopterus Cuv.

variopedatus Clpde. Marmora Meer.

Sternaspis Otto.

scutata Mlmgr. Bosporus.
assimilis Mlmgr. Marmora Meer.

Lagis Mlmgr.

Koreni Mlmgr. Sewastopol.

Amphitrite Mlmgr.

gracilis Mrzllr. Sewastopol.

Terebellides Sars.

carnea Bobr. Sewastopol.

Melinna Mlmgr.

adriatica Mrzllr. Sewastopol.

Serpula Phil.

Philippii Mörch. Bosporus.
aspera Phil. Bosporus.

Ditrupa.

sabulosa. Bosporus.

Pomatocerus Phil.

triquetroides Panc. Sewastopol., Bosporus.

Spirorbis Lmk.

pusilla Rtke. Bosporus.

Vermilia Phil.

infundibuliformis Bosporus.

Myzostoma L.

glabrum Lckt. Marmora Meer.

ENTEROPNEUSTA.

Balanoglossus D. Ch.

clavigerus DCh. Marmora Meer.

GASTEROZOA.

MOLLUSCA.

МОЛЛЮСКИ.

MOLLUSCEN.

Шкапъ—31 A, 31 B, 31 C.—Schrank.

GASTEROZOA.

СОТРУДНИКИ—MITARBEITER.

Prof. O. Boettger. Frankfurt a. M.
Prof. A. Brandt. Charkow.
S. Clessin. Ochsenfurt.
E. v. Martens. Berlin.
Prof. A. Ostroumow. Sewastopol.
O. Retowsky. Theodosia.
Dr. G. Sievers. Tiflis.

Составъ коллекціи мягкотѣлыхъ до 1 января 1899.
Gesammtbestand der Sammlung von Weichthieren bis 1 Januar 1899.

Mollusca caucasica	200	Arten.
„ transcaspica	19	„
„ e mare nigr.	188	„
„ e mare casp.	6	„
Tunicata	12	„
Brachiostomata	23	„
Echinodermata	24	„
Coelenterata	23	„
Poriferi	22	„
Protozoa	1	„
	518	Arten.

Mollusca europaea	269	Arten.
„ e mare medt.	185	„
„ e mare atlant. et balt.	56	„
„ exotica	196	„
	706	Arten.

87 видовъ низшихъ животныхъ изъ Средиземнаго моря отъ біологической станціи въ Неаполѣ.

87 Arten niederer Thiere aus dem Mittelmeer von der biologischen Station in Neapel.

MOLLUSCA CAUCASICA.

Сухопутныя раковины Кавказа.

Каждый конхіологъ, который занимался фауною моллюсковъ палеарктической области, будетъ согласенъ со мною въ томъ, что въ этомъ отношеніи фауна Кавказа, составляетъ одну изъ самыхъ интересныхъ частей ея. Большое число особенныхъ видовъ, составляющихъ приблизительно пять шестыхъ всей богатой фауны, какъ и красота или особенность отдѣльныхъ формъ—я упоминаю только о чудной Helix enages Boettg., о роскошно окрашенномъ Buliminus Raddei Kob., о Clausilia Komarowi Boettg., которая поражаетъ своей относительно гигантской величиной—объясняютъ совершенно этотъ интересъ.

Несмотря на то, что обширныя пространства Кавказа еще не изслѣдованы конхіологами и навѣрно въ будущемъ откроются нѣкоторые до сихъ поръ неизвѣстные виды, намъ уже теперь фауна моллюсковъ Кавказа достаточно хорошо извѣстна, чтобы получить ясное представленіе о ея состояніи и дѣлать сравненія съ фаунами другихъ частей палеарктической области. Новѣйшую опись, встрѣчающихся въ области Кавказа видовъ мы находимъ въ сочиненіи Кобельта „Studien zur Zoogeographie [1]). Въ приведенномъ тамъ спискѣ обозначено 284 вида [2]), къ которымъ я могу прибавить еще дюжину добытыхъ мною и г. Кенигомъ, такъ что общее число всѣхъ до сихъ поръ извѣстныхъ кавказскихъ видовъ составляетъ 296. Если мы изъ этой общей суммы исключимъ пресноводные виды, а также Succinidae, такъ какъ они для сравненія и обратныхъ заключеній о фаунѣ одной мѣстности, мало, или вовсе негодны, то намъ остается круглымъ числомъ 250 сухопутныхъ раковинъ. Изъ нихъ 40 видовъ, слѣдовательно менѣе одной шестой части всей суммы, такіе, которые принадлежатъ Кавказу и Европѣ вмѣстѣ. Разсматривая затѣмъ эти виды немного ближе, мы замѣчаемъ, что они за немногими исключеніями маленькія или очень маленькія раковины, которыя распространены болѣе или менѣе во всей Европѣ и частью за ея предѣлы, какъ: Vitrina pellucida Müll., Conulus fulvus Müll., Zonitoides nitidus Müll., 4 виды рода Hyalinia (H. pura Ald., H. hammonis Stroem, H. petronella Pfr. и H. cellaria Müll.), 2 Patula (P. ruderata Stud. и P. rupestris Drap.), обѣ извѣстныя Vallonia (V. cristata Müll. и V. pulchella Müll.), Acanthinula aculeata Müll., Trichia hispida L. и Tr. sericea Drap., Chondrula tridens Müll., Cionella lubrica Müll., Caecilianella acicula Müll., Carychium minimum Müll. и 17 видовъ изъ рода Pupa, извѣстнаго своей незначительной величины раковиною. Также и Vitrina annularis Stud. принадлежитъ къ широко распространеннымъ видамъ, такъ какъ она встрѣчается почти во всѣхъ странахъ южной Европы. Всѣ эти виды, въ виду ихъ широкой области распространенія, мало принимаются во вниманіе при характеристикѣ фауны

[1]) Dr. W. Kobelt. Studien zur Zoogeographie. 2. Bd. Wiesbaden 1898. Это превосходное сочиненіе содержитъ на стр. 36—69 довольно подробную характеристику фауны моллюсковъ Кавказа, которая мнѣ могла служить при моемъ краткомъ наброскѣ главнымъ источникомъ, такъ какъ она объединяетъ новѣйшіе результаты нашихъ свѣдѣній объ этой фаунѣ.

[2]) Kobelt. l. c. pag. 57—60.

моллюсковъ Кавказа. Зато представляютъ большой интересъ тѣ изъ немногихъ болѣе крупныхъ видовъ, свойственныхъ Кавказу вмѣстѣ съ европейскими странами. Здѣсь я долженъ прежде всего замѣтить, что Zebrinus detritus Müll. придется вѣроятно вычеркнуть изъ списка моллюсковъ Кавказа, такъ какъ этотъ видъ, сколько мнѣ извѣстно, въ послѣднемъ десятилѣтіи ни мною, ни другими собирателями не былъ найденъ на Кавказѣ. Zebrinus cylindricus Mke. видъ свойственный Крыму, который отсюда—вѣроятно только въ новѣйшее время—распространился на Кавказъ, сколько мнѣ извѣстно, до сихъ поръ внѣ Крыма былъ найденъ только въ окрестности Новороссійска. Между многочисленными видами рода Clausilia, встрѣчающимися на Кавказѣ, Clausiliastra laminata Mtg. единственный видъ не свойственный Кавказу. По Кобельту [1]) трудно объяснимо появленіе ея, такъ какъ она не вступаетъ въ степи, а также въ Крыму и Малой Азіи отсутствуетъ. Послѣднее указаніе я теперь могу нѣсколько исправить въ томъ отношеніи что Cl. laminata Mtg. мною также найдена въ разныхъ мѣстахъ Крыма, который такимъ образомъ служитъ промежуточной станціей при странствованіи къ Кавказу этого вида, распространеннаго почти во всей Европѣ, исключая европейской Россіи. Однако-же дѣйствительно трудно объяснить себѣ появленіе двухъ другихъ видовъ, германо-альпійской Eulota fruticum Müll. и Tachea vindobonensis Fér., встрѣчающейся въ восточной Германіи, Австріи, на Балканскомъ полуостровѣ и въ западной Россіи. Оба вида находятся на сѣверномъ Кавказѣ, но они не переступаютъ Главнаго хребта. Eulota fruticum нерѣдка въ южной части Ставропольской губерніи, а также въ сѣверной части Терской области; Tachea vindobonensis нашелъ г. Кенигъ на трехъ различныхъ мѣстахъ, лежащихъ въ равнинѣ этой области. Здѣсь мы не знаемъ, какъ Кобельтъ говоритъ, имѣемъ ли мы дѣло съ остатками тѣхъ временъ, когда эти виды проникли съ востока въ германо-альпійскую фауну, или случилось переселеніе въ позднѣйшее время съ сѣверо-запада, когда находилось въ степи еще больше лѣсныхъ острововъ чѣмъ въ настоящее время. Для Tachea vindobonensis, мнѣ кажется, послѣднее болѣе вѣроятнымъ, такъ какъ она съ Tachea nemoralis Müll. и Tachea hortensis Müll. принадлежитъ къ одному кругу формъ, свойственныхъ средней Европѣ.

Преобладающее большинство кавказскихъ моллюсковъ—какъ уже сказано около пяти шестыхъ всей фауны—состоитъ изъ такихъ видовъ, которые или свойственны Кавказу и имъ ограничены, или отсюда распространялись въ Малой Азіи или въ Крыму, такъ что Кавказъ можно считать ихъ настоящей родиной. Такимъ образомъ мы принимаемъ Кавказъ, какъ уже раньше доказалъ Бургіонья и на что въ послѣднее время обратили опять особое вниманіе Симроть и Кобельтъ, какъ очень важную и значительную область творенія для нынѣ существующей фауны моллюсковъ.

При пересмотрѣ списка кавказскихъ моллюсковъ прежде всего бросается въ глаза большое разнообразіе кавказскихъ слизней, такъ какъ между ними находятся представители не мѣнѣе чѣмъ отъ 11 родовъ, изъ которыхъ 5, а именно роды Trigonochlamys, Solenochlamys, Paralimax, Metalimax и Monochroma, обозначаются до сихъ поръ какъ специфически кавказскіе, Gigantomilax мало переступаетъ границы къ востоку и западу, а Pseudomilax имѣетъ кромѣ 3 кавказскихъ видовъ только еще одного представителя, P. velitaris v. Mts. въ сѣверной Персіи. Между улитками мы находимъ также въ изобилующихъ видами родахъ Helix, Bulimnus и Clausilia такія формы, которыя дали поводъ, установить особые породы, разсматриваемые нѣкоторыми авторами опять прямо какъ роды.—Если мы теперь разсмотримъ немного ближе главнѣйшіе роды улитокъ по числу видовъ и ихъ распространенію, то окажутся слѣдующіе результаты: Родъ Daudebardia представленъ 4

[1]) Kobelt. l. c. pag. 41.

видами, которые всѣ свойственны нашей области. Столько же видовъ имѣетъ родъ Vitrina, а именно, кромѣ уже выше упомянутыхъ весьма распространенныхъ V. pellucida Müll. и V. annularis Stud.; два специфически кавказскихъ, V. globosa Boettg. и V. Sieversi Mouss. Число кавказскихъ Hyalinia значительно, за исключеніемъ одного персидскаго вида подрода Gastranodon, остальные четыре группы имѣютъ также на Кавказѣ своихъ представителей. Особенно замѣчательна группа Retinella, которая своими 9 видами кажется замѣняетъ Zonites, обитающихъ восточныя Альпы, Балканскій полуостровъ, Грецію и Малую Азію, но отсутствуютъ на Кавказѣ. Изъ 13 видовъ подрода Polita 9 видовъ исключительно кавказскіе, также 7 видовъ группы Vitrea; Zonitoides имѣютъ на Кавказѣ только Z. nitidus Müll. встрѣчающійся во всей области. Въ родѣ Helix подроды Punctum, Patula, Vallonia и Acanthinula представлены совокупно 7 видами, изъ которыхъ только одна H. (Patula) goktschana Mss. исключительно кавказская. Группа Nummulina появляется въ двухъ красивыхъ особенныхъ видахъ, H. Prometheus Boettg. и H. Jasonis Mouss. Между Trichia находятся 2 широко распространенныя, H. hispida L. и H. sericea Drap. и 2 мѣстныя H. notha West. и H. chrysotricha Boettg. 7 видовъ группы Latonia всѣ исключительно кавказскіе. Изъ группы Carthusiana слѣдуетъ отмѣтить 8 видовъ, изъ которыхъ H. carthusiana Müll. распространена начиная съ Кавказа къ западу по всей средней Европѣ, а H. frequens Mouss. и H. carascaloides Bourg. встрѣчается только до Балканскаго полуострова, остальные 5 (H. frutis Pfr., H. circassica Charp., H. flaveola Kryn., H. pachnodes Boettg. и H. aristata Kryn.) извѣстны только съ Кавказа. Между ними слѣдуетъ обратить особенное вниманіе на H. circassica Charp., какъ на одну изъ улитокъ, особенно характерныхъ для нашей области, вслѣдствіе ея громаднаго распространенія; интересна также H. aristata Kryn., благодаря волосатости раковины улитки, которая впрочемъ у H. (Trichia) chrysotricha Boettg. и H. (Latonia) holotricha Boettg. еще больше бросается въ глаза. Слѣдующая группа Fruticampylaea, которая со своими 14 видами ограничивается исключительно Кавказомъ, такимъ образомъ заслуживаетъ особенный интересъ. Виды этой группы, особенно тѣ, у которыхъ спирали сплюснуты, имѣютъ нѣкоторое сходство со столь характерными для всей альпійской области, но на Кавказѣ отсутствующими Campylaea, и поэтому кавказская группа въ свое время получила отъ Кобельта названіе Fruticampylaea. Но по нынѣшнему положенію нашего знанія, какъ Кобельтъ сообщаетъ, ближайшихъ родственниковъ кавказскихъ Fruticampylaea не придется искать въ альпійскихъ Campylaea, а въ тѣхъ среднеазіатскихъ и китайскихъ формахъ для которыхъ Мёллендорфъ основалъ подродъ Cathaica. Группа Eulota имѣетъ на Кавказѣ двухъ представителей, H. fruticum Müll., о которой я уже раньше говорилъ и H. euages Boettg., очень изящная, красивая улитка, которую проф. Бёттгеръ при ея описаніи обозначилъ какъ „чудесную красивую новость“. Замѣчательна малочисленность Xerophilae: три изъ нихъ H. derbentina Kryn., H. Krynickii Andrz. и H. crenimargo Kryn. имѣютъ большее распространеніе на Кавказѣ, и первые двѣ переступаютъ также его границы по обѣимъ сторонамъ, остальные три вида чисто кавказскіе и извѣстны только по немногимъ мѣстонахожденіямъ. Группа Tachea содержитъ кромѣ уже выше упомянутой H. vindobonensis Fér. еще самую характерную Helix нашей области, представительную H. atrolabiata Kryn., которая почти во всѣхъ частяхъ Кавказа нерѣдка; крупная var. stauropolitana A. S. хотя отклоняется не мало въ различныхъ пунктахъ отъ типичной формы, но соединяется посредствомъ многихъ промежуточныхъ формъ съ послѣдней; дальше отклоняется отъ типичной формы, встрѣчающаяся у персидской границы var. lencoranea Mouss., которая нѣкоторыми авторами тоже считается отдѣльнымъ видомъ. Самыхъ крупныхъ палеарктическихъ сухопутныхъ раковинъ содержитъ группа Pomatia, изъ которыхъ Кавказъ имѣетъ крупнѣйшій

видъ H. Buchi Pfr.; хотя она имѣетъ широкое распространеніе на Кавказѣ, однако вездѣ рѣдка. Также свойствена Кавказу маленькая группа Pomatia, изъ которой H. obtusata Z. самая извѣстная, такъ какъ она распространилась съ сѣвернаго Кавказа по южной Россіи до Одессы, между тѣмъ какъ остальные три вида этой группы, H. Nordmanni Mouss., H. Christophi Boettg. и H. Raddei Boettg. ограничиваются Кавказомъ. H. taurica Boettg. (non Kryn.) и H. radiosa Z. которые вѣроятно придется разсматривать какъ разновидности H. lucorum L., встрѣчаются только на южной границѣ нашей области. Не меньшій интересъ чѣмъ выше разсматриваемые Helix представляютъ кавказскіе Buliminus. Между ними на первомъ планѣ обращаютъ на себя вниманіе два вида, которые дали поводъ къ установленію особыхъ подродовъ; это красиво разрисованный B. Raddei Kob., для котораго Бёттгеръ установилъ подродъ Medea; къ нему относится только еще B. carduchus Mts. встрѣчающійся въ Курдистанѣ и B. Schläfli Mouss., отличающійся странной формы скорлупой и особенной микроскульптурой, какъ единственный представитель подрода Retowskia Boettg. Изъ группы Zebrinus Кавказъ имѣетъ въ лицѣ B. Hohenackeri Kryn. видъ ему свойственный. Подродъ Brephulus находится главнымъ образомъ въ болѣе западной области Понта; но два вида, описанные изъ Закавказья B. Duboisi Mouss. и открытый мною близъ Батума B. biplicatus Ret. относятся къ фаунѣ Кавказа. Изъ группы Napaeus похожу приведенными у Кобельта 6 видовъ, изъ которыхъ три (B. caucasicus Pfr. B. Boettgeri Cless. и B. talyschanus Boettg.) исключительно кавказскіе, четвертый видъ, B. umbrosus Mouss. по моему мнѣнію едва ли можно обозначить какъ разновидность B. obscurus Müll., встрѣчающуюся во всей Европѣ; присутствіе на Кавказѣ еще двухъ приведенныхъ видовъ, а именно сѣверо-персидскаго B. asterabadensis Kob. и описаннаго изъ Палестины B. benjaminicus Roth. должно быть доказано болѣе обстоятельно. Между 20 Chondrula мнѣ извѣстны съ Кавказа 18 ему свойственныхъ и только 2, B. tridens Müll. и B. quinquedentatus Mühlf. имѣютъ болѣе широкое распространеніе. Гораздо слабѣе развита на Кавказѣ группа Petraeus, такъ какъ до сихъ поръ только три къ ней относящіяся формы найдены, B. niveus Rssm., B. brevior Mouss. и B. lycicus Pfr. var. borealis Mouss. Изъ 31 видовъ рода Pupa въ болѣе обширномъ смыслѣ, приведенныхъ въ описи Кобельта, какъ я уже выше сообщилъ, преобладающее большинство (18) образуется изъ такихъ видовъ, которые имѣютъ очень широкое распространеніе и появляются въ большинствѣ странъ Европы; между остальными заслуживаютъ особенное вниманіе отличающаяся своей замѣчательной зазубренностью устья группа Lauria, P. pulchra Ret., P. superstructa Mouss. и P. zonata Boettg., а также маленькая P. (Leucochilus) Theeli W., вслѣдствіи ея замѣчательнаго распространенія; послѣдній видъ до сихъ поръ извѣстный только изъ Сибири мною найденъ въ значительномъ количествѣ въ прибоѣ Ріона близъ Поти. Очень характерны Clausilia Кавказа, а именно исключая Cl. laminata Mtg. всѣ остальные здѣсь встрѣчающіеся виды (41) ограничены Кавказомъ и отчасти образуютъ особыя группы, не имѣющія внѣ Кавказа никакихъ представителей. Между многочисленными группами, которыя установлены для европейскихъ Clausilia, имѣетъ только одна греко-малоазіатская Oligoptychia нѣсколько видовъ (6), которые были тоже найдены въ предѣлахъ Кавказа. Особенную важность представляетъ группа Euxina, такъ какъ къ ней принадлежитъ половина (21) всѣхъ кавказскихъ Clausilia. Хотя она и переступаетъ границы нашей области, такъ какъ виды этой группы встрѣчаются также въ Малой Азіи и дальше въ Сиріи, однако во всякомъ случаѣ Кавказъ придется разсматривать какъ центръ ея развитія. Чисто кавказскія группы Euxinastra, Acrotoma, Micropontica и Serrulina съ 1, 3, 4 и 5 видами. Въ высшей степени интересны особенно 3 вида группы Acrotoma' отличающіеся сломанной верхушкой раковины (decollatio), изъ которыхъ Cl. Komarowi Boettg.

навѣрно самая крупная изъ всѣхъ палеарктическихъ Clausilia, имѣющая и безъ верхушки еще длину въ $37^1/_2$ mm. Одинъ видъ раковины безъ верхушки находится также между видами группы Serrulina, которая сильно отличается въ разныхъ пунктахъ отъ остальныхъ Clausilia, поэтому разсматриваютъ ее нѣкоторые малакозоологи какъ отдѣльный родъ. Наконецъ слѣдуетъ еще обратить вниманіе на Cl. perlucens Boettg., какъ больше всѣхъ къ западу идущая форма азіатскаго подрода Phaedusa. Незначительно число кавказскихъ сухопутныхъ раковинъ съ крышкою, такъ какъ изъ нихъ до сихъ поръ найдены только по одному виду родовъ Acme и Pomatias, а также по два вида родовъ Cyclostoma и Cyclotus, свойственныхъ Кавказу, за исключеніемъ Cyclostoma costulatum Z., встрѣчающейся также въ Крыму и въ области Карпатовъ. Нахожденіе рода Cyclotus, вообще совершенно чуждаго палеарктической фаунѣ моллюсковъ, представляетъ, какъ Кобельтъ замѣчаетъ, одну изъ самыхъ замѣчательныхъ загадокъ, которую намъ задаетъ географическое распространеніе моллюсковъ въ палеарктической области, а именно 2 (или 3) вида, встрѣчающіеся на южномъ берегу Каспійскаго моря, отдѣлены отъ своихъ родственниковъ въ среднемъ Китаѣ и восточной части Индо-Китая громаднымъ пространствомъ. Однако извѣстно, что родъ Cyclotus имѣлъ въ Европѣ во время третичной эпохи широкое распространеніе, и такимъ образомъ Кобельтъ по всей вѣроятности правъ, предполагая въ кавказскихъ формахъ остатки прежнихъ временъ, сохранившихся въ этой полутропической странѣ до нашего времени.

Имѣя въ виду большую величину области, ея разнообразіе въ орографическомъ отношеніи и не одинаковыя климатическія условія, само собою разумѣется, что фауна моллюсковъ въ разныхъ частяхъ Кавказа должна быть также довольно разнообразная. Основываясь на распространеніи моллюсковъ, можно раздѣлить всю область на слѣдующія пять большихъ частей: сѣверный Кавказъ, западное Закавказье, восточное Закавказье, русская Арменія и Талышъ съ относящейся вѣроятно къ нему въ малакозоологическомъ отношеніи сѣверной Персіей. Прежде чѣмъ дать краткую характеристику этихъ отдѣльныхъ частей, отмѣчая главнымъ образомъ различія соотвѣтствующихъ фаунъ, я желалъ бы указать на тѣ черты, которыя доказываютъ однородность всей области. Конечно здѣсь могутъ быть принимаемы во вниманіе только тѣ виды, которые свойственны Кавказу, мало или вовсе не переступая за его предѣлы. Прежде всего слѣдуетъ констатировать присутствіе Fruticocampylaea во всѣхъ пяти частяхъ, дальше распространеніе H. atrolabiata Kryn., пока не найденной лишь въ русской Арменіи: но и въ этой части Кавказа она едва-ли отсутствуетъ, такъ какъ въ Талышѣ встрѣчается также ея разновидность var. leucoranea. Только въ послѣднемъ отсутствуютъ найденные во всѣхъ другихъ частяхъ Clausilia изъ группы Euxina, а также Cl. foveicollis Charp. Serrulina найдены во всѣхъ частяхъ нашей области за исключеніемъ русской Арменіи. Helix (Latonia) globula Kryn. встрѣчается какъ на сѣверномъ Кавказѣ, такъ и въ восточномъ Закавказьѣ и въ русской Арменіи, H. (Carthusiana) circassica Schub. на сѣверномъ Кавказѣ, а также въ обѣихъ частяхъ Закавказья. Крупные Hyalinia изъ группы Retinella находятся тоже во всемъ Закавказьѣ, а также въ Талышѣ и т. д. Приведенные примѣры доказываютъ вполнѣ, что фауна моллюсковъ всѣхъ частей области можетъ называться въ совокупности кавказскою. Несмотря на это согласіе въ общемъ всетаки фауна отдѣльныхъ частей довольно разнообразная. На сѣверномъ Кавказѣ еще преобладаютъ европейско-альпійскіе виды, такъ какъ изъ 91 [1]) до сихъ поръ отсюда извѣстныхъ видовъ 48 [1]), слѣдовательно больше половины, принадлежатъ къ широко рас-

[1]) Пресноводные виды включены какъ здѣсь, такъ и при слѣдующихъ числовыхъ данныхъ.

пространенным въ Европѣ. Заслуживающее вниманія появленіе Eulota fruticum Müll., Tachea vindobonensis Fér. и Clausilia laminata Boettg. я уже раньше упомянулъ, но всѣ три вида не переступаютъ главнаго хребта. Изъ чисто кавказскихъ формъ громадное большинство встрѣчается также за главнымъ хребтомъ и только изъ высокогорной части приведены нѣкоторые виды. Helix (Fruticocampylaea) phaeoloma Boettg., Clausilia (Acrotoma) semicincta Boettg. и еще нѣсколько видовъ которые до сихъ поръ еще не были найдены въ Закавказьѣ. Характерная улитка Кавказа Helix (Tachea) atrolabiata Kryn. встрѣчается какъ въ типичной формѣ, такъ и въ крупной, красивой var. stauropolitana A. S.; на сѣверномъ склонѣ главнаго хребта попадается половина до сихъ поръ описанныхъ Fruticocampylaea; но за то Bulimimus очень малочислены, а столь важные для фауны Кавказа Euxina имѣютъ на сѣверномъ Кавказѣ только 5 видовъ, между тѣмъ какъ изъ всей области извѣстны 21. Слѣдуя примѣру Кобельта, я раздѣляю Закавказье, принимая Сурамскій хребетъ за рубежъ, на двѣ части, западное и восточное Закавказье. Хотя по справедливому замѣчанію этого автора лѣсистый до самыхъ вершинъ хребетъ, имѣющій всего 3000' высоты, не можетъ представлять рѣзкой границы для распространенія моллюсковъ, и на самомъ дѣлѣ нѣсколько западно-закавказскихъ видовъ переступаютъ этотъ хребетъ къ востоку, всетаки вслѣдствіе перемѣнившихся физическихъ и климатическихъ условій областей по ту и по сю сторону Сурамскаго хребта замѣчается значительная разница между обоими склонами, такъ что этотъ хребетъ все-же можетъ служить границей фаунъ для моллюсковъ. Уклоняясь отъ Кобельта, я назвалъ западную область общимъ именемъ западное Закавказье, такъ какъ выбранное Кобельтомъ названіе „Мингрелія“ подходитъ только къ одной части этой мѣстности. Къ западному Закавказью я причисляю кромѣ Мингреліи и Имеретіи также Абхазію и всю приморскую полосу до Новороссійска, равно какъ къ югу Батумъ съ областью, прилегающей къ нему къ востоку. Въ области ограниченной такимъ образомъ отличающейся пышной растительностью и чрезвычайной сыростью, жизнь моллюсковъ развилась самымъ богатымъ образомъ, и не безъ основанія область лѣсовъ Колхиды разсматривается какъ центръ развитія кавказской фауны моллюсковъ. Не смотря на то что и здѣсь большія пространства еще вовсе не изслѣдованы, намъ уже извѣстны съ этой части Кавказа 120 видовъ, изъ нихъ относятся только 35 къ европейско-альпійской фаунѣ. Именно здѣсь встрѣчаются самые красивые виды; крупныя Retinella, обѣ Nummulina, нѣкоторые интересные Carthusiana, половина Fruticocampylaea, красивая Eulota euages Boettg., обѣ роскошные подроды Bulimimus'a, Retowskia и Medea, большинство Euxinae и гигантская Clausilia, Acrotoma Komarowi Boettg. Сравнительно съ этой богатой фауною, восточно-закавказская довольно бѣдна, что и должно ожидать, имѣя въ виду гораздо болѣе слабо развитую растительность этой области. Особенно велика бѣдность моллюсковъ въ восточной ея части, гдѣ отсутствіе лѣсовъ и атмосферическихъ осадковъ противодѣйствуютъ развитію болѣе богатой жизни моллюсковъ. Только 54 вида, между ними 22 западно-европейскихъ, извѣстны до сихъ поръ съ восточнаго Закавказья и между всѣми находится только одинъ Bulimimus Hohenackeri Kryn., который не встрѣчается въ обѣихъ раньше упомянутыхъ частяхъ Кавказа. Четвертая часть образуетъ область называемую русской Арменіей между Курою и Араксомъ. Хотя и здѣсь большія пространства лишены совсѣмъ или же отчасти раковинъ, всетаки общее число ихъ больше чѣмъ моллюсковъ восточнаго Закавказья, такъ какъ г.г. Ледеромъ, Валентиномъ и др. найдены 96 видовъ. Почти половина, 46, состоитъ изъ широко распространенныхъ видовъ. Между другими кавказскими видами придется выставить какъ новые элементы: сильное развитіе группы Bulimimus'a Chondrula (съ 9 видами), появленіе 4 новыхъ Clausilia изъ группы Oligo-

ptychia, появленіе одной Helix изъ группы Levantina, H. dschulfensis Dub. и малоазіатской Helix (Pomatia) taurica Boettg. Фауна Талыша состоитъ изъ 72 видовъ, изъ которыхъ 31, какъ обыкновенные, европейскіе виды не имѣютъ никакой цѣнности для характеристики фауны моллюсковъ этой области; между остальными 41 находятся только 14, принадлежащихъ тоже кавказо-армянской фаунѣ, прочіе 27 видовъ или свойственны исключительно этой области, или такіе, которые также встрѣчаются къ югу на прилегающей персидской горной возвышенности. Хотя присутствіе 14 общихъ видовъ можетъ служить доказательствомъ, что Талышъ еще можно причислить къ Кавказу, всетаки мнѣ кажется что большое число видовъ чуждыхъ Кавказу, какъ и совершенное отсутствіе Euxinae, встрѣчающейся затѣмъ вездѣ на Кавказѣ, доказываетъ то, что эту область придется считать какъ особый раіонъ сравнительно съ другими областями Кавказа. Между ему свойственными видами придется отмѣтить какъ особенно интересный уже выше упомянутый Cyclotus Sieversi Pfr., который имѣетъ въ сѣверной Персіи, соединяющейся вѣроятно въ фаунистическомъ отношеніи съ Талышемъ, близкій родственный видъ, Cyclotus Herzi Boettg.

Въ заключеніе моего краткаго обзора кавказской фауны моллюсковъ я еще замѣчу, что Закаспійскій край между своими 28 извѣстными видами не представляетъ ни одного казказскаго и такимъ образомъ уже не принадлежитъ къ кавказской области моллюсковъ.

О. Ретовскій.

Die Landconchylien des Kaukasus.

Ein jeder Malakozoologe, der sich mit der Molluskenfauna des paläarktischen Gebiets beschäftigt hat, wird mit mir darin übereinstimmen, dass die Fauna des Kaukasus in dieser Hinsicht einen der interessantesten Theile derselben bildet. Die grosse Zahl der eigenthümlichen Arten, die etwa fünf Sechstel der gesammten reichen Fauna ausmachen, sowie die Schönheit oder Absonderlichkeit einzelner Formen—ich erinnere nur an die prachtvolle Helix euages Boettg., den farbenprächtigen Buliminus Raddei Kob., die durch ihre verhältnissmässig riesige Grösse auffallende Clausilia Komarowi Boettg.—machen dieses Interesse vollkommen erklärlich.

Obgleich weite Strecken des Kaukasus noch von keinem Malakozoologen betreten sind und die Zukunft sicher manche bisher noch unbekannte Form zur Kenntniss bringen wird, so kennen wir doch heute schon die Molluskenwelt des Kaukasus gut genug, um ein klares Bild von ihrer Beschaffenheit zu erhalten und Vergleiche mit den Faunen anderer Theile der paläarktischen Zone anstellen zu können. Die neueste Zusammenstellung der im Gebiete des Kaukasus vorkommenden Arten finden wir in Kobelts Studien zur Zoogeographie [1]). In der dort gegebenen Liste werden 284 Species [2]) aufgeführt, denen ich nach meinen eigenen Sammlungen und denen des Herrn König noch ein Dutzend hinzufügen kann, so dass die Gesammtzahl der bis jetzt bekannten kaukasischen Species 296 beträgt. Scheiden wir von dieser Gesammtzahl die Süsswasserarten sowie die Succineen aus, da dieselben zur Anstel-

[1]) Dr. W. Kobelt. Studien zur Zoogeographie. 2. Bd. Wiesbaden 1898.—Dieses ausgezeichnete Werk enthält auf Seite 36—69 eine ziemlich ausführliche Charakteristik der Molluskenfauna des Kaukasus, welche mir bei meiner kurzen Skizzirung als Hauptquelle dienen konnte, da sie die neuesten Resultate unserer Kenntnisse dieser Fauna zusammenfasst.

[2]) Kobelt. l. c. p. 57—60.

lung von Vergleichen und Rückschlüssen auf die Fauna einer Gegend nicht oder wenig geeignet sind, so bleiben in runder Zahl 250 Landconchylien. Von diesen sind 40 Arten, also noch kein Sechstel der Gesammtsumme solche, die dem Kaukasus und Europa gemeinsam zukommen. Betrachten wir zunächst diese Arten etwas näher, so bemerken wir, dass es mit wenigen Ausnahmen kleine oder sehr kleine Schnecken sind, die mehr oder weniger durch ganz Europa und theilweise noch drüber hinaus verbreitet sind, wie Vitrina pellucida Müll., Conulus fulvus Müll., Zonitoides nitidus Müll., vier Species des Genus Hyalinia (H. pura Ald., H. hammonis Ström, H. petronella Pfr. und H. cellaria Müll.), zwei Patula (P. ruderata Stud. und P. rupestris Drap.), die beiden bekannten Vallonia (V. cristata Müll. und V. pulchella Müll.), Acanthinula aculeata Müll., Trichia hispida L. und Tr. sericea Drap., Chondrula tridens Müll., Cionella lubrica Müll., Caecilianella acicula Müll., Carychium minimum Müll. und siebzehn Species der durch ihre geringe Schalengrösse bekannten Gattung Pupa. Ferner gehört auch Vitrina annularis Stud. zu den weitverbreiteten Arten, da sie sich in fast allen Gebirgsgegenden Südeuropas findet. Alle diese Arten kommen in Folge ihres ausgedehnten Verbreitungsbezirks bei der Charakterisirung der Molluskenfauna des Kaukasus wenig in Betracht. Ein grösseres Interesse beanspruchen dagegen die wenigen grösseren Arten, die der Kaukasus mit Ländern des eigentlichen Europas gemeinsam hat. Hier muss ich zunächst bemerken, dass Zebrinus detritus Müll. wohl aus dem Verzeichnisse der Mollusken des Kaukasus zu streichen ist, da diese Art weder von mir, noch, soweit mir bekannt ist, von einem andern Sammler der letzten Jahrzehnte im Gebiet des Kaukasus aufgefunden ist. Zebrinus cylindricus Mke. ist eine specifische Krimer Art, die von hier aus—wahrscheinlich erst in neuerer Zeit—nach dem Kaukasus vorgedrungen ist; meines Wissens ist sie bisher ausserhalb der Krim nur in der Umgebung von Novorossiisk gefunden worden. Unter den zahlreichen im Kaukasus vorkommenden Clausilien ist Clausiliastra laminata Mtg. die einzige Species, die dem Kaukasus nicht eigenthümlich ist. Nach Kobelt [1]) ist ihr Auftreten schwer zu erklären, da sie die Steppe nicht betritt und auch in der Krim und in Kleinasien fehlt. Diese Angabe kann ich nun etwas berichtigen, insofern als Cl. laminata Mtg. von mir auch an verschiedenen Orten der Krim aufgefunden ist, die somit eine Zwischenstation für diese in fast ganz Europa mit Ausnahme des eigentlichen Russlands vorkommende Art bei ihrer Wanderung nach dem Kaukasus gebildet hat. Wirklich schwer zu erklären bleibt jedoch das Auftreten zweier anderer Arten, der germanisch-alpinen Eulota fruticum Müll. und der in Ostdeutschland, Oestreich, der Hämus-Halbinsel und im westlichen Russland vorkommenden Tachea vindobonensis Fér. Beide Arten kommen in Ciskaukasien vor, den Kamm des Gebirges überschreiten sie jedoch nicht. Eulota fruticum ist im Süden des Gouv. Stawropol sowie im nördlichen Theile des Terek Gebietes nicht selten; Tachea vindobonensis wurde von H. König an drei verschiedenen, in der Ebene gelegenen Orten dieses Gebiets aufgefunden. Man weiss hier eben nicht, wie Kobelt sagt, ob man es mit Relikten aus einer Zeit, wo diese Arten von Osten her in die germanisch-alpine Fauna eindrangen, zu thun hat, oder ob die Einwanderung in späterer Zeit von Nordwesten her erfolgt ist, als sich in der Steppe noch mehr Waldinseln befanden als heute. Für Tachea vindobonensis scheint mir das letztere wahrscheinlicher zu sein, da sie mit Tachea nemoralis Müll. und Tachea hortensis Müll. einem Formenkreise angehört, der Mitteleuropa eigenthümlich ist.

Die überwiegende Mehrheit der kaukasischen Mollusken—wie bereits gesagt etwa fünf Sechstel der ganzen Fauna—besteht aus solchen Arten, die entweder dem Kaukasus eigenthümlich und auf diesen beschränkt sind, oder von hier aus nach Kleinasien oder nach der

[1]) Kobelt. l. c. p. 41.

Krim vorgedrungen sind, so dass der Kaukasus als ihre eigentliche Heimat betrachtet werden muss. Wir haben somit, wie schon früher Bourguignat nachwies und neuerdings von Simroth und Kobelt wieder besonders hervorgehoben wird, den Kaukasus als ein sehr wichtiges und bedeutendes Schöpfungsgebiet für die heute existirende Molluskenfauna anzusehen.

Bei einer Durchsicht der Liste der kaukasischen Mollusken fällt zunächst die starke Differenzirung der Nacktschnecken auf, da sich unter denselben Repräsentanten von nicht weniger als 11 Gattungen befinden, von denen 5, und zwar die Genera Trigonochlamys, Selenochlamys, Paralimax, Metalimax und Monochroma, bis jetzt als specifisch kaukasische bezeichnet werden. Gigantomilax die Grenzen nach Osten und Westen hin nur wenig überschreitet und Pseudomilax ausser den drei kaukasischen Species nur noch einen Vertreter, P. velitaris v. Mts. in Nordpersien hat. Auch unter den Gehäuseschnecken finden wir in den artenreichen Gattungen Helix, Buliminus und Clausilia solche Formen, die Veranlassung gegeben haben, besondere Untergattungen aufzustellen, welche ja von manchen Autoren wiederum gradezu als Gattungen bezeichnet werden. Betrachten wir nun die hauptsächlichsten Gattungen der Gehäuseschnecken auf die Anzahl der Arten und deren Verbreitung hin etwas näher, so ergeben sich folgende Resultate: Die Gattung Daudebardia ist im Kaukasus durch vier Arten vertreten, die sämmtlich dem Gebiet eigenthümlich sind. Ebensoviel Species weist das Genus Vitrina auf, und zwar ausser den bereits erwähnten weitverbreiteten V. pellucida Müll. und V. annularis Stud. zwei specifisch kaukasische, V. globosa Boettg. und V. Sieversi Mouss. Bedeutend ist die Anzahl der kaukasischen Hyalinien. Mit Ausnahme der für eine persische Art aufgestellten Untergattung Gastranodon haben die andern vier Gruppen auch im Kaukasus ihre Vertreter. Besonders ist bemerkenswerth die Gruppe der Retinellen, die mit ihren 9 Arten, welche in den Ost-Alpen, auf der Hämus-Halbinsel, in Griechenland und in Kleinasien auftretenden Zonites—letztere im Kaukasus ganz fehlend,—zu ersetzen scheint. Von den 13 Species der Untergattung Polita sind 9 ausschliesslich kaukasisch, ebenso die 7 Arten der Vitrea-gruppe; Zonitoides besitzt im Kaukasus nur den im ganzen Gebiet vorkommenden Z. nitidus Müll In der Gattung Helix sind die Untergattungen Punctum, Patula, Vallonia und Acanthinula durch zusammen 7 Species vertreten, von denen nur eine H. (Patula) goktschana Mss. ausschliesslich kaukasisch ist. Die Nummulina-gruppe tritt in zwei schönen, eigenthümlichen Arten auf, H. Prometheus Boettg. und H. Jasonis Mouss. Unter den Trichien sind zwei weit verbreitete, H. hispida L. und H. sericea Drap. und zwei indigene, H. notha West. und H. chrysotricha Boettg Die 7 Arten des Gruppe Latonia sind alle rein kaukasisch. Von Carthusianen sind 8 Species zu verzeichnen, von denen H. carthusiana Müll. sich vom Kaukasus an nach Westen durch ganz Mitteleuropa verbreitet, H. frequens Mouss. und H. carascaloides Bourg. aber nur bis zur Hämus-Halbinsel vorgedrungen sind, die übrigen 5 (H. frutis Pfr., H. circassica Charp., H. flaveola Kryn., H. pachnodes Boettg. und H. aristata Kryn.) sind nur aus dem Kaukasus bekannt. Unter ihnen muss in Folge ihrer grossen Verbreitung H. circassica Charp. als eine der für das Gebiet besonders charakteristischen Schnecken hervorgehoben werden; interessant ist auch H. aristata Kryn. durch die Behaarung der Schale, die übrigens bei H. (Trichia) chrysotricha Boettg. und H. (Latonia) holotricha Boettg. noch mehr hervortritt. Die nächste Gruppe ist die der Fruticocampylaeen, die mit ihren 14 Arten ganz auf den Kaukasus beschränkt ist und somit ein besonderes Interesse verdient. Die Arten dieser Gruppe, vornehmlich die mit gedrücktem Gewinde, haben eine gewisse Aehnlichkeit mit den für das ganze Alpengebeit so charakteristischen, jedoch im Kaukasus fehlenden Campylaeen, und wurde auch deshalb der kaukasischen Gruppe seiner Zeit von Kobelt der Na-

me „Fruticocampylaea“ beigelegt. Nach dem heutigen Stande unseres Wissens sind aber, wie Kobelt angiebt, die nächsten Verwandten der kaukasischen Fruticocampylaeen nicht in den alpinen Campylaeen, sondern in jenen centralasiatischen und chinesischen Formen zu suchen, für welche Möllendorf die Untergattung Cathaica errichtet hat. Die Gruppe Eulota hat im Kaukasus zwei Vertreter. H. fruticum Müll., über die ich bereits früher gesprochen habe und H. euages Boettg., eine sehr zierliche Schnecke, welche Prof. Boettger bei seiner Beschreibung der Art als „wunderbar schöne Novität“ bezeichnete. Auffallend ist die geringe Zahl der Xerophilen: drei derselben H. derbentina Kryn., H. Krynickii Andrz. und H. crenimargo Kryn. haben eine grössere Verbreitung im Gebiete des Kaukasus und die ersten beiden überschreiten auch dessen Grenzen nach beiden Seiten hin; die andern drei Arten sind rein kaukasisch und nur von wenigen Fundorten bekannt. Die Gruppe Tachea enthält ausser der bereits oben erwähnten H. vindobonensis Fér. noch die charakteristischste Helix des ganzen Gebiets, die stattliche H. atrolabiata Kryn., die fast in allen Theilen des Kaukasus nicht selten ist; die grosse var. stauropolitana A. S. weicht zwar in verschiedenen Punkten nicht unbedeutend von der typischen Form ab, wird aber durch viele Zwischenformen mit derselben verbunden; weiter entfernt sich vom Typus die an der persischen Grenze vorkommende var. lencoranea Mouss., die auch von manchen Autoren als besondere Species betrachtet wird. Die grössten paläarktischen Landschnecken enthält die Gruppe Pomatia, aus welcher der Kaukasus die allergrösste Species, H. Buchi Pfr. besitzt, die zwar eine ziemlich weite Verbreitung im Kaukasus hat, aber doch überall selten ist. Ebenfalls dem Kaukasus eigenthümlich ist eine kleine Gruppe von Pomatien, aus der H. obtusata Z. am bekanntesten ist, da sie sich von Ciskaukasien aus über den Süden Russlands bis nach Odessa verbreitet hat, während die drei andern Arten dieses Kreises, H. Nordmanni Mouss., H. Christophi Boettg und H. Raddei Boettg. auf den Kaukasus beschränkt sind. Die wohl als Varietäten von H. lucorum L. aufzufassenden H. taurica Boettg. (non Kryn.) und H. radiosa Z. kommen nur an der Südgrenze des Gebiets vor.— Von nicht geringerem Interesse als die vorstehend besprochenen Helix sind die kaukasischen Buliminus. Unter ihnen sind in erster Linie zwei Arten hervorzuheben, die Veranlassung zur Aufstellung besonderer Untergattungen gegeben haben; es sind dies der schöngezeichnete B. Raddei Kob. für welchen von Boettger die Untergattung Medea errichtet wurde, zu der ausserdem nur der in Kurdistan vorkommende B. carduchus Mts gehört, und der namentlich durch die absonderliche Schalenform und die eigenthümliche Mikroskulptur ausgezeichnete B. Schläflii Mouss., als einziger Vertreter des Subgenus Retowskia Boettg. Aus des Gruppe der Zebrinen besitzt der Kaukasus in B. Hohenackeri Kryn. eine ihm eigenthümliche Art. Die Untergattung Brephulus findet sich hauptsächlich in dem mehr westlich gelegenen Gebiet der Pontusländer; zwei Arten jedoch, der aus Transkaukasien beschriebene B. Duboisi Mouss. und der von mir bei Batum entdeckte B. biplicatus Ret. gehören zur Fauna des Kaukasus. Aus der Gruppe Napaeus finde ich bei Kobelt 6 Species aufgeführt, von denen drei (B. caucasicus Pfr., B. Boettgeri Cless. und B. talyschanus Boettg.) ausschliesslich kaukasisch sind; die vierte Art, B. umbrosus Mouss. ist meiner Meinung nach eine kaum als Varietät zu bezeichnende Form des in ganz Europa vorkommenden B. obscurus Müll.; ob die beiden noch aufgeführten Species, der nordpersische B. asterabadensis Kob. und der aus Palaestina beschriebene B. benjaminticus Roth wirklich im Kaukasusgebiet auftreten, bedarf wohl noch besserer Bestätigung. Unter den 20 mir aus dem Kaukasus bekannten Chondrulen sind 18 demselben eigenthümlich und nur 2, B. tridens Müll. und B. quinquedentatus Mühlf. haben eine weitere Verbreitung. Weit schwächer ist die Gruppe Petraeus im Kaukasus ent-

wickelt, da bis jetzt nur drei zu derselben gehörende Formen aufgefunden sind, B. niveus Rssm., B. brevior Mouss. und B. lycicus Pfr. v. borealis Mouss. Von den 31 im Kobelt'schen Verzeichnisse aufgeführten Arten der Gattung Pupa im weitern Sinne wird, wie ich bereits erwähnt habe, die überwiegende Mehrzahl (18) aus solchen Species gebildet, die eine sehr grosse Verbreitung haben und in den meisten Ländern Europas auftreten; unter den übrigen verdienen eine besondere Beachtung die durch die merkwürdige Bezahnung der Mündung ausgezeichneten Arten des Lauria-gruppe, P. pulchra Ret., P. superstructa Mouss. und P. zonata Boettg., sowie die kleine P. (Leucochilus) Theeli W. in Folge ihrer merkwürdigen Verbreitung: letztere, bisher nur aus Sibirien bekannte Art, wurde nämlich von mir in ziemlicher Anzahl im Auswurf des Rion bei Poti aufgefunden. Sehr charakteristisch sind die Clausilien des Kaukasusgebiets. Ausgenommen Cl. laminata Mtg. sind nämlich alle übrigen hier vorkommenden Species (41) auf den Kaukasus beschränkt und bilden zum Theile besondere Gruppen, die ausserhalb der Kaukasusländer keine Vertreter haben. Unter den vielen Gruppen, die man für die europäischen Clausilien errichtet hat, giebt es nur eine, die griechisch-kleinasiatische Oligoptychia, aus welcher auch im Gebiet des Kaukasus einige Species (6) aufgefunden sind. Von besonderer Wichtigkeit ist die Gruppe Euxina, da die Hälfte aller kaukasischen Clausilien (21) derselben angehört. Sie überschreitet zwar die Grenzen des Gebiets, da sich Arten derselben auch in Kleinasien und weiterhin in Syrien finden, doch ist der Kaukasus jedenfalls als das Entwicklungscentrum dieser Gruppe zu betrachten. Rein kaukasisch sind die Gruppen Euxinastra, Acrotoma, Micropontica und Serrulina mit 1 resp. 3, 4 und 5 Arten. Hochinteressant sind namentlich die drei durch die Decollation der Jugendwindungen ausgezeichneten Arten der Gruppe Acrotoma, von denen Cl. Komarowi Boettg. wohl die grösste aller paläarktichen Clausilien ist, da sie decollirt noch eine Länge von $37^1/_2$ mm. hat. Eine decollirte Species findet sich auch unter den Arten der Serrulina-gruppe, die sich in verschiedenen Punkten stark von den übrigen Clausilien unterscheidet, sodass manche Malakozoologen sie als besondere Gattung betrachten. Schliesslich verdient noch Cl. perlucens Boettg. als am weitesten nach Westen gehende Form der asiatischen Untergattung Phaedusa hervorgehoben zu werden. Gering ist die Anzahl der geophilen Deckelschnecken des Kaukasus, da von diesen bis jetzt nur je eine Art der Gattungen Acme und Pomatias, sowie je zwei der Genera Cyclostoma und Cyclotus aufgefunden wurden, die mit Ausnahme der auch in der Krim und im Gebiet der Karpathen häufigen Cyclostoma costulatum Z. den Kaukasusländern eigenthümlich sind. Das Vorkommen der sonst der paläarktischen Molluskenfauna völlig fremden Gattung Cyclotus bildet, wie Kobelt bemerkt, eins der merkwürdigsten Rätsel, welches uns die geographische Verbreitung der Mollusken im paläarktischen Gebiet aufgiebt, insofern als die 2 (oder 3) am Südrande des Kaspischen Meeres vorkommenden Arten durch ungeheure Länderstrecken von ihren Verwandten im mittleren China und östlichen Hinterindien getrennt sind. Bekanntlich hatte aber die Gattung Cyclotus während der Tertiärepoche in Europa eine weite Verbreitung und somit dürfte Kobelt wohl Recht haben, wenn er in den kaukasischen Formen Relikten aus früher Zeit sieht, die sich in dem halbtropischen Gebiet bis auf unsere Zeit erhalten haben.

Bei der grossen Ausdehnung, der verschiedenen orographischen Beschaffenheit und den ungleichen klimatischen Verhältnissen des Gebiets ist es selbstverständlich, dass die Molluskenfauna in den verschiedenen Theilen des Kaukasus auch eine recht verschiedene sein muss. Die Verbreitung der Mollusken zu Grunde legend, kann man das ganze Gebiet in folgende fünf grosse Theile zerlegen: Ciskaukasien, Westtranskaukasien, Osttranskaukasien, Russisch-Armenien und das Talysch-Gebiet mit dem malakozoologisch wohl dazu gehörenden nördli-

chen Persien. Ehe ich eine kurze Charakteristik dieser einzelnen Theile gebe, in der ja besonders die Verschiedenheiten der einzelnen Faunen hervorgehoben werden müssen, möchte ich auf diejenigen Züge hinweisen, welche die Zusammengehörigkeit des ganzen Gebiets beweisen. Natürlich können hier nur die Arten in Betracht kommen, welche dem Kaukasus eigenthümlich sind und die Grenzen desselben nicht oder nur wenig überschreiten. Da ist zunächst das Auftreten von Fruticocampylaeen in allen fünf Abtheilungen zu constatiren, ferner die Verbreitung von H. atrolabiata Kryn., die nur aus Russisch-Armenien noch nicht bekannt ist, aber auch diesem Theile des Kaukasus kaum fehlen dürfte, da sie in der var. leucoranea auch im Talysch-Gebiet vorkommt. Nur dem letzteren fehlen die sonst überall aufgefundenen Clausilien aus der Gruppe Euxina, sowie Cl. foveicollis Charp. Serrulinen sind mit Ausnahme von Russisch-Armenien in allen Theilen des Gebiets gesammelt worden. Helix (Latonia) globula Kryn kommt sowohl in Ciskaukasien wie in Osttranskaukasien und Russisch-Armenien vor, H. (Carthusiana) circassica Schub. in Ciskaukasien und auch in beiden Theilen Transkaukasiens. Die grossen Hyalinien aus der Gruppe Retinella finden sich ebenfalls im ganzen Transkaukasien, sowie auch im Talysch-Gebiet u. s. w. Die angeführten Beispiele zeigen zur Genüge, dass man vollkommen berechtigt ist, die Molluskenfauna aller Theile des Gebiets mit dem Gesammtnamen einer kaukasischen zu bezeichnen. Trotz dieser Uebereinstimmung im Grossen und Ganzen ist die Fauna des einzelnen Abtheilungen jedoch eine recht verschiedene. In Ciskaukasien herrschen noch die europäisch-alpinen Arten vor, da von den 91 [1]) bis jetzt von hier bekannten Species 48 [1]), also mehr als die Hälfte, zu den weitverbreiteten europäischen Arten gehören. Das eigenthümliche Auftreten von Eulota fruticum Müll., Tachea vindobonensis Fér. und Clausilia laminata Boettg. habe ich bereits früher erwähnt, alle drei Arten überschreiten jedoch den Kamm des Gebirges nicht. Von den specifisch kaukasischen Formen sind weitaus die meisten solche, die auch jenseits der Hauptgebirgskette gefunden werden und nur aus dem Hochgebirge selbst werden einige Species, Helix (Fruticocampylaea) phaeoloma Boettg., Clausilia (Acrotoma) semicincta Boettg. und noch ein paar Arten aufgeführt, die in Transkaukasien bisher noch nicht aufgefunden sind. Die Charakterschnecke des Kaukasus Helix (Tachea) atrolabiata Kryn. findet sich sowohl in der typischen Form, als in der grossen, schönen v. stauropolitana A. S.; in den Nordabhängen des Gebirges kommt die Hälfte der bis jetzt beschriebenen Fruticocampylaeen vor; dafür ist aber die Zahl der Buliminen eine sehr geringe, und von den für die Kaukasusfauna so wichtigen Euxinen besitzt Ciskaukasien nur 5, während aus dem ganzen Gebiet deren 21 bekannt sind. Dem Beispiele Kobelt's folgend, theile ich Transkaukasien, unter Annahme des Suram Gebirges als Scheidegrenze, in zwei Theile, West-und Ost-Transkaukasien. Wie genannter Autor sehr richtig bemerkt, kann zwar ein nur 3000' hoher, bis zum Gipfel hinauf bewaldeter Höhenzug keine scharfe Grenze für die Verbreitung von Mollusken bilden und in der That überschreitet auch manche westtranskaukasische Art diesen Bergzug nach Osten hin, doch ist in Folge der veränderten physikalischen und klimatischen Verhältnisse der Länder diesseits und jenseits des Suram Gebirges ein bedeutender Unterschied zwischen den beiderseitigen Faunen zu bemerken, so dass dieser Bergzug immerhin als Faunenscheide für die Mollusken dienen kann. Ich habe, abweichend von Kobelt, das westliche Gebiet mit dem allgemeinen Namen Westtranskaukasien bezeichnet, da die von Kobelt gewählte Bezeichnung „Mingrelien" doch nur für einen Theil passt. Zu Westtranskaukasien rechne ich ausser Mingrelien und Imeretien auch Abchasien und den ganzen Küstenstrich bis nach Novorossiisk hinauf, sowie im Süden Batum mit dem dazu gehörigen Hinterlande. In diesem so begrenzten Gebiet, das sich durch

[1]) Die Süsswasserarten sind hier sowohl, wie bei den folgenden Ziffern mitgezählt.

üppigste Vegetation und übergrosse Feuchtigkeit auszeichnet, ist das Molluskenleben am reichsten entfaltet und nicht mit Unrecht wird das kolchische Waldgebiet als das Entwicklungscentrum der kaukasischen Molluskenfauna angesehen. Obschon auch hier weite Landstriche noch ganz unerforscht sind, so kennen wir aus diesem Theile des Kaukasus doch schon 120 Arten, von denen nur 35 zur europäisch-alpinen Fauna gehören. Hier finden sich grade die schönsten Formen; die grossen Retinellen, die beiden Nummulinen, mehrere interessante Carthusianen, die Hälfte der Fruticocampylaeen, die schöne Eulota euages Boettg., die beiden prächtigen Untergattungen von Buliminus, Retowskia und Medea, die meisten Euxinen und die Riesenclausilie, Acrotoma Komarowi Boettg. Im Vergleiche mit dieser reichen Fauna ist die Osttranskaukasiens eine recht arme, wie es ja bei der viel schwächern Vegetation des dürren Grusiens nicht anders zu erwarten ist. Besonders gross ist die Armuth an Mollusken im östlichen Theile des Gebiets, wo Mangel an Wald und atmosphärischen Niederschlägen der Entwicklung eines reicheren Molluskenlebens hindernd entgegentreten. Nur 54 Arten, darunter 22 westeuropäische, sind bis jetzt aus Osttranskaukasien bekannt geworden, und unter allen findet sich nur eine, Buliminus Hohenackeri Kryn., die in den beiden früher besprochenen Theilen des Kaukasus nicht vorkommt. — Die vierte Abtheitung bildet das als Russisch-Armenien bezeichnete Gebiet zwischen Kura und Araxes. Zwar scheinen auch hier grosse Landstriche ganz oder doch fast ganz von Schnecken entblösst zu sein, doch ist die Gesammtzahl derselben eine grössere als die der Mollusken Osttranskaukasiens, da durch Leder, Valentin und Andere 96 Arten aufgefunden sind. Fast die Hälfte derselben, 46, besteht aus weitverbreiteten europäischen Arten, unter den sonstigen, kaukasischen Species sind als neue Elemente hervorzuheben: die starke Entwicklung der Buliminengruppe Chondrula (mit 9 Arten), das Auftreten von vier neuen Clausilien aus der Gruppe Oligoptychia, das Erscheinen einer Helix aus der Gruppe Levantina, H. dschulfensis Dub., und der kleinasiatischen Helix (Pomatia) taurica Boettg. — Die Fauna des Talysch-Gebiets besteht aus 72 Arten, von denen 31, als gewöhnliche, europäische Species, für die Charakterisirung der Molluskenfauna des Gebiets keinen Werth haben; unter den übrigen 41 sind nur 14, die gleichfalls der kaukasisch-armenischen Fauna angehören, die übrigen 27 sind entweder dem Gebiet eigenthümliche Arten oder solche, die auch in dem südlicher gelegenen persischen Hochland vorkommen. Wenn nun auch das Vorhandensein von 14 gemeinsamen Arten als Beweis dienen kann, dass das Talyschgebiet noch dem Kaukasus zuzurechnen ist, so scheinen mir doch die grosse Zahl dem eigentlichen Kaukasien fremder Arten, sowie das vollständige Fehlen der sonst überall im Kaukasus vorkommenden Euxinen dafür zu sprechen, dass es als besondere Abtheilung den übrigen Abtheilungen des Kaukasus gegenüber zu stellen ist. Unter den eigenthümlichen Species ist als besonders interessant der bereits oben erwähnte Cyclotus Sieversi Pfr. zu bezeichnen, der in Nordpersien, das in faunistischer Beziehung wohl mit dem Talysch-Gebiet zu vereinigen ist, eine nahe verwandte Art, Cyclotus Herzi Boettg. besitzt.

Zum Schlusse meiner kurzen Uebersicht der kaukasischen Molluskenfauna will ich noch bemerken, dass Transkaspien unter den 28 von dort bekannten Formen keine einzige kaukasische aufweist, und somit schon nicht mehr dem kaukasischen Molluskengebiet angehört.

O. Retowski.

GASTROPODA.

Trigonochlamys Bttg.

imitatrix Bttg. Batum.

Selenochlamys Bttg.

pallida Bttg. Gagri.

Amalia Moq. Tand.

Lederi Bttg. Lom-mta.
Kollyi Ret. Batum.

Lytopelte Bttg.

Raddei Simr. Tfl.

Limax List.

carinatus. Tfl.
melanocephalus Kal. Lom-mta.
varius. Nowy Afon.
intermittens Bttg. Nowy Afon.

Daudebardia Hn.

Heydeni Bttg. Kasb., Abst.

Glandina Schum.

algira Brug. var. mingrelica Bttg. Kut., Nowy Afon.

Parmacella Cuv.

Olivieri Cuv. Lenk., Aresch.
var. ibera Eichw. Lenk

Vitrina Drp.

pellucida Müll. Pjatgk.
globosa Bttg. Tbtn.
annularis Stud. Wldk.
Lederi Bttg. Suram.
subcarinata Bttg. Lenk.

Conulus Fitz.

fulvus Drp. Wldk., Abst., Michlw.
Raddei Bttg. Such.

Hyalinia Ag.

angystropha Bttg. Suram., Poti.
contortula Kryn. Suram., Lenk., Abst.
subeffusa Bttg. Mzchet.
sorella Mss. Transk.
nitida Müll. Lenk., Kussari.
pura Ald. Abst., Wldk.
petronella Pfr. Tbtn.
suturalis Bttg. Gagri.
cellaria Müll. var. Sieversi Bttg. Georgk., Tbtn., Lenk., Wldk.
nitidula Drp. Kub.
caspia Bttg. Hamrt.
patulaeformis Bttg. v. calculiformis Bttg. Tbtn.
Duboisi Ch. Kut., Lenk , Batum., Gagri.
difficilis Bttg. var. batumensis Ret. Batum.
elegans Bttg. Lenk.
mingrelica Mss. Kut., Gudaut.
var. intermissa Kob. Gagri., Pizunda.
filicum Kryn. Lenk.
kutaisiana Mss. Kut., Mzchet., Borsh., Ratsch.

Helix L.

Lederi Bttg. Lenk.
pygmaea Drp. Lenk., Abst., Borsh.
ruderata Stud. Kussari.
rupestris Drp. Kut., Now. Afon.
costata Müll. Mzchet., Hamrt., Pjatgk.
pulchella Müll. Lenk., Martk., Tfl.
aculeata Müll. Kussari.
Promotheus Bttg. Muri.
Jasonis Mss. Zlbd.
globula Kryn. Borsh., Kut., Kub., Abst., Helnd., Imrt.
pisiformis Pfr. Sch.-d. 5—7000', Lenk.
talyschana Mts. Lenk.
holotricha Bttg. Nowy Afon.
circassica Mss. Gordi., Gambor., Kut., Batum., Tioneti., Borsh., Tschetschna., Wladimirowka., Tbtn., Imrt., Dagt.
var. colchica Mss. Mzchet.
frequens Mss. Pjatgk., Tfl., Tuapse., Kut.
carascaloides Bttg. Nowy Afon.
cantiana Mont. N. Rossk.
carthusiana Müll. N. Rossk., Pjatgk., Essentucki.
flaveola Kryn. Nowy Afon.
f. albina Bttg. Nowy Afon.
aristata Kryn. Kut., Kub., Grus., Pjatgk.
Appeliusi Mss. Suram., Tbtn., N. Rossk.

narzanensis Kryn. Wladimirowka,. Kasb., Awaria., Sch.-d., Daralagoes., Asch.-d., Koblian-tschai., Lars., Burtn., Lawaschi.
var. unicingulata Bttg. Kasb.
var. subunicolor Bttg. Kasb.
var. unicolor Bttg. Kasb.
f. rudis Ret. Kasikp., Batum.
f. subdepressa Ret. Schtjk.
pratensis Pfr. Borsh., Chews., Awaria., Nakarala., Imrt., Ossetien.
tschetschenica Ret. Bon-m. 8000'.
Joannis Mort. Novo-Senaki., Bortschcho.
var. pellucidipunctata Ret. Bortschcho.
Ravergieri Bttg. Pjatgk., Imrt., Geok-tepe., Chass-jrt.
transcaucasica Mss. Tfl., Mosd., Geok-tepe., Aresch., Ratsch., Helnd.
f. pygmaea Bttg. Gambor.
phaeolema Bttg. Sch-d. 5—7000'.
Eichwaldi Pfr. Kobi.
var. albocostata Ret. Dagt.
var. daghestanica Kob. Kasb. 9000'. Chews.
var. Koenigi Ret. Tebul-m. 8000'.
armeniaca Pfr. Sch-d. 5—7000'.
fruticum Müll. Imrt., Pjatgk., Georgk., Kub., Kut.
f. major. Mosd.
euages Bttg. Zbld., Wardane.
virgata DaC. var. variabilis Drp. N. Rossk.
Krynickii Andrz. Anapa., Lenk.
vestalis Pfr. var. radiolata Mss. Lenk.
crenimargo Kryn Helnd., Pjatgk., Mingtsch.
derbentina Kryn. Tuapse., Gori., Kut., Jora., Abst., Karabagh., Scheschepi Mingr., Chass-jrt., Georgk., Marienfld. Dagt., Baku., Tfl., Chertwis., Geok-tapa., Anapa., Gengerep., Dargo., Achzu., Kistasur., Petrwk., Chews., Pjatgk., Helnd.
dschulfensis B. Ordb., Migri.
atrolabiata Kryn. Kut., Batum., N. Senaki., Tuapse., N. Rossk., Achlz., Poti., Pizunda., Gudaut., Abst., Anapa., Such., Protschny-okop., Tfl., Bortschcho., Afips., Neberdsha., Martk., Pjatgk., Georgk.
var. lenkoranea Mss. Enseli., Lenk.
var. intercedens Ret. Nowy Afon.
vindobonensis Fér. Neberdsha., Chass-jrt., Kisl., Mosd., Pjatgk.
Christophi Bttg. N. Senaki., Artwin.
obtusata Z. Imrt., Delishan., Arm., Tuapse., Kut., Achtala, Somchet., Atschkura., Kuban., Lars., Chass-jrt., Geok-tepe., N. Rossk. Achz.
Buchi Pfr. Koblian-tschai., Gurien., Choni., Kut., Marienfeld., Grus., Bjely-klutsch., Salalet., Suram., Nakalakewi., Mzhet., Tbtn.
lucorum L. var. euphratica Mts. Trapezund.
radiosa Z. (taurica Bttg.) Namet-tapa., Schemacha., Murud., Mur-dgh., Grus., Kopan-tacha., Achzu., Tatiew Kloster., Damardshuli., Gudaut.

Buliminus Bk.

Hohenackeri Kryn. Achz., Artwin., Rasn., Wand (Karabagh), Bunukli., N. Senaki., Chertwis., Kut., Gori., Ratsch., Achlk., Abst., Ordb., Daralagoes., Rasn., Kasikp.
cylindricus Mke. Tfl., Ratsch., Imrt.
var. subacuminatus Ret. N. Rossk.
Raddei Kob. Gagry., Wardane.
Schläflii Mss. Poti.
Merduenianus Kryn. Kut., Imrt.
caucasicus Pfr. Nowy Afon.
Boettgeri Clss. Kut.
obscurus Müll. var. umbrosus Mss. Sch-d., Georgk.
brevior Mss. Tbiz S.
diffusus Mss. Sagmag.
tridens Müll. Kut., Gordi., Georgk.
var. aff. eximius Rssm. Georgk., Aresch., Michlw., Schtjk.
var. Bayerni Pfr. Dargo., Dagt., Pjatgk., Tfl., Kub.
f. marcida Bttg. Lenk.
var. terkensis Ret. Georgk.
var. kubanensis Mss. Kut., Ossetien., Gori., Imrt., Protschny-okop.
quinquedentatus Rm. Aksf.
tetrodon Mort. Davidsberg bei Tfl.

lammeliferus Rm. var. phasianus Mss. Michlw., Awtsch.
angustior Ret. N. Rossk.
didymodus Bttg. Helnd., Rasn.
Koenigi Ret. Bos-dagh Aresch.
adjaricus Ret. Artwin.
tricollis Mss. var. minor Bttg. Kars.
var. excellens Ret. Batum.

Pupa Drp.

cylindracea DaC. Kussari., Mzchet., Lenk.
Semproni Ch. Kut.
v. caspia Pfr. Lenk.
pulchra Ret. U-der.
superstructa Mss. Kut., Suram.
zonata Bttg. Oschten-Fischt.
doliolum Brug. Kussari., Lenk., Abst.
var. batumensis Ret. Batum.
Baymondi Bttg. Kut., Suram.
bifilaris Mss. Now. Afon.
pagodula Desm. var. Lederi Bttg. Lenk.
avenacea Brug. Kut.
granum Drp. Davidsberg bei Tfl., Helnd.
triplicata Stud. Sch.-d., Michlw., Mzchet.
var. luxurians Reinh. N. Rossk.
var. suboviformis Bttg. Pjatgk.
var. inops Reinh. Kasb.
interrupta Reinh. Helnd., Muscht.
Strobeli Gredl. Mang.
claustralis Gredl. var. clavella Reinh. Abst.
costulata Nills. Mzhet., Martk., Mang.
minutissima Hn. Poti., Michlw.
Theeli W. Poti.
pygmaea Drp. Kussari., Lenk., Michlw.
Sieversi Bttg. Kussari.
substriata Jeffr. var. mitis Bttg. Kasb.
antivergo Drp. Lenk.
pusilla Müll. Kussari., Abst.
angustior Jeffr. Helnd.

Clausilia Drp.

laminata Mont. Georgk.
hamata Bttg. Batum.
Komarowi Bttg. Nowy Afon.
Releauxi Bttg. Batum.
filosa Mss. Batum.
Duboisi Ch. Abst., Gordi., Suram., Kut., Borsh., Kussari.
f. minor A. S. Batum.
pleuroptychia Bttg. Letch., Kut.
var. polygyra Bttg. Kut.
litotes A. S. Ossetia., Tbtn., Suram., Ratsch., Tschetschna.
var. litoderma Bttg. Batum.
qnadriplicata A. S. Kussari., Tioneti., Ossetia., Ratsch., Martk.
dipolauchen Bttg. Gordi.
var. multistriata Ret. Nakalakewi.
pumiliformis Bttg. Nowy Afon.
Lederi Bttg. Suram.
var. gradata Bttg. Kut.
aggesta Bttg. N. Rossk.
subaggesta Ret. Batum.
acuminata Mss. Tbiz. S.
Strauchi Bttg. Mzchet.
index Mss. Ossetia., Borsh., Elpi.
climax Bttg. Batum.
ossetica A. S. Ossetia., Abst., Kut., Adsh., Tschetschna., Borsh., Suram.
var. derasa Mss. Kut.
somchetica Pfr. Pjatgk., Pari., Abst., Kut., Kub., Kwischet., Ratsch., Sch.-d., Ossetia., Lars.
var. Raddei Siev. Tbiz. S.
transit. ad tschetschenica Lars.
tschetschenica Pfr. Ossetia., Kasb., Forellnaja., Kut., Pagra., Dagt., Burtn., Schtjk.
perlucens Bttg. Kussari., Lenk.
Gustavi Bttg. Schindan-kala.
foveicollis Pfr. Suram., Kussari., Kut., Kub., Borsh., Abst., Zbld.
closta Bttg. Gagry, Nowy Afon.
Sieversi Pfr. Lenk.
serrulata Pfr. Suram., Kut., Tbtn.
funiculum Mss. Batum.
semilamellata Mss. Suram., Tbtn.

Cionella Jeffr.

lubrica Müll. Abst., Lenk., Michlw.
var. exigua Mke. Michlw.
var. columna Cl. Hamrt.
acicula Müll. var. abchasica Ret. Nowy Afon.

Succinea Drp.

putris L. Tfl., Lenk.
elegans Risso. Pjatg.
Pfeifferi Rm. Lars , Batum., Gorätschewodsk.
oblonga Drp. Shelesnowodsk.

Carychium Müll.

minimum Müll. Kussari., Lenk., Suram.
Lederi Bttg. Lenk.

Limnaea Rang.

stagnalis L. Jekaterinodar.
auricularia L. Suram.
lagotis Schr. Polk., Pjatgk., Lissoi-osero., Kura.
var. batumensis Ret. Batum.
var. elegantula Ret. Forellensee.
ovata Drp. Tfl.
var. tenera Porr. Lissoi-osero., Lenkoranka.
palustris Müll. Poti., Batum.
truncatula Müll. Tfl., Lenkoranka.

Physa Drp.

hypnorum L. Poti.

Planorbis Guett.

umbilicatus Müll. Forellnaja., Poti., Burtn., Lenk., Pjatgk., Tschetschna., Grus., Michlw., Kub.
var. subangularis Phil. Lissoi-osero., Pjatgk., Georgk.
spirorbis L. Mingrelien.
glaber Jeffr. Lenkoranka.

Ancylus Geoffr.

fluviatilis Müll. Polk.
var. armenius Bttg. Balta.
lacustris L. Poti.

Acme Hart.

Moussoni Bttg. Suram.

Cyclotus Guild.

Sieversi Pfr. Lenk., Lirk.

Cyclostoma Drp.

costulatum Rm. Tfl., Tioneti., N. Rossk., Pjatgk., Chews., Kut., Martk., Balta., Georgk.
hyrcanum Mts. Lenk.

Pomatias Stud.

Lederi Bttg. Letch , Kut.

Paludina Lam.

contecta Mill. var. caucasica Cl. Batum., Poti.
vivipara L. Palaeostom., Poti., Redut-kale.
spec. ? Achtanisow Liman.

Melanopsis Fér.

buccinoidea Oliv. var. mingrelica Mss. Imrt., Redout-kale., Palaeostom., Wardane., Kut.

Neritina Lam.

fluviatilis L. var. thermalis Boub. Kut.
var. subthermalis Bttg. Poti.
var. Boettgeri W. Nowy Afon.
liturata Eichw. Astara., Derb., Sewastopol., Petrwk.

PELECYPODA.

Corbicula Mhlf.

fluminalis Müll. var. crassula Mss. Lenk.
var. fluviatilis Müll. Lenk.

Sphaerium Scop.

corneum L. Poti.
spec. ? Forellensee.

Pisidium Pfr.

fontinale Pfr. Lenk.

Unio Rtz.

Stevenianus Kryn. Arax.
mingrelicus Drt. Michlw., Ziva Mingrel.
Raddei Drt. Rion.
colchicus Drt. Ziva Mingrel., Afips.
tumidus Rtz. Kub.
rostratus Lam. Kub.
Sieversi Drt. Ziva Mingrel.

Vescoi B. Michlw.
araxenus Drt. Arax.
spec? Palaeostom., Achtanissow Liman.

Anodonta Cuv.

Sieversi Drt. Ziva Mingrel., Rion.
anatina A. var. Adshi-Kabul.
var. Raddei Ret. Achtanisow Liman.
cyrea Drt. Lenk., Mahomed-most., Palaeostom.
lenkoranensis Drt. Lenk.
complanata Rm. Afips.

MOLLUSCA TRANSCASPICA.

GASTROPODA.

Vitrina Drap.

Raddei Bttg. Ak-dagh 10000'.

Helix L.

adela West. var. mionecton Bttg. Ak-dagh 10000'.
transcaspica Bttg. Kopet-dagh.
Krynickii Kryn. Germab., Gersch-chana.

Buliminus Bk.

eremita Rve. Keltetschinar., Gaudan-Schlucht.
Walteri Bttg. Ak-dagh. 10000'.
ghilanensis Iss. Kopet-dagh.

Pupa Drap.

granum Drp. Gr. Balchan.
cupa Jan. var. turemenia Bttg. Ag-dagh. 10000'.
signata Mouss. Gr. Balchan.

Succinea Drap.

Pfeifferi Rm. Germab fl. Kukulau.

Limnaea Rang.

impurus Trosch. var. oxiana Bttg. Amu-darja.
lagotis Schrk. Derègess 6000'.
var. attica Roth. Merw. Oase.
var. tener K. Artschman., Germab., Aschabad.
truncatulus Müll. Aschabad.

Planorbis Guett.

umbilicatus Müll. var. subangulata Müll. Germab fl. Kukulau.

Melanopsis Fér.

praemorsa L. var. sphaeroidea Bttg. Aschabad., Germab., Geok-tepe-Germab., Geok-tepe-Bagyr.
var. variabilis Phil. Keschefrud., Chorassan.

Hydrobia Hartm.

ventrosa Mtg. var. pusilla Eichw. Molla-kary.

Pseudamnicola Paul.

Raddei Bttg. Chodsha-kala.

PELECYPODA.

Corbicula Mühlf.

fluminalis Müll. var. oxiana Mts. Aschabad.

MOLLUSCA E MARE NIGRO.

SCAPHOPODA.

Dentalium L.

novemcostatum Lam. Bosporus.
vulgare DaC. Bosporus.

Siphonentalis Sars.

quinquangularis Jeffr. Marmora Meer.

AMPHINEURA.

Chiton L.

olivaceus Spglr. Bosporus.

marginatus Penn. Mare nigr.
Rissoi Payr. Bosporus.

Acanthochiton Leach.

discrepans Mont. Bosporus.

GASTROPODA.

Tornatina Ad.

truncatula Fisch. Sewastopol.
umbilicata Car. Sewastopol.

Volvula Ads.

acuminata Sars. Bosporus.

Cylichna Lov.

cylindracea Ad. Bosporus.

Bulla L.

utriculus Brocchi. Marmora Meer.

Haminea Leach.

hydatis Ad. Bosporus., Sewastopol.

Ringicula Desh.

buccinea Desh. Bosporus.

Philine Asc.

aperta Lam. Bosporus.
quadrata F. et H. Marmora Meer.

Aplysia L.

depilans L. Marmora Meer.

Tectura Aud.

virginea Jeffr. Bosporus.

Patella L.

coerulea L. Mare. nigr., Sewastopol.

Scissurella Orb.

costata d'Orb. Bosporus.

Fissurella Brug.

graeca Lam. Bosporus.

Emarginula Lam.

conica Schum. Bosphorus.

Phasianella Lam.

pullus Payr. N. Rossk., Sewastopol.
tenuis Mich. Mare nigr.

Clanculus Mgle.

corallinus Wkf. Bosporus.

Monodonta Lam.

turbinata Fisch. Bosporus.

Gibbula Risso.

adriatica Brus. Mare nigr., Sewastopol.
ardens Mtrs. Mare nigr.
albida Mtrs. N. Ross., Bugas., Sewastopol.
divaricata Brus. Sewastopol.
fanulum Brus. Bosporus.

Zizyphinus Gray.

exiguus Kob. Bosporus.

Odostomia Mtrs.

conoidea Forb. Marmora Meer.

Parthenina Loc.

interstincta Kob. Mare nigr., Bosporus.

Eulima Risso.

intermedia Cantr. Sewastopol.

Scalaria Lam.

tenuicostata Mich. Bosporus.
commutata Mtrs. Bosporus.

Natica Ad.

intricata Phil. Bosporus.
Josephinia Risso. Marmora Meer.

Lamellaria Mtg.

perspicua L. Marmora Meer.

Crepidula Lam.

unguiformis Lam Bosporus.

Calyptraea Lam.

chinensis L. Mare nigr., N. Ross., Sewastopol.

Truncatella Risso.

truncatula Sow. Sewastopol.

Hydrobia Hrtm.

pusilla Eichw. Sewastopol.

Rissoa Frém.

splendida Eichw. Mare nigr., Sewastopol.
similis Schacchi. Bosporus.
monodonta Phil. Bosporus.
cimex F. et H. Bosporus.
reticulata Jeffr. Bosporus.
lactea Mich. Sewastopol.
sculpta Phil. Marmora Meer.

Rissoina d'Orb.

Bruguieri Horns. Bosporus.

Homalogyra Jeffr.

atomus Jeffr. Mare nigr.

Solarium Lam.

fallaciosum Tib. Marmora Meer.

Litorina Fér.

neritoides Phil. Sewastopol.

Caecum Flem.

trachea F. et H. Sewastopol.

Turitella Lam.

communis Risso. Bosporus.

Vermetus Ad.

corneus Forb. Marmora Meer.

Cerithium Ad.

vulgatum Brug. Sewastopol., N. Rossk.

Bittium Leach.

reticulatum B. Sewastopol.
var. ferrugineum Mdl. Mare nigr., N. Rossk.
pusillum Loc. Sewastopol.

Triforis Desh.

perversa Chenu. Sewastopol.

Cerithiopsis Forb.

tubercularis F. et H. Bosporus.

Chenopus Phil.

pes-pelecani L. Marmora Meer.

Murex L.

trunculus L. Marmora Meer.
cristatus Brocc. Bosporus.

Trophon Jeffr.

breviatum Jeffr. Sewastopol.

Ocinebra Leach.

erinaceus L. Bosporus.

Columbella Lam.

scripta Sandri. Marmora Meer.

Nassa Lam.

reticulata Flem. Sewastopol., Mare nigr., Batum., N. Rossk., Gudaut.
incrassata Flem. Bosporus.

Cyclonassa Sws.

neritea L. Sewastopol.
Kamiesch. Desh. Mare nigr.

Mitra Lam.

olivoidea Cantr. Marmora Meer.

Crassopleura Mtrs.

Maravignae Mtrs. Bosporus.

Rhaphitoma Bell.

costulatum Wkf. Bosporus.
attenuatum Wkf. Marmora Meer.
brachystoma Wkf. Bosporus.

Clathurella Carp.

purpurea B. Bosporus.
inflata Carus. Marmora Meer.

Conus L.

mediterraneus Brug. Marmora Meer.

Pterotrachea Forsk.

coronata Forsk. Marmora Meer.

Alexia Leach.

myosotis Mörch. Kuschiewsk., Sewastopol.

PELECYPODA.

Ostrea L.

lamellosa Brocchi. Batum., Sewastopol.

adriatica Lam Tauria., Redout-kale., Odessa., Anapa.
edulis L. Poti.
cochlear Poli. Marmora Meer.

Anomia L.

ephippium L. Bosporus.
patelliformis L. Marmora Meer.

Lima Brug.

hians Gm. Bosporus.

Pecten L.

Jacobaeus Lam. Marmora Meer.
varius Lam. Bosporus.
opercularis Lam. Bosporus
glaber Chemn. Sewastopol.
var. sulcatus Lam. Such., Anapa, Taman., Gudaut., Redout-kale.
flexuosus Lam. Marmora Meer.
similis Lask. Marmora Meer.
pusio Lam. Marmora Meer.

Mytilus L.

edulis L. Bugas, Donau-delta., Batum, N. Rossk.
var. flavus Poli. N. Rossk.
var. galloprovincialis Lam. N. Rossk, Batum., Anapa., Bugas, Sakko., Gudaut
minimus Poli. Sewastopol.
crispus Cantr. Such., Gudaut., Batum., Sewastopol.
latus Chemn. Gudaut., Sewastopol.
lineatus Gmel. N. Rossk.

Modiola Lam.

barbata Lam. Bosporus.
phaseolina Phil. Sewastopol.
adriatica Lam. Sewastopol., Gudaut., N. Rossk., Such., Odessa.

Lithodomus Cuv.

lithophagus Payr. Odessa.

Modiolaria Gray.

marmorata Jeffr. Bosporus.

Arca L.

Noae L. Odessa.
tetragona Poli. Bosporus.
lactea L. Bosporus.
barbata L. Odessa.
diluvii Lam. Marmora Meer.
pectunculoides Scacchi. Marmora Meer.

Nucula Lam.

sulcata Bronn. Marmora Meer.
nucleus Lov. Bosporus.

Leda Schum.

commutata Phil. Bosporus.
tenuis Jeffr. Marmora Meer.

Kellia Turt.

suborbicularis Turt. Bosporus.

Cardium L.

echinatum L. Marmora Meer.
paucicostatum Sow. Odessa., Sewastopol.
tuberculatum L. Marmora Meer.
edule L. N. Rossk, Sewastopol., Anapa., Gudaut., Kertsch, Bugas., Achtanisow Liman.
exiguum Gm. N. Rossk., Sewastopol.
minimum Phil. Marmora Meer.
fasciatum Mtg. Sewastopol.
oblongum Chmn. Bosporus.
coloratum Eichw. Tauria., Sewastopol.

Chama L.

gryphoides L. Marmora Meer.

Cytherea Lam.

rudis Req. N. Rossk., Gudaut., Sewastopol.

Circe Schum.

minima Forb. Sewastopol.

Dosinia Gray.

exoleta Röm. Bosporus.

Venus Lam.

verrucosa L. Bosporus.
fasciata Don. Bosporus.

ovata Penn. Bosporus.
gallina L. Batum., Such., Gudaut., Bugas., N. Rossk., Odessa., Redout-kale, Sewastopol.

Tapes Mgle.

decussatus Forb. Sudshuk-kale., Marmora Meer.
laetus Wkf. N. Rossk., Gudaut.
nitens Wkf. Bosporus.
aureus Forb. Sewastopol.

Venerupis Lam.

irus Lam. Odessa., Sewastopol.
decussata Poli. Mare nigr.

Petricola Lam.

lithophaga Phil. Odessa., Sewastopol.

Axinus Sow.

flexuosus Jeffr. Marmora Meer.

Diplodonta Bronn.

rotundata Phil. Bosporus.

Donax L.

semistriatus Poli. Sewastopol.
venustus Poli. Redout-kale., Bugas., Anapa., Odessa.
politus Scacchi. Bosporus.

Psammobia Lam.

vespertina Lam. Bosporus.

Cultellus Schum.

pellucidus Penn. Marmora Meer.

Solen L.

vagina L. Marmora Meer., Odessa., Anapa., Krim.
ensis L. Anapa., Marmora Meer.
siliqua L. Tauria.

Mesodesma Desh.

corneum Petit. Odessa., Tauria., Sewastopol.

Mactra L.

stultorum L. Bosporus.
subtruncata Mtg. Sewastopol.
edulis L. Anapa.

Rangia.

trigona Poli. Suchum., Redout-kale., Krim.

Corbula Brug.

gibba Jeffr. Bosporus.

Corbulomya Nyst.

mediterranea Wkf. Sewastopol.

Saxicava Flr.

arctica Desh. Bosporus.

Gastrochaena Spglr.

dubia Desh. Sewastopol.

Pholas L.

dactylus L. Marmora Meer.
candida L. Mare nigr.
pontica Nordm. Odessa.

Xylophaga Turt.

dorsalis Turt. Marmora Meer.

Teredo L.

navalis L. Batum, Sewastopol.

Lucina Brug.

borealis F. Bosporus.
spinifera Mtg. Bosporus.
reticulata Wkf. Bosporus.
fragilis Phil. Bosporus.
leucoma Turt. N. Rossk., Odessa., Sewastopol., Bugas.
divaricata F. et H. Sewastopol.

Tellina L.

donacina L. Odessa., Sewastopol.
exigua Poli. Sewastopol., Odessa.
do varietas. Tauria., Anapa.
balaustina L. Bosporus.
crassa Penn. Marmora Meer.
cumana Hanl. Marmora Meer.

Capsa Brug.

fragilis Mörch. Odessa., Bugas., Sewastopol., N. Rossk.

Syndesmya Recl.

alba Recl. Sewastopol.
longicallis Arad. Marmora Meer.
nitida Lov. Mare nigr.
ovata Wkf. Odessa., N. Rossk., Sewastopol.

Neaera Gray.

abbreviata Forb. Marmora Meer.
costellata Hinds. Marmora Meer.
cuspidata Hinds. Marmora Meer.
rostrata Lov. Marmora Meer.

Thracia Leach.

papyracea Wkf. Sewastopol.

MOLLUSCA E MARE CASPICO.

PELECYPODA.

Dreissenia v. Ben.

polymorpha L. M. casp., Baku., Petrowsk.

Cardium L.

edule L. M. casp.
var. rusticum Chmen. Michailow. Bucht.

Didacne Eichw.

trigonoides Pall. M. casp., Baku., Michailow. Bucht.
crassa Eichw. M. casp.

Monodacne Eichw.

caspia Eichw. M. casp.

Adacne Eichw.

laeviuscula Eichw. M. casp., Baku.

TUNICATA.

Molgula Forb.

occulta Kupff. Bosporus.

Microcosmus Hell.

vulgaris Hell. Sewastopol.

Styela M. L.

canopoides Hell. Bosporus.

Ascidiella Roule.

scabra Roub. Bosporus.
virginea Müll. Sewastopol., N. Rossk.

Ascidia Hanc.

depressa Ald. N. Rossk.
mentula Müll. Bosporus.
fumigata Grube. Marmora Meer.
venosa Müll. Marmora Meer.

Botryllus D. V.

Schlosseri Sav. Such., N. Rossk.

Didemnum Giard.

Grubei v. Dr. Marmora Meer.
niveum. Sewastopol.

BRACHIOSTOMATA.

BRYOZOA.

Aetea Lmx.

anguina Lmx. Bosporus.

Scrupocellaria Van. Ben.

scruposa V. Ben. Bosporus.
Bertholletii Aud. Sewaspotol.

Caberea Lmx.

Boryi Busk. Marmora Meer.

Bugula Oken.

plumosa Busk. Bosporus

Membranipora Blv.

rostrata Hell. Marmora Meer.
reticulum L. Sewastopol.

Salicornaria Cuv.

fistulosa Carus. Marmora Meer.

Retepora Johnst.

cellulosa Johnst. Marmora Meer.

Lepralia Hcks.

Pallasiana Busk. Such., Sewastopol.
violacea Johnst. Bosporus.

Porella Gray.

cervicornis Wat. Marmora Meer.

Schizoporella Hcks.

unicornis Hcks. Bosporus.

Crisia Busk.

eburnea Lmx. Bosporus.

Idmonea Lmx.

frondosa Menegh. Mamora Meer.

Hornera Lmx.

lichenoides Smitt. Marmora Meer.

Lichenopora Dfr.

radiata Hcks. Marmora Meer.

Mimosella Hcks.

gracilis Hcks. Marmora Meer.

Pedicellina Sars.

cernua Smitt. Bosporus.

Barentsia Hcks.

gracilis Hcks. Bosporus.

Loxosoma Kfst.

nov. spec. Marmora Meer.

BRACHIOPODA.

Megerlia King.

truncata King. Marmora Meer.

Cistella Gray.

Kowalewskii Schulg. Marmora Meer.

ECHINODERMATA.

CRINOIDEA.

Antedon Frem.

rosacea Norm. Mare medt, Bosporus

ASTEROIDEA.

Asterias Gray.

glacialis Müll. Bosporus.

Palmipes L.

membranaceus Ag. Bosporus.

Astropecten Müll.

platyacanthus M. et Tr. Bosporus.
pentacanthus M. et Tr. Bosporus.

OPHIUROIDEA.

Ophioglypha Lym.

albida Lym. Bosporus

Amphiura Forb.

squamata Sars. Sewastopol.
Chiajii Forb. Sewastopol.

Ophiopsila Forb.

aranea Forb. Bosporus.

Ophiothrix M. et Tr.

fragilis Düb. Bosporus.
alopecurus M. et Tr. Bosporus.
echinatus M. et Tr. Bosporus.

ECHINOIDEA.

Arbacia Gray.

pustulosa Gray. Bosporus.

Sphaerechinus Des.

granularis Ag. Bosporus.

Echinocyamus v. Phls.

pusillus Gray. Bosporus.

Echinocardium Gray.

cordatum Gray. Marmora Meer.

Brissopsis Ag.

lyrifera Ag. Marmora Meer.

HOLOTHURIOIDEA.

Holothuria L.

tubulosa Gm. Marmora Meer.

Cucumaria Blainv.

Planci v. Mrzllr. Mare nigr.
pentactes Forb. Bosporus.
tergestina Sars. Bosporus.

Ocnus Forb.

orientalis Ostr. Sewastopol.

Synapta Eschsch.

digitata Müll. Mare medt., Bosporus.
hispida Hell. Sewastopol.

COELENTERATA.

HYDROMEDUSAE.

Cordylophora.

lacustris Allm. Sewastopol.

Eudendrium Allm.

ramosum L. Sewastopol.

Hydractinia V. Ben.

echinata Flem Mare nigr.

Campanularia Hcks.

flexuosa Hcks. Marmora Meer.

Sertularella Gray.

polyzonias Gray. Such., Sewastopol.

Aglaophenia Mc. Rady.

pluma Lmx. Sewastopol.

Nemertesia Lmx.

Janini Lmx. Marmora Meer.

Sarsia Forb.

tubulosa Fbs. Sewastopol.

Lucernaria Müll.

campanulata Lmx. Sewastopol.

Aurelia P. et. L.

aurita M. Edw. Mare nigr.

CTENOPHORAE

Pleurobrachia Flem.

rhododactyla Ag. Mare nigr.

POLYPI.

Rhizoxenia Ehbg.

rosea Dana. Bosporus.

Sympodium Ehbg.

coralloides Pall. Bosporus.

Alcyonium L.

palmatum Pall. Marmora Meer.

Muricea Lmx.

echinata v. Koch. Bosporus.

Virgularia Lam.

spec.? Sewastopol

Funiculina Lam.

quadrangularis Herkl. Marmora Meer.

Actinia M. Edw.

equina L. Sewastopol.

Cylista Gosse.

viduata Wright. Sewastopol.

Aureliana Gosse.

regalis Andr. Bosporus.

Palithoa Lamx.

axinellae O. Schm. Marmora Meer.

Caryophyllia M. Edw.

clavus Scacchi. Bosporus.

Balanophyllia S. Wood.

italica M. Edw. Marmora Meer.

PORIFERI.

Halisarca Duj.

lobularis Sdt. Sewastopol

Chondrosia.

reniformis. Mare medt

Spongelia Nardo.

incrustans Sdt. Sewastopol., N. Rossk.
pallescens-elastica Schltz. Marmora Meer.

Aplysina.

aërophoba Esp. Marmora Meer.

Euspongia.

exigua Sch. Marmora Meer.

Hippospongia.

equina Sch. Marmora Meer.

Cacospongia.

cavernosa Sdt. Marmora Meer.

Esperia Nardo.

foraminosa Sdt. var. dura Czr. N. Rossk.
var. pontica Czr. N. Rossk.

Reniera Sdt.

aquaeductus Sdt. Sewastopol . N. Rossk.
informis Sdt. N. Rossk

Suberites Nardo.

massa Sdt. Mare medt. Sewastopol.
domuncula Nardo N. Rossk., Marmora Meer.
apendiculatus Bals. Marmora Meer.

Tethya.

morum Sdt. Marmora Meer.

Axinella.

damicornis Esp. Mare medt , Marmora Meer.

Acanthella.

obtusa Sdt. Marmora Meer.

Geodia Lam.

conchilega Sdt. Marmora Meer.

Tisiphonia.

agariciformis Thms. Marmora Meer.

Sycon.

setosum Sdt. Sewastopol.

Ute.

glabra Sdt. Marmora Meer.

Sycandra.

tuba Sndf.

PROTOZOA.

Noctiluca Lam.

miliaris L. Mare nigr.

ДОБАВЛЕНІЕ.

Во время печатанія каталога возвращены г. Зубовскимъ опредѣленные имъ 52 вида **Orthoptera caucasica,** которые должны были бы быть помѣщены на стр. 454.

NACHTRAG.

Während des Druckes kamen die 52 Arten bestimmter **Orthoptera caucasica** von H. Subowsky zurück, sie müssen auf pag. 454 eingeschaltet werden.

FORFICULARIA.

Labidura Leach.

riparia Pall. U-der.

Labia Leach.

minor L. Tfl.

Forficula L.

auricularia L. Zch-Zch.
smyrnensis Serv. U-der.

BLATTODEA.

Aphlebia Br.

polita Krauss. U-der.

Phyllodromia Serv.

germanica L. U-der.

Periplaneta Burm.

orientalis L. Tfl.

Heterogamia Burm.

aegyptiaca L. Tfl.

MANTODEA.

Hierodula Burm.

bioculata Burm. Tfl., N. Rossk.

Mantis L.

religiosa L. Tfl., N. Rossk.

Iris Sauss.

oratoria L. Tfl., N. Rossk.

Bolivaria Stål.

brachyptera Pall. Tfl., Arax., Kasikp.

Empusa Ill.

pennicornis Pall. Tfl.

ACRIDIODEA.

Tryxalis F.

nasuta L. N. Rossk., Dshebr.

Stenobothrus Fisch.

lineatus Pz. N. Rossk.
morio F. Lom-mta.
apricarius L. Lom-mta.
pulvinatus F. d. W. Kasikp.
dorsatus Zett. Kasikp., N. Rossk.

Stauronotus Fisch.

brevicollis Ev. Kasikp.

Stethophyma Fisch.

fuscum Pall. Kub.

Sphingonotus Fieb.

coerulans L. Kulp., Borsh.
Savignyi Sauss. Borsh.
Kittaryi Sauss. Borsh.

Acrotylus Fieb.

insubricus Scop. Borsh., Aresch, Arax.

Oedipoda Latr.

variabilis Pall. Borsh., Kasikp.
Schochi Br. W. Kasikp.
coerulescens L. N. Rossk., Kub., U-der.

Pachytylus Fieb.

nigrofasciatus Deg. Tfl., Borsh., Kasikp.

Pyrgodera F. d. W.

armata F. d. W. Kulp.

Psophus Fieb.

stridulus L. Kub., Lom-mta.

Acridium Geoffr.

aegyptium L. Tfl.

Caloptenus Burm.

italicus L. N. Rossk., Kasikp., Tfl., Kulp.

Platyphyma Fisch.

Giornae Rossi. N. Rossk.

Tettix Charp.

depressus Bris. Tfl., Borsh., Aresch.

LOCUSTODEA.

Phaneroptera Serv.

quadripunctata Br. N. Rossk.

Tylopsis Fieb.

liliifolia F. N. Rossk.

Xiphidium Serv.

thoracicum F. d. W. Tfl.

Locusta Deg.

viridissima L. Kub.
caudata Charp. Kasikp.

Paradrymadusa Herm.

spec.? Kasikp.

Platycleis Fieb.

affinis Fieb. Tfl., N. Rossk.

Decticus Serv.

verrucivorus L. Kub.
albifrons F. Tfl., Aresch.

Saga Charp.

serrata F. Kasikp.

GRYLLODEA.

Oecanthus Serv.

pellucens Scop. N. Rossk.
var. aqueus F. Tfl.

Gryllus L.

campestris L. N. Rossk., Kub., Tan., Lenk.
desertus Pall. U-der., Eiljar.
domesticus L. U-der., Tfl., Elbr.
burdigalensis Latr. Tfl., Belasuwar.
frontalis Fieb. Borsh., Kasikp.

Gryllotalpa Latr.

vulgaris Latr. Tfl., U-der.

ОПЕЧАТКИ—DRUCKFEHLER.

стр. Seite.	строки. Zeile.	напечатано: gedruckt:	читай: lies:
8	10 v. u.	gangen	ganzen
8	8 v. u.	Ebenzo	Ebenso
10	16 v. u.	wissenschaflich	wissenschaftlich
15	11 св.	цвѣта въ каталогѣ	цвѣта. Въ каталогѣ
36	13 v. u.	phacus	phaeus
40	7 v. u.	vagus Bl.	vagus Pall.
50	20 св.	borealus	borealis
53	9 сн.	система	системы
55	1 св.	тигры	тигра
56	10 сн.	относитольно	относительно
63	4 св.	временемъ	времени
63	19 св.	горнастая	горностая
64	16 св.	но	по
64	3 сн.	Абхидха	Абжиджа
71	4 сн.	маленкихъ	маленькихъ
72	23 св.	вмѣсто первыхъ 4-хъ словъ читай:	
		Величина роговъ косули на таб. XVI обозначена на прозрачной бумагѣ.	
76	5 сн.	Курумъ	Курушъ
83	1 сн.	безуловно	безусловно
89	6 v. o.	60	10
101	3 v. u.	viele	mehrere
245	16 сн.	части	часто
255	5 св.	Наницъ-цхаро	Неписъ-цхаро
255	6 св.	Сикарскаго	Зекарскаго
316	10 v. u.	120 k. Chaldan. Kawr.	вычеркнуть, zu streichen.
325	3 сн.	Эйзенамъ	Эзенамъ
157	6 св.	открытіе	открытые